আধাৰশিলা

প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম ২০২৪

তিনি বছৰৰ পৰা ছয় বছৰৰ শিশুৰ বাবে

Towards a new dawn
Ministry of Women and Child Development
Government of India

सत्यमेव जयते

আধাৰশিলা

প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম ২০২৪
তিনি বছৰৰ পৰা ছয় বছৰৰ শিশুৰ বাবে

ৰাষ্ট্ৰীয় জন সহযোগিতা আৰু শিশু বিকাশ প্ৰতিষ্ঠান (এনআইপিচিএছডি)
৫, ছিৰি ইনষ্টিটিউশ্যনেল এৰিয়া, হৌজ খাছ, নতুন দিল্লী- ১১০০১৬

स्मृति ज़ूबिन इरानी
Smriti Zubin Irani

आज़ादी का अमृत महोत्सव

सत्यमेव जयते

मंत्री
महिला एवं बाल विकास
अल्पसंख्यक कार्य
भारत सरकार
Minister
Women & Child Development
Minority Affairs
Government of India

Message

The National Education Policy 2020 marked a turning point in India's commitment to shaping bright futures for all children. Recognizing the pivotal role of early years in development, we began our mission to strengthen India's Early Childhood Care and Education (ECCE) landscape. Today, we proudly present the culmination of this effort: "Aadharshila", the National Curriculum for Early Childhood Care and Education 2024, for children from three to six years.

Developed by the Ministry of Women and Child Development and the National Institute of Public Cooperation and Child Development, this framework promises joyful learning for our youngest citizens. Bridging the gaps and catering to diverse needs of the early learner, the curriculum integrates best practices gathered from 16 States, research studies and stakeholders across India. The vibrant compendium of activities will ensure that every child, regardless of location or background, receives a high-quality ECCE experience, through play-based pedagogy rather than rote learning.

More than mere lessons, this curriculum will foster holistic development of the child. It will nurture cognitive, social, emotional, and physical skills, through competency-based learning, thematic explorations, and culturally relevant activities. Robust assessment tools will be our Anganwadi workers' companions in tracking progress, tailoring learning, and celebrating each child's unique journey. Special focus has been given for the screening and inclusion of Divyang children in every activity. Community engagement has been facilitated through monthly ECCE days and a continuum of home learning activities for each week.

The Ministry extends warm congratulations to India and remains committed to ensuring that every child enjoys a healthy, fulfilling childhood.

(Smriti Zubin Irani)

Room No 301, 'A' Wing, Shastri Bhawan, New Delhi 110001, Tel. No. : 011-23071331
First Floor, Pt. Deendyal Antyodaya Bhawan, CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi-110003, Tel. No. : 011-24360585
Resi.: 28, Tughlak Crescent, New Delhi-110003, Phone : 011-23011382

अनिल मलिक, आई.ए.एस.
सचिव
Anil Malik, I.A.S.
Secretary
Tel. : 011-23383586, 23386731
Fax : 011-23381495
E-mail: secy.wcd@nic.in

सत्यमेव जयते

आज़ादी का अमृत महोत्सव

भारत सरकार
महिला एवं बाल विकास मंत्रालय
शास्त्री भवन, नई दिल्ली–110 001
Government of India
Ministry of Women & Child Development

Message

Guided by the National Education Policy 2020 and National Curriculum Framework for Foundational Stage 2022, India is steadfast in its commitment to offer every child equal access to quality learning opportunities. Ensuring a seamless learning continuum for children aged 3 to 6 years through age-appropriate and pedagogically sound Early Childhood Care and Education (ECCE) is a cornerstone of this endeavour.

The role of India's 14 lakh Anganwadi Workers and Helpers in reaching more than 8 crore children nation-wide is invaluable. To empower our dedicated Anganwadi Didis and ensure optimal learning for all children, the Ministry recognises the need for a contextual curriculum grounded in the latest science of early learning.

Aadharshila, the National Curriculum for ECCE 2024 for children from 3 to 6 years addresses this need, offering comprehensive weekly calendars and a vibrant activity compendium for play-based learning. It covers how children learn, including approaches for early language, literacy and numeracy, promoting social, emotional and ethical development, as well as positive learning habits. It focuses on unlocking playful learning through a mix of activities including in-centre and at-home, indoor and outdoor, child-led and educator-led activities etc. Special focus has been given for the screening, inclusion and referrals of Divyang children in every activity.

With this curriculum in hand, States and UTs can now enable Anganwadi Workers to impart high quality ECCE for our nation's children to reach their fullest potential. State Governments can use this as model curriculum for Anganwadi functionaries. The weekly activity schedule will be made available to Anganwadi Workers through the Poshan Tracker, together with assessment tools for tracking child development.

Together, we aim to make every Anganwadi a safe, secure, inclusive and vibrant learning Centre in the community.

(Anil Malik)
09/03/2024

Room No. 601, 'A' Wing, Shastri Bhawan, Dr. Rajendra Prasad Road, New Delhi-110 001
Website : http://www.wcd.nic.in

সংক্ষিপ্ত ৰূপ (Acronyms)

ANM	সহায়ক নার্ছ আৰু ধাত্রী
ASHA	স্বীকৃতিপ্রাপ্ত সামাজিক স্বাস্থ্য কর্মী
AWW	অংগনবাড়ী কর্মী/শিক্ষক
AWC	অংগনবাড়ী কেন্দ্র
CCE	ধাৰাবাহিক আৰু ব্যাপক ইভাল
CDEIC	ক্রছ্ ডিচেবিলিটি আগতীয়া হস্তক্ষেপ
CDPO	শিশু বিকাশ প্রকল্পৰ বিষয়া
CG	পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য
CMO	চিএমঅ'
CRC	আন্তর্জাতিক অধিকাৰ সন্ধি
DIEC	জিলা আগতীয়া হস্তক্ষেপ কেন্দ্র
DEPWD	বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিৰ সবলীকৰণ বিভাগ
DIET	জিলা শিক্ষা আৰু প্রশিক্ষণ প্রতিষ্ঠান
DMO	জিলা চিকিৎসা বিষয়া
DPO	জিলা কার্যসূচী বিষয়া
DSS	অক্ষমতা পৰীক্ষণৰ সময়সূচী
ECCE	প্রাথমিক শিশুকালৰ যত্ন আৰু শিক্ষা
ECE	প্রাথমিক শিশু শিক্ষা
FLN	মৌলিক সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যাবিদ্যা
IEP	ব্যক্তিগত পৰিকল্পনা
MWCD	মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়
NCF-FS	ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রমৰ কাঠামো - মৌলিক পর্যায়
NCERT	ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা গৱেষণা আৰু প্রশিক্ষণ পৰিষদ
NEP	ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা নীতি
NI	ৰাষ্ট্রীয় প্রতিষ্ঠান
NIPCCD	ৰাষ্ট্রীয় জন সহযোগিতা আৰু শিশু বিকাশ প্রতিষ্ঠান
PHC	প্রাথমিক স্বাস্থ্যসেৱা কেন্দ্র
PTR	ছাত্র শিক্ষক অনুপাত
RBSK	ৰাষ্ট্রীয় বাল স্বাস্থ্য কার্যসূচী
SCERT	ৰাজ্যিক শিক্ষা গৱেষণা আৰু প্রশিক্ষণ পৰিষদ
TLM	পাঠদান - শিক্ষণ সামগ্রী
TPR	মুঠ শাৰীৰিক সঁহাৰি
UDID	অনন্য অক্ষমতা আইডি
VHSND	গাঁও, স্বাস্থ্য, অনাময়, আৰু পুষ্টি দিৱস

বিষয়বস্তুৰ তালিকা

মাননীয় মন্ত্রীৰ বার্তা i
সম্পাদকৰ বার্তা iii
সংক্ষিপ্ত ৰূপ v
বিষয়বস্তুৰ তালিকা vi

পাতনি ১
পদ্ধতি: ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই পাঠ্যক্রম ২০২৪ নির্মাণ ১

অধ্যায় ১: প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা ৩
১.১ নীতিৰ প্রসংগ ৪
১.২ ভাৰত আৰু বিশ্বত ইচিচিইৰ গুৰুত্ব ৮
১.৩ গোটেই শিশুৰ বিকাশ ১০

অধ্যায় ২: প্রথম বছৰত (৩ৰ পৰা ৬) শিশুৱে কেনেকৈ শিকে? ১১
২.১ ইচিচিই হৈছে "ভেটিগত শিক্ষণ" (এফএলএন)ৰ ভেটি। ১২
২.২ পাঠদান-শিক্ষণৰ পদ্ধতি ১২
২.৩ শিক্ষণ হিচাপে খেলা ১৭
২.৪ শিশুৰ বাবে অনুকূল পৰিৱেশৰ ডিজাইন কৰা ১৯
২.৫ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে উদ্দেশ্য আৰু মূল্যায়ন প্রক্রিয়া ২০

অধ্যায় ৩: প্রাৰম্ভিক বছৰ শ্রেণীকোঠা: পাঠ্যক্রমৰ পদ্ধতি আৰু পৰিকল্পনা (৩ৰ পৰা ৬) ২৩
৩.১ পাঠ্যক্রমৰ প্রবাহ বুজা - ডমেইনৰ পৰা শিক্ষণ ফলাফললৈকে ২৪
৩.২ অংগনবাড়ীৰ এটা দিনৰ স্নেপশ্বট ২৫
৩.৩ অংগনবাড়ীত এসপ্তাহৰ স্নেপশ্বট ৩০
৩.৪ পৰামর্শ দিয়া অংগনবাড়ী বার্ষিক পৰিকল্পনা ৩৫
৩.৫ কার্য্যকলাপৰ দক্ষতা-ভিত্তিক মেপিঙৰ সৈতে বিষয়ভিত্তিক সংহতি: সকলো সপ্তাহৰ ভিতৰত ৪১

অধ্যায় ৪: প্রাথমিক শিক্ষণ আৰু বিকাশৰ সৈতে জড়িত গুৰুত্বপূর্ণ বিবেচনা ৪৩
৪.১ শিক্ষণৰ ভিন্নতা নিয়ন্ত্রণ কৰা ৪৪
৪.২ সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষা ৪৫
৪.৩ লিংগ সমতা ৪৬
৪.৪ দিব্যাংগ অন্তর্ভুক্তি ৪৭
৪.৫ প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাত অংগনবাদী সহয়িকা (সহায়ক)ৰ ভূমিকা ৫২

বিষয়বস্তুৰ তালিকা

অধ্যায় ৫: সাপ্তাহিক খেল ভিত্তিক কেলেণ্ডাৰ ৫৩

প্ৰৰোচনা আৰু আৰম্ভণি পৰিকল্পনা (৪ সপ্তাহ) ৫৫

সক্ৰিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ পৰিকল্পনা (১৮ সপ্তাহ) ৫৭

পুনৰ সংকেত আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনা ১ (৪ সপ্তাহ) ৭৬

সক্ৰিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ পৰিকল্পনা (১৮ সপ্তাহ) ৮১

পুনৰ সংকেত আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনা ২ (৪ সপ্তাহ) ১০০

অধ্যায় ৬: খেল ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপৰ সংক্ষিপ্ত ৰূপ ১০৫

৬.১ বিশদ কাৰ্য্যকলাপ পৰিকল্পনাসমূহৰ ফলপ্ৰসূ ৰূপায়ণ সমৰ্থন কৰিবলৈ নিৰ্দেশনাসমূহ ১০৬

৬.২ ব্যক্তিগত কাৰ্য্যকলাপৰ বিশদ পৰিকল্পনা ১০৮

অৰ্ধ-গাঁথনিযুক্ত/গাঁথনিযুক্ত বাহিৰৰ কাৰ্য্যকলাপৰ পৰিকল্পনা

পৰিশিষ্ট ৩৬৮

পৰিশিষ্ট ।-ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাথমিক শিশুকালৰ আভ্যন্তৰীণ সমিতি
কেয়াৰ এণ্ড এডুকেচন (ইচিচিই) পাঠ্যক্ৰম, ২০২৪ ৩৬৯

পৰিশিষ্ট ২ - অক্ষমতা পৰীক্ষণ সূচী ৩৭২

পৰিশিষ্ট ৩ - নিপুন ভাৰতৰ দক্ষতা ৩৭৬

পৰিশিষ্ট ৪ মাহেকীয়া ইচিচিই দিনৰ বাবে এমডব্লিউচিডি নিৰ্দেশনা (২০২৩) ৪০৬

পৰিশিষ্ট ৫-এমডব্লিউচিডি শিশু মূল্যায়ন কাৰ্ড (২০১৭) ৪১২

পৰিশিষ্ট ৬ ভূমিকা আৰু দায়িত্ব ৪২২

তথ্যসূত্ৰ ৪২৪

পাতনি

৮৫% মগজুৰ বিকাশ ৬ বছৰ বয়সৰ আগতে হয়। ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা নীতি ২০২০, মৌলিক পর্যায় ২০২২ৰ বাবে ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রম কাঠামো, ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই পাঠ্যক্রম কাঠামো ২০১৪, আৰু ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই নীতি ২০১৩ এই সকলোবোৰে প্রাথমিক শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছে। মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়ে ১৯৭৫ চনৰ পৰা অংগনবাড়ী ব্যৱস্থা চলাই আহিছে, আৰু বর্তমান সমগ্র দেশতে ১৩.৯ লাখ কেন্দ্রৰ নেটৱর্কৰ জৰিয়তে ৬ বছৰৰ তলৰ প্রায় ৮ কোটি শিশুৰ বাবে অনানুষ্ঠানিক প্রাক-বিদ্যালয় শিক্ষা প্রদান কৰে।

এই পাঠ্যক্রমৰ প্রস্তুতিৰ মূলতে হৈছে এনে এক প্রসংগভিত্তিক পাঠ্যক্রমৰ জৰুৰী প্রয়োজনীয়তা যিয়ে বিশেষভাৱে অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলক ভাৰতীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই গৱেষণাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গাইড প্রদান কৰে। ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই পাঠ্যক্রম ২০২৪ (৩-৬ বছৰ)ৰ উদ্দেশ্য হৈছে অংগনবাড়ী কেন্দ্রত লেনদেন কৰা প্রাথমিক শিশু শিক্ষাৰ মান উন্নত কৰা, দক্ষতাভিত্তিক পাঠ পৰিকল্পনা আৰু কার্য্যকলাপক অগ্রাধিকাৰ দি, সকলো শিক্ষণ ডমেইন সামৰি লোৱা। নথিখনে বয়স অনুসৰি কার্য্যকলাপ আৰু মূল্যায়নৰ সৈতে সহজ পৰিকল্পনা সক্ষম কৰে, থলুৱা খেলনা আৰু কম খৰচী, মুক্ত সামগ্রীৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। বার্ষিক পৰিকল্পনাটো ৪+৩৬+৮ সপ্তাহত ভাগ কৰা হৈছে, অর্থাৎ ৩৬ সপ্তাহ সক্রিয় শিক্ষণ, ৪ সপ্তাহ আৰম্ভণি, আৰু ৮ সপ্তাহ শক্তিবর্ধক। প্রতিটো সপ্তাহক ৫+১ দিনত ভাগ কৰা হয়, অর্থাৎ কার্য্যকলাপৰ পৰিচয় আৰু অনুশীলনৰ বাবে ৫ দিন আৰু সাপ্তাহিক শক্তিবর্ধনৰ বাবে এদিন। প্রতিটো দিনত ৩টা ব্লক থাকে, এটা আদৰণি আৰু বিনামূলীয়া খেলাৰ বাবে, এটা কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে শিক্ষণ আৰু খেলাৰ বাবে আৰু এটা চিন্তা আৰু বন্ধৰ বাবে। বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনাও প্রদান কৰা হৈছে যিয়ে বৈচিত্র্যময় শ্রেণীকোঠাত সকলো শিশুৰ অন্তর্ভুক্তি, বিষয়বস্তুৰ নমনীয় সংহতি আৰু ব্যৱহাৰিক শিক্ষাবিদৰ টোকাসমূহ ব্যক্তিগতকৃত, সমৃদ্ধিশালী শৈক্ষিক অভিজ্ঞতা সৃষ্টি কৰিবলৈ একত্রিত কৰে। অংগনবাড়ী কর্মীসকলৰ ব্যৱহাৰৰ সহজতাৰ বাবে অডিঅ' ভিজুৱেল সামগ্রীও কল্পনা কৰা হৈছে, পোষণ ট্রেকাৰৰ জৰিয়তে সংহতিৰ সৈতে।

পাঠ্যক্রমে বর্তমানৰ অংগনবাড়ী প্রশিক্ষণ মডিউল, গাইড বুক আৰু কর্মপুস্তিকাৰ চহকী ৰেপার্টৰীক লাভৱান কৰে। শিশুৰ বিকাশৰ বাবে এক সামগ্রিক পদ্ধতি নিশ্চিত কৰিবলৈ, নথিখনে আৰু অধিক ধাৰাবাহিক আৰু ব্যাপক মূল্যায়ন (চিচিই)ৰ বাবে সহজ আৰু কার্যকৰী মূল্যায়ন সঁজুলি আৰু ৰুব্রীক প্রদান কৰে, যিয়ে শিক্ষাবিদসকলক অগ্রগতি ফলপ্রসূভাৱে অনুসৰণ কৰিবলৈ আৰু অনুকূল শিক্ষণ ফলাফলক প্রসাৰিত কৰিবলৈ শক্তিশালী কৰে।

পদ্ধতি: ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই পাঠ্যক্রম ২০২৪ নির্মাণ

দেশত প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ জটিল ভূমিকাক স্বীকৃতি দিয়াৰ ক্ষেত্রত দূৰদর্শী ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০ আৰু ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রমৰ কাঠামো ফৰ ফাউণ্ডেশ্যনেল ষ্টেজ (এনচিএফ-এফএছ) ২০২২এ গুৰুত্বপূর্ণ মুহূর্ত হিচাপে চিহ্নিত কৰিছে। ৩ৰ পৰা ৮ বছৰ বয়সৰ শিশুসকলক সামৰি লোৱা এনচিএফ-এফএছে কেৱল ৩-৬ বছৰৰ বাবে উচ্চমানৰ ইচিচিই লালন-পালনৰ বাবে বিশেষভাৱে নির্ধাৰিত নির্দেশনা আৰু পৰামর্শ দিয়া পদ্ধতিসমূহৰ বাবে আৱশ্যকতাক আলোকপাত কৰাই নহয়, প্রতিষ্ঠানিক কৰি তুলিছে।

ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই নীতি (২০১৩) আৰু ২০২২ চনত এমডব্লিউচিডিৰ দ্বাৰা ইচিচিই টাস্ক ফ'ৰ্চৰ আৰম্ভণিয়ে সহযোগিতামূলক যাত্রাক আগু�ৱাই লৈ গৈছে যিয়ে শিশুৰ বিকাশৰ বাবে ৬ বছৰ বয়সলৈকে গঠনমূলক বছৰবোৰক নিখুঁত কৰি তুলিছে ভাৰততে। এই সামগ্রীসমূহৰ বিকাশৰ ক্ষেত্রত মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়ে মুখ্য ভূমিকা গ্রহণ কৰে ৰাষ্ট্রীয় জন সহযোগিতা আৰু শিশু বিকাশ প্রতিষ্ঠান (এনআইপিচিচিডি)ৰ জৰিয়তে। ১৯৭৫ চনৰ পৰা এন আই পিচিচিডিয়ে ছাতি সংহত শিশু বিকাশ আঁচনিৰ অধীনত অংগনবাড়ী সেৱা আঁচনিৰ কর্মীসকলক প্রশিক্ষণ দিয়াৰ ক্ষেত্রত এক অবিচ্ছেদ্য অংশ হিচাপে কাম কৰি আহিছে। কাঠামো আৰু পাঠ্যক্রমত আন্তঃৰাষ্ট্রীয়, ৰাষ্ট্রীয় আৰু ৰাজ্যিক উত্তম পদ্ধতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ইচিচিইত শেহতীয়া গৱেষণাৰ অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে।

সূক্ষ্ম আৰু ব্যাপক পদ্ধতি নিশ্চিত কৰিবলৈ মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয় (এমডব্লিউচিডি), স্বাস্থ্য আৰু পৰিয়াল কল্যাণ মন্ত্রালয় (এমঅ'এইচএফডব্লিউ), বিদ্যালয় শিক্ষা আৰু সাক্ষৰতা বিভাগ, শিক্ষা মন্ত্রালয় (ড'এছইএল,এমঅ'ই), ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা গৱেষণা আৰু প্রশিক্ষণ পৰিষদ (এন চিইআৰটি), গৃহ অর্থনীতি প্রতিষ্ঠান, দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়, আৰু নাগৰিক সমাজ সংস্থা (চিএছঅ')ৰ প্রতিনিধিৰে গঠিত এখন আভ্যন্তৰীণ সমিতি নিখুঁতভাৱে গঠন কৰা হয়। এই সমাবেশত আধুনিক জ্ঞানৰ লগতে পৰম্পৰাগত প্রজ্ঞা দুয়োটাকে অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছিল, প্রাথমিক শিশু শিক্ষাৰ বিকশিত পৰিৱেশক গঢ় দিবলৈ। ১৯ ডিচেম্বৰ, ২০২৩ তাৰিখে নতুন দিল্লীৰ এনআইপিচিচিডিত আভ্যন্তৰীণ সমিতিৰ প্রথম পৰামর্শ বৈঠকৰ দিন ধার্য কৰা হৈছিল। আভ্যন্তৰীণ সমিতিৰ গঠন আৰু কার্য্যভাৰ পৰিশিষ্ট ১ ত পোৱা যাব।

প্রায় ষোল্লটা ৰাজ্যিক পর্যায়ৰ ইচিচিই পাঠ্যক্রম (বিহাৰ, ছত্তীগড়, চণ্ডীগড়, দিল্লী, হাৰিয়ানা, জম্মু আৰু কাশ্মীৰ, কামতাকা, মেঘালয়, মহাৰাষ্ট্র, মধ্যপ্রদেশ, নাগালেণ্ড, ওড়িশা, ৰাজস্থান, তেলেংগানা, তামিলনাড়ু আৰু উত্তৰ প্রদেশ)ৰ এক বিস্তৃত বিশ্লেষণ কৰা হৈছিল। এই সমালোচনাত্মক পৰীক্ষাই মৌলিক পর্যায়ৰ বাবে ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রমৰ কাঠামোৰ সৈতে মিল থকা এটা মানক ব্যৱহাৰিক, ৰাষ্ট্রীয় পর্যায়ৰ ইচিচিই পাঠ্যক্রমৰ প্রয়োজনীয়তা উন্মোচন কৰিলে। এই অন্তর্দৃষ্টিসমূহে ৩ৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ শিশুসকলৰ বাবে এক বিস্তৃত আৰু সংহত ৰাষ্ট্রীয় ইচিচিই পাঠ্যক্রম ২০২৪ৰ ৰচনাক গঢ় দিছিল যিয়ে অংগনবাড়ী ব্যৱস্থাৰ যুৱ লিমাৰসকলৰ বৈচিত্র্যপূর্ণ প্রয়োজনীয়তাসমূহ পূৰণ কৰিব পাৰে।

পাঠ্যক্রমৰ সৃষ্টি কেৱল বন্ধ দুৱাৰত সীমাবদ্ধ নাছিল বৰঞ্চ অংগনবাড়ী শ্রমিকসকলৰ অভিজ্ঞতা আৰু প্রজ্ঞাৰ সৈতে অনুৰণন ঘটোৱা অংশগ্রহণমূলক প্রচেষ্টা আছিল। ইণ্টেমেল কমিটীৰ পৰামর্শ অনুসৰি এনআইপিচিচিডিয়ে ২০২৩ চনৰ ২০ ডিচেম্বৰত দিল্লীৰ পৰা চিডিপিঅ'এছ, তত্বাৱধায়ক আৰু অংগনবাদী কর্মীৰে গঠিত অংগনবাড়ী ব্যৱস্থাৰ কর্মীসকলৰ সৈতে এক আলোচনাৰ আয়োজন কৰে।তেওঁলোকে ইচিচিই পৰিচালনা আৰু শিশুসকলক পৰিচালনাৰ সন্দর্ভত অপৰিহার্য অন্তর্দৃষ্টি প্রদান কৰে। সকলো কার্য্যকর্তাই তেওঁলোকৰ বর্তমানৰ ৰাজ্যিক পাঠ্যক্রমৰ বিষয়ে জানিছিল, আৰু ইয়াক তেওঁলোকৰ কামত ব্যৱহাৰ কৰাৰ কথা জনাইছিল। বর্তমানৰ পাঠ্যক্রমৰ উন্নতিৰ বাবে প্রতিক্রিয়াৰ ভিতৰত আছিল অধিক নমনীয়তা, বিষয়বস্তুৰ ডিজিটেলাইজেচন, কম পাঠ্য আৰু অধিক ৰঙীন চিত্রকল্প আৰু ঋতু অনুসৰি ইচিচিইৰ বাবে নমনীয় সময় প্রদান কৰা। ক্ষেত্র পর্যায়ৰ কর্মীসকলৰ পৰা মূল্যৱান ইনপুটসমূহৰ লগতে সাক্ষম অংগনবাদী/মিছন পোষণ ২.০ৰ পৰা গাইডলাইন আৰু এমডব্লিউচিডিৰ ইচিচিই টাস্ক ফ'চৰ প্রতিবেদনে প্রাথমিক শিশুৰ যত্নত প্রত্যক্ষভাৱে জড়িতসকলৰ ব্যৱহাৰিক প্রয়োজন আৰু পছন্দৰ সৈতে মিল থকাকৈ গতিশীল আৰু সঁহাৰিজনকভাৱে পাঠ্যক্রম পৰিচালনা কৰিছিল।

দিব্যাংগ শিশুসকলক অন্তর্ভুক্ত কৰাৰ বাবে প্রথাৰ সন্দর্ভত বিশেষ ইনপুট বিচৰা হৈছিল। এই পাঠ্যক্রমটো এম ডব্লিউ চি ডিৰ দ্বাৰা প্রকাশিত অংগনবাড়ী প্রট'কল ফৰ দিৱিয়াং চিলড্রেন, ২০২৩ৰ ওপৰত নির্মাণ কৰা হৈছে। বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক অন্তর্ভুক্ত কৰাৰ সুবিধাৰ বাবে বয়স অনুসৰি অংগনবাড়ী শ্রমিকসকলে সহজে প্রশাসন কৰিব পৰা পৰীক্ষণ সঁজুলি অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে, যিটো ডিইপিডব্লিউডিৰ সৈতে আলোচনা কৰি চূড়ান্ত কৰা হৈছে।

শেহতীয়া গৱেষণা, উত্তম পদ্ধতি আৰু ৰাজ্যিক পর্যায়ৰ পাঠ্যক্রমৰ দ্বাৰা অৱগত এই পাঠ্যক্রমে কেৱল বর্তমানৰ মানদণ্ড পূৰণ কৰাই নহয়, ব্যৱহাৰিক আৰু কার্যকৰী প্রাথমিক শিক্ষাৰ বাবে এক নতুন মাপকাঠী নির্ধাৰণ কৰাৰ আকাংক্ষা কৰে। এই পদ্ধতিয়ে ০-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে গতিশীল শৈক্ষিক পৰিৱেশক নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে একত্রিত কৰি ভাৰতত প্রাথমিক শৈশৱৰ বিকাশৰ এক নতুন যুগৰ মঞ্চ তৈয়াৰ কৰে।

অধ্যায় ১: প্ৰাথমিক শিশুকালৰ যত্ন আৰু শিক্ষা- পটভূমি

অধ্যায় ১: প্ৰাথমিক শিশুকালৰ যত্ন আৰু শিক্ষা- পটভূমি

১.১ নীতিৰ প্ৰসংগ

ভাৰতৰ সংবিধানৰ ৪৫নং অনুচ্ছেদৰ পৰা উৎপত্তি হোৱা শিশু বিকাশৰ সৈতে জড়িত নীতিগত কাঠামোৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ এক শক্তিশালী ইতিহাস আছে। ইয়াৰ ভিতৰত আছে শিশুৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় নীতি (১৯৭৪), শিক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় নীতি (১৯৮৬), শিশুৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্য পৰিকল্পনা (২০০৫), আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) নীতি (২০১৩)। ভাৰতবৰ্ষ ১৯৮৯ চনৰ আন্তৰ্জাতিক শিশু অধিকাৰ চুক্তি (চিআৰচি)ত স্বাক্ষৰকাৰী দেশ। তদুপৰি, ২০৩০ চনৰ ভিতৰত বহনক্ষম বিকাশৰ লক্ষ্য ৪ য়ে সকলো ছোৱালী আৰু ল'ৰাই যাতে উচ্চমানৰ প্ৰাথমিক শিশু বিকাশ, যত্ন, আৰু প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰে তাৰ নিশ্চয়তা প্ৰদান কৰাৰ আশা কৰে।

ভাৰতত ইচিচিই - নীতি আৰু আইন

ভাৰতৰ সংবিধানৰ 45 নং অনুচ্ছেদ

"ৰাষ্ট্ৰই সকলো শিশুক ছবছৰ বয়স সম্পূৰ্ণ নোহোৱালৈকে প্ৰাথমিক শিশুকালৰ যত্ন আৰু শিক্ষা প্ৰদান কৰাৰ চেষ্টা কৰিব।"

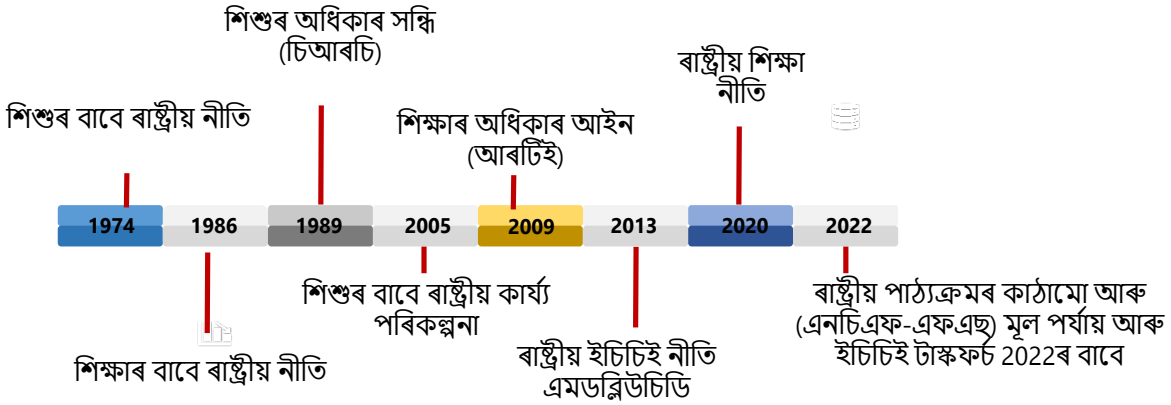

ৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই নীতি ২০১৩-এ "গোটেই দেশজুৰি ছয় বছৰৰ তলৰ প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে প্ৰাথমিক শিশুকালৰ যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) নিশ্চিত কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা"ৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, সাৰ্বজনীন ইচিচিইৰ প্ৰৰেশৰ প্ৰতি এক দূৰদৰ্শী প্ৰতিশ্ৰুতি স্থাপন কৰে। এই নীতিয়ে এই বয়স গোটত মুক্ত, সাৰ্বজনীন, সৰ্বাংগীন, সমতাপূৰ্ণ, আনন্দময়, আৰু প্ৰাসংগিক সুযোগৰ জৰিয়তে সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু সক্ৰিয় শিক্ষণ ক্ষমতা লাভ কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰিছে। তদুপৰি, অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত প্ৰদান কৰা প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষাৰ মানৰ বাবে ৪ ঘণ্টাৰ পাঠদান, শ্ৰেণীকোঠাৰ জোখ-মাখ, পৰ্যাপ্ত বাহিৰৰ স্থান, প্ৰশিক্ষণ, মাতৃভাষা বা ৰাজহুৱা স্থানীয় ভাষাত লেনদেন কৰা বয়স আৰু বিকাশৰ দিশৰ পৰা উপযুক্ত শিশুকেন্দ্ৰিক পাঠ্যক্ৰম, আৰু অন্যান্য আন্তঃগাঁথনিকে ধৰি ১১টা অ-আলোচনাযোগ্য মানদণ্ডও উল্লেখ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ ভিত্তিত ৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই পাঠ্যক্ৰম কাঠামো ২০১৪য়ো ০ বছৰৰ পৰা ৬ বছৰলৈকে এক সংহত পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিছিল, য'ত যত্ন আৰু উদ্দীপনাত মনোনিৰেশ কৰা হৈছিল, লগতে তিনিৰ পৰা ছয় বছৰৰ শিশুৰ বাবে বিকাশৰ দিশৰ পৰা উপযুক্ত পদ্ধতিৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল। শিশুৰ লালন-পালন আৰু শিশুৰ যত্ন আৰু সুৰক্ষাৰ বাবে পৰিয়ালৰ সামৰ্থ্য শক্তিশালী কৰাত পৰিয়ালৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকাক শক্তিশালীভাৱে স্বীকৃতি দিয়া হয়।

২০২২ চনত মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ে গঠন কৰা ইচিচিই টাস্ক ফ'ৰ্চে ৩-৬ বছৰীয়া শিশুৰ বাবে প্ৰাক-বিদ্যালয় শিক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি মানক পাঠ্যক্ৰম আৰু পাঠদান শিক্ষণ সামগ্ৰী (টিএলএম) প্ৰস্তুত কৰাৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। ৮খন ৰাজ্যৰ তথ্যৰ ভিত্তিত ইয়াত গ্ৰাম পঞ্চায়ত, পৰিয়াল আৰু স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ জড়িততাৰ লগতে অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰক সমাজৰ শিক্ষণ কেন্দ্ৰ হিচাপে পুনৰ স্থান দিয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ইয়াত পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে যে নমনীয় শিক্ষণ পৰি�ৰেশৰ সৈতে গাঁথনিগত কাৰ্য্যকলাপৰ জৰিয়তে পাঠ্যক্ৰমৰ লেনদেন হ'ব লাগে, গল্প কোৱা, মুক্ত আৰু নিৰ্দেশিত খেলা, ছন্দ আৰু ক্ৰিয়া গীত, বাহিৰৰ খেলা, আৰম্ভণিৰ সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যা ইত্যাদিৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা উচিত। সেয়েহে ২০২২ চনত মৌলিক পৰ্যায়ৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ কাঠামো প্ৰকাশ পোৱাৰ পিছত এই পাঠ্যক্ৰম প্ৰস্তুত কৰিবলৈ এমডব্লিউচি ডিয়ে এখন আভ্যন্তৰীণ সমিতি গঠন কৰে।

তদুপৰি, অক্ষমতা চিনাক্তকৰণ আৰু প্ৰতিৰোধৰ ক্ষেত্ৰত আগতীয়াকৈ পৰীক্ষা আৰু হস্তক্ষেপৰ জটিলতাক স্বীকাৰ কৰি মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ে ২০২৩ চনত দিব্যাংগ শিশুৰ বাবে অংগনবাড়ী প্ৰট'কল আৰম্ভ কৰে, য'ত ছয় বছৰৰ তলৰ দিব্যাংগ শিশুৰ পৰীক্ষা, অন্তৰ্ভুক্তি, আৰু ৰেফাৰেল সামৰি লোৱা হয়। অন্তৰ্ভুক্তিৰ বাবে এটা পৰীক্ষণ সময়সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপৰ নিৰ্দেশনা অধিক সম্প্ৰসাৰণৰ প্ৰয়োজন।

বিকাশত পলম হোৱা, অক্ষমতা থকা বা পুষ্টিহীনতাত ভুগি থকা শিশুসকলৰ অনুকূল বিকাশৰ বাবে অতিৰিক্ত সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে। যত্ন লোৱাসকলে প্ৰায়ে চিনাক্ত কৰিবলৈ সক্ষম হয় যে শিশুৱে তেওঁলোকৰ পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায়ৰ আন শিশুৰ তুলনাত কেতিয়া বিকাশৰ মাইলৰ খুঁটিসমূহত উপণীত হোৱাত লেহেমীয়া হৈছে, তেওঁলোকৰ সন্তানৰ বাবে উপযুক্ত উদ্দীপনা কাৰ্য্যকলাপ পৰিকল্পনা আৰু ৰূপায়ণ কৰিবলৈ তেওঁলোকক কেতিয়া সহায়ৰ প্ৰয়োজন। যত্ন লোৱাসকলে এই শিশুসকলক সদায় প্ৰয়োজন অনুসৰি সঘনাই খুৱাব বা যোগাযোগ নকৰিবও পাৰে, আৰু এই শিশুসকলৰ বিশেষ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু তেওঁলোকৰ সামৰ্থ্যৰ বিষয়ে সচেতন হোৱাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ।

অংগনবাড়ী কৰ্মীৰ বাবে ইচিচিই প্ৰশিক্ষণ মডিউল, ২০১৭, পৃষ্ঠা ১৪

শেষত সামগ্ৰিক ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০ত জীৱনৰ বাবে এক শক্তিশালী ভেটি গঢ়ি তুলিবলৈ পৰ্যাপ্ত যত্ন লোৱাৰ প্ৰয়োজন বুলি স্বীকাৰ কৰি ৩ বছৰৰ পৰা ৮ বছৰ বয়সলৈকে মূল পৰ্যায়ত উপযুক্ত উদ্দীপনা প্ৰদানৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হয়। প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষা এটা উচ্চ অগ্ৰাধিকাৰ ক্ষেত্ৰ হিচাপে ধৰা হয়, য'ত "নমনীয়তা, বহুমুখী পদ্ধতি আৰু খেল-ভিত্তিক, কাৰ্য্যকলাপ-ভিত্তিক, আৰু অনুসন্ধান-ভিত্তিক শিক্ষণ" (এনএপি ২০২০, দফা ১.২) গুৰুত্ব দিয়া হয়। ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰিব পাৰি যে প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ (ইচিচিই) সামগ্ৰিক লক্ষ্য হৈছে শাৰীৰিক আৰু চলনশীল বিকাশ, জ্ঞানমূলক বিকাশ, আৰ্থ-আৱেগিক-নৈতিক বিকাশ, সাংস্কৃতিক/কলাত্মক বিকাশ, আৰু যোগাযোগ আৰু প্ৰাথমিক ভাষা, সাক্ষৰতা, আৰু সংখ্যাৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত অনুকূল ফলাফল লাভ কৰা। ইয়াত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ পূৰ্বে তিনিৰ পৰা ছয় বছৰ বয়সৰ গোটৰ বাবে তিনিবছৰ অংগনবাড়ী, প্ৰিস্কুল বা বালৱাটিকাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে।

উচ্চমানৰ ইচিচিই শিক্ষকসকলক গুৰুত্বপূৰ্ণ হিচাপে চিনাক্ত কৰা হৈছে, আৰু নীতিয়ে বৰ্তমানৰ অংগনবাড়ী কৰ্মীসকলৰ বাবে এক পদ্ধতিগত প্ৰশিক্ষণ পদ্ধতিৰ ৰূপৰেখা দাঙি ধৰিছে। ইয়াৰ ভিতৰত ১০+২ আৰু তাৰ ওপৰৰ অৰ্হতা থকাসকলৰ বাবে ছমাহৰ প্ৰমাণপত্ৰ কাৰ্যসূচী, আৰু নিম্ন শিক্ষাগত অৰ্হতা থকাসকলৰ বাবে এবছৰৰ ডিপ্লমা কাৰ্যসূচী অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। ইয়াৰ উপৰিও ই আশ্ৰম শালা আৰু বিভিন্ন বিকল্প বিদ্যালয়ৰ আৰ্হিৰ জৰিয়তে জনজাতীয় প্ৰধান অঞ্চললৈ ইচিচিইৰ প্ৰসাৰ ঘটায়।

একেদৰে মৌলিক পৰ্যায়ৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ কাঠামো (এনচিএফ-এফএছ)ই পাঠ্যক্ৰমৰ গাঁথনি, বিষয়বস্তু, শিক্ষাবিজ্ঞান, মূল্যায়ন, শ্ৰেণীকোঠাৰ ব্যৱস্থা, শিক্ষক আদিৰ ওপৰত বিশদ নিৰ্দেশনাৰ পৰা ৩ৰ পৰা ৮ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে শিক্ষণৰ ধাৰাবাহিকতা স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিছে লক্ষ্য, ৬৮টা দক্ষতা আৰু প্ৰাসংগিক শিক্ষণ ফলাফল।

এই নীতিগত প্ৰেক্ষাপটত ৩ৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে এমডব্লিউচিডিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই পাঠ্যক্ৰমে সাপ্তাহিক পৰিকল্পনা, দৈনিক সময়সূচী আৰু বিশদ কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে আৰ্হি পাঠ্যক্ৰম প্ৰদান কৰিব বিচাৰে, যিবোৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰসমূহত মাটিত লেনদেন কৰিব পৰা যায়। ৰাজ্যসমূহে সাংস্কৃতিক পাৰ্থক্য আৰু প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি স্থানীয়কৰণ আৰু নিজৰ ইচ্ছানুযায়ীকৰণ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

কাৰ্যসূচীৰ প্ৰসংগ

অংগনবাড়ী ব্যৱস্থাই ১৯৭৫ চনত আৰম্ভ হোৱাৰ পৰাই সম্প্ৰদায়সমূহক পৰিপূৰক পুষ্টি আৰু প্ৰাক-বিদ্যালয় অ-আনুষ্ঠানিক শিক্ষা প্ৰদান কৰি আহিছে। ২০০৯ চনৰ ভিতৰত প্ৰৱেশ সাৰ্বজনীন হৈ পৰিছিল, গতিকে কোনো আৰ্ত শিশুক ঘূৰাই দিয়া হোৱা নাছিল। ২০১৩ চনত মিছন ম'ডত এই আঁচনিখন পুনৰ্গঠন আৰু শক্তিশালী কৰা হৈছিল, য'ত ৩ বছৰৰ তলৰ শিশুৰ যত্নকে ধৰি প্ৰাথমিক শিশু যত্ন শিক্ষা আৰু বিকাশ এটা মূল উপাদান হৈ পৰিছিল।

অংগনবাড়ী ব্যৱস্থা (1975-2024)

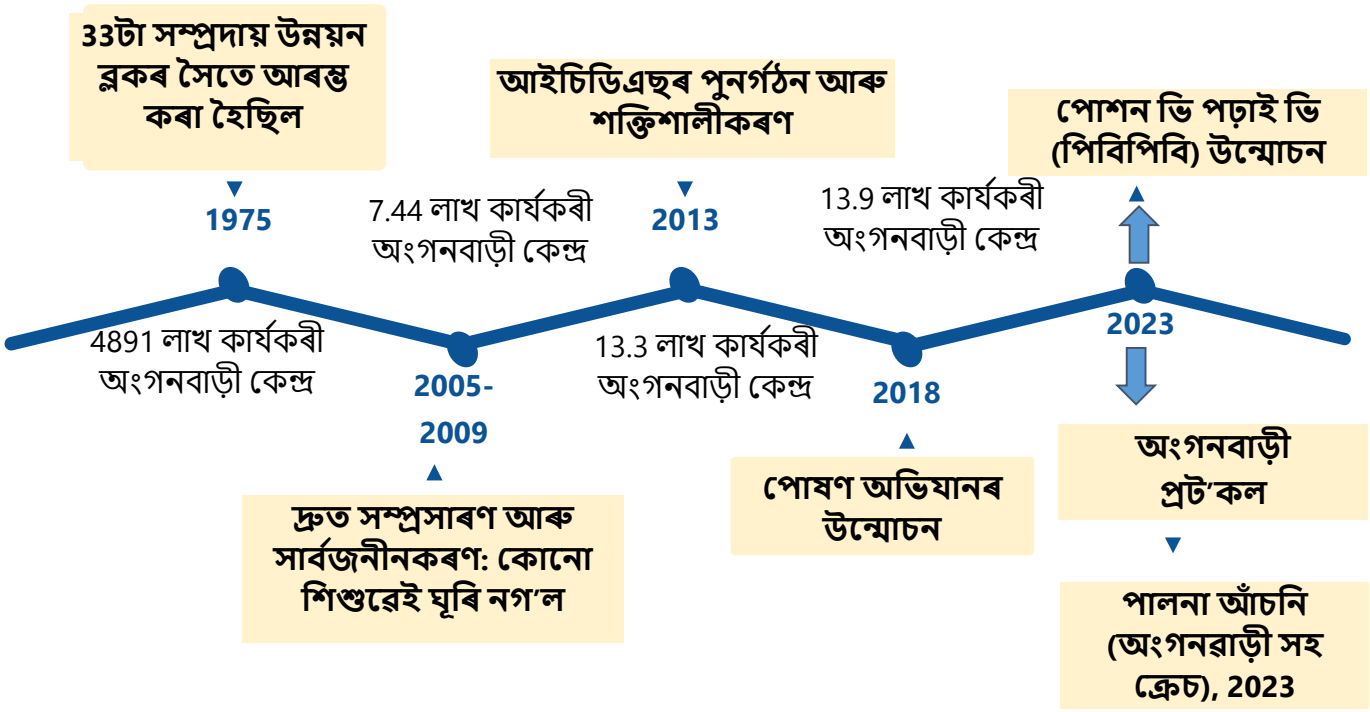

২০১৮ চনত পোষণ অভিযান আৰম্ভ হোৱাটোৱে আঁচনিখনৰ বাবে এক টার্নিং পইণ্ট হিচাপে পৰিগণিত হৈছিল, কিয়নো শাসন, প্রযুক্তি আৰু অভিসৰণ শক্তিশালী সেৱা প্রদানৰ তিনিটা স্তম্ভ হৈ পৰিছিল। তদুপৰি, সাক্ষম অংগনবাড়ী আৰু মিছন পোছান ২.০ৰ অধীনত পোষণ বাটিকাকে ধৰি পুষ্টি প্রদানৰ উন্নতিৰ বাবে, আৰু ৬ বছৰৰ তলৰ শিশুৰ অভিসৰণত সৃষ্টিশীল, সামাজিক, আৱেগিক, জ্ঞানমূলক আৰু বৌদ্ধিক বিকাশক উদ্দীপিত কৰাৰ বাবে সমগ্র দেশতে প্রতি বছৰে ৪০,০০০ এডব্লিউচিত ২ লাখ অংগনবাড়ী কেন্দ্র শক্তিশালী, উন্নীতকৰণ আৰু সজীৱ কৰি তোলা হ'ব শিক্ষা বিকাশ কার্যসূচী। ইয়াৰ উপৰিও ইণ্টাৰনেট/ৱাই-ফাই সংযোগ, এলইডি স্ক্রীন, ৱাটাৰ পিউৰিফায়াৰ/আৰঅ' মেচিন আৰু স্মার্ট লার্নিং এড, অডিঅ'-ভিজুৱেল এড, শিশুৰ অনুকূল লিমিং সঁজুলি আৰু কলাৰ কাম আদিৰ সৈতে প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাকে ধৰি উন্নত আন্তঃগাঁথনিৰ সৈতে অধিক সেৱা প্রদান/সংযোজনৰ কল্পনা কৰা হৈছে।

২০২৩ চনত মহিলা আৰু শিশু মন্ত্রালয়ে অংগনবাড়ী ব্যৱস্থাত প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) বৃদ্ধিৰ লক্ষ্যৰে সক্ষম অংগনবাড়ী আৰু মিছন পোষন ২.০ৰ অধীনত পোষণ ভি পঢ়াই ভি আৰম্ভ কৰে। ইয়াত উচ্চমানৰ আন্তঃগাঁথনি, খেলাৰ সঁজুলি, আৰু সু-প্রশিক্ষিত অংগনবাড়ী কর্মীৰ কল্পনা কৰা হৈছে। এই পদক্ষেপে ০-৩ বছৰীয়া শিশুৰ বাবে আগতীয়াকৈ উদ্দীপনা আৰু দিব্যাংগ শিশুকে ধৰি ৩-৬ বছৰীয়া শিশুৰ বাবে ইচিচিইৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। ৰাষ্ট্রীয় জন সহযোগিতা আৰু শিশু বিকাশ প্রতিষ্ঠান (এনআইপিচিচিডি)ৰ জৰিয়তে দুটা স্তৰৰ প্রশিক্ষণ আৰ্হি ৰূপায়ণ কৰা হৈছে, য'ত অংগনবাড়ী কর্মীসকলৰ বাবে ৩ দিনৰ প্রশিক্ষণে পাঠ্যক্রম, শিক্ষাবিজ্ঞান, আৰু মূল্যায়ন সঁজুলিসমূহ সামৰি লৈছে, য'ত খেলভিত্তিক, কার্য্যকলাপভিত্তিক শিক্ষণত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে।

২০১৭ চনত বিদ্যালয় শিক্ষা আৰু সাক্ষৰতা বিভাগৰ দ্বাৰা পৰিচালিত সমগ্র শিক্ষা অভিযানতো দুবছৰীয়া প্রাক-বিদ্যালয় শিক্ষা অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছিল। ২০১৮ চনত এনচিইআৰটিৰ দ্বাৰা প্রাক-বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্রম প্রকাশ কৰা হৈছিল। এনইপি ২০২০ আৰু এনচিএফ-এফএছ ২০২২ৰ অধীনত ড'ছেলে ফাউণ্ডেশ্যনেল লিটাৰেচি এণ্ড নিউমেৰেচি (এফএলএন) লাভৰ বাবে তিনিটা পদক্ষেপ আৰম্ভ কৰিছিল: বালভাটিকা কার্যসূচী (৫ বছৰৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে ১ বছৰ প্রিস্কুল), নিপুন ভাৰত (২০২৫ চনৰ ভিতৰত প্রাথমিক বিদ্যালয়ত সার্বজনীন এফএলএন লাভ কৰিবলৈ বুজাবুজি আৰু সংখ্যাৰ সৈতে পঢ়াত দক্ষতাৰ বাবে ৰাষ্ট্রীয় পদক্ষেপ) আৰু বিদ্যা প্রবেশ (বিদ্যালয়ত প্রৱেশৰ পূর্বে ৩ মাহৰ প্রস্তুতিমূলক পাঠ্যক্রম)। যিহেতু স্থলভাগত সেৱা প্রদান প্রায়ে একত্রিত হৈ থাকে, যেনে সহ-অৱস্থিত অংগনবাড়ীসমূহত, সেয়েহে বালবাটিকাৰ বাবে প্রশিক্ষণ মডিউল উন্মুখত প্রদান কৰা দৈনন্দিন কার্য্যকলাপৰ একে ধৰণৰ আৰ্হি ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্রচেষ্টা চলোৱা হৈছে। কিন্তু প্রাথমিক আৰু প্রাক প্রাথমিক বিদ্যালয়ৰ প্রেক্ষাপট অংগনবাড়ী প্রেক্ষাপটতকৈ পৃথক।

অংগনবাড়ী কেন্দ্র আৰু অংগনবাড়ী কর্মীসকলৰ নির্দিষ্ট স্থানীয় প্রয়োজন আৰু প্রসংগ মনত ৰাখি বর্তমানৰ পাঠ্যক্রম প্রস্তুত কৰা হৈছে। ইয়াত কম খৰচী শিক্ষণ সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰা হয়, আৰু ডমেইনৰ জটিল ভাষাক ডেলি ব্লক আৰু উপ-ব্লকলৈ অনুবাদ কৰা হয় যাৰ নাম, উদাহৰণস্বৰূপে, জ্ঞানমূলক ডমেইনৰ বাবে "আহক অন্বেষণ কৰোঁ", ভাষা বিকাশৰ বাবে "শুনি আৰু কথা পাতো", সাংস্কৃতিক আৰু নান্দনিক বিকাশৰ বাবে "সৃষ্টি কৰোঁ আহক", সামাজিক-আৱেগিক শিক্ষণৰ বাবে "আকর্ষণ কৰোঁ আহক" আদি পর্যবেক্ষণ-ভিত্তিক শিক্ষণৰ সহজ ৰূপ প্রতিটো কার্য্যকলাপৰ সৈতে গঠনমূলক মূল্যায়ন অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়, অন্তর্ভুক্তিৰ বাবে শিক্ষাবিদৰ টোকাসমূহৰ সৈতে। আনহাতে, জলপান, দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণিৰ সময়কে ধৰি ৪ ঘণ্টাৰ অংগনবাড়ীৰ সময়ৰ ভিত্তিত দৈনিক কার্যসূচীও আয়োজন কৰা হৈছে।

৩-৬ বছৰীয়া শিশুৰ শিক্ষাৰ বাবে ৰাজ্যসমূহৰ উত্তম পদ্ধতি

যিহেতু ভাৰতৰ সংবিধানৰ অধীনত শিক্ষা ৰাজ্যিক বিষয় হৈয়েই আছে, সেয়েহে বর্তমান দেশৰ বিভিন্ন প্রান্তত ৰাজ্যিক পর্যায়ত কেইবাটাও উত্তম পদ্ধতি মানি চলি আছে। কিছুমান মূল পদক্ষেপ তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

- তেলেংগানাই এডব্লিউচিসমূহত প্রিস্কুল কার্য্যকলাপৰ বাবে এটা প'টেল ব্যৱহাৰ কৰে, যিটো এটা ডিজিটেল প্রিস্কুল কার্য্যকলাপ। টিএছএটি বিদ্যা চেনেলত অনুষ্ঠান, ইচিচিইত সমসিদ্ধ মোবাইল এপত প্রিস্কুলৰ কার্যসূচী অডিঅ', ভিডিঅ' আৰু টেক্সটত। শিশু যত্ন প্রতিষ্ঠানসমূহেও একেখিনি সুবিধা লাভ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।
- মহাৰাষ্ট্রই ট্রিপল এ পদ্ধতি - আৰম্ভ, আকাৰ আৰু অংকুৰ ক্রমে ০-৩ বছৰ, ৩-৬ বছৰ বয়সৰ শিশু আৰু অভিভাৱকক লক্ষ্য কৰি অনুসৰণ কৰে। এই কার্যসূচীত পাঠ্যক্রম প্রস্তুত, এক্টিভিটি বেংক, প্রশিক্ষণ, অভিভাৱক সভা, ঘৰলৈ যোৱা আদি অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়।
- উত্তৰপ্রদেশে সম্ভৰ কার্যসূচী চলায় পহল নামেৰে জনাজাত ইচিচিই পাঠ্যক্রমৰ জৰিয়তে, শিশুৰ উপস্থিতি ৰেকর্ডিং আৰু মূল্যায়নৰ বাবে বাল পিতাৰা এপ আৰু সহায়ক তত্বাৱধানৰ বাবে সহ্যোগ এপ চলায়। শিশুৰ অনুকূল আচবাব আৰু অংগনবাড়ী কেন্দ্রসমূহৰ শিক্ষণ সাহায্য (বালা) হিচাপে শিশুৰ অনুকূল আচবাব আৰু পেইন্টিং ব্যৱহাৰৰ বাবেও ৰাজ্যখনে নির্দেশনা জাৰি কৰিছে।
- অংগনবাড়ী কেন্দ্রসমূহত নামভর্তিৰ হাৰ উন্নত কৰাৰ বাবে ৰাজস্থানে অংগনবাড়ী চলো অভিযান চলায়। অংগনবাড়ী কর্মী আৰু দীর্ঘস্থায়ীৰ বাবে ইন্দ্রধনুষ এক্টিভিটি বেংক, আৰু দীর্ঘদিনীয়া
- গুজৰাটত প্রাক-বিদ্যালয় শিক্ষা শক্তিশালী কৰাৰ বাবে পা-পা-পাগালী কার্যসূচী প্রৱর্তন কৰা হয়, য'ত দূৰদর্শন, বন্দে গুজৰাট মোবাইল এপ আৰু ইউটিউবৰ জৰিয়তে মাহত দুবাৰকৈ প্রাক-বিদ্যালয় শিক্ষা দুৱাৰে দুৱাৰে প্রদানৰ বাবে উষ্বৰে অংগনবাড়ী অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে। অভিভাৱকৰ বাবে বাল গোষ্ঠী নামেৰে জনাজাত ডিজিটেল কেলেণ্ডাৰ যিয়ে শিশুৰ সৈতে এক্টিভিটি বুক আৰু আলোচনাৰ ব্যৱহাৰ দেখুৱায়, বাল দিৱাসো প্রতিমাহে পালন কৰা হয়।
- ঝাৰখণ্ডত এক জুট কার্যসূচীৰ অধীনত, গোটৰ সভা আৰু ঘৰ ভ্রমণৰ জৰিয়তে অভিভাৱক পৰামর্শ প্রদান কৰা হৈছে। ইয়াত পুষ্টি আৰু লালন-পালনৰ যত্নৰ দৰে বিষয় সামৰি লোৱা হৈছে।
- অসমত ৰাজ্যিক শিক্ষা গৱেষণা আৰু প্রশিক্ষণ পৰিষদৰ সৈতে সংগতি ৰাখি জন্মৰ পৰা ৬ বছৰীয়া শিশুৰ বিকাশৰ বাবে অংগনবাড়ী কর্মীৰ বাবে ইচিচিইৰ ওপৰত ৬ মাহৰ প্রমাণ পত্র পাঠ্যক্রম। 'ঘৰে ঘৰে অংগনবাড়ী কার্যসূচীয়ে কম আৰু বিনা খৰচী সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি সঁহাৰি জনোৱা অভিভাৱকত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

ৰাজ্যিক পাঠ্যক্রম বিশ্লেষণ

এই পাঠ্যক্রমৰ নথি প্রস্তুত কৰিবলৈ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ পাঠ্যক্রমৰ নথিসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হৈছিল। বিশ্লেষণৰ মাত্রাসমূহৰ ভিতৰত আছিল দৈনিক সময়সূচীৰ সময়সীমা, বিভিন্ন শ্লটৰ সময়সীমা, কার্য্যকলাপৰ প্রবাহ, জিৰণি আৰু ৰিচেছৰ বাবে সময়ৰ শতাংশ আৰু মুক্ত খেলাৰ বাবে সময় আবণ্টন, শাৰীৰিক খেলা আদি। বিশ্লেষণৰ পৰা চমু অন্তর্দৃষ্টি তলত উপস্থাপন কৰা হৈছে।

প্রস্তাৱিত সময়সীমা (ঘণ্টাত)	সংশ্লিষ্ট পাঠ্যক্ৰমৰ সংখ্যা (ঘনত্ব)
2	1
2.5	1
3	3
4	8 *মেঘালয়, হাৰিয়ানা, চণ্ডীগড়, ৰাজস্থান, উনমুখ (ৰালৰাতিকা), বিহাৰ (চেটক)*
5	2
***বি:দ্ৰ:** মনত ৰাখিব যে ইয়াত 2 ঘণ্টা শয়নৰ সময় অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে*	1
নিৰ্দিষ্ট কৰা হোৱা নাই	4

প্রস্তাৱিত ব্লকৰ সংখ্যা (10-60 মিনিটৰ পৰিসৰ) ***বি:দ্ৰ:** 120 মিনিটৰ শয়ন ব্লক কেৱল টিএনতহে দেখা যায়*	সংশ্লিষ্ট পাঠ্যক্ৰমৰ সংখ্যা (ঘনত্ব)
5	1
7	1
8	5 *ওড়িশা, মেঘালয়, হাৰিয়ানা, ৰাজস্থান, বিহাৰ*
9	5 *মহাৰাষ্ট্ৰ, চণ্ডীগড়, শলা পূৰ্ব শিক্ষা (আজিম প্ৰেমজী), কৰ্ণাটক, ডব্লিউচিডি (2015)*
11	1
12	1
13	1

- বেছিভাগ ৰাজ্যতে ৪ ঘণ্টা বা ২৪০ মিনিটৰ বাবে শ্ৰেণী নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।
- বিশ্লেষণ কৰা বিভিন্ন পাঠ্যক্ৰমৰ ভিতৰত ৩০ মিনিটৰ শ্লট আটাইতকৈ জনপ্ৰিয়; আনহাতে ২০ মিনিটৰ শ্লট দ্বিতীয় জনপ্ৰিয়,
- বেছিভাগ ৰাজ্যতে দিনটো বৃত্তৰ সময়ৰ পৰা আৰম্ভ হয় আৰু বৃত্তৰ সময়ৰ সময়সীমা ভিন্ন হয়, বেছিভাগ ৰাজ্যতে ৩০ মিনিট নিয়ম।
- বেছিভাগ পাঠ্যক্ৰমতে ৮-৯ ব্লকৰ ছন্দ ব্যৱহাৰ কৰা যেন লাগে।
- বিশ্লেষণ কৰা পাঠ্যক্ৰমৰ আধাতকৈ অধিক সময় জিৰণি আৰু ৰিচেছৰ বাবে ১৫% পৰ্যন্ত সময় আবণ্টন দিয়া হৈছে (৪ ঘণ্টাৰ সময়সূচীত ৩৬/২৪০ মিনিট বা ৩৬ মিনিট)।
- বেছিভাগ ৰাজ্যিক পাঠ্যক্ৰমতে বিনামূলীয়া খেলৰ বাবে ৩০ মিনিটৰ শ্লট আবণ্টন দিয়া হৈছে।
- আউটড'ৰ খেল বা শাৰীৰিক ডমেইন/ কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে আবণ্টিত গড় সময় ২৫ মিনিট পোৱা গৈছিল।

১.২ ভাৰত আৰু বিশ্বত ইচিচিইৰ গুৰুত্ব

শিশুৰ জীৱনৰ প্ৰথম ছবছৰক প্ৰায়ে গঠনমূলক বছৰ বুলি গণ্য কৰা হয়, যিয়ে ভৱিষ্যতৰ বিকাশ আৰু সফলতাৰ ভেটি স্থাপন কৰে। ভাৰতকে ধৰি বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ বিস্তৃত গৱেষণাই এই সময়ছোৱাত প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিছে।

স্নায়ুবিজ্ঞানৰ পৰা অন্তৰ্দৃষ্টি: প্ৰাৰম্ভিক বছৰত মগজুৰ বিকাশ

স্নায়ুবিজ্ঞানৰ বিস্তৃত গৱেষণাৰ পৰা দেখা গৈছে যে জীৱনৰ প্ৰথম বছৰবোৰত মগজুৰ দ্ৰুত আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ বিকাশ ঘটে। জীৱনৰ প্ৰথম আঠ বছৰ মগজুৰ বিকাশৰ বাবে এক জটিল সময়, য'ত পৰিৱেশৰ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত স্নায়ুৰ সংযোগ হয় শক্তিশালী হয় নহয় দুৰ্বল হয়। এই পৰ্যায়ত শিশুৰ সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু স্নায়ু সংযোগ গঠনৰ বাবে লালন-পালন আৰু উদ্দীপক পৰিৱেশ সৰ্বোচ্চ আৰু ই জ্ঞানমূলক, আৱেগিক আৰু সামাজিক বিকাশত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়।

ইচিচিইৰ ওপৰত গৱেষণা: ভাৰতীয় প্ৰসংগ

ভাৰতত প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষা (ইচিই) এক পৰিৱৰ্তনশীল শক্তি হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে, যিটোক ধৰি ৰখাৰ হাৰ, বিদ্যালয়ত নামভৰ্তি, আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশৰ ওপৰত ইয়াৰ ইতিবাচক প্ৰভাৱ প্ৰদৰ্শন কৰা বাধ্যতামূলক গৱেষণাৰ দ্বাৰা সমৰ্থিত। এটা অধ্যয়নে প্ৰিস্কুল চেণ্টাৰত পঢ়া শিশুসকলৰ মাজত ৰিটেনচনৰ হাৰত ৮-২০% যথেষ্ট বৃদ্ধি পোৱাৰ কথা উন্মোচন কৰিছে, এই বৃদ্ধিৰ কাৰণ প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষাত বয়স অনুসৰি অংশগ্ৰহণ।

একেদৰে বিহাৰ আৰু উত্তৰ প্ৰদেশত কৰা এক অধ্যয়নৰ অন্তৰ্দৃষ্টিই ৭ৰ পৰা ১৮ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ নামভৰ্তিৰ পদ্ধতিৰ ওপৰত গভীৰভাৱে গৱেষণা কৰে। এই তথ্যই প্ৰাথমিক শিশুকালৰ কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণ আৰু আনুষ্ঠানিক বিদ্যালয়ত নামভৰ্তিৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধিৰ মাজত এক উল্লেখযোগ্য সম্পৰ্ক উন্মোচন কৰে।

দিল্লীৰ আম্বেদকাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ে কৰা প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষাৰ প্ৰভাৱ অধ্যয়নে (২০১৭) মূল পৰ্যায়ৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ কাঠামোত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, অসম, তেলেংগানা, আৰু ৰাজস্থানকে ধৰি সমগ্ৰ ৰাজ্যসমূহৰ বিদ্যালয়ৰ প্ৰস্তুতিৰ স্তৰৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। অধ্যয়নটোৱে উন্মোচন কৰিছে যে ৫ বছৰীয়া শিশুৰ জ্ঞানমূলক আৰু ভাষাৰ প্ৰস্তুতিৰ মাত্ৰা এই ডমেইনসমূহত আশা কৰাতকৈ তললৈ নামি গৈছিল (যেনে বস্তুৰ সৈতে সংখ্যা মিলোৱা, ছবিত কোনো বস্তুৰ অৱস্থান চিনাক্ত কৰা আদি)। উল্লেখযোগ্য যে বিদ্যালয়ৰ প্ৰস্তুতিৰ উচ্চ স্তৰ থকা অঞ্চলসমূহে শিশুসকলক খেলা-ধূলা ভিত্তিক শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত হোৱা দেখা গৈছিল। জ্ঞানমূলক বিকাশৰ ওপৰত প্ৰভাৱৰ সমৰ্থনত অংগনবাড়ীত নামভৰ্তি কৰা ২০০ শিশুক ভাৰতীয় জিলা এখনৰ ২০০ টা ঘৰুৱা শিশুৰ সৈতে তুলনা কৰি কৰা হৈছিল। এই মূল্যায়নত ছটা জ্ঞানমূলক দক্ষতা-ধাৰণাগত তথ্য, বুজাবুজি, দৃশ্যমান উপলব্ধি, স্মৃতিশক্তি, আৰু বস্তুৰ শব্দভাণ্ডাৰ সামৰি লোৱা হৈছিল। এই তথ্যই দৃঢ়তাৰে কয় যে অংগনবাড়ী উপস্থিতিয়ে শিশুৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতাক ইতিবাচকভাৱে প্ৰভাৱিত কৰে, যিয়ে প্ৰাক-বিদ্যালয়ৰ উপস্থিতি আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশৰ মাজৰ সম্পৰ্কৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰে।

বিভিন্ন অধ্যয়নৰ পৰা পোৱা প্ৰমাণে ভাৰতত প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষাৰ বহুমুখী উপকাৰিতাৰ কথা উন্মোচন কৰে। ৰিটেনচন হাৰ আৰু স্কুলত নামভৰ্তি বৃদ্ধি কৰাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ইতিবাচক জ্ঞানমূলক বিকাশৰ লালন-পালনলৈকে ই গুণগত প্ৰাথমিক শিক্ষাত বিনিয়োগৰ বাবে বিষয়টো শক্তিশালী কৰে।

ইচিচিইত বিনিয়োগৰ ৰিটাৰ্ন: হেকমেন কাৰ্ভ

শিক্ষাত বিনিয়োগ কৰিলে ব্যক্তিগত আৰু সমাজ দুয়োটাৰে ৰেটাম পোৱা যায়। ৩৫ বছৰ ধৰি চলি থকা এক দীৰ্ঘকালীন অধ্যয়নত বঞ্চিত শিশুৰ জন্মৰ পৰা পাঁচ বছৰীয়া প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষা কাৰ্যসূচীৰ লাভ পৰীক্ষা কৰা হৈছিল। অধ্যয়নটোৱে শিক্ষা, স্বাস্থ্য, সামাজিক আচৰণ, আৰু নিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত উন্নত ফলাফল প্ৰকাশ কৰিছে, উচ্চমানৰ জন্মৰ পৰা পাঁচ বছৰলৈকে কাৰ্যসূচীৰ বাবে বিনিয়োগৰ প্ৰতি বছৰে ১৩% ৰেটাম প্ৰদৰ্শন কৰিছে। অধিক খৰচৰ সত্ত্বেও, গুণগত প্ৰাথমিক শিশু কাৰ্যসূচীত বিনিয়োগ কৰা প্ৰতিটো ডলাৰে ৪ মাৰ্কিনৰ পৰা ১৬ মাৰ্কিন ডলাৰলৈকে লাভ কৰিব পাৰে। প্ৰাথমিক শিশুকালৰ কাৰ্যসূচীৰ তিনিটা কঠোৰ অধ্যয়নে ইয়াক আৰু অধিক সমৰ্থন কৰে, অংশগ্ৰহণকাৰী আৰু জনসাধাৰণ উভয়ৰে বাবে যথেষ্ট লাভ দেখুৱাইছে, বিনিয়োগ কৰা প্ৰতিটো ডলাৰৰ বাবে ৩.২৩ মাৰ্কিনৰ পৰা ৯.২০ মাৰ্কিন ডলাৰলৈকে।

মূলতঃ শিক্ষাত বিনিয়োগ কৰাটো আৰ্থিক লাভৰ বাহিৰলৈও যায়। ই ব্যক্তি, পৰিয়াল আৰু সমাজক ইতিবাচকভাৱে গঢ় দিয়ে, সুবিধাৰ ৰিপল ইফেক্টৰ সৃষ্টি কৰে। শিক্ষা কেৱল নিয়োগৰ বাবে দক্ষতা আহৰণৰ মাধ্যম নহয়; ই সমাজৰ মংগল, সমতা, স্থিতিশীলতা আৰু প্ৰগতিৰ বাবে এক অনুঘটক। এইদৰে প্ৰাথমিক শিশু আৰু মৌলিক শিক্ষাত বিনিয়োগ কৰাৰ আহ্বান কেৱল এক বিচক্ষণ অৰ্থনৈতিক সিদ্ধান্ত হিচাপেই নহয়, সকলোৰে বাবে উজ্জ্বল, সুস্থ আৰু অধিক বহনক্ষম ভৱিষ্যতৰ বিনিয়োগ হিচাপেও প্ৰতিধ্বনিত হয়।

Heckman | Return on Investment

প্রাথমিক শৈশৱৰ শিক্ষাত বিনিয়োগৰ অর্থনৈতিক প্ৰভাৱ।

ভাৱতত শিশুৰ বিকাশৰ ধাৰণা

ভাৱতৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যই শিশুৰ প্রাৰম্ভিক বছৰবোৰক অপৰিসীম মূল্য দিয়ে আৰু পৰম্পৰাগতভাৱে যৌথ পৰিয়ালৰ ভিতৰত লালন-পালন কৰা "সংস্কাৰ" বা মৌলিক মূল্যবোধ আৰু সামাজিক দক্ষতা প্রদানৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। কিন্তু সমাজৰ পৰিৱর্তনে এই পৰিৱেশৰ পৰিৱর্তন ঘটাইছে, যাৰ বাবে দৃষ্টিভংগীৰ পৰিৱর্তনৰ প্রয়োজন হৈছে। বৈচিত্র্যময় পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়, সংস্কৃতি, আৰু আর্থ-সামাজিক অৱস্থাই গুণগত আগতীয়া যত্ন আৰু শিক্ষণ অভিজ্ঞতাৰ বাবে প্রত্যাহ্বান আৰু সুযোগ দুয়োটাকে উপস্থাপন কৰে। সমসাময়িক ক্ষুদ্র পৰিয়ালত ইচিইয়ে পৰিয়ালৰ গতিশীলতাৰ পৰিৱর্তন, কর্মৰ চাপ, আৰু সমাজৰ পৰিৱর্তনৰ বাবে অধিক গুৰুত্ব গ্রহণ কৰে, শিশুৰ শৈক্ষিক আৰু বিকাশৰ যাত্রাত ইয়াৰ গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকাক গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। লিংগ, পৰিচয় আৰু অক্ষমতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বৈষম্য অব্যাহত আছে, প্রাক-প্রাথমিক শিক্ষাৰ সার্বজনীন প্রৱেশৰ বাবে সক্রিয় ব্যৱস্থাৰ প্রয়োজন। ঘৰতেই হওক বা সম্প্রদায়ৰ পৰিৱেশতেই হওক, প্রাৰম্ভিক শিক্ষা অভিজ্ঞতা পৰিয়ালৰ শক্তিৰ ওপৰত আধাৰিত হ'ব লাগিব যাৰ ফলত বিভিন্ন সামাজিক প্রসংগক চিনাক্ত কৰিব পাৰি, পিতৃ, মাতৃ আৰু যত্ন লোৱা লোকক জড়িত কৰি অন্তর্ভুক্ত অভিভাৱকত্ব অতি গুৰুত্বপূর্ণ।

১.৩ সমগ্র শিশুৰ বিকাশ

এনচিএফ-(এফএছ) ২০২০য়ে শিশুৰ বিকাশৰ বহুমুখী প্রকৃতিক স্বীকৃতি দিয়ে, পঞ্চকোষ ধাৰণা, যিটো প্রাচীন ভাৱতীয় কাঠামো যিয়ে এজন মানুহৰ পাঁচটা আৱৰণ বা স্তৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, মূল পর্যায়ৰ বাবে শিক্ষামূলক লক্ষ্যত একত্রিত কৰে।

শিশুৰ পঞ্চকোষ ধাৰণা আৰু সামগ্রিক বিকাশৰ সংহতি

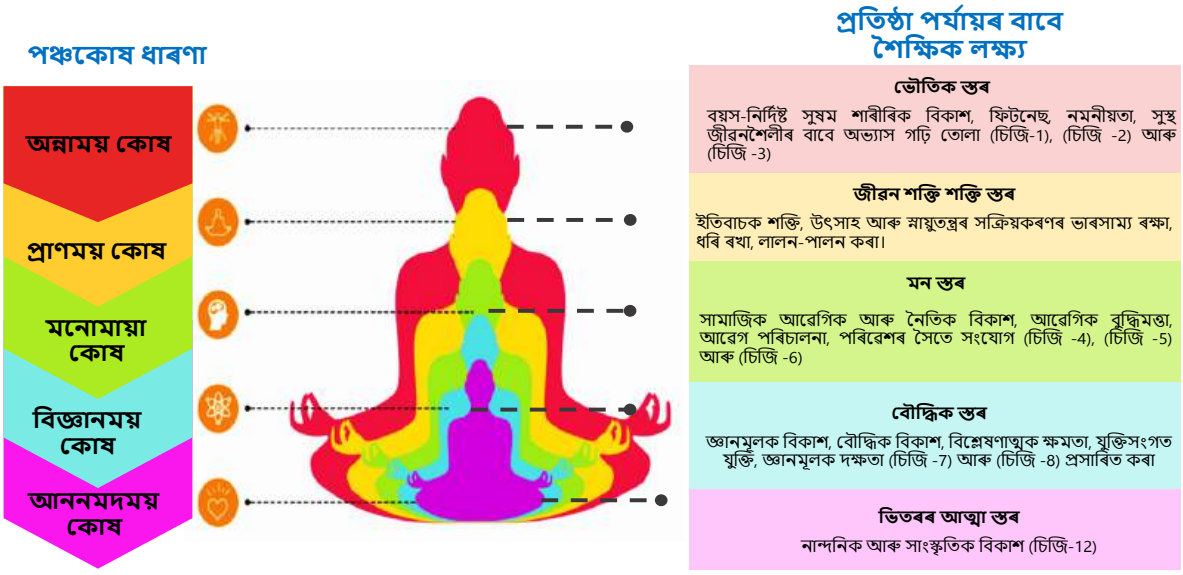

"পঞ্চকোষ আর্হিত অন্নময় কোষ (শাৰীৰিক স্তৰ), প্রাণময় কোষ (জীৱন শক্তি শক্তি স্তৰ), মনোময় কোষ (মন স্তৰ), বিজ্ঞানময় কোষ (বৌদ্ধিক স্তৰ), আৰু আনন্দময় কোষ (অন্তর্নিহিত আত্মা)। শিশুৰ শৰীৰ, মন আৰু আত্মাক লালন-পালনৰ ক্ষেত্রত এক ব্যাপক আৰু সুষম পদ্ধতি নিশ্চিত কৰে।"

অধ্যায় ২: প্ৰথম বছৰত (৩ৰ পৰা ৬) শিশুৱে কেনেকৈ শিকে?

অধ্যায় ২: প্রথম বছৰত (৩ৰ পৰা ৬) শিশুৱে কেনেকৈ শিকে?

২.১ ইচিচিই হৈছে "ফাউণ্ডেচনেল লার্নিং" (এফএলএন) ৰ ভেটি।

যোৱা দশকবোৰত ভাৰতে শিক্ষাৰ সুবিধা আৰু গুণগত মান উন্নত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট অগ্ৰগতি লাভ কৰিছে। প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত মুঠ নামভৰ্তি অনুপাত ছোৱালীৰ বাবে ১০৪.৮ আৰু ল'ৰাৰ বাবে ১০২.১ ৰ ওচৰ চাপিছে (UDISE+ ২০২১)। তৃতীয় পৰ্যায়তো উচ্চ শিক্ষাত ছোৱালীৰ অংশগ্ৰহণ প্ৰতি ১০০ জন ল'ৰাৰ বিপৰীতে ১০১। কিন্তু ৰাষ্ট্ৰীয় কৃতিত্ব সমীক্ষাৰ দৰে চৰকাৰী সমীক্ষা আৰু শিক্ষাৰ বাৰ্ষিক অৱস্থা প্ৰতিবেদনৰ দৰে নাগৰিক সমাজৰ প্ৰতিবেদন অনুসৰি গুণগত মানৰ পৰিমাপ হিচাপে শিশুৰ শিক্ষণ ফলাফলৰ সমীক্ষাত সমানুপাতিক উন্নতি দেখা পোৱা নাই। সেয়েহে নিপুন ভাৰত আৰু বিদ্যালয় শিক্ষা আৰু সাক্ষৰতা বিভাগৰ অন্যান্য পদক্ষেপৰ জৰিয়তে মৌলিক সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যাবিজ্ঞান (এফএলএন)ৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ ফলত আৰু আগতীয়াকৈ হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন হৈছে।

কিন্তু প্ৰাথমিক শৈশৱত পঢ়া, লিখা বা গণনা কৰাৰ ক্ষমতা গঢ় লৈ উঠাৰ আগতে শিশুৱে মৌলিক স্নায়ু সংযোগ গঢ়ি তুলিব লাগিব আৰু ধৰি ৰাখিব লাগিব, বিশেষকৈ ৬ বছৰ বয়সলৈকে সংবেদনশীল বিকাশ আৰু সামাজিকৰণৰ সন্মুখীন হ'ব লাগিব জ্ঞানমূলক আৰু ভাষা দক্ষতা বিকাশ হিচাপে।

ভাৰতৰ পৰম্পৰাগত নীতি-নিয়মত শিশুক কেৱল ছাত্ৰ হিচাপে নহয়, এক সংমিশ্ৰিত সমগ্ৰ হিচাপেহে চাব লাগিব। বুদ্ধিৰ বিকাশৰ দৰেই চৰিত্ৰৰ বিকাশও গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াৰ উপৰিও উদীয়মান বিজ্ঞানে সুস্থ শাৰীৰিক স্বাস্থ্য, কাৰ্যকলাপ আৰু ব্যায়াম নথকা সুস্থ শৰীৰত সুস্থ মনৰ পুৰণি স্বতন্ত্ৰতাক বৈধতা প্ৰদান কৰে, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কাৰ্যবাহী কাৰ্য্য, একাগ্ৰতা আৰু ফলস্বৰূপে শৈক্ষিক প্ৰদৰ্শনত প্ৰভাৱ পৰিব। একেদৰে সমনীয়া, পৰিয়াল, শিক্ষক, চৌপাশৰ আনৰ সৈতে অহৰহ সংঘাতত থকা শিশুৱে, অৰ্থাৎ "সামাজিক সচেতনতা" আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে, নিজৰ লগত শান্তি নথকা, অৰ্থাৎ "আৱেগিক সজাগতা" পৰীক্ষা আৰু পৰীক্ষাত শৈক্ষিকভাৱে প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সংগ্ৰাম কৰিব। এনে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শৈক্ষিক ব্যৱস্থাত নেভিগেট কৰিবলৈ সক্ষম হ'লেও প্ৰাপ্তবয়স্ক হিচাপে শ্ৰম বজাৰত প্ৰৱেশ কৰাৰ লগে লগে নিয়োগ বিচৰা আৰু ধৰি ৰখাটো এক প্ৰত্যাহ্বান হ'ব। গতিকে সামগ্ৰিক ইচিচিই ভাৰতৰ সকলো নাগৰিকৰ বাবে এক সামগ্ৰিক আৰু সম্পূৰ্ণ জীৱনৰ লগতে মূল সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যা বিজ্ঞানকে ধৰি ভৱিষ্যতৰ সকলো শৈক্ষিক প্ৰদৰ্শনৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

২.২ পাঠদান-শিক্ষণৰ পদ্ধতি

২.২.১ প্ৰাৰম্ভিক বছৰত পাঠদান- শিক্ষণৰ বাবে মূল বিবেচনা আৰু নীতি

প্ৰাৰম্ভিক বছৰত পাঠদান- শিক্ষণৰ বাবে মূল বিবেচনা আৰু নীতি

ভিন্নতামূলক নিৰ্দেশনাৰ বাবে পৰিকল্পনা

- ব্যক্তিগত প্ৰয়োজন অনুসৰি পাঠদানৰ টেইলাৰিং
- গোটভিত্তিক পাৰ্থক্য
- পৰ্যবেক্ষণ আৰু তথ্য সংগ্ৰহ
- বিভিন্ন শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ
- স্তৰভিত্তিক সামগ্ৰী

স্কেফল্ডিং আৰু ক্ৰমান্বয়ে দায়িত্ব প্ৰদান কৰা আৰ্হি

মূল কৌশলসমূহ

২.২.২ প্ৰাথমিক বছৰবোৰত ভাষা আৰু সাক্ষৰতা শিকোৱা

প্ৰথম বছৰবোৰত ল'ৰা-ছোৱালীক লিখা-পঢ়া শিকোৱাটোৱে তেওঁলোকক পাঠক আৰু লেখক হোৱাৰ বিষয়ে জানিবলৈ বহু সুযোগ দিব লাগে। এই পাঠদানত শব্দ বুজি পোৱা, কেনেকৈ পঢ়িব লাগে সেইটো বুজি পোৱা, আৰু আখৰ আৰু শব্দ সঠিকভাৱে লিখাৰ দৰে মৌলিক দক্ষতাসমূহৰ সৈতে অধিক জটিল দক্ষতাৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰিব লাগে। এই জটিল দক্ষতাবোৰ হৈছে ভালকৈ কথা কোৱা, কিতাপ উপভোগ কৰা, অংকন কৰা, আৰু নিজৰ গল্প লিখা, এই সকলোবোৰেই তেওঁলোকে শিকি অহা কথাবোৰৰ অৰ্থ উলিয়াবলৈ গুৰুত্ব দিয়ে। বৰ্ণমালা আৰু মাত্ৰাৰ ওপৰত প্ৰাথমিক মনোনিৱেশ, য'ত সমস্বৰে পুনৰাবৃত্তি আৰু হাতৰ আখৰৰ অভ্যাস জড়িত হৈ থাকে সেইবোৰে প্ৰথম বছৰৰ শ্ৰেণীকোঠাত বহুত ঠাই পাব নালাগিব।

প্ৰাথমিক ভাষা আৰু সাক্ষৰতাৰ মূল পদ্ধতিসমূহ:

প্ৰাৰম্ভিক ভাষা আৰু সাক্ষৰতা বিকাশৰ লগত মৌখিক ভাষাৰ বিকাশ, ধ্বনিতাত্ত্বিক সজাগতা, ডিকোডিং, পঢ়া বুজা, সাৱলীল পঢ়া, লিখা, আৰু পঢ়াৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলা আদি জড়িত হৈ থাকে। এই পদ্ধতি আৰু কৌশলসমূহৰ জৰিয়তে ইয়াক বিকশিত কৰিব পাৰি:

- • **শিশুৰ বাঢ়ি অহা সাক্ষৰতা দক্ষতা বিকাশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া:** বাঢ়ি অহা সাক্ষৰতাই সাৱলীল হোৱাৰ আগতে পঢ়া-শুনা আৰু লিখাৰ বিষয়ে বিকশিত কৰা দক্ষতা, জ্ঞান আৰু মনোভাৱক সামৰি লয়। এই পৰ্যায়ত বাঢ়ি অহা পঢ়া (ছপা সজাগতা, ধাৰণা, পঢ়াৰ অভিনয়) আৰু উদীয়মান লেখা (চিত্ৰ অংকন, লিখা, আৰু উদ্ভাৱনীমূলক বানান) জড়িত।

উদীয়মান সাক্ষৰতাৰ বাবে কৌশল

সচিত্ৰ গল্পৰ কিতাপ ব্যৱহাৰ কৰি পঢ়াৰ অভিনয় কৰা

প্ৰিন্ট সমৃদ্ধ শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা

মুকলিকৈ পঢ়া আৰু লিখাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল স্থাপন কৰা

অংকন আৰু লিখাৰ প্ৰকাশ

সুষম সাক্ষৰতা পদ্ধতি: সুষম সাক্ষৰতা পদ্ধতিয়ে শব্দ চিনাক্তকৰণ দক্ষতা (নিম্ন-ক্ৰম) আৰু ভাষা বুজা আৰু প্ৰকাশ (উচ্চ-ক্ৰম) একত্ৰিত কৰে। উচ্চস্বৰে পঢ়া, ভাগ কৰা পঢ়া/লিখা, আৰু স্বতন্ত্ৰ পঢ়া/লিখাৰ দৰে কাৰ্য্যকলাপে এই দক্ষতাসমূহৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে।

- ○ **মৌখিক ভাষাৰ বিকাশ:** বিনামূলীয়া আৰু নিৰ্দেশিত কথোপকথনৰ বাবে গল্প কোৱা, আলোচনা, ছবিৰ কথোপকথন, আৰু ভূমিকা পালন ব্যৱহাৰ কৰক।
- ○ **ধ্বনিতাত্ত্বিক সজাগতা আৰু আখৰ চিনাক্তকৰণ:** আখৰ-ধ্বনিৰ সম্পৰ্ক, ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা, আৰু অৰ্থকেন্দ্ৰিক নিৰ্দেশনাৰ বাবে আখৰ আৰু শব্দৰ সৈতে একেলগে পৰিচয় কৰাই দিয়া।

পঢ়াৰ কৌশল

উচ্চস্বৰে পঢ়া

বিনিয়মূলক উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ জৰিয়তে ভাষা আৰু শব্দভাণ্ডাৰ বৃদ্ধি কৰা।

সমিলমিলেৰে পঢ়া

সমিলমিলেৰে পঢ়া অভিজ্ঞতাৰ বাবে বৃহৎ আখৰৰ পাঠ্যৰ সৈতে একেলগে পঢ়া।

তত্ত্বাৱধানত পঢ়া

ব্যক্তিগত তত্ত্বাৱধানৰ বাবে শিশুৱে শিক্ষকৰ সহায়ত পঢ়ে।

স্বতন্ত্ৰ পঠন

পঢ়াৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলক আৰু স্বতন্ত্ৰভাৱে পঢ়াত আনন্দ লাভ কৰক।

লিখাৰ কৌশল

আৰ্হি অনুসৰণ কৰি লিখা

আৰ্হি লিখাৰ জৰিয়তে প্ৰকাশভংগীমূলক লেখা প্ৰদৰ্শন কৰা।

শ্বেয়াৰ কৰা লিখা

ভাগ-বতৰা কৰা লেখাৰ অভিজ্ঞতাৰ সৈতে সহযোগিতামূলক লিখাৰ কাম।

তত্ত্বাৱধানত লিখা

শিক্ষকৰ মতামত লাভ কৰক আৰু সমনীয়াৰ লেখাৰ সুযোগত লিপ্ত হওক।

স্বতন্ত্ৰ লেখা

লিখাৰ জৰিয়তে স্বতন্ত্ৰভাৱে সৃষ্টিশীল আৰু কাৰ্য্যকৰী সাক্ষৰতা বিকাশ কৰা।

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক অচিনাকি ভাষাত এক্সপ'জাৰ প্ৰদান কৰাৰ কৌশল:

শিশুৰ বাবে নতুন ভাষা শিকোৱাৰ সময়ত এনে কৌশলেৰে প্ৰক্ৰিয়াটোৰ কাষ চাপিব লাগে যিয়ে শিক্ষণক আকৰ্ষণীয় আৰু ফলপ্ৰসূ কৰি তোলে। বিভিন্ন ধৰণৰ কাৰ্য্যকলাপ আৰু পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিলে অচিনাকি ভাষাটো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে অধিক সুলভ আৰু উপভোগ্য কৰি তোলাত সহায়ক হ'ব পাৰে। শিক্ষক-বন্ধুত্বপূৰ্ণ কিছুমান কৌশল ইয়াত উল্লেখ কৰা হ'ল:

- **মৌখিক ভাষা বিকাশৰ বাবে মজাৰ, পাৰস্পৰিক কাৰ্য্যকলাপৰ পৰা আৰম্ভ কৰক:** মুঠ শাৰীৰিক সঁহাৰি (টিপিআৰ) ব্যৱহাৰ কৰক, যিটো পদ্ধতি য'ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে শাৰীৰিকভাৱে শব্দ বা বাক্যাংশৰ অভিনয় কৰে। ইয়াৰ লগত "জাম্প" বুলি কওঁতে জপিয়াই পৰা বা "খোজো" বুলি কওঁতে খোজ কঢ়াৰ দৰে কাৰ্য্য জড়িত হ'ব পাৰে। ই শিশুসকলক শাৰীৰিক গতিবিধিক ভাষাৰ সৈতে জড়িত কৰাত সহায় কৰে, যাৰ ফলত মনত ৰখা আৰু বুজিবলৈ সহজ হয়।
- **বুজিব পৰা ইনপুট ব্যৱহাৰ কৰক: শিশুসকলক বুজিবলৈ সহায় কৰিবলৈ সহজ ভাষা, ইংগিত, ছবি, আৰু কাৰ্য্য।**
- **অৰ্থপূৰ্ণ আৰু উদ্দেশ্যপ্ৰণোদিত প্ৰসংগত মনোনিৱেশ কৰা:** ভাষাটো কেৱল শুদ্ধতাৰ বাবে নহয়, যোগাযোগৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
- **নতুন ভাষাটোৰ সৈতে প্ৰচুৰ পৰিমাণে পৰিচয় কৰাওক:** শুনা, কোৱা, আৰু পঢ়াৰ কাৰ্য্যকলাপৰ জৰিয়তে।

২.২.৩ গাণিতিক ধাৰণা বিকাশৰ পদ্ধতি

গাণিতিক ধাৰণাসমূহ প্ৰাক-সংখ্যা স্তৰত বিভিন্ন ধৰণে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি। সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে এইবোৰ অতি বিমূৰ্ত হ'ব পাৰে। কংক্ৰিট অভিজ্ঞতাৰ পৰা নামকৰণ বা ভাষালৈ, ছবিলৈ আৰু তাৰ পিছত বিমূৰ্ত চিহ্নলৈ গৈ তেওঁলোকক শিকাওক। ইয়াক ইএলপিএছ্ বোলা হয়। লগতে সমস্যা সমাধান, পৰীক্ষা আদিৰ পদক্ষেপক উৎসাহিত কৰক।

প্ৰাৰম্ভিক গণিতৰ বাবে ইএলপিএছ্ পদ্ধতি

পদক্ষেপ 1 – অভিজ্ঞতা	পদক্ষেপ 2 – ভাষা	পদক্ষেপ 3 – পিক্টুৰিয়েল	পদক্ষেপ 4 – চিহ্ন
ব্লক, গুটি, পুতলা আদি ভৌতিক বস্তু গণনাৰ পৰা আৰম্ভ কৰক। শিশুৱে হাতেৰে বস্তু লৰচৰ কৰে।	শিশুসকলক তেওঁলোকে কি কৰিলে সেই বিষয়ে শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক যেনে: তেওঁলোকে কিমান বস্তু গণনা কৰিলে, গণনাৰ কথা কেনেকৈ ভাবিলে, কমৰ লগত অধিক তুলনা কৰা ইত্যাদি।	শিশুসকলক 2, 3, 4টা বস্তু আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক। বিভিন্ন সংখ্যাৰ বস্তুৰ ছবি চাবলৈ কওক আৰু ক'ব যে কিমান বল, কুকুৰ, বটল ইত্যাদি।	শেষত 1, 2, 3 তাৰ পাছত + আৰু চিহ্ন আদি চিনাক্ত কৰি সংখ্যা আৰু গাণিতিক চিহ্ন আদি লিখিত চিহ্নৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা।
	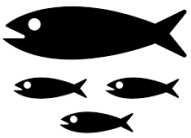		

শিশুসকলক বুজাৰ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে, সমাধান কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা, সমাধান পৰীক্ষা কৰা, আৰু পুনৰ কৰাৰ সমস্যা সমাধান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক!

২.২.৪ সামাজিক-আৱেগিক আৰু নৈতিক বিকাশৰ প্ৰসাৰ

সমসাময়িক জ্ঞানে আৱেগিক বুদ্ধিমত্তাৰ তাৎপৰ্য্যৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, এই কথা দৃঢ়তাৰে কয় যে আৱেগক বুজি পোৱা আৰু পৰিচালনা কৰাৰ ক্ষমতা হয়তো জ্ঞানমূলক বুদ্ধিমত্তাতকৈ বেছি নহ'লেও গুৰুত্বপূৰ্ণ। আৱেগিক বুদ্ধিমত্তাৰ অভ্যাসৰ লগত কেৱল নিজৰ আৱেগক চিনি পোৱা আৰু পৰিচালনা কৰাই নহয়, এই বুজাবুজি আনৰ আৱেগিক অৱস্থালৈকে সম্প্ৰসাৰিত কৰি সহানুভূতি আৰু মমতাৰ পোষকতাও জড়িত হৈ থাকে। ইয়াৰ ভিতৰত আছে:

01 ইতিবাচক আত্ম-ধাৰণা

'আত্ম' সচেতনতা আৰু নিজকে বিশ্বাস কৰা। যেনে- "মই এজন ভাল মানুহ", "মই এজন দয়ালু বন্ধু"।

02 আৱেগিক সজাগতা আৰু নিয়ন্ত্রণ

আমি কি অনুভৱ কৰিছোঁ আৰু কিয় অনুভৱ কৰিছোঁ সেই কথা জনা আৰু সেই আৱেগবোৰৰ প্রতি কেনেকৈ সঁহাৰি জনাব লাগে সেইটো সক্রিয়ভাৱে বাছি লোৱা।

03 সামাজিক উন্নয়ন

বন্ধুৰ প্রয়োজন আৰু আৱেগিক অৱস্থা জনা, সম্পর্ক গঢ়ি তোলা আৰু বৈচিত্র্য গ্রহণ কৰি ন্যায়সংগত সমাজ গঢ়ি তোলা

২.২.৫ ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস (কার্যবাহী কার্য্য আৰু আত্মনিয়ন্ত্রণ দক্ষতা)

কার্য্যবাহী কার্য্য আৰু আত্মনিয়ন্ত্রণে পৰিকল্পনা, মনোযোগ বজাই ৰখা, নির্দেশনা অনুসৰণ কৰা আৰু একাধিক কাম ফলপ্রসূভাৱে পৰিচালনা কৰাৰ বাবে গুৰুত্বপূর্ণ মানসিক প্রক্রিয়া গঠন কৰে। মগজুৱে এই দক্ষতা গোটৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰি বিক্ষিপ্ততা ফিল্টাৰ কৰে, কামক অগ্রাধিকাৰ দিয়ে, লক্ষ্য নির্ধাৰণ আৰু লাভ কৰে, আৰু ইমপালছ নিয়ন্ত্রণ কৰে। এই দক্ষতাসমূহ আন্তঃসংলগ্ন, আৰু তিনিটা বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত নির্ভৰশীল:

- **কার্য্যকৰী স্মৃতিশক্তি:** কম সময়ৰ ভিতৰত সুকীয়া তথ্য ধৰি ৰখা আৰু হেতালি খেলা নিয়ন্ত্রণ কৰে।
- **মানসিক নমনীয়তা:** বিভিন্ন পৰিৱেশত বিভিন্ন দাবী আৰু বিভিন্ন নিয়মৰ প্রয়োগৰ প্রতি সঁহাৰি জনাই স্থায়ী বা স্থানান্তৰিত মনোযোগ সক্ষম কৰে।
- **আত্মনিয়ন্ত্রণ:** আৱেগিক ক্রিয়া বা সঁহাৰিৰ বিৰুদ্ধে অগ্রাধিকাৰ আৰু প্রতিৰোধক শক্তিশালী কৰে।

শিশুৰ মাজত ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস	যত্ন লোৱা / শিক্ষকৰ ভূমিকা
ৰুটিন প্রস্তুত কৰা	দক্ষতা বিকাশত সহায় কৰা এটা সুসংগঠিত শ্রেণীকোঠাৰ ৰুটিন ডিজাইন আৰু ৰূপায়ণত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰা
সামাজিক আচৰণৰ আর্হি প্রস্তুত কৰা	ইতিবাচক আদর্শ, ইতিবাচক পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপ, ফলপ্রসূ যোগাযোগ, আৰু সামাজিক আৰু আৱেগিক দক্ষতা বৃদ্ধিৰ বাবে সহযোগিতামূলক কার্য্যকলাপ প্রদর্শন কৰা
সহায়ক সম্পর্ক	আৱেগিক আৰু সামাজিক বুদ্ধিমত্তাৰ বিকাশৰ বাবে এক মঞ্চ প্রদান কৰি মুকলি যোগাযোগক উৎসাহিত কৰা পৰিৱেশ স্থাপনৰ দিশত সক্রিয়ভাৱে কাম কৰা।
সৃষ্টিশীল খেলক উৎসাহিত কৰা	শিক্ষকসকলে খেলা ভিত্তিক শিক্ষণক পাঠত অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰে, শিশুসকলক জ্ঞানমূলক নমনীয়তা আৰু সিদ্ধান্ত গ্রহণ বৃদ্ধি কৰি তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতাক অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰে, যিয়ে সামগ্রিক বিকাশত অৰিহণা যোগায়।
মানসিক চাপৰ বাবে মোকাবিলা কৰাৰ ব্যৱস্থা	মানসিক চাপ-নিৰাময় কৌশলৰ প্রৱর্তন কৰা, শিশুসকলৰ বাবে নিজৰ আৱেগ প্রকাশৰ বাবে এক নিৰাপদ স্থান সৃষ্টি কৰা যিয়ে আত্মনিয়ন্ত্রণ দক্ষতা বিকাশত অৰিহণা যোগায়।
জোৰদাৰ ব্যায়াম	ব্যায়াম আৰু গতিবিধিক শিক্ষণ পৰিৱেশত একত্রিত কৰা, সক্রিয় জীৱনশৈলীৰ প্রসাৰ কৰা।
স্বাধীন পছন্দৰ দিশত আগবঢ়া	কার্য্যকলাপৰ নেতৃত্ব দিয়াৰ পৰা ল'ৰা-ছোৱালীক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ালৈ আগবাঢ়ি যাওক। ইয়াৰ ফলত শিশুৱে লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰিবলৈ আৰু নিজাববীয়াকৈ পৰিকল্পনা কৰিবলৈ শিকে।

শিশুসকলক বিভিন্ন মাত্রাৰ সহায়ৰ প্রয়োজন হ'ব পাৰে, আৰু প্রতিকূল পৰিৱেশ, অৱহেলাৰ দ্বাৰা চিহ্নিত,... নির্যাতন বা হিংসাই দক্ষতা বিকাশত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে আৰু মগজুৰ স্থাপত্যত ব্যাঘাত জন্মাব পাৰে, যাৰ ফলত কার্যবাহী কার্য্যক্ষমতা বিকল হ'ব পাৰে। শিশুৰ কার্যবাহী কার্য্য আৰু আত্মনিয়ন্ত্রণ দক্ষতাৰ বিকাশে আজীৱন সুবিধা প্রদান কৰে, ইতিবাচক আচৰণ, জ্ঞাত সিদ্ধান্ত গ্রহণ, আৰু সামগ্রিক সমাজৰ মংগলত অৰিহণা যোগায়।

২.৩ শিক্ষণ হিচাপে খেলক

২.৩.১ খেলভিত্তিক শিক্ষণৰ গুৰুত্ব

প্ৰাথমিক বছৰৰ খেল-ভিত্তিক শিক্ষণ মূলতঃ শিশুকেন্দ্ৰিক, য'ত প্ৰতিজন শিশুৰ অনন্য প্ৰয়োজন, আগ্ৰহ আৰু সামৰ্থ্যৰ কথা বিবেচনা কৰা হয়। খেল শিশুৰ স্বাভাৱিক আৰু গতিশীল কাৰ্যকলাপ, যি তেওঁলোকৰ পৰিৱেশ যেনে খেলপথাৰ, ঘৰ, বজাৰ বা অন্য যিকোনো স্থানৰ সৈতে নিৰন্তৰ সংযোগত প্ৰকাশ পায়। শিশুৱে প্ৰবৃত্তিগতভাৱে যিকোনো বস্তুৰেই খেলে, সেয়া শিলগুটি, পাত বা যিকোনো উপলব্ধ বস্তু হওক, তেওঁলোকৰ প্ৰকৃত প্ৰেম আৰু খেলাৰ সম্যক উপভোগ প্ৰদৰ্শন কৰে।

শিশুৰ খেলা-ধূলাৰ প্ৰতি স্বাভাৱিক প্ৰৱণতা থকাৰ পাছতো বহুতৰে মাজত এটা ভুল ধাৰণা আছে যে খেলা-ধূলা সময়ৰ অপচয়। অভিভাৱকসকলে কেতিয়াবা আশংকা কৰে যে খেলা-ধূলাৰ ফলত সংঘাত বা সময়ৰ অপচয় হ'ব পাৰে, শৈক্ষিক কাৰ্য্যকলাপৰ অনুভূত গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। দুৰ্ভাগ্যজনকভাৱে এই দৃষ্টিভংগীৰ ফলত প্ৰায়ে শিশুসকলৰ বাবে খেলা-ধূলাত লিপ্ত হোৱাৰ সুযোগ পৰ্যাপ্ত নহয়।

এই বিশ্বাসৰ বিপৰীতে বিশেষকৈ শৈশৱৰ প্ৰাথমিক বছৰবোৰত খেলে শিক্ষণৰ প্ৰাথমিক পথ হিচাপে কাম কৰে। খেলা-ধূলাৰ ফলত শিশুৱে নিজৰ ধাৰণা আৰু আৱেগ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ জগতখন পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজাত সুবিধা হয়। ইয়াৰ উপৰিও ই সামাজিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলা আৰু শিশুৰ সুস্থ অভ্যাস গঢ়ি তোলাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। খেলৰ বহুমুখী সুবিধাই শিশুৰ সামগ্ৰিক বিকাশত যথেষ্ট অৰিহণা যোগায় আৰু প্ৰাথমিক শিশু শিক্ষা (ইচিই)ৰ বাবে এক ফলপ্ৰসূ মাধ্যম হিচাপে কাম কৰে, যাৰ ফলত খেলৰ জৰিয়তে আহৰণ কৰা জ্ঞান শিশুৰ অভিজ্ঞতাৰ এক স্থায়ী অংশ হৈ পৰে।

তদুপৰি শিশুৰ পঞ্চ ইন্দ্ৰিয়ৰ বিকাশত খেলা-ধূলাই সহায় কৰে। খেলত লিপ্ত হ'লে ইন্দ্ৰিয় আৰু অংগ-প্ৰত্যংগৰ ব্যৱহাৰ জড়িত হৈ থাকে, যাৰ ফলত পেশীবোৰ শক্তিশালী হয়, জ্ঞান আৰু আত্মবিশ্বাস বৃদ্ধি পায়। খেলৰ জৰিয়তে শিশুসকলে "কৰি শিকা" প্ৰক্ৰিয়াত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰে, যাৰ ফলত তেওঁলোকে প্ৰত্যক্ষ শিক্ষণ অভিজ্ঞতা লাভ কৰে। ই এটা সুষম আৰু প্ৰক্ৰিয়ামুখী কাৰ্যসূচী প্ৰদান কৰে, যি বিকাশমূলক উদ্দেশ্যৰ সৈতে সংগতি ৰাখি পৰ্যৱেক্ষণ, পৰীক্ষণ, সমস্যা সমাধান আৰু সৃজনশীলতাৰ দৰে শিক্ষণ প্ৰক্ৰিয়াক উৎসাহিত কৰে।

তদুপৰি খেলে শাৰীৰিক আৰু মানসিক কাৰ্য্যকলাপৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাত অৰিহণা যোগায়, শিশুৰ সাংস্কৃতিক পটভূমি নিৰ্বিশেষে তেওঁলোকৰ সামগ্ৰিক বিকাশ নিশ্চিত কৰে। ব্যক্তিগত আগ্ৰহ আৰু দক্ষতাক স্বীকৃতি দিয়াৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি খেলৰ কাৰ্য্যকলাপ শিশুৰ ব্যাপক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান হৈ পৰে।

২.৩.২ খেলসুলভ শিক্ষণ আনলক কৰা

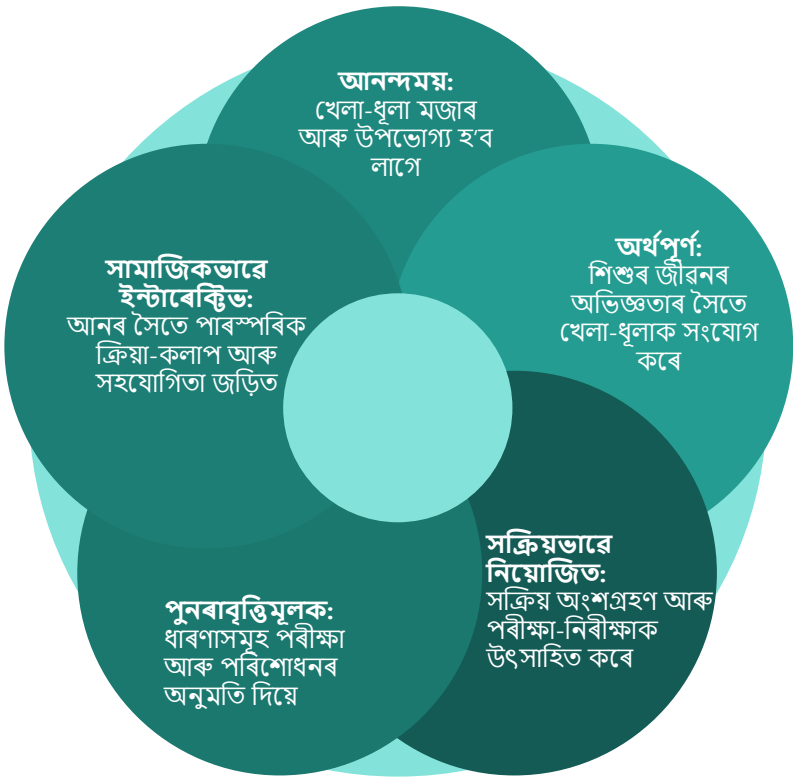

শিশুৱে সদায় এই সকলোবোৰ বৈশিষ্ট্যৰ

সন্মুখীন নহ'বও পাৰে যদিও শিশুসকলক খেলৰ অভিজ্ঞতাৰ বৈচিত্র্য প্রদান কৰাটো গুৰুত্বপূর্ণ যাতে প্রতিটো উপাদান অভিজ্ঞ হোৱাটো নিশ্চিত হয় আৰু মৌলিক আৰু ভৱিষ্যতৰ শিক্ষণৰ বাবে গুৰুত্বপূর্ণ দক্ষতাৰ এক বিস্তৃত শৃংখল বিকাশত অৱিহণা যোগায়।

এনচিএফ-এফএছ্ ২০২২ত উল্লেখ কৰা ধৰণে নাটকৰ ধাৰাবাহিকতাই প্রাথমিক শিশু শিক্ষাত 'খেল'ৰ কেন্দ্রীয়তাক গুৰুত্ব আৰোপ কৰে, বিভিন্ন মজাৰ আৰু আকর্ষণীয় কার্য্যকলাপক সামৰি লয়। ইয়াত প্রাপ্তবয়স্কৰ জড়িততাৰ মাত্রা আৰু কার্য্যকলাপৰ প্রকৃতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি খেলক তিনিটা সুকীয়া প্রকাৰত ভাগ কৰা হৈছে:

খেলৰ প্রকাৰ			
	মুকলিকৈ খেলা	**গাইডেড প্লে'**	**গঠনমূলক নাটক (বা পৰিচালিত নাটক)**
প্রকৃতি	সম্পূর্ণ শিশুৰ দ্বাৰা আৰম্ভ কৰা আৰু স্ব-নির্দেশিত।	শিশুৰ নেতৃত্বত, সক্রিয় প্রাপ্তবয়স্ক সুবিধাৰ সৈতে।	নির্দিষ্ট নিয়মৰ সৈতে শিক্ষকে পৰিচালনা কৰা কার্য্যকলাপ।
কার্যকলাপ	প্রহেলিকা, ৰ'ল-প্লেয়িং, কিতাপ পঢ়া আদি অন্তর্ভুক্ত।	মাটিৰ ব্যৱহাৰ, শব্দভাণ্ডাৰৰ খেল, উদীয়মান সাক্ষৰতাৰ কার্য্যকলাপ।	গল্প সৃষ্টি, ভাষা আৰু গণিতৰ খেল, গাইড কৰা।
শিক্ষকৰ ভূমিকা	পৰোক্ষ, যেনে পৰিৱেশ প্রস্তুত কৰা আৰু পর্যবেক্ষণ কৰা।	নির্দিষ্ট উদ্দেশ্যৰে নাটকৰ সুবিধা আৰু মৰাপাট।	স্পষ্ট উদ্দেশ্যৰে শিক্ষণ অভিজ্ঞতাৰ পৰিকল্পনা আৰু ৰূপায়ণ কৰে।
লাভসমূহ	সামাজিক দক্ষতা, আত্মনিয়ন্ত্রণ, আৱেগিক ব্যৱস্থাপনা বিকাশ কৰে।	দক্ষতাৰ এক পৰিসৰ বিকাশৰ বাবে ফলপ্রসূ; শিশু আৰু শিক্ষকৰ মাজত সহযোগিতামূলক শিক্ষণক প্রসাৰিত কৰে।	নির্দিষ্ট দক্ষতা আৰু শিক্ষণ ফলাফলৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

সামগ্রিকভাৱে, খেল-ভিত্তিক শিক্ষণ ধাৰাবাহিকতাই চঞ্চল, শিশুকেন্দ্রিক শিক্ষণ পৰিৱেশৰ সুবিধা প্রদান কৰাত শিক্ষকৰ জড়িততাৰ বিভিন্ন স্তৰৰ উদাহৰণ দাঙি ধৰে। ই শিশু-নির্দেশিত উপাদানসমূহক প্রাপ্তবয়স্কৰ নির্দেশনা আৰু গাঁথনিগত শিক্ষণ লক্ষ্যৰ সৈতে মিহলাই দিয়ে।

২.৩.৩ খেলসুলভ শ্রেণীকোঠাৰ কার্য্যকলাপ

যুৱ শ্রেণীকোঠাসমূহ সজীৱ আৰু বৈচিত্রময়, বিভিন্ন পথ যেনে কথা কোৱা, শুনা, খেলনা ব্যৱহাৰ কৰা, কলাত্মক কার্য্যকলাপ, আৰু শাৰীৰিক নিয়োজিততাৰ জৰিয়তে শিক্ষণক লালন-পালন কৰে। এই পদ্ধতিসমূহ সাপ্তাহিকত অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে, আৰু দৈনিক পৰিকল্পনাৰ পৰামর্শ দিয়া হৈছে। শিক্ষকসকলে শিশুৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন আৰু শিক্ষা প্রদান কৰিবলৈ এই পদ্ধতিসমূহ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে:

কথা-বতৰা
গাঁথনিগত কথোপকথন (বৃত্ত সময়), বিনামূলীয়া কথোপকথন আৰু প্ৰশ্ন সমান অংশগ্ৰহণেৰে ব্যৱহাৰ কৰক

কাহিনী কোৱা
সজীৱ অভিব্যক্তি, নতুন শব্দ, বাক্য গঠন আৰু সমস্যা সমাধানৰ ব্যৱহাৰ কৰা। দৈনন্দিন জীৱনৰ লগত জড়িত কাহিনীবোৰ উচ্চস্বৰে পঢ়ক আৰু শ্বেয়াৰ কৰক। পঢ়াৰ পিছত চৰিত্ৰ আৰু কাহিনী আলোচনা কৰা। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ জীৱনক কাহিনী আৰু ভূমিকা পালন হিচাপে কৰলৈ উৎসাহিত কৰা।

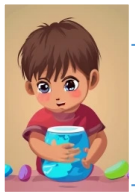

খেলনা-ভিত্তিক শিক্ষণ
খেলনাৰ শাৰীৰিক অন্বেষণৰ বাবে হাত ব্যৱহাৰ কৰিলে চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা, হাতৰ চকুৰ সমন্বয়, সৃষ্টিশীলতা, সমস্যা সমাধান আদিৰ বিকাশ ঘটে। থলুৱা খেলনা সাংস্কৃতিকভাৱে উপযুক্ত।

শিশু গীত আৰু ছন্দ
ধাৰণা শিকোৱাৰ বাবে গীত ব্যৱহাৰ কৰা, স্থূল আৰু সুক্ষ্ম চলন-ফুৰণ দক্ষতাৰে শব্দভাণ্ডাৰ, কল্পনা আৰু প্ৰকাশভংগী বৃদ্ধি কৰা, হাত চাপৰি বজোৱা ক্লিক কৰা, জপিওৱা আদি। স্থানীয় গীত আৰু একাধিক ভাষা সাংস্কৃতিকভাৱে উপযুক্ত।

সংগীত আৰু আন্দোলন
আনন্দৰে বাদ্যযন্ত্ৰ বজোৱা, গান গোৱা, ছন্দ ৰখা আৰু নৃত্য কৰা, বাৰে বাৰে গীতৰ জৰিয়তে, গোটত গোৱা আৰু সুৰ চিনাক্ত কৰা, জ্ঞানমূলক ক্ষমতা বিকশিত কৰে। প্ৰপছৰ সৈতে নৃত্য কৰক, বিভিন্ন মেজাজ, প্ৰসংগ, আৰু ভাষাৰ গীতত।

কলা আৰু শিল্পকলা
বিভিন্ন সামগ্ৰী, ৰং, আৰু টেক্সচাৰেৰে অংকন, পেইন্টিং, পেষ্টিং, মাটিৰ মল্ডিং আদিয়ে শিশুসকলক আকৃতি আৰু আৰ্হি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে, সৃষ্টিশীলতা, সমন্বয় আৰু কলাত্মক অভিজ্ঞতাক লালন-পালন কৰে।

ভিতৰৰ খেলা
গণনা, স্থানীয় যুক্তি, সমস্যা সমাধানৰ কৌশল, দলীয় কাম-কাজ, আৰু সুস্থ প্ৰতিযোগিতা আৰু সমনীয়াৰ বন্ধন গঢ়ি তুলিবলৈ সাঁথৰ, দবা, জিগছ, ব্লক, চৌপাদ, সাপ আৰু চিড়ি, লুডো আদি ব্যৱহাৰ কৰক।

বাহিৰৰ খেলা আৰু প্ৰকৃতিৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া
উদ্যান আৰু অৰণ্যত প্ৰকৃতিৰ দৌৰা আৰু অন্বেষণে কৌতুহল বৃদ্ধি কৰে আৰু পৰিৱেশ সজাগতা আৰু দায়িত্ব বৃদ্ধি কৰে।

ফিল্ড ট্ৰিপ
শিশুসকলক শাক-পাচলিৰ বজাৰ, চিকিৎসকৰ ক্লিনিক, বাছ ডিপো, ডাকঘৰ, আৰু আৰক্ষী থানালৈ লৈ গৈ কৌতুহলক উৎসাহিত কৰক, সংযোগ গঢ়ি তোলক, আৰু তত্ত্বক বাস্তৱ জগতৰ সৈতে সংযোগ কৰক

২.৪ শিশুৰ অনুকূল পৰিৱেশ ডিজাইন কৰা

শাৰীৰিক আৰু আচৰণগত দুয়োটা দিশে শিকাৰ পৰিৱেশে শিশুৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। আগন্তুক বিকাশমূলক ফলাফলসমূহক অনুকূল কৰি তোলাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দক্ষতাসমূহ খেতি কৰাৰ বাবে এটা অন্তৰ্ভুক্ত, সজীৱ আৰু সহায়ক পৰিৱেশ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। তলত দিয়া নীতিসমূহে অংশগ্ৰহণ আৰু সামগ্ৰিক বিকাশক লাভান্বিত কৰা পৰিৱেশ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত গভীৰভাৱে কাম কৰে।

শিশুৰ অনুকূল পৰিৱেশ ডিজাইন কৰা

নমনীয় আসন

শিশুসকলক একেলগে কাম কৰাত সহায় কৰিবলৈ আসনৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপ উপভোগ কৰক।

- *গল্প কোৱা আৰু মজাৰ শিক্ষণ সময়ৰ বাবে সৰু মেটবোৰ বৃত্তৰ দৰে ৰাখক*

ইন্টাৰেক্টিভ ডিছপ্লে' আৰু প্ৰিন্ট-ৰিচ চৌপাশ

শিকোৱাৰ বাবে দেৱাল ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুৰ কাম দেখুৱাওক, সকলোকে জড়িত কৰক আৰু তেওঁলোকৰ বাবে পঢ়িবলৈ সহজ আৰু সুলভ কৰক।

- *শিশুৰ সকলো কাম নিম্ন স্তৰত ওলোমাই থওক যাতে আন শিশুৰে চাব পাৰে, নিয়োজিত হ'ব পাৰে আৰু প্ৰশংসা কৰিব পাৰে।*

নিৰাপদ আৰু আমন্ত্ৰণমূলক পৰিৱেশ

উন্নত শিক্ষণৰ বাবে ঠাইখন নিৰাপদ আৰু বন্ধুত্বপূৰ্ণ কৰি তোলক।

- *বিশ্বৰ বিভিন্ন ঠাইৰ কিতাপ ৰাখক বা সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ দেৱালত বিভিন্ন উদযাপন দেখুৱাওক।*

চিনাকি আৰু নতুন অভিজ্ঞতাৰ ভাৰসাম্য

ল'ৰা-ছোৱালীয়ে যি জানে তাৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰক আৰু ক্ৰমান্বয়ে নতুন কথাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক।

- *শিশুৱে ইতিমধ্যে বুজি পোৱাৰ সৈতে নতুন ধাৰণা সংযোগ কৰক, শিকনক চিনাকি আৰু উত্তেজনাপূৰ্ণভাৱে নতুনৰ মিশ্ৰণ কৰি তোলক।*

অনুকূল ঘৰৰ ভিতৰৰ পৰিৱেশ

সুখী আৰু সক্ৰিয় শিক্ষণৰ বাবে কোঠাবোৰ উজ্জ্বল আৰু বায়ুমণ্ডলীয় ৰাখক।

- *পোহৰ আৰু শুদ্ধ বতাহৰ বাবে খোলা খিৰিকী, যাৰ ফলত ই শিশুসকলৰ বাবে শিকিবলৈ আৰু খেলিবলৈ এটা ভাল ঠাই।*

স্পন্দনশীল শিক্ষণ কোণ

খেলা আৰু শিক্ষণৰ বাবে ৰোমাঞ্চকৰ কোণ সৃষ্টি কৰক।

- *খেলাৰ বাবে চুক বনাওক, যেনে অভিনয়, নিৰ্মাণ, গণনা, অংকন আৰু পঢ়াৰ বাবে ঠাই। শিশুসকলক চিন্তা, গতি, অনুভৱ আৰু সৃষ্টিশীল হ'বলৈ সহায় কৰা সামগ্ৰী যোগ কৰক*

২.৫ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে মূল্যায়নৰ উদ্দেশ্য আৰু প্ৰক্ৰিয়া

শিশুৰ বাবে শিক্ষণ নিৰন্তৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে শিক্ষকসকলে সম্পদ বিশ্লেষণ, প্ৰমাণৰ ব্যাখ্যা, আৰু সংশোধনী আৰু উন্নত পদ্ধতি ৰূপায়ণৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰু উপায় জনাটো অতি জৰুৰী।

২.৫.১ প্ৰাৰম্ভিক বছৰত মূল্যায়নৰ উদ্দেশ্য

- মূল্যায়নে শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয়তা, পছন্দ, আগ্ৰহ আৰু শিক্ষণ পদ্ধতিৰ বিষয়ে অৱগত কৰি উপযুক্ত পাঠদান-শিক্ষণ সঁজুলি বাছনি কৰাত পথ প্ৰদৰ্শন কৰে।
- মূল্যায়নৰ কামে শিশুসকলক কথাবোৰ ভালদৰে বুজিবলৈ সহায় কৰে, তেওঁলোকে মাত্ৰ শিকি অহাখিনি ব্যৱহাৰ কৰি। ই তেওঁলোকে শিকি অহা নতুন দক্ষতাসমূহৰ অনুশীলন কৰাৰ সুযোগ দিয়ে।
- ফলপ্ৰসূ মূল্যায়নে শিক্ষকসকলক অতিৰিক্ত সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক অতিৰিক্ত সহায় আগবঢ়োৱাত পথ প্ৰদৰ্শন কৰে। ব্যক্তিগত শিশু, তেওঁলোকৰ শিক্ষণ গতি, আৰু ঘৰৰ বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ বাবে সৃষ্টি হ'ব পৰা শিক্ষণৰ ব্যৱধানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰয়োজনীয়তা সলনি হ'ব পাৰে।

কৰিবলগীয়া

- ✓ **শক্তিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক:** শিশুৱে কি জানে আৰু কি কৰিব পাৰে তাত মনোনিৱেশ কৰক।
- ✓ **জ্ঞানৰ মূল্যায়ন কৰক:** শিশুৱে বুজাৰ দক্ষতা কিমানখিনি প্ৰদৰ্শন কৰে তাৰ মূল্যায়ন কৰক-সম্পূৰ্ণ, আংশিকভাৱে বা ভুলকৈ। আৰু
- ✓ **শিক্ষণৰ ব্যৱধান চিনাক্ত কৰক:** ভুল ধাৰণা চিনাক্ত কৰক, বিকল্প ধাৰণা বা বিশ্লেষণৰ সময়ত শিশুৰ শিকনৰ ব্যৱধান।
- ✓ **একাধিক উৎস ব্যৱহাৰ কৰক:** বিভিন্ন উৎসৰপৰা প্ৰমাণ সংগ্ৰহ কৰক উৎস, যেনে শ্ৰেণীকোঠাৰ সঁহাৰি, লিখিত কাম, আৰু পৰ্যবেক্ষণ কৰা আচৰণ, এক ব্যাপক বুজাবুজিৰ বাবে।
- ✓ **পাঠদান শৈলী খাপ খুৱাই লওক:** মূল্যায়ন প্ৰমাণ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ইয়াৰ লগত কাৰ্য্যকলাপসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, ক্ষমতাৰ গোটকৰণ আৰু স্বতন্ত্ৰ নিযুক্তি অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে।

কৰিব নলগীয়া

- × **লেবেল লগোৱা এৰক:** শিশুৱে নজনা কথাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি লেবেল লগাব নালাগে। শক্তি আৰু ইতিবাচক দিশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক।
- × **ৰোট লার্নিং এৰক:** শিশুৰ ধাৰণাগত জ্ঞানৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক, কেৱল ক মানে কল আদিৰ দৰে পুনৰাবৃত্তি নকৰিব।
- × **ধাৰাবাহিকভাৱে ল'ৰা:** ছোৱালীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হ'ব; জেদী, দুষ্ট বা নিষ্প্ৰভ। তেওঁলোকৰ আচৰণৰ আঁৰৰ কাৰণ বিচাৰি উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰক আৰু দয়ালু হওক।
- × **একক উৎসৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰাটো এৰক:** অধিক সঠিক মূল্যায়নৰ বাবে বিভিন্ন পৰ্যবেক্ষণ, মুক্ত প্ৰশ্ন, পৰ্টফলিঅ' আদি সকলো উৎস ব্যৱহাৰ কৰক।
- × **মূল্যায়ন পিছুৱাই দিয়া এৰক:** নিয়মীয়া ট্ৰেক আৰু ৰেকৰ্ড আপোনাৰ স্মৃতিশক্তিত সহায় কৰিবলৈ প্ৰতিটো শিশুৰ ওপৰত আপোনাৰ পৰ্যবেক্ষণ। ফলাফলৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কাৰ্য্যকলাপ আৰু অতিৰিক্ত সহায়ৰ পৰিকল্পনা কৰক।

২.৫.২ প্ৰাৰম্ভিক বছৰত মূল্যায়নৰ প্ৰক্ৰিয়া

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে মূল্যায়ন প্ৰক্ৰিয়াত তেওঁলোকৰ সামগ্ৰিক বিকাশ বুজিবলৈ এক চিন্তাশীল আৰু ব্যাপক পদ্ধতি জড়িত হৈ থাকে। ই পৰ্যবেক্ষণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ় লৈ উঠিছে, অৰ্থাৎ শিশুৱে সময়ৰ লগে লগে কেনে আচৰণ কৰে আৰু কেনে শিকে, সেই বিষয়ে তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰে চোৱা। অংগনবাড়ী শ্ৰমিকসকলে তেওঁলোকৰ অনুভৱ, মনোভাৱ, আৰু প্ৰকাশভংগী বুজিবলৈ বিভিন্ন পৰিস্থিতি চাব লাগে, যেনে, পুৱা বনাম দুপৰীয়া, দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ আগতে বা পিছত, অকলে বা গোটত ইত্যাদি।

দক্ষতা মূল্যায়নৰ বাবে তিনিটা পদক্ষেপ হ'ল:

১. **প্ৰমাণ সংগ্ৰহ কৰা:** ই শিশুৱে কেনেকৈ নির্দিষ্ট দক্ষতা লাভ কৰে সেই কথা বুজাত সহায় কৰে। শিশুৱে ক'ত স্বাভাৱিকতে নিজৰ সামৰ্থ্য দেখুৱাইছে চাওক। বিশদ পৰ্যবেক্ষণ সঁজুলিসমূহ ব্যৱহাৰ কৰক, যেনে পৰীক্ষা তালিকা, সিহঁতৰ পৰিৱেশনৰ বিৱৰণ বুজিবলৈ। শিশুৰ লিখিত আৰু অংকন কৰা কাম সংৰক্ষণ কৰিবলৈ পৰ্টফলিঅ' ব্যৱহাৰ কৰক, আৰু একেলগে পৰ্যবেক্ষণ কৰক।

গল্প কোৱা

- শিশুসকলে কেনেকৈ কাহিনীটোৰ মাজলৈ সোমাই যায়, উপাদানসমূহৰ বৰ্ণনা কৰে আৰু ইয়াক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাৰ সৈতে সংযোগ কৰে চাওক।
- মন কৰক তেওঁলোকে শব্দ মনত ৰাখে বা নিজৰ পছন্দ প্ৰকাশ কৰে নে নাই।

খেলা আৰু কাৰ্য্যকলাপ - বিনামূলীয়া, নিৰ্দেশিত, বা গঠনমূলক

- খেলৰ সময়ত তেওঁলোকে কেনেকৈ সমস্যা সমাধান কৰে, পেশী ব্যৱহাৰ কৰে আৰু আৱেগ প্ৰকাশ কৰে চাওক।
- বিভিন্ন খেলৰ পৰিস্থিতিত তেওঁলোকে আনৰ প্ৰতি কেনে প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰে লক্ষ্য কৰক।

নিৰ্দেশিত কথোপকথন

- কথা-বতৰাৰ সময়ত শিশুৱে কেনেকৈ শুনি থাকে, নিজৰ পাললৈ অপেক্ষা কৰে আৰু অনুভৱ প্ৰকাশ কৰে তাক লক্ষ্য কৰক।
- চাওক যে তেওঁলোকে ইয়াৰ পিছত কি হ'ব সেইটো অনুমান কৰিব পাৰে নে নাই।

২. প্ৰতিফলন আৰু পৰিকল্পনা কৰক: আপোনাৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহৰ বিষয়ে চিন্তা কৰক আৰু বিভিন্ন সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি সেইবোৰ সযতনে লিপিবদ্ধ কৰক। প্ৰতিটো শিশুক তেওঁলোকৰ অনন্য শিক্ষণ যাত্ৰাৰ লগত খাপ খোৱাকৈ কেনেকৈ শিকাব পাৰি সেই বিষয়ে চিন্তা কৰক।

৩. শিশু আৰু পৰিয়ালৰ সৈতে ব্যৱস্থা লওক:

- শিশুৰ শিক্ষণ ফলাফল উন্নত কৰিবলৈ পাঠদান শৈলীৰ লগত খাপ খুৱাই শ্ৰেণীকোঠাত আপোনাৰ পৰিকল্পনা কাৰ্যকৰী কৰক।
- শিশুৱে এতিয়াও শিকিব নোৱাৰা দক্ষতাসমূহ পুনৰীক্ষণ আৰু অনুশীলন কৰা।
- একে ধৰণৰ দক্ষতা শিকোৱাৰ বাবে এটা বেলেগ পদ্ধতি চেষ্টা কৰক, যেনে- ফলৰ দৰে প্ৰকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক, যদি শিশুৱে ছবি চিনিব নোৱাৰে আৰু ফলৰ নাম দিব নোৱাৰে।
- নিৰ্দিষ্ট ডমেইন বা দক্ষতাৰ বাবে অতিৰিক্ত মনোযোগ আৰু সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন হোৱা শিশুসকলক চিনাক্ত কৰাৰ পিছত, লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণ কৰা উন্নতিৰ বাবে তেওঁলোকৰ সৈতে অতিৰিক্ত সময় কটাওক।
- কেন্দ্ৰত নিজৰ সন্তানৰ ভালপোৱা, অপছন্দ আৰু আচৰণৰ বিষয়ে অভিভাৱকসকলক নিয়মিতভাৱে আপডেট কৰক। আনন্দময় শিক্ষণ আৰু শক্তিশালীকৰণৰ বাবে ঘৰতে কোনবোৰ কাম হাতত ল'ব লাগে সেই বিষয়ে পৰামৰ্শ দিব লাগে। বিভিন্ন দক্ষতা। তেওঁলোকক আন অভিভাৱকৰ সৈতে সংযোগ কৰক যাৰ সন্তানে বেলেগ স্তৰ বা গতিৰে শিকিছে।
- শিশুসকলক বিভিন্ন ক্ষেত্ৰ ভ্ৰমণলৈ লৈ যাওক আৰু সফলতা উদযাপন কৰাৰ লগতে উদ্বেগসমূহ সমাধান কৰাৰ সময়ত অভিভাৱকসকলক জড়িত কৰক।
- কেৱল মাতৃক নহয়, পিতৃ, ককা-আইতা আদিকে ধৰি পৰিয়াল আৰু যত্ন লোৱা লোকসকলক জড়িত কৰিবলৈ মাহিলী ইচিচিই দিন ব্যৱহাৰ কৰা।

প্ৰমাণ সংগ্ৰহ আৰু প্ৰতিফলনৰ বাবে তলত দিয়া সঁজুলিসমূহ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি:

01	আখ্যানমূলক ৰেকৰ্ড	• তেওঁলোকৰ নিয়োজিততা আৰু প্ৰতিক্ৰিয়াৰ বিষয়ে অন্তৰ্দৃষ্টি দিয়ে। • শিশুৰ সৈতে হোৱা আকৰ্ষণীয় মুহূৰ্তৰ বিষয়ে বিতং কাহিনী লিখা। • কাৰ্য্যসূচীৰ সময়ত তেওঁলোকে কি কয় আৰু কি কৰে সেইটো ধৰি ৰাখক।
02	পৰীক্ষা তালিকা	• অনুসৰণৰ বাবে দক্ষ, কিন্তু অন্য পদ্ধতিৰ সৈতে ব্যৱহাৰ কৰিলে ভাল। • যেতিয়াই শিশুৱে নিৰ্দিষ্ট শিক্ষণ লক্ষ্যত উপনীত হয় তেতিয়াই চিহ্নিত কৰক। ভালদৰে বুজিবলৈ পৰ্যবেক্ষণৰ দৰে অন্যান্য পদ্ধতিৰ সৈতে সংযুক্ত কৰক।
03	ইভেন্ট ৰেকৰ্ড	• অগ্ৰাহ্যযোগ্য আচৰণ বা কাৰ্য্যসমূহ পুনৰনিৰ্দেশিত কৰাৰ বাবে উপযোগী। • প্ৰতিবাৰেই কোনো নিৰ্দিষ্ট নেতিবাচক পৰিঘটনা ঘটাৰ সময়ত সবিশেষ লিপিবদ্ধ কৰা। • সামাজিক-আৱেগিক আচৰণ বুজিবলৈ ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰক। • নিয়মীয়া পৰীক্ষাৰ বাবে, নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত কাৰ্য্যসমূহ লক্ষ্য কৰক।
04	পোষন ট্ৰেকাৰ	• পোষন ট্ৰেকাৰ এপত প্ৰতি ৩ মাহৰ মূৰে মূৰে প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে মূল্যায়ন প্ৰ-পত্ৰ পূৰণ কৰক।

২০১৭ চনত মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়ে প্রদান কৰা **শিশু মূল্যায়ন কার্ডৰ** লক্ষ্য হৈছে অনানুষ্ঠানিক মূল্যায়ন পদ্ধতিৰ জৰিয়তে সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ সামগ্রিক বিকাশৰ পোষকতা কৰা। এই নথিখনৰ পৰিশিষ্ট ৫ত শিশুৰ বয়স অনুসৰি (৩-৪, ৪-৫, ৫-৬) এই কার্ডসমূহ প্রদান কৰা হৈছে। এই মূল্যায়ন কার্ডসমূহ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ শিকণৰ মূল্যায়ন আৰু সমর্থন কৰিবলৈ ফলপ্রসূভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি আৰু পৰিয়ালসমূহক শিক্ষণৰ অগ্রগতিৰ বিষয়ে জনোৱা, শিক্ষকৰ বুজাবুজিত সহায় কৰা, আৰু ফলপ্রসূ অভিভাৱক-শিক্ষকৰ বৈঠকৰ সুবিধা প্রদানৰ বাবে ই অতি গুৰুত্বপূর্ণ। পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক মূল্যায়নৰ জৰিয়তে শিক্ষাবিদসকলে সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ সামগ্রিক বিকাশৰ পোষকতা কৰিব পাৰে, তেওঁলোকৰ সামাজিক, আৱেগিক, জ্ঞানমূলক আৰু শাৰীৰিক সুস্থতাক প্রসাৰিত কৰিব পাৰে আৰু ব্যক্তিগতকৃত সমর্থন কৌশল সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

পর্যবেক্ষণৰ বাবে ডমেইন-নির্দিষ্ট মূল বিষয়সমূহ:

- **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপ:** শিশুৱে সমনীয়া আৰু প্রাপ্তবয়স্কৰ সৈতে কেনেকৈ জড়িত হয়, তেওঁলোকৰ ভাগ-বতৰা কৰাৰ আচৰণ, সহানুভূতি, আৰু সংঘাত সমাধানৰ দক্ষতা পর্যবেক্ষণ কৰক।
- **যোগাযোগৰ দক্ষতা:** শিশুৰ ভাষাৰ বিকাশ, শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ, বাক্যৰ স্পষ্টতা আৰু চিন্তা আৰু অনুভৱ প্রকাশ কৰাৰ ক্ষমতাৰ মূল্যায়ন কৰা।
- **জ্ঞানমূলক বিকাশ:** সমস্যা সমাধানৰ দক্ষতা, সৃষ্টিশীলতা, কৌতুহল, আৰু মৌলিক ধাৰণাসমূহৰ বুজাবুজিৰ ইংগিত বিচাৰিব।
- **আৱেগিক বিকাশ:** শিশুৰ আৱেগিক নিয়ন্ত্রণ, স্থিতিস্থাপকতা, সহানুভূতি আৰু প্রত্যাহ্বানৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ ক্ষমতাৰ প্রতি মনোযোগ দিয়ক।
- **শাৰীৰিক বিকাশ:** দৈনন্দিন কার্য্যকলাপ আৰু খেলৰ জৰিয়তে স্থূল আৰু সুক্ষ্ম চলন দক্ষতা, সমন্বয়, ভাৰসাম্য, আৰু স্থানীয় সজাগতা নিৰীক্ষণ কৰা।

অধ্যায় ৩: প্ৰাৰম্ভিক বছৰৰ শ্ৰেণীকোঠা: পাঠ্যক্ৰমৰ পদ্ধতি আৰু পৰিকল্পনা

অধ্যায় ৩: প্ৰাৰম্ভিক বৰ্ষৰ শ্ৰেণীকোঠা: পাঠ্যক্ৰমৰ পদ্ধতি আৰু পৰিকল্পনা (৩ৰ পৰা ৬ৰ পৰা)

৩.১ পাঠ্যক্ৰমৰ প্ৰবাহ বুজা - ডমেইনৰ পৰা শিক্ষণৰ ফলাফললৈকে

পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্যলৈ ডমেইনসমূহ: এনচিএফ-এফএছ ২০২২-এ শিশুৰ বিকাশৰ বহুমুখী প্ৰকৃতিক স্বীকাৰ কৰে আৰু ছটা প্ৰধান বিকাশৰ ডমেইনক সামৰি লোৱা এক বিস্তৃত কাঠামো নিৰ্ধাৰণ কৰে যিয়ে শিশুৰ বৃদ্ধি আৰু শিকণ সামগ্ৰিকভাৱে যথেষ্ট প্ৰভাৱিত কৰে। এই ডমেইনসমূহৰ ভিতৰত আছে শাৰীৰিক, সামাজিক-আৱেগিক আৰু নৈতিক, জ্ঞানমূলক, ভাষা আৰু সাক্ষৰতা, নান্দনিক আৰু সাংস্কৃতিক, আৰু ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস। প্ৰতিটো ডমেইনক আৰু ১৩টা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্যত ভাগ কৰা হয়, যিবোৰে প্ৰতিটো ডমেইনৰ অধীনত শিক্ষণ লক্ষ্য হিচাপে কাম কৰে। পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্যসমূহৰ বিস্তৃত আভাসৰ বাবে আপুনি পৰিশিষ্ট ৩ লেবেলযুক্ত তালিকাখন চাব পাৰে।

দক্ষতাসমূহলৈ পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য: প্রতিটো পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্যক ৬৮টা দক্ষতাত অধিক বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে, যিবোৰ পর্যবেক্ষণযোগ্য আৰু পদ্ধতিগতভাৱে মূল্যায়নযোগ্য শিক্ষণ কৃতিত্ব। এই দক্ষতাসমূহে শিশুৱে তেওঁলোকৰ প্রাৰম্ভিক শিকণ বছৰত লাভ কৰিবলগীয়া দক্ষতা আৰু জ্ঞানৰ বিষয়ে এক সুক্ষ্ম জ্ঞান প্রদান কৰে। ওপৰত উল্লেখ কৰা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্যৰ পৰা আহৰণ কৰা দক্ষতাসমূহ হৈছে নির্দিষ্ট, পর্যবেক্ষণযোগ্য আৰু মূল্যায়নযোগ্য শিকণ কৃতিত্ব যিবোৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে লাভ কৰিব বুলি আশা কৰা হয়। সামগ্রিক লক্ষ্যৰ দ্বাৰা অৱগত হয় আৰু শৈক্ষিক পৰিৱেশৰ ব্যৱহাৰিকতাৰ দ্বাৰা গঢ় দিয়া হয়। এই দক্ষতাসমূহ কেৱল তাত্ত্বিক নহয় বৰঞ্চ বিদ্যালয় শিক্ষাৰ সকলো অংশীদাৰৰ বাবে স্পষ্টভাৱে বুজিব পৰা আৰু দৃশ্যমান হোৱাটো আশা কৰা হৈছে, যাতে প্রতিটো শিশুৱে এই আশাসমূহ পূৰণ কৰিবলৈ প্রয়োজনীয় শিক্ষণৰ সুযোগ লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰা হয়।

শিক্ষণ ফলাফল আৰু কার্য্যকলাপৰ সৈতে মেপ কৰা দক্ষতাসমূহ: এই সামর্থ্যসমূহক আৰু ভাঙি-পাতি চালে, আমি শিক্ষণৰ ফলাফল পাওঁ, যিবোৰে এই সামর্থ্যসমূহ অর্জনৰ পথত অন্তর্ৱর্তীকালীন মাইলৰ খুঁটি হিচাপে কাম কৰে। এই ফলাফলসমূহ ছাত্র-ছাত্রীৰ আর্থ-সাংস্কৃতিক প্রসংগ, তেওঁলোকৰ বিকাশৰ বয়স, উপলব্ধ সামগ্রী আৰু সম্পদ, আৰু ব্যক্তিগত শ্রেণীকোঠাৰ অনন্য আকস্মিকতাৰ লগত খাপ খুৱাই তৈয়াৰ কৰা হয়। এইদৰে শিক্ষণ ফলাফলে ছাত্রৰ অগ্রগতি অনুসৰণ আৰু সুবিধা প্রদানৰ বাবে অধিক সূক্ষ্ম আৰু খাপ খোৱা পদ্ধতি প্রদান কৰে। এইবোৰ কঠোৰ প্রয়োজনীয়তা নহয়, বৰং নমনীয় নির্দেশনা হিচাপে উদ্দেশ্য কৰা হৈছে, যিয়ে শিক্ষক আৰু বিদ্যালয়ৰ নেতাসকলক তেওঁলোকৰ নির্দিষ্ট শিক্ষণ পৰিৱেশ আৰু ছাত্র-ছাত্রীৰ প্রয়োজন অনুসাৰে এই ফলাফলসমূহক অভিযোজন আৰু পুনৰকল্পনা কৰিবলৈ ক্ষমতা প্রদান কৰে। ৩ৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ বাবে এই দক্ষতা আৰু শিক্ষণ ফলাফলৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৫ নং অধ্যায়ত সাপ্তাহিক পৰিকল্পনাত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে আৰু ৬ নং অধ্যায়ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে।

৩.২ অংগনবাড়ীৰ এটা দিনৰ স্নেপশ্বট

দৈনিক ৪ ঘণ্টাৰ সময়সূচীখন চিন্তাশীলভাৱে তিনিটা ব্লকত গঠন কৰা হৈছে, প্রত্যেকতে খেল ভিত্তিক গঠনমূলক শিক্ষণৰ বাবে নির্দিষ্ট উপ-ব্লক আছে, আৰু ইয়াত জলপান, দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণিৰ সময়ৰ বাবে সামগ্রিকভাৱে ৪০ মিনিটৰ বিৰতি অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে।

ব্লক ১ (আদৰণি আৰু মুক্ত খেল) আৰু ৩ (প্রতিফলন আৰু সামৰণি) শিশুৰ নেতৃত্বত ইনড'ৰ আৰু আউটড'ৰ খেলা আৰু বৃত্তৰ সময়ৰ কথোপকথনৰ বাবে। এই ব্লকসমূহত অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলে সাধাৰণ নির্দেশনাৰ দ্বাৰা সমর্থিত তেওঁলোকৰ স্থানীয় প্রয়োজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কার্য্যকলাপসমূহ টেইলাৰ কৰিব পাৰে।

ইয়াৰ বিপৰীতে পাঁচটা উপ-ব্লকৰে গঠিত ব্লক ২ (শিক্ষণ আৰু খেলা) শ্রেণীকোঠাৰ বাবে সাজু, খেলা ভিত্তিক মজাৰ কার্য্যকলাপৰ এটা গোটৰ সৈতে পুংখানুপুংখভাৱে পৰিকল্পিত। এইবোৰ পাঠদান-শিক্ষণ সময়ক অনুকূল কৰিবলৈ আৰু শিশুসকলক বয়স অনুসৰি বিকাশৰ মাইলৰ খুঁটি আৰু শিক্ষণ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাত সহায় কৰিবলৈ ডিজাইন কৰা হৈছে (এনচিএফ-এফএছ ২০২২ত উল্লেখ কৰা ধৰণে)।

এটা বিতং দৃশ্যৰ বাবে, তলত দিয়া চিত্রকল্প টেবুল চাওক।

ব্লক	শিক্ষণ		সময়
ব্লক 1: স্বাগতম আৰু মুক্ত খেলা	**আৰম্ভ কৰোঁ আহক!**	আদৰণি, ৱার্ম-আপ, হাইজিন চেক, উপস্থিতি, বতৰ, মুক্ত কথোপকথন	**25 মিনিট**
	খেলোঁ আহক	পছন্দভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা	**30 মিনিট**
	খাদ্য গ্রহণ		**10 মিনিট**
ব্লক 2: শিক্ষণ আৰু খেলা	**আশ্চর্য্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক!**		**20 মিনিট**
	আহকচোন অন্বেষণ কৰোঁ!		**30 মিনিট**
	শুনা আৰু কথা পাতোঁ আহক!		**20 মিনিট**
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক!		**25 মিনিট**
	আহকচোন শলাগ লওঁ!		**20 মিনিট**
	আহাৰ আৰু আৰাম		**30 মিনিট**
ব্লক 3: প্রতিফলন আৰু সামৰণি	**সক্রিয় হওঁ আহক**	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা	**20 মিনিট**
	প্রতিফলন কৰোঁ আহক	মুক্ত কথোপকথন, পুনৰাবৃত্তি, প্রিয় কার্য্যকলাপ, পৰিষ্কাৰ কৰক, পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক, তা-তা	**10 মিনিট**

ব্লক ১: স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ খেলা

- **আৰম্ভ কৰোঁ আহা (২৫ মিনিট):**
  - দিনটো আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে শিশুসকলক উষ্ম আদৰণি জনাওক যাতে ইতিবাচক আৰু সৰ্বাংগীন পৰিৱেশৰ সৃষ্টি হয়। সৰল শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত লিপ্ত হওক আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষাৰ জৰিয়তে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা আৰু স্বাস্থ্যৰ মানদণ্ড নিশ্চিত কৰক। সুৰক্ষা আৰু অনুসৰণৰ উদ্দেশ্যে উপস্থিতি ৰেকর্ড কৰক। বতৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক, শিক্ষণক পৰিৱেশৰ সৈতে সংযোগ কৰক। সামাজিক বিকাশৰ বাবে বিনামূলীয়া কথা-বতৰাৰ সময়ত মুকলি আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।

- **খেলোঁ আহা (৩০ মিনিট):**
  - অন্বেষণৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ খেলা-ধূলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা। পছন্দভিত্তিক কার্য্যকলাপক উৎসাহিত কৰি স্বাধীনতাক লালন-পালন কৰা।

ব্লক ১ৰ বাবে নির্দেশনা: আদৰণি আৰু মুক্ত খেলা:

উপ ব্লক ১- আৰম্ভ কৰোঁ আহক!

এটা স্পন্দনশীল ৰাতিপুৱাৰ বৃত্তৰ সময় পৰিচালনা কৰা (আদৰণি)

প্রতিটো নতুন দিনৰ আৰম্ভণিৰ বাবে মর্নিং চার্কল টাইম হৈছে আমাৰ অংগনবাড়ীৰ হৃদস্পন্দন। এই গাইডলাইনসমূহে আপোনাৰ কম্পাছ হিচাপে কাম কৰক যাতে এই দৈনন্দিন নিয়মসমূহ কেৱল এটা ৰুটিন নহয়, বৰঞ্চ বৃদ্ধি আৰু সংযোগৰ এক লালন-পালন কৰা মুহূর্ত হৈ পৰে।

বৃত্তৰ সময় কিয় গুৰুত্বপূর্ণ?

- **দৈনিক অনুষ্ঠান গঢ়ি তোলে:** দৈনিক পৰিচালিত, মর্নিং চার্কল টাইমে এক আৰামদায়ক ৰুটিন স্থাপন কৰে, আৰু শিশুৰ বাবে নিৰাপত্তা আৰু ভৱিষ্যদ্বাণীযোগ্যতাৰ অনুভূতি গঢ়ি তোলা। কল্পনা কৰকচোন এনে এটা স্থান য'ত শিশুসকল প্রতিদিনে পুৱা আগ্রহেৰে গোট খায়, আৰু আগন্তুক দিনটোৰ বাবে এক সুস্থ আৰম্ভণি হয়।

- **সামগ্রিক শিক্ষণ:** ই সামাজিক, আৱেগিক, আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশৰ প্রতি লক্ষ্য ৰাখি বিভিন্ন কার্য্যকলাপক একত্রিত কৰি এক সামগ্রিক শিক্ষণ অভিজ্ঞতা প্রদান কৰে। হাঁহি, গীত আৰু ভাগ কৰা কাহিনীৰে ভৰা এটা স্পন্দনশীল বৃত্তৰ কল্পনা কৰক, যিয়ে শিক্ষণৰ এক সমৃদ্ধ টেপেষ্ট্রী সৃষ্টি কৰে।

- **সম্প্রদায় গঠন:** চক্র সময়ে শিশুসকলক একত্রিত কৰে, সম্প্রদায়ৰ অনুভূতি সৃষ্টি কৰে, য'ত প্রতিটো শিশুৱে মূল্যৱান আৰু সংযুক্ত অনুভৱ কৰে। এই সাম্প্রদায়িক স্থানত শিশুৱে নিজকে মুক্তভাৱে প্রকাশ কৰাৰ লগে লগে গঢ় লৈ উঠা বন্ধনবোৰৰ কল্পনা কৰক। যিহেতু ই এনেকুৱা এটা স্থান য'ত সকলোৱে ইজনে সিজনক কোনো বাধা নোহোৱাকৈ চাব পাৰে, গতিকে সম্প্রদায় আৰু নিজৰ বুলি অনুভৱ কৰা হয়।

প্রাতঃ সভাৰ সময়ৰ ভিতৰত অন্যান্য কার্য্যকলাপ:

- **ৱার্ম আপ:** শিশুসকলক ৰাতিপুৱাৰ চমু ব্যায়াম- ষ্ট্রেচ এণ্ড বেণ্ড, যোগাসন আদিত জড়িত কৰক যাতে দিনটোক সুস্থ আৰম্ভণি হয় আৰু ৰাতিপুৱাৰ ব্যায়ামৰ এটা ৰুটিন স্থাপন কৰা। ব্যায়াম কেনেকৈ উপযোগী সেই বিষয়ে চমুকৈ কওক। এই ব্যায়ামবোৰ মজাদাৰ আৰু আকর্ষণীয় কৰি তুলিবলৈ আপুনি সংগীত/গীত/গীত/বিট ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

- **স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ কথা:** ব্যক্তিগত মংগলৰ বাবে এটা ভেটি লালন-পালন কৰি স্বাস্থ্যৰ মৌলিক অভ্যাসৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। এটা বৃত্তৰ ছবি চিত্রিত কৰক য'ত শিশুৱে সুস্থ আৰু পৰিষ্কাৰ হৈ থকাৰ বিষয়ে সক্রিয়ভাৱে আলোচনা কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত হাত ধোৱা, নখ পৰিষ্কাৰ কৰি ৰখা আৰু চুলি কম্বল কৰা আদি মৌলিক কামো থাকিব পাৰে।

- **বিনামূলীয়া কথোপকথন:** অনানুষ্ঠানিক কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰা, শিশুৱে মুক্তভাৱে নিজৰ মনৰ কথা প্রকাশ কৰাৰ স্থান সৃষ্টি কৰা। আপুনি শিশুসকলক ছুটিৰ দিনত কি কৰিছিল বা বন্ধু-বান্ধৱীৰ সৈতে কি খেলিছিল সেই বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ ক'ব পাৰে। ইয়াৰ ভিতৰত কেন্দ্রলৈ অহাৰ সময়ত তেওঁলোকে কি লক্ষ্য কৰিছিল, আজিৰ বতৰ কেনেকুৱা ইত্যাদি আদি কথাও অন্তর্ভুক্ত হ'ব পাৰে:
  - **দৈনিক অভিজ্ঞতা:** শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক, শ্রেণীকোঠাৰ পৰিৱেশৰ লগত খাপ খুৱাই লোৱাত সহায় কৰক। কল্পনা কৰকচোন এটা সজীৱ আলোচনা য'ত প্রতিটো শিশুৰ মাত শুনা যায়।

- **ক্ষেত্র ভ্রমণ আৰু উৎসৱ:** অনন্য মুহূর্তবোৰ ধৰি ৰাখিবলৈ ক্ষেত্র ভ্রমণ বা উৎসৱ উদযাপনৰ দৰে বিশেষ অনুষ্ঠানৰ পিছত বিনামূলীয়া কথোপকথন ব্যৱহাৰ কৰক। শেহতীয়াকৈ হোৱা আউটিং বা উৎসৱমুখৰ উদযাপনৰ সময়ত শিশুসকলে নিজৰ প্রিয় অংশসমূহ শ্বেয়াৰ কৰাটো কল্পনা কৰক।
- **অধিক আলোচনাৰ বাবে ভিত্তি:** অধিক গাঁথনিগত আলোচনা আৰু কার্য্যকলাপৰ বাবে ভিত্তি হিচাপে বিনামূলীয়া কথোপকথন ব্যৱহাৰ কৰা। ভৱিষ্যতৰ অন্বেষণ আৰু গভীৰ কথা-বতৰাৰ বাবে ভেটি স্থাপন কৰা হৈছে বুলি কল্পনা কৰক।

- **বতৰৰ সংযোগ স্থাপন কৰা:** বতৰ আৰু জলবায়ুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। আজি কি মাহ/দিন/তাৰিখ? বতৰ কেনেকুৱা? উষ্ণতা কেনেকুৱা? বৰষুণ/ডাৱৰীয়া/ৰ'দ/ঠাণ্ডা নেকি? ইত্যাদি বতৰৰ আলোচনাক বিষয়টোৰ সৈতে সংযোগ কৰক, "আজিৰ বতৰটো আপোনাৰ কেনে লাগিছে?" বক্তাই নিজৰ আৱেগ প্রকাশ কৰি এক গতিশীল আৰু সজীৱ আলোচনাৰ সৃষ্টি কৰিব।

- **উপস্থিতিৰ জৰিয়তে নিয়োজিত হোৱা:** সৃষ্টিশীল পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি উপস্থিতিক পাৰস্পৰিক কৰি তোলা, যেনে প্রতিটো শিশুৱে দিনটোৰ বতৰৰ সৈতে জড়িত এটা শব্দ কোৱা, বা নিজৰ প্রিয় ৰঙৰ সৈতে জড়িত এটা শব্দ কোৱা, বা নিজৰ নাম আৰু আজি তেওঁলোকে কেনে অনুভৱ কৰিছে সেই বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা আদি। এটা আনন্দদায়ক উপস্থিতিৰ অধিবেশন কল্পনা কৰক, য'ত শিশুসকলে প্রক্রিয়াটোত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰিব।

চাব ব্লক ২- খেলি যাওঁক!

প্রতিদিনে প্রায় ৩০ মিনিটৰ বাবে বিনামূলীয়াকৈ ঘৰৰ ভিতৰত খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰক। শিশুৱে নিজৰ পছন্দৰ খেলনা আৰু খেল বাছি ল'বলৈ দিয়ক আৰু তেওঁলোকৰ সৈতে মুক্তভাৱে জড়িত হ'বলৈ ভাল পাওক। মুক্ত খেলে মজা, উদ্যোগ, অন্বেষণ, সৃষ্টিশীলতা, সিদ্ধান্ত গ্রহণ আৰু আত্মবিশ্বাসক উৎসাহিত কৰে।

শিশুসকলক বিনামূলীয়া অন্বেষণ আৰু খেলা-ধূলাক উৎসাহিত কৰিবলৈ প্রচুৰ খেলনা, শিক্ষণ-শিকণ সামগ্রী, সঁজুলি, অংকন/চিত্রকলা/শিল্প সামগ্রী আদি সহজে উপলব্ধ কৰা।

গুৰুত্ব:

- **বিকাশমূলক বৃদ্ধি:** মুক্ত খেলে সৃষ্টিশীলতা, সমস্যা সমাধান, আৰু সামাজিক দক্ষতাক লাভান্বিত কৰি সামগ্রিক বিকাশত অৰিহণা যোগায়। শিশুসকলে বিভিন্ন কামত লিপ্ত হোৱাৰ সময়ত হাঁহি আৰু অন্বেষণেৰে ভৰা এটা কোঠাৰ কল্পনা কৰক।
- **কল্পনা আৰু অন্বেষণ:** ই শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কল্পনাশক্তিক অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে, ভৱিষ্যতৰ শিক্ষণৰ বাবে এক ভেটি সৃষ্টি কৰে। কল্পনা কৰক এনে এখন পৃথিৱী য'ত প্রতিটো চুক আৱিষ্কাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ সুযোগ।
- **শিক্ষকৰ ভূমিকা:** শিক্ষকে পর্যবেক্ষক, সুবিধা প্রদানকাৰী আৰু খেলাৰ সতীর্থ হিচাপে কাম কৰে, প্রতিটো শিশুৰ বাবে সহায়ক পৰিৱেশ নিশ্চিত কৰে। শিক্ষকসকলে শিশুৰ সৈতে সক্রিয়ভাৱে জড়িত হোৱা, প্রয়োজনৰ সময়ত তেওঁলোকক পথ প্রদর্শন কৰা আৰু তেওঁলোকৰ স্বতন্ত্র আৱিষ্কাৰসমূহ উদযাপন কৰা কল্পনা কৰক।

মুকলি খেলা এলেকা স্থাপন কৰা:

- **কলা ক্ষেত্র:** চিত্রকলা, অংকন, আৰু শিল্পকর্মৰ বাবে কলা সামগ্রী প্রদান কৰা। কল্পনা কৰক এটা আর্টছ এৰিয়া য'ত শিশুৱে নিজৰ সৃষ্টিশীলতাক মুকলি কৰি দিয়ে, ৰং আৰু সম্ভাৱনাৰে আগুৰি থকা। অঞ্চলটোত কিছুমান শিল্প সামগ্রী যেনে চাদৰ, ৰঙীন পেঞ্চিল, ক্রেয়ন আৰু কিছুমান ৰূপৰেখাযুক্ত আকৃতি থাকিব পাৰে য'ত ল'ৰা-ছোৱালীয়ে উল্লেখ কৰা নির্দেশনা অনুসৰি ৰং পূৰণ কৰিব পাৰে।
- **নাটকৰ ক্ষেত্র:** সাজ-পোছাক আৰু প্রপছৰ সৈতে নাটকীয় খেলৰ বাবে স্থান নির্ধাৰণ কৰা। প্রণয়ন কৰা নাটকৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰি অঞ্চলটোত সৰু বিচনা, চোফা, চকী, টেবুল আৰু ঘৰুৱা সামগ্রীৰ দৰে প্রপছ থাকিব পাৰে, যেনে পাকঘৰৰ চেট, চাহৰ চেট, ডাক্তৰৰ চেট আৰু পুৰণি পোছাক, হেণ্ডবেগ, জোতা, টুপী আদিৰে গঠিত সাজ-পোছাক যিবোৰো ৰাখিব লাগে।
- **পুতলাৰ ক্ষেত্র:** পুতলাৰ বাবে এটা আৰামদায়ক কোণ সৃষ্টি কৰক, কল্পনাপ্রসূত খেলক উৎসাহিত কৰক। পুতলা থকা ঠাইত কাপোৰ, মাটি, কাঠ, কাগজ ইত্যাদিৰ পৰা তৈয়াৰী পুতলাৰ সংকলন থাকিব লাগে। পুতলাৰ ঠাইৰ আচবাব এনে হ'ব লাগে যাতে ল'ৰা-ছোৱালীয়েও খেলৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। পুতলাৰ ঠাইখিনি সৰু পর্দাৰে বিভাজিত কৰি তাত খেলা ল'ৰা-ছোৱালীক গোপনীয়তা দিব লাগে। পুতলাৰ সৈতে খেলা কৰিলে শিশুৱে আনৰ চিন্তা আৰু আৱেগৰ বিষয়ে অধিক কথা পাতিবলৈ আৰু বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰে। পুতলাৰ সৈতে কাল্পনিক খেল খেলিলে শিশুৱে সহায় কৰা, ভাগ-বতৰা কৰা, লালন-পালন কৰা আৰু যত্ন লোৱাৰ দৰে সামাজিক দক্ষতা বিকাশ কৰাত সহায় কৰে।

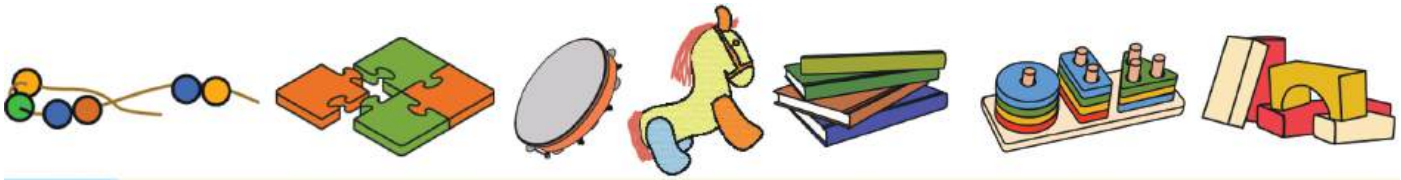

ব্লক ২: শিক্ষণ আৰু খেলা (মুঠ সময়সীমা: ১২৫ মিনিট)

- **আশ্চর্য্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (২০ মিনিট):**
  - গল্প কোৱা আৰু ছন্দ গায়নৰ জৰিয়তে শিশুৰ কল্পনাশক্তিক উদ্দীপিত কৰা। মুকলি প্রশ্নৰে তেওঁলোকক জড়িত কৰক। উচ্চস্বৰে পঢ়া, ভাগ-বতৰা কৰা পঢ়া, ছবিৰ কথা কোৱা, মৌখিক কাহিনী কোৱা আদিকে ধৰি বিভিন্ন ধৰণৰ গল্প কোৱা আৰু ভাগ-বতৰা কৰাৰ কৌশল ব্যৱহাৰ কৰক।

- **অন্বেষণ কৰোঁ আহক! (৩০ মিনিট):**
  - শিশুসকলক পাৰস্পৰিক আৰু খেলা ভিত্তিক কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে বিভিন্ন ধাৰণাসমূহ অন্বেষণ আৰু বুজিবলৈ নির্দেশনা দিয়া, হাতে কামে শিক্ষণ অভিজ্ঞতাৰ সুবিধা প্রদান কৰা। উদ্দেশ্যপ্রণোদিত কথোপকথনৰ লগতে পদক্ষেপ আৰু অর্ধ-গাঁথনিগত/গাঁথনিগত কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে উৎসাহিত কৰা, শিক্ষণক সমর্থন কৰা।

- **শুনা আৰু কথা পাতো আহক! (২০ মিনিট):**
  - শুনা আৰু কোৱাৰ ওপৰত কেন্দ্রিত অর্ধগাঁথনিগত/গাঁথনিগত কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে ভাষা বিকাশ আৰু অন্যান্য শিক্ষণসমূহ শক্তিশালী কৰা। আলোচনা আৰু বিনামূলীয়াকৈ ধাৰণাসমূহৰ ভাগ-বতৰাক উৎসাহিত কৰা। সকলো শিশুক অন্তর্ভুক্ত কৰক, মন দি শুনা-উত্তৰ দিয়ক আৰু সকলো কথা-বতৰাৰ শলাগ লওক।

- **সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (২৫ মিনিট):**
  - ব্যক্তিত্ব আৰু কল্পনাশক্তিক লালন-পালন কৰি কলা আৰু শিল্পকর্মৰ জৰিয়তে সৃষ্টিশীল প্রকাশৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰা। বিভিন্ন কামত লিপ্ত হ'বলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প আৰু কলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা। এডব্লিউচি ত সকলো সৃষ্টিৰ শলাগ লওক আৰু প্রদর্শন কৰক।

- **শলাগ লওঁ আহক! (২০ মিনিট):**
  - মজাৰ, খেলা-ধূলা-ভিত্তিক, অন্বেষণ কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে শিশুসকলক নিজকে আৰু নিজৰ পৰিৱেশক ভালদৰে বুজিবলৈ সহায় কৰক। এই ব্লকটো সক্রিয় অন্বেষণক উৎসাহিত কৰিবলৈ, নিজৰ আত্মঅনুভূতি, আৱেগ, ব্যক্তিত্ব, সম্পর্ক আৰু আমাৰ চৌপাশৰ মানুহ, নিজৰ পৰিৱেশ, বৈচিত্র্য আৰু সংস্কৃতিৰ প্রতি সংবেদনশীলতা, সন্মান আৰু প্রশংসা গঢ়ি তোলাৰ বাবে ডিজাইন কৰা হৈছে।

ব্লক ৩: ৰিফ্লেক্ট এণ্ড ৰেপ (মুঠ সময়সীমা: ৩০ মিনিট)

- **সক্রিয় হওঁ আহক (২০ মিনিট):**
  - বাহিৰৰ খেলৰ সক্রিয় অন্বেষণক উৎসাহিত কৰা আৰু আনুষংগিক সম্পদসমূহৰ লগত হেতালি খেলা।
- **চিন্তা কৰোঁ আহক (১০ মিনিট):**
  - দিনটো কমি যোৱাৰ লগে লগে ইয়াৰ হাইলাইটবোৰৰ ওপৰত প্রতিফলন কৰাত সহায় কৰক। প্রিয় মুহূর্ত আৰু চাফাইৰ দায়িত্ব ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। "আজি দিনটোৰ আপোনাৰ প্রিয় অংশটো কি আছিল? বা আপুনি কি বেছি ভাল পাইছিল?"

ব্লক ৩ ৰ বাবে নির্দেশনা

বাহিৰৰ খেলৰ আয়োজন কৰা

বাহিৰৰ খেলাৰ গুৰুত্ব:

- **শাৰীৰিক বিকাশ:** বাহিৰৰ খেলা-ধূলাৰ ফলত শিশুৰ শাৰীৰিক ক্ষমতা যথেষ্ট বৃদ্ধি পায়, য'ত সমন্বয়, ভাৰসাম্য, আৰু স্থূল মটৰ দক্ষতা আদি অন্তর্ভুক্ত। দৌৰা, জঁপিয়াই পৰা, বগাই যোৱাৰ দৰে কার্য্যকলাপত জড়িত হ'লে সামগ্রিক শক্তি আৰু স্বাস্থ্যৰ পোষকতা হয়।

- **সামাজিক দক্ষতা:** এই নাটকখনে সামাজিক যোগাযোগৰ সুযোগ প্রদান কৰে, যাৰ ফলত শিশুসকলে সহযোগিতা, যোগাযোগ, দলীয় কাম আৰু সংঘাত সমাধানৰ দক্ষতা শিকিব পাৰে।

- **জ্ঞানমূলক আৰু আৱেগিক বৃদ্ধি:** আউটড'ৰ প্লেই প্রকৃতিৰ অন্বেষণৰ বাবে ঠেলি দিয়ে যিয়ে কৌতুহল আৰু কল্পনাশক্তিক উদ্দীপিত কৰে, জ্ঞানমূলক বিকাশ বৃদ্ধি কৰে। ইয়াৰ উপৰিও ই মানসিক চাপ হ্রাস কৰি আৰু পছন্দ আৰু স্বাধীনতাৰ ভাৱনাক প্রসাৰিত কৰি আৱেগিক সুস্থতাক সমর্থন কৰে।

আউটড'ৰ প্লে'ত শিক্ষকৰ ভূমিকা কি?

শিক্ষকৰ নেতৃত্বত আউটড'ৰ প্লে (সপ্তাহত ১-২ দিন): শিক্ষকসকলে গাঁথনিগত বাহিৰৰ কাম-কাজ, নির্দিষ্ট দক্ষতা বা শিক্ষণ দক্ষতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা। ইয়াৰ ভিতৰত সংগঠিত ক্রীড়া, গোটৰ খেল, বা শিক্ষামূলক আৰু অন্বেষণ ভিত্তিক প্রকৃতি ভ্রমণ আদি থাকিব পাৰে। কার্য্যকলাপ অংশত বিভিন্ন বাহিৰৰ কার্য্যকলাপ যেনে প্রকৃতি স্কেভেঞ্জাৰ চিকাৰ, বাধাৰ পথ, আৰু সৰল বাহিৰৰ খেলৰ পৰামর্শ দিয়া হৈছে। এই কার্য্যকলাপসমূহ স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সম্পদৰ সৈতে বিভিন্ন বাহিৰৰ পৰিৱেশৰ সৈতে গ্রহণ আৰু খাপ খুৱাব পাৰি।

বিনামূলীয়া আউটড'ৰ খেলা (বাকী দিন): শিশুসকলক নিজৰ বাহিৰৰ খেলা-ধূলাৰ কার্য্যকলাপ নির্বাচন আৰু সংগঠিত কৰিবলৈ দিয়া উচিত, কিয়নো এই স্বায়ত্তশাসনে সৃষ্টিশীলতা আৰু সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ দক্ষতাক সমর্থন কৰে। এই সময়ছোৱাত শিক্ষকে শিশুসকলক নিৰীক্ষণ কৰিব পাৰে, তেওঁলোকৰ সৈতে কথা-বতৰা কৰিব পাৰে, প্রয়োজন অনুসৰি খেলৰ নিয়ম আৰু সুৰক্ষাৰ সাৱধানতাৰে তেওঁলোকক পথ প্রদর্শন কৰিব পাৰে। সৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নূন্যতম প্রাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত নিজাববীয়াকৈ সংঘাত সমাধান কৰিবলৈ ঠাই প্রদান কৰাটোও অতি গুৰুত্বপূর্ণ।

চৌপাশৰ সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰা

- **নিয়মীয়া পৰীক্ষা:** বাহিৰৰ অঞ্চলত চোকা বস্তু, অস্থিৰ গঠন বা বিষাক্ত উদ্ভিদৰ দৰে বিপদৰ বাবে নিয়মিতভাৱে পৰীক্ষা কৰক।

- **নিৰাপদ সঁজুলি:** সকলো খেলৰ সঁজুলি বয়স অনুসৰি, ভালদৰে ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা, আৰু সুৰক্ষাৰ মানদণ্ড পূৰণ কৰাটো নিশ্চিত কৰক।

- **তত্ত্বাৱধান:** শিশুৰ মাজত যিকোনো সম্ভাব্য বিপদ বা সংঘাতৰ প্রতি দ্রুত সঁহাৰি জনাবলৈ তত্ত্বাৱধান বজাই ৰাখক।

যদি সীমিত ঠাই বা সঁজুলি থাকে তেন্তে আউটড'ৰ প্লে কেনেকৈ আয়োজন কৰিব পাৰি?

- ঘৰৰ ভিতৰৰ ঠাই যিমান পাৰি পৰিষ্কাৰ কৰক আৰু শিশুসকলক ছন্দময় গতিবিধি অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়ক।
- শিশুসকলক নূন্যতম স্থান বা সঁজুলিৰ প্ৰয়োজন হোৱা নতুন আৰু সৃষ্টিশীল খেল খেলিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক, যেনে অভিনয় খেলা, একচন গীত, বা সৰল শাৰীৰিক খেল।
- শিল্প প্ৰকল্পৰ বাবে উপলব্ধ প্ৰাকৃতিক উপাদান যেনে পাত বা খেল গণনাৰ বাবে শিল ব্যৱহাৰ কৰা।
- সৰু স্থানত ফিট কৰিবলৈ পৰম্পৰাগত গেমসমূহ খাপ খুৱাই লওক, যেনে পাকদম-পাকদাই বা লুকা-ভাকুৰ পৰিৱৰ্তিত সংস্কৰণ।

বিদায় চক্ৰ সময় পৰিচালনা কৰা

'বিদায় চক্ৰ সময়' শিশুসকলক দিনটোৰ পৰিঘটনাসমূহৰ ওপৰত চিন্তা কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁলোকে যিখিনি শিকিছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ পছন্দৰ কাৰ্য্যকলাপ, তেওঁলোকৰ অনুভৱ আৰু অভিজ্ঞতাসমূহ প্ৰকাশ কৰিবলৈ এক স্থান লাভ কৰে। এই সময়ে দিনটোৰ সূচীৰ আনন্দময় সামৰণি নিশ্চিত কৰে আৰু পিছদিনাখনৰ কাম-কাজৰ বাবে মঞ্চ তৈয়াৰ কৰে। এটা আকৰ্ষণীয় বিদায় বৃত্তৰ সময় কেনেকৈ ফলপ্ৰসূভাৱে পৰিচালনা কৰিব পাৰি তাৰ কেইটামান পইণ্টাৰ ইয়াত দিয়া হ'ল:

- **বিনামূলীয়া কথোপকথন:** শ্বেয়াৰিং আৰু বিনামূলীয়া কথোপকথনক উৎসাহিত কৰক। শিশুসকলক দিনটোৰ বিষয়ে ক'বলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওক, তেওঁলোকে কি কৰিলে, কি শিকিলে আৰু লগতে ঘৰলৈ উভতি আহি কিহৰ বাবে আগ্ৰহী।

- **দিনটোৰ পুনৰাবৃত্তি:** দিনটোৰ কাম-কাজ আৰু শিক্ষণৰ চমু সাৰাংশ লিখি আৰম্ভ কৰক। ইয়াৰ দ্বাৰা শিশুৱে তেওঁলোকৰ বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপ আৰু অভিজ্ঞতাসমূহ মনত পেলোৱা আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কৰাত সহায় কৰে।

- **প্ৰিয় কাৰ্য্যকলাপ:** প্ৰতিটো শিশুক দিনটোৰ প্ৰিয় অংশৰ বিষয়ে ক'বলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওক। এইটো এটা কাৰ্য্যকলাপ, শিকি অহা নতুন তথ্য বা তেওঁলোকে উপভোগ কৰা কোনো পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ হ'ব পাৰে। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ শিক্ষণসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ দিয়ক আৰু তেওঁলোকৰ চিন্তা আৰু অনুভৱসমূহ উচ্চাৰণ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়ক।

- **পৰিষ্কাৰ কৰা:** আপোনাৰ নিৰ্দেশনাত শিশুসকলক কেন্দ্ৰটো পৰিষ্কাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সক্ৰিয় দায়িত্ব ল'বলৈ উৎসাহিত কৰক। খেলনাবোৰ পুনৰ ঠাইত ৰখা, মাটিৰ পৰা কাগজ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰীৰ টুকুৰা ছিণ্ডি নিৰাপদে পেলোৱা আদি সৰল কামবোৰ শিশুৰ লগত ল'ব পাৰি, একে সময়তে তেওঁলোকৰ সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰিব পাৰি।

- **পৰৱৰ্তী দিনটোৰ পূৰ্বদৰ্শন:** পিছদিনা কি আশা কৰিব পাৰি, কি কি সেই বিষয়ে শিশুসকলক চমুকৈ চিনাকি কৰাই দিয়া তেওঁলোকক উত্তেজিত আৰু প্ৰেৰণা যোগাবলৈ তেওঁলোকে কৰা ধৰণৰ কাৰ্য্যকলাপ আদি। ইয়াৰ দ্বাৰা শিশুসকলে পুনৰ এডব্লিউচিলৈ আহিবলৈ আগ্ৰহী হোৱাৰ বাবে উৎসাহিত হোৱাই নহয়, পিছদিনা কাৰ্যসূচীৰ বাবে মানসিকভাৱে প্ৰস্তুতি চলোৱাতো শিশুসকলক সহায় কৰে।

- **ব্যক্তিগতকৃত বিদায়:** দিনটোৰ সামৰণি মাৰিব ইতিবাচক দৃঢ়তা, গীত বা গোটৰ কাৰ্য্যকলাপেৰে যিয়ে শিশুসকলক সুখী আৰু মূল্যৱান অনুভৱ কৰায়। শিশুসকলে যোৱাৰ লগে লগে তেওঁলোকৰ দিন বা অৱদানৰ বিষয়ে নিৰ্দিষ্ট কিবা এটা স্বীকাৰ কৰি ব্যক্তিগতকৃত বিদায় দিয়ক।

৩.৩ অংগনবাড়ীৰ এসপ্তাহৰ স্নেপশ্বট

- বার্ষিক পৰিকল্পনাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সাপ্তাহিক সূচীত ৩টা ফৰ্মেট আছে:
- **প্ৰৰোচনা আৰু আৰম্ভণি সপ্তাহ (৪):** যেতিয়া এটা শিশুৱে প্ৰথম অংগনবাড়ীত প্ৰৱেশ কৰে
- **সক্ৰিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ সপ্তাহ (৩৬):** বছৰৰ বেছিভাগ সময় নিয়মীয়া সূচী অনুসৰণ কৰিছিল
- **ৰিকেপ আৰু শক্তিবৰ্ধক সপ্তাহ (৮):** মাজৰ বিৰতি হিচাপে বাকী থকা সপ্তাহবোৰ য'ত কাৰ্য্যকলাপ পুনৰাবৃত্তি আৰু শক্তিশালী কৰা হয়

তলত ব্যাখ্যা কৰা গাঁথনিটোৱে ৰাজ্যসমূহে নিজৰ শৈক্ষিক কেলেণ্ডাৰৰ ভিত্তিত আয়োজন কৰিব পৰা ৩৬টা মূল শিক্ষণ সপ্তাহৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল।

সাপ্তাহিক পৰিকল্পনাটোৱে দৈনিক ৪ ঘণ্টাৰ সময়সূচী মানি চলে, যিটো সপ্তাহৰ শেষ দিনটো শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে উৎসৰ্গিত, য'ত বৰ্ধিত নিয়োজিততাৰ বাবে কৰ্মপত্ৰিকাও অন্তৰ্ভুক্ত। ইয়াৰ উপৰিও প্ৰতি ৪র্থ শনিবাৰে ইচিচিই দিনৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে। প্ৰতি সপ্তাহে নতুন কাৰ্য্যকলাপৰ পৰিচয় দিয়ে বা ভিন্নতাৰ জৰিয়তে পূৰ্বৰ কাৰ্য্যকলাপসমূহক শক্তিশালী কৰে, যাৰ ফলত আন্তঃসংলগ্ন শিক্ষণ অভিজ্ঞতাৰ এক সৰ্পিল সৃষ্টি হয়। তদুপৰি, অভিভাৱক বা যত্ন লোৱাসকলৰ বাবে সাপ্তাহিকভাৱে তিনিটা ঘৰতে শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপৰ পৰামৰ্শ দিয়া হয়, যাৰ ফলত শ্ৰেণীকোঠা আৰু ঘৰৰ মাজত এক নিৰৱচ্ছিন্ন ধাৰাবাহিকতা গঢ়ি তোলা হয়। এই সাপ্তাহিক উপাদানসমূহৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল:

- **১ৰ পৰা ৫ দিন:** দক্ষতা বিকাশ আৰু অনুশীলনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি শিক্ষণ ব্লকসমূহৰ মাজেৰে নতুন আৰু পুনৰাবৃত্তিমূলক কাৰ্য্যকলাপৰ পৰিচয় আৰু অনুশীলন। যদি পাত/ছুটীৰ বাবে এটা দিন বাদ পৰে তেন্তে পিছদিনাও একেবোৰ কাম-কাজ চলাব পাৰি।
- **দিন ৬:**
  - শিশুৰ বাবে বিনামূলীয়া পঢ়াৰ সময় বা ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা
  - সাপ্তাহিক মেপ কৰা কাৰ্য্যপত্ৰিকা সম্পূৰ্ণ কৰা
  - কাৰ্য্যকলাপসমূহৰ পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিশালীকৰণ
  - পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা আৰু/বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
  - পিছৰ সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি
- **মাহৰ প্ৰতি ৪র্থ শনিবাৰে:** ইচিচিই দিৱসৰ বাবে উৎসৰ্গিত। ইচিচিই দিৱস আয়োজনৰ বিশদ নিৰ্দেশনাৰ বাবে পৰিশিষ্ট ৪ চাওক। এই পৰিকল্পনাত প্ৰতি মাহৰ চতুৰ্থ শনিবাৰৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে যদিও অংগনবাড়ী কৰ্মীসকলে মাহৰ যিকোনো এটা দিনক ইচিচিই দিৱস হিচাপে বাছি ল'বলৈ স্বাধীন।
- **ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ:**
  - অংগনবাড়ী শিক্ষকৰ দ্বাৰা সাপ্তাহিকভাৱে ৩টা সহজ কামৰ পৰামৰ্শ।
  - কাৰ্য্যকলাপত ঘৰত সহজে পোৱা কম খৰচী/বিনা খৰচী সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই কাৰ্য্যসমূহ সহজ আৰু সহজ, যাৰ ফলত অভিভাৱকসকলে অতিৰিক্ত বোজা নোহোৱাকৈ নিজৰ সন্তানৰ শিক্ষাৰ কামত লিপ্ত হ'ব পাৰে।
  - ঘৰতে শিশুটিৰ সৈতে আচৰণ কৰিবলৈ যত্ন লোৱাসকলে ডিজাইন কৰা হৈছে।

ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপৰ স্নেপশ্বট

পৰামৰ্শ দিয়া ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ	*• ঘৰত ঘুৰি ফুৰক আৰু বস্তুৰ কথা কওক- কাৰ হাতত কি আছে, বস্তু ক'ত জমা কৰা হৈছে, বস্তুবোৰ নিজৰ ঠাইত ৰখাটো কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ ইত্যাদি।*	*• পৰিয়ালৰ পুৰণি ছবি চাওক বা পৰিয়ালৰ সদস্যৰ কথা কওক- নাম, শিশুৰ সৈতে সম্পৰ্ক, তেওঁলোকৰ সৈতে প্ৰিয় স্মৃতি। আলোচনী, বাতৰি কাকতত ছবি চাওক আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিয়ালৰ কথা কওক।*	*• শিশুটিৰ সৈতে পাকঘৰত বহি বা শাক-পাচলি বিক্ৰেতাৰ ওচৰলৈ খোজ কাঢ়ি গৈ বিভিন্ন ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰক-তাৰ ৰং, সোৱাদ আদিৰ বিষয়ে কথা পাতক।*

ব্লক	শিক্ষণৰ সময়	সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
ব্লক 1: স্বাগতম আৰু মুকলি খেলা	আৰম্ভ কৰোঁ আহক!	25 মিনিট	*• শিশুক আদৰণি জনোৱা • ৱাৰ্ম-আপ কার্য্যকলাপ (চাপৰি বজোৱা, জপিয়াই পৰা, চৰাইৰ দৰে উৰি যোৱা, সম্পূর্ণ হৃদয়েৰে হাঁহি ধকা) • স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা কৰা • স্কুলৰ প্ৰাৰ্থনা • গীত আৰু ছন্দ • বিনামূলীয়া কথোপকথন • উপস্থিতি • কেলেণ্ডাৰ কার্য্যকলাপ/ বতৰ কার্য্যকলাপ*					*শ্ৰেণীকোঠাত শিশুৰ নেতৃত্বত প্ৰাৰ্থনা/গীত/ছন্দ*
	খেলো আহক!	30 মিনিট	*শিশুৱে নিজৰ পছন্দৰ ভিত্তিত কার্য্যকলাপ/খেলনা বাছি লোৱা খেলপথাৰত বিনামূলীয়াকৈ ঘৰৰ ভিতৰৰ খেলা (মেকাৰ'ছ এৰিয়া, ডিচকভাৰী/ছায়েন্স এৰিয়া, ডলছ এৰিয়া, পঢ়া এলেকা, আৰ্ট এৰিয়া, ৱাইটিং এৰিয়া, নাটক এলেকা ইত্যাদি)*					
	লঘু আহাৰ	10 মিনিট						
ব্লক 2: শিক্ষণ আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক!	20 মিনিট	গল্প কোৱা/ পদ্য গোৱা	গল্প কোৱা/ পদ্য গোৱা	গল্প কোৱা/ পদ্য গোৱা	গল্প কোৱা/ পদ্য গোৱা	গল্প কোৱা/ পদ্য গোৱা	মুকলিকৈ ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়
	অন্বেষণ কৰোণ আহক!	30 মিনিট	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: 3-4 বছৰ, 4-5 বছৰ, 5-6 বছৰ
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক!	20 মিনিট	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক!	25 মিনিট	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	পর্যবেক্ষণ-ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ-ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনডৰ/আউটডৰ খেলা অথবা সম্প্রদায় ভ্রমণ পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক
	প্রশংসা কৰোঁ আহক!	20 মিনিট	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	কার্য	
	দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জলপান	30 মিনিট						
ব্লক 3: ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক!	20 মিনিট	*ৰাহিৰৰ খেলাৰ সঁজুলি (শিশুৰ দ্বাৰা আৰম্ভ কৰা) আৰু সংগঠিত খেল (শিক্ষকৰ দ্বাৰা আৰম্ভ কৰা)ত বিনামূলীয়া খেলা যেদি ৰাহিৰৰ কোনো স্থান উপলব্ধ নহয়, তেন্তে ঘৰৰ ভিতৰৰ খেলা-ধূলা আৰু বৃহৎ পেশীৰ গতিবিধি আৰু যোগ, নৃত্য, গীত আদিৰ দৰে সংগীত আৰু গতিবিধিৰ কার্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িত কার্য্যকলাপ আয়োজন কৰিব পাৰি)*					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক!	10 মিনিট	*• সেইদিনা কৰা কার্য্যকলাপসমূহৰ ক্ষন্তেকীয়া পুনৰাবৃত্তি কৰা • শ্ৰেণীকোঠাৰ আয়োজন কৰা • শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দিনটোৰ বিষয়ে পিতৃ-মাতৃ আৰু পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা • আনন্দৰে বিদায় দিয়ক!*					*শিশুৰ নেতৃত্বত বিদায় বৃত্তৰ কাম*
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপৰ পৰামর্শ দিয়া হৈছে			• কার্য-1		• কার্য-2		• কার্য-3	

বা

মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস (প্রতি 4 তাৰিখ শনিবাৰে)

যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক-
- ইচিচিইৰ গুৰুত্ব
- উন্নয়নৰ ডমেইনসমূহ
- শিশুটিৰ সৈতে খেলা ভিত্তিক শিক্ষণ কার্য্যসূচীত দৈনিক 30 মিনিট সময় কটাবলৈ শপত খাব

ব্লক 2: শিক্ষণ আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক!	20 মিনিট	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা	গায়ক ছন্দ: শাক-পাচলি	কাহিনী কোৱা: পৰিৱেশ	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব & সহযোগ	গায়ক ছন্দ: শৰীৰৰ অংগ	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়
	অন্বেষণ কৰোঁ আহক!	30 মিনিট	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা	আমাৰ চা�ৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: 3-4 বছৰ: ৰং কৰা (পৃষ্ঠা 1) 4-5 বছৰ: আকৃতি (পৃষ্ঠা 17), ছবিৰ শব্দ মিলন (পৃষ্ঠা 45) 5-6 বছৰ: ঘৰচীয়া আৰু বন্যপ্রাণী (পৃষ্ঠা 4)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক!	20 মিনিট	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়া, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা কোৱা	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পার্থক্য কৰক	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পার্থক্য কৰা	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পার্থক্য কৰক	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক!	25 মিনিট	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন	বালিৰ আৱিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা	মোৰ সংৰক্ষণ বাকচ: ব্যক্তিগত সংৰক্ষণ বাকচ সজাওক আৰু সৃষ্টি কৰক	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক	পর্যবেক্ষণ-ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ-ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনডৰ/আউটডৰ খেলা অথবা সম্প্রদায় ভ্রমণ পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক
	প্রশংসা কৰোঁ আহক!	20 মিনিট	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয়-আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কওক	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা	

৩.৩.১ ৬ দিনৰ (শনিবাৰ) কার্য্যকলাপৰ বাবে নির্দেশনা

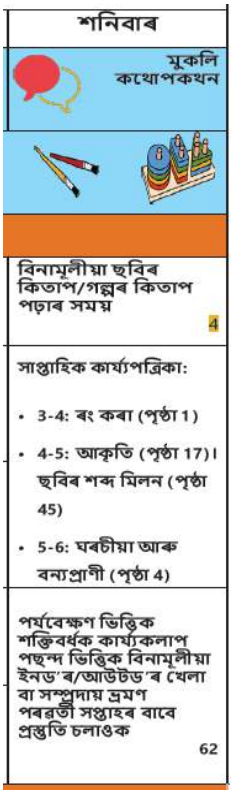

সক্রিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ সপ্তাহৰ সময়ছোৱাত প্রতি সপ্তাহৰ ৬ষ্ঠ দিনৰ বাবে পৰামর্শ দিয়া মূল কার্য্যকলাপসমূহ হ'ল-

১. শিশুৰ বাবে বিনামূলীয়া পঢ়াৰ সময় বা ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা
২. সাপ্তাহিক মেপ কৰা কার্য্যপত্রিকা সম্পূর্ণ কৰা
৩. কার্য্যকলাপসমূহৰ পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিশালীকৰণ
৪. পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা আৰু/বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
৫. পিছৰ সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি

১. শিশুৰ বাবে মুকলিকৈ পঢ়াৰ সময়

এই স্লটৰ সময়ত শিশুসকলক বিনামূলীয়াকৈ পঢ়া আৰু ছবিৰ কিতাপৰ অন্বেষণত জড়িত হ'বলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকে দেখা কথাবোৰৰ ওপৰত সুধিব আৰু কথা-বতৰাত লিপ্ত হ'ব, ছবিৰ বর্ণনা কৰিব, কিতাপৰ ওপৰৰ পৰা তলৰ অংশ বুজিব, পৃষ্ঠাবোৰ কেনেকৈ ঘুৰাই দিব লাগে, ছবিৰ পৰা লিখনীক পৃথক কৰিব লাগে, ওপৰৰ কভাৰ, শিৰোনাম, পৃষ্ঠাৰ সংখ্যা ইত্যাদি বিচাৰি উলিওৱা আৰু তেওঁলোকৰ ছপা প্রেৰণা, কিতাপ আৰু পঢ়াৰ প্রতি সজাগতা আৰু প্রেম গঢ়ি তুলিব। বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনা, ক'ড-৪ এ এই কার্য্যকলাপক ভালদৰে বুজিবলৈ সহায় কৰিব।

ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা

এই কার্য্যকলাপ স্লটটো ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলৰ সৈতে হাতেৰে অংকন কৰা, কাটি লোৱা ছবি আৰু শিশুৱে যোৱা কেইসপ্তাহমানত যি শিকিছে তাৰ সৈতে জড়িত সাধাৰণ দৃষ্টিশক্তিৰ শব্দৰে এখন দেৱাল বা নির্দিষ্ট স্থান সৃষ্টি/পুনৰ সজাই তোলাত জড়িত হওক। বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনা, ক'ড-১১৫ এ এই কার্য্যকলাপক ভালদৰে বুজিবলৈ সহায় কৰিব।

২. সাপ্তাহিক মেপ কৰা কার্য্যপত্রিকা সম্পূর্ণ কৰা

শিশুসকলক এমঅ'ডব্লিউচিডি কার্য্যপুস্তিকাত দিয়া কার্য্যপত্রিকাসমূহ ব্যক্তিগত পর্যায়ত সম্পূর্ণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। সাপ্তাহিক পৰিকল্পনাত সপ্তাহটোৰ শিক্ষণ ফলাফল অনুসৰি প্রতিটো বয়সৰ গোটে সম্পূর্ণ কৰিবলগীয়া কর্মপত্রিকাসমূহ উজ্জ্বল কৰি তোলা হয়। এই কার্য্যপত্রিকাসমূহ সম্পূর্ণ কৰিলে সপ্তাহটোৰ শিক্ষণ ফলাফল শক্তিশালী কৰাত সহায় কৰাই নহয়, অংগনবাড়ী কর্মীক শিশুৰ বুজাবুজিৰ স্তৰ পর্যবেক্ষণ কৰাৰ সুযোগো প্রদান কৰা হয়, যাৰ ফলত কিছুমান শিশুক শিক্ষণ শক্তিশালী কৰিবলৈ অধিক সময় আৰু মনোনিৰেশ কৰা কার্য্যকলাপৰ প্রয়োজন হ'ব পাৰে নেকি সেইটো জোখা হয়।

৩. পর্যবেক্ষণ-ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ

পুনৰাবৃত্তি বা শক্তিশালীকৰণ কার্য্যকলাপৰ গুৰুত্ব স্বীকাৰ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূর্ণ কাৰণ ই সেই সপ্তাহত অন্বেষণ কৰা ধাৰণাসমূহক কঠিন কৰি তোলাই নহয়, আয়ত্তৰ সুবিধাও দিয়ে।

- **কার্য্যকলাপ শক্তিবর্ধক:** সপ্তাহটোত শিশুসকলৰ সৈতে খেলা কার্য্যকলাপৰ ভিত্তিত, সাপ্তাহিক কার্য্যকলাপত তেওঁলোকৰ অংশগ্রহণৰ ওপৰত আপোনাৰ পর্যবেক্ষণৰ ভিত্তিত ২ৰ পৰা ৩টা কার্য্যকলাপ বাছি লওক, যাৰ ওপৰত শিশুসকলক অতিৰিক্ত শক্তিবর্ধনৰ প্রয়োজন। আপুনি শিশুসকলকো সুধিব পাৰে যে তেওঁলোকে সপ্তাহটোৰ পৰা তেওঁলোকৰ আগ্রহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কোনো কাম পুনৰাবৃত্তি কৰিব বিচাৰে নেকি? ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ সপ্তাহটোৰ ওপৰত চিন্তা-চর্চা কৰাতও সহায়ক হ'ব।
- **শিশুৰ বুজাবুজি আৰু শিক্ষণ স্তৰৰ লগত খাপ খোৱা:** কোনো বিশেষ কার্য্যকলাপৰ বাবে শিশুৰ অংশগ্রহণ আৰু কৃতিত্বৰ স্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, আৰু তেওঁলোকৰ প্রয়োজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কার্য্যকলাপটো খাপ খুৱাই লোৱা। বিভিন্ন শিক্ষণ গতিৰ প্রতি লক্ষ্য ৰাখি নির্বাচিত কার্য্যকলাপসমূহৰ জটিলতা বৃদ্ধি বা হ্রাস কৰা।
- এই সময়খিনি ব্যৱহাৰ কৰি শিক্ষণত অসুবিধাৰ সন্মুখীন হোৱা শিশুসকলৰ সৈতে এজন এজনকৈ সহায়ৰ সময় আয়োজন কৰক।

৪. A. পছন্দ-ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ আৰু আউটড'ৰ খেলা

শিশুসকলক পছন্দৰ ঘৰৰ ভিতৰত আৰু বাহিৰৰ খেলত লিপ্ত হোৱাৰ বিকল্প প্রদান কৰিলে তেওঁলোকক সিদ্ধান্ত ল'বলৈ শক্তিশালী কৰা হয়, স্বাধীনতা, দায়িত্ববোধৰ ভাৱনাক প্রসাৰিত কৰা হয় আৰু শিক্ষণ আৰু খেলাৰ প্রতি ইতিবাচক মনোভাৱক উৎসাহিত কৰা হয়।

- ঘৰৰ ভিতৰত খেলা ঠাই বা খেলৰ বাবে বাহিৰৰ ঠাইত খেলাৰ বাবে নিৰাপদ আৰু উদ্দীপক পৰিৱেশ প্রদান কৰা। শিশুসকলক ঘৰৰ ভিতৰৰ আৰু বাহিৰৰ কার্য্যকলাপৰ মাজৰ পৰা এটা বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰক যিবোৰ তেওঁলোকে আয়োজন কৰিব বিচাৰে আৰু সমনীয়াৰ সৈতে খেলিব বিচাৰে।
- শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ খেলাৰ অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক আৰু তেওঁলোকৰ খেলত যোগদান কৰক। তেওঁলোকক এনেকুৱা প্রশ্ন সুধিব যেনে আপুনি কি খেলিছে/ৰন্ধা আছে? এই সামগ্রীৰে আপুনি কি বনাব? সুৰংগটোৰ শেষত কেনেকৈ যাব ৰেলখন?

- নতুন খেলপথাৰ/সামগ্ৰী যোগ কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিচয় দিয়া। চৌপাশৰ পৰা বিনামূলীয়াকৈ উপলব্ধ সামগ্ৰী (বাকচ, পাত, ডাল, বটলৰ টুপি আদি) যোগ কৰক আৰু শিশুসকলক বস্তু সৃষ্টি কৰিবলৈ বা খেলাৰ সময়ত সন্মুখীন হোৱা সমস্যাৰ সমাধান বিচাৰিবলৈ সহজ প্ৰত্যাহ্বান দিয়ক।
- শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পছন্দৰ দায়িত্ব ল'বলৈ শিকাওক। তেওঁলোকক সামগ্ৰীৰ যত্ন লোৱাৰ উপায় দেখুৱাওক, নিজৰ আৰু আনৰ যত্ন লোৱাৰ উপায় দেখুৱাওক। লগতে, তেওঁলোকৰ খেলাৰ পিছত তেওঁলোকে চাফাই কৰিব পৰা উপায়ৰ আৰ্হিও লওক।

৪. B. সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ

শিশুৱে শ্ৰেণীত যি শিকিছে তাক বাস্তৱ জীৱনৰ পৰিস্থিতিৰ সৈতে সংযোগ কৰি শৈক্ষিক অভিজ্ঞতা বৃদ্ধি কৰিবলৈ সপ্তাহটোৰ বা মাহৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে মিল থকা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰক। এই হাতে কামে কৰা পদ্ধতিয়ে শিশুৰ বুজাবুজি সমৃদ্ধ কৰে আৰু তেওঁলোকে শিকি অহা বস্তুৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগ চাবলৈ সুবিধা দিয়ে।

- শিশুসকলৰ বাবে সামূহিক ভ্ৰমণৰ ভিতৰত পথাৰ, গাঁৱৰ বজাৰ, ওচৰৰ ক্লিনিক বা চিকিৎসালয়, উদ্যান, গাঁৱৰ পুখুৰী আদি ভ্ৰমণ আদি থাকিব পাৰে।
- শিশুসকলক পৰম্পৰাগত গ্ৰাম্য খেল আৰু ক্ৰীড়াত অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা।

৫. পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি

পৰৱৰ্তী সপ্তাহলৈ এটা নিৰবচ্ছিন্ন পৰিৱৰ্তন নিশ্চিত কৰিবলৈ, এই স্লট পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। শিশুসকলৰ বাবে এক সু-বৃত্তাকাৰ আৰু আকৰ্ষণীয় অভিজ্ঞতা প্ৰদান কৰিবলৈ পাঠদান আৰু শিক্ষণ সামগ্ৰী আৰু কৰ্মপত্ৰিকাসমূহ সক্ৰিয়ভাৱে পৰিকল্পনা আৰু সংগঠিত কৰাটো এডব্লিউডব্লিউৰ বাবে অতি প্ৰয়োজনীয়।

৩.৪ পৰামৰ্শ দিয়া অংগনবাড়ী বাৰ্ষিক পৰিকল্পনা

সামগ্ৰিক বিকাশৰ বাবে ডিজাইন কৰা বাৰ্ষিক পৰিকল্পনাত নমনীয়তা আৰু প্ৰসংগক্ৰমে অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া হৈছে। এইদৰে বৈচিত্ৰময় শিক্ষণ আৰু পাঠদান শৈলীক স্বীকৃতি দি বাৰ্ষিক পৰিকল্পনাই চাৰি সপ্তাহৰ আৰম্ভণি পৰিকল্পনা ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ দিয়ে। এই সময়ছোৱাত প্ৰথমবাৰৰ বাবে শিক্ষাৰ্থীসকলক শৈক্ষিক প্ৰক্ৰিয়াত সহজ কৰি তোলাৰ বাবে অনুকূল শিক্ষণ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিবলৈ সযতনে সংৰক্ষিত আকৰ্ষণীয় আৰু সাধাৰণ কাৰ্য্যকলাপৰ এটা গোট আগবঢ়োৱা হয়। বাৰ্ষিক পৰিকল্পনাত ১৮+১৮ সপ্তাহৰ নতুন দক্ষতা বিকাশৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে যিটো এছ্ ই এল, সাক্ষৰতা আৰু ভাষা, সংখ্যা, জ্ঞানমূলক, পৰিৱেশ, আৰু চলন দক্ষতাৰ চাৰিওফালে দক্ষতাৰ সৈতে জড়িত। পৰিকল্পনাটোৱে শক্তিবৰ্ধক আৰু পুনৰীক্ষণ কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে চাৰি সপ্তাহৰ দুটা ছেটৰ পোষকতা কৰাৰ লগতে "পোষণ মাহ" কাৰ্য্যকলাপক একত্ৰিত কৰাৰ পোষকতা কৰে। শিশুসকলক শিক্ষণত নিয়োজিত হোৱাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত সময় প্ৰদান কৰিবলৈ কাৰ্য্যকলাপ আৰু কৰ্মপত্ৰিকাসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰাটো মূল কথা। এইদৰে পাঠ্যক্ৰমৰ ভিতৰত আৰম্ভণি পৰিকল্পনা, দক্ষতাকেন্দ্ৰিক শিক্ষণ, আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনাৰ পৰামৰ্শই শিশুটিক পৰৱৰ্তী শিক্ষণ পৰ্যায়ৰ বাবে এক ব্যাপক প্ৰস্তুতি নিশ্চিত কৰিব।

৩ৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ বাবে বাৰ্ষিক শৈক্ষিক পৰিকল্পনা	
প্ৰৰোচনা আৰু আৰম্ভণি সপ্তাহ (৪ সপ্তাহ): শিশুক আদৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ শিক্ষণ স্থান স্থাপন কৰিবলৈ শিক্ষকসকলক এটা দীক্ষা পৰিকল্পনাৰ পৰামৰ্শ দিয়া হ'ব।	
১৮ সপ্তাহ	**নতুন দক্ষতা বিকাশ:** দক্ষতা-সংলগ্ন কাৰ্য্যকলাপ, পৰামৰ্শ দিয়া বিষয়বস্তু, কাৰ্য্যকলাপৰ তাৰতম্য, মেপ কৰা কৰ্মপত্ৰিকা আৰু শক্তিবৰ্ধনৰ সুযোগ থকা সপ্তাহ যিবোৰ শিক্ষকে সপ্তাহত ৬ দিনৰ বাবে তেওঁলোকৰ বহুবয়সীয়া আৰু বহুস্তৰীয় শ্ৰেণীকোঠাৰ সৈতে পৰিচালনা কৰিব পাৰে।
পৰামৰ্শ দিয়া পুনৰ সংকেত আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনা ১ + পোষণ মাহ কাৰ্য্যকলাপ (৪ সপ্তাহ)	
১৮ সপ্তাহ	**নতুন দক্ষতা বিকাশ:** দক্ষতা-সংলগ্ন কাৰ্য্যকলাপ, পৰামৰ্শ দিয়া বিষয়বস্তু, কাৰ্য্যকলাপৰ তাৰতম্য, মেপ কৰা কৰ্মপত্ৰিকা আৰু শক্তিবৰ্ধনৰ সুযোগ থকা সপ্তাহ যিবোৰ শিক্ষকে সপ্তাহত ৬ দিনৰ বাবে তেওঁলোকৰ বহুবয়সীয়া আৰু বহুস্তৰীয় শ্ৰেণীকোঠাৰ সৈতে পৰিচালনা কৰিব পাৰে।
পৰামৰ্শ দিয়া পুনৰ সংকেত আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনা ২ (৪ সপ্তাহ)	

৩.৪.১ আৰম্ভণি আৰু প্ৰৰোচনা পৰিকল্পনাৰ পৰিচয়

প্ৰথমবাৰৰ বাবে নতুন শিশুৱে অংগনবাড়ীত যোগদান কৰাৰ লগে লগে আৰম্ভণি আৰু প্ৰৰোচনা সপ্তাহটো এক উল্লেখযোগ্য সময়। এই প্ৰাৰম্ভিক চাৰি সপ্তাহৰ ভিতৰত, পৰামৰ্শ দিয়া পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্য হৈছে ঘৰুৱা পৰিৱেশৰ পৰা মসৃণ পৰিৱৰ্তনৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, নতুন আৰু পুৰণি উভয় শিশুৰ বাবে একেদৰেই তেওঁলোকৰ আৰাম আৰু নিজৰ বুলি ভবাৰ ভাৱনাক লালন-পালন কৰা। এই পৰিকল্পনাই শিশুসকলক নতুন অংগনবাড়ী পৰিৱেশৰ সৈতে পৰিচিত কৰাই নহয়, শিক্ষক আৰু সমনীয়াৰ সৈতে সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাতো সহায় কৰে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ যাত্ৰাৰ ইতিবাচক আৰম্ভণি নিশ্চিত হয়।

আৰম্ভণি আৰু প্ৰৰোচনা পৰিকল্পনাৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া সময়সীমা ৪ সপ্তাহ। প্ৰসংগ আৰু বাৰ্ষিক শৈক্ষিক কেলেণ্ডাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এইবোৰ খাপ খুৱাব পাৰি।

নতুন পৰিৱেশলৈ শিশুসকলক আদৰণি জনোৱা

খেলাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা

অংশগ্ৰহণ আৰু সামাজিক বিকাশক উৎসাহিত কৰিবলৈ শিশুসকলক সহজ আৰু মজাৰ কাৰ্যকলাপত জড়িত কৰাৰ লগতে তেওঁলোকক বিভিন্ন অভিজ্ঞতাৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়া প্ৰতিটো শিশুৰ শিক্ষণ শৈলী আৰু বুজা।

ক্ৰমান্বয়ে এডৰিউটি আৰু নিয়মীয়া কাৰ্যকলাপত ঘৰুৱা যত্ন লোৱা লোকৰ জড়িতা আৰু উপস্থিতি হ্ৰাস কৰি শিশুসকলক নতুন স্থান আৰু মানুহৰ সৈতে স্বতন্ত্ৰভাৱে আৱামদায়ক হোৱাত সহায় কৰক

দীক্ষা আৰু প্ৰৰোচনা সপ্তাহৰ বাবে উদ্দেশ্য

I.

ক্ৰমান্বয়ে নতুন পৰিবেশৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দি শিশুসকলক ঘৰৰ পৰা অংগনবাড়ীলৈ এক নিৰবচ্ছিন্ন পৰিৱৰ্তনৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

II.

পৰিচিতি কাৰ্য্যসূচীৰ জৰিয়তে অংগনবাড়ীৰ ভিতৰত এক আৰামদায়ক পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক, যাতে শিশুসকলে খেলা ঠাই, শিল্প সামগ্ৰী, আৰু পঢ়াৰ কোণসমূহ অন্বেষণ কৰিব পাৰে।

III.

নতুন সামগ্ৰীৰে মুক্ত খেলাত লিপ্ত হোৱাৰ জৰিয়তে শিশুৰ সৃষ্টিশীলতা আৰু অন্বেষণক উৎসাহিত কৰা।

IV.

বিচ্ছেদৰ উদ্বেগ অনুভৱ কৰা শিশুসকলক সহায় আগবঢ়াই অংগনবাড়ী পৰিৱেশত যত্ন লোৱা লোকসকলক ভ্ৰমণ আৰু সময় কটাবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা।

V.

বন্ধুত্ব আৰু সামাজিকীকৰণ গঢ়ি তুলিবলৈ শিশু আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ মাজত পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

VII.

কোমল নিৰ্দেশনা আৰু আহঁৰ জৰিয়তে শিশুসকলক শ্ৰেণীৰ নীতি-নিয়মৰ সৈতে শিক্ষণ আৰু আৰামদায়ক হ'বলৈ সহায় কৰা।

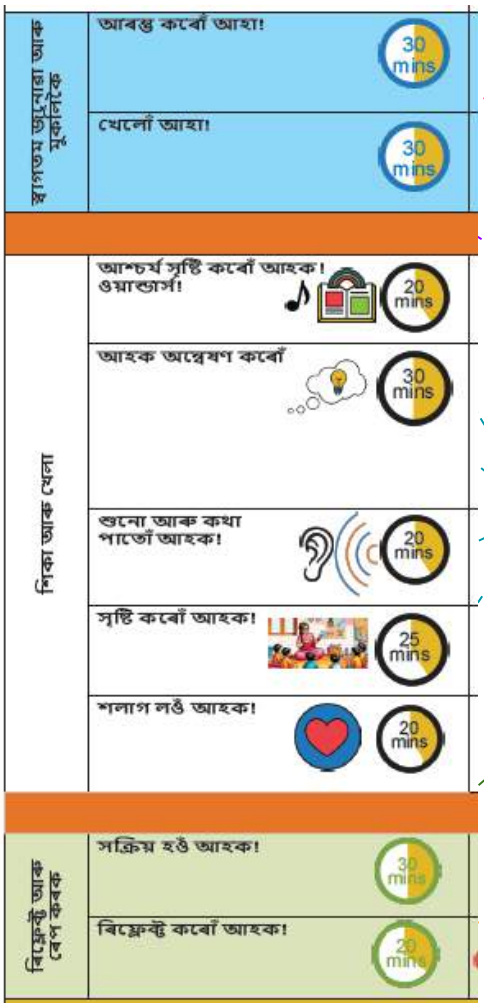

দিনটোৰ আৰম্ভণিতে উষ্ম আদৰণি, পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা, আৰু বিনামূলীয়া কথা-বতৰাৰ জৰিয়তে ইতিবাচক পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক। যত্ন লোৱাসকলক অংগনবাড়ী কাৰ্য্যকলাপত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ সন্তানৰ সৈতে জড়িত হ'বলৈ উৎসাহিত কৰা, লগতে ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপৰ বিষয়েও আলোচনা কৰা।

অন্বেষণ আৰু সৃষ্টিশীলতাক উৎসাহিত কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰীৰে চকুৰ স্তৰৰ খেলপথাৰৰ কোণ স্থাপন কৰা। শিশুৰ নেতৃত্বত খেলাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, শিশুৰ সৈতে জড়িত হোৱা, আৰু বিনামূলীয়া খেলৰ সময়ত যত্ন লোৱাসকলকো খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

শ্ৰেণীকোঠাৰ কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ যত্ন লোৱাসকলক আদৰণি জনোৱা, পৰিয়ালৰ সংযোগ নিশ্চিত কৰা। সকলো শিশুৱে অংশগ্ৰহণ কৰাটো নিশ্চিত কৰক, তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষা ব্যৱহাৰ কৰি আৰু আগ্ৰহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কাৰ্য্যকলাপ ব্যক্তিগতকৰণ কৰক। নিৰৱ/বিচ্ছিন্ন শিশুৰ সৈতে ব্যক্তিগতভাৱে জড়িত হৈ সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলক। শিশুসকলক নিজৰ গতিৰে জড়িত হ'বলৈ উৎসাহিত কৰা, তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাৰ বাবে প্ৰশংসা আৰু সমৰ্থন প্ৰদান কৰা আৰু সেই অনুসৰি কাৰ্য্যকলাপৰ পৰিকল্পনা কৰিবলৈ ব্যক্তিগত প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ বুজি পোৱা।

বিপদ দূৰ কৰি সুৰক্ষিত পৰিৱেশ নিশ্চিত কৰক। সংঘাত সমাধান আৰু আৱেগিক ব্যৱস্থাপনাক সমৰ্থন কৰি শিশুৰ নেতৃত্বত খেলা-ধূলাক গোটত উৎসাহিত কৰা। শিক্ষণ আৰু আনন্দৰ বাবে নতুন খেলৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা।

শিশুসকলক দিনটোৰ কাম-কাজৰ ওপৰত চিন্তা কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰিয় অভিজ্ঞতাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। বন্ধ আৰু প্ৰত্যাশাৰ বাবে বিদায়ৰ অনুষ্ঠান স্থাপন কৰক। ভৱিষ্যতৰ কাম-কাজৰ বাবে উত্তেজনা প্ৰকাশ কৰি শিশুসকলক দৈনিক ঘূৰি আহিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাওক।

৩.৪.২ ৰিকেপ আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনাৰ পৰিচয়

ৰিকেপ আৰু ৰিইনফৰ্চমেণ্ট সপ্তাহে সক্ৰিয় খেলা ভিত্তিক শিক্ষণ সপ্তাহত শিশুসকলক প্ৰৱৰ্তন কৰা মূল ধাৰণা আৰু দক্ষতাসমূহ পুনৰ বিবেচনা আৰু শক্তিশালী কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে যেতিয়া নতুন দক্ষতা প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়। এই সপ্তাহসমূহে শিশুসকলক অনুশীলন আৰু তেওঁলোকৰ শিক্ষণ সম্প্ৰসাৰণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে, আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা শিক্ষাবিদসকলক তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কঠিন ধাৰণাসমূহ শক্তিশালী কৰিবলৈ, যিকোনো ব্যৱধান দূৰ কৰিবলৈ, আৰু কৃতিত্ব উদযাপন কৰিবলৈ সুবিধা প্ৰদান কৰা হয়, যাৰ ফলত চলি থকা বিকাশ আৰু বৃদ্ধিৰ বাবে এক শক্তিশালী ভেটি নিশ্চিত কৰা হয়। পুনৰাবৃত্তি আৰু শক্তিবৰ্ধনৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া সময়সীমা ৮ সপ্তাহ, যিটো বছৰৰ মাজভাগ আৰু বছৰৰ শেষৰ পুনৰীক্ষণৰ বাবে ৪ সপ্তাহৰ ২টা অংশত ভাগ কৰা হৈছে। প্ৰসংগ আৰু বাৰ্ষিক শৈক্ষিক কেলেণ্ডাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এইবোৰ খাপ খুৱাব পাৰি।

পুনৰুদ্ধাৰ আৰু শক্তিবৰ্ধক সপ্তাহ 3

শিশুৱে কি শিকিব:

- বিভিন্ন প্ৰাণী, চৰাই, পোক-পৰুৱা আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য- শব্দ, গতি, বাসস্থান, খাদ্য ইত্যাদি চিনি পোৱা।
- উদ্ভিদ, গছ, জীৱন-চক্ৰৰ অংশ চিনাক্ত কৰা আৰু চিনাক্ত কৰা আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰশংসা কৰা
- প্ৰকৃতিৰ অন্বেষণ আৰু প্ৰশংসা কৰা, বিভিন্ন বস্তু চিনাক্ত কৰা, শ্ৰেণীবিভাজন আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰা।
- বায়ু, পানীৰ ধাৰণা বুজি পোৱা আৰু সেইবোৰ অন্বেষণ কৰা।
- বিভিন্ন ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰা- সোৱাদ, পুষ্টিকৰ মূল্য, ৰং, ৰূপ আদি

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	বাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (25 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (10 মিনিট)

শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! (60 mins) প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰ্যময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক	জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই • গল্প কোৱা: জীৱ-জন্তু-ঘৰচীয়া আৰু বন্য আমাৰ চাৰিওফালে থকা • প্ৰাণীসমূহ: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা মোৰ চাৰিওফালে থকা • জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, চৰাই: চিনাক্ত কৰা, নাম দিয়া আৰু বৰ্ণনা কৰা 1.8 6, 107	গছ আৰু উদ্ভিদ • এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন: লালন-পালন, অংশ আৰু কাৰ্য্যসমূহ বুজিব • জীৱনচক্ৰ: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু বুজা • ষ্টেম্পিং আৰু প্ৰিন্টিং: মোৰ চাৰিওফালে থকা বস্তু 96, 118, 79	পৰিৱেশ • গল্প কোৱা: পৰিৱেশ প্ৰকৃতি • অন্বেষণ: ছবি/বস্তুসমূহক গোটত শ্ৰেণীভুক্ত কৰক • প্ৰকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰা 1.2 100, 106	বায়ু আৰু পানী • বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বয় & কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক • পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: চাওক কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, প্ৰতীভূত হয়, ধিতাপি লয় 102, 13	ফলমূল আৰু শাক-পাচলি • গায়ক ছন্দ: ফল • গায়ক ছন্দ: শাক-পাচলি • ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি, ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰা 2.4, 2.1, 63	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কাৰ্য্যপত্ৰিকা • মূল কাৰ্য্যকলাপ সমৰ্থন প্ৰদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কাৰ্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৱা ব্যক্তিগত কৃতিত্বসমূহ পৰ্যবেক্ষণ আৰু লিপিবদ্ধ কৰা
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা (60 mins)	এই শ্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (30 মিনিট)

ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাকা কৰা	পিছদিনা খনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ

	শিশুক ওচৰ -চুবুৰীয়ালৈ লৈ যাওক, জীৱ-জন্তু চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক & ইহঁতৰ বিষয়ে কওক-ৰং, তেওঁলোকে কি খায়, ক'ত থাকে, তেওঁলোকে উৎপাদন কৰা শব্দ ইত্যাদি।	প্ৰাপ্তবয়স্কৰ তত্বাৱধানত শিশুৰ সৈতে পাকঘৰত বহি বা শাক-পাচলি বিক্ৰেতাৰ ওচৰলৈ খোজ কাঢ়ি গৈ বিভিন্ন ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰা-বৰণ, সোৱাদ আদিৰ বিষয়ে কথা পাতিব।	ল'ৰা-ছোৱালীক প্ৰকৃতিৰ খোজ কাঢ়ি লৈ পাত, ফুল, বা আকৰ্ষণীয় টেক্সচাৰ সংগ্ৰহ কৰক। মাটিৰ টুকুৰা এটা গুটিয়াই লওক & সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰ মাটিৰ ওপৰত হেঁচা মাৰি ধৰি ছাপ সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক।

শক্তিশালী কৰা দক্ষতাৰ তালিকা

য'ত শিশুৱে নিজৰ শিকি অহা দক্ষতাক প্ৰত্যাহ্বানমূলক কামৰ বাবে গ্ৰহণ কৰে তাত খেলাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা

বিষয়ভিত্তিক-কাৰ্য্যকলাপ ক্লাছত আগতে চলোৱা খেলা-ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল আৰু সংযুক্ত কৰা হৈছিল।

পোষণ মাহ কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে নিবেদিত সময়

ঘৰতে মূল দক্ষতাসমূহ শক্তিশালী কৰিবলৈ যত্ন লোৱাসকলৰ বাবে পৰামৰ্শ

শক্তিবর্ধক আৰু পুনৰ সংকেত সপ্তাহৰ বাবে উদ্দেশ্য

I. বুজাবুজি কঠিন কৰিবলৈ পূর্বৰ ধাৰণা আৰু দক্ষতাসমূহ পুনৰ বিবেচনা কৰি শিক্ষণ শক্তিশালী কৰা।

II. সফলতা উদযাপন কৰিবলৈ আৰু যিকোনো প্রত্যাহ্বানৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ শিশুৰ অগ্রগতি আৰু কৃতিত্বৰ মূল্যায়ন কৰা।

III. যিবোৰ ক্ষেত্রত শিশুসকলক অধিক অনুশীলন বা সহায়ৰ প্রয়োজন হ'ব পাৰে, সেইবোৰ ক্ষেত্রত অতিৰিক্ত সহায় আগবঢ়াওক।

IV. শিশুৰ আগ্রহ আৰু প্রয়োজন অনুসৰি বৈচিত্র্যপূর্ণ শিক্ষণ অভিজ্ঞতা অন্তর্ভুক্ত কৰি সামগ্রিক বিকাশৰ প্রসাৰ কৰা।

V. সক্রিয় অংশগ্রহণ আৰু অন্বেষণক উৎসাহিত কৰি শিশুৰ মাজত আত্মবিশ্বাস আৰু দক্ষতাৰ ভাৰ গঢ়ি তোলা।

VII. বিভিন্ন ক্ষেত্রত অধিক শিক্ষণৰ বাবে প্রয়োজনীয় শক্তিশালী মৌলিক দক্ষতাৰে শিশুসকলক সজ্জিত কৰা।

ৰিকেপ আৰু শক্তিবর্ধক সপ্তাহৰ বাবে নির্দেশনা:

প্রতিটো ব্লকৰ বাবে নির্দেশনাসমূহ গোটেই দিনটো সামঞ্জস্যপূর্ণ হৈ থাকে, যিটো পূর্বৰ খণ্ডত ভাগ কৰা হৈছে। এই সপ্তাহবোৰৰ স্বকীয় বৈশিষ্ট্য হ'ল 'শিক্ষণ আৰু খেলা' ব্লক য'ত শিক্ষকসকলক প্রতিদিনে বিভিন্ন পৰামর্শ দিয়া বিষয়বস্তু গ্রহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা হয় আৰু শিশুসকলক একাধিক, মজাৰ খেলা ভিত্তিক কার্য্যকলাপত জড়িত কৰা হয়।

প্রতিটো দিনৰ বাবে এটা বিষয়বস্তুৰ পৰামর্শ দিয়া হয় আৰু বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযুক্ত কার্য্যকলাপসমূহ সংযুক্ত আৰু পৰামর্শ দিয়া হয়। ইতিমধ্যে এই কার্য্যসূচীসমূহ 'সক্রিয় খেলভিত্তিক শিক্ষণ সপ্তাহ'ত প্রৱর্তন কৰা হৈছে আৰু অতিৰিক্ত অনুশীলন আৰু শক্তিবর্ধনৰ বাবে ইয়াত পুনৰাবৃত্তি কৰা হৈছে। বিভিন্ন স্তৰৰ শিশুৰ বাবে কার্য্যকলাপসমূহ কেনেকৈ সম্প্রসাৰিত কৰিব পাৰি তাৰ পৰামর্শ সকলো দিয়া হৈছে।

প্রতিটো দিনৰ বাবে এটা বিষয়বস্তুৰ পৰামর্শ দিয়া হয় আৰু বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযুক্ত কার্য্যকলাপসমূহ সংযুক্ত আৰু পৰামর্শ দিয়া হয়। ইতিমধ্যে এই কার্য্যসূচীসমূহ 'সক্রিয় খেলভিত্তিক শিক্ষণ সপ্তাহ'ত প্রৱর্তন কৰা হৈছে আৰু অতিৰিক্ত অনুশীলন আৰু শক্তিবর্ধনৰ বাবে ইয়াত পুনৰাবৃত্তি কৰা হৈছে। বিভিন্ন স্তৰৰ শিশুৰ বাবে কার্য্যকলাপসমূহ কেনেকৈ সম্প্রসাৰিত কৰিব পাৰি তাৰ পৰামর্শ সকলো দিয়া হৈছে।

পোষণ মাহ (পুষ্টি মাহ) বা পোষণ পাকৰাড়া (পুষ্টি পখেক) কার্য্যকলাপৰ আয়োজনত অংগনবাড়ীৰ আশে-পাশে থকা সম্প্রদায়, বিদ্যালয়, আৰু অন্যান্য স্থানত সজাগতা সৃষ্টি আৰু পুষ্টি সম্পর্কীয় পদক্ষেপসমূহক প্রসাৰ কৰা জড়িত। বিভিন্ন অনুষ্ঠান, কর্মশালা, অভিযান, আৰু ইন্টাৰেক্টিভ অধিবেশনৰ জৰিয়তে পোষণ মাহ/ পাকৰাড়াৰ কার্য্যকলাপে শিশুৰ উন্নত পুষ্টি আৰু সামগ্রিক মংগলৰ ওপৰত সজাগতা সৃষ্টি কৰে।

এসপ্তাহৰ ভিতৰত বিষয়ভিত্তিক-পৰামৰ্শ দিয়া কাৰ্য্যকলাপসমূহৰ স্নেপশ্বট:

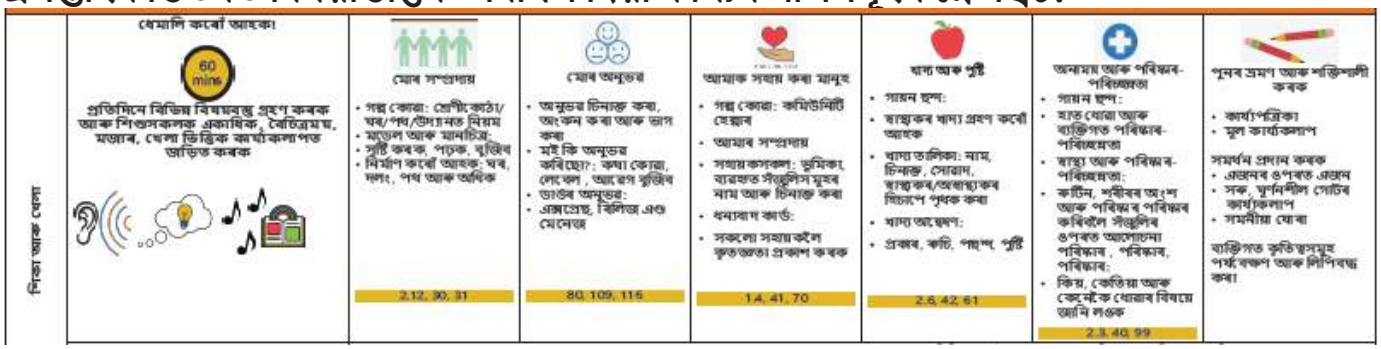

ৰিকেপ আৰু শক্তিবৰ্ধক সপ্তাহৰ সময়ত অন্বেষণ কৰা বিষয়বস্তুসমূহ:

ষ্টিম ধাৰণা

মই আৰু মোৰ শৰীৰ

কিতাপৰ পৃথিৱী

ভাৰত আৰু বিশ্ব

মাৰ্ভেলাছ ব্ৰেইন

ঋতুসমূহ

জাতীয় নায়ক

বৈচিত্ৰ্য আৰু অন্তৰ্ভুক্তি

পৰিৱেশ

মোৰ অনুভৱ

দিন, সপ্তাহ আৰু মাহ

মোৰ পৰিয়াল

দয়া আৰু সহানুভূতি

ঠাই, স্থান, অৱস্থান

সংকেত চিহ্ন আৰু ল'গ'

মোৰ সুৰক্ষা

সাধু আৰু পদ্য

তুলনা কৰক, মিলাওক আৰু সম্পূৰ্ণ কৰক

আমাক সহায় কৰা মানুহ

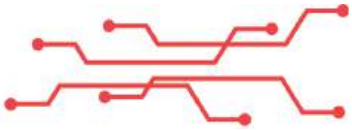
প্ৰযুক্তি আৰু সঁজুলি

মোৰ সম্প্ৰদায়

মোৰ অঙ্গনৰাড়ী

আকৃতিৰ সৈতে মজা

গছ আৰু উদ্ভিদ

মোৰ ইন্দ্ৰিয়সমূহ

খাদ্য আৰু পুষ্টি

বতাহ আৰু পানী

উৎসৱ আৰু সংস্কৃতি

অনাময় আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা

ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি

পুনঃব্যৱহাৰ আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰ

আমাৰ চৌপাশৰ ৰংবোৰ

সৃষ্টিশীলতা আৰু প্ৰকাশ

জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই

পৰিবহন

মোক বিচাৰি পাওক

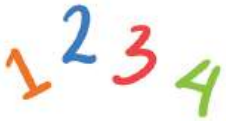
নম্বৰসমূহ

মোৰ সুৰক্ষা

শব্দ আৰু চিলেবল

সংগীত আৰু আন্দোলন

৩.৫ কার্য্যকলাপৰ দক্ষতা-ভিত্তিক মেপিঙৰ সৈতে বিষয়ভিত্তিক সংহতি: সকলো সপ্তাহৰ ভিতৰত

পাঠ্যক্রমৰ পদ্ধতি: এই পাঠ্যক্রমৰ নথিখনে ইয়াৰ সংগঠনত দক্ষতাভিত্তিক পাঠ্যক্রমৰ পদ্ধতি অনুসৰণ কৰে। এই পদ্ধতিয়ে এনচিএফ-এফএছ্ ২০২২ত সংজ্ঞায়িত কৰা নির্দিষ্ট দক্ষতাৰ বিপৰীতে শিশুৰ অগ্রগতি অনুসৰণ কৰাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। দক্ষতাসমূহ হৈছে প্রাক-বিদ্যালয় শিক্ষণৰ প্রতিটো বছৰৰ শেষৰ ফালে লাভ কৰা আশা কৰা ধৰণৰ শিক্ষণ কৃতিত্ব। এইবোৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হয় আৰু অধিক পর্যবেক্ষণযোগ্য আৰু জুখিব পৰা শিক্ষণ ফলাফলত বিভক্ত কৰা হয়। এই শিক্ষণ ফলাফলৰ ভিত্তিত, সপ্তাহজুৰি বিভিন্ন ব্লকৰ বাবে খেলা-ভিত্তিক শিক্ষণ কার্য্যকলাপৰ পৰামর্শ দিয়া হয় যিয়ে একেলগে বহুতো শিক্ষণ ফলাফলৰ দক্ষতা বিকাশত সহায় কৰে। পাঠ্যক্রমত শিশুৰ অগ্রগতি এই শিক্ষণ ফলাফল আৰু দক্ষতাসমূহৰ দ্বাৰা চিহ্নিত কৰা হয়। এই দক্ষতা মেপিঙৰ লগতে প্রতিটো কার্য্যকলাপক কেইটামান পৰামর্শ দিয়া বিষয়বস্তুৰ সৈতে মেপ কৰা হয় যাতে পাঠ্যক্রমৰ আয়োজনত বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতিটোও অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়।

পাঠ্যক্রম সংগঠিত কৰাৰ বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতি: এই পদ্ধতিয়ে নিশ্চিত কৰে যে সকলো বিকাশমূলক ক্ষেত্র আৰু কার্য্যকলাপত বিভিন্ন বিষয়বস্তু অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়। বয়স অনুযায়ী বিষয় যেনে পৰিয়াল, উদ্ভিদ, জীৱ-জন্তু, পৰিবহণ আদি বাছি লোৱা হয়, আৰু পৰিকল্পিত কার্য্যকলাপৰ ভিতৰত সেইবোৰ কেনেকৈ অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰি তাৰ পৰামর্শ দিয়া হয়।

প্রস্তাবিত বিষয়বস্তু এবং সংযুক্ত কার্যকলাপ:

১. মই আৰু মোৰ পৰিয়াল: বংশবৃক্ষ অন্বেষণ আৰু সৃষ্টি কৰা আৰু পৰিয়ালৰ এলবাম সৃষ্টি কৰা, পৰিয়ালৰ পৰিস্থিতিৰ ভূমিকা পালন কৰা, আৰু পৰিয়ালৰ পৰম্পৰাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ জৰিয়তে প্রতিজন সদস্যৰ ভূমিকা বুজিব।

২. মোৰ শৰীৰ: 'চাইমন চেজ'ৰ দৰে ইন্টাৰেক্টিভ কার্য্যকলাপ আৰু শৰীৰৰ বিষয়ে গীত/ছন্দ গোৱাৰ জৰিয়তে শৰীৰৰ অংগ আৰু কার্য্যৰ বিষয়ে জানি লওক।

৩. মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ: মানচিত্র নির্মাণ কৰি, স্থানীয় ইতিহাস অন্বেষণ কৰি, আৰু ওচৰৰ বা উল্লেখযোগ্য অট্টালিকা বা দৃশ্যৰ আৰ্হি তৈয়াৰ কৰি স্থানীয় ল্যাণ্ডমার্ক আৰু সংস্কৃতি আৱিষ্কাৰ আৰু আলোচনা কৰক।

৪. গছ আৰু উদ্ভিদ: শিশুসকলক শিক্ষামূলক আৰু অন্বেষণমূলক প্রকৃতিৰ খোজ, পাত সংগ্রহ, আৰু হাতেৰে ৰোপণ কার্য্যকলাপত জড়িত কৰি বৈচিত্রময় গছ আৰু উদ্ভিদৰ বিষয়ে বুজাবুজি গঢ়ি তোলা।

৫. ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি: বিভিন্ন ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ভাগ কৰি আৰু শ্রেণীবিভাজন কৰি, সোৱাদ লোৱাৰ অধিবেশন কৰি, আৰু ইহঁতৰ বৃদ্ধি প্রক্রিয়াৰ বিষয়ে জানি স্বাস্থ্যসম্মত খাদ্যাভ্যাসৰ অন্বেষণ কৰক।

৬. জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, আৰু চৰাই: বিভিন্ন জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, চৰাইৰ বিষয়ে জানিবলৈ নিয়োজিত হওক। তেওঁলোকৰ বৈশিষ্ট্য, ৰং, খোজ আৰু শব্দৰ চাৰিওফালে সক্রিয় কথোপকথনৰ জৰিয়তে।

৭. আমাৰ সম্প্রদায় সহায়কসকল: স্থানীয় সম্প্রদায় সহায়কসকলক ভূমিকা পালন কৰি আৰু ভ্রমণ কৰি সম্প্রদায় সহায়কসকলৰ ভূমিকা আৰু তেওঁলোকৰ সঁজুলিসমূহ বুজিব পাৰিব।

৮. পৰিবহণৰ উপায়: বাহনৰ মডেল তৈয়াৰ কৰা, ভ্রমণ অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা, আৰু পৰিবহণৰ প্রকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কার্য্যকলাপসমূহ সজাই পৰাই তোলাৰ জৰিয়তে বিভিন্ন পৰিবহণ পদ্ধতি আৱিষ্কাৰ কৰা।

৯. উৎসৱ আৰু উদযাপন: বিভিন্ন উৎসৱৰ সন্ধান কৰি, উৎসৱ-সম্পর্কীয় শিল্প আৰু শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰি, আৰু কাহিনী আৰু পৰম্পৰাৰ ভাগ-বতৰা কৰি সাংস্কৃতিক বৈচিত্র্যৰ বিষয়ে জানি লওক।

১০. ঋতু আৰু পোছাক: ঋতুভিত্তিক কলা প্ৰকল্পৰ জৰিয়তে বতৰৰ আৰ্হি আৰু উপযুক্ত কাপোৰ-কানি বুজিব পাৰিব।

১১. পানী: জলচক্ৰৰ পৰীক্ষা, পানী সংৰক্ষণৰ বিষয়ে আলোচনা, দৈনন্দিন জীৱনত পানীৰ ব্যৱহাৰৰ অন্বেষণৰ জৰিয়তে পানীৰ গুৰুত্ব প্ৰদৰ্শন কৰা।

১২ খাদ্য: সহজ ৰেচিপি ৰান্ধি বিভিন্ন খাদ্যৰ উৎস আৰু পুষ্টিৰ বিষয়ে জানি লওক আৰু স্থানীয় ফাৰ্ম বা বজাৰত গৈ খাদ্যৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আৰু ৰূপ পৰ্যবেক্ষণ কৰক।

১৩. বতাহ: বতাহৰ শব্দ বনোৱা আৰু ঘুৰি উৰুৱা আদি পৰীক্ষাৰ জৰিয়তে বায়ুৰ ধাৰণা আৰু ইয়াৰ ধৰ্মসমূহ অন্বেষণ কৰক।

১৪. আশ্ৰয়: আৰ্হি ঘৰ নিৰ্মাণ কৰি, প্ৰাণীৰ বাসস্থানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি, আৰু বিশ্বজুৰি গৃহ অন্বেষণ কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ আশ্ৰয় শিবিৰ বুজিব পাৰিব।

১৫. স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা: পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ ৰুটিন, সুৰক্ষা অনুশীলন, আৰু প্ৰাথমিক চিকিৎসাৰ বিষয়ে শিকাৰ জৰিয়তে স্বাস্থ্যসম্মত অভ্যাস আৰু সুৰক্ষাৰ প্ৰসাৰ কৰা।

১৬. বজাৰ: শ্ৰেণীকোঠাৰ বজাৰ স্থাপন কৰি, বিভিন্ন মুদ্ৰাৰ বিষয়ে জানি, আৰু সামগ্ৰী আৰু সেৱাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি ক্ৰয় আৰু বিক্ৰীৰ ধাৰণাটো অন্বেষণ কৰক।

প্ৰস্তাৱিত বিষয়বস্তুসমূহ ৰাজ্যিক পাঠ্যক্ৰমৰ নথিপত্ৰত কেনেকৈ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি?

- প্ৰস্তাৱিত বিষয়বস্তুৰ তালিকাৰ ভিত্তিত ৰাজ্যসমূহে নমনীয়ভাৱে আটাইতকৈ প্ৰাসংগিক বিষয়বস্তু বাছি ল'ব পাৰে আৰু সেইবোৰৰ প্ৰসংগ আৰু বাৰ্ষিক কেলেণ্ডাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মাহৰ ভিতৰত সংগঠিত কৰিব পাৰে।
- পৰামৰ্শ দিয়া সাপ্তাহিক পৰিকল্পনাৰ ভিত্তিত কাৰ্য্যকলাপসমূহ নিৰ্বাচিত বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰি। একেটাৰ কেইটামান উদাহৰণ তলত 'বজাৰ', 'উদ্ভিদ আৰু গছ' আৰু 'বায়ু' বিষয়বস্তুৰ বাবে প্ৰদৰ্শিত হৈছে:

নিৰ্বাচিত থিমটো বিনামূলীয়া কথোপকথনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰক আৰু থিমটোত এটা বিনামূলীয়া খেলা এলেকা স্থাপন কৰক।

উদাহৰণ: আমি বজাৰত কি কিনো সেই বিষয়ে আলোচনা আৰু শিশুৰ বাবে সামগ্ৰী ক্ৰয়-বিক্ৰী কৰিব পৰাকৈ বজাৰ এলেকা স্থাপন কৰা।

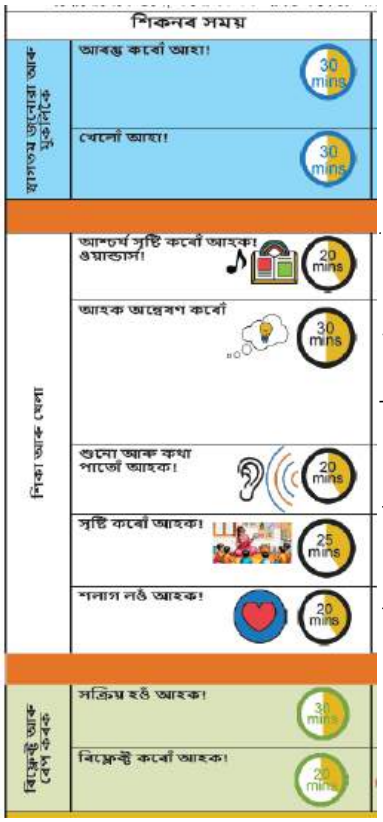

প্ৰতিটো ব্লকৰ ভিতৰত পৰামৰ্শ দিয়া কাৰ্য্যকলাপসমূহ নিৰ্বাচিত বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক।

প্ৰতিটো ব্লকৰ পৰা "উদ্ভিদ আৰু গছ" থিমলৈ কাৰ্য্যকলাপ সংযোগ কৰাৰ বাবে উদাহৰণ।

- আশ্চৰ্য্য বোৱা যাওক: বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে ক'বলৈ গল্প, ছন্দ আৰু ছবি বাছি লওক।
- অন্বেষণ কৰোঁ আহক: উচ্চতা, ওজন, বিভাজন, ক্ৰমবিন্যাস আদিৰ ধাৰণাসমূহ অন্বেষণ কৰিবলৈ উদ্ভিদ, ফুল, শিল আদি প্ৰাকৃতিক উপাদান বাছি লওক।
- শুনা আৰু কথা পাতো আহক: পৰামৰ্শ দিয়া কাৰ্য্যকলাপৰ ভিতৰত বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত শব্দভাণ্ডাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰক।
- সৃষ্টি কৰোঁ আহক: প্ৰকৃতিৰ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত কলাৰ প্ৰকল্প বাছি লওক আৰু শিশুসকলক প্ৰকৃতিত যি পৰ্যবেক্ষণ কৰে তাক মুক্তভাৱে আঁকিবলৈ দিয়ক।
- শলাগ লওঁ আহক: গছ ৰোপণ/এলেকা পৰিষ্কাৰ কৰাৰ দৰে সম্প্ৰদায়ৰ খোজ আৰু প্ৰকল্প বাছি লওক।

উদাহৰণ: যদি নিৰ্বাচিত বিষয়বস্তু বায়ু হয় তেন্তে বায়ুৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন পৰীক্ষা অন্বেষণ কৰক আৰু ইয়াৰ ওপৰত আলোচনা কৰক।

নিৰ্বাচিত থিমটো আউটডৰ প্লে কাৰ্য্যকলাপ আৰু প্ৰতিফলনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰক।

অধ্যায় ৪: প্ৰাথমিক শিক্ষণ আৰু বিকাশৰ সৈতে জড়িত সমালোচনাত্মক বিবেচনা

অধ্যায় ৪: প্ৰাথমিক শিক্ষণ আৰু বিকাশৰ সৈতে জড়িত সমালোচনাত্মক বিবেচনা

৪.১ শিক্ষণৰ ভিন্নতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰা

অংগনবাড়ীত শিশুৰ শিক্ষণ ক্ষমতা, গতি আৰু শৈলীৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট পাৰ্থক্য দেখা যায়। অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত শিক্ষণ বৈচিত্ৰ্যক আকোৱালি লোৱাটো অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু ই এক প্ৰত্যাহ্বান। বহুবয়সীয়া শ্ৰেণীকোঠা পৰিচালনাৰ বাবে কিছুমান কৌশল তলত দেখুওৱা হৈছে:

অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰসমূহত বহু শ্ৰেণীৰ পৰিৱেশ থকাটো মনত ৰাখি ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম নমনীয় হ'বলৈ প্ৰস্তাৱ কৰা হৈছে, আৰু নামভৰ্তি গোটেই বছৰটোৰ ভিতৰতে ঘটে। এই পদ্ধতিয়ে সৰু আৰু ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালী উভয়কে উপকৃত কৰে, সমনীয়াৰ শিক্ষণ দক্ষতাক লালন-পালন কৰে। বছৰৰ মাজভাগৰ নামভৰ্তিৰ পিছৰ প্ৰথম মাহটো শিশুৱে নিজৰ নতুন পৰিৱেশৰ সৈতে খাপ খুৱাবলৈ নমনীয় হৈ থাকিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল। এই গঠনটো মনত ৰাখি ৪ সপ্তাহৰ আৰম্ভণিৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়।

শিক্ষণৰ এই ভিন্নতাসমূহ চম্ভালিবলৈ এই পাঠ্যক্ৰমৰ নথিপত্ৰত পৰামৰ্শ দিয়া কাৰ্য্যকলাপৰ পদক্ষেপসমূহ শিশুৰ বয়স/স্তৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তিনিটা স্তৰত ভাগ কৰা হৈছে। এই নিৰ্দেশনাৰ ভিত্তিত অংগনবাড়ী কৰ্মীসকলে শিশুসকলক বহুবয়সীয়া বা বহুস্তৰীয় গোটত সংগঠিত কৰিব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, তলত দেখুওৱা "মোৰ চৌপাশৰ বস্তুবোৰ ষ্চেম্প কৰা আৰু প্ৰিণ্ট কৰা" শীৰ্ষক কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে, কাৰ্য্যকলাপটো ৩-৪, ৪ ৫ আৰু ৫-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে চলোৱা হ'ব পাৰে আৰু বয়সৰ গোট বৃদ্ধিৰ লগে লগে জটিলতা যোগ হ'ব পাৰে।

কাৰ্য্যকলাপৰ নাম	পদ্য গোৱা	২
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কবিতা বা শিশু পুথি সংগ্ৰহৰ পৰা স্থানীয় কবিতা, কবিতা পোষ্টাৰ বা ডাঙৰ আকাৰৰ লেখাৰে চাৰ্টত লিখা কবিতা।	

এই কাৰ্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ৩-৪ শাৰীৰ এটা চুটি আৰু পুনৰাবৃত্তিমূলক ছন্দ বাছি লওক, ছন্দৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি কবিতাৰ পোষ্টাৰ বা যিকোনো দৃশ্যমান সামগ্ৰীৰ জৰিয়তে লাহে লাহে আৰু স্পষ্টকৈ আবৃত্তি কৰক (L১)।। ২. ছন্দৰ শব্দৰ সৈতে জড়িত ক্ৰিয়া, কণ্ঠৰ মডুলেচন আৰু অভিব্যক্তিৰে আবৃত্তি কৰা। ৩. শিশুসকলক সুবিধা প্ৰদানকাৰীৰ পিছত প্ৰতিটো শাৰী পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৪. আবৃত্তি কৰাৰ সময়ত দৃশ্য বা পাঠ্যলৈ আঙুলিয়াই দিবলৈ চেষ্টা কৰক আৰু ছন্দত অহা শব্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	১. ৬-৮ শাৰীৰ এটা ছন্দ বাছক (L১)। ২. কবিতাটোৰ অৰ্থ আলোচনা কৰা। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ব্যাখ্যাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, আৰু ছন্দযুক্ত শব্দৰ পৰিচয় দিয়া। ৩. শুদ্ধ উচ্চাৰণ আৰু প্ৰকাশভংগীৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে। ৪. শিশুক শব্দৰ আৰম্ভণিৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৫. ল'ৰা-ছোৱালীক নিজাববীয়াকৈ ছন্দৰ আওৰাই ক'ব।	১. ১০ বা তাতকৈ অধিক শাৰীৰ (L১ আৰু L২) কবিতা এটা বাছি লওক। ২. কবিতাটোৰ অৰ্থ আলোচনা কৰা, শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ব্যাখ্যা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, আৰু ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰা। ৩. শুদ্ধ উচ্চাৰণ আৰু প্ৰকাশভংগীৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে। ৪. শিশুক শব্দৰ আৰম্ভণি আৰু শেষ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৫. ল'ৰা-ছোৱালীক নিজাববীয়াকৈ ছন্দৰ আওৰাই ক'ব।
কাৰ্য্যকলাপৰ তাৎপৰ্য	• লোকগীত আৰু ছন্দ, লোলনা আৰু বিষয়বস্তু নিৰ্দিষ্ট ছন্দৰ দৰে বিভিন্ন ধৰণৰ ছন্দ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। • শিশুক কবিতা এটাৰ আধাৰত পুতলা, মাস্ক বা ছবি আঁকিবলৈ কওক। • কবিতা আবৃত্তি অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা আৰু শিশুসকলক কৰ্ম আৰু প্ৰকাশভংগীৰে শ্ৰেণীৰ সন্মুখত কবিতা আবৃত্তি কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা।	

শ্রেণীকোঠাত আচৰণৰ সমস্যাসমূহৰ সমাধান কৰা

অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদ হিচাপে আপুনি আপোনাৰ শ্রেণীকোঠাৰ প্রতিটো শিশুৰ বিকাশৰ লালন-পালনত গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰে। আপুনি নখ কামোৰা বা নাক ছিঙি লোৱাৰ দৰে সৰু সৰু অভ্যাসৰ পৰা আৰম্ভ কৰি অধিক উচ্চাৰিত সমস্যা যেনে প্রত্যাহাৰ, অতি সক্রিয়তা বা আনকি আক্রমণাত্মক আচৰণলৈকে বিভিন্ন ধৰণৰ আচৰণগত প্রত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে। এই আচৰণসমূহ মনোযোগেৰে পর্যবেক্ষণ কৰি সহানুভূতিশীল আৰু পাৰস্পৰিক কৌশলেৰে ইয়াক সম্বোধন কৰাৰ কথা চিন্তা কৰাটো উপকাৰী। উদাহৰণস্বৰূপে, আপুনি শিশুক তেওঁলোকৰ মনোযোগ আৰু শক্তিক অধিক ইতিবাচক কার্য্যকলাপলৈ পুনৰ নির্দেশিত কৰি বিঘ্নিতকাৰী আচৰণৰ পৰা লাহে লাহে নির্দেশনা দিব পাৰে, বা কিছুমান আচৰণ কিয় উপযুক্ত নহয় সেই বিষয়ে শান্তভাৱে আলোচনা কৰিব পাৰে, তেওঁলোকক বিকল্প আগবঢ়াব পাৰে।

ইতিবাচক আচৰণক উজ্জ্বল কৰি তোলা ধৰণে শিশুৰ সৈতে জড়িত হোৱাটো সহায়ক হ'ব পাৰে। ইয়াৰ লগত খেলনা ভাগ-বতৰা কৰাৰ বাবে শিশুক প্রশংসা কৰা, যাৰ ফলত সহযোগিতামূলক আচৰণ শক্তিশালী কৰা বা শিশুৱে কেতিয়া ধৈর্য্যৰে নিজৰ পাল অপেক্ষা কৰে সেইটো চিনাক্ত কৰাটো জড়িত হ'ব পাৰে। প্রতিটো শিশুৱেই অনন্য, আৰু তেওঁলোকক বিচ্ছিন্ন বা একক অনুভৱ নকৰাকৈ তেওঁলোকৰ ব্যক্তিত্বক স্বীকাৰ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূর্ণ।

সহযোগিতাও অতি প্রয়োজনীয় কাৰণ শ্রেণীকোঠাৰ আন শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সমনীয়াক সহায় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিলে অধিক অন্তর্ভুক্ত আৰু সহানুভূতিশীল পৰিৱেশৰ সৃষ্টি হ'ব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, শিশুৱে ইজনে সিজনৰ পৰা শিকিব পৰা আৰু সহায় কৰিব পৰাকৈ বন্ধু ব্যৱস্থা বা গোটৰ কার্য্যকলাপ স্থাপন কৰাটো অতি ফলপ্রসূ হ'ব পাৰে। একেদৰে অভিভাৱকৰ সৈতে যোগাযোগৰ মুকলি ৰেখা বজাই ৰাখিলে ঘৰ আৰু শ্রেণীকোঠা উভয়তে আচৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ ক্ষেত্রত এক সামঞ্জস্যপূর্ণ পদ্ধতি নিশ্চিত কৰিব পাৰি। যিসকল শিশু অধিক অন্তর্মুখী বা আঁতৰি থাকে, তেওঁলোকৰ বাবে আপুনি তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ আগ্রহ আৰু আৰামৰ স্তৰৰ সৈতে মিল থকা কার্য্যকলাপত অংশগ্রহণ কৰিবলৈ আমন্ত্রণ কৰিব পাৰে, ক্রমান্বয়ে তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত স্থানক সন্মান কৰাৰ লগতে অধিক নিয়োজিত হ'বলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰে। যিবোৰ ক্ষেত্রত বিশেষ হস্তক্ষেপৰ প্রয়োজন হয়, তেনে ক্ষেত্রত শিশুৰ বিকাশৰ বিশেষজ্ঞ বা শিক্ষাবিদৰ পৰা পৰামর্শ বা সহায় বিচৰাটো এক মূল্যৱান পদক্ষেপ হ'ব পাৰে।

মনত ৰাখিব, এজন শিক্ষাবিদ হিচাপে আপোনাৰ দৃষ্টিভংগীয়ে প্রতিটো শিশুৰ বিকাশত গভীৰ প্রভাৱ পেলাব পাৰে। বিভিন্ন আচৰণ পর্যবেক্ষণ, বুজি আৰু চিন্তাশীলভাৱে সঁহাৰি জনাই আপুনি আপোনাৰ সন্তানক লালন-পালন কৰা পৰিৱেশত সামগ্রিক ইতিবাচক বৃদ্ধি আৰু শিক্ষণৰ দিশত পথ প্রদর্শন কৰিব পাৰে।

৪.২ সুৰক্ষা আৰু নিৰাপত্তা

মূল পর্যায়ৰ বাবে ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রম কাঠামো, ২০২০য়ে অনুকূল শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্রত ভৌতিক স্থান আৰু আন্তঃগাঁথনিৰ গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকাক জো�ৰ দিয়ে। এন ই পি ২০২০ত প্রাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই)ক অগ্রাধিকাৰ দিয়াৰ লগে লগে, নথিখনে অনুকূল শিক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত আন্তঃগাঁথনি আৰু শিক্ষণ সম্পদৰ গুৰুত্বৰ পোষকতা কৰে, য'ত আছে ভালদৰে বায়ু চলাচল কৰা শ্রেণীকোঠা, নিৰাপদ বাহিৰৰ স্থান, আৰু পুষ্টিকৰ খাদ্য। শিক্ষকৰ মানদণ্ড আৰু আন্তঃগাঁথনিৰ মানদণ্ড বজাই ৰখাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি ছাত্র-ছাত্রীৰ নিয়োজিততা আৰু কৃতিত্বৰ বাবে অনুকূল ছাত্র-শিক্ষকৰ অনুপাত (পিটিআৰ) অতি গুৰুত্বপূর্ণ বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে।

১. সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্রত শাৰীৰিক আৰু আৱেগিক উভয় মংগলৰ বাবে শিক্ষকসকলক অহৰহ তত্বাৱধান, সুৰক্ষাৰ মানদণ্ড মানি চলা, আৰু সুৰক্ষা সঁজুলিৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰাৰ দায়িত্ব দিব লাগে।
২. সম্ভাব্য বিপদ থকা অট্টালিকা আৰু সামগ্রীসমূহ শিশুৰ হাতৰ মুঠিৰ পৰা আঁতৰত সুৰক্ষিতভাৱে সংৰক্ষণ কৰিব লাগিব।
৩. প্রাথমিক চিকিৎসাৰ কিট সুলভ হ'ব লাগে, শিক্ষকসকলে মৌলিক প্রাথমিক চিকিৎসাৰ প্রশিক্ষণ লাভ কৰিব লাগে।
৪. পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্ন পৰিস্থিতিত পৰিবেশন কৰা পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ গুৰুত্বক এক জটিল হিচাপে উত্থাপন কৰা হৈছে এন ই পি ২০২০ আৰু এন চি এফ-এফ এছ ২০২২ত পইণ্ট।
৫. আৱেগিক সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্রত-শাৰীৰিক হিংসা বা শাৰীৰিক শাস্তি নিষিদ্ধ কৰিব লাগে, ইতিবাচক ভাষা আৰু সকলো শিশুৰ বাবে সমান সুযোগৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে।

অন্যান্য সামগ্রিক সুৰক্ষা ব্যৱস্থাসমূহৰ ভিতৰত আছে যোগাযোগৰ তথ্য নিয়মিতভাৱে আপডেট কৰা, চিকিৎসাজনিত অৱস্থাৰ বিষয়ে বিৱৰণ লাভ কৰা, আৰু প্রয়োজনীয় ঔষধৰ উপলব্ধতা নিশ্চিত কৰা। হাঁপানী বা মৃগীৰোগৰ দৰে নির্দিষ্ট স্বাস্থ্যজনিত অৱস্থাৰ প্রতি সজাগতা অতি গুৰুত্বপূর্ণ, আৰু আৱেগিক উত্তাল পৰিস্থিতি বা আঘাতৰ বিষয়ে তথ্য সংশ্লিষ্ট শিক্ষকসকলৰ মাজত ভাগ-বতৰা কৰিব লাগে। জৰুৰীকালীন যোগাযোগ নম্বৰ আৰু চিকিৎসা সুবিধাসমূহৰ সবিশেষ সহজে উপলব্ধ হ'ব লাগে।

মূলতঃ আমি শিশুসকলৰ বাবে এক অন্তর্ভুক্ত আৰু নিৰাপদ শিক্ষণ পৰিৱেশক অগ্রাধিকাৰ দিয়া উচিত, য'ত সৃষ্টিশীল ডিজাইন, উপযুক্ত আৰু নিৰাপদ আন্তঃগাঁথনি, আৰু সুৰক্ষা ব্যৱস্থাক আগস্থান দিয়া উচিত। অনুকূল পিটিআৰ, বয়স অনুসৰি নামভর্তি, আৰু ৰাষ্ট্রীয় নীতিৰ সৈতে মিল থকাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াটোৱে জটিল মৌলিক বছৰবোৰত গুণগত শিক্ষা প্রদানৰ প্রতিশ্রুতি প্রতিফলিত কৰে। এই বিস্তৃত পদ্ধতিয়ে সুৰক্ষাৰ শাৰীৰিক আৰু আৱেগিক দুয়োটা দিশকে সম্বোধন কৰে, এন ই পি ২০২০ৰ সামগ্রিক লক্ষ্যৰ সৈতে মিল খায় আৰু সম্ভাব্য বিপদসমূহ মোকাবিলা কৰিবলৈ সক্রিয় ব্যৱস্থাসমূহৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

৪.৩ লিংগ সমতা

কম বয়সৰ পৰাই লিংগ সমতা নিশ্চিত কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ, কাৰণ লিংগ আৰম্ভণি আৰু আভ্যন্তৰীণকৰণ আগতীয়াকৈ আৰম্ভ হয়, যিয়ে শিশুৰ আত্ম-ধাৰণা, আকাংক্ষা আৰু আচৰণক প্ৰভাৱিত কৰে। ইয়াত অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলে ন্যায়, সন্মান, আৰু সম সুযোগৰ ধাৰণা প্ৰৱৰ্তন কৰি লিংগ সমতাৰ প্ৰতি শিশুৰ দৃষ্টিভংগী গঢ়ি তোলাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। লিংগ পক্ষপাতিত্ব দূৰ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে আৰু সমতাৰ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিব পাৰে।

অংগনবাড়ীত লিংগ সমতা নিশ্চিত কৰিবলৈ শিক্ষক আৰু শিক্ষক শিক্ষাবিদসকলে:

- ল'ৰা আৰু ছোৱালী উভয়কে সমানে ব্যৱহাৰ কৰাটো নিশ্চিত কৰক, একে মাত্ৰাৰ মনোযোগ, সন্মান আৰু সুযোগৰ সৈতে।
- ছোৱালীৰ আগত ল'ৰাক যাতে খাদ্যৰ ব্যৱস্থা কৰা নহয় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখিব লাগে। বিকল্প বা যাদৃচ্ছিক ক্ৰম অনুসৰণ কৰিব পাৰি।
- লিংগ কু-সংস্কাৰক স্থায়ী নকৰা কিতাপ, নাটক আৰু কাৰ্য্যকলাপ বাছি লওক।
- যিটো ভাষা ব্যৱহাৰ কৰা যিয়ে এটা লিংগক আনটো লিংগতকৈ অনুকূল নকৰে, অৰ্থাৎ লিংগ নিৰপেক্ষ শব্দ বাছি লোৱা।
- বিভিন্ন বৃত্তিত নেতা আৰু সমস্যা সমাধানকাৰী হিচাপেকে ধৰি দুয়োটা লিংগকে বিভিন্ন ভূমিকাত চিত্ৰিত কৰা গল্প, গীত আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।
- এই পদ্ধতিসমূহৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে অভিভাৱকসকলক সংবেদনশীল কৰাত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত হওক আৰু তেওঁলোকক ঘৰতে এই সমৰ্থন অব্যাহত ৰাখিবলৈ উৎসাহিত কৰা, বৈষম্যমূলক আচৰণ দূৰ কৰাত গুৰুত্ব দিয়া।
- লিংগৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কামৰ পৃথকীকৰণ এৰাই চলি শ্ৰেণীকোঠাৰ সকলো কাৰ্য্যকলাপত সমান অংশগ্ৰহণক উৎসাহিত কৰা।
- খেলনা আৰু খেলপথাৰৰ মিশ্ৰণ প্ৰদান কৰা যিয়ে লিংগ কু-সংস্কাৰক শক্তিশালী নকৰে, শিশুসকলক আগ্ৰহসমূহ মুক্তভাৱে অন্বেষণ কৰিবলৈ অনুমতি দিব, আৰু লগতে সকলো ধৰণৰ খেলনাৰ সৈতে খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰা। যেনে: ল'ৰাই পুতলা বা পাকঘৰৰ চেটৰ সৈতে খেলিব পাৰে, আৰু ছোৱালীয়ে গাড়ীৰে খেলিব পাৰে।
- লিংগ সমতা প্ৰদৰ্শন কৰা আৰু কু-সংস্কাৰক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা আচৰণৰ প্ৰশংসা আৰু শক্তিশালী কৰা।
- লিংগৰ সৈতে জড়িত জোকাই বা গুণ্ডাগিৰি হ'লে সচেতন হৈ থাকক আৰু তাৰ মাজত সোমাই যাওক। এই পৰিস্থিতিবোৰক সজাগতা বৃদ্ধিৰ সুযোগ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰক।
- পাঠদান পদ্ধতি আৰু কাৰ্য্যকলাপত লিংগ সমতাৰ একত্ৰীকৰণৰ বিষয়ে অৱগত হৈ থাকিবলৈ নিয়মীয়াকৈ প্ৰশিক্ষণ আৰু সংবেদনশীলতা গ্ৰহণ কৰা।

3-6 বছৰৰ শিশুৰ লগত লেনদেন কৰাৰ সময়ত মনত ৰখা কথাবোৰ

- **লিংগ-নিৰপেক্ষ ভাষাক প্ৰসাৰ কৰা:** এনে ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক যিটো অন্তৰ্ভুক্ত আৰু লিংগ কু-সংস্কাৰক শক্তিশালী কৰাটো এৰাই চলিব।
- **প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা ভাষা:** লিংগ আৰু "ডি-লিংগ" বস্তুৰ বিষয়ে বাইনাৰী বাৰ্তাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক। যেনে:ৰংবোৰ কেৱল ৰং। তেওঁলোকৰ কোনো লিংগ নাই। আপুনি বিচৰা যিকোনো ৰং ভাল পাব পাৰে।
- **সৰ্বনামৰ পছন্দ:** বছৰৰ আৰম্ভণিতে প্ৰতিটো শিশুৱে সৰ্বনামৰ পছন্দৰ নাম চিনাক্ত কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰক। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অভিভাৱকসকলক আমন্ত্ৰণ জনাওক যে তেওঁলোকৰ কোনো পছন্দৰ নাম বা সৰ্বনাম আছে নেকি যাৰ দ্বাৰা তেওঁলোকে উল্লেখ কৰিব বিচাৰে।
- **সম্বোধন আৰু প্ৰশ্ন সীমিত লিংগৰ লিংগ চিত্ৰণ:** যেনে: ল'ৰাৰ বাবে কি বস্তু আৰু ছোৱালীৰ বাবে কি কি সেইটো কোনে সিদ্ধান্ত লৈছিল?
- **সহানুভূতি আৰু সন্মান শিকাওক:** যেনে: মানুহে আপোনাক সদায় আপোনাৰ নিজৰ লিংগৰ বিষয়ে সুধিলে আপুনি কেনে অনুভৱ কৰিব বুলি ভাবিছে? বা আপুনি কেতিয়াবা জোকাইছেনে? যেতিয়া আপোনাক জোকাই বা বাহিৰৰ মানুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তেতিয়া কেনে লাগে?
- **সমান সুযোগ প্ৰদান কৰা আৰু বৈচিত্ৰ্য উদযাপন কৰা:** সকলো শিশুৱে বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপ শিকিবলৈ আৰু অন্বেষণ কৰাৰ সমান সুযোগ প্ৰদান কৰা।
- **সমৰ্থন বিচাৰক:** শ্ৰেণীকোঠাত লিংগ সমতাক প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ অভিভাৱক, সম্প্ৰদায়ৰ সদস্য, আৰু সংস্থাসমূহৰ পৰা সমৰ্থন বিচাৰক।

৪.৪ দিব্যাংগ অন্তর্ভুক্তি

দিব্যাংগ শিশুৰ বাবে অংগনবাড়ী প্ৰট'কল ২০২৩ চনত মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ে প্ৰকাশ কৰিছিল, য'ত বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ পৰীক্ষা, অন্তর্ভুক্তি আৰু ৰেফাৰেলৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল।

৪.৪.১ স্ক্ৰীনিং

পৰিশিষ্ট ২ ৰ অক্ষমতা পৰীক্ষণ সূচী (ডি এছ এছ) হৈছে প্ৰাথমিক শিশুকালত অক্ষমতা পৰীক্ষাৰ বাবে এক বহল ভিত্তিৰ আহিলা। সামূহিক কৰ্মীসকলে ঘৰতে হওক, অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত হওক, বা ক্ৰেচত হওক, তিনিৰ পৰা ছয় বছৰ বয়সৰ শিশু আৰু তেওঁলোকৰ ওচৰৰ যত্ন লোৱা লোকসকলৰ সৈতে মত বিনিময়ৰ জৰিয়তে অক্ষমতা থকাৰ সতৰ্কবাণী চিন' বা 'ৰঙা পতাকা' চিনাক্ত কৰিবলৈ প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষা চলাব পাৰে। **ডি এছ এছ কোনো নিদান পৰীক্ষা নহয়** আৰু ইয়াক অক্ষমতা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি। যদি কোনো শিশুৰে তাত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা এটা বা ততোধিক সতৰ্কবাণী চিন দেখুৱায়, তেন্তে দিব্যাংগ প্ৰট'কল অনুসৰি ৰেফাৰেলৰ বাবে লোৱা পদক্ষেপসমূহ মানি চলিব লাগিব।

প্ৰতি তিনিমাহৰ মূৰে মূৰে পৰিশিষ্ট ২ত দিয়া সূচী ব্যৱহাৰ কৰি সকলো শিশুক পৰীক্ষা কৰিব লাগে। কোনো সতৰ্কবাণী চিন (বিকাশৰ পলম বা অক্ষমতাৰ আগতীয়া চিন)ৰ ক্ষেত্ৰত ৰেফাৰেল কৰিব পাৰি। দায়িত্বৰ ফ্লু' চাৰ্ট তলত দিয়া হৈছে।

৪.৪.২ স্ক্ৰীনিং টেষ্ট অনুসৰি বিকাশত পলম হোৱা শিশুক ৰেফাৰ কৰা

দিব্যাংগ প্ৰট'কল অনুসৰি যদি শিশুৰে ধাৰাবাহিকভাৱে নিজৰ মাইলৰ খুঁটি পূৰণ কৰা নাই, বা অক্ষমতাৰ দৃশ্যমান লক্ষণ আৰু লক্ষণ দেখা যায়, তেন্তে সম্প্ৰদায়ৰ কৰ্মীয়ে অভিভাৱক আৰু পৰিয়ালসমূহক ৰেফাৰেলৰ জৰিয়তে সহায় লাভ কৰাত সহায় কৰিব লাগে। ৰেফাৰেলৰ বাবে তিনিটা পদক্ষেপ:

- প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰলৈ বৃদ্ধি কৰাটো নিৰ্ধাৰণ আৰু সহায় কৰিবলৈ আশা/এএনএম চাওক।
- ইউডিআইডি আৰু অক্ষমতা প্ৰমাণপত্ৰৰ বাবে www.swavlambancard.gov.in ত আবেদন কৰিবলৈ পৰিয়ালক সহায় কৰা। ইয়াক গৃহ জিলা চিকিৎসালয়ৰ লগতে পি ডব্লিউ ডিয়ে চিকিৎসা গ্ৰহণ কৰা চিকিৎসালয়খনেও জাৰি কৰিব পাৰে, আৰ পি ডব্লিউ ডি আইন ২০১৬ অনুসৰি।
- পৰীক্ষণ আৰু মূল্যায়নৰ বাবে বিশেষজ্ঞ নিযুক্তিৰ বাবে মুখ্য চিকিৎসা বিষয়া (চিএমঅ') বা জিলা চিকিৎসা বিষয়া (ডিএমঅ') ৰ কাষ চাপিবলৈ পৰিয়ালক সহায় কৰা। মেডিকেল ব'ৰ্ডৰ সিদ্ধান্তৰ পিছত স্পীড পোষ্টৰ জৰিয়তে পৰিয়াললৈ কাৰ্ড প্ৰেৰণ কৰা হয়।

পলম আৰু অক্ষম শিশুৰ পৰীক্ষা, অন্তর্ভুক্তি আৰু ৰেফাৰেল

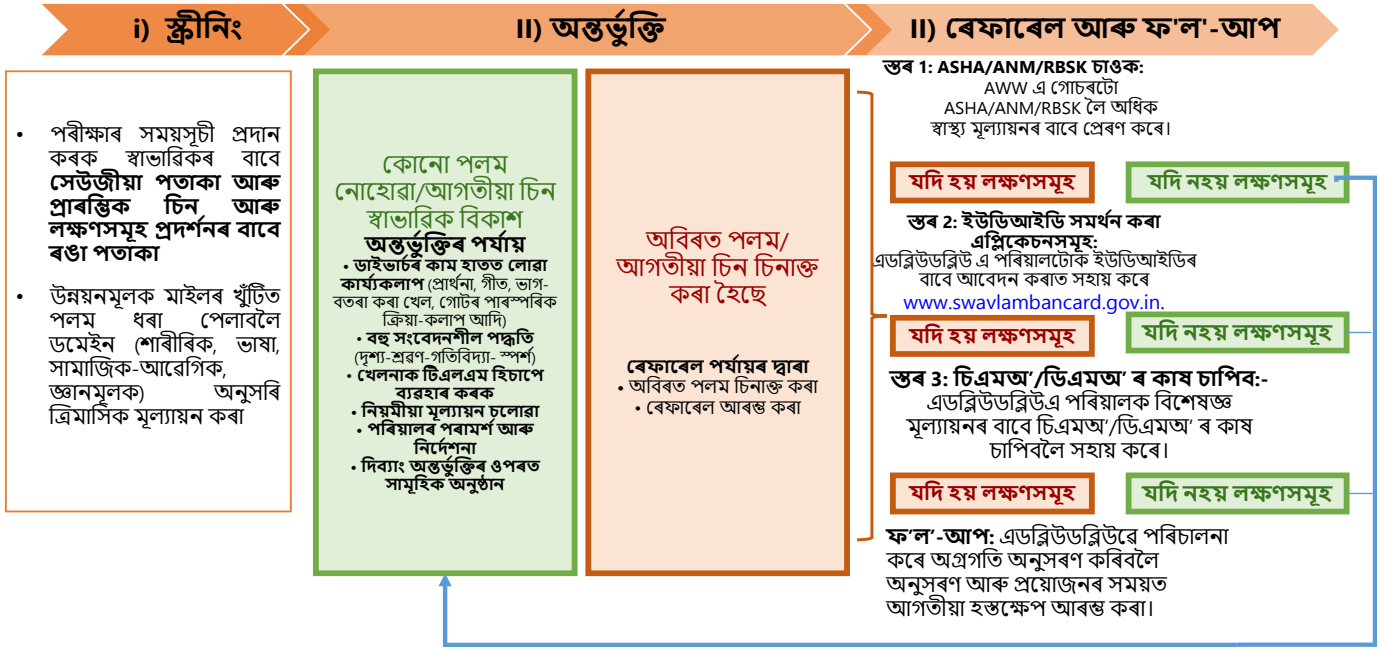

৪.৪.৩ অন্তর্ভুক্তমূলক পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা

প্ৰাৰম্ভিক বছৰবোৰৰ প্ৰেক্ষাপটত অন্তর্ভুক্তিৰ অর্থ হ'ল প্ৰতিটো শিশুৱে তেওঁলোকৰ দক্ষতা আৰু ক্ষমতা নির্বিশেষে শাৰীৰিক, জ্ঞানমূলক, ভাষা, সামাজিক, আৱেগিক আৰু সৃষ্টিশীল সকলো শিক্ষণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ ন্যায্য সুযোগ লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰা। এই খণ্ডত আমি বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলে যাতে তেওঁলোকৰ স্বাধীনতাৰ পথত দেখা আৰু সমর্থিত অনুভৱ কৰে তাৰ বাবে ল'বলগীয়া কেইটামান মূল পদক্ষেপৰ বিষয়ে শিকিম।

প্ৰাথমিক শিশুকালত অন্তর্ভুক্তিৰ ৬টা দিশ:

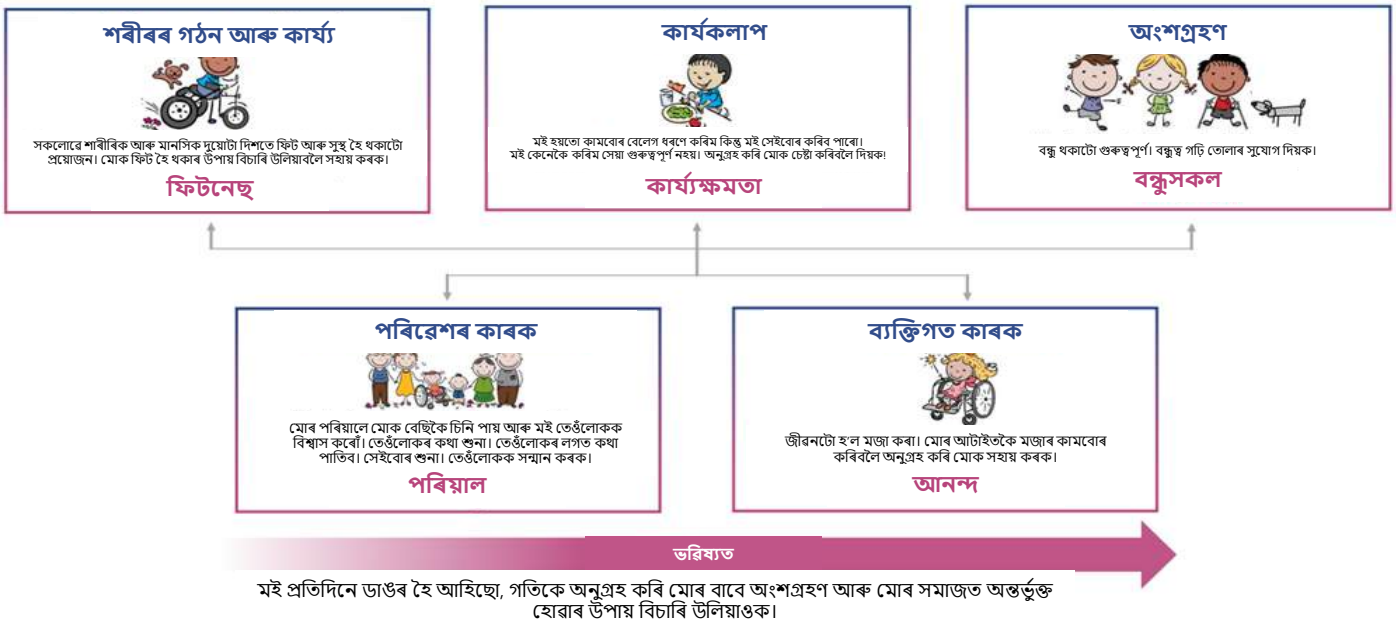

ঘৰত আৰু কেন্দ্ৰত অন্তর্ভুক্তি

বিশেষকৈ ছয় বছৰৰ তলৰ শিশুৰ বাবে পলম আৰু অক্ষমতা দেখুওৱা শিশুৰ বাবে যত্ন আৰু অন্তর্ভুক্তি ঘৰৰ পৰাই আৰম্ভ হ'ব লাগিব। গতিকে শিশুৰ বিশেষ অক্ষমতা সত্ত্বেও তেওঁলোকে ধৈর্য্য, যত্ন, আৰু সন্মানেৰে শিকিব আৰু বৃদ্ধি পাব পাৰে বুলি সচেতন কৰি শিশুৰ প্ৰাথমিক যত্ন লোৱাসকলক সংবেদনশীল কৰাৰ কাম তৎক্ষণাত গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। সামূহিক কর্মীয়েও যত্ন লোৱা ব্যক্তিক তেওঁলোকৰ সন্তানে স্বাধীনতা আৰু আত্মসন্মান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম কৰিবলৈ নির্দিষ্ট ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাত সহায় কৰিব লাগে। প্ৰায়ে পৰিয়ালৰ সদস্যসকলে বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুটিৰ বাবে সকলো কাম সম্পন্ন কৰি থাকে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ অত্যাৱশ্যকীয় জীৱন দক্ষতা শিকাৰ সুযোগ সীমিত হৈ পৰে।

অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত অন্তর্ভুক্তি কেৱল এটা গুৰুত্বপূর্ণ লক্ষ্য নহয়, বৰঞ্চ সকলো শিশুৱে যাতে প্ৰাথমিক বয়সৰ পৰাই শিক্ষাৰ উচিত সুযোগ পায় তাৰ এক প্ৰয়োজনীয়তা। এই টোকাটোৱে অংগনবাড়ী শিক্ষক আৰু যত্ন লোৱাসকলৰ বাবে মূল কথাসমূহৰ ৰূপৰেখা দাঙি ধৰিছে, যাৰ লক্ষ্য হৈছে এনে এক পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা য'ত সকলো শিশুৱে, তেওঁলোকৰ সামর্থ্য যিয়েই নহওক কিয়, মূল্যৱান অনুভৱ কৰে আৰু শিকিবলৈ আৰু বৃদ্ধিৰ সমান সুযোগ দিয়া হয়।

অক্ষমতাক বুজা

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বহুতো অক্ষমতা অনুভৱ কৰিব পাৰে, যিবোৰ দুটা প্ৰাথমিক ভাগত পৰে: শাৰীৰিক আৰু মানসিক। এই অক্ষমতাসমূহ, প্ৰত্যেকেই শিশুৰ বিকাশ আৰু তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ সৈতে পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত কেনে প্ৰভাৱ পেলায়, সেই বিষয়ে পৃথক, শৈক্ষিক আৰু সামাজিক ঘৰ-সম্প্ৰদায়ৰ পৰিৱেশত ফলপ্ৰসূ অন্তর্ভুক্তিৰ বাবে আগতীয়াকৈ চিনাক্তকৰণৰ প্ৰয়োজন।

শাৰীৰিক অক্ষমতা

- **গতিশীলতাৰ অক্ষমতা:** শিশুৰ মুক্তভাৱে চলাচল কৰাৰ ক্ষমতাত প্ৰভাৱ পেলোৱা অৱস্থা, য'ত মস্তিষ্কৰ পক্ষাঘাত আৰু পেশীৰ ডিষ্ট্ৰফি আদি অন্তৰ্ভুক্ত।
- **দৃষ্টিশক্তিৰ অক্ষমতা:** এইবোৰ আংশিক দৃষ্টিশক্তি হেৰুৱাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সম্পূৰ্ণ অন্ধতালৈকে, যাৰ বাবে শিক্ষণ সামগ্ৰী আৰু পৰিৱেশত অভিযোজনৰ প্ৰয়োজন হয়।
- **শ্ৰৱণ ক্ষমতাৰ অক্ষমতা:** আংশিকৰ পৰা সম্পূৰ্ণ শ্ৰৱণ ক্ষমতা হেৰুৱাই পেলোৱাটো অন্তৰ্ভুক্ত, যিয়ে শিশুৰ ভাষা বিকাশ আৰু যোগাযোগ দক্ষতাত প্ৰভাৱ পেলায়।
- **বাক্য আৰু ভাষাৰ অক্ষমতা:** বাক্য আৰু ভাষাৰ অক্ষমতা হ'ল যোগাযোগৰ অসুবিধা, যিয়ে কথা কোৱা, বুজা বা দুয়োটাকে প্ৰভাৱিত কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত থতমত খাই থকা, শব্দৰ আৰ্টিকুলেট কৰাত অসুবিধা, কণ্ঠৰ সমস্যা, ভাষাৰ বিকাৰ আদি বিষয়সমূহো অন্তৰ্ভুক্ত।

মানসিক অক্ষমতা

- **অটিজিম স্পেকট্ৰাম ডিছঅৰ্ডাৰ (এএছডি):** যোগাযোগ আৰু আচৰণত প্ৰভাৱ পেলায়, লক্ষণ আৰু অক্ষমতাৰ মাত্ৰাৰ বিস্তৃত পৰিসৰৰ সৈতে।
- **মনোযোগ ঘাটি/অতিক্ৰিয়াশীলতা বিকাৰ (এডিএইচডি):** অসাৱধানতা, অতিক্ৰিয়াশীলতা আৰু আৱেগিকতাৰ আৰ্হিৰ দ্বাৰা বৈশিষ্ট্যযুক্ত যিয়ে শিক্ষণ আৰু সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত প্ৰভাৱ পেলায়।

শিক্ষণৰ অক্ষমতা

তথ্য প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্দিষ্ট প্ৰত্যাহ্বান, য'ত ডিছলেক্সিয়া (পঢ়াত অসুবিধা), ডিস্কেলকুলিয়া (গণিতৰ অসুবিধা), আৰু ডিছগ্ৰাফিয়া (লিখাত অসুবিধা) অন্তৰ্ভুক্ত।

আৱেগিক আৰু আচৰণগত অক্ষমতা

এইবোৰে শিশুৰ আৱেগ আৰু আচৰণক সামাজিকভাৱে গ্ৰহণযোগ্যভাৱে পৰিচালনা কৰাৰ ক্ষমতাক প্ৰভাৱিত কৰা এক পৰিসৰৰ মানসিক অৱস্থাক বুজায়। ইবিডি থকা শিশুৱে আৱেগিক নিয়ন্ত্ৰণত অসুবিধাৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে, আক্ৰমণাত্মক বা প্ৰত্যাহাৰ কৰা আচৰণ প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰে, সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ সৈতে সংগ্ৰাম কৰিব পাৰে, আৰু শৈক্ষিক প্ৰদৰ্শনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে।

এই অক্ষমতাসমূহৰ আগতীয়া স্বীকৃতি আৰু বুজাটো প্ৰতিটো শিশুৰ অনন্য প্ৰয়োজনীয়তা অনুসৰি অন্তৰ্ভুক্ত শিক্ষামূলক কৌশল প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ, যিয়ে সকলো শিশুৱে লাভৱান হ'ব পৰা পৰিৱেশৰ প্ৰসাৰ ঘটায়।

এটা অন্তৰ্ভুক্ত পৰিৱেশৰ বাবে শ্ৰেণী অনুশীলন

মৌলিক অন্তৰ্ভুক্ত পদ্ধতি গঢ়ি তোলা আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা

- **প্ৰতিটো শিশুক মূল্যৱান হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰক:** প্ৰতিবন্ধীসকলকে ধৰি প্ৰতিটো শিশুৱেই শ্ৰেণীৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ।
- **নাম মাতিব এৰক:** সকলো শিশুৰ বাবে প্ৰথম নাম ব্যৱহাৰ কৰি সমতা আৰু সন্মান দেখুৱাওক।
- **শিশুক অক্ষমতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক:** প্ৰথমে শিশুটিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক, যেনে, "শ্বেইলা এনে এজন শিশু যাৰ দৃষ্টিশক্তিৰ অক্ষমতা আছে।"

সজাগতা আৰু বুজাবুজিৰ খেতি কৰক

- **বিভিন্ন ধৰণৰ অক্ষমতাৰ পৰিচয় দিয়া:** শ্ৰেণীটোক জনাওক যে তেওঁলোকে কেনেকৈ সহায় কৰিব পাৰে, যেনে শুনাত অসুবিধা পোৱা ৰমনৰ সৈতে স্পষ্টকৈ কথা কোৱা আৰু কথা পাতিলে তেওঁলোকৰ মুখখন দেখা পোৱাটো নিশ্চিত কৰা।
- **ৰেহাই আৰু অভিযোজনৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা:** যিকোনো অক্ষমতাৰ বিষয়ে শ্ৰেণীৰ সৈতে পোনপটীয়াকৈ শ্বেয়াৰ কৰক, বুজাওক যে সকলোৰে শক্তি আছে আৰু বিভিন্ন কথাত সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

অন্তৰ্ভুক্ত কাৰ্য্যকলাপৰ ডিজাইন আৰু ৰূপায়ণ

- **অন্তৰ্ভুক্ত কাৰ্য্যকলাপৰ পৰিকল্পনা কৰক:** কাৰ্য্যকলাপসমূহে সকলোৰে বাবে অংশগ্ৰহণৰ অনুমতি দিয়াটো নিশ্চিত কৰক, প্ৰয়োজনীয় অভিযোজনৰ সৈতে।
- **অক্ষম চৰিত্ৰসমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বৈচিত্ৰ্য প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ গল্প, কবিতা, আৰু খেল ব্যৱহাৰ কৰা।
- **সকলোৰে বাবে খেলাৰ সুযোগ নিশ্চিত কৰা:** প্ৰতিযোগিতাতকৈ অংশগ্ৰহণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ খেলসমূহ খাপ খুৱাই লওক।

যোগাযোগ আৰু ঠিকনাৰ আচৰণ বৃদ্ধি কৰা

- **যোগাযোগৰ প্ৰসাৰ:** শব্দ, চিন বা ইংগিতৰ দৰে বিভিন্ন উপায়েৰে প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
- **অসৎ আচৰণ বুজিব লাগে:** অসৎ আচৰণৰ আঁৰৰ কাৰণসমূহৰ তদন্ত কৰি ইয়াক ফলপ্ৰসূভাৱে সমাধান কৰিব লাগে।

শাৰীৰিক আৰু শিক্ষণ পৰিৱেশৰ লগত খাপ খুৱাই লোৱা

- **অভিযোজিত শিক্ষণ সামগ্ৰী:** বিভিন্ন অক্ষমতাৰ বাবে বিশেষ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা।
- **শাৰীৰিক সুলভতা:** পৰিৱেশটো সকলো শিশুৰ বাবে সুলভ হোৱাটো নিশ্চিত কৰক।

সমৰ্থন, সহযোগিতা, আৰু অভিভাৱকৰ জড়িততাক উৎসাহিত কৰা

- **অন্তৰ্ভুক্ত কাৰ্য্যকলাপ টোকা:** সকলো পৰামৰ্শ দিয়া কাৰ্য্যকলাপ অন্তৰ্ভুক্ত অংশগ্ৰহণৰ বাবে অভিযোজনৰ সৈতে আহে।
- **সমনীয়াৰ সমৰ্থন আৰু পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া:** বন্ধু ব্যৱস্থাৰ জৰিয়তে পাৰস্পৰিক সন্মান লাভ কৰা।
- **বিশেষ সহায়:** বিশেষ প্ৰয়োজনীয়তা থকা শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ বিশেষজ্ঞৰ সৈতে কাম কৰা।
- **অভিভাৱকৰ জড়িততা:** সহযোগিতামূলক পদ্ধতিৰ বাবে অভিভাৱকসকলক শৈক্ষিক প্ৰক্ৰিয়াত জড়িত কৰা।

সামাজিক দক্ষতা আৰু আৱেগিক সহায়ক লালন-পালন কৰা

- **গুণ্ডাগিৰিৰ বাবে শূন্য সহনশীলতা:** গুণ্ডাগিৰিৰ বিৰুদ্ধে কঠোৰ নীতি ৰূপায়ণ কৰা, শিশুসকলক সহায় বিচাৰিবলৈ বা নিজৰ পক্ষত থিয় দিবলৈ শিকোৱা।
- **সামাজিক দক্ষতাক লালন-পালন কৰা:** পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ, বন্ধুত্ব, আৰু সামূহিক সমস্যা সমাধানৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰা।
- **অন্তৰ্ভুক্তিক উৎসাহিত কৰা:** অন্তৰ্ভুক্তি আৰু দয়াৰ দিশত কৰা প্ৰচেষ্টাক "সপ্তাহৰ তাৰকা" ব'ৰ্ডৰ সৈতে স্বীকৃতি দিয়া।

এই কৌশলসমূহ সৰল কৰি আৰু ব্যৱহাৰিক উদাহৰণসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি শিক্ষাবিদসকলে তেওঁলোকৰ প্ৰাক-বিদ্যালয় শ্ৰেণীকোঠাত সকলো শিশুৰ বাবে আদৰণীয় আৰু অন্তৰ্ভুক্ত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

এই পাঠ্যক্ৰমৰ নথিপত্ৰত থকা সকলো কাৰ্য্যকলাপে কাৰ্য্যকলাপৰ অভিযোজনৰ বাবে কেনেকৈ পৰামৰ্শ আগবঢ়ায় তাৰ এটা উদাহৰণ:

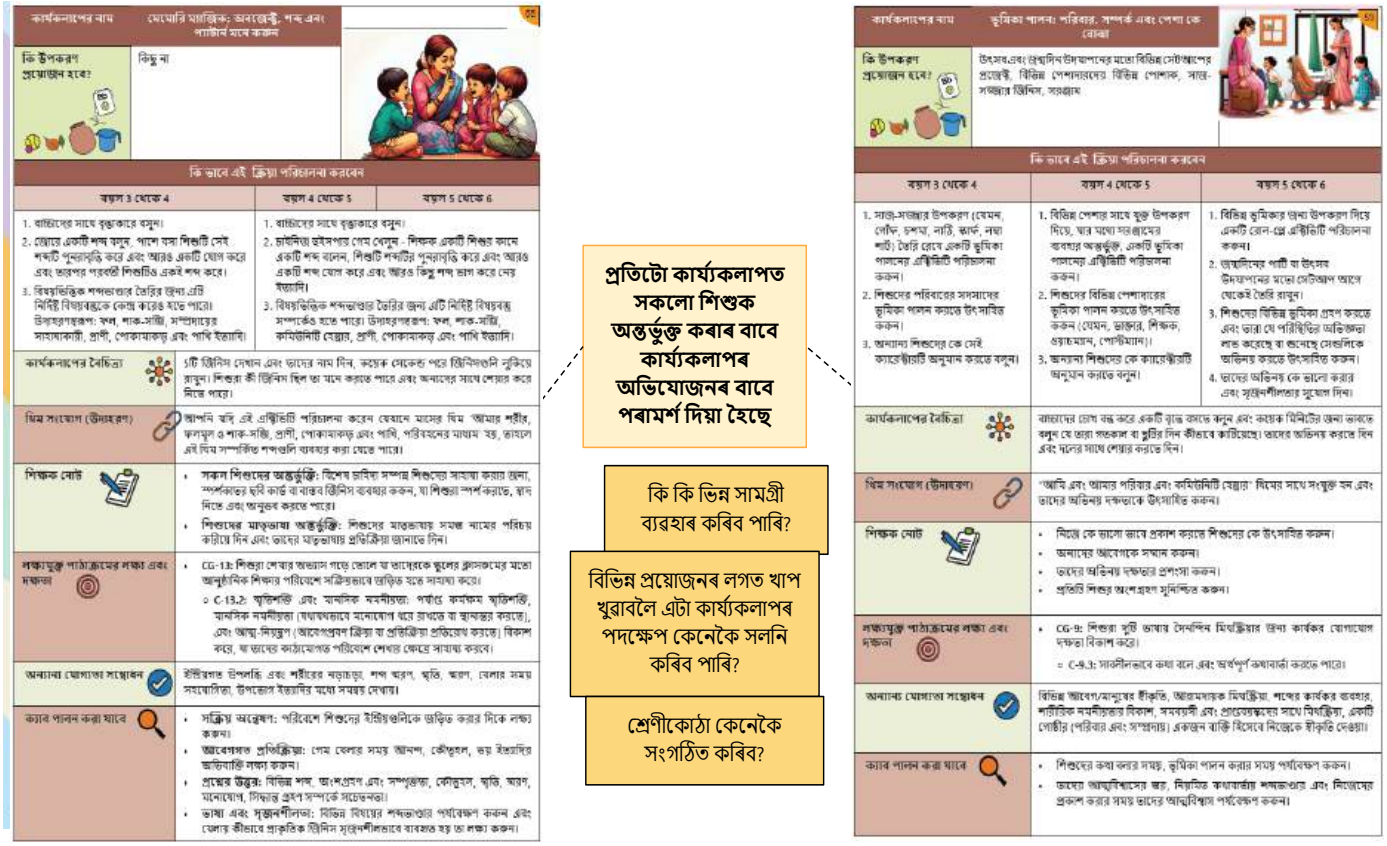

শ্রেণীকোঠাত অন্তর্ভুক্ত অনুশীলনৰ উদাহৰণ

অংগনবাড়ী কেন্দ্রসমূহত অন্তর্ভুক্তি হৈছে প্রতিটো শিশুৰ অনন্য মূল্যক স্বীকৃতি দিয়া আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ সম্পূর্ণ সম্ভাৱনাক সাধনৰ সুযোগ প্রদান কৰা। অন্তর্ভুক্ত পদ্ধতি ৰূপায়ণ কৰি আৰু গ্রহণযোগ্যতা আৰু সন্মানৰ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলি আমি কেৱল বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বিকাশত সহায় কৰাই নহয়, সকলো শিশুৰ বাবে শিক্ষণ অভিজ্ঞতাকো সমৃদ্ধ কৰোঁ। আপুনি আপোনাৰ শ্রেণীকোঠাত অন্তর্ভুক্ত অনুশীলনসমূহ অন্তর্ভুক্ত কৰিব পৰা কিছুমান উপায় হ'ল:

মানসিক অক্ষমতা - বিকাশৰ বিকাৰ

অটিজিম স্পেকট্রম ডিছঅর্ডাৰ (এএছডি)

- যিসকল শিশুক উচ্চ শব্দ বা অত্যধিক কার্য্যকলাপৰ পৰা বিৰতিৰ প্রয়োজন হয় তেওঁলোকৰ বাবে নিস্তব্ধ অঞ্চল বা অঞ্চল নির্ধাৰণ কৰক।
- শিশুসকলক ৰুটিন আৰু আশা-আকাংক্ষা বুজিবলৈ সহায় কৰিবলৈ দৃশ্যমান সময়সূচী আৰু সামাজিক কাহিনী ব্যৱহাৰ কৰা।
- শিশুৰ ব্যক্তিগত সংবেদনশীল আৰু সামাজিক প্রয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ সংবেদনশীল খেলনা আৰু স্বতন্ত্র কার্য্যকলাপৰ পৰিসৰ আগবঢ়াব।
- অনুশীলন আৰু পুনৰাবৃত্তি গুৰুত্বপূর্ণ। কোনো কামৰ বাবে নির্দেশনা দিওঁতে লাহে লাহে কওক। আপুনি কোৱা কথাখিনি শিশুটিক শোষণ কৰিবলৈ সময় দিয়ক, আৰু তাৰ পিছত তাইক উত্তৰ দিবলৈ সময় দিয়ক।

মনোযোগ ঘাটি/অতিক্রিয়াশীলতা বিকাৰ (এডিএইচডি)

- মনোযোগৰ সময়সীমাৰ সৈতে মিল ৰাখিবলৈ চুটি, বিভিন্ন কার্য্যকলাপ অন্তর্ভুক্ত কৰা আৰু নিয়মীয়া বিৰতি প্রদান কৰা।
- কার্য্যকলাপ আৰু পৰিৱর্তনক পথ প্রদর্শন কৰিবলৈ স্পষ্ট, সংক্ষিপ্ত নির্দেশনা আৰু দৃশ্যমান ইংগিত ব্যৱহাৰ কৰক।
- এনে এক গাঁথনিগত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা যিয়ে বিক্ষিপ্ততা কম কৰে আৰু মনোযোগক প্রসাৰিত কৰে।
- তেওঁলোকৰ আগ্রহ বজাই ৰাখিবলৈ কার্য্যকলাপত বৈচিত্র্য অন্তর্ভুক্ত কৰাটো অতি গুৰুত্বপূর্ণ, কিয়নো তেওঁলোকে পুনৰাবৃত্তিমূলক কামত সোনকালে বিৰক্ত হ'ব পাৰে। এই শিশুসকলক ফলপ্রসূভাৱে জড়িত কৰা কৌশলসমূহ অন্বেষণ আৰু চিনাক্ত কৰাটো অতি প্রয়োজনীয়, তেওঁলোকৰ প্রয়োজন অনুসৰি এক উদ্দীপক আৰু সহায়ক শিক্ষণ পৰিৱেশ নিশ্চিত কৰা।

শাৰীৰিক অক্ষমতা

দৃষ্টিশক্তিৰ অক্ষমতা

- শ্ৰেণীকোঠাৰ বস্তু আৰু শিক্ষণ সামগ্ৰীৰ বাবে ব্ৰেইল লেবেল আৰু স্পৰ্শ শিক্ষণ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা।
- শিক্ষণ আৰু অংশগ্ৰহণৰ সুবিধাৰ বাবে অডিঅ'বুক (বা ভিডিঅ') আৰু গীতসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।
- নেভিগেচনত সহায়ক হোৱাকৈ শ্ৰেণীকোঠাৰ বিন্যাস সামঞ্জস্যপূৰ্ণ আৰু বাধামুক্ত হোৱাটো নিশ্চিত কৰা।

শ্ৰৱণ ক্ষমতাত অসুবিধা

- যোগাযোগ আৰু শিক্ষণ সমৰ্থন কৰিবলৈ দৃশ্যমান সহায়ক আৰু ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰক।
- অভিভাৱকসকলক তেওঁলোকৰ শিক্ষণ আৰু যোগাযোগৰ প্ৰয়োজনীয়তাত সহায় কৰিব পৰা শ্ৰৱণ যন্ত্ৰ ক্ৰয় কৰিবলৈ সমৰ্থন আৰু সজাগতা প্ৰদান কৰা।
- সৰ্বাংগীন যোগাযোগৰ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিবলৈ সকলো শিশুৰ সৈতে মৌলিক ভাৰতীয় সাংকেতিক ভাষা (ISL) ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ শিকক।

গতিশীলতাৰ অক্ষমতা

- হুইল চেয়াৰ ব্যৱহাৰকাৰীসকলৰ বাবে সুলভ কৰি শ্ৰেণীকোঠা আৰু খেলপথাৰৰ সঁজুলিসমূহ সংশোধন কৰা। য'তেই চিৰি সাধাৰণতে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাতেই তক্তাবোৰ ঠাইত থকাটো নিশ্চিত কৰক।
- বিভিন্ন শাৰীৰিক প্ৰয়োজনীয়তা থকা শিশুৰ বাবে নিয়ন্ত্ৰণযোগ্য আচবাব প্ৰদান কৰা।
- শাৰীৰিক অক্ষম শিশুসকলক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ শাৰীৰিক শিক্ষাৰ কাৰ্য্যকলাপসমূহ খাপ খুৱাই লোৱা, যেনে ধৰা আৰু নিক্ষেপ কৰা খেলৰ বাবে কোমল বল ব্যৱহাৰ কৰা বা হুইল চেয়াৰ বা ক্ৰচৰ দৰে গতিশীলতা সহায়ক ব্যৱহাৰ কৰা শিশুসকলৰ বাবে সুলভ বাধাৰ পথ সৃষ্টি কৰা।

বাক্য আৰু ভাষাৰ অক্ষমতা

- শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰিৱেশৰ ভিতৰত সৰু গোট বা এজন এজনকৈ বক্তৃতা চিকিৎসা অধিবেশন ৰূপায়ণ কৰা
- ভাষা বিকাশ আৰু সামাজিক দক্ষতাক প্ৰসাৰিত কৰা ইন্টাৰেক্টিভ গেম আৰু কাৰ্য্যকলাপক উৎসাহিত কৰা।
- শিশুৰ বাবে ধৈর্য্যশীল, গতিশীল আৰু উপযুক্তভাৱে প্ৰাপ্তবয়স্ক আৰু সমনীয়াৰ সৈতে যোগাযোগ কৰাৰ দৈনিক সুযোগ প্ৰদান কৰা।
- শিশুৰ লগত কথা পাতিলে ধৈর্য্য ধৰিব লাগে আৰু শিশুটিক সঁহাৰি দিবলৈ দিব লাগে।

শিকণৰ অক্ষমতা

- বিভিন্ন শিক্ষণ শৈলীৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বহুচেন্সৰী পাঠদান পদ্ধতি ৰূপায়ণ কৰা।
- প্ৰতিটো শিশুৰ শক্তি আৰু প্ৰত্যাহ্বানৰ অনুকূলে ব্যক্তিগতকৃত শিক্ষণ পৰিকল্পনা আৰু সামগ্ৰী আগবঢ়াব।
- অগ্ৰগতিক উৎসাহিত কৰিবলৈ আৰু আত্মসন্মান গঢ়ি তুলিবলৈ মতামত আৰু শক্তিবৰ্ধক প্ৰদান কৰা।
- নিৰ্দেশনা সৰল কৰা আৰু বুজাত সহায়ক হোৱাকৈ সুনিৰ্দিষ্ট উদাহৰণ ব্যৱহাৰ কৰা
- দৈনন্দিন কাম-কাজৰ জৰিয়তে ব্যৱহাৰিক জীৱন দক্ষতাক লালন-পালন কৰা।

আৱেগিক আৰু আচৰণৰ বিকাৰ

- নিৰাপত্তাৰ অনুভূতি প্ৰদান কৰিবলৈ স্পষ্ট, সামঞ্জস্যপূৰ্ণ নিয়ম আৰু ৰুটিন স্থাপন কৰা।
- বাঞ্ছনীয় আচৰণক শক্তিশালী কৰিবলৈ ইতিবাচক আচৰণ সমৰ্থন কৌশল ব্যৱহাৰ কৰা।
- শিশুৱে সহায়ৰ সৈতে নিজৰ আৱেগ প্ৰকাশ আৰু পৰিচালনা কৰিব পৰাকৈ নিৰাপদ স্থান প্ৰদান কৰা।

বিকাশত পলম হোৱা শিশুৰ প্ৰতি সম্প্ৰদায়ৰ দৃষ্টিভংগী

শিশুৰ চৌপাশৰ সমাজৰ সদস্যসকলেও তেওঁলোকৰ বৃদ্ধিৰ বাবে এক সুস্থ আৰু কলংকমুক্ত পৰিৱেশ গঢ়ি তোলাত নিজৰ ভূমিকা পালন কৰিব লাগিব। তেনে কৰিবলৈ তেওঁলোকে দিব্যাংগ শিশুৰ অভিভাৱক আৰু যত্ন লোৱাসকলৰ বাবে সহায়ক গোট আৰু নেটৱৰ্ক সৃষ্টি কৰিব পাৰে। এই গোটসমূহে আৱেগিক সহায় আগবঢ়াব পাৰে, সম্পদসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিব পাৰে, আৰু উত্তম পদ্ধতিসমূহৰ বিষয়ে তথ্য বিনিময় কৰিব পাৰে। লগতে সদস্যসকলে সম্প্ৰদায়ভিত্তিক অনুষ্ঠান, যেনে ভিএইচএনডিএছ, ইচিচিই দিৱস আদিত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰি দিব্যাংগ শিশু আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালক সহায় কৰিব লাগে আৰু সকলো শিশুক সদয়তাৰে একেলগে খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে।

তাতোকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাটো হ'ল সমাজৰ প্ৰতিজন সদস্যই সমাজৰ ভিতৰত দিব্যাংগ শিশুসকলক গ্ৰহণযোগ্যতা আৰু সমৰ্থনক উৎসাহিত কৰা উচিত আৰু কোনো ধৰণৰ লেবেল বা আঘাতজনক গালি-গালাজৰ আশ্ৰয় লোৱা উচিত নহয়। বৃদ্ধ আৰু যুৱক-

যুৱতীসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত তেওঁলোকে এই বুজাবুজিক প্ৰসাৰিত কৰিব লাগিব যে বৈচিত্ৰ্য এটা শক্তি, প্ৰতিটো শিশুৰ অনন্য ক্ষমতা আৰু সম্ভাৱনা আছে, আৰু এটা পৰিপূৰ্ণ জীৱনৰ অধিকাৰ।

৪.৫ প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাত অংগনবাড়ী সহয়িকা (সহায়ক) ৰ ভূমিকা

তেওঁলোকৰ বহুমুখী ভূমিকাক আকোৱালি লৈ আৰু গোটেই সপ্তাহটো ইচিচিইৰ কাৰ্য্যকলাপত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰি অংগনবাড়ী সহয়িকাসকলে অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰসমূহৰ শিশুসকলৰ সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু মংগলত যথেষ্ট অৱিহণা যোগায়। এডব্লিউডব্লিউৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সহযোগিতামূলক প্ৰচেষ্টাই এটা লালন-পালন আৰু উদ্দীপক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিব পাৰে, যাতে প্ৰতিটো শিশুৱে যাতে তেওঁলোকে লাভৱান হ'বলৈ প্ৰয়োজনীয় অনুকূল সমৰ্থন আৰু পথনিৰ্দেশনা লাভ কৰে।

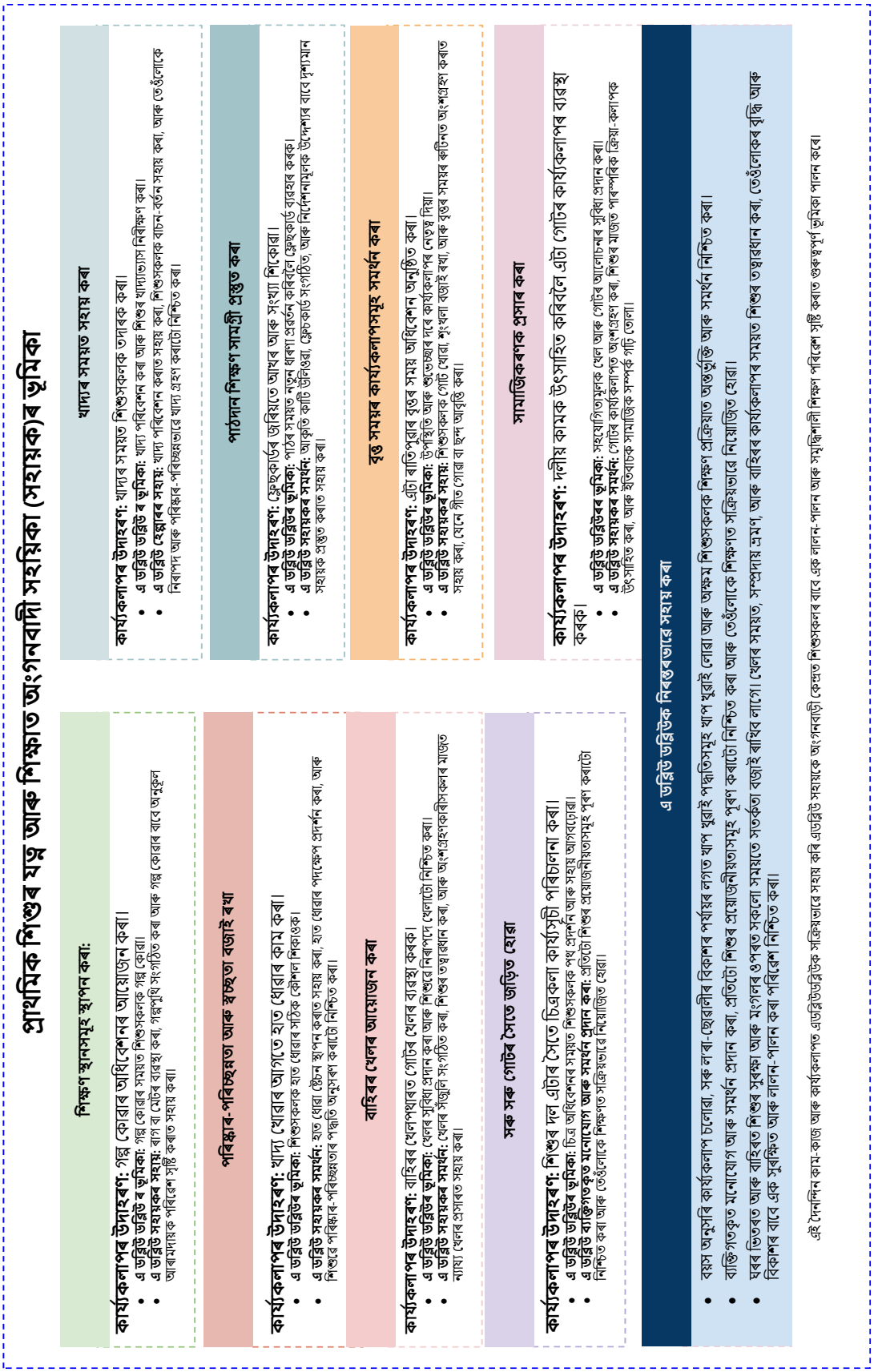

অধ্যায় ৫: সাপ্তাহিক খেল ভিত্তিক কেলেণ্ডাৰ

আধাৰশিলা

৩-৬ বছৰৰ শিশুৰ বাবে প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰম ২০২৪ (সাপ্তাহিক খেলভিত্তিক কেলেণ্ডাৰ)

আৰম্ভণি আৰু প্ৰৰোচনা পৰিকল্পনা

প্ৰতিটো শৈক্ষিক চক্ৰৰ প্ৰথম ৪ সপ্তাহ ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক মজা, বিনামূলীয়া খেলা-ধূলা আৰু শিশু নেতৃত্বত চলা কাম-কাজত জড়িত কৰি ঘৰৰ পৰা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰলৈ আৰামদায়কভাৱে পৰিৱৰ্তন কৰাত সহায় কৰিব পৰা কাৰ্য্যকলাপ পৰিচালনা কৰক, যাৰ ফলত ঘৰৰ পৰা যত্ন লোৱা লোকসকলে শিশুটিৰ সৈতে অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত উপস্থিত থকাৰ যথেষ্ট সুযোগ পাব। এই পৰিকল্পনা শৈক্ষিক চক্ৰৰ আন যিকোনো সময়ত যোগদান কৰা শিশুৰ বাবেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

শিশুৱে কি শিকিব:

- কম চিনাকি প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামত যোগাযোগ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।
- পিতৃ-মাতৃ বা চিনাকি প্ৰাপ্তবয়স্কৰ অবিহনে শ্ৰেণীকোঠাত থাকি আৰাম প্ৰদৰ্শন কৰে।
- সমনীয়াৰ সৈতে খেলিবলৈ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা স্বেচ্ছাই পৃথক হয়, বেছিভাগ সময়তে।
- খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে, উদ্যোগ লয় আৰু আন শিশুৰ সৈতে উপভোগ কৰে।
- চিনাকি শিশুৰ সৈতে খেলিবলৈ স্বতঃস্ফূৰ্ততা আৰু পছন্দ প্ৰদৰ্শন কৰে, খেলি থকা শিশুৰ এটা দলত যোগদান কৰে, প্ৰয়োজন হ'লে প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত।
- আন শিশুৰ সৈতে খেলা আৰু কাম কৰাৰ কৌশল প্ৰদৰ্শন কৰে (যেনে, তেওঁলোকক খেলত যোগদান কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনায়, পাৰস্পৰিক নিয়ম, আলোচনা, খেলাৰ বাবে ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে)।

শিকণৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
মুকলি খেললৈ স্বাগতম	আৰম্ভ কৰোঁ আহক! (30 mins)	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ	চাফ-চিকুনতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি বাৰ্তালাপ
		শিশুৰ সৈতে বহিবলৈ আৰু সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলক অন্তৰ্ভুক্ত কৰক।		অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলে শিশুক এডব্লিউডব্লিউৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়ে আৰু এজন এজনকৈ কথা-বতৰাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰে		অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলে আন শিশুৰ সৈতে যোগাযোগ আৰু শিশুৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়া
	খেলোঁ আহক! (30 mins)					
	চকুৰ স্তৰৰ শিক্ষণ কোণ, খেলনা/কিতাপ/শিক্ষণ সামগ্ৰী প্ৰদৰ্শন আৰু শিশুক অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়া		শিশুক পছন্দ/পছন্দৰ খেলনা তুলি ল'বলৈ আৰু খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰক		অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱা আৰু এডব্লিউডব্লিউসকলক খেলনা ভাগ-বতৰা কৰা আৰু পাল পাতি/অন্য শিশুসকলক খেলাত যোগদান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিবলৈ	
	লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)					
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য্য সৃষ্টি কৰক! (20 mins)	অভিভাৱক/ঘৰ- যত্ন লোৱাসকলে কাহিনী/ছন্দ ভাগ-বতৰা কৰে আৰু সকলোকে একেলগে শুনিবলৈ/গাবলৈ নিয়োজিত কৰেন		গুৰুত্ব দিয়ক তেওঁলোকৰ আগ্ৰহ আকৰ্ষণ কৰিবলৈ চিনাকি/জনপ্ৰিয় লোককথা/গল্প/ছন্দযুক্ত মেছ	যেতিয়া AWW ছন্দ/গল্প বৰ্ণনা কৰে/শ্বেয়াৰ কৰে/গায়, পিতৃ-মাতৃ/ঘৰতে যত্ন লোৱা লোকে শিশুক পুনৰাবৃত্তি আৰু বুজাব পাৰে		অভিভাৱক/ঘৰ- যত্ন লোৱাসকলে শিশুৰ সৰু সৰু গোটৰ সৈতে ছবিৰ কিতাপ/গল্প কোৱা/পঢ়াত জড়িত হয়	
	অন্বেষণ কৰোঁ আহক! (20 mins)	• এডব্লিউডব্লিউ-এ এটা শিক্ষণ ফলাফল বাছি লয় আৰু শিশুসকলক আকৰ্ষিত কৰাৰ বাবে খেলনা/টিএলএম প্ৰদান কৰে আৰু তেওঁলোকৰ খেলা-ধূলা পৰ্যবেক্ষণ কৰেজন্য খেলনা/টিএলএম (TLM) প্ৰদান কৰে এবং তাদেৰ খেলা পৰ্যবেক্ষণ কৰে। • অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলে শিক্ষণ ফলাফল নিৰ্দিষ্ট খেলা-ধূলা/কথোপকথনত লিপ্ত হ'বলৈ প্ৰদান কৰা টিএলএম ব্যৱহাৰ কৰে • এডব্লিউডব্লিউ এ সৰু/বৃহৎ গোটত যোগদান কৰে আৰু শিশুৰ বৰ্তমানৰ শিক্ষণ স্তৰৰ ওপৰত পৰ্যবেক্ষণসমূহ লিপিবদ্ধ কৰে • শিশুৱে অন্য শিশুৰ সৈতে খেলা আৰু খেলনা/কথোপকথন শ্বেয়াৰ/বিনিময় কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ বাবে যৌথ প্ৰচেষ্টা					
		অঙ্গনওয়াড়ি সেন্টাৰ (AWC)	ৰং	শেপ	নাম্বাৰ	ইন্দ্ৰিয়েৰ ব্যবহাৰ	বই
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	• AWW & অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলে শিশুসকলক বিভিন্ন বিষয়ৰ ওপৰত সক্ৰিয় কথা-বতৰাত জড়িত কৰে • সকলোৰে প্ৰতি মনোযোগ দিবলৈ এজন এজনকৈ আৰু সৰু সৰু গোটত মুক্ত/অৰ্ধ-গাঁথনিযুক্ত কথোপকথনক উৎসাহিত কৰা • AWW এ এজন এজনকৈ আৰু সৰু গোটৰ কথোপকথনত যোগদান কৰে আৰু শিশুৰ বৰ্তমানৰ ভাষা আৰু যোগাযোগ দক্ষতাৰ ওপৰত পৰ্যবেক্ষণ ৰেকৰ্ড কৰে • অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, সকলো শিশুক মনযোগেৰে মনোযোগ দিয়া & প্ৰশংসা কৰা, শিশুক চাকৰিৰ পৰা বৰ্খাস্ত নকৰাকৈ সকলো বক্তৃতাক আদৰণি জনোৱা।					
		যিকোনো ব্যক্তি আৰু মই পৰিয়াল আৰু বন্ধু-বান্ধৱ	প্ৰতিবেশী	নিৰ্দেশনা শুনা আৰু উত্তৰ দিয়া	শব্দ অনুকৰণ কৰা/চিনাক্ত কৰ	ঋতু উৎসৱ আদিৰ মতে বিষয়বস্তু	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (30 mins)	• AWW & অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলে শিল্প/শিল্পৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে • AWW এ শিশুৰ বৰ্তমানৰ ফাইন-গ্ৰছ মটৰ/সৃষ্টিশীল/জ্ঞানমূলক দক্ষতাৰ ওপৰত পৰ্যবেক্ষণ লিপিবদ্ধ কৰে • তেওঁলোকে একেলগে শিশুক আদৰণি আৰু নিৰাপদ অনুভৱ কৰাত সহায় কৰিবলৈ ৰুটিন, নিয়ম, পৰিকল্পনা কাৰ্য্যকলাপ সৃষ্টি কৰে • অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, মনযোগেৰে মনোযোগ দিয়া আৰু সকলো শিশুৱে তেওঁলোকৰ সৃষ্টিক প্ৰদৰ্শনৰ বাবে কেন্দ্ৰত ৰখা প্ৰচেষ্টাৰ বাবে প্ৰশংসা কৰা					
		কেন্দ্ৰৰ মডেল	ৰুটিন	নিয়ম	ব্যক্তিগত পোৰ্টফোলিও বক্স	ফ্ৰী আৰ্ট/ক্ৰাফ্ট	শৰীৰৰ চাল-চলন/সঙ্গীতৰ ধৰণ
	দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
REFLECT আৰু WRAP কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক!! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা		বাধাৰ পথ, মজিয়াৰ খেল নিৰ্মাণ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্বাভাৱিকতে আনৰ সৈতে জড়িত কৰিব পাৰে। গোটৰ খেলৰ আয়োজন কৰা।		অভিভাৱক/ঘৰত যত্ন লোৱা আৰু এডব্লিউডব্লিউসকলে শিশুৰ সৈতে গোটৰ খেলত অংশগ্ৰহণ কৰে আৰু শ্বেয়াৰিং আৰু টাৰ্ণ লোৱাক উৎসাহিত কৰে।	
	চিন্তা কৰোঁ আহক। (20 mins)	বিনামূলীয়া কথোপকথন	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাৰ্য্যকলাপ	চাফ-চিকুণ কৰক	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰকন	-তা-তা
		দিনটো আৰু অভিজ্ঞতাবোৰ পুনৰ চাওক, শিশুৱে কাৰ লগত বন্ধুত্ব কৰিছিল, অভিজ্ঞতা/কাৰ্য্যকলাপবোৰ উপভোগ কৰিছিল সেই বিষয়ে কথা পাতক		প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে এটা বিদায় পৰম্পৰা স্থাপন কৰিবলৈ অভিভাৱক/হোম-যত্ন লওঁতা আৰু এডব্লিউ ডব্লিউ		অভিভাৱক/ঘৰ-যত্ন লোৱাসকলক ক্ৰমান্বয়ে AWC ত অংশগ্ৰহণ আৰু উপস্থিতি হ্ৰাস কৰিবলৈ	
	শিশুৱে পিতৃ-মাতৃৰ সৈতে খেলে	এডব্লিউ ডব্লিউ খেলে শিশু, পিতৃ-মাতৃৰ সৈতে আৰু আন শিশুৰ সৈতে চিনাকি কৰাই দিয়া		শিশুৱে ওচৰতে থকা আন শিশু আৰু এডব্লিউ ডব্লিউ, পিতৃ-মাতৃৰ সৈতে সৈতে খেলে		শিশুৱে কেন্দ্ৰত অভিভাৱকৰ অনুপস্থিতিত এডব্লিউ ডব্লিউ আৰু অন্যান্য শিশুৰ সৈতে আৰামত খেলে	

সক্রিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ পৰিকল্পনা

তলৰ ১৮ সপ্তাহৰ পৰিকল্পনা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ শিশুসকলৰ শিক্ষণ চক্ৰৰ এক মূল অংশ। শিশুসকলে সকলো শিক্ষণ ফলাফল লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ পূৰ্বৰ শিক্ষণসমূহকো শক্তিশালী কৰাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত সুযোগ লাভ কৰিবলৈ প্ৰতিটো দিনৰ বাবে উল্লেখ কৰা সকলো কাৰ্য্যকলাপ গ্ৰহণ কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- পৰিক্ষাৰ, সংগঠিত শ্ৰেণীকোঠা আৰু ব্যক্তিগত পৰিক্ষাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজি পায়।
- বিভিন্ন আকৃতি আৰু ৰং চিনাক্ত আৰু অন্বেষণ কৰে।
- সাধাৰণ প্ৰাণী, চৰাই, ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰে আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে জানে।
- বিভিন্ন মানুহৰ সৈতে নিজৰ ভূমিকা চিনাক্ত কৰে, বৰ্ণনা আৰু সাধাৰণ বস্তু আৰু ছবিৰ বৰ্ণনা কৰে।
- দৃশ্য কলাক কামত লগোৱাৰ বাবে বিভিন্ন সামগ্ৰী অন্বেষণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে।
- শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে: সাধাৰণ শব্দ চিনাক্ত কৰে, উচ্চ আৰু নিম্ন স্বৰৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে।
- শব্দৰ আৰম্ভণিৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা ১.১	পদ্য গোৱা: শাক-পাচলি ২.১	কাহিনী কোৱা: পৰিৱেশ ১.২	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা ১.৩	গায়ক ছন্দ: শৰীৰৰ অংগ ২.২	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ! 30 mins	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা ৬	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই লোৱা ৭	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৮	মোৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ অন্বেষণ। ৯	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা ৬	সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা: • ৩-৪: ৰং কৰা (পৃষ্ঠা ১) • ৪-৫: আকৃতি (পৃষ্ঠা ১৭)। ছবিৰ শব্দ মিলন (পৃষ্ঠা ৪৫) • ৫-৬: ঘৰচীয়া আৰু বন্যপ্ৰাণী (পৃষ্ঠা ৪)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক!! 20 mins	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়া, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা কোৱা ৩৫	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পাৰ্থক্য কৰক ৩৬	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৩৭	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা। ৩৮	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পাৰ্থক্য কৰক ৩৬	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ৬৩	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	বালিৰ আৰিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা ৬৫	মোৰ সংৰক্ষণ বাকচ: ব্যক্তিগত সংৰক্ষণ বাকচ সজাওক আৰু সৃষ্টি কৰক ৬৬	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক ৬৭	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক ৯৫	এটা উদ্ভিদ গজোৱা: লালন-পালন, ইয়াৰ অংশ আৰু কাৰ্য্যবোৰ বুজা ৯৬	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৯৭	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: নিজৰ আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা পতা, চিনাকি দিয়া ৩৫	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা ৯৮	
লঘু আহাৰ (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	ঘৰত ঘূৰি ফুৰক আৰু বস্তুৰ কথা কওক- কাৰ হাতত কি আছে, বস্তু ক'ত জমা কৰা হৈছে, বস্তুবোৰ ঠাইত ৰখাটো কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ ইত্যাদি।		পৰিয়ালৰ পুৰণি ছবি চাওক বা পৰিয়ালৰ সদস্যৰ কথা কওক- নাম, শিশুৰ সৈতে সম্পৰ্ক, তেওঁলোকৰ সৈতে প্ৰিয় স্মৃতি। আলোচনী, বিভিন্ন টু বাতৰি কাকতত ছবি চাওক & বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিয়ালৰ কথা কওক।		প্ৰাপ্তবয়স্কৰ তত্বাৱধানত শিশুৰ সৈতে পাকঘৰত বহি বা শাক-পাচলি বিক্ৰেতাৰ ওচৰলৈ খোজ কাঢ়ি গৈ বিভিন্ন ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰা-বৰণ, সোৱাদ আদিৰ বিষয়ে কথা পাতিব।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- পৰিষ্কাৰ সংগঠিত শ্ৰেণীকোঠা নিশ্চিত কৰে আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰাখে
- আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে
- ধাৰণা বুজিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে, কথোপকথনত বিষয়বস্তু-নিৰ্দিষ্ট শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকাশ কৰে
- বিভিন্ন মানুহৰ সৈতে নিজৰ ভূমিকা চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে & আনৰ প্ৰতি মৰম প্ৰদৰ্শন কৰে
- দৃশ্য কলাক কাম কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী অন্বেষণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ছাপ সৃষ্টি কৰে
- শব্দৰ উচ্চ আৰু নিম্ন স্বৰৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
লঘু আহাৰ (10 মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	পদ্য গোৱা: শাক-পাচলি 2.1	পদ্য গোৱা : শৰীৰৰ অংগসমূহ 2.2	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা 1.1	গল্প কোৱা: পৰিৱেশ 1.2	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা 1.3	মুকলিকৈ ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় 4
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	মোৰ অংগণৱাড়ী কেন্দ্ৰ অন্বেষণ কৰা 9	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই লোৱা 7	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা। সন্ধান কৰা। সৃষ্টি আৰু সজাওক 8	জিগছ পাজলৰ সৈতে খেলা: হেৰুৱা অংশসমূহ সম্পূৰ্ণ আৰু চিনাক্ত কৰা 27	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই লোৱা 7	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • 3-4: ট্রেচ আৰু ৰং (পৃষ্ঠা 5), মুক্ত অংকন (পৃষ্ঠা 28) • 4-5: শ্ৰেণীবিভাজন - উৰণীয়া/অউৰণীয়া প্ৰাণী (পৃষ্ঠা 23)। ৰঙৰ ধাৰণা: কমলা (পৃষ্ঠা 21) • 5-6: আকৃতি (পৃষ্ঠা 3) আৰু মুক্ত অংকন(পৃষ্ঠা 5)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পাৰ্থক্য কৰক 36	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/ সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা 38	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু-সাধাৰণ জীৱ-জন্তু চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা 6	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা 37	নিজকে বুজি পোৱা মোৰ পছন্দ/ অপছন্দ ইত্যাদি। 57	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	আকৃতিৰ সৈতে মজা: আকৃতি আঁকক, ৰং কৰক, ট্রেচ কৰক আৰু ৰং কৰক 85	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক 63	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা 68	বালিৰ আৰিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা 65	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন 64	**পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কার্য্যকলাপ** পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক 62
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়া, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা কোৱা 35	পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ: হাত ধোৱাৰ বিষয়ে কিয়, কেতিয়া আৰু কেনেকৈ শিকিব 99	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা। বিভিন্ন পিচ শব্দৰ পাৰ্থক্য আৰু সৃষ্টি কৰা 98	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা : বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/ বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক 97	এটা উদ্ভিদ ৰোৱা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব 96	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (30 মিনিট)							
বিশ্ৰেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ঘৰুৱা সাধাৰণ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰক যিয়ে সুকীয়া শব্দ কৰে (যেনে, চাবি, চামুচ, ঘণ্টা)। শিশুটিক চকুত পটি বান্ধি, শব্দ এটা কৰক & তেওঁলোকক অনুমান কৰিবলৈ দিয়ক।		ঘৰুৱা সামগ্ৰী যেনে বটলৰ টুপি, স্পঞ্জ, বা কাটি লোৱা শাক-পাচলি সংগ্ৰহ কৰক। শিশুক ৰংত ডুব যাবলৈ উৎসাহিত কৰক, কাগজত ষ্টাম্প মাৰি শিল্প/ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক। ৰং চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক।		শিশুক ওচৰ-চুবুৰীয়ালৈ লৈ যাওক, জীৱ-জন্তু চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক & সেইবোৰৰ বিষয়ে কওক- ৰং, সিহঁতে কি খায়, ক'ত থাকে, সিহঁতে উৎপাদন কৰা শব্দ ইত্যাদি।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, ঠাই, সঁজুলি চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ শিকে
- সহায় কৰা লোকসকলৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা।
- ব্যক্তিগত যত্নৰ বস্তু ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰাখে।
- ছবিৰ অনুপস্থিত অংশ চিনাক্ত কৰে আৰু বস্তুবোৰ তিনিটা স্তৰলৈকে ক্ৰমত সজায়। দৃশ্য কলাক কাম কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী অন্বেষণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ছাপ সৃষ্টি কৰে
- আকৃতি, ৰং, আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে
- ধাৰণা বুজিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে, কথোপকথনত বিষয়বস্তু-নিৰ্দিষ্ট শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকাশ কৰে।
- গোন্ধ আৰু শব্দৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে; সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্যৰ ভিত্তিত ইহঁতক চিনাক্ত আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ খেলা — আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা — আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	গায়ক ছন্দ: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২.৩	গায়ক ছন্দ: ফল ২.৪	গল্প কোৱা: কমিউনিটি হেল্পাৰ ১.৪	পদ্য গোৱা : শৰীৰৰ অংগসমূহ ২.২	গল্প কোৱা: কমিউনিটি হেল্পাৰ ১.৪	মুকলিকৈ ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	আমাৰ চৌপাশৰ শাক-পাচলি: শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰি নাম দিয়ক ১০	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	মোৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ অন্বেষণ ৯	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৮	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	• সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা: • ৩-৪: ট্ৰেচ আৰু ৰং (পৃষ্ঠা ৫), মুক্ত অংকন (পৃষ্ঠা ২৮) • ৪-৫: শ্ৰেণীবিভাজন - উৰণীয়া/অউৰণীয়া প্ৰাণী (পৃষ্ঠা ২৩)। ৰঙৰ ধাৰণা: কমলা (পৃষ্ঠা ২১) • ৫-৬: আকৃতি (পৃষ্ঠা ৩) আৰু মুক্ত অংকন(পৃষ্ঠা ৫)
শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	গোন্ধ লওক আৰু কওক: সুখদায়ক/ অপ্ৰীতিকৰ হিচাপে পৃথক কৰক চিনাক্ত কৰক ৩৯	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/ সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা ৩৮	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: ৰুটিনৰ ওপৰত আলোচনা। শৰীৰৰ অংশ, পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ সঁজুলি ৪০	আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কসকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি ৪১	নিজকে বুজি পোৱা মোৰ পছন্দ/ পছন্দ/পছন্দ/ অপছন্দ ইত্যাদি। ৫৭	
সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক ৬৭	এনিমেল ফেচ মাস্ক: ক্ৰিয়েট আৰু ৰ'ল প্লে ৬৯	ধন্যবাদ কার্ড: সকলো সহায়কলৈ কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰক ৭০	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ৬৩	ধন্যবাদ কার্ড: সকলো সহায়কলৈ কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰক ৭০	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	প্ৰকৃতি অন্বেষণ: ছবি/ বস্তুসমূহক গোটত শ্ৰেণীভুক্ত কৰা ১০০	পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ: হাত ধোৱাৰ বিষয়ে কিয়, কেতিয়া আৰু কেনেকৈ শিকিব ৯৯	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়ক, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কওক ৩৫	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক ১০১	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা : বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৯৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিশ্ৰেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক — সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ						
শিশুৰ সৈতে প্ৰকৃতি ভ্ৰমণলৈ যাওক আৰু বিভিন্ন বস্তু যেনে ডাল-পাত, শিল, পাত, ফুল আদি সংগ্ৰহ কৰক। ৰং চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক।			শিশুটিক চুবুৰীত ঘূৰি ফুৰিব আৰু বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কৰ সৈতে কথা-বতৰা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকৰ পেছা, তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি, তেওঁলোকে আনক কেনেকৈ সহায় কৰে আৰু কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰক।		শিশুটিৰ চকুত বান্ধি বিভিন্ন বস্তুৰ সোৱাদ আৰু গোন্ধ ল'বলৈ উৎসাহিত কৰা। তেওঁলোকক গোন্ধৰ উৎস চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক আৰু সুখদায়ক/অপ্ৰিয়, ভাল/বেয়া, বিপজ্জনক গোন্ধ ইত্যাদি হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, ঠাই, সঁজুলি চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ শিকে
- সহায় কৰা লোকসকলৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা।
- ব্যক্তিগত যত্নৰ বস্তু ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰাখে।
- ছবিৰ অনুপস্থিত অংশ চিনাক্ত কৰে আৰু বস্তুবোৰ তিনিটা স্তৰলৈকে ক্ৰমত সজায়। দৃশ্য কলাক কাম কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী অন্বেষণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ছাপ সৃষ্টি কৰে
- আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে
- ধাৰণা বুজিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে, কথোপকথনত বিষয়বস্তু-নিৰ্দিষ্ট শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ধ্বনিতাত্ত্বিক সজাগতা বিকাশ কৰে।
- গোন্ধ আৰু শব্দৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে; সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চিনাক্ত কৰি শ্ৰেণীভুক্ত কৰে।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	পদ্য গোৱা: সম্পৰ্কীয় ধাৰণা- ডাঙৰ-সৰু, ওখ-চুটি ইত্যাদি। ২.৫	পদ্য গোৱা: শাক-পাচলি ২.১	গল্প কোৱা: সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক ১.৪	গায়ক ছন্দ: শৰীৰৰ অংগ ২.২	গল্প কোৱা: পৰিৱেশ ১.২	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	তুলনা কৰোঁ আহক: ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ জীৱ-জন্তু চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা ৬	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৮	আমাৰ চৌপাশৰ ফল: ফল চিনাক্ত আৰু নাম দিয়া ১২	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • ইচিচিইৰ গুৰুত্ব • বিকাশৰ ডমেইনসমূহ • শিশুৰ সৈতে খেলা ভিত্তিক শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপত দৈনিক ৩০ মিনিট সময় কটাবলৈ শপত খাব লাগে
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	গোন্ধ লওক আৰু কওক: চিনাক্ত কৰক, ভাল লগা/ নলগা হিচাপে পৃথক কৰক ৩৯	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/ অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা ৪২	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/ সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা ৩৮	গোন্ধ লওক আৰু কওক: চিনাক্ত কৰক, সুখদায়ক/ অপ্ৰিয় হিচাপে পৃথক কৰক ৩৯	আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কসকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি ৪১	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি কৰা আৰু অনুমান কৰা ৬৩	জন্তুৰ মুখা: সৃষ্টি কৰা আৰু ভাও ধৰা ৬৯	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	ৰান্ধো আহক: ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চাট বনাওক ৭১	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিৰ তুলনা কৰা ৭২	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰক: শৰীৰৰ গতিবিধি ৪৭	আমি ব্যৱহাৰ কৰোঁ: বস্তুবোৰ ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলোৱা ১০১	আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক সকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি ৪১	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়া, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা কোৱা ৩৫	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৯৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	শিশুসকলক ঘৰৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ উৎসাহিত কৰক, আঙুলিৰে সিহঁতৰ সীমা অনুসন্ধান কৰক, প্ৰতিটো আকৃতিৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য বৰ্ণনা কৰক। বায়ু, পানী, বালিত আকৃতি আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক।			শিশুটিৰ হাতত ৰঙীন গুড়ি দিব, যিয়ে বীজাণুক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। তেওঁলোকক হাত মিলাবলৈ দিয়ক, পৃষ্ঠ স্পৰ্শ কৰিবলৈ দিয়ক, & আনৰ সৈতে যোগাযোগ কৰক। "বীজাণু" কেনেকৈ বিয়পে & হাত ধোৱাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰক। ৰ'ল-প্লে কেনেকৈ সঠিকভাৱে হাত ধুৱাব লাগে।		শিশুৰ সৈতে সঁজুলি/বস্তুৰ ওপৰত অনুমানৰ খেল খেলক- ব্যৱহাৰ, চেহেৰা, বৈশিষ্ট্যৰ ইংগিত দিয়ক- ৰিম'ট, ফোন, ষ্টেথ'স্কোপ, কম্পিউটাৰ, হাতুৰী, ওজন স্কেল, হেলমেট আদিৰ দৰে বস্তু অন্তৰ্ভুক্ত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- আকৃতি, ৰং, আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে আৰু পৰিমাণ, আকৃতি, জোখৰ দৈর্ঘ্য, আয়তন আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু তুলনা কৰে।
- ভিজুৱেল আৰ্টৰ্ৰ তৈয়াৰ কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰে আৰু মটৰ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰদৰ্শন কৰে।
- বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খায়, বিভিন্ন ৰুচি আৰু টেক্সচাৰ অন্বেষণ কৰে, আৰু ছবিৰ ৰেচিপি অনুসৰণ কৰি সহজ জলপান প্ৰস্তুত কৰে।
- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে; জীৱ-জন্তু আৰু উদ্ভিদৰ প্ৰতি দয়া দেখুৱায়।
- ব্যক্তিগত যত্নৰ বস্তু ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে, ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰাখে আৰু শ্ৰেণীকোঠাৰ পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা নিশ্চিত কৰে।
- পৰিঘটনা আৰু পৰিঘটনাৰ বিষয়ে সহজ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ে আৰু কাৰণগত সংযোগ স্থাপন কৰে।
- ফুল, সুগন্ধি, খাদ্য সামগ্ৰীৰ সুগন্ধি পৃথক কৰে আৰু আকাৰ, দৈর্ঘ্য, উচ্চতা আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুবোৰক গোটত ভাগ কৰে।

শিকনৰ সময়		সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	পদ্য গোৱা: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২.৩	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু সম্পৰ্ক ১.৬	গায়ক ছন্দ: সম্পৰ্কীয় ধাৰণা- ডাঙৰ-সৰু, ওখ-চুটি ইত্যাদি। ২.৫	**পদ্য গোৱা: পথ সুৰক্ষা** ১.৭	**মুকলিকৈ ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়** ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	তুলনা কৰোঁ আহক: ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰিব ১১	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰক কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১৩	ৰং আৰু শ্বেড: চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা, তুলনা কৰা আৰু মিলোৱা ১৪	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৮	**মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস** **যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- -** • ইচিচিইৰ গুৰুত্ব • বিকাশৰ ডমেইনসমূহ • শিশুৰ সৈতে খেলা ভিত্তিক শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপত দৈনিক ৩০ মিনিট সময় কটাবলৈ শপত খোৱা
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	পৰিয়াল: সম্পৰ্ক, বংশবৃক্ষ অংকন, ভাও লোৱাৰ বিষয়ে কথা পাতিব ৪৩	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক ৪৪	পথ সুৰক্ষা: বুজা আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	নিজকে বুজা: মোৰ পছন্দ/ ভাল লগা/ভালপোৱা/ অপছন্দ ইত্যাদি। ৫৭	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা ৪২	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ আৰু ৰন্ধনক চিনি পোৱা ৭৩	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: ছিঙা বা ফলা আৰু আঠা লগোৱা ৭৪	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিসমূহ তুলনা কৰা ৭২	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	আশ্ৰয়: বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে কওক ৭৫	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা: বতাহ কি বয় আৰু কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক ১০২	পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ: হাত ধোৱাৰ বিষয়ে কিয়, কেতিয়া আৰু কেনেকৈ শিকা ৯৯	সজাই পৰাই তোলা কাৰ্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সজাওক ১০৩	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিওৱা ৯৭	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	বিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	শিশুৰ লগত ৰুটিন আৰু ইয়াৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে কথা পাতক। তেওঁলোকক নিজৰ বাবে এটা চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি কৰাত সহায় কৰক- তেওঁলোকে এইটো চকুৰ দৃষ্টিত আঁকি পেষ্ট কৰিব পাৰে। যেনে- ৰাতিপুৱাৰ ৰুটিন, হাইজিন ৰুটিন, ৰাতিৰ ৰুটিন, খাদ্য-সময়ৰ ৰুটিন ইত্যাদি।		বিভিন্ন মাপকাঠীৰ ভিত্তিত ঘৰতে কামবোৰ ভাগ-বতৰা কৰাত শিশুক নিয়োজিত কৰা। ফলমূল-শাক-পাচলি, দালি, বাচন-বৰ্তন ভাগ কৰিব পাৰে। প্ৰকাৰ/ৰং/ৰুচি/ আকাৰ/ব্যৱহাৰ/কাৰ অন্তৰ্গত ইত্যাদি অনুসৰি কাপোৰ।		সতৰ্ক তত্বাৱধানত শিশুসকলক ৰে'ড লাইট ক্ৰছিঙলৈ গৈ যান-বাহনৰ গতিবিধি, সুৰক্ষাৰ নিয়ম মানি চলি থকা, হেলমেট/চিটবেল্ট/ফুটপাথ/জেব্ৰা-ক্ৰছিং আদিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰিব লাগে।

শিশুৱে কি শিকিব:

- দৈর্ঘ্য আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু তুলনা কৰে, আকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তিনিটা স্তৰলৈকে সজাই।
- আন শিশুৰ সৈতে খেলা আৰম্ভ কৰে আৰু চিনাকি শিশুৰ সৈতে খেলাৰ প্ৰতি পছন্দ প্ৰদৰ্শন কৰে
- মিশ্ৰণ কৰাৰ সময়ত ৰংকে ধৰি ফলাফলৰ ভৱিষ্যদ্বাণী কৰে আৰু প্ৰাকৃতিক পৰিঘটনাৰ সৈতে জড়িত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ কাৰণগত সম্পৰ্কৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ভৱিষ্যদ্বাণী কৰে।
- ত্ৰিমাত্ৰিক ৰূপ আৰু ছাপকে ধৰি দৃশ্য কলাকৰ্ম সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত সৰু আৰু সৰু আকাৰৰ অন্বেষণ কৰে। বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি।
- নিজকে পৰিয়ালৰ সদস্য হিচাপে চিনাক্ত কৰে, পৰিয়ালৰ ঘনিষ্ঠ সদস্যৰ কথা কয়, বস্তুবোৰক তেওঁলোকৰ সম্পৰ্ক/ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাই দিয়ে আৰু বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি কল্পনাপ্ৰসূত খেলাত লিপ্ত হয়।
- বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খায় আৰু স্বাস্থ্যকৰ আৰু অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য সামগ্ৰী চিনাক্ত কৰে

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৱাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (20 mins)	পদ্য গোৱা: সম্পৰ্কীয় ধাৰণা- ডাঙৰ-সৰু, ওখ-চুটি ইত্যাদি। ২.৫	গল্প কোৱা: জীৱ-জন্তু- ঘৰচীয়া আৰু বন্য ১.৮	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	পদ্য গোৱা: স্বাস্থ্যকৰ খাওঁ আহক! ২.৬	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই দেখা পোৱা কথাবোৰৰ কথা পাতিব আৰু আলোচনা কৰক ৩	মুকলিকৈ ছবি থকা কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ (30 mins)	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	জিগছ পাজলৰ সৈতে খেলা: হেৰুৱা অংশসমূহ সম্পূৰ্ণ আৰু চিনাক্ত কৰা ২৭	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১৩	তুলনা কৰোঁ আহক: ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৮	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • ৩-৪: সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৩৭) & ৰঙৰ ধাৰণা - হালধীয়া (পৃষ্ঠা ৩২) • ৪-৫: দৈর্ঘ্যৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৬)। কার্য্যকৰী সংস্থা (পৃষ্ঠা ১৪) • ৫-৬:চিত্ৰৰ শব্দৰ মিল(পৃষ্ঠা ২৬)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	আমাৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ: ফল-মূল, শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা ৪৬	পৰিয়াল: সম্পৰ্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক ৪৩	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কার্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক ৪৪	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/ সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা ৩৮	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: শৰীৰৰ অংগ আৰু সঁজুলিৰ বিষয়ে আলোচনা ৪০	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰত খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (25 mins)	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ৬৩	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিৰ তুলনা কৰা ৭২	অৱিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চাৰিওফালে থকা কথাবোৰ ৭৯	মোৰ পৰিয়ালটো কেনেকুৱা দেখা যায়।: মাটি ব্যৱহাৰ কৰি আঁকা, ৰং কৰা, সৃষ্টি কৰা ১০৫	
	শলাগ লওঁ আহক! (20 mins)	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক ১০১	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বলি থাকে আৰু কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক ১০২	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৯৭	ৰং আৰু শ্বেড: চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা, তুলনা কৰা আৰু মিল কৰা ১৪	আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কসকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি ৪১	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ৰঙৰ প্ৰাথমিক ৰং (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া) আৰু বাটিৰ ব্যৱস্থা কৰক। শিশুসকলক ৰং মিহলাই পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি গৌণ ৰং সৃষ্টি কৰিবলৈ দিয়ক। ৰঙৰ ছাঁ সলনি কৰিবলৈ বগা আৰু ক'লা ৰং ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		ল'ৰা-ছোৱালীক প্ৰকৃতিৰ খোজ কাঢ়ি লৈ পাত, ফুল সংগ্ৰহ কৰক। বা আকৰ্ষণীয় টেক্সচাৰ। মাটিৰ টুকুৰা এটা গুটিয়াই সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰ মাটিৰ ওপৰত হেঁচা মাৰি ধৰি ছাপ সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। তেওঁলোকে নিজৰ সংগ্ৰহৰ ভিত্তিও বেলেগ বেলেগকৈ সজাব পাৰে।		নির্দেশিত তত্ত্বাৱধানত শিশুসকলক পানীৰ টাব এটা দিয়ক আৰু তাত বিভিন্ন বস্তু ৰাখি পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু কি ডুব যায় আৰু কি ভাঁহি থাকে পৰীক্ষা কৰি পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে তথ্য ভাগ-বতৰা কৰে, নির্দিষ্ট বিষয়বস্তুৰ পৰা আহৰণ কৰা শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে, আৰু সাধাৰণ বস্তু চিনাক্ত আৰু বর্ণনা কৰে।
- বস্তুৰ দৈর্ঘ্য আৰু ওজন তুলনা কৰে, দীঘলীয়া/চুটি আৰু গধুৰ/পাতল পার্থক্য কৰে আৰু আকাৰ, দৈর্ঘ্য, উচ্চতা আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তিনিটা গোটত ভাগ কৰে...
- পৰিয়াল, চুবুৰী, বিদ্যালয় আৰু চহৰৰ সদস্য হিচাপে নিজকে চিনাক্ত কৰে।
- দৃশ্য কলাত চিহ্ন, ৰেখা আৰু অন্যান্য চিত্রকল্প সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত শিল্প বাদ্যযন্ত্র অন্বেষণ কৰে।
- ছন্দ অন্বেষণ কৰাৰ সময়ত দ্রুত আৰু লেহেমীয়া টেম্পোৰ পার্থক্য কৰে আৰু স্পন্দন অনুসৰি বিভিন্ন ধৰণৰ শব্দ আৰু শৰীৰৰ গতি উৎপন্ন কৰে।
- সহজ নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে আৰু আকৃতি, ৰং, পৰিবহণৰ ধৰণ, আকাশী বস্তু, ডিজিটেল আৰু অডিজিটেল সঁজুলিৰ ধৰণ চিনাক্ত কৰে

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! 20 mins	গায়ক ছন্দ: বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু সম্পর্ক ১.৬	কাহিনী কোৱা: আমাৰ বিশ্বব্রহ্মাণ্ড (সূর্য্য, নক্ষত্র, চন্দ্র, গ্রহ আদি) ১.৯	গায়ক ছন্দ: সম্পর্কীয় ধাৰণা- ডাঙৰ-সৰু, ওখ- চুটি ইত্যাদি। ২.৫	ছবিৰ বর্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই কি দেখিব পাৰে সেই বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	ৰং আৰু শ্বেড: চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা, তুলনা কৰা আৰু মিল কৰা ১৪	প্রযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব ১৫	তুলনা কৰোঁ আহক: ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১	ৰঙৰ সৈতে মজা: ৰং সজাওক, মিলাওক, মিহলাওক আৰু সৃষ্টি কৰক ১৬	প্রযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজা ১৫	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • ৩-৪: ৰঙৰ ধাৰণা- নীলা (পৃষ্ঠা ২৯), আকাৰৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ১১) • ৪-৫: দূৰত্বৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪)। পৰিঘটনাৰ ক্রম(পৃষ্ঠা ৩৫) • ৫-৬: ওজনৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ২)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক: শৰীৰৰ গতিবিধি ৪৭	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: শৰীৰৰ অংগ আৰু সঁজুলিৰ আলোচনা ৪০	পৰিয়াল: সম্পর্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক ৪৩	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কার্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পর্ক স্থাপন কৰক ৪৪	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা ৪২	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পর্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিৰ তুলনা কৰা ৭২	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক ৬৭	মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ভূমিকা-প্লেৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক ৭৬	নাচোঁ আহা!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক & দ্রুত/ধীৰ বিটলৈ পৰিবেশন কৰক ৭৭	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সজাওক ১০৩	আমাৰ সম্প্রদায়ৰ সহায়ক সকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি ৪১	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বর্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰঙৰ আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৯৭	মোৰ পৰিয়ালটো কেনেকুৱা দেখা যায়!: মাটি ব্যৱহাৰ কৰি আঁকা, ৰং কৰা, সৃষ্টি কৰা ১০৫	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	পুৰণি আলোচনী বা বাতৰি কাকত প্রদান কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকে দেখা বিভিন্ন পৰিবহণ পদ্ধতি কাটি বা ফালিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু এটা কোলাজ তৈয়াৰ কৰক- প্রত্যেকৰে বিষয়ে কওক আৰু আনৰ সৈতে তুলনা কৰক/বিপৰীত কৰক।		ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ শিশুটিক বিভিন্ন দিন & সময়ত উলিয়াই ৰাতিপুৱা আৰু ৰাতিৰ আকাশখন নিৰীক্ষণ কৰক। তেওঁলোকে কি দেখে & আকাশ কেনেকৈ সলনি হয় সেই বিষয়ে কথা পাতক। সূর্য্য উদয়-সূর্যাস্ত, চন্দ্রৰ বিভিন্ন আকৃতি, তৰাৰ বিন্যাস/ আৰ্হি আদিৰ কথা কওক।		বিভিন্ন ধৰণৰ সংগীত বজাওক আৰু শিশুসকলক বিটত নাচিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকক নিজৰ নৃত্যৰ খোজ্ দিবলৈ উত্তেজিত কৰক আৰু সহজে উপলব্ধ সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি আপুনি কৰা বিটৰ লগত খাপ খুৱাই পৰিবেশন কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- হাত ধুই, ব্যক্তিগত যত্নৰ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি স্বতন্ত্রভাৱে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ অভ্যাস কৰে আৰু বাহিৰত সুৰক্ষা গ্রহণ কৰে।
- বিভিন্ন আকাৰ আৰু ৰঙৰ আকৃতিৰ মিল, সজাই আৰু শ্রেণীবিভাজন কৰে; আৰ্হি চিনাক্ত আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰে।
- শব্দভাণ্ডাৰ নিৰ্মাণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ঋতু, পৰিবহণ, আকাশ, ৰুটিন আদি বিষয়বস্তু বুজি পায়।
- সাধাৰণ বস্তুবোৰ নিজাবৰীয়াকৈ চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে আৰু দৈনন্দিন অভিজ্ঞতাৰ বৰ্ণনা কৰে।
- মাটি বা পিঠাগুৰিৰ দৰে সামগ্ৰী ৰোলিং আৰু পেটিং কৰি ত্রিমাত্রিক ৰূপ সৃষ্টি কৰে আৰু ব্লক, ষ্টেনচিল, পোৱা বস্তু, আৰু প্রাকৃতিক সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি ছাপ উৎপন্ন কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু সম্পৰ্ক ১.৬	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	গায়ক ছন্দ: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২.৩	কাহিনী কোৱা: আমাৰ বিশ্বব্রহ্মাণ্ড (সূর্য্য, নক্ষত্র, চন্দ্র, গ্রহ আদি) ১.৯	গায়ন ছন্দ: সম্পৰ্কীয় ধাৰণা- ডাঙৰ-সৰু, ওখ- চুটি ইত্যাদি। ২.৫	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰক, বিচাৰি উলিয়াওক। সৃষ্টি আৰু সজাওক ৮	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্রসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	তুলনা কৰোঁ আহক: বুজিব আৰু তুলনা কৰক- ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন ১১	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • শিক্ষণ কোণ: শিশুৱে অগ্রগতি প্রদর্শন কৰে • শিশু পৰ্টফলিঅ' • প্রতিটো শিশুৰ প্রয়োজন আৰু শিক্ষণ বক্র
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	মই কোন?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৪৮	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজা ৪৯	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কার্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক ৪৪	পৰিয়াল: সম্পৰ্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক ৪৩	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰত /তল, ওপৰ/তল, সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি বুজিব। ২০	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	আকাৰৰ সৈতে মজা: শিল্প/ক্রাফ্ট/ মণি গঁঠা/শৰীৰ-গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰা ৭৮	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পৰ্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা ৫২	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিৰ তুলনা কৰা ৭২	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৯	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	প্রকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্রেণীভুক্ত কৰা ১০৬	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা খেলাৰ নিয়ম ৪৫	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পকৰা আৰু চৰাই: চিনাক্তকর্তা, নাম আৰু বৰ্ণনা ১০৭	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজিব ৪৯	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ঘৰৰ চাৰিওফালৰ পৰা বিভিন্ন টেক্সচাৰযুক্ত বস্তু (কোমল কাপোৰ, ৰুক্ষ পৃষ্ঠ, মসৃণ বস্তু) সংগ্রহ কৰি প্রদর্শন কৰক। শিশুটিৰ চকুত পটি বান্ধি প্রতিটো বস্তু অনুভৱ কৰিবলৈ দিয়ক, বস্তুটো অনুমান কৰক আৰু টেক্সচাৰ চিনাক্ত কৰক।		দৈনন্দিন ব্যৱহাৰৰ বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা- সৰু সৰু গোট বনাওক আৰু শিশুসকলক অদ্ভুতটোক চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু নিৰ্বাচনৰ কাৰণ শ্বেয়াৰ কৰক। যেনে ২টা চামুচ আৰু ১টা বাটি, ২টা ৰঙা শাক-পাচলি আৰু ১টা সেউজীয়া, ৩টা ৰঙা ৰঙৰ বস্তু আৰু ১টা ক'লা এৰ্কৰ চেট		কাগজ আৰু ক্রেয়ন যোগান ধৰিব লাগে। শিশুসকলক নিজকে আৰু পৰিয়ালৰ প্রতিজন সদস্য আৰু তেওঁলোকৰ পোহনীয়া জন্তুকে ধৰি পৰিয়ালৰ ছবি এখন আঁকিবলৈ কওক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- শ্ৰেণীত শিকি অহা শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি অভিজ্ঞতা ভাগ-বতৰা কৰে আৰু ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰে
- ৰং মিহলি কৰা, ৰোলিং-স্লাইডিং বস্তুৰ ভৱিষ্যদ্বাণী, পৰীক্ষা আৰু অন্বেষণ
- দুটা বস্তুৰ দৈর্ঘ্য আৰু ওজন তুলনা কৰে, আৰু বস্তুবোৰক আকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তিনিটা গোটত ভাগ কৰে।
- অনুভৱ চিনাক্ত কৰে, গোন্ধ/ৰুচি/টেক্সচাৰ/পেটার্ণ/স্থানীয় আৰু অৱস্থানগত ধাৰণাসমূহ অন্বেষণ কৰে
- দৃশ্য কলাকৰ্মত চিহ্ন, ৰেখা, ষ্ক্রিবল, আৰু অন্যান্য দ্বি-ত্রিমাত্রিক চিত্রকল্প সৃষ্টি কৰে।
- বয়স অনুসৰি সংখ্যাৰ শব্দভাণ্ডাৰ, সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনাৰ সৈতে পৰিচিত হয়।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	কাহিনী কোৱা: পথ সুৰক্ষা ১.৭	পদ্য গোৱা: স্থানীয় আৰু অৱস্থান ধাৰণা ২.৮	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	পদ্য গোৱা: স্থানীয় আৰু অৱস্থানমূলক ধাৰণা ২.৮	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই দেখা পোৱা কথাবোৰ কথা পাতিব আৰু আলোচনা কৰক ৩	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	ৰঙৰ সৈতে মজা: ৰং সজাওক, মিলাওক, মিহলাওক আৰু সৃষ্টি কৰক ১৬	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	আৰ্হি নির্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্রসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: স্থানৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৯), ছবিখন সম্পূর্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ২০) • ৪-৫: মহাকাশৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ২), অৱস্থানৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৬) ৫-৬: ট্রেচ আৰু ৰং (পৃষ্ঠা ৭)। গণনা আৰু ট্রেচ (পৃষ্ঠা ১৬)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	মই কোন?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ২০	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্রিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা ৪২	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্রিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰত/তল, ওপৰ/তল সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি বুজা। ২০	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	আৰ্হিৰ সৈতে মজা: শিল্প/ক্রাফ্ট/ বিডিং/শৰীৰ- গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক ৭৮	মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ভূমিকা-প্লেৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক ৭৬	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পর্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা ৫২	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কওক, লেবেল কৰক, আৰেগ বুজি লওক ১০৯	প্রকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্রেণীভুক্ত কৰা ১০৬	মোৰ পৰিয়ালটো কেনেকুৱা দেখা যায়!: মাটি ব্যৱহাৰ কৰি আঁকা, ৰং কৰা, সৃষ্টি কৰা ১০৫	মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কওক, লেবেল কৰক, আৰেগ বুজি লওক ১০৯	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	পৰিয়ালৰ ভূমিকা-প্লেয়িংক উৎসাহিত কৰক: প্রতিজন সদস্যক ভূমিকা ল'বলৈ দিয়ক, সম্পর্কৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক, আৰু ঘৰতে এটা মজাৰ, ইণ্টাৰেক্টিভ শিক্ষণ অভিজ্ঞতাৰ বাবে পেছাসমূহ অন্বেষণ কৰক।			অনুভৱৰ ওপৰত আলোচনাৰ সুবিধা প্রদান কৰক আৰু শিশুৰ সৈতে মুকলি কথা-বতৰা পাতিব, তেওঁলোকৰ অনুভৱৰ নাম, চিনাক্ত আৰু ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ, আপোনাৰ অনুভৱ বুজিবলৈ আৰু অনুভৱক পৰিস্থিতিৰ সৈতে জড়িত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		দৈনন্দিন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি সহজ আৰু জটিল আর্হি সৃষ্টি কৰক। শিশুসকলক প্রথমে আর্হি চিনাক্ত আৰু কপি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, তাৰ পিছত নিজেই সম্প্রসাৰণ আৰু সৃষ্টি কৰিবলৈ।

শিশুৱে কি শিকিব:

- বয়স অনুসৰি সংখ্যাৰ শব্দভাণ্ডাৰ, সঠিক ক্ৰমত বুজা আৰু গণনাৰ সৈতে পৰিচিত হয়
- এল-ৰান ভাষাৰ ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰে, শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰে, সমনীয়া আৰু শিক্ষকৰ সৈতে কথা-বতৰা কৰে আৰু জনা তথ্যক নতুন প্ৰসংগত প্ৰয়োগ কৰে।
- পুনৰাবৃত্তিমূলক আৰ্হি চিনাক্ত কৰে আৰু বস্তু/চিত্ৰ/ আকৃতি আদিৰ সৰল আৰ্হি সম্প্ৰসাৰিত কৰে।
- শব্দ আৰু মুখৰ অভিব্যক্তিৰ সৈতে আৱেগক সংযুক্ত কৰে, মৌখিক আৰু অমৌখিক ধৰণৰ যেনে ইংগিত আৰু অংকনৰ জৰিয়তে আৱেগ প্ৰকাশ কৰে।
- সমনীয়াৰ সহযোগত বিভিন্ন ধৰণৰ বাক্য, গতি, শব্দ, আৰু দৃশ্য কলাৰ কাম প্ৰস্তুত কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱাৰ্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক!** 20 mins	পদ্য গোৱা: সংখ্যা আৰু গণনা আৰু গণনা ২.৯	পদ্য গোৱা: বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	পদ্য গোৱা: সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	কাহিনী কোৱা: আমাৰ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড (সূৰ্য্য, নক্ষত্ৰ, চন্দ্ৰ, গ্ৰহ আদি) ১.৯	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰোঁ আহক: চকুৰে দেখা বস্তুৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	**বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়** ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্ৰসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা ৭	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • ৩-৪: আকৃতিৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৩) • ৪-৫: পাৰ্থক্যটো ধৰা পেলাওক (পৃষ্ঠা ৩১), বস্তুৰ মিলন (পৃষ্ঠা ১৪) • ৫-৬: আখৰৰ আকৃতি চিনাক্তকৰণ (পৃষ্ঠা ১২)। আৰ্হি সম্পূৰ্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ১৫)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰত /তলত, ওপৰ/তল, সন্মুখ/পিছলৈ বুজিব ২০	ছন্দ মিলা শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্ৰিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৪৮	আমাৰ চৌপাশৰ ৰং: চিনাক্ত কৰা। বিচাৰি উলিয়াওক আৰু সজাই লওক ৭	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	অৱিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	নাচোঁ আহা!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক আৰু দ্ৰুত/ ধীৰ বিটলৈ পৰিবেশন কৰক ৭৭	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ চিনি পাব আৰু ৰান্ধিব ৭৩	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক মোজাইক আৰ্ট ৬৭	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক ৯৫	আপুনি মোক বিচাৰি পাবনে?: বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ভিত্তিত শ্ৰেয়াৰ কৰা মাপকাঠী ১১০	সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ভিত্তিত সজাওক ১০৩	প্ৰকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰা ১০৬	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্ৰিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্ৰিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্ৰেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ						
	শিশুসকলক বিভিন্ন অনুভূতি যেনে- সুখ, দুখ, খং, ভয়, আচৰিত, অস্থিৰতা আদিৰ চিত্ৰ অংকন কৰা ইমোজি/ মুখৰ এটা ছেট আঁকিবলৈ/আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		শিশুৰ সৈতে বিভিন্ন ছন্দ/গীত/লোককথা গাই লওক & বিভিন্ন ছন্দৰ শব্দ চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক & শুনিলে হাত চাপৰি বজাওক। অর্থবোধক/অর্থিক শব্দৰ ছন্দযুক্ত ষ্ট্ৰিং সৃষ্টি কৰি মজা লওক।		শিশুৰ সৈতে দৈনিক খাদ্য অনুমানৰ খেল খেলক। আপুনি দিয়া খাদ্যৰ ভিত্তিত গোন্ধ, সোৱাদ আৰু অন্যান্য ইংগিত অনুমান কৰিবলৈ তেওঁলোককক উৎসাহিত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰবোৰক সংশ্লিষ্ট শব্দৰ সৈতে দৃশ্যগতভাৱে চিনাক্ত আৰু সংযোগ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।
- আৰ্হি চিনাক্ত আৰু সম্প্ৰসাৰণ/সৃষ্টি কৰে, সাধাৰণ সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ বুজি পায় আৰু নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে।
- বয়স অনুসৰি সংখ্যাৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ সৈতে পৰিচয় হয়; বুজা ৬ সঠিক ক্ৰমত গণনা কৰা।
- মধ্যমীয়া নিখুঁততাৰ সৈতে মিহি-মটৰ, চকু-হাতৰ সমন্বয়ৰ প্ৰয়োজন হোৱা কামৰ বাবে মটৰ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰদৰ্শন কৰে।
- কঠিন আৰু কোমল, গৰম আৰু ঠাণ্ডা, ৰুক্ষ আৰু মসৃণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দুটা বস্তুৰ তুলনা কৰে..
- ব্যক্তিগত সামগ্ৰী ৰখা আৰু উদ্ধাৰ কৰা আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ পদ্ধতি অনুসৰণ কৰা।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডাৰ্স! (20 mins)	পদ্য গোৱা : স্থানীয় আৰু অৱস্থান ধাৰণা ২.৮	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা আৰু গণনা ২.৯	গল্প কোৱা: পথ সুৰক্ষা ১.৭	পদ্য গোৱা : বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই দেখা পোৱা কথাবোৰ কথা পাতিব আৰু আলোচনা কৰক ৩	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ (30 mins)	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰ/তল, সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি বুজা। ২০	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্ৰসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	**সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা:** • ৩-৪: স্থানৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ২৩), (ৰি ড্ৰয়িং (পৃষ্ঠা ৩) • ৪-৫: গণনা আৰু ড্ৰ' (পৃষ্ঠা ৩০) ৫-৬: আখৰৰ আকৃতি চিনাক্তকৰণ (পৃষ্ঠা ১৮)। আৰ্হি সম্পূৰ্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ১৫)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পৰ্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা ৫২	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৩৭	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্ৰিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক ৪৪	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (25 mins)	আশ্ৰয়: বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে কওক ৭৫	আমাৰ বিনত থকা আশ্চৰ্য্য: নিৰাপদ আৱৰ্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ভূমিকা-প্লেৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক ৭৬	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	শলাগ লওঁ আহক! (20 mins)	সজাই পৰাই তোলা কাৰ্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ভিত্তিত সজাওক ১০৩	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক ৯৫	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	মোক য'ত আছে তাতেই ৰাখক: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক ৯৫	পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্ৰেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	ৰং, আকৃতি, টেক্সচাৰ, উপযোগিতা, দখল, শব্দ আদি অনুসৰি সহজে উপলব্ধ বস্তুসমূহ অন্বেষণ আৰু সজাই পৰাই শিশুসকলৰ সৈতে মজা কৰক।			ঘৰুৱা সাধাৰণ (নিৰাপদ) আৱৰ্জনা যেনে কার্ডবর্ড বাকচ, পুৰণি বাতৰি কাকত, বটল, কাগজৰ প্লেট, কাপোৰৰ টুকুৰা আদি ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক শিল্পকৰ্মত জড়িত কৰক।নতুন কিবা এটা বনাবলৈ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীল প্ৰচেষ্টাক প্ৰশংসা কৰক		ল'ৰা-ছোৱালীক গণনাৰ খেলত নিয়োজিত কৰক। ঘৰৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন বস্তু গণনা কৰক, যেনে- খিৰিকী, পাত্ৰ, গিলাচ, চামুচ আদি। আপুনি ছপাত য'তেই দেখা পায় তাতেই সংখ্যা চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক আৰু আঙুলি ব্যৱহাৰ কৰি সমতুল্য সংখ্যা দেখুৱাওক	

শিশুৱে কি শিকিব:

- হাত ধোৱা আৰু পথ সুৰক্ষাৰ সজাগতাকে ধৰি আগতীয়াকৈ আত্ম-যত্নৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে।
- ইচ্ছা আৰু অনুভৱ প্ৰকাশ কৰে, গোটৰ কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰে, তেওঁলোকৰ পালৰ বাবে অপেক্ষা কৰে আৰু মৰম, বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰতি প্ৰশংসা দেখুৱায়।
- বস্তু চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে, ইয়াৰ মাজত সংযোগ স্থাপন কৰে আৰু সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰাত নিপুণতা প্ৰদৰ্শন কৰে..
- আৰ্হি চিনাক্ত কৰে, প্ৰাৰম্ভিক সংখ্যাগত দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰে, কাৰ্ডিনেলিটি গণনা আৰু বুজা, আৰ্হি সৃষ্টি আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰে।
- সাধাৰণ অভিজ্ঞতাৰ বাবে শব্দ বুজি পায় আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু সৃষ্টিশীলতাৰে শিল্পকৰ্মসমূহ অন্বেষণ কৰে।
- ছন্দত নিয়োজিত হয়, শিল্পকৰ্মৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনায়, স্মৃতি স্মৃতিৰ অনুশীলন কৰে আৰু বাহিৰৰ অন্বেষণ উপভোগ কৰে।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডাৰ্স! (20 mins)	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	কাহিনী কোৱা: বন্ধুত্ব ১.১০	পদ্য গোৱা : হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২.৩	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই কি দেখিব পাৰে সেই বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ (30 mins)	প্ৰযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব ১৫	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্ৰসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পাৰ্থক্য তুলনা কৰক ২১	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজিব ৪৯	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্ৰ্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্ৰশংসা কৰক ৫৩	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	**মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস** **যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক-** • প্ৰতিটো বয়সৰ শিশুৰ বাবে বছৰটোৰ ভিতৰত সামৰি লোৱা হ'বলগীয়া মুখ্য ডমেইন, দক্ষতা আৰু কাৰ্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (25 mins)	আৰ্হিৰ সৈতে মজা: শিল্প/শিল্প/মণি/শৰীৰ- গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰা ৭৮	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক ৪৪	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	
	শলাগ লওঁ আহক! (20 mins)	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	স্পৰ্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক: টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	স্পৰ্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক: টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পকৰা আৰু চৰাই: চিনাক্তকৰ্তা, নাম আৰু বৰ্ণনা ১০৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্ৰেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	শিশুৰ সৈতে স্থানীয় উদ্যান/ পথাৰখন অন্বেষণ কৰক। তাত তেওঁলোকে ভাল পোৱা ৪-৫টা কথা কওক। ইয়াৰ বিষয়ে অংকন বা কথা ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক। পাৰ্কৰ পৰা সৰু সৰু বস্তু সংগ্ৰহ কৰি ঘৰতে শ্বেয়াৰ কৰক।			বিভিন্ন পানীৰ মাত্ৰাৰে ভৰা ষ্টীলৰ বাটি ব্যৱহাৰ কৰি ঘৰতে একেলগে সংগীত বনাওক। চামুচৰ সৈতে খেলি থাকোঁতে টাৰ্ণ লোৱাক উৎসাহিত কৰক। শব্দ আৰু ছন্দ অন্বেষণ কৰাৰ এটা মজাৰ উপায়!		আপোনাৰ শিশুটিক ৩-৪টা বস্তু দেখুৱাওক, সিহঁতক সেইবোৰৰ সবিশেষ পৰীক্ষা কৰিবলৈ দিয়ক। এই বস্তুবোৰ লুকুৱাই ৰাখক, কিছুমান চিনাক্তকৰণ বৈশিষ্ট্য (ৰং, আকৃতি, টেক্সচাৰ আদি) উল্লেখ কৰক & বস্তুটো অনুমান কৰিবলৈ কওক

শিশুৱে কি শিকিব:

- ড্রেছিং স্বাধীনতা বিকশিত কৰে আৰু বর্ধিত সংবেদনশীল সজাগতাৰ ভিত্তিত পার্থক্য চিনাক্ত কৰে।
- পছন্দ প্রকাশ কৰে, আৱেগ চিনাক্ত কৰে আৰু সামাজিক সমর্থক আচৰণৰ অনুশীলন কৰে।
- জ্ঞান আৰু শব্দভাণ্ডাৰ পর্যবেক্ষণ, বর্ণনা আৰু সৃষ্টিশীলভাৱে প্রয়োগ কৰে।
- ভৌতিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু তুলনা আৰু সজাই আৰু প্রাৰম্ভিক সংখ্যা দক্ষতা প্রদর্শন কৰে।
- বহু-পদক্ষেপৰ নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, ছন্দৰ কার্য্যকলাপত লিপ্ত হয়, আখৰ-ধ্বনিৰ সংযোগ বুজি পায়, সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰ চিনাক্ত কৰে।
- দৃশ্য কলা অন্বেষণ কৰে, ছন্দ কার্য্যকলাপত জড়িত হয় আৰু স্মৃতিশক্তি স্মৃতিৰ অনুশীলন কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জুনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** (25 mins)	**স্বাগতম**	**ৱার্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স!** (20 mins)	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি ১.১১	পদ্য গোৱা : বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	কাহিনী কোৱা: বন্ধুত্ব ১.১০	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি ১.১১	**বিনামূল্যে ছবি বুক/ গল্প পুথি পঢ়াৰ সময়** ১
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ (30 mins)	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	একে বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তু ভিত্তিক চেহেৰাৰ পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	প্রযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব ১৫	একে বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তু ভিত্তিক চেহেৰাৰ পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • ৩-৪: বুঢ়া আঙুলি ছপা কৰা (পৃষ্ঠা ২৪) • ৪-৫: গণনা আৰু অনুসৰণ (পৃষ্ঠা ৩৩) ৫-৬: গণনা আৰু মিল (পৃষ্ঠা ২১
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	নির্দেশনা মানি চলক: শৰীৰৰ গতিবিধি ৪৭	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: স্ট্রিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (25 mins)	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্র, জিগ-জেগ, পোন ৰেখা ৮৪	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া টিয়াৰিং আৰু পেষ্টিং ৭৪	নাচোঁ আহা! : শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক আৰু দ্রুত/ ধীৰ বিটলৈ পৰিবেশন কৰক ৭৭	ষ্টেন্সিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৯	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! (20 mins)	সাজ-পোছাক পৰিধান কৰা: প্রয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	প্রকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্রেণীভুক্ত কৰা ১০৬	সাজ-পোছাক পৰিধান কৰা: প্রয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	স্পর্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক: টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কওক, লেবেল কৰক, আৱেগ বুজি লওক ১০৯	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্রিয় হওঁ আহক!** (20 mins)	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্রিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত কথা পাতিবলৈ প্রতিদিনে কিছু সময় কটাওক। আপোনাৰ দৈনন্দিন অভিজ্ঞতা/ অনুভৱৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক & তেওঁলোকৰ বিষয়ে সুধিব। সহজ প্রশ্ন: যেনে 'আপুনি সঁচাকৈয়ে ভাল পোৱা কিবা এটাৰ বিষয়ে কওক', 'আজি কিহৰ বাবে সুখী/দুখী/খং উঠিল?' আদি।		পিঠাগুৰি ২টা সমান অংশত ভাগ কৰি বিভিন্ন আকৃতিত আকৃতি দিব। শিশুসকলক অনুমান কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক যে এজনৰ পিঠাগুৰি অধিক আছে নেকি, সৃষ্টিশীলতা আৰু যুক্তিৰ দক্ষতাক উৎসাহিত কৰক।		শিশুসকলক ফিতা, ৰছী, চক, ক্রেয়ন আদি প্রদান কৰক আৰু এইবোৰ আঁকিবলৈ, ট্রেচ কৰিবলৈ বা সাজিবলৈ উৎসাহিত কৰক যাতে বিভিন্ন ধৰণৰ ৰেখা-সৰল, জিগ-জেগ আৰু বক্র।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সুৰক্ষাৰ সজাগতা বিকাশ কৰে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক/নিৰাপদ স্থান আৰু বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰতি সন্মান স্বীকৃতি দিয়ে।
- সূক্ষ্ম আৰু স্থূল মটৰ দক্ষতা আয়ত্ত কৰে, নিপুণভাৱে বস্তুৰ পাৰ্থক্য আৰু তুলনা কৰে, আৰু ডাষ্টবিনৰ সামঞ্জস্যপূৰ্ণ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ সজাগতা বৃদ্ধি কৰে।
- বস্তুসমূহ পৰ্যবেক্ষণ কৰে, বৰ্ণনা কৰে, গণনা কৰে, আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰে, লগতে সিহতক ষ্টেক কৰে।
- আৰ্হি, আকৃতি, স্থানীয় আৰু অৱস্থানগত ধাৰণা চিনাক্ত কৰে।
- পৰিৱেশ, ঋতু আৰু কাপোৰৰ যত্নৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰ আৰু বুজাবুজি বিকশিত কৰে, আখৰ-ধ্বনিৰ সংযোগৰ সজাগতা বৃদ্ধি কৰে আৰু সাধাৰণ আখৰ আৰু ইয়াৰ শব্দ চিনাক্ত কৰে।
- শিল্প, ছন্দ, শব্দ অন্বেষণ কৰে; শৰীৰৰ বিভিন্ন গতি/বস্তুৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৰাৰ্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়াণ্ডাৰ্স!** 20 mins	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ১.১২	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	পদ্য গোৱা : স্থানীয় আৰু অৱস্থানমূলক ধাৰণা ২.৮	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ১.১২	ছবিৰ বৰ্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই কি দেখিব পাৰে সেই বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	বিনামূল্যে ছবি বুক/ গল্প পুথি পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	শ্বেপ টেংগ্ৰামৰ সৈতে খেলা & বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্ৰসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৯	**সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা:** • ৩-৪: কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ৩০), স্থানৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৩১) • ৪-৫: আৰ্হি সম্পূৰ্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ৩৬) ৫-৬: সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৩১)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৩৭	স্থানীয় ধাৰণা: ইন/আউট বুজিব। ওপৰত/তল, ওপৰ/ তলত, সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি। ২০	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজিব ৪৯	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	আকাৰৰ সৈতে মজা: শিল্প / ক্ৰাফ্ট / বিডিং / শৰীৰ- গতি পেটাৰ্ন সৃষ্টি ৭৮	আমাৰ বিনত থকা আশ্চৰ্য্য: নিৰাপদ আৱৰ্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	সাজ-পোছাক পৰিধান কৰা: প্ৰয়োজন, বৈচিত্ৰ্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা। বৰ্ণনা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্ৰিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বাৰ্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্ৰিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ						
	আপোনাৰ শিশুটিক বেগ পেক কৰাৰ সময়ত বা এড্ৰিউচিলৈ পঠোৱাৰ সময়ত প্ৰতিদিনে কি কি কাম কৰে সেই বিষয়ে কথা কৈ সপ্তাহৰ দিনবোৰ শিকিবলৈ সহায় কৰক। বেৰত এটা কেলেণ্ডাৰ ৰাখক আৰু শিশুসকলক প্ৰতিদিনে ৰং চিহ্নিত কৰাত সহায় কৰক।	আপোনাৰ সন্তানক সুধিব, 'মাকৰ পৰা আলিংগনৰ দৰে কি ভাল আৰু নিৰাপদ অনুভৱ হয়?' আৰু তাৰ পিছত ক'ব, 'যদি কিবা এটা ভাল নালাগে, যেনে স্পৰ্শ যিয়ে আপোনাক অস্বস্তিত পেলায়, তেন্তে আপুনি কি কৰিব লাগে?"		পুৰণি আলোচনী, বাতৰি কাকতবোৰত ৰেখা আঁকি পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক ৰেখাবোৰ কাটিবলৈ দিয়ক আৰু টুকুৰাবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি পশুৰ মুখাৰ দৰে নতুন কিবা এটা সৃষ্টি কৰক।		

শিশুৱে কি শিকিব:

- আত্মপ্রকাশ শক্তিশালী কৰে, সামাজিক যোগাযোগত লিপ্ত হয় & সমনীয়াৰ প্রতি মৰম দেখুৱায়।
- সংবেদনশীল বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুৰ পার্থক্য আৰু তুলনা কৰাৰ ক্ষমতা বিকাশ কৰে। (কঠিন/কোমল, গৰম/ঠাণ্ডা, আৰু ৰুক্ষ/মসৃণ) আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সিহঁতক ক্রমবিন্যাস কৰে।
- মনোযোগেৰে শুনে, কথোপকথন আৰম্ভ কৰে & অভিজ্ঞতাসমূহ সহজ বাক্যত বর্ণনা কৰে।
- পাৰ হৈ যোৱাৰ সময়ত পথ সুৰক্ষাৰ অভ্যাস কৰে আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য গ্রহণ কৰে।
- সংখ্যাগত ধাৰণা বুজি পায় আৰু প্রয়োগ কৰে, দহলৈকে গণনা কৰে আৰু পৰিমাণ চিনাক্ত কৰে; সৰু সংগ্রহসমূহ নিয়ন্ত্রণ কৰে, বিভিন্ন প্রসংগত বস্তু গণনা কৰে (ধনৰ লেনদেন)।
- আখৰসমূহক সংশ্লিষ্ট শব্দৰ সৈতে দৃশ্যমানভাৱে সংযোগ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱার্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়াণ্ডার্স!** 20 mins	পদ্য গোৱা : স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য গ্রহণ কৰোঁ আহক! ২.৬	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ১.১২	পদ্য গোৱা : সংখ্যা আৰু গণনা ২.৯	গল্প কোৱা: পথ সুৰক্ষা ১.৭	পদ্য গোৱা : স্থানীয় আৰু অৱস্থানমূলক ধাৰণা ২.৮	**বিনামূল্যে ছবি বুক/ গল্প পুথি পঢ়াৰ সময়** ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	মানি মেটার্ছ: বুজা আৰু লেনদেন কৰা ২৪	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	একে বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তু ভিত্তিক চেহেৰাৰ পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা, অন্বেষণ, উষ্ণতাৰ পার্থক্য তুলনা কৰা ২১	**সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা:** • ৩-৪: ৰং কৰা (পৃষ্ঠা ২৬) • ৪-৫: গণনা আৰু মিল (পৃষ্ঠা ৪০) ৫-৬: গণনা আৰু মিল (পৃষ্ঠা ২৪), আখৰৰ আকৃতি চিনাক্তকৰণ (পৃষ্ঠা ৩২)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰক: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্র্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্রশংসা কৰক ৫৩	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰত/তল, ওপৰ/ তলৰ, সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি বুজিব। ২০	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	আকৃতিৰ সৈতে মজা: আকৃতি আঁকক, ৰং কৰক, ট্রেচ কৰক আৰু ৰং কৰক ৮৫	ফ্লু'ৰ আর্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আর্হি আৰু অধিক) ৮৬	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পর্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা ৫২	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্র, জিগ-জেগ, পোন ৰেখা ৮৪	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটডো'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কওক, লেবেল কৰক, আৱেগ বুজি লওক ১০৯	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	স্পর্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক: টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তর্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পকৰা আৰু চৰাই: চিনাক্তকর্তা, নাম আৰু বর্ণনা ১০৭	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্রিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্রিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ						
	ঘৰতে ঘৰৰ বস্তুৰে বজাৰ স্থাপন কৰক, প্রতিটো বস্তুৰ এটা মূল্য নির্ধাৰণ কৰক। খেলৰ ধন সৃষ্টি কৰক আৰু শিশুসকলক বিভিন্ন বস্তু কিনা-বিক্রয় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		ভাৰতৰ বিভিন্ন প্রান্তৰ উৎসৱৰ লগত জড়িত কাহিনী শ্বেয়াৰ বা দেখুৱাওক। "এই উৎসৱটোৰ বিষয়ে আপুনি কি আকর্ষণীয় বুলি বিবেচনা কৰে?"		বাতৰি কাকত আৰু কাগজ ভাঁজ কৰা কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি কাগজৰ সমতল আৰু অন্যান্য বস্তু তৈয়াৰ কৰক। শিশুসকলক ৰং/ ডিজাইন আৰু তেওঁলোকৰ সৃষ্টিৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- দহলৈকে সংখ্যা আবৃত্তি কৰে, সংখ্যা আৰু আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰে, টেংগ্রামৰ চিত্ৰ সৃষ্টি কৰে আৰু আৰ্হি সম্প্রসাৰণ কৰে
- উচ্চ/নিম্ন পিচ, ভিন্ন টেম্পো চিনাক্ত কৰে আৰু সমনীয়াৰ সহযোগিতাত বিভিন্ন শব্দ সৃষ্টি কৰে।
- সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰসমূহক শব্দৰ সৈতে চিনাক্ত আৰু সংযোগ কৰে, বস্তুসমূহ গোট কৰে আৰু সজাই ৰাখে।
- স্বতঃস্ফূৰ্ত খেলা-ধূলা আৰু বন্ধুত্ব, সঁজুলিৰ নিপুণ ব্যৱহাৰ, আৰু ডিজিটেল মাধ্যমৰ সৈতে মনোনিৱেশ কৰা পাৰস্পৰিক ক্রিয়াৰ পোষকতা কৰে।
- সহায় বিচাৰে, সমনীয়াৰ খেল উপভোগ কৰে, পালৰ বাবে অপেক্ষা কৰে, নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, স্মৃতিশক্তিৰ খেল খেলে, সুৰক্ষা আৰু অন্তর্ভুক্তিৰ অনুশীলন কৰে আৰু দুটা পদক্ষেপৰ কাম ফলপ্রসূভাৱে সম্পূর্ণ কৰে।
- সম্প্রদায়ৰ অন্তর্গততা প্রকাশ কৰে, বিশ্বাসযোগ্য প্রাপ্তবয়স্কসকলৰ সৈতে অস্বস্তিৰ যোগাযোগ কৰে, আৰু অচিনাকি মানুহৰ পৰা উপহাৰৰ পৰা আঁতৰি থাকে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৱার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! (20 mins)	কাহিনী কোৱা: বন্ধুত্ব ১.১০	পদ্য গোৱা : ঋতু ২.১০	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি ১.১১	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ১.১২	পদ্য গোৱা : বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ (30 mins)	প্রযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব ১৫	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	শ্লেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা & বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	আৰ্হি নির্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত কৰা, পুনৰাবৃত্তি কৰা, সম্প্রসাৰণ কৰা আৰু সৃষ্টি কৰা ১৮	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! (20 mins)	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পার্থক্য কৰক ৩৬	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজিব ৪৯	**মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস** • যন্ত্র লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • শিশুৰ সৈতে ভাষাৰ কাম-কাজ কেনেদৰে পৰিচালনা কৰিব লাগে: ছন্দ, গল্প, কবিতা ইত্যাদি প্রদর্শন কৰা। • প্রতিভা প্রদর্শন
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! (25 mins)	সৃষ্টি কৰোঁ আহক: চুবুৰীত সাধাৰণ স্থান ৮৭	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন ৬৪	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক ৬৭	নাচোঁ আহা!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক আৰু দ্রুত/ধীৰ বিটলৈ পৰিবেশন কৰক ৭৭	
	শলাগ লওঁ আহক! (20 mins)	সজাই পৰাই তোলা কার্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ভিত্তিত সজাওক ১০৩	আলোচনা কৰোঁ আহক: আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা ৯৮	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৰিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	প্রকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্রেণীভুক্ত কৰা ৩৬	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্যকলাপ							
	শিশুসকলক বিশ্বাসযোগ্য প্রাপ্তবয়স্ক (পৰিয়াল, শিক্ষক)ৰ ছবি বা অংকনৰ সৈতে এটা দৃশ্যমান সহায়ক সৃষ্টি কৰাত জড়িত কৰক আৰু এটা "নিৰাপদ বৃত্ত" গঠন কৰক। নিৰাপদ বৃত্তৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা		নম্বৰ বিচৰা- ঘৰৰ চাৰিওফালে নম্বৰ কার্ড লুকুৱাই ৰাখক। শিশুসকলক প্রতিটো সংখ্যা বিচাৰি উলিয়াবলৈ কওক, নাম দিয়ক আৰু গণনাৰ ক্রমত ৰাখক।		ঋতু শিল্প- কাগজ আৰু ক্রেয়ন প্রদান কৰা। শিশুটিক তেওঁলোকে বিভিন্ন ঋতুত পিন্ধা বা খোৱা বস্তুবোৰ আঁকিবলৈ কওক। যেনে: গৰমত আইচক্রীম বা শীতকালত চুৰেটাৰ।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- পৰিঘটনা আৰু পৰিঘটনাৰ বিষয়ে সহজ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ে আৰু কাৰণগত সংযোগ স্থাপন কৰে।
- দহলৈকে সংখ্যা আবৃত্তি কৰে, নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে, সংখ্যা/আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰে, আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে আৰু ভাৰতীয় মুদ্ৰাৰ মুদ্ৰা চিনাক্ত কৰে। অন্তৰ্ভুক্তিৰ অভ্যাস কৰে আৰু বৈচিত্ৰ্যক প্ৰশংসা কৰে-সন্মান কৰে।
- সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰবোৰক শব্দৰ সৈতে চিনাক্ত আৰু সংযোগ কৰে।
- উচ্চ আৰু নিম্ন পিচৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে আৰু কঠিন আৰু কোমল, গৰম আৰু ঠাণ্ডা, ৰুক্ষ আৰু মসৃণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দুটা বস্তু তুলনা কৰে।
- ধাৰণা বুজিবলৈ আৰু কথোপকথনত বিষয়বস্তু নিৰ্দিষ্ট শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে আৰু ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু আলিটাৰেচন চিনাক্ত কৰে।
- নিৰ্দেশনা মানি চলে, কাপোৰ আৰু জোতা স্বতন্ত্ৰভাৱে পিন্ধে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম ডনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱাৰ্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডাৰ্স!** 20 mins	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি ১.১১	পদ্য গোৱা : ৰং ২.১১	পদ্য গোৱা : স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য গ্ৰহণ কৰোঁ আহক ২.৬	পদ্য গোৱা : ঋতুসমূহ ২.১০	কাহিনী কোৱা: বন্ধুত্ব ১.১০	**বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়** ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: চাওক কি ডুব যায়। ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি। ১৩	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	মানি মেটাৰ্ছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা, অন্বেষণ, উষ্ণতাৰ পাৰ্থক্য তুলনা কৰা ২১	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা ১৭	**সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা** • ৩-৪: সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৭) • ৪-৫: সমস্যা সমাধান (পৃষ্ঠা ৪২) • ৫-৬: ছবিৰ আখৰৰ মিল (পৃষ্ঠা ৩৫), সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৩৪)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্ৰিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ল১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনি পাওক আৰু পাৰ্থক্য কৰক ৩৬	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ল১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	মই কোন?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৪৮	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	ধন্যবাদ কাৰ্ড: আমাৰ সহায়কসকলৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা ৭০	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্ৰ, জিগ-জেগ। পোন ৰেখা ৮৪	আকাৰৰ সৈতে মজা: শিল্প/ ক্ৰাফ্ট/ ৰিডিং/শৰীৰ- গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক ৭৮	আকৃতিৰ সৈতে মজা: আকৃতি আঁকক, ৰং কৰক, ট্ৰেচ কৰক আৰু ৰং কৰক ৮৫	মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ভূমিকা-প্লেৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক ৭৬	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা ৯৮	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বয় আৰু কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক ১০২	সাজ-পোছাক পৰিধান কৰা: প্ৰয়োজন, বৈচিত্ৰ্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	স্পৰ্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক: টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্ৰিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বাৰ্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্ৰিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	দৈনন্দিন বস্তুৰে গণনা- খেলনা, ফল-মূল, কাপোৰ বা ব্লক আদি দৈনন্দিন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক বস্তু জোৰেৰে গণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		নম্বৰ বিচৰা- ঘৰৰ চাৰিওফালে নম্বৰ কাৰ্ড লুকুৱাই ৰাখক। শিশুটিক প্ৰতিটো সংখ্যা বিচাৰি উলিয়াবলৈ কওক, নাম দিয়ক আৰু গণনাৰ ক্ৰমত ৰাখক।		শিশুসকলক ক্লাপ-হপ-বেণ্ড-ক্লেপ-হপ-বেণ্ড আদিৰ দৰে সৰল শৰীৰৰ গতিবিধিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰাত জড়িত কৰক আৰু শিশুসকলক আৰ্হিটো পুনৰাবৃত্তি আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- দহলৈকে সংখ্যা আবৃত্তি কৰে, নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, সংখ্যা/আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰে, আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য কৰে আৰু ভাৰতীয় মুদ্রাৰ মুদ্রা চিনাক্ত কৰে। অন্তর্ভুক্তিৰ অভ্যাস কৰে আৰু বৈচিত্র্যক প্রশংসা কৰে-সন্মান কৰে।
- সাধাৰণ ঠাইৰ বাবে নীতি চিনাক্ত আৰু অনুসৰণ কৰে। সুৰক্ষা বুজি পায় আৰু অনুশীলন কৰে।
- মৰম দেখুৱায়, পছন্দ আৰু কৌতুহল প্রকাশ কৰে, আৰু প্রাকৃতিক পৰিৱেশত বিস্ময় প্রদর্শন কৰে।
- নির্দেশনা শুনিব আৰু বুজি পায়, শব্দভাণ্ডাৰ আৰু বৈজ্ঞানিক স্বভাৱ বিকশিত কৰে।
- সাধাৰণ ল'গ' আৰু চিন চিনাক্ত কৰে। অনুভৱ চিনাক্ত আৰু যোগাযোগ কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! 20 mins	কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	গায়ক ছন্দ: ৰং ২.১১	গল্প কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি ১.১১	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	শ্বেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰক কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্রৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক ১৩	একে বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তু ভিত্তিক চেহেৰাৰ পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা • ৩-৪: একে ধৰণৰ ৰঙৰ মিল (পৃষ্ঠা ৪৬) • ৪-৫: আৰ্হি সম্পূর্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ৪৪) ৫-৬: ছবিখন আঁকক (Pg. ২৭) ১২৩
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা & চিনাক্ত কৰা ৫১	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্র্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্রশংসা কৰক ৫৩	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা আৰু চিনাক্ত কৰা ৫১	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজিব ৪৯	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	সংগীতৰ আর্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	আমাৰ বিনত থকা আশ্চর্য্য: নিৰাপদ আৱর্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ৬৮	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পর্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা ৫২	আশ্রয়: বিভিন্ন সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰাৰ প্রয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে কওক ৭৫	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ভিত্তিত সজাওক ১০৩	সাধাৰণ প্রতীক/লোগো চিনাক্ত কৰা: পথ সুৰক্ষা, ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি। ৩২	আলোচনা কৰোঁ আহক: আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বর্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা ১০৪	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে আশ্রয়ৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক & ঘৰুৱা সামগ্রী যেনে ষ্ট্ৰ', ডাল-পাত, চামুচ, বাটি, প্লেট ব্যৱহাৰ কৰি জীয়াই থকাৰ বাবে একেলগে সৰু সৰু গঠন সৃষ্টি কৰক, কল্পনাপ্রসূত খেলৰ সূচনা কৰক।		পৰিয়ালৰ বাবে শিশুসকলক অগ্নিবিহীন সৰল ৰন্ধন কার্য্যত নিয়োজিত কৰক। তেওঁলোকক বিভিন্ন পৰিমাণত উপাদান চিনাক্ত আৰু মিহলাই, সোৱাদ আৰু প্রয়োজন অনুসৰি তাৰতম্য কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		আপোনাৰ সন্তানৰ সৈতে সংগীতৰ আর্হিসমূহ অন্বেষণ কৰক, দৈনন্দিন ঘৰুৱা বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি উচ্চ/নিম্ন পিচ আৰু উচ্চ/কোমল শব্দ সৃষ্টি আৰু তুলনা কৰক।	

ৰিকেপ আৰু ৰিইনফৰ্চমেণ্ট প্লেন

এই ৪ সপ্তাহৰ পৰিকল্পনাৰ সহায়ত পূৰ্বৰ সপ্তাহবোৰৰ শিক্ষণসমূহ পুনৰ সংশোধন আৰু শক্তিশালী কৰিব পাৰি আৰু শিক্ষণ শক্তিশালী কৰিব পাৰি। এই সপ্তাহসমূহৰ ভিতৰত, ভিত্তি চলি থকা পৰ্যবেক্ষণ, অংগনবাড়ী কৰ্মীয়ে শিশুসকলৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কাৰ্য্যকলাপসমূহ কিউৰেট কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে অধিক শক্তিশালী কৰাৰ প্ৰয়োজনীয় দক্ষতাসমূহৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব পাৰে। এই পৰিকল্পনাসমূহ পোষণ মাহ/পোষণ পকৱাড়া আদি নিৰ্দিষ্ট অনুষ্ঠানৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰি কেন্দ্ৰত শিক্ষণ কাৰ্য্যসূচীৰ সময়সীমা হ্ৰাস কৰি বিকল্প কাৰ্য্যসূচী আৰু উদযাপনত লিপ্ত হ'ব পাৰে।

শিশুৱে কি শিকিব:

- নিজৰ শৰীৰ আৰু আত্মাৰ বিষয়ে বুজা।
- চৌপাশৰ বিষয়ে তথ্য শিকিবলৈ/আৰ্জন কৰিবলৈ ইন্দ্ৰিয়সমূহ চিনাক্ত কৰা, নামকৰণ কৰা আৰু ব্যৱহাৰ কৰা।
- পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ শলাগ লোৱা আৰু স্বীকৃতি দিয়া
- বিভিন্ন পৰিস্থিতিত আৰু বিভিন্ন মানুহৰ লগত নিজৰ যত্ন কেনেকৈ লব লাগে সেই বিষয়ে বুজা।
- এডব্লিউ ডব্লিউ আৰু অন্যান্য শিশুৰ উপস্থিতিত কেন্দ্ৰত থকাৰ বাবে আৰামদায়ক আৰু আত্মবিশ্বাসী অনুভৰ কৰা।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! 60 mins প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক	মই নিজেই & মোৰ শৰীৰ • গায়ক ছন্দ: শৰীৰৰ অংগ • ড্ৰেছিং আপ: প্ৰয়োজন, বৈচিত্ৰ্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা • নিজকে বুজা: মোৰ পছন্দ/ পছন্দ/পছন্দ/ অপছন্দ ইত্যাদি। ২.২, ৫৭, ১১২	মোৰ ইন্দ্ৰিয়সমূহ • পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, তাপমাত্ৰা তুলনা কৰক • একে বস্তুৰ প্ৰত্যাস্থান: চেহেৰাৰ ভিত্তি পৰিৱৰ্তন পৰ্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা • শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি কৰক, চিনাক্ত কৰক আৰু পাৰ্থক্য কৰক ২১, ২২, ৩৬	মোৰ পৰিয়াল • গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা • মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়ক, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা পাতক • পৰিয়াল: সম্পৰ্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক ইত্যাদি। ১.১, ৩৫, ৪৩	মোৰ অংগনৱাধি • গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা • মোৰ অংগনবাদী কেন্দ্ৰ অন্বেষণ • শ্ৰেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/দেৱাল বনোৱা ১.৩, ৯, ৮৯	মোৰ সুৰক্ষা • গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক • কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পৰ্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা • আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰোঁ আহক ১.১২, ১.১৩, ১১৪	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কাৰ্য্যপত্ৰিকা • মূল কাৰ্য্যকলাপ সমৰ্থন প্ৰদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কাৰ্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৱা ব্যক্তিগত কৃতিত্বসমূহ পৰ্যবেক্ষণ আৰু লিপিবদ্ধ কৰা
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই শ্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

বিশ্ৰেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ

	শিশুসকলক বিশ্বাসযোগ্য প্ৰাপ্তবয়স্ক (পৰিয়াল শিক্ষক)ৰ ছবি বা অংকনৰ সৈতে এটা দৃশ্যমান সহায়ক সৃষ্টি কৰাত জড়িত কৰক আৰু এটা "নিৰাপদ বৃত্ত" গঠন কৰক। নিৰাপদ বৃত্তৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	পৰিয়ালৰ পুৰণি ছবি চাওক বা পৰিয়ালৰ সদস্যৰ কথা কওক- নাম, শিশুৰ সৈতে সম্পৰ্ক, তেওঁলোকৰ সৈতে প্ৰিয় স্মৃতি। আলোচনী, বাতৰি কাকতত ছবি চাওক & বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিয়ালৰ কথা কওক।	শিশুটিৰ চকুত পৰি বান্ধি বিভিন্ন বস্তুৰ সোৱাদ আৰু গোন্ধ ল'বলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকক গোন্ধৰ উৎস চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক আৰু সুখদায়ক/অপ্ৰিয়, ভাল/বেয়া, বিপজ্জনক গোন্ধ ইত্যাদি হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- সম্প্রদায়, বিভিন্ন স্থান, ইয়াৰ প্রয়োজনীয়তা/ব্যৱহাৰ আৰু মেপিংৰ বিষয়ে বুজা।
- বিভিন্ন বৃত্তিৰ শলাগ লোৱা আৰু বুজা, আনক সহায় কৰাত তেওঁলোকৰ ভূমিকা আৰু আনৰ প্রতি কৃতজ্ঞতা প্রকাশ কৰা।
- নিজৰ অনুভৱ বুজি পোৱা, লেবেল লগোৱা, ভাগ-বতৰা কৰা আৰু পৰিচালনা কৰা। বিভিন্ন মানুহক চিনি পালে একেধৰণৰ পৰিস্থিতিত বেলেগ অনুভৱ হ'ব পাৰে।
- স্বাস্থ্য, পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা আৰু পুষ্টিক প্রসাৰিত কৰা অভ্যাসসমূহৰ অভ্যাস কৰা।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (25 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা

ধেমালি কৰোঁ আহক! (60 mins)

প্রতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্রহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্রময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কার্য্যকলাপত জড়িত কৰক

মোৰ সম্প্রদায়

- গল্প কোৱা: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম
- মডেল আৰু মানচিত্র:
- সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব
- নির্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক

২.১২, ৩০, ৩১

মোৰ অনুভৱ

- অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা
- মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কোৱা, লেবেল , আৱেগ বুজিব
- ডাঙৰ অনুভৱ:
- এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ

৮০, ১০৯, ১১৬

আমাক সহায় কৰা মানুহ

- গল্প কোৱা: কমিউনিটি হেল্পাৰ
- আমাৰ সম্প্রদায়
- সহায়কসকল: ভূমিকা, ব্যৱহৃত সঁজুলিসমূহৰ নাম আৰু চিনাক্ত কৰা
- ধন্যবাদ কার্ড:
- সকলো সহায়কলৈ কৃতজ্ঞতা প্রকাশ কৰক

১.৪, ৪১, ৭০

খাদ্য আৰু পুষ্টি

- গায়ন ছন্দ:
- স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য গ্রহণ কৰোঁ আহক
- খাদ্য তালিকা: নাম, চিনাক্ত, সোৱাদ, স্বাস্থ্যকৰ/অস্বাস্থ্যকৰ হিচাপে পৃথক কৰা
- খাদ্য অন্বেষণ:
- প্রকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি

২.৬, ৪২, ৬১

অনাময় আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা

- গায়ন ছন্দ:
- হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা
- স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা:
- ৰুটিন, শৰীৰৰ অংশ আৰু পৰিষ্কাৰ পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ সঁজুলিৰ ওপৰত আলোচনা পৰিষ্কাৰ , পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ:
- কিয়, কেতিয়া আৰু কেনেকৈ ধোৱাৰ বিষয়ে জানি লওক

২.৩. ৪০, ৯৯

পুনৰ ভ্রমণ আৰু শক্তিশালী কৰক

- কার্য্যপত্রিকা
- মূল কার্য্যকলাপ

সমর্থন প্রদান কৰক

- এজনৰ ওপৰত এজন
- সৰু, ঘূর্ণনশীল গোটৰ কার্য্যকলাপ
- সমনীয়া যোৱা

ব্যক্তিগত কৃতিত্বসমূহ পর্যবেক্ষণ আৰু লিপিবদ্ধ কৰা

আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! (60 mins)

এই স্লটটো পোছান মাহ আৰু/বা পোছান পকৰাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ বাবে প্রস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

বিশ্রান্তি আৰু ৰেপ কৰক

সক্রিয় হওঁ আহক! (20 mins)

পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা

চিন্তা কৰোঁ আহক (10 mins)

মুকলি বার্তালাপ

পুনৰাবৃত্তি

প্রিয় কাম

চাফা কৰা

পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা

তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ

শিশুটিক চুবুৰীত ঘূৰি ফুৰিব আৰু বিভিন্ন সম্প্রদায়ৰ সহায়কৰ সৈতে কথা-বতৰা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকৰ পেছা, তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি, তেওঁলোকে আনক কেনেকৈ সহায় কৰে আৰু কৃতজ্ঞতা প্রকাশ কৰাত সহায় কৰক।

শিশুৱে যেতিয়াই বিভিন্ন অনুভৱ অনুভৱ কৰে তেতিয়াই ৫ বছৰলৈকে গণনা কৰা, নিজকে সাৱটি ধৰা, দীঘলকৈ উশাহ লোৱা আদি অনুভৱ ব্যৱস্থাপনা কৌশলৰ অভ্যাস কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকৰ সৈতে এখন চিত্রাংকিত সোঁৱৰাই দিয়া পোষ্টাৰ বনাওক।

পৰিয়ালৰ বাবে শিশুসকলক অগ্নিবিহীন সৰল ৰন্ধন কার্য্যত জড়িত কৰক। তেওঁলোককক বিভিন্ন পৰিমাণত উপাদান চিনাক্ত আৰু মিহলাই, সোৱাদ আৰু প্রয়োজন অনুসৰি তাৰতম্য কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- বিভিন্ন প্ৰাণী, চৰাই, পোক-পৰুৱা আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য- শব্দ, গতি, বাসস্থান, খাদ্য ইত্যাদি চিনি পোৱা।
- উদ্ভিদ, গছ, জীৱন-চক্ৰৰ অংশ চিনাক্ত কৰা আৰু চিনাক্ত কৰা আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰশংসা কৰা
- প্ৰকৃতিৰ অন্বেষণ আৰু প্ৰশংসা কৰা, বিভিন্ন বস্তু চিনাক্ত কৰা, শ্ৰেণীবিভাজন আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰা।
- বায়ু, পানীৰ ধাৰণা বুজি পোৱা আৰু সেইবোৰ অন্বেষণ কৰা।
- বিভিন্ন ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰা- সোৱাদ, পুষ্টিকৰ মূল্য, ৰং, ৰূপ আদি

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! 60 mins প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক	জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই • গল্প কোৱা: জীৱ-জন্তু-ঘৰচীয়া আৰু বন্য আমাৰ চাৰিওফালে থকা • প্ৰাণীসমূহ:সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা মোৰ চাৰিওফালে থকা • জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, চৰাই: চিনাক্ত কৰা, নাম দিয়া আৰু বৰ্ণনা কৰা ১.৮ ৬, ১০৭	গছ আৰু উদ্ভিদ • এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন: লালন-পালন, অংশ আৰু কাৰ্য্যসমূহ বুজিব • জীৱনচক্ৰ: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু বুজা • ষ্টেম্পিং আৰু প্ৰিন্টিং: মোৰ চাৰিওফালে থকা বস্তু ৯৬, ১১৮, ৭৯	পৰিৱেশ • গল্প কোৱা: পৰিৱেশ প্ৰকৃতি • অন্বেষণ: ছবি/ বস্তুসমূহক গোটত শ্ৰেণীভুক্ত কৰক • প্ৰকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰা ১.২ ১০০, ১০৬	বায়ু আৰু পানী • বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বয় & কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক • পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: চাওক কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয় ১০২, ১৩	ফলমূল আৰু শাক-পাচলি • গায়ক ছন্দ: ফল • গায়ক ছন্দ: শাক-পাচলি • ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি, ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰা ২.৪, ২.১, ৬৩	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কাৰ্য্যপত্ৰিকা • মূল কাৰ্য্যকলাপ সমৰ্থন প্ৰদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কাৰ্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৰা ব্যক্তিগত কৃতিত্বসমূহ পৰ্যবেক্ষণ আৰু লিপিবদ্ধ কৰা
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই শ্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ

	শিশুক ওচৰ -চুবুৰীয়ালৈ লৈ যাওক , জীৱ-জন্তু চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক & ইহঁতৰ বিষয়ে কওক-ৰং, তেওঁলোকে কি খায়, ক'ত থাকে, তেওঁলোকে উৎপাদন কৰা শব্দ ইত্যাদি।	প্ৰাপ্তবয়স্কৰ তত্ত্বাৱধানত শিশুৱে সৈতে পাকঘৰত বহি বা শাক-পাচলি বিক্ৰেতাৰ ওচৰলৈ খোজ কাঢ়ি গৈ বিভিন্ন ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰা-বৰণ, সোৱাদ আদিৰ বিষয়ে কথা পাতিব।	ল'ৰা-ছোৱালীক প্ৰকৃতিৰ খোজ কাঢ়ি লৈ পাত, ফুল,বা আকৰ্ষণীয় টেক্সচাৰ সংগ্ৰহ কৰক। মাটিৰ টুকুৰা এটা গুটিয়াই লওক & সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰ মাটিৰ ওপৰত হেঁচা মাৰি ধৰি ছাপ সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- বিভিন্ন ধৰণৰ ডিজিটেল/অডিজিটেল সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰ অন্বেষণ আৰু বুজা।
- ৰষ্ট হ্ৰাস, সংৰক্ষণ আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত ধাৰণাসমূহ বুজি পোৱা, অনুশীলন কৰা ।
- পৰিবহণৰ বিভিন্ন ধৰণ আৰু সংশ্লিষ্ট বৈশিষ্ট্যসমূহ চিনাক্ত কৰা।
- ঋতু আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত বৈশিষ্ট্য- উষ্ণতা, বতৰ, বছৰৰ সময়, সংশ্লিষ্ট খাদ্য আৰু কাপোৰ আদিৰ বিষয়ে বুজা।
- পৰিঘটনাৰ ক্ৰমবিন্যাসৰ ওপৰত বুজাবুজি আৰু এটা দিন, এটা সপ্তাহ, মাহ, বছৰৰ ধাৰণা।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	**ধেমালি কৰোঁ আহক!** 60 mins **প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক**	প্ৰযুক্তি আৰু সঁজুলি • প্ৰযুক্তি অন্বেষণ কৰক: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজা • মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ভূমিকা পালনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক ১৫. ৭৬	ৰিচাইকল আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰক • গায়ন ছন্দ: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ কৰা • আমাৰ বিনত আশ্চৰ্য্য নিৰাপদ আৰৰ্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে ৰিচাইকল আৰু পুনঃব্যৱহাৰ কৰক • অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা ২.১৫, ৮১, ৬৮	ঋতুবোৰ • গায়ন ছন্দ: ঋতুবোৰ ঋতুসমূহ • অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজা ২.১০, ৪৯	দিন, সপ্তাহ আৰু মাহ • প্ৰথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: ক্ৰমবিন্যাস ইভেণ্ট • ঘড়ী অভিযান: সময়ৰ ধাৰণা বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰক, ঘড়ী/ঘড়ীৰ বন্ধন • সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ২৯, ৩৩, ৫৫	পৰিবহন • গায়ন ছন্দ: বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ৰ মাধ্যম • পৰিবহণ: চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা • পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ২.৭, ১০৪, ৪৫	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কার্য্যপত্রিকা • মূল কার্য্যকলাপ সাহায্য কৰুন • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কার্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৰা ব্যক্তিগত সাফল্য পৰ্যবেক্ষণ কৰুন এবং ৰেকৰ্ড কৰুন
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই স্লটটো পোছান মাহ আৰু/বা পোছান পকৰাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৰ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্ৰিয় হওঁ আহক!** 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	শিশুৰ সৈতে সঁজুলি/বস্তুৰ ওপৰত অনুমানৰ খেল খেলক- ব্যৱহাৰ, চেহেৰা, বৈশিষ্ট্যৰ ইংগিত দিয়ক- ৰিম'ট, ফোন, ষ্টেথ'স্কোপ, কম্পিউটাৰ, হাতুৰী, ওজন স্কেল, হেলমেট আদিৰ দৰে বস্তু অন্তর্ভুক্ত কৰক।		পুৰণি আলোচনী বা বাতৰি কাকত প্ৰদান কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকে দেখা বিভিন্ন পৰিবহণ পদ্ধতি কাটি বা ফালিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু এটা কোলাজ তৈয়াৰ কৰক- প্ৰত্যেকৰে বিষয়ে কওক আৰু আনৰ সৈতে তুলনা কৰক/বিপৰীত কৰক।		সতর্ক তত্ত্বাৱধানত শিশুসকলক ৰেড লাইট ক্ৰছিঙলৈ লৈ গৈ যান-বাহনৰ গতিবিধি, সুৰক্ষাৰ নিয়ম মানি চলি থকা, হেলমেট/চিটবেল্ট/ফুটপাথ/জেব্ৰা-ক্ৰছিং আদিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰিব লাগে।	

সক্রিয় খেল ভিত্তিক শিক্ষণ পৰিকল্পনা

তলৰ ১৮ সপ্তাহৰ পৰিকল্পনাটো অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ শিশুসকলৰ শিক্ষণ চক্ৰৰ এক মূল অংশ। শিশুসকলে সকলো শিক্ষণ ফলাফল লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ পূৰ্বৰ শিক্ষণসমূহকো শক্তিশালী কৰাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত সুযোগ লাভ কৰিবলৈ প্ৰতিটো দিনৰ বাবে উল্লেখ কৰা সকলো কাৰ্য্যকলাপ গ্ৰহণ কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- দহলৈকে সংখ্যা আবৃত্তি কৰে , নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, সংখ্যা/আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰে, আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য কৰে আৰু ভাৰতীয় মুদ্রা চিনাক্ত কৰে
- মুদ্রা। অন্তর্ভুক্তিৰ অভ্যাস কৰে আৰু বৈচিত্র্যক প্রশংসা কৰে-সন্মান কৰে। সাধাৰণ ঠাইৰ বাবে নীতি চিনাক্ত আৰু অনুসৰণ কৰে, সুৰক্ষা বুজি পায় আৰু অনুশীলন কৰে
- জোখ-মাখৰ ধাৰণা বুজি পায় আৰু বিভিন্ন অমানক জোখ-মাখৰ কৌশল ব্যৱহাৰ কৰে।
- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৱ-জন্তু, চৰাই, আৰু নিজাববীয়াকৈ হোৱা পৰিঘটনাৰ বর্ণনা কৰে।
- শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলে আৰু চিলেবল ভাণ্ডি/সলনি ইত্যাদি মজাৰ ভাষাৰ খেলত লিপ্ত হয়।
- শিল্প সামগ্রী, সঁজুলি, আৰু বাদ্যযন্ত্র ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ ধৰা আৰু ধৰি ৰখাৰ অন্বেষণ কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱার্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়াণ্ডার্স!** 20 mins	গায়ক ছন্দ: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	গল্প কোৱা: সংঘাত সমাধান ১.৫	গায়ক ছন্দ: ৰং ২.১১	গায়ক ছন্দ: ঋতু ২.১০	**বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪**
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: চাওক কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্রৱীভূত হয়। বসতি স্থাপন কৰে, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি। ১৩	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	মানি মেটাৰছ: বুজিৰ আৰু লেনদেন কৰক ২৪	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা • ৩-৪: ছবিখন সম্পূর্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ৪০) • ৪-৫: গণনা আৰু লিখা (পৃষ্ঠা ৫০) • ৫-৬: গণনা আৰু মিল (পৃষ্ঠা ২৪
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৷১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা & চিনাক্ত কৰা ৫৬	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৷১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা & চিনাক্ত কৰা ৫১	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৫১ ৷১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক 25 mins	উৎসৰ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চাৰিওফালে থকা কথাবোৰ ৭৯	ফ্লু'ৰ আর্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আৰ্হি আৰু অধিক) ৮৬	আহকচোন নৃত্য!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক & দ্রুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক ৭৭	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্র, জিগ-জেগ। পোন ৰেখা ৮৪	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক: শৰীৰৰ গতিবিধি ৪৭	প্রযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব ১৫	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বলি থাকে আৰু কি নহয় পর্যবেক্ষণ কৰক ১০২	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে থকা নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তর্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্রিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্রিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ						
	শিশুসকলক বাস্তৱ জগতৰ আর্থিক লেনদেনত জড়িত কৰক। বিভিন্ন বস্তু ক্রয় কৰিবলৈ তেওঁলোকক আপোনাৰ লগত বজাৰলৈ লৈ যাওক আৰু আপোনাৰ নির্দেশনাত তেওঁলোকক ধন পৰিশোধ কৰিবলৈ ধন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়ক		শিশুসকলক দৈনন্দিন ঘৰুৱা সামগ্রী যেনে বাচন-বর্তন বা খেলনা ১ৰ পৰা ৯লৈকে সংখ্যাৰ মিলাই গণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		শিশুসকলক মজাৰ জোখ-মাখৰ কামত জড়িত কৰক। ঘৰ আৰু বাহিৰৰ বিভিন্ন বস্তু আৰু গঠন জুখিবলৈ হেণ্ড-স্পেন, ফুট-ষ্টেপৰ দৈর্ঘ্য, ষ্টিক/বটলৰ দৈর্ঘ্য, কাগজৰ দৈর্ঘ্য/প্রস্থ আদি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ তেওঁলোকক নির্দেশনা দিয়ক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- দহলৈকে সংখ্যা আবৃত্তি কৰে , নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, সংখ্যা/আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰে, আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য কৰে আৰু ভাৰতীয় মুদ্রাৰ মুদ্রা চিনাক্ত কৰে। অন্তর্ভুক্তিৰ অভ্যাস কৰে আৰু বৈচিত্র্যক প্রশংসা কৰে-সন্মান কৰে।
- সাধাৰণ ঠাইৰ বাবে নীতি চিনাক্ত আৰু অনুসৰণ কৰে, সুৰক্ষা বুজি পায় আৰু অনুশীলন কৰে।
- মাটি বা পিঠাগুৰিৰ দৰে সামগ্রী ৰোলিং আৰু পেটিং কৰি ত্রিমাত্রিক ৰূপ সৃষ্টি কৰে।
- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৰ-জন্তু, চৰাই, আৰু পৰিঘটনাসমূহ স্বতন্ত্রভাৱে চিনাক্ত আৰু বর্ণনা কৰে।
- বিভিন্ন ৰুচি, গোন্ধ আৰু টেক্সচাৰ অন্বেষণ কৰে। ঠাণ্ডা ৰন্ধা- বঢ়া কৰি উপভোগ কৰক

শিকনৰ সময়		সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! 20 mins	পদ্য গোৱা: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	কাহিনী কোৱা: আমাৰ বিশ্বব্রহ্মাণ্ড (সূর্য্য, নক্ষত্র, চন্দ্র, গ্রহ আদি ১.৯	গল্প কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	গায়ক ছন্দ: স্থানীয় আৰু অৱস্থান ধাৰণা ২.৮	ছবিৰ বর্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই কি দেখিব পাৰে সেই বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	মানি মেটাৰছু: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিকভাৱে বুজা আৰু গণনা কৰা ২৪ ক্রমত ২৫	পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পার্থক্য তুলনা কৰক ২১	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্রৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১৩	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • বয়সৰ গোট-০- ৬, ৬-১২, ১২-১৮; ১৮-২৪, ২৪-৩৬ মাহৰ বাবে প্রধান ডমেইন আৰু উদ্দীপক কার্য্যকলাপ
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 20 mins	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা & চিনাক্ত কৰা ৫১	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	কোন ?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৩৭	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	
	শলাগ লওঁ আহক! 25 mins	আর্হিৰ সৈতে মজা: শিল্প/ক্রাফ্ট/ বিডিং/শৰীৰ- গতিৰ আর্হি সৃষ্টি কৰক ৭৮	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/দেৱাল বনোৱা ৮৯	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ আৰু ৰান্ধক চিনি পাওক ৭৩	সৃষ্টি কৰোঁ আহক: চুবুৰীত সাধাৰণ স্থান ৮৭	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	
	20 mins	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক ১০১	কৰোঁ : আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	স্পর্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনাক্ত কৰক বুজিব আৰু টেক্সচাৰ তুলনা কৰক ১১১	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পকৰা আৰু চৰাই: চিনাক্ত কৰক, নাম দিয়ক আৰু বর্ণনা কৰক ১০৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্রাম আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি, চিনাক্ত কৰি আৰু দিনটোৰ নির্দিষ্ট সময়ৰ সৈতে সম্পর্কিত কৰি সময় আৰু ৰুটিনৰ বিষয়ে বুজাবুজি বৃদ্ধি কৰক। লগতে ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে ঘৰতে ৰুটিন চার্ট বনাব পাৰে।		শিশুসকলক বিভিন্ন ঠাইত বিভিন্ন বস্তু ৰাখিবলৈ কোৱাৰ দ্বাৰা অৱস্থান আৰু স্থানৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ বুজাবুজি গঢ়ি তুলিবলৈ খেলা- ইন/আউট, অভাৰ/আণ্ডাৰ, টপ/বটম, ফ্রন্ট/বেক আদি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি।		ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ সাধাৰণ স্থানসমূহ অন্বেষণ কৰক , উদ্যান, বজাৰ, স্কুল, উপাসনাৰ স্থান আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু চিনাক্ত কৰি সম্প্রদায় আৰু পৰিচিতিৰ ভাৱনা গঢ়ি তোলক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সৃষ্টিশীল প্রকাশভংগীৰ জৰিয়তে ভাষা বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে দৈর্ঘ্য আৰু ওজন গণনা, শ্রেণীবিভাজন আৰু অন্বেষণত সংখ্যাৰ দক্ষতাৰ ওপৰত অগ্রগতি।
- স্বাধীনতা প্রদর্শন কৰে, নিপুণ সামাজিক দক্ষতা প্রদর্শন কৰে, গোটৰ খেল আৰম্ভ কৰে, আৰু দায়িত্বশীলভাৱে নির্দেশনা আৰু বিদ্যালয়ৰ নিয়ম অনুসৰণ কৰে, ইতিবাচক সম্পর্ক গঢ়ি তোলে।
- সজাই পৰাই তোলা দক্ষতা, আৰু উন্নত আৰ্হি চিনাক্তকৰণ আৰু সৃষ্টিত উত্তম
- কৌতুহলৰ সৈতে বাহিৰত জড়িত হয়, অংকন, চিত্রকলা, গায়ন আৰু নৃত্যৰ জৰিয়তে আনন্দ প্রকাশ কৰে।
- ছন্দৰ জৰিয়তে প্রকাশ কৰে আৰু কিতাপসমূহ সক্রিয়ভাৱে অন্বেষণ কৰে, চিন, ল'গ' আৰু আখৰৰ স্বতন্ত্র স্বীকৃতিৰ সৈতে প্রাৰম্ভিক সাক্ষৰতাৰ দক্ষতা প্রদর্শন কৰে।
- আত্ম-যত্নৰ কাম আৰু পথ সুৰক্ষাত আয়ত্ত অর্জন কৰে, সাধাৰণ চিন আৰু ল'গ' চিনাক্ত কৰাৰ লগতে বিশ্বাসযোগ্য প্রাপ্তবয়স্কসকলক অস্বস্তিৰ যোগাযোগ কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱার্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়াণ্ডার্স!** 20 mins	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তর্ভুক্তি ১.১৪	পদ্য গোৱা: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	পদ্য গোৱা: ৰং ২.১১	কাহিনী কোৱা: বন্ধুত্ব ১.১০	গল্প কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	আর্হি নির্মাণ - চিনি পাওক, পুনৰাবৃত্তি কৰক। আর্হি সম্প্রসাৰণ কৰা ১৮	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৬	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • ৩-৪: স্থানীয় ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪১) • ৪-৫: ওজনৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৯) • ৫-৬: কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ১৭)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৷১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্থানীয় ধাৰণা: ইন/আউট, অভাৰ /অণ্ডাৰ, টপ/বটম, ফ্রন্ট/বেক ইত্যাদি বুজিব ২০	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্র্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্রশংসা কৰক ৫৩	ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্রিং চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা ৫০	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৷১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	উৎসৰ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	আমাৰ বিনত থকা আশ্চর্য: নিৰাপদ আৱর্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/ দেৱাল বনোৱা ৮৯	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	মই কি অনুভৱ কৰিছো?: কথা কওক, লেবেল কৰক, আৰেগ বুজি লওক ১০৯	আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্রতীক চিনাক্ত কৰা (পথ সুৰক্ষা। ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি) ৩২	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	ড্রেছিং আপ: প্রয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	প্রকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্রেণীভুক্ত কৰা ১০৬	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্রিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্রিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ						
	আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে চুবুৰীটো অন্বেষণ কৰক আৰু চিনাকি ল'গ' বা চিনবোৰ আঙুলিয়াই দিয়ক, যেনে গেলামালৰ দোকানৰ পৰা অহা ল'গ' বা ষ্টপ চিন। এইবোৰ অংকন কৰাত আপুনিও সহায় কৰিব পাৰে।		সমতাক উজ্জ্বল কৰি তুলিবলৈ ল'ৰা-ছোৱালীক বিভিন্ন কার্যসূচীত অংশগ্রহণ কৰা কাহিনী বা ভিডিঅ' শ্বেয়াৰ কৰক। ল'ৰা & গিৰিছ কেনেকৈ সমান- খেলিব পাৰে, কৰিব পাৰে, নিজৰ ইচ্ছামতে যিকোনো হ'ব পাৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।		ঘৰত উপলব্ধ বিভিন্ন ধৰণৰ কাপোৰ আৰু জোতাৰে ড্রেছ-আপ গেম খেলক। শিশুসকলক এইবোৰ পিন্ধিবলৈ আৰু স্বতন্ত্রভাৱে বান্ধিবলৈ চেষ্টা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- চুটিৰ পৰা জটিল নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, চিলেবিক শব্দ অনুকৰণ আৰু পুনৰুত্পাদন কৰে, শব্দত চিলেবল চিনাক্ত কৰে আৰু সেইবোৰক একত্রিত কৰি সৰল আৰু চিনাকি শব্দ গঠন কৰে।
- শব্দবোৰ আখৰৰ পৰা গঠিত বুলি বুজে, ঘৰুৱা ভাষাৰ সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰবোৰ দৃশ্যগতভাৱে চিনি পায় আৰু সেইবোৰৰ পৰা আৰম্ভ হোৱা শব্দবোৰ চিনাক্ত কৰে।
- গণনা, তুলনা আৰু ক্রমৰ জৰিয়তে গণিতৰ দক্ষতাত অগ্রগতি লাভ কৰে আৰু স্থানীয় দক্ষতা উন্নত কৰে
- সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা, চকু-হাতৰ সমন্বয় আৰু পেশীৰ শক্তিৰ অগ্রগতি, কিছু সহায়ৰ সৈতে সৰল কার্য্যকলাপৰ পৰা অধিক নিখুঁত কামলৈ পৰিৱর্তন।
- পৰিয়াল, চুবুৰী আৰু বিদ্যালয়ৰ ভিতৰত ব্যক্তিগত ভূমিকাক স্বীকৃতি দি সুৰক্ষা সজাগতাক প্রসাৰিত কৰে আৰু আঘাতৰ বাবে সহায় বিচাৰে আৰু জৰুৰীকালীন সহায়ক চিনাক্ত কৰে।
- নির্দেশিত আলোচনা, ভূমিকা-প্লে আৰু মোকাবিলা কৌশলৰ জৰিয়তে অনুভৱ পৰিচালনা কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! 20 mins	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্রতি কৃতজ্ঞতা ১.১	পদ্য গোৱা: স্থানীয় আৰু অৱস্থান ধাৰণা ২.৮	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তর্ভুক্তি ১.১৪	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা ১.৩	পদ্য গোৱা: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	শ্লেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্রমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	একেধৰণৰ বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তুৰ ভিত্তি পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা যন্ত্র লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • ৩-৪: আকৃতিৰ মিল (পৃষ্ঠা ৪৫) • ৪-৫: চিঠিৰ বাকচত ৰং কৰা (পৃষ্ঠা ১৫) & হেৰুৱা বস্তু (পৃষ্ঠা ৫৩) ৫-৬: সমস্যা সমাধান কৰা কিংকর্তব্যবিমূঢ় (পৃষ্ঠা ১৯) আৰু ৰং আৰু ট্রেচ (পৃষ্ঠা ৩)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	কোন ?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বর্ণনা কৰা ৩৭	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: ৰুটিন, শৰীৰৰ অংগ, পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ সঁজুলিৰ ওপৰত আলোচনা ৪০	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	বালিৰ আৱিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা ৬৫	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	উৎসৰ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্র, জিগ-জেগ। পোন ৰেখা ৮৪	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব ৯৬	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	নির্দেশনা মানি চলা: শৰীৰৰ গতিবিধি ৪৭	কৰোঁ : আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক ১০১	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	শিশুসকলে যেতিয়াই বিভিন্ন অনুভৱ অনুভৱ কৰে তেতিয়াই ৫ বছৰলৈকে গণনা কৰা, নিজকে সাৱটি ধৰা, দীঘলকৈ উশাহ লোৱা আদি অনুভৱ পৰিচালনা কৌশলৰ অভ্যাস কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকৰ সৈতে এখন চিত্রাংকিত সোঁৱৰাই দিয়া পোষ্টাৰ বনাওক।		শিশুৰ সৈতে প্রকৃতি খোজ কাঢ়ি গছ-গছনি অন্বেষণ কৰক। উদ্ভিদৰ বিভিন্ন অংশ, যেনে পাত, ফুল, ঠাৰি আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। সুধি কৃতজ্ঞতাক উৎসাহিত কৰক। "প্রতিটো গছৰ অংশৰ বিষয়ে আপুনি কি শলাগ লয়?"		পুৰণি বাতৰি কাকত বা আলোচনী ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন টুকুৰা/আকৃতি কাটি উলিয়াব লাগে। শিশুসকলে সেইবোৰক অনন্য কোলাজত সজাই লওক। গঠিত বিভিন্ন ধৰণৰ ৰেখা আৰু আৰ্হিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- ৰুচি আৰু টেক্সচাৰৰ তাৰতম্য অন্বেষণ কৰে, ৬ তুলনা আৰু ক্ৰমিকতাৰ জৰিয়তে বস্তুৰ স্পৰ্শ গুণৰ পাৰ্থক্য কৰে।
- প্ৰকৃতি পৰ্যবেক্ষণ আৰু উদ্ভিদ, প্ৰাণীৰ অপ্ৰয়োজনীয় ক্ষতিৰ পৰা হাত সাৰিবলৈ কৌতুহল দেখুৱায়।
- সহায়ৰ সৈতে উপযুক্ত সঁজুলিসমূহ বাছি লৈ আৰু যোগাযোগ কৰি প্ৰযুক্তিগত যোগ্যতা দেখুৱায় ।
- সক্ৰিয়ভাৱে অন্তৰ্ভুক্তিৰ অনুশীলন- লিংগ আৰু অক্ষমতা।
- চিলেবিক শব্দৰ মিশ্ৰণ ঘটায়, উন্নত ধ্বনিগত সঠিকতাৰ সৈতে চিনাকি শব্দ গঠন কৰে।
- গোটত বিভিন্ন ধৰণৰ শব্দ আৰু দৃশ্য কলাকৰ্ম উৎপাদন কৰি, বাক্য, গতি আৰু শব্দৰ সমন্বয়ৰ প্ৰয়াস কৰি সহযোগিতামূলক দক্ষতা বিকাশ কৰে।
- বহু-সংবেদনশীল কাৰ্য্যকলাপ অন্বেষণ কৰে, ৰূপ, আকৃতি সৃষ্টি কৰে আৰু ছন্দময় অভিব্যক্তিৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডাৰ্স! 20 mins	গল্প কোৱা: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২৩	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তৰ্ভুক্তি ১.১৪	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা ১.৩	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি ১.১১	কাহিনী কোৱা: পৰিৱেশ ১.২	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	প্ৰযুক্তি অন্বেষণ কৰক: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজা ১৫	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্ৰমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৫	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পাৰ্থক্য তুলনা কৰক ২১	সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা যন্ত্ৰ লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • ৩-৪: ৰুচিবোধ (পৃষ্ঠা ১৫) • ৪-৫: ওজনৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ২৭) আৰু ছবি-ধ্বনিৰ (পৃষ্ঠা ৫২) ৫-৬: ছবি-ধ্বনিৰ মিল (পৃষ্ঠা ৪১)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	কি?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৩৭	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, জইন আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	কি?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৫৭	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	আহকচোন নৃত্য!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক & দ্ৰুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক ৭৭	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ আৰু ৰান্ধক চিনি পাওক ৭৩	আশ্ৰয়: প্ৰয়োজনৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰক ৭৫	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৯	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১৩	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্লেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কাৰ্য্য বুজিব ৯৬	পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	বিভিন্ন ধৰণৰ আশ্ৰয় শিবিৰ (বাহ, গাঁত, গুহা) আলোচনা কৰা। আপোনাৰ শিশুটিক কাগজ, ডাল বা সৰু বাকচ ব্যৱহাৰ কৰি ক্ষুদ্ৰ আশ্ৰয় শিবিৰ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। "চৰাই কেনেকুৱা ঘৰত থাকে?"		শিশুৰ সৈতে ভাষা খেলৰ পৰিকল্পনা কৰক, এটা শব্দ বাছি লওক আৰু পাল পাতি সেই শব্দৰ পৰা আৰম্ভ কৰি যিমান পাৰে বিভিন্ন বস্তুৰ নাম শ্বেয়াৰ কৰক।		সৰু পাত্ৰ এটাত চুণৰ গুটি ৰোপণ কৰি পানী দিব আৰু সৰু সৰু গজালি ওলোৱাটো চাওক। উদ্ভিদৰ বিভিন্ন অংশ আৰু ইয়াৰ বৃদ্ধিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। যাত্ৰাৰ সাক্ষী হ'বলৈ দৈনিক অংকুৰ পৰীক্ষাত লিপ্ত হওক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- কাহিনীৰ ব্যক্তিগতকৃত অন্ত কল্পনা আৰু বৰ্ণনা কৰে।
- শিল্প সামগ্ৰী, সঁজুলি, আৰু বাদ্যযন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ ধৰা আৰু ধৰি ৰখাৰ অন্বেষণ কৰে
- জনা তথ্য প্ৰয়োগ কৰে আৰু পছন্দ কৰে আৰু পছন্দ প্ৰকাশ কৰে।
- চিলেবিক শব্দৰ মিশ্ৰণ ঘটায়, উন্নত ধ্বনিগত সঠিকতাৰ সৈতে চিনাকি শব্দ গঠন কৰে।
- ছাঁ সৃষ্টিৰ ধাৰণা বুজি পায় আৰু ছাঁ নিৰ্মাণ আৰু অনুমান কৰি খেলে।
- ছবি এখনৰ হেৰাই যোৱা অংশ, ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু আলিটাৰেচন চিনাক্ত কৰে।
- সক্ৰিয়ভাৱে সুৰক্ষা আৰু অন্তৰ্ভুক্তিৰ অনুশীলন কৰে, নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিক স্বীকৃতি দিয়ে।
- দৈনন্দিন কাম-কাজ উপভোগ কৰে & চুটি সহজ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডাৰ্স! 20 mins	পদ্য গোৱা: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ১.১৪	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তৰ্ভুক্তি ২.৬	গল্প কোৱা: বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা ২.১০	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি ১.১২	কাহিনী কোৱা: পৰিৱেশ ১.৫	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ১১৫
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৫	প্ৰযুক্তি অন্বেষণ কৰক: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজা ২৭	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্ৰমত বুজা আৰু গণনা কৰা ২৬	মানি মেটাৰছ: বুজা আৰু লেনদেন কৰা ২৫	পাৰ্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পাৰ্থক্য তুলনা কৰক ২২	
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	কোন ?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰা ৩৯	শব্দৰ খেল: চিলেবল ব্ৰেক, জইন আৰু সলনি কৰক ৫৩	কোন ?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৫৬	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫০	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কাৰ্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	আহকচোন নৃত্য!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক & দ্ৰুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক ৯১	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ আৰু ৰান্ধক চিনি পাওক ৮৬	আশ্ৰয়: প্ৰয়োজনৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰক ৬৪	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৯১	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৬	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৭	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ১০৬	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১১৪	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্লেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১০৮	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কাৰ্য্য বুজিব ১১২	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	বিভিন্ন ধৰণৰ আশ্ৰয় শিবিৰ (বাহ, গাঁত, গুহা) আলোচনা কৰা। আপোনাৰ শিশুটিক কাগজ, ডাল বা সৰু বাকচ ব্যৱহাৰ কৰি ক্ষুদ্ৰ আশ্ৰয় শিবিৰ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। "চৰাই কেনেকুৱা ঘৰত থাকে?"		শিশুৰ সৈতে ভাষা খেলৰ পৰিকল্পনা কৰক, এটা শব্দ বাছি লওক আৰু পাল পাতি সেই শব্দৰ পৰা আৰম্ভ কৰি যিমান পাৰে বিভিন্ন বস্তুৰ নাম শ্বেয়াৰ কৰক।		সৰু পাত্ৰ এটাত চূণৰ গুটি ৰোপণ কৰি পানী দিব & সৰু সৰু গজালি ওলোৱাটো চাওক। উদ্ভিদৰ বিভিন্ন অংশ আৰু ইয়াৰ বৃদ্ধিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। যাত্ৰাৰ সাক্ষী হ'বলৈ দৈনিক অংকুৰ পৰীক্ষাত লিপ্ত হওক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সহায় বিচাৰে, সমনীয়াৰ খেল উপভোগ কৰে, পালৰ বাবে অপেক্ষা কৰে আৰু দৃশ্য কলা নিৰ্মাণ কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰে।
- সংখ্যাৰ শব্দ আৰু আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰি সহজ নিৰ্দেশনা শুনিব আৰু বুজি পায় আৰু শব্দৰ আৰম্ভণি আৰু শেষৰ চিলেবল চিনাক্ত কৰে।
- সাধাৰণ বস্তুসমূহ স্বতন্ত্ৰভাৱে চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰে।
- আৱৰ্জনা হ্ৰাস কৰা, বস্তু পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ কৰাৰ ধাৰণা বুজি পায়।
- জড়িত কৰে & সেইবোৰ পৰিচালনা কৰিবলৈ শিকে।
- বস্তুৰ সৰু সৰু গোট বনায়, বস্তুৰ মুঠ সংখ্যা গণনা কৰে & পাঁচটা বস্তুলৈকে দুটা গোট একত্ৰিত কৰে। ভাৰতীয় মুদ্ৰা চিনাক্ত কৰি ডামি ধনেৰে খেলে।
- দৈনন্দিন কাৰ্য্যকলাপ উপভোগ কৰে আৰু চুটি সহজ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে আৰু মটৰ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰদৰ্শন কৰে

শিকনৰ সময়		সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চৰ্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়াণ্ডাৰ্স! 20 mins	পদ্য গোৱা: বস্তু যোগ আৰু হ্ৰাস কৰা ২.১৩	পদ্য গোৱা: শ্ৰেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	কাহিনী কোৱা: আমাৰ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড (সূর্য্য, নক্ষত্ৰ। চন্দ্ৰ, গ্ৰহ আদি) ১.৯	গায়ক ছন্দ: ৰং ২.১১	গল্প কোৱা: অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি ১.১১	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	প্ৰহেলিকা সম্পূৰ্ণ কৰক: চিনাক্ত কৰক। এক্সটেণ্ড আৰু মেক ২৭	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা: • ৩-৪: ৰুচিবোধ (পৃষ্ঠা ১৫) • ৪-৫: প্ৰস্থৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ১৯) আৰু কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ২৬২৬) ৫-৬: সংখ্যা তুলনা (পৃষ্ঠা ৪০) & ছবি-শব্দৰ মিল (পৃষ্ঠা ৫১)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰক: নিৰ্দেশনা অনুসৰি বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৫৮	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	গোন্ধ আৰু কোৱা: চিনাক্ত কৰক, সুখদায়ক/অপ্ৰিয় হিচাপে পৃথক কৰক ৩৯	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা: • ৩-৪: ৰুচিবোধ (পৃষ্ঠা ১৫) • ৪-৫: প্ৰস্থৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ১৯) আৰু কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ২৬) ৫-৬: সংখ্যা তুলনা (পৃষ্ঠা ৪০) & ছবি-শব্দৰ মিল (পৃষ্ঠা ৫১)
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	বালিৰ আৱিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা ৬৫	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি- বক্ৰ, জিগ-জেগ, পোন ৰেখা ৮৪	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ আৰু উপকৰণ অনুমান কৰক ৭৩	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	আমাৰ বিনত থকা আশ্চৰ্য্য: নিৰাপদ আৱৰ্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্ৰেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে থকা নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	ছাঁ খেল: বুজিব, সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ১১৭	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই: চিনাক্ত কৰক, নাম দিয়ক আৰু বৰ্ণনা কৰক ১০৭	পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্ৰিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	কাগজৰ তলত মুদ্ৰা ৰাখক আৰু শিশুসকলক ক্ৰেয়ন ব্যৱহাৰ কৰি শ্ৰেডিং তৈয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, যাৰ ফলত মুদ্ৰাৰ ছাপ উন্মোচিত হয়। শিশুৰ সৈতে সহজ আৰ্থিক লেনদেনৰ খেল খেলক।		শিশুৰ সৈতে বিভিন্ন স্থানৰ বাবে নিয়ম আৰু অনুশাসনৰ বিষয়ে কথা পাতক, যেনে- ঘৰ, পথ, শ্ৰেণী, ধৰ্মীয় স্থান, উদ্যান আদি। তেওঁলোকক এইবোৰ বুজিবলৈ, মনত ৰাখিবলৈ আৰু অনুশীলন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		ৰঙীন কাগজ বা বাতৰি কাকতৰ পৰা কাটি লোৱা আকৃতিৰে এটা প্ৰহেলিকা সৃষ্টি কৰক। শিশুক সেইবোৰ চিনাক্ত/সজাই লোৱা/গণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু সেইবোৰক একেলগে ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন বস্তু তৈয়াৰ কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- বস্তুৰ সৰু সৰু গোট বনায়, বস্তুৰ মুঠ সংখ্যা গণনা কৰে, গোট কৰে & বস্তু সমানে বিতৰণ কৰে।
- দৈনন্দিন কাম-কাজ উপভোগ কৰে আৰু চুটি সহজ নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, তিনিটা স্তৰলৈকে বস্তুবোৰ ক্রমত সজাই তোলে
- ৬ ছবি এখনৰ হেৰাই যোৱা অংশ চিনাক্ত কৰে। শব্দত আৰম্ভণি আৰু শেষৰ চিলেবল চিনাক্ত কৰে।
- বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খায় & স্বাস্থ্যকৰ আৰু অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য চিনাক্ত কৰে ।
- জড়িত কৰে , অনুভৱ পৰিচালনা কৰিবলৈ কৌশল চিনাক্ত কৰে-অভ্যাস কৰে আৰু শ্রেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম অনুসৰণ কৰে।
- উদ্ভিদ, চৰাই আৰু প্রাণীৰ প্রয়োজনীয়তাৰ ওপৰত মতামত প্রকাশ কৰে আৰু আনৰ প্রতি মৰম প্রদর্শন কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স! 20 mins	গল্প কোৱা: পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্রতি কৃতজ্ঞতা ১.১	গল্প কোৱা: পৰিৱেশ ১.২	পদ্য গোৱা: বস্তু যোগ আৰু হ্রাস কৰা ২.১৩	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তর্ভুক্তি ১.১৪	ছবিৰ বর্ণনা কৰা যাওক: কোনোবাই কি দেখিব পাৰে সেই বিষয়ে কথা পাতক আৰু আলোচনা কৰক ৩	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	প্রথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: ক্রমবিন্যাস ইভেণ্ট ২৯	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	প্রহেলিকা সম্পূর্ণ কৰক: চিনাক্ত কৰক। এক্সটেণ্ড আৰু মেক ২৭	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা ২৬	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: সমস্যা সমাধান (পৃষ্ঠা ৩৫) • ৪-৫: পৰিঘটনাৰ ক্রম (পৃষ্ঠা ২২) & ট্রেচ আৰু ৰং (পৃষ্ঠা ২৮) • ৫-৬: সংযোজন (পৃষ্ঠা ৪৯)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	কোন ?: অনুমান কৰক। বস্তু চিনাক্ত আৰু বর্ণনা কৰা ৩৭	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ৫৯	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা ৪২	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক ৯১	ৰান্ধো আহক: ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চাট বনাওক ৭১	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/ দেৱাল বনোৱা ৮৯	সৃষ্টি কৰোঁ আহক: চুবুৰীত সাধাৰণ স্থান ৮৭	উৎসৱ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব ৯৬	ড্রেছিং আপ: প্রয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	কোন ?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ ৪৮	ছাঁ খেল: বুজিব, সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ১১৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	সক্রিয় হওঁ আহক! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	মুখস্থ কৰাত সহায় কৰিবলৈ সপ্তাহৰ দিন &মাহৰ পৰিচয় দিবলৈ আকর্ষণীয় গীতৰ সুৰ ব্যৱহাৰ কৰক। প্রতিদিনে একেলগে গান গাই স্মৰণ কৰাত সহায় কৰে আৰু দৈনিক কি তাৰিখ/দিন/মাহ সেই বিষয়ে আলোচনা কৰে		শিশুসকলক দৈনিক তেওঁলোকৰ দিন আৰু অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে সুধি ইভেণ্টসমূহৰ ক্রম আৰু ভাগ-বতৰা কৰাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলাত সহায় কৰক- তেওঁলোকে প্রথমে কি কৰিছিল? তাৰ পিছত? শেষত? ইত্যাদি একেদৰে তেওঁলোকক কাহিনী শ্বেয়াৰ কৰক & বিভিন্ন কামৰ পদক্ষেপৰ বিষয়ে কওক ..		শিশুসকলক কৃতজ্ঞতা প্রকাশ কৰিবলৈ উপহাৰৰ ইংগিত হিচাপে "ধন্যবাদ' কার্ড আৰু মাটি বা আনৰ সৰু সৰু বস্তু বনোৱাৰ শিল্প আৰু শিল্প কার্য্যকলাপত জড়িত কৰক। শিশুৱে কাক ধন্যবাদ দিব বিচাৰে আৰু কিয় সেই বিষয়ে কথা পাতক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- পাঁচটা বস্তুলৈকে দুটা গোট একত্রিত কৰে আৰু বস্তুবোৰক ক্রমত পুনৰ গণনা কৰে আৰু সাজি লয়।
- ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু আখৰ চিনাক্ত কৰে, সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰবোৰক শব্দৰ সৈতে চিনাক্ত আৰু সংযোগ কৰে আৰু জনা তথ্যক নতুন প্রসংগত প্রয়োগ কৰে
- ইভেন্টৰ ক্রমবিন্যাস বুজি পায় আৰু একেখিনিকে প্রকাশ কৰিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে। বিভিন্ন জীৱৰূপৰ জীৱন-চক্র বুজি পায়।
- আৱেগক শব্দ, মুখৰ অভিব্যক্তি, শৰীৰৰ প্রতিক্রিয়া আৰু সেইবোৰ পৰিচালনা কৰিবলৈ কৌশলৰ সৈতে জড়িত কৰে । সক্রিয়ভাৱে সুৰক্ষা আৰু অন্তর্ভুক্তিৰ অনুশীলন কৰে।
- শব্দভাণ্ডাৰ আৰু দিশ আৰু অৱস্থানৰ বুজাবুজি বিকশিত কৰে।
- দৃশ্য কলাক কাম কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী অন্বেষণ আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ছাপ সৃষ্টি কৰে।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	**আৰম্ভ কৰোঁ আহা!** 25 mins	**স্বাগতম**	**ৱার্ম আপ কৰক**	**পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা**	**উপস্থিতি**	**বতৰ**	**মুকলি কথোপকথন**
	খেলোঁ আহা! 30 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।**					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)						
শিকা আৰু খেলা	**আশ্চর্য সৃষ্টি কৰোঁ আহক! ওয়ান্ডার্স!** 20 mins	গল্প কোৱা: লিংগ অন্তর্ভুক্তি ১.১৪	পদ্য গোৱা: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	কাহিনী কোৱা: পথ সুৰক্ষা ১.৭	কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	ছন্দ গায়ক: বস্তু যোগ আৰু হ্রাস কৰা ২.১৩	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	আহক অন্বেষণ কৰোঁ 30 mins	প্রথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: ক্রমবিন্যাস ইভেণ্ট ২৯	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	একেধৰণৰ বস্তুৰ প্রত্যাহ্বান: বস্তুৰ ভিত্তি পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	শ্বেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা & বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পার্থক্য তুলনা কৰক ২১	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ১৮) • ৪-৫: ছবি- শব্দ মিলন - প (পৃষ্ঠা ৫৪) • ৫-৬: বাসস্থানৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৩)
	শুনো আৰু কথা পাতোঁ আহক! 20 mins	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: শৰীৰৰ অংগ আৰু সঁজুলিৰ আলোচনা ৪০	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ৫৯	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	ছন্দযুক্ত শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: চিনি পোৱা, চিনাক্ত কৰা। ষ্ট্রিং সৃষ্টি কৰক ৫০	মোৰ ৰঙীন ভাৱত: বৈচিত্র্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্রশংসা কৰক ৫৩	
	সৃষ্টি কৰোঁ আহক! 25 mins	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক ৯১	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ আৰু উপকৰণ অনুমান কৰক ৭৩	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	আশ্রয়: প্রয়োজনৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু বিভিন্ন সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰক ৭৫	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	শলাগ লওঁ আহক! 20 mins	জীৱনচক্র: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু বুজা ১১৮	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্রতীক চিনাক্ত কৰা (পথ সুৰক্ষা। ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি) ৩২	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তর্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	ছাঁ খেল: বুজিব, সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক ১১৭	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)						
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	**সক্রিয় হওঁ আহক!** 20 mins	**পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা**					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	**মুকলি বার্তালাপ**	**পুনৰাবৃত্তি**	**প্রিয় কাম**	**চাফা কৰা**	**পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা**	**তা-তা**
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ						
	ঘৰুৱা বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি শিশুৰ সৈতে সংখ্যা আৰু গণনাৰ খেল খেলক। গণনা কৰা বস্তুৰ সংগ্রহৰ পৰা দিয়া আৰু লোৱা আৰু সংগ্রহৰ পৰা বস্তু দিয়াৰ/লোৱাৰ পিছত যি বাকী আছে তাক গণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।		আপোনাৰ সন্তান, আপোনাৰ আৰু পৰিয়ালৰ আন সদস্যৰ পুৰণি ফটো খান্দি উলিয়াওক। বিভিন্ন পর্যায়ত সকলোকে কেনেকুৱা দেখা যায় সেই বিষয়ে কথা পাতক & তেওঁলোকৰ বয়স অনুমান কৰক। বয়সৰ লগে লগে মানুহৰ শৰীৰ কেনেকৈ সলনি হয় সেই কথা বুজিবলৈ বাতৰি কাকত/পুৰণি কিতাপৰ ছবি চাওক।		শিশুৰ সৈতে অনুমান আৰু কোৱা খেল খেলক। বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে জড়িত ইংগিত দিবলৈ পাল পাতি লওক- ৰং, আকৃতি, ব্যৱহাৰ, অৱস্থান, টেক্সচাৰ, গোন্ধ আদি & অনুমান কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- শিক্ষকৰ সহায়ত অন্যান্য শিশুৰ সৈতে শ্ৰেণীকোঠাৰ চাকৰিৰ চার্ট/পোষ্টাৰ/মডেল তৈয়াৰ কৰে।
- সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰবোৰক শব্দ, শব্দৰ সৈতে চিনি পায় আৰু সংযোগ কৰে।
- পাঁচটা বস্তুলৈকে দুটা গোট একত্ৰিত কৰে আৰু বস্তুসমূহক তিনিটা স্তৰলৈকে ক্ৰমত পুনৰ গণনা কৰে আৰু সাজি লয়।
- সহজ স্মৃতিশক্তি আৰু মিলন খেল খেলে আৰু এটা বস্তুৰ আন এটা বস্তুৰ প্ৰভাৰ চিনাক্ত কৰে সমনীয়া গোটত নিজৰ ধাৰণা, সঁজুলি, কাম কৰাৰ পদ্ধতি আৰু সঁহাৰি ভাগ-বতৰা কৰে।
- সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৱ-জন্তু, চৰাইৰ সাধাৰণ বিৱৰণ লক্ষ্য কৰে আৰু বৰ্ণনা কৰে
- তাৎক্ষণিক পৰিৱেশ আৰু ছবি/মডেলত

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! (20 mins)	পদ্য গোৱা: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	পদ্য গোৱা: শ্ৰেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম ২.১২	পদ্য গোৱা: বস্তু যোগ আৰু হ্ৰাস কৰা ২.১৩	পদ্য গোৱা: ঋতু ২.১০	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ১.১২	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	লেটস এক্সপ্লোৰ! (30 mins)	প্ৰথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: পৰিঘটনাৰ ক্ৰমবিন্যাস ২৯	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	মডেল আৰু মানচিত্ৰ: সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব ৩০	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	প্ৰহেলিকাটো সম্পূৰ্ণ কৰক: চিনাক্ত কৰক, সম্প্ৰসাৰণ কৰক আৰু নিৰ্মাণ কৰক ২৭	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • শিশুৰ সাধাৰণ অগ্ৰগতি • বৰ্তমানৰ দক্ষতা স্তৰ বুজিবলৈ ডমেইন ৱাইজ লার্নিং মেলা শিশুৰ পৰ্টফলিঅ' দেখুৱাওক আৰু আলোচনা কৰক
	লেটস হেয়াৰ এণ্ড টক্! (20 mins)	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ৫৯	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	কি হ'ব ?: চিন্তা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰক ৬০	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	
	লেটস ক্ৰিয়েট! (25 mins)	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৯	ক্ৰাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: কাগজ- মেচে আৰ্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৯২	ফ্লু'ৰ আৰ্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আৰ্হি আৰু অধিক ৮৬	নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক ৯১	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া চিত্ৰকলা আৰু অংকন ৬৪	
	লেটস এপ্ৰিশিয়েট! (20 mins)	আপুনি মোক বিচাৰি পাবনে ?: বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ভিত্তিত শ্ৰেয়াৰ কৰা মাপকাঠী ১১০	নিৰ্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক ৩১	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা ৯৮	জীৱনচক্ৰ: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বাবে আলোচনা আৰু বুজা ১১৮	ছায়া খেলা: বুজিব, সৃষ্টি কৰক আৰু অনুমান কৰক ১১৭	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্ৰেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে ঘৰ/চুবুৰীত ঘূৰি ফুৰক & বিভিন্ন বস্তুৰ দ্বাৰা নিক্ষেপ কৰা ছাঁ পৰ্যবেক্ষণ কৰক। এইবোৰৰ বিষয়ে কথা পাতক, মাটিত চক ব্যৱহাৰ কৰি ট্ৰেচ কৰক & দিনটোৰ বিভিন্ন সময়ত ইহঁত কেনেকৈ সলনি হয় তাৰ তুলনা কৰক		শিশুক মাটি/পিঠাগুৰিৰ সৈতে খেলিবলৈ উৎসাহিত কৰক- তেওঁলোকে যি বিচাৰে তাকে সৃষ্টি কৰিবলৈ দিয়ক। তেওঁলোকৰ সৃষ্টিৰ কথা পাতক, আলোচনা কৰক & শলাগ লওক। আপুনি তেওঁলোকক আকৃতি, বিভিন্ন ধৰণৰ ৰেখা, জীৱ-জন্তু আদি বনাবলৈও ক'ব পাৰে।		সন্তানৰ সৈতে নিজৰ ঘৰ/চুবুৰীৰ মানচিত্ৰ তৈয়াৰ কৰক। তেওঁলোকক ভ্ৰমণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, বস্তুবোৰ পৰ্যবেক্ষণ আৰু আঁকিব, লেণ্ডমার্ক/ৰেফাৰেন্স পইণ্ট/বস্তু ৰাখিব। এইবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সঠিক ক্ৰম, ছন্দ আৰু সুৰৰ সৈতে ছন্দ গায়, মুখৰ অভিব্যক্তিৰ জৰিয়তে আৱেগ প্ৰকাশ কৰে
- ইংগিত।
- স্থানীয়, সমস্যা সমাধান আৰু যুক্তিসংগত যুক্তিৰ দক্ষতা বিকাশ কৰে।
- প্ৰহেলিকাৰ টুকুৰাসমূহ সঠিকভাৱে চিনাক্ত আৰু মিল কৰে, প্ৰহেলিকাৰ ভিতৰত আৰ্হি আৰু ক্ৰমসমূহ সম্প্ৰসাৰিত কৰে।
- বিভিন্ন প্ৰসংগত নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে, তেওঁলোকক চিনাক্ত কৰা আৰু নামকৰণ কৰা।
- ঘৰুৱা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি ছন্দময় স্পন্দন সৃষ্টি কৰে, বিভিন্ন শব্দ আৰু আৰ্হি অন্বেষণ কৰে।
- উৎসৱত অংশগ্ৰহণ কৰে, বৈচিত্ৰময় পদ্ধতিৰ বিষয়ে শিকে & সাংস্কৃতিক প্ৰশংসা বিকশিত কৰে।
- পৰিঘটনা বা কাৰ্য্যৰ প্ৰভাৱ অনুমান কৰি ভৱিষ্যদ্বাণীমূলক দক্ষতা বৃদ্ধি কৰে।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটছ উইভ ওয়াণ্ডাৰ্চ! 20 mins	গায়ন ছন্দ: বস্তু যোগ আৰু হ্ৰাস কৰক ২.১৩	গায়ক ছন্দ: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পৰ্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	গায়ক ছন্দ: ঋতু ২.১০	গায়ক ছন্দ: ৰং ২.১১	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	লেটছ এক্সপ্লোৰ! 30 mins	একেধৰণৰ বস্তুৰ প্ৰত্যাস্থান: বস্তুৰ ভিত্তি পৰিৱৰ্তন পৰ্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	মডেল আৰু মানচিত্ৰ: সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব ৩০	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	প্ৰহেলিকা সম্পূৰ্ণ কৰক: চিনাক্ত কৰক। এক্সটেণ্ড আৰু মেক ২৭	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	সাপ্তাহিক কাৰ্য্যপত্ৰিকা: • ৩-৪: সমস্যা সমাধান (পৃষ্ঠা ৪২) • ৪-৫: সংখ্যাৰ তুলনা (পৃষ্ঠা ৫৫) ৫-৬: কিংকৰ্তব্যবিমূঢ় - সমস্যা সমাধান (পৃষ্ঠা ৮)
	লেটছ হেয়াৰ এণ্ড টক্! 20 mins	কি হ'ব ?: চিন্তা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰক ৬০	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ৫৯	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্ৰ্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্ৰশংসা কৰক ৫৩	
	লেটছ ক্ৰিয়েট! 25 mins	নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক ৯১	আহকচোন নৃত্য!: সৃষ্টি কৰক শৰীৰৰ গতিবিধিৰ আৰ্হি আৰু দ্ৰুত/ধীৰ স্পন্দনত পৰিবেশন কৰা ৭৭	উৎসৱ: উদ্‌যাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্ৰ্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	আশ্ৰয়: প্ৰয়োজনৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰক ৭৫	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা অথবা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ পৰৱৰ্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক
	লেটছ এপ্ৰিশিয়েট! 20 mins	ছায়া খেলা: বুজিব, সৃষ্টি কৰক আৰু অনুমান কৰক ১১৭	নিৰ্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং। ৰোডৱেজ আৰু অধিক ৩১	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্ৰেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	জীৱনচক্ৰ: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বাবে আলোচনা আৰু বুজা ১১৮	আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্ৰতীক চিনাক্ত কৰা (পথ সুৰক্ষা, ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি) ৩২	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটছ গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে নাচি উপভোগ কৰক, একাধিক ভাষাত বিভিন্ন ছন্দ আৰু গীত বজাই বা গাই দ্ৰুত আৰু লেহেমীয়া সংগীতৰ স্পন্দনত খোজ মেক আপ কৰক।			সহজ লেনদেনৰ বাবে প্ৰকৃত মুদ্ৰা/নোট দেখুৱাই আৰু ব্যৱহাৰ কৰি আপোনাৰ সন্তানক ধনৰ বিষয়ে বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰক। বজাৰ ভ্ৰমণৰ সময়ত শিশুটিক হস্তান্তৰ কৰিবলৈ দিয়ক আৰু দোকানীৰ পৰা টকা ঘূৰাই লওক।		শিশুৰ সৈতে অনুমান আৰু কোৱা খেল খেলক। বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে জড়িত ইংগিত দিবলৈ পাল পাতি লওক- ৰং, আকৃতি, ব্যৱহাৰ, অৱস্থান, টেক্সচাৰ, গোন্ধ আদি & অনুমান কৰক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- খাদ্যত পুষ্টি আৰু বৈচিত্র্যৰ গুৰুত্ব বুজিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্যৰ অন্বেষণ কৰে।
- আনৰ সৈতে সহযোগিতা কৰে, দায়িত্ব লয় আৰু নিয়ম মানি চলাৰ গুৰুত্ব বুজি পায়।
- সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰে আৰু গল্প কোৱা আৰু ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ অধিবেশনত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত হয়
- নিৰাপদ আৱর্জনা পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰৰ বাবে সৃষ্টিশীল চিন্তা প্ৰয়োগ কৰে আৰু চৌপাশ পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখে।
- সাধাৰণ ছবিৰ ৰূপৰেখা কাটি বা ফালি ফাইন কৰি ফাইন মটৰ দক্ষতা আৰু সৃষ্টিশীলতা বৃদ্ধি কৰে।
- ৰূপৰ পৰিৱর্তনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুবোৰ পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰে, পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰে আৰু যুক্তিসংগত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰে।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (30 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! (20 mins)	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা। আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	ছন্দ গায়ক: বস্তু যোগ আৰু হ্রাস কৰা ২.১৩	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা, আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	গায়ক ছন্দ: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	গায়ক ছন্দ: শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/ উদ্যানত নিয়ম ২.১২	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময় ৪
	লেটস এক্সপ্লোৰ! (30 mins)	একেধৰণৰ বস্তুৰ প্ৰত্যাহ্বান: বস্তুৰ ভিত্তি পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা ২২	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: কি ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্রৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চাওক। ১৩	প্ৰথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: পৰিঘটনাৰ ক্ৰমবিন্যাস ২৯	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	মডেল আৰু মানচিত্ৰ: সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব ৩০	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ৩০) • ৪-৫: সংখ্যা • তুলনা (পৃষ্ঠা ৫১) আৰু কোলাজৰ কাম (পৃষ্ঠা ৩৪) • ৫-৬: ট্রেচ আৰু ৰং (পৃষ্ঠা ২০) আৰু মুক্ত অংকন (পৃষ্ঠা ৫৬)
	লেটস হেয়াৰ এণ্ড টক্! (20 mins)	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্ৰকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	কি হ'ব ?: চিন্তা কৰা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰা ৬০	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫৯	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ৫৯	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	লেটস ক্ৰিয়েট! (25 mins)	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/ দেৱাল বনোৱা ৮৯	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	ক্রাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: কাগজ- মেচে আর্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৯২	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	আমাৰ বিনত থকা আশ্চর্য্য: নিৰাপদ আৱর্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	লেটস এপ্রিশিয়েট! (20 mins)	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বলি থাকে আৰু কি নহয় পর্যবেক্ষণ কৰক ১০২	নির্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক ৩১	ড্রেছিং আপ: প্ৰয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	স্পর্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক : টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক ১১১	জীৱনচক্র: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বাবে আলোচনা আৰু বুজা ১১৮	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্ৰেষ্টি আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	শিশুৰ সৈতে গল্প কোৱাৰ অধিবেশনত লিপ্ত হওক। তেওঁলোকৰ প্রিয় কাহিনীবোৰ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। আপুনি একেলগে বিভিন্ন বিষয়ৰ ওপৰত মজাৰ কাহিনী আৰু ছন্দ সৃষ্টি কৰিব পাৰে, লগতে।			টেবুল ৰখা, খেলনা চাফা কৰাত সহায় কৰা, ঘৰৰ গছ-গছনিবোৰত পানী দিয়া আদি সহজ কামৰ দায়িত্ব লোৱাত শিশুসকলক নিয়োজিত কৰক। তেওঁলোকৰ সৈতে সোঁৱৰণী হিচাপে দৈনন্দিন দায়িত্বৰ এখন চিত্রাংকিত চার্ট বনাওক।		শিশুসকলক সাজ-পোছাক পিন্ধি স্বাধীনতাৰ অভ্যাস কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, আমি কিয় বিভিন্ন কাপোৰ পিন্ধো সেই কথা বুজিবলৈ সহায় কৰক আৰু সাজ-পোছাকত ব্যক্তিগত পছন্দ উদযাপন কৰক।	

শিশুৱে কি শিকিব:

- • টেক্সচাৰ, আকৃতি, উষ্ণতা, ৰং, আকাৰ, ওজন আদিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু তুলনা কৰে। বস্তু আৰু পৰিঘটনাসমূহক যুক্তিসংগত ক্ৰমত ৰাখে।
- • সুৰক্ষা, সাধাৰণ নিয়ম, অনুভৱ আৰু অন্তর্ভুক্তিৰ ব্যৱস্থাপনা সক্ৰিয়ভাৱে বুজি পায় আৰু অনুশীলন কৰে।
- পৰিঘটনা, সংঘটনৰ ক্ৰমত কাহিনী, চিলেবল আৰু শব্দৰ খেলৰ আখ্যানত নিয়োজিত হয়।
- সমাধানত উপনীত হ'বলৈ পূৰ্বৰ জ্ঞান আৰু যুক্তিসংগত যুক্তি অন্বেষণ, পৰীক্ষা আৰু প্ৰয়োগ কৰে।
- সংখ্যা আৰু গণনাত দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰে, বস্তুবোৰক বিভিন্ন ধৰণে সমানে ভাগ কৰে। কংক্ৰিটৰ বস্তুৰে গিভ-টেক-কাউণ্টৰ অভ্যাস কৰা।
- বিভিন্ন জীৱৰ জীৱন-চক্ৰ বুজি পায় আৰু ছবিৰ কার্ডসমূহ ক্ৰমাগতভাৱে স্থাপন কৰে।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! 20 mins	কাহিনী কোৱা: নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা ১.১৩	পদ্য গোৱা: শ্ৰেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/ উদ্যানত নিয়ম ২.১২	গায়ক ছন্দ: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	পদ্য গোৱা: বস্তু যোগ আৰু হ্ৰাস কৰা ২.১৩	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা, আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ/ গল্পৰ কিতাপ পঢ়াৰ সময়
	লেটস এক্সপ্লোৰ! 30 mins	নিৰ্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক ৩১	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	প্ৰথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: পৰিঘটনাৰ ক্ৰমবিন্যাস ২৯	শ্বেপ টেংগ্ৰামৰ সৈতে খেলা & বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক, উষ্ণতাৰ পার্থক্য তুলনা কৰক ২১	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৭) • ৪-৫: একে ৰঙৰ বস্তুৰ মিলন (পৃষ্ঠা ৪৯) ৫-৬: সংখ্যাৰ তুলনা (পৃষ্ঠা ৪৪)
	লেটস হেয়াৰ এন্ড টক্! 20 mins	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্ৰকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	কি হ'ব ?: চিন্তা কৰা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰা ৬০	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্ৰ্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্ৰশংসা কৰক ৫৩	
	লেটস ক্ৰিয়েট! 25 mins	আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৯৩	ফ্লু'ৰ আৰ্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আৰ্হি আৰু অধিক) ৮৬	ক্ৰাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: কাগজ- মেচে আৰ্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৯২	সৃষ্টি কৰোঁ আহক: চুবুৰীত সাধাৰণ স্থান ৮৭	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ আৰু উপকৰণ অনুমান কৰক ৭৩	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্ৰমণ
	লেটস এপ্রিশিয়েট! 20 mins	ড্রেছিং আপ: প্ৰয়োজন, বৈচিত্ৰ্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তর্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১১৩	জীৱনচক্ৰ: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বাবে আলোচনা আৰু বুজা ১১৭	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	শিশুসকলক নিজৰ ছবি/স্ক্ৰেপ কিতাপ তৈয়াৰ কৰাত নিয়োজিত কৰক। পুৰণি বাতৰি কাকত/কিতাপ আদিৰ পৰা তেওঁলোকে ভাল পোৱা ছবি আৰু বিভিন্ন পাত/ফুলৰ দৰে অন্যান্য প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীৰ ছবি ফালি পেষ্ট কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক-			পৰিয়ালৰ বাবে শিশুসকলক অগ্নিবিহীন সৰল ৰন্ধন কার্য্যত জড়িত কৰক। তেওঁলোকক বিভিন্ন পৰিমাণত উপাদান চিনাক্ত আৰু মিহলাই, সোৱাদ, গোন্ধ, অনুমান আৰু প্ৰয়োজন অনুসৰি তাৰতম্য কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।		নির্মাণ অনুশীলনত শিশুসকলক প্ৰত্যাহ্বান জনাওক। উদাহৰণস্বৰূপে- ষ্টীল/প্লাষ্টিকৰ পাকঘৰৰ বাচন-বর্তন ব্যৱহাৰ কৰি তেওঁলোকে কৰিব পৰা আটাইতকৈ ওখ টাৰাৰটো বনাবলৈ কওক, বা ইটা/শিল আদি ব্যৱহাৰ কৰি দীঘলীয়া দলং এখন বনাবলৈ কওক।

শিশুৱে কি শিকিব:

- ৱাল্টছ পাল পাতি, চুটি নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে, মৰম দেখুৱায়, আৰু বিভিন্ন সমনীয়াৰ সৈতে অন্তর্ভুক্তভাৱে খেলে। শিক্ষকক সহায় কৰে, সক্রিয় দায়িত্ব লয়, শ্রেণীকোঠা সংগঠিত কৰে & বস্তু সমানে ভাগ কৰে।
- নিজৰ পছন্দ, আগ্রহ প্রকাশ কৰে আৰু বাছনি কৰে। ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং আৰু অন্যান্য সৃষ্টিশীল কার্য্যকলাপত জড়িত।
- সাধাৰণ বস্তু/সঁজুলি/গেজেটৰ উদ্দেশ্য আৰু কার্য্যৰ বিষয়ে বুজাবুজি প্রদর্শন কৰে।
- চিনাকি কবিতাৰ পৰা ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰে & নতুন ছন্দযুক্ত শব্দ সৃষ্টি কৰে।
- কাহিনী এটাৰ কাহিনীভাগ আৰু চৰিত্র চিনাক্ত কৰি কাহিনীৰ পৰা শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সঠিক ক্রমত পুনৰ কয়।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! 20 mins	পদ্য গোৱা: হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা ২.৩	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ১.১২	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা, আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	গল্প কোৱা: জীৱ-জন্তু- ঘৰচীয়া আৰু বন্য ১.৮	পদ্য গোৱা: দিশ আৰু অৱস্থান ২.১৪	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	লেটস এক্সপ্লোৰ! 30 mins	আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্রতীক চিনাক্ত কৰা (পথ সুৰক্ষা, ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি) ৩২	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	অদ্ভুত ছবি/বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ১৭	নির্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক ৩১	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: সংখ্যাৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৪৭) • ৪-৫: একে ৰঙৰ বস্তুৰ মিলন (পৃষ্ঠা ৪৯) ৫-৬: সংখ্যাৰ তুলনা (পৃষ্ঠা
	লেটস হেয়াৰ এণ্ড টক্! 20 mins	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্রকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ১ ৰ সাধাৰণ বর্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	কি হ'ব ?: চিন্তা কৰা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্রয়োগ কৰা ৬০	শব্দৰ খেল: ব্রেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক ৫৬	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যত্ন লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • নির্ধাৰিত বিকাশমূলক বিষয়বস্তুৰ ওপৰত আন একে বয়সৰ শিশুৰ অভিভাৱকৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰক
	লেটস ক্রিয়েট! 25 mins	আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৯৩	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চৌপাশৰ বস্তু ৭৯	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/ দেৱাল বনোৱা ৮৯	উৎসৰ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	
	লেটস এপ্রিশিয়েট! 20 mins	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে থকা নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব ৯৬	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক ১০১	জীৱনচক্র: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বাবে আলোচনা আৰু বুজা ১১৮	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	শিশুসকলক সজাগতা আৰু বুজাবুজিৰ বাবে তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ পথৰ চিন, ৰেষ্টুমৰ চিন, খাদ্যৰ চিন আৰু বিপদৰ চিন আদি সাধাৰণ চিহ্ন চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। এইবোৰ য'তেই দেখা পায় তাতেই বিচাৰি উলিয়াওক & কথা পাতক।			ঘৰতে থকা দৈনন্দিন বস্তুবোৰ সকলোকে সমান সংখ্যক ৰোটি পৰিবেশন কৰা, প্লেট বিতৰণ কৰা ইত্যাদি ঘৰৰ বিভিন্ন সদস্যক দিব, লোৱা, সমানে ভাগ কৰা আৰু গণিব পৰাকৈ শিশুসকলক হাতে কামে শিক্ষণত নিয়োজিত কৰক		শিশুসকলৰ সৈতে এটা মিল থকা খেল খেলক য'ত তেওঁলোকে দৈনন্দিন বস্তুসমূহৰ ভিত্তিত তেওঁলোকৰ ব্যৱহাৰৰ দৰে মূল বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সংযোগ আৰু মিলন কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে-বাকেট-মগ, ব্রাছ- টুথপেষ্ট, & লক-কী।

শিশুৱে কি শিকিব:

- বিভিন্ন ঘড়ী আৰু ঘড়ীৰ সময়- প্ৰকাৰ আৰু বৈশিষ্ট্যৰ ধাৰণা বুজি পায়
- বিচলিত বা খং অনুভৱ কৰাৰ সময়ত পৰিৱৰ্তন শান্তভাৱে গ্ৰহণ কৰি আত্মনিয়ন্ত্ৰণৰ দক্ষতা দেখুৱায়।
- স্বাস্থ্যকৰ আৰু অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য চিনাক্ত, নাম আৰু পাৰ্থক্য কৰে। স্বতন্ত্ৰভাৱে খায়। সক্ৰিয়ভাৱে।
- সাহিত্যত জড়িত, গল্প, কবিতা আৰু উচ্চস্বৰে পঢ়া
- অংকন আৰু ৰং কৰাৰ জৰিয়তে কলাত্মক সৃষ্টিশীলতা প্ৰকাশ কৰে, অধিক নিখুঁত শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিকশিত হয় সৰল শব্দ আৰু উদ্ভাৱনীমূলক বানানক অংকনত একত্ৰিত কৰে, প্ৰকাশভংগীৰ ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।
- ব্যক্তিগত সুৰক্ষাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়ে, শব্দ আৰু মুখৰ জৰিয়তে সৰল আৱেগ চিনাক্ত আৰু প্ৰকাশ কৰে
- অভিব্যক্তি, চিনাকি প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা সমৰ্থন বিচৰা।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়াণ্ডাৰ্চ! 20 mins	পদ্য গোৱা: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ ২.১৫	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা। আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	পদ্য গোৱা: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ ২.১৫	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	গল্প কোৱা: নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ১.১২	বিনামূল্যে ছবি কিতাপ/গল্প পুথি পঢ়াৰ সময়
	লেটস এক্সপ্লোৰ! 30 mins	জিগছ পাজলৰ সৈতে খেলা: হেৰুৱা অংশ সম্পূৰ্ণ আৰু চিনাক্ত কৰা ২৭	ঘড়ীৰ অভিযান: সময়ৰ ধাৰণা বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা। ঘড়ী/ঘড়ীৰ প্ৰকাৰ ৩৩	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	ঘড়ীৰ সন্ধান: সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ঘড়ীৰ প্ৰকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা ৩৩	মডেল আৰু মানচিত্ৰ: সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব ৩০	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: কিতাপ এখন আঁকক (পৃষ্ঠা ৪৪) • ৪-৫: ৰঙৰ ধাৰণা (পৃষ্ঠা ৩২) ৫-৬: ছবিখন সম্পূৰ্ণ কৰা (পৃষ্ঠা ১৪) & মুক্ত লিখা (পৃষ্ঠা ৩৮)
	লেটস হেয়াৰ এণ্ড টক্! 20 mins	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্ৰকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	মোৰ ৰঙীন ভাৰত:বৈচিত্ৰ্যৰ অন্বেষণ , বুজিব আৰু শলাগ লওক ৫৩	কি হ'ব ?: চিন্তা কৰা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰা ৬০	শব্দ অনুমান কৰক: সৃষ্টি, চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য ৩৬	আহক : আমাৰ চাৰিওফালে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক ৫৯	পৰ্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবৰ্ধক কার্য্যকলাপ
	লেটস ক্ৰিয়েট! 25 mins	সৰু লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ ডিজাইন কৰক ৯৪	ৰান্ধো আহক: ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চাট বনাওক ৭১	ক্ৰাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: কাগজ- মেচে আৰ্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৯২	ফ্লু'ৰ আৰ্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আৰ্হি আৰু অধিক) ৮৬	আহকচোন নৃত্য!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক & দ্ৰুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক ৭৭	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্ৰদায় ভ্ৰমণ
	লেটস এপ্ৰিশিয়েট! 20 mins	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্ৰেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ ১১৬	সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপ: ভিত্তিক ৰং সজাওক। আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠী ১০৩	নিৰ্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক ৩১	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	আলোচনা কৰোঁ আহক: আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি ১১৪	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাওক
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	একেলগে এটা ৰঙীন ফলমূল আৰু শাক-পাচলিৰ চাট বনাওক। আপেল, শসা, টমেটো, আৰু অধিক সোৱাদৰ বাবে চাট মছলা ছটিয়াই দিয়াৰ দৰে উপাদানসমূহ গোটাই লওক।		ৰঙীন গুড়ি বা আনকি ফুলৰ পাহিৰ দৰে সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি ৰেংগোলি শিল্প সৃষ্টি কৰক। আপোনাৰ ৰেংগোলিক স্পন্দনশীল আৰু অনন্য কৰিবলৈ বিভিন্ন আকৃতি আৰু আৰ্হি অন্বেষণ কৰক।		ঘড়ী বা ঘড়ী ব্যৱহাৰ কৰি সংখ্যাবোৰ অন্বেষণ কৰক, ঘণ্টা আৰু মিনিটৰ হাতৰ বিষয়ে কওক আৰু দিনটোৰ বিভিন্ন সময়ৰ সৈতে জড়িত দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সময় কোৱাৰ দক্ষতা বিকাশ কৰে, ঘড়ীৰ মৌলিক বৈশিষ্ট্যসমূহ চিনাক্ত কৰে, সৰল সময়ৰ ব্যৱধান বুজি পায়, আৰু সময়ৰ ধাৰণাটোক তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন ৰুটিনৰ সৈতে জড়িত কৰে।
- তীক্ষ্ণ পৰ্যবেক্ষণ, মনোযোগী শুনা আৰু নির্দেশনাসমূহ নিপুণভাৱে অনুসৰণ কৰে, ছবিৰ সৈতে বর্ণনাসমূহ ফলপ্রসূভাৱে মিলাই দিয়ে
- সম্পদসমূহ মনযোগেৰে ব্যৱহাৰ কৰাৰ লগতে পৰিৱেশ, স্থানীয়/গোলকীয় সংস্কৃতি আৰু বিদ্যমান শিল্পৰ সৈতে জড়িত হয়।
- গল্প আৰু কবিতাৰ জৰিয়তে সাহিত্যৰ সৈতে জড়িত হয়, নিখুঁত অংকন আৰু ৰঙৰ জৰিয়তে কলাত্মক সৃষ্টিশীলতা প্রকাশ কৰে।
- পাৰস্পৰিক অভিজ্ঞতাৰ জৰিয়তে বিশ্বৰ বৈচিত্র্য অন্বেষণ আৰু প্রশংসা কৰে, বিভিন্ন সংস্কৃতি, পৰম্পৰা, আৰু দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে শিকে।
- ৰাষ্ট্রীয় তাৎপর্য্যৰ কাহিনীসমূহ অন্বেষণ কৰে, গৌৰৱৰ পোষকতা কৰে আৰু প্রেৰণাদায়ক ব্যক্তিসকলক বুজায়

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! 20 mins	পদ্য গোৱা : বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ ২.৭	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	পদ্য গোৱা: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ ২.১৫	গল্প কোৱা: দায়িত্ব লোৱা। আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.১৫	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	বিনামূল্যে ছবি কিতাপ/গল্প পুথি পঢ়াৰ সময় ৪
	লেটস এক্সপ্লোৰ! 30 mins	ঘড়ীৰ প্রশ্ন : সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ ঘড়ীৰ প্রকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা ৩৩	শ্বেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ২৩	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	ঘড়ীৰ সন্ধান: সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ ঘড়ীৰ প্রকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা ৩৩	মোৰ হাতত কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা ২৮	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: একে ধৰণৰ বস্তুৰ মিল (পৃষ্ঠা ১৭) • ৪-৫: সংখ্যা গণনা আৰু লিখা (পৃষ্ঠা ৩৮) • ৫-৬: মুক্ত অংকন (পৃষ্ঠা ৪৮) আৰু সংযোজন (পৃষ্ঠা ৫৩)
	লেটস হেয়াৰ এন্ড টক্! 20 mins	সপ্তাহ আৰু মাহ : নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক: নির্দেশনা অনুসৰি বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৫৮	ছবি চিকাৰ: ভিত্তি মাপকাঠী পর্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰা ৩৪	কি হ'ব ?: চিন্তা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্রয়োগ ৬০	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্রকাৰ। সোৱাদ। পছন্দ, পুষ্টি ৬১	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ
	লেটস ক্রিয়েট! 25 mins	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব ৮২	সৰু লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ ডিজাইন কৰক ৯৪	আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৯৩	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ আৰু উপকৰণ অনুমান কৰক ৭৩	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ ৮৩	পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	লেটস এপ্রিশিয়েট! 20 mins	দেশ আৰু সংস্কৃতি : বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	ড্রেছিং আপ: প্রয়োজন, বৈচিত্র্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা ১১২	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে স্কেভেঞ্জাৰ হাণ্টলৈ যাওক! ঘৰৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ সহজ নির্দেশনাৰ ভিত্তিত বিচাৰি উলিয়াওক, যেনে "ঘূৰণীয়া কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক" বা "কোমল কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক।"		আপোনাৰ পাকঘৰক এটা সংগীত ষ্টুডিঅ'লৈ ৰূপান্তৰিত কৰক আৰু বিভিন্ন শব্দ কেনেকৈ তৈয়াৰ কৰা হয় সেই বিষয়ে অন্বেষণ কৰক। বাদ্যযন্ত্র হিচাপে পাত্র, কেৰাহী আৰু চামুচ ব্যৱহাৰ কৰি আপোনাৰ সন্তানৰ সৈতে বিট বনাওক		সপ্তাহ আৰু মাহ একেলগে অন্বেষণ কৰক। দিন আৰু মাহৰ কথা ক'বলৈ কেলেণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰক। বিশেষ অনুষ্ঠান, উৎসৱ আৰু জন্মদিনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক, বিভিন্ন মাহৰ সৈতে জড়িত কৰক	

শিশুৱে কি শিকিব:

- সাহিত্যত সক্রিয়ভাৱে জড়িত হয় আৰু ৰাষ্ট্রীয় তাৎপর্য্যৰ কাহিনী অন্বেষণ কৰে আৰু প্রেৰণাদায়ক ব্যক্তিত্ব পর্যাপ্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে আৰু আদিম মানচিত্রৰ জৰিয়তে স্থানীয় বুজাবুজি প্রকাশ কৰে।
- সাধাৰণ আখৰ আৰু ইয়াৰ শব্দ, চিন, ল'গ' আৰু লেবেল চিনাক্ত কৰিবলৈ জ্ঞান পর্যবেক্ষণ, তুলনা, বর্ণনা আৰু সৃষ্টিশীলভাৱে প্রয়োগ কৰে
- সৃষ্টি আৰু পাৰস্পৰিক ক্রিয়াৰ জৰিয়তে বৈচিত্র্যৰ অন্বেষণ আৰু প্রশংসা কৰে, আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খায়।
- ঘড়ীৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ চিনাক্ত কৰে, সৰল সময়ৰ ব্যৱধান বুজি পায়, আৰু সময়ৰ ধাৰণাটোক তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন ৰুটিনৰ সৈতে সংযুক্ত কৰে।
- ইচ্ছা আৰু অনুভৱ প্রকাশ কৰে, তেওঁলোকৰ পালৰ বাবে অপেক্ষা কৰে আৰু কার্য্যকলাপৰ পৰিৱর্তন শান্তভাৱে গ্রহণ কৰি অনুভৱ পৰিচালনা কৰে

শিকনৰ সময়		সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটস উইভ ওয়ান্ডার্স! 20 mins	গল্প কোৱা: ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্রা আৰু জাতীয় নায়ক ১.১৬	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	পদ্য গোৱা: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ ২.১৫	গল্প কোৱা: ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্রা আৰু জাতীয় নায়ক ১.১৬	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	বিনামূল্যে ছবি কিতাপ/গল্প পুথি পঢ়াৰ সময় ৪
	লেটস এক্সপ্লোৰ! 30 mins	ছবি চিকাৰ: ভিত্তি মাপকাঠী পর্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰা ৩৪	মডেল আৰু মানচিত্র: সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব ৩০	ঘড়ীৰ সন্ধান: সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ঘড়ীৰ প্রকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা ৩৩	জিগছ পাজলৰ সৈতে খেলা: হেৰুৱা অংশ সম্পূর্ণ আৰু চিনাক্ত কৰা ২৭	মানি মেটাৰছ: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪	সাপ্তাহিক কার্য্যপত্রিকা: • ৩-৪: একে ধৰণৰ বস্তুৰ মিল (পৃষ্ঠা ১৭) • ৪-৫: সংখ্যা গণনা আৰু লিখা (পৃষ্ঠা ৩৮) • ৫-৬: মুক্ত অংকন (পৃষ্ঠা ৪৮) আৰু সংযোজন (পৃষ্ঠা ৫৩)
	লেটস হেয়াৰ এন্ড টক্! 20 mins	আমাৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ: ফল-মূল, শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু, চৰাই আদি চিনাক্ত আৰু বর্ণনা কৰা। ৫৬	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্রকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান ৫৫	স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলোৱা ৫৪	
	লেটস ক্রিয়েট! 25 mins	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং ৭৪	আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৯৩	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা ৮০	ৰেপ ইট আপ: আকৃতি, বাকচ, আৰু সজ্জা ৯০	আমাৰ বিনত থকা আশ্চর্য্য: নিৰাপদ আৱর্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ ৮১	পর্যবেক্ষণ ভিত্তিক শক্তিবর্ধক কার্য্যকলাপ পছন্দ ভিত্তিক বিনামূলীয়া ইনড'ৰ/আউটড'ৰ খেলা বা সম্প্রদায় ভ্রমণ
	লেটস এপ্রিশিয়েট! 20 mins	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্রতীক চিনাক্ত কৰা (পথ সুৰক্ষা, ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি) ৩১	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	পৰৱর্তী সপ্তাহৰ বাবে প্রস্তুতি চলাওক ৬২
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
বিশ্লেষ্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ							
	ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে স্কেভেঞ্জাৰ হাণ্টলৈ যাওক! ঘৰৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ সহজ নির্দেশনাৰ ভিত্তিত বিচাৰি উলিয়াওক, যেনে "ঘূৰণীয়া কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক" বা "কোমল কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক।"		আপোনাৰ পাকঘৰক এটা সংগীত ষ্টুডিঅ'লৈ ৰূপান্তৰিত কৰক আৰু বিভিন্ন শব্দ কেনেকৈ তৈয়াৰ কৰা হয় সেই বিষয়ে অন্বেষণ কৰক। বাদ্যযন্ত্র হিচাপে পাত্র, কেৰাহী আৰু চামুচ ব্যৱহাৰ কৰি আপোনাৰ সন্তানৰ সৈতে বিট বনাওক		সপ্তাহ আৰু মাহ একেলগে অন্বেষণ কৰক। দিন আৰু মাহৰ কথা ক'বলৈ কেলেণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰক। বিশেষ অনুষ্ঠান, উৎসৱ আৰু জন্মদিনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক, বিভিন্ন মাহৰ সৈতে জড়িত কৰক	

শিশুৱে কি শিকিব:

- মনোযোগেৰে শুনি থাকে আৰু পুনৰ কোৱাৰ সময়ত সঠিক ক্ৰমত পৰিঘটনা আৰু চৰিত্ৰবোৰ মনত পেলায়।
- অংকনত সৃষ্টিশীলতা প্ৰকাশ কৰে, ব্যক্তিগত আখ্যান আৰু ছবিৰ কিতাপ শিল্পকৰ্ম কৰে।
- নিৰাপদ পৰিৱেশত আনৰ সৈতে মত বিনিময় কৰাৰ সময়ত যোগাযোগৰ দক্ষতা বিকাশ কৰে
- বৈচিত্ৰ্য, অক্ষমতা আৰু প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি সংবেদনশীলতা দেখুৱাই পছন্দ কৰে আৰু পছন্দ প্ৰকাশ কৰে। অংশীদাৰী সম্পদ (কাগজ, শক্তি) মননশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত জনা তথ্য সৃষ্টিশীলভাৱে প্ৰয়োগ কৰে।
- তীক্ষ্ণ পৰ্যবেক্ষণ, মনোযোগী শুনা দেখুৱায়, নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে আৰু ছবিৰ সৈতে বৰ্ণনাসমূহ ফলপ্ৰসূভাৱে মিলাই দিয়ে।

শিকনৰ সময়		সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৱাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 30 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					
লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)							
শিকা আৰু খেলা	লেটছ উইভ ওয়ান্ডাৰ্চ! 20 mins	গল্প কোৱা: ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্ৰা আৰু জাতীয় নায়ক১.১৬	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	পদ্য গোৱা: সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ ২.১৫	গল্প কোৱা: ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্ৰা আৰু জাতীয় নায়ক১.১৬	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী তৈয়াৰ কৰক ৫	ছবি/শব্দৰ দেৱাল সৃষ্টি কৰা ১১৫
	লেটছ এক্সপ্লোৰ! 30 mins	ছবি চিকাৰ: ভিত্তি মাপকাঠী পৰ্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰা ৩৪	শ্বেপ টেংগ্ৰামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা২৩	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক ১০৮	ছবি চিকাৰ: ভিত্তি মাপকাঠী পৰ্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰা ৩৪	ঘড়ীৰ সন্ধান: সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ঘড়ীৰ প্ৰকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা ৩৩	মাহেকীয়া ইচিচিই দিৱস যন্ত্ৰ লোৱাসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক- • শিশুৰ সৈতে শাৰীৰিক বিকাশৰ কাম-কাজ কেনেকৈ চলাব লাগে তাৰ প্ৰদৰ্শন কৰা: হপস্কচ, যোগাসন, ক্ৰীড়া ইত্যাদি। • টেলেণ্ট শ্ব'
	লেটছ হেয়াৰ এণ্ড টক্! 20 mins	নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰক: নিৰ্দেশনা অনুসৰি বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক ৫৮	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: ৷১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা আৰু শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা ৫১	পৰিয়াল: সম্পৰ্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক ৪৩	খাদ্যৰ অন্বেষণ: প্ৰকাৰ, ৰুচি, পছন্দ, পুষ্টি ৬১	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: ৰুটিন, শৰীৰৰ অংগসমূহৰ ওপৰত আলোচনা। ক্লিন কৰিবলৈ সঁজুলিসমূহ ৪০	
	লেটছ ক্ৰিয়েট! 25 mins	সৰু লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ ডিজাইন কৰক ৯৪	উৎসৱ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্ৰ্যৰ শলাগ লোৱা ৮৮	সৰু লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ ডিজাইন কৰক ৯৪	ক্ৰাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: কাগজ- মেচে আৰ্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৯২	আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৯৩	
	লেটছ এপ্ৰিশিয়েট! 20 mins	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম ৪৫	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ১১৯	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী ১২০	
দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)							
ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেটছ গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা
ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ							
	সুৰক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি সন্তানৰ সৈতে যান-বাহনৰ নিয়মৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। ঘৰৰ মজিয়াত টেপ ব্যৱহাৰ কৰি ৰ'ল প্লেয়িঙৰ বাবে এটা মিনি ৰোড তৈয়াৰ কৰক। খেলনা গাড়ী ব্যৱহাৰ কৰক, কাগজত পথৰ চিন আঁকক আৰু ৰ'ল-প্লে পথৰ পৰিস্থিতি প্ৰদৰ্শন কৰক।		ডাঙৰ কাগজ এখনত একেলগে বংশবৃক্ষ আঁকক, নাম আৰু সম্পৰ্ক যোগ কৰক। ইয়াক মজাদাৰ আৰু ইণ্টাৰেক্টিভ কৰিবলৈ বিভিন্ন পৰিয়ালৰ পৰিস্থিতিৰ ভূমিকা পালন কৰক		সহজ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰি ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ কাহিনী শ্বেয়াৰ কৰক। আপোনাৰ শিশুটিক প্ৰশ্ন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক & স্বাধীনতাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক	

ৰিকেপ আৰু শক্তিবৰ্ধক পৰিকল্পনা

এই ৪ সপ্তাহৰ পৰিকল্পনাৰ সহায়ত পূৰ্বৰ সপ্তাহবোৰৰ শিক্ষণসমূহ পুনৰ সংশোধন আৰু শক্তিশালী কৰিব পাৰি আৰু শিক্ষণ শক্তিশালী কৰিব পাৰি। এই সপ্তাহসমূহৰ ভিতৰত, ভিত্তি চলি থকা পৰ্যবেক্ষণ, অংগনবাদী কৰ্মীয়ে শিশুসকলৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কাৰ্য্যকলাপসমূহ কিউৰেট কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে অধিক শক্তিশালী কৰাৰ প্ৰয়োজনীয় দক্ষতাসমূহৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব পাৰে। এই পৰিকল্পনাসমূহ পোছান মাহ/পোষণ পকৱাধা আদি নিৰ্দিষ্ট অনুষ্ঠানৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰি কেন্দ্ৰত শিক্ষণ কাৰ্য্যসূচীৰ সময়সীমা হ্ৰাস কৰি বিকল্প কাৰ্য্যসূচী আৰু উদযাপনত লিপ্ত হ'ব পাৰে।

শিশুৰা কী শিখবে:

- স্থানীয় ধাৰণাসমূহৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰ বুজা আৰু ব্যৱহাৰ কৰা। মানচিত্ৰ তৈয়াৰ কৰি আৰু মৌখিক নিৰ্দেশনা দি বুজাবুজি প্ৰদৰ্শন কৰা।
- সৃষ্টিশীলতা আৰু প্ৰকাশভংগী বৃদ্ধি।
- বৈচিত্ৰ্য বুজা আৰু শলাগ লোৱা-সামৰ্থ্য, লিংগ আদি নিৰ্বিশেষে সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।
- সকলো জীৱৰ প্ৰতি দয়া আৰু সহানুভূতি প্ৰকাশ কৰা।
- বিভিন্ন কিতাপ অন্বেষণ কৰিবলৈ প্ৰশংসা আৰু কৌতুহল, ছপা প্ৰেৰণা

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! 60 mins প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক	স্থান, স্থান, অৱস্থান • পদ্য গোৱা: স্থানীয় আৰু অৱস্থান ধাৰণা • স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰত/ বাহিৰত, ওপৰত/ তলত, ওপৰ/ তল, সম্মুখত/ পিছত ইত্যাদি বুজিব পাৰিব। • চুবুৰীত সাধাৰণ স্থান সৃষ্টি কৰোঁ আহক ২.৮; ২০ ৮৭	সৃষ্টিশীলতা আৰু প্ৰকাশ • শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন • আৰ্হিৰ সৈতে মজা: শিল্প/ক্ৰাফ্ট/বিডিং সৃষ্টি কৰক। শৰীৰৰ গতিবিধিৰ আৰ্হি • ক্ৰাফ্ট আৰু সৃষ্টিশীলতা: পেপাৰ মেচে আৰ্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰা ৬৪, ৭৮; ৯২	বৈচিত্ৰ্য আৰু অন্তৰ্ভুক্তি • গল্প কোৱা: • অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি • মোৰ ৰঙীন ভাৰত: • বৈচিত্ৰ্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু শলাগ লওক • অক্ষমতা আৰু অন্তৰ্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা ১.১১, ৫৩, ১১৩	দয়া আৰু সহানুভূতি • গল্প কোৱা: • সংঘাত সমাধান • গল্প কোৱা: • লোৱা • দায়িত্ব, আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা ১.৫, ১.১৫	ৰল্ড অব বুকছৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত • ছবিৰ বৰ্ণনা কৰোঁ আহক: কোনোবাই দেখা পোৱা কথাবোৰ কথা পাতক & আলোচনা কৰক • সৰু লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ নিজেই ডিজাইন কৰক ৩, ৯৪	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কাৰ্য্যপত্ৰিকা • মূল কাৰ্য্যকলাপ সমৰ্থন প্ৰদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কাৰ্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৰা পৰ্যবেক্ষণ আৰু ৰেকৰ্ড কৰক ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক কৃতিত্ব
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই স্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা পোষণ পকৰাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কাৰ্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

বিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেছ গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বাৰ্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কাৰ্য্যকলাপ

	সমতাক উজ্জ্বল কৰি তুলিবলৈ ল'ৰা-ছোৱালীক বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণ কৰা কাহিনী বা ভিডিঅ' শ্বেয়াৰ কৰক। ল'ৰা & ছোৱালী কেনেকৈ সমান- খেলিব পাৰে, কৰিব পাৰে, নিজৰ ইচ্ছামতে যিকোনো হ'ব পাৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দিন আৰু অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে দৈনিক সুধি ইভেণ্টসমূহৰ ক্ৰম আৰু ভাগ-বতৰা কৰাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলাত সহায় কৰক- তেওঁলোকে প্ৰথমে কি কৰিছিল? তাৰ পিছত? শেষত? ইত্যাদি একেদৰে তেওঁলোকক কাহিনী শ্বেয়াৰ কৰক & বিভিন্ন কামৰ পদক্ষেপৰ বিষয়ে কওক	শিশুসকলক বিভিন্ন ঠাইত বিভিন্ন বস্তু ৰাখিবলৈ কোৱাৰ দ্বাৰা অৱস্থান আৰু স্থানৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ বুজাবুজি গঢ়ি তুলিবলৈ খেলা- ইন/আউট, অভাৰ/আণ্ডাৰ, টপ/ বটম, ফ্ৰন্ট/বেক আদি শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি।

শিশুৰা কী শিখবে:

- বৰ্ধিত স্মৃতি, আগ্রহ আৰু মনোযোগৰ সৈতে লোককথা, ছন্দ, গীত, গল্প শুনি আৰু সৃষ্টি কৰি উপভোগ কৰা।
- অন্বেষণ, অনুমান, পৰীক্ষা, সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বৈজ্ঞানিক স্বভাৱ গঢ়ি তোলা
- দেশ আৰু বিশ্বৰ বৈচিত্র্য আৰু সংস্কৃতিৰ শলাগ লোৱা- কলা ৰূপ, ধর্ম, ভাষা, উৎসৱ আদি
- বিখ্যাত মানুহ আৰু তেওঁলোকৰ কৃতিত্ব বুজিব আৰু চিনি পাব।

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! (25 mins)	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! (25 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! (60 mins) প্রতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্রহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্রময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কার্য্যকলাপত জড়িত কৰক	স্থান, স্থান, অৱস্থান • নিজৰ সৃষ্টিশীল কাহিনী সৃষ্টি কৰক • নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক • পুনৰ কোৱা, ভূমিকা পালন কৰা চিনাকি/প্রিয় গল্প/ছন্দ ৫, ৯১	সৃষ্টিশীলতা আৰু প্রকাশ • উৎসৱ: বৈচিত্র্যৰ উদযাপন& শিকিব/প্রশংসা কৰা • ফ্লু'ৰ আর্ট: ৰঙালী (আকৃতি, আর্হি আৰু অধিক ৮৮, ৮৬	বৈচিত্র্য আৰু অন্তর্ভুক্তি • মোৰ ৰঙীন ভাৰত: অন্বেষণ কৰক। বৈচিত্র্যক বুজিব আৰু শলাগ ল'ব • দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জনা আৰু বুজিব ৫৩, ১২০	দয়া আৰু সহানুভূতি • গল্প কোৱা: ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্রা আৰু জাতীয় নায়ক • নায়ক উদযাপন কৰা ১.১৬, ১২১	ৱর্ল্ড অব বুকছৰ দ্বাৰা প্রকাশিত • ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, বিচাৰি উলিয়াওক • ছায়া খেলা: বুজিব সৃষ্টি & অনুমান • পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা কৰক, অন্বেষণ কৰক আৰু তাপমাত্রা তুলনা কৰক ১০৮, ১১৭, ২১	পুনৰ ভ্রমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কার্য্যপত্রিকা • মূল কার্য্যকলাপ সমর্থন প্রদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূর্ণনশীল গোটৰ কার্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৱা ব্যক্তিগত সাফল্য পর্যবেক্ষণ কৰুন এবং ৰেকর্ড কৰুন
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! (60 mins)	এই স্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা পোষণ পকৱাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ বাবে প্রস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেস গেট এক্টিভ! (20 mins)	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! (10 mins)	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ

	সহজ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰি ভাৰতৰ স্বাধীনতা সংগ্রামৰ কাহিনী শ্বেয়াৰ কৰক। আপোনাৰ শিশুটিক প্রশ্ন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক & স্বাধীনতাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	ভাৰতৰ বিভিন্ন প্রান্তৰ উৎসৱৰ লগত জড়িত কাহিনী শ্বেয়াৰ বা দেখুৱাওক। "এই উৎসৱটোৰ বিষয়ে আপুনি কি আকর্ষণীয় বুলি বিবেচনা কৰে?"	নির্দেশিত তত্ত্বাৱধানত শিশুসকলক পানীৰ টাব এটা দিয়ক আৰু তাত বিভিন্ন বস্তু ৰাখি পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু কি ডুব যায় আৰু কি ভাঁহি থাকে পৰীক্ষা কৰি পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

শিশুৰা কী শিখবে:

- পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চিনাক্ত কৰা, শ্ৰেণীভুক্ত কৰা আৰু শিল্পকৰ্মত প্ৰাথমিক আৰু গৌণ ৰং ব্যৱহাৰ কৰা।
- বিভিন্ন আকৃতি আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰা, সেইবোৰ আঁক/ট্ৰেচ কৰা, বস্তুৰ ভিত্তি আকৃতিৰ শ্ৰেণীবিভাজন কৰা আৰু সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি আকৰ্ষণীয় আৰ্হি সৃষ্টি কৰা।
- সংগীত, স্পন্দন, শৰীৰৰ গতিবিধি আদিত ছন্দময় আৰ্হিৰ ওটা অনুশীলন উপভোগ কৰক।
- ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকাশ কৰা আৰু শব্দসমূহক ∟ এটা ভাষাৰ আখৰৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা।
- সংখ্যা চিনাক্ত আৰু বুজা, ক্ৰমত গণনা কৰা, এজনৰ পৰা এজনলৈ চিঠিপত্ৰ

	শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰাৰ্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা।					

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা	ধেমালি কৰোঁ আহক! 60 mins প্ৰতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্ৰহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্ৰময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কাৰ্য্যকলাপত জড়িত কৰক	আমাৰ চাৰিওফালে ৰং • গায়ক ছন্দ: ৰং • আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা আৰু সজাই পৰাই তোলা। • ৰং আৰু শ্বেড: • চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা, তুলনা কৰা আৰু মিল কৰা ২.১৩, ৭, ১৪	আকৃতিৰ সৈতে মজা • আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰক, বিচাৰি উলিয়াওক আৰু সজাওক • প্যাটাৰ্ন মেকিং: • আৰ্হি চিনাক্ত, পুনৰাবৃত্তি আৰু সম্প্ৰসাৰণ • শ্বেপ টেংগামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা ৮, ১৮, ২৩	সংগীত আৰু চলন • অনুসৰণ কৰক • নিৰ্দেশনা: শৰীৰৰ গতি • সংগীতৰ আৰ্হি: • উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক • নাচি যাওক: শৰীৰৰ গতিবিধিৰ আৰ্হি তৈয়াৰ কৰক & দ্ৰুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক ৪৭, ৮৩, ৭৭	শব্দ আৰু ছিলেবল • শব্দৰ সৈতে খেলা আৰম্ভণি আৰু শেষ শব্দ চিনাক্ত আৰু পৃথক কৰা • ছন্দোবদ্ধ শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা চিনি পোৱা: • ∟১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালাসমূহ সংযুক্ত কৰক & চিনাক্ত কৰক ৩৮, ৫০, ৫১	সংখ্যা • গায়ন ছন্দ: • সংখ্যা আৰু গণনা • সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: • সঠিক ক্ৰমত বুজা আৰু গণনা কৰা • মই কিমান বস্তু দিছো , লৈছো, ভাগ কৰিছো & গণনা কৰিছো ২.৯, ২৫, ২৮	পুনৰ ভ্ৰমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কার্য্যপত্ৰিকা • মূল কার্য্যকলাপ সমৰ্থন প্ৰদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূৰ্ণনশীল গোটৰ কার্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৱা পৰ্যবেক্ষণ আৰু ৰেকৰ্ড কৰক ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক কৃতিত্ব
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই প্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা পোষণ পকৱাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ বাবে প্ৰস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক	লেচ গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা					
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্ৰিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ

	দৈনন্দিন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি সহজ আৰু জটিল আৰ্হি সৃষ্টি কৰক। শিশুসকলক প্ৰথমে আৰ্হি চিনাক্ত আৰু কপি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, তাৰ পিছত নিজেই সম্প্ৰসাৰণ আৰু সৃষ্টি কৰিবলৈ।	শিশুসকলক ঘৰৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ উৎসাহিত কৰক, আঙুলিৰে সিহঁতৰ সীমা অনুসন্ধান কৰক, প্ৰতিটো আকৃতিৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য বৰ্ণনা কৰক। বায়ু, পানী, বালিত আকৃতি আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	বিভিন্ন ধৰণৰ সংগীত বজাওক আৰু শিশুসকলক বিটত নাচিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকক নিজৰ নৃত্যৰ খোজ দিবলৈ উত্তেজিত কৰক আৰু সহজে উপলব্ধ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি আপুনি কৰা বিটৰ লগত খাপ খুৱাই পৰিবেশন কৰক

শিশুৰা কী শিখবে:

- বিভিন্ন বস্তু অন্বেষণ কৰিবলৈ, চিনি পাবলৈ, তুলনা কৰিবলৈ আৰু পার্থক্য কৰিবলৈ, যুক্তিসংগত যুক্তি প্রয়োগ কৰিবলৈ সাৱধানে পর্যবেক্ষণ আৰু ইন্দ্রিয় ব্যৱহাৰ কৰক।
- অন্বেষণ, অনুমান, পৰীক্ষা, সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বৈজ্ঞানিক স্বভাৱ গঢ়ি তোলা
- বস্তুবোৰৰ সাদৃশ্য-পার্থক্যৰ ভিত্তিত সজাওক, তুলনা কৰক, শ্রেণীভুক্ত কৰক আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ প্রশংসা কৰক।- আকৃতি, ৰং, টেক্সচাৰ, ব্যৱহাৰ, অৱস্থান ইত্যাদি।
- সাধাৰণ চিন, চিহ্ন, ল'গ' চিনাক্ত কৰা।

শিকনৰ সময়	সোমবাৰ	মঙলবাৰ	বুধবাৰ	বৃহস্পতিবাৰ	শুকুৰবাৰ	শনিবাৰ
স্বাগতম জনোৱা আৰু মুকলিকৈ	আৰম্ভ কৰোঁ আহা! 25 mins	স্বাগতম	ৰার্ম আপ কৰক	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা পৰীক্ষা	উপস্থিতি	বতৰ	মুকলি কথোপকথন
	খেলোঁ আহা! 25 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলৰ বাবে বিভিন্ন খেলৰ সামগ্রী প্রদান কৰা।				

লঘু আহাৰ (১০ মিনিট)

শিকা আৰু খেলা						
	ধেমালি কৰোঁ আহক! 60 mins প্রতিদিনে বিভিন্ন বিষয়বস্তু গ্রহণ কৰক আৰু শিশুসকলক একাধিক, বৈচিত্রময়, মজাৰ, খেলা ভিত্তিক কার্য্যকলাপত জড়িত কৰক 	স্থান, স্থান, অৱস্থান • কোন ?: স্পর্শ কৰক, অনুমান অনুভৱ কৰক • স্মৃতিশক্তিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ, আৰ্হি মনত পেলোৱা • ছবি চিকাৰ: ভিত্তি মাপকাঠী পর্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰা • যদি: পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তিৰ চিন্তা আৰু প্রয়োগ কৰা হয় তেন্তে কি হ'ব ৪৮, ৫৪, ৩৪, ৬০	সৃষ্টিশীলতা আৰু প্রকাশ • নির্মাণ কৰোঁ আহক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক • জোখ আৰু তুলনা কৰক: • দৈর্ঘ্য, ওজন& উচ্চতা • আপুনি যি দেখিছে তাক আঁকক: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন ৩১, ২৬, ৯৩	বৈচিত্র্য আৰু অন্তর্ভুক্তি • স্কেভেঞ্জাৰ হান্ট: • বিভিন্ন ৰং আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰক • বিচাৰি পাব পাৰিবনে ?: • বস্তুৰ ভিত্তিত অংশীদাৰী মাপকাঠী বিচাৰি উলিয়াওক • কোন ?: স্পর্শ, অনুভৱ আৰু অনুমান ৯৭, ১১০, ৪৮	দয়া আৰু সহানুভূতি • আমাৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ প্রতীক চিনাক্ত কৰা • টকাৰ বিষয়: বুজিব আৰু লেনদেন কৰক ২৪, ৩২	ৰৰ্ল্ড অব বুকছৰ দ্বাৰা প্রকাশিত • জিগ- চ' পাজলৰ সৈতে খেলা: • হেৰাই যোৱা অংশসমূহ সম্পূর্ণ কৰা আৰু চিনাক্ত কৰা • তুলনা কৰোঁ আহক: • ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰিব ৯, ১১	পুনৰ ভ্রমণ আৰু শক্তিশালী কৰক • কার্য্যপত্রিকা • মূল কার্য্যকলাপ সমর্থন প্রদান কৰক • এজনৰ ওপৰত এজন • সৰু, ঘূর্ণনশীল গোটৰ কার্য্যকলাপ • সমনীয়া যোৱা পর্যবেক্ষণ আৰু ৰেকর্ড কৰক ব্যক্তিকেন্দ্রিক কৃতিত্ব
	আহকচোন শুনা আৰু কথা কোৱা! 60 mins	এই স্লটটো পোষণ মাহ আৰু/বা পোষণ পকৰাধা আৰু/বা অন্যান্য উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ সময়ত বিভিন্ন কার্য্যকলাপৰ বাবে প্রস্তুতি আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰক					

দুপৰীয়াৰ আহাৰ আৰু জিৰণি (৩০ মিনিট)

ৰিফ্লেক্ট আৰু ৰেপ কৰক						
	লেস গেট এক্টিভ! 20 mins	পছন্দ ভিত্তিক খেলাৰ বাবে বিভিন্ন বাহিৰৰ খেলাৰ সামগ্রী প্রদান কৰা				
	ৰিফ্লেক্ট কৰোঁ আহক! 10 mins	মুকলি বার্তালাপ	পুনৰাবৃত্তি	প্রিয় কাম	চাফা কৰা	পিছদিনাখনৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰা	তা-তা

ঘৰুৱা শিক্ষণ কার্য্যকলাপ

	শিশুৰ সৈতে অনুমান আৰু কোৱা খেল খেলক। বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে জড়িত ইংগিত দিবলৈ পাল পাতি লওক- ৰং, আকৃতি, ব্যৱহাৰ, অৱস্থান, টেক্সচাৰ, গোন্ধ আদি & অনুমান কৰক।	আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে চুবুৰীটো অন্বেষণ কৰক আৰু চিনাকি ল'গ' বা চিনবোৰ আঙুলিয়াই দিয়ক, যেনে গেলামালৰ দোকানৰ পৰা অহা ল'গ' বা ষ্টপ চিন। এইবোৰ অংকন কৰাত আপুনিও সহায় কৰিব পাৰে।	ঘৰতে ঘৰৰ বস্তুৰে বজাৰ স্থাপন কৰক, প্রতিটো বস্তুৰ এটা মূল্য নির্ধাৰণ কৰক। খেলৰ ধন সৃষ্টি কৰক আৰু শিশুসকলক বিভিন্ন বস্তু কিনা-বিক্রয় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

অধ্যায় ৬: খেল ভিত্তিক কার্য্যকলাপৰ সংক্ষিপ্ত ৰূপ

অধ্যায় ৬: খেল ভিত্তিক কার্য্যকলাপৰ সংক্ষিপ্ত ৰূপ

৬.১ বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনাৰ ফলপ্ৰসূ ৰূপায়ণত সহায় কৰিবলৈ নির্দেশনা

এই খণ্ডৰ লক্ষ্য হৈছে এডব্লিউডব্লিউসকলক বহুস্তৰীয়, বহু বয়সৰ শিক্ষণৰ বাবে ডিজাইন কৰা বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনাসমূহ কেনেকৈ ফলপ্ৰসূভাৱে বুজিব আৰু কার্যকৰী কৰিব পাৰি তাৰ এক বিস্তৃত বুজাবুজি প্ৰদান কৰা। ৩-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বিকাশৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ কার্য্যকলাপসমূহ সযতনে ৰচনা কৰা হৈছে, ক্ষুদ্ৰ পর্যায়ৰ বিৱৰণ প্ৰদান কৰা হৈছে, বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতিৰ সৈতে সংগতি ৰাখি অন্তর্ভুক্তি, কৌতুহল, নিয়োজিততা, শিক্ষণ, আৰু নমনীয়তা নিশ্চিত কৰা হৈছে।

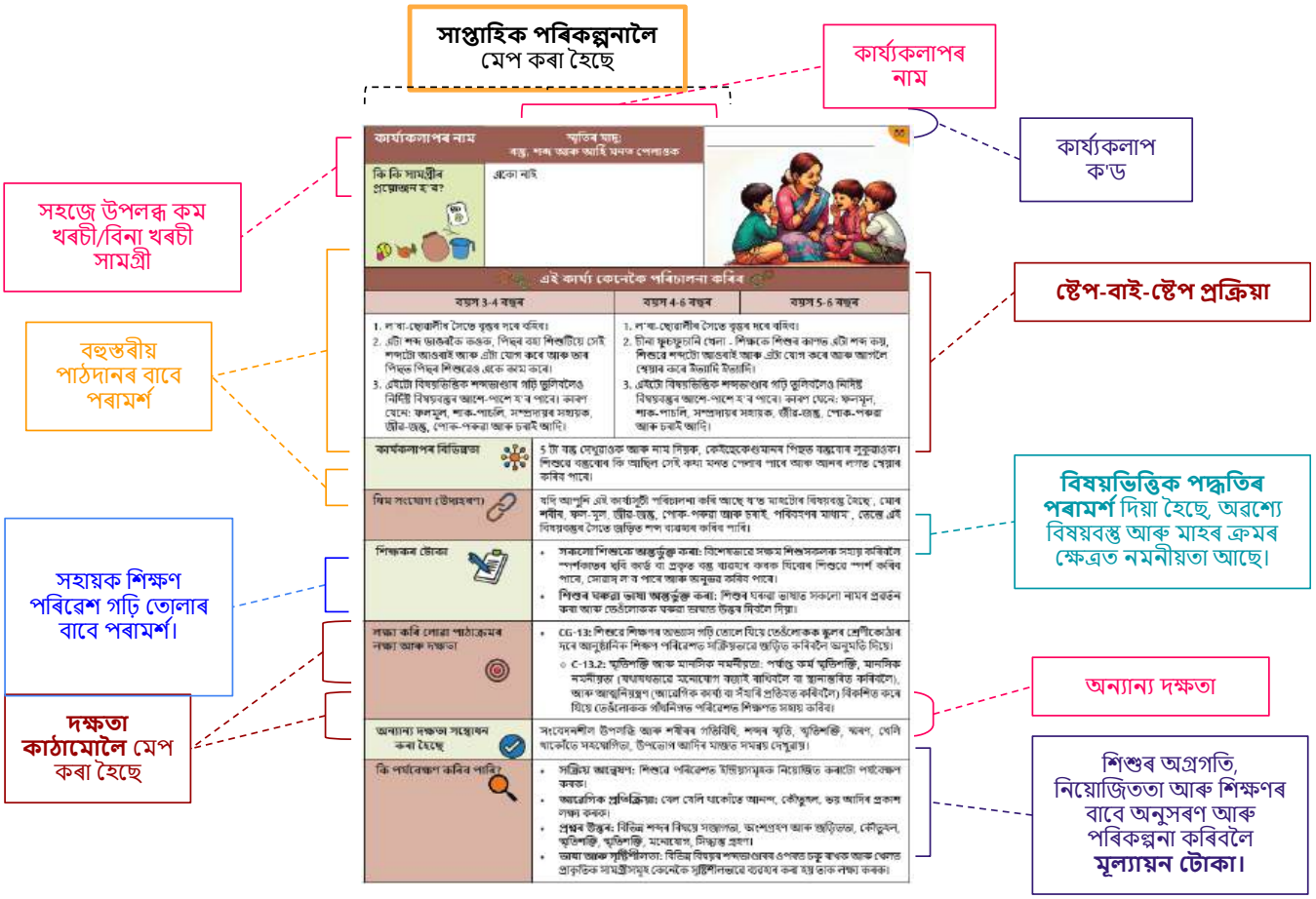

প্ৰতিটো বিশদ কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনাত তলত দিয়া বৈশিষ্ট্যসমূহ আছে:

- **কার্য্যকলাপ ক'ড:** শিক্ষণ আৰু খেলা ব্লকৰ প্ৰতিটো কার্য্যকলাপক এটা সহজ উল্লেখৰ বাবে এটা অনন্য কার্য্যকলাপ ক'ড নিযুক্ত কৰা হৈছে, যাৰ ফলত এডব্লিউডব্লিউ-এ শ্বেয়াৰ কৰা সাপ্তাহিক সময়সূচী অনুসৰি কার্য্যকলাপসমূহ দ্ৰুতভাৱে চিনাক্ত আৰু স্থান নির্ণয় কৰিব পাৰে। এই কার্য্যকলাপসমূহ সাপ্তাহিক পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা কিউআৰ ক'ড ব্যৱহাৰ কৰি গোটেই সপ্তাহটোৰ ভিতৰত গ্ৰহণৰ কালক্ৰম অনুসৰিও প্ৰৱেশ কৰিব পাৰি।

- **কার্য্যকলাপৰ নাম:** কার্য্যকলাপৰ শিৰোনাম/নামে এডব্লিউডব্লিউক কার্য্যকলাপত সামৰি লোৱা ধাৰণা/শিক্ষণৰ উদ্দেশ্য বা দক্ষতাৰ চমু ধাৰণা প্ৰদান কৰিব।

- **প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী:** শিশুৰ সৈতে প্ৰতিটো কার্য্যকলাপ চলাবলৈ সহজে উপলব্ধ সামগ্ৰীৰ এক বিস্তৃত তালিকাৰ পৰামর্শ দিয়া হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ ঘৰুৱা বস্তু, কম/বিনামূলীয়া ডি আই ৱাই খেলনা/সামগ্ৰী, ৰাজ্যই প্ৰদান কৰা শিক্ষণ-শিক্ষণ সামগ্ৰী (টিএলএম) আৰু বিষয়বস্তুভিত্তিক ভিন্নতাৰ বাবে পৰামর্শ। এই অন্তর্ভুক্তিয়ে অভিগম্যতা আৰু অভিযোজন নিশ্চিত কৰে, যাৰ ফলত এডব্লিউডব্লিউক তেওঁলোকৰ বৈচিত্ৰময় শ্ৰেণীকোঠাৰ প্ৰসংগৰ অনুসৰি কার্য্যকলাপসমূহ অনুকূল কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

- **কার্য্যকলাপ কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব:** প্ৰতিটো কার্য্যকলাপত এডব্লিউচিত শিশুসকলৰ বহুবয়সীয়া আৰু বৈচিত্ৰময়

দক্ষতা স্থাপনৰ বাবে নির্মিত বিশদ পদক্ষেপ-পদক্ষেপ নির্দেশনা আৰু পৰামর্শ দিয়া হয়। এনচিএফৰ ভিত্তিত নির্দিষ্ট শিক্ষণ ফলাফলৰ সৈতে সংগতি ৰাখি, প্রতিটো কার্য্যকলাপ ৩-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বিকাশৰ অগ্রগতিৰ প্রতি লক্ষ্য ৰাখি ডিজাইন কৰা হৈছে, য'ত প্রত্যাহ্বান আৰু জটিলতা ক্রমান্বয়ে বৃদ্ধি পায়। এই পদ্ধতিয়ে বয়স অনুসৰি উদ্দীপনা নিশ্চিত কৰে, কৌতুহল, উত্তেজনা, বৌদ্ধিক বৃদ্ধিৰ লালন-পালন কৰে, একে সময়তে এডব্লিউচিত একেধৰণৰ সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি প্রতিটো কার্য্যকলাপৰ সহজ সুবিধা প্রদান কৰাত সহায় কৰে। এই পর্যায়সমূহত বৃদ্ধি পোৱা কঠোৰতা আৰু সংস্পর্শৰ কথা বিবেচনা কৰিলে ৪-৫ আৰু ৫-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে কিছুমান বিশেষ কার্য্যকলাপ পুনৰাবৃত্তি কৰা হয়। কোনোবাই এইটোও দেখিব পাৰে যে বেছিভাগ কার্য্যকলাপেই ক্রমিক আৰ্হি অনুসৰণ কৰে, য'ত ৩-৪ বছৰ বয়সৰ বাবে পৰামর্শ দিয়া কার্য্যকলাপৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ ৪-৫ আৰু ৫-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে পুনৰাবৃত্তি কৰা হয় আৰু তেওঁলোকৰ বিকাশৰ পর্যায় অনুসৰি উপযুক্ত পৰিৱর্তন কৰা হয় আৰু পর্যাপ্ত প্রত্যাহ্বান প্রদান কৰা হয়। একেদৰে ৩-৪ আৰু ৪-৫ বছৰ বয়সৰ পৰা ৫-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰা হয় যাতে কার্য্যকলাপত ধাৰাবাহিকতা আৰু প্রবাহ বজাই ৰাখিব পাৰি।

- **কার্য্যকলাপৰ তাৰতম্য:** এই বিভাগে এটা নির্দিষ্ট কার্য্যকলাপে কেনেকৈ এটা বিশেষ শিক্ষণক লক্ষ্য কৰি লয় সেই বিষয়ে পৰামর্শ দিয়ে। শিশুৱে মৌলিক অগ্রগতি আয়ত্ত কৰিলে ফলাফলক অধিক আকর্ষণীয় আৰু প্রত্যাহ্বানমূলক কৰি তুলিব পাৰি। যিহেতু প্রতিটো কার্য্যকলাপক শিক্ষণ চক্রৰ জৰিয়তে দুবাৰকৈ পুনৰাবৃত্তিৰ বাবে পৰামর্শ দিয়া হৈছে যাতে ফলাফল শক্তিশালী আৰু শক্তিশালী হয়, গতিকে 'কার্য্যৰ তাৰতম্য' পৰামর্শই সক্রিয় অন্বেষণ আৰু মজাক উৎসাহিত কৰাৰ লগতে নতুনত্ব অনাত সহায় কৰিব পাৰে।

- **বিষয়বস্তুৰ সংযোগ:** প্রতিটো কার্য্যকলাপৰ বাবে বিষয়ভিত্তিক প্রান্তিককৰণৰ পৰামর্শ দিয়া হৈছে যাতে বর্তমানৰ দৈনিক আৰু সাপ্তাহিক পাঠ্যক্রম পৰিকল্পনাত বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতি কেনেকৈ নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে সংযুক্ত কৰিব পাৰি তাৰ ওপৰত এটা এডব্লিউডব্লিউক পথ প্রদর্শন কৰা হয়। ইয়াৰ দ্বাৰা বিভিন্ন ৰাজ্য আৰু অঞ্চলৰ পৰা অহা এডব্লিউডব্লিউসকলক এসপ্তাহ/মাহৰ ভিত্তিত প্রসংগৰ বাবে আটাইতকৈ উপযুক্ত/অতি উপযুক্ত বিষয়বস্তু নির্বাচন কৰিবলৈ আৰু সূচীত পৰামর্শ দিয়া কার্য্যকলাপক নির্বাচিত বিষয়বস্তুৰ সৈতে প্রান্তিককৰণ কৰিবলৈ নমনীয়তা প্রদান কৰা হয়। অধিক বিৱৰণৰ বাবে অনুগ্রহ কৰি অংশ ৩.৫ চাওক।

- **শিক্ষকৰ টোকা:** এই খণ্ডত সকলোকে (লিংগ, অক্ষমতা, জাতিগত আৰু সাংস্কৃতিক) অন্তর্ভুক্তি নিশ্চিত কৰিবলৈ, আৰু নিৰাপদ আৰু সহায়ক শিক্ষণ পৰিৱেশ গঢ়ি তুলিবলৈ নির্দিষ্ট কার্য্যকলাপ চলোৱাৰ সময়ত মনত ৰাখিবলগীয়া টিপছ, পৰামর্শ আৰু পইণ্টসমূহ প্রদান কৰা হৈছে। শিতানটোৱে সাধাৰণ প্রত্যাহ্বান আৰু পক্ষপাতিত্ব/কু-সংস্কাৰসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিছে যিবোৰ কার্য্যকলাপৰ সুবিধা প্রদান কৰাৰ সময়ত ইয়াক স্থায়ী নকৰাৰ প্রতি সচেতন হ'ব লাগিব।

- **লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা:** ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রমৰ কাঠামো (এনচিএফ)ৰ সৈতে সংগতি ৰাখি, প্রতিটো কার্য্যকলাপে বহল পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু সম্বোধন কৰা দক্ষতাক স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰে।

- **সম্বোধন কৰা অন্যান্য দক্ষতাসমূহ:** লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰা দক্ষতাসমূহৰ সমান্তৰালভাৱে পৰিকল্পনাত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। প্রতিটো কার্য্যকলাপে কেনেকৈ কার্য্যকলাপৰ বহুমুখী প্রকৃতিক সমৃদ্ধ কৰা অন্যান্য সংশ্লিষ্ট দক্ষতাসমূহৰ বিকাশক শক্তিশালী কৰে।

- **পর্যবেক্ষণসমূহ:** এই খণ্ডটোৱে কার্য্যকলাপৰ ফলত শিশুসকলৰ মাজত কি শিক্ষণ ফলাফলৰ পৰিৱর্তন পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি সেই বিষয়ে বিশদ নির্দেশনা প্রদান কৰে আৰু নিৰন্তৰ মূল্যায়ন আৰু প্রতিফলনৰ ধাৰণাটোক সমর্থন কৰে। এই পদ্ধতিয়ে এডব্লিউডব্লিউ সকলক নির্দেশনামূলক পদ্ধতিসমূহ পৰিশোধন কৰিবলৈ আৰু ব্যক্তিগত শিক্ষার্থীৰ প্রয়োজন অনুসৰি হস্তক্ষেপসমূহ টেইলাৰ কৰিবলৈ শক্তিশালী কৰিব বিচাৰে আৰু লগতে শিশুৰ ব্যক্তিগত অগ্রগতিৰ ওপৰত পর্যবেক্ষণসমূহ নথিভুক্ত কৰিব বিচাৰে, যিবোৰ ক্ষেত্রসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে যিবোৰৰ শিক্ষণ যাত্রাত অতিৰিক্ত সহায়ৰ প্রয়োজন হ'ব পাৰে।

- প্রতিটো কার্য্যকলাপ পৰিকল্পনাত এই মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ অন্তর্ভুক্ত কৰি, এডব্লিউডব্লিউৱে ৩-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে উপযুক্ত আকর্ষণীয় শিক্ষণ অভিজ্ঞতা সৃষ্টি কৰিব পাৰে, তেওঁলোকৰ সামগ্রিক বিকাশত সহায় কৰিব পাৰে আৰু আজীৱন শিক্ষণৰ প্রতি প্রেমক লালন-পালন কৰিব পাৰে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	গল্প কোৱা (উচ্চস্বৰে পঢ়া)
আপোনাক কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিগ বুকছ (ডাঙৰ চিত্ৰকল্প থকা ডাঙৰ আকাৰৰ শিশুৰ গল্পৰ কিতাপ, ডাঙৰ লিখনী আৰু ডাঙৰ সামগ্ৰিক আকাৰ), পিকচাৰ বুক (চুটি বাক্যৰে বহু চিত্ৰকল্প থকা কিতাপ), শব্দহীন ছবিৰ কিতাপ (শব্দ বা কম শব্দ নোহোৱাকৈ কেৱল চিত্ৰকল্প থকা কিতাপ), টেক্সচাৰ/বৰ্ড বুক (স্পৰ্শ আৰু অনুভৱৰ বাবে পেপাৰবৰ্ড নামৰ মজবুত কার্ডবর্ডত ছপা কৰা কিতাপ) আৰু কাহিনী কার্ড।

1

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ

দিন ১

১. ডাঙৰ কিতাপ, টেক্সচাৰযুক্ত কিতাপ বা ছবিৰ কিতাপ বাছি লওক আৰু শিশুসকলক ২ মিনিটৰ বাবে নিৰৱে ছবি চাবলৈ দিয়ক আৰু শিক্ষকে ছবি খোজৰ অংশ হিচাপে লাহে লাহে পৃষ্ঠাবোৰ ঘুৰাই দিব।

২. কণ্ঠস্বৰ মডুলেচনৰ সৈতে ছবিৰ কিতাপৰ পৰা কাহিনীটো উচ্চস্বৰে পঢ়ক।

৩. 'এইটো কি?', 'এইজন কোন?', 'এইটো কোনটো ৰং?' ইত্যাদি শিশুসকলে বস্তু আৰু চৰিত্ৰৰ সৈতে পৰিচিত হ'বলৈ।

৪. শিশুসকলক কাহিনীৰ পৰা নিজৰ প্ৰিয় বস্তু বা চৰিত্ৰটো মুক্তভাৱে আঁকিবলৈ বা লিখিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

৫. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অংকন বা স্ক্ৰিবলিঙৰ বিষয়ে সুবিধা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে কথা পাতিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।

একেখন কিতাপ পুনৰ পঢ়াৰ সময়ত লোৱা পদক্ষেপসমূহ:

১. ১ম দিনৰ পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক।

২. গল্পৰ মাজত আৰু শেষত উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ সময়ত অতিৰিক্ত সৰল বাস্তৱিক প্ৰশ্ন সোধক যেনে 'গল্পটোত কোন আছিল?', 'কোনে বিপদত পৰিল আৰু সেই চৰিত্ৰটো কোনে ৰক্ষা কৰিলে?', 'বস্তুৰ ৰং কি?' ইত্যাদি আৰু সঁহাৰিসমূহ ব্লেকবর্ডত লিখিব।

বয়স ৪-৫ বছৰ

দিন ১

১. ৩-৪ বয়সৰ গোটৰ দৰেই অনুসৰণ কৰক।

২. কাহিনীটো স্মৰণ কৰিবলৈ গল্পটোৰ মাজত আৰু পিছত সৰল বাস্তৱিক প্ৰশ্ন সোধক যেনে 'চৰিত্ৰটোৰ কি হ'ল?', 'চৰিত্ৰটো কোন আছিল?', 'গল্পৰ আৰম্ভণি/শেষত কি হৈছিল?'। ইত্যাদি আৰু সঁহাৰিসমূহ ব্লেকবর্ডত লিখিব।

৩. শিশুসকলক গল্পটোৰ নিজৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰ বা পৰিঘটনাটো মুক্তভাৱে অংকন বা লিখিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু সেইবোৰক লেবেল লগোৱা।

৪. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অংকন, লেবেলিং বা স্ক্ৰিবলিঙৰ বিষয়ে সুবিধা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে কথা পাতিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।

একেখন কিতাপ পুনৰ পঢ়াৰ সময়ত লোৱা পদক্ষেপসমূহ:

১. ১ম দিনৰ পদক্ষেপবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰক।

২. কাহিনীটোত শিশুৱে ভাল পোৱা আৰু অপছন্দ কৰা চৰিত্ৰবোৰ আৰু একেবোৰৰ কাৰণবোৰ আলোচনা কৰা।

৩. শিশুসকলক নিজৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰবোৰ মুক্তভাৱে আঁকিবলৈ আৰু লেবেল লগোৱাৰ বাবে উৎসাহিত কৰা।

বয়স ৫-৬ বছৰ

দিন ১

১.৩-৪ বয়সৰ গোটৰ দৰেই কিন্তু কম লিখনী থকা ডাঙৰ কিতাপ বা ছবিৰ কিতাপ এখন অনুসৰণ কৰক।

২.গল্পৰ আৰম্ভণি/মাজ/শেষত সৰল বাস্তৱিক প্ৰশ্ন, ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু মতামত ভিত্তিক প্ৰশ্ন যেনে 'গল্পটোত কি হ'ব বুলি ভাবিছে?', 'গল্পটোত আগলৈ কি হ'ব?', 'আপুনি এটা চৰিত্ৰ কিয় ভাল পালে?', ইত্যাদি সোধক আৰু সঁহাৰিবোৰ ব্লেকবর্ডত লিখিব।

৩. শিশুসকলক মুক্তভাৱে গল্পটোৰ নিজৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰ বা পৰিঘটনাটো আঁকিবলৈ বা লিখিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু তেওঁলোকে অংকন কৰাখিনি লিখিবলৈ চেষ্টা কৰা।

৪. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অংকন আৰু তেওঁলোকে লিখা কথাবোৰৰ বিষয়ে ক'বলৈ প্ৰেৰণা দিয়া আৰু কাহিনীটোৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যদ্বাণী বা মতামত গোটেই শ্ৰেণীটোৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰা।

একেখন কিতাপ পুনৰ পঢ়াৰ সময়ত লোৱা পদক্ষেপসমূহ:

১. ১ম দিনৰ পদক্ষেপবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰক।

২.'আপুনি কোনটো চৰিত্ৰ বেছি ভাল পাইছিল/অপছন্দ কৰিছিল আৰু কিয়?', 'আপুনি ভাবিছেনে চৰিত্ৰটোৱে আন কিবা এটা কৰিব পাৰিলেহেঁতেন?', 'চৰিত্ৰটোৰ ঠাইত আপুনি কি কৰিব পাৰিলেহেঁতেন?', আদি প্ৰশ্নৰ জৰিয়তে কাহিনীৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ বৈশিষ্ট্য আৰু কাহিনীৰ সম্প্ৰসাৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

'যদি কাহিনীটো আগবঢ়াই নিব বিচাৰে, তেন্তে কাহিনীটোত কি হ'ব?'.

৩.শিশুসকলক গল্পটোৰ সম্প্ৰসাৰণটো মুক্তভাৱে আঁকিবলৈ বা লিখিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু তেওঁলোকে অংকন কৰাখিনি লিখিবলৈ চেষ্টা কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ল'ৰা-ছোৱালীক কাহিনীৰ শেষ সলনি কৰিবলৈ কওক, বা তেওঁলোকৰ পছন্দৰ গল্পৰ কিতাপ বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু শ্ৰেণীৰ সমনীয়াসকলৰ বাবে নিজৰ শব্দত উচ্চস্বৰে পঢ়িবলৈ উৎসাহিত কৰক। 1
বিষয়বস্তু সংযুক্ত কৰক (উদাহৰণ)	মই আৰু মোৰ পৰিয়াল, মোৰ শৰীৰ, মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ, গছ-গছনি, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক, পৰিবহণৰ উপায়, খাদ্য, বজাৰ আদি বিষয়বস্তুৰ পৰা গল্প বাছি ল'ব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• অধিবেশনৰ আৰম্ভণিতে ১৫-১৮ খন গল্পৰ কিতাপ চিনাক্ত কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে একাধিকবাৰ পঢ়ক। • কাহিনীটো কওঁতে কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় ক্ৰিয়া ব্যৱহাৰ কৰা। • ব্যৱধানত সপ্তাহত কমেও ২-৩ বাৰ কিতাপ এখন পুনৰাবৃত্তি কৰক। প্ৰতিটো পুনৰাবৃত্তিৰ সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক কাহিনীটোৰ অধিক বিৱৰণ নিজাববীয়াকৈ যোগ কৰিবলৈ কওক। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে ডাঙৰ ছবিৰ কিতাপ, পুতলা, মডেল, ব্ৰেইল কিতাপ আদি ব্যৱহাৰ কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C-৯.৫:** কথন/পঢ়া গল্পসমূহ বুজি পায় আৰু চৰিত্ৰ, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে ক'ব বিচৰা কথা চিনাক্ত কৰে। • **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ত পঢ়া আৰু লিখাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-১০.৯:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিশুৰ কিতাপ তুলি লোৱা আৰু পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে (L১)
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, কল্পনাশক্তি বৃদ্ধি কৰা; কথন; নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰা; সৃষ্টিশীলতা; সামাজিক বিকাশ, আত্মপ্ৰকাশ বিকাশ, আত্মসন্মানৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• পৰিয়াল আৰু সমনীয়াৰ সৈতে ছবি পঢ়া, চুটিগল্প, আৰু গল্পপুথিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ প্ৰতি শিশুৰ আগ্ৰহ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • তেওঁলোকে কাহিনীটো শুনিছে নেকি আৰু নিজৰ শব্দত পুনৰ ক'ব পাৰে নেকি সেইটো মূল্যায়ন কৰা। মুকলি প্ৰশ্নৰ প্ৰতি শিশুৰ সঁহাৰি, সম্পূৰ্ণ বাক্যত ব্যাখ্যা, কল্পনা, আৰু কাহিনীৰ সৈতে জড়িত কথন নিৰীক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	গল্প কোৱা (শ্বেয়াৰ পঢ়া)
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ডাঙৰ ডাঙৰ কিতাপ, কবিতাৰ পোষ্টাৰ, ডাঙৰ চার্ট পেপাৰত লিখা চুটিগল্প বা শিশুৰে সৃষ্টি কৰা লেখা, চার্ট পেপাৰ/ব্লেক বর্ডত লিখা শ্বেয়াৰ পঢ়াৰ সময়ত পঢ়িব পাৰি।

2

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ইতিমধ্যে ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়া এখন ৰঙীন ডাঙৰ কিতাপ (স্পষ্ট চিত্ৰ আৰু শব্দৰ সৈতে ডাঙৰ আকাৰৰ লিখা) বাছি লওক। ২. ডাঙৰ কিতাপখন কেন্দ্ৰত আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক চাৰিওফালে ৰাখি কাহিনীটো পঢ়ক। আঙুলি ব্যৱহাৰ কৰি পঢ়ি থাকোঁতে প্ৰতিটো শব্দলৈ আঙুলিয়াই দিব। ৩. শিশুক বস্তুবোৰ আঙুলিয়াই দিবলৈ কওক আৰু সাধাৰণ শব্দৰ অনুমান/ভৱিষ্যদ্বাণী কৰিবলৈ কওক। ৪. প্ৰসংগ, দৃশ্য, আৰু পুনৰাবৃত্তি ব্যৱহাৰ কৰি নতুন শব্দৰ প্ৰৱৰ্তন আৰু শক্তিশালী কৰা। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কথা-বতৰাত এই শব্দবোৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক ৫. পঢ়াৰ সময়ত আখৰ, শব্দ, বাক্য আঙুলিয়াই দিয়া। বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ আৰু ওপৰৰ পৰা তললৈ কেনেকৈ পঢ়া হয়, শিৰোনাম ক'ত আছে ইত্যাদি দেখুৱাওক।	১. দীঘলীয়া বাক্য আৰু চহকী শব্দভাণ্ডাৰ থকা অলপ উন্নত কিতাপ বাছি লওক। ২. ডাঙৰ কিতাপখন কেন্দ্ৰত আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক চাৰিওফালে ৰাখি কাহিনীটো পঢ়ক। আঙুলি ব্যৱহাৰ কৰি পঢ়ি থাকোঁতে প্ৰতিটো শব্দলৈ আঙুলিয়াই দিব। ৩. শিশুসকলক শিক্ষকৰ সৈতে কাহিনীৰ কিছু অংশ পঢ়িবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা, আত্মবিশ্বাস আৰু সাৱলীলতা বৃদ্ধি কৰা। ৪. শিশুসকলক ফলাফলৰ ভৱিষ্যদ্বাণী কৰা, মূল কথাসমূহৰ সাৰাংশ দিয়া, চৰিত্ৰসমূহৰ প্ৰেৰণা বিশ্লেষণ কৰা, আৰু সংঘাত, আৰু সম্ভাব্য সমাধানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাত জড়িত কৰা। ৫. কাহিনীৰ গাঁথনিৰ বিষয়ে গভীৰ বুজাবুজিৰ বাবে সংলাপ, বিৰাম চিহ্ন, আৰু পাঠ্য বৈশিষ্ট্যৰ দৰে উপাদানৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	৩-৫ বছৰীয়া শিশুৰে এজন সুবিধা প্ৰদানকাৰীৰ সহায়ত কিতাপ এখন পঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰে, আৰু ৫-৬ বছৰীয়া শিশুৰে সমনীয়াৰ সৈতে শ্বেয়াৰ পঢ়া কৰিব পাৰে। শিশুসকলক অংকন, গল্প কোৱা, ভূমিকা পালন কৰা, বা কিতাপ/পাঠ্যৰ সৈতে জড়িত সৰল শিল্পকৰ্মৰ দৰে আনুষংগিক কার্য্যকলাপত জড়িত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	কিতাপ/ পাঠ্য যেনে- মই আৰু মোৰ পৰিয়াল । মোৰ শৰীৰ । মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ গছ-গছনি জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই। আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক। পৰিবহণৰ উপায় । উৎসৱ আৰু উদযাপন । স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা ।

শিক্ষকৰ টোকা	• ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক মতামত প্ৰকাশ কৰিবলৈ আৰু সমৰ্থন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। • উৎসাহেৰে প্ৰকাশভংগীৰে পঢ়ক, সাৱলীলতা প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু শিশুসকলক জড়িত কৰিবলৈ মাজে মাজে থমকি ৰওক। • কাহিনী শ্বেয়াৰ আৰু পুনৰ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ ছবিৰ কিতাপ, মডেল, পুতলা, ব্ৰেইল কিতাপ ব্যৱহাৰ কৰক। • শব্দভাণ্ডাৰ, বুজাবুজি আৰু কাহিনী বুজাবুজি শক্তিশালী কৰিবলৈ একেখন কিতাপৰ পুনৰাবৃত্তি পঢ়া। • L১ কিতাপক উৎসাহিত কৰা, গধুৰ পাঠ্যপুথিতকৈ ছবিৰ কিতাপ পছন্দ কৰা, প্ৰসংগক্ৰমে প্ৰাসংগিক আৰু কোনো ধৰণৰ কু-সংস্কাৰৰ প্ৰচাৰ নকৰা কিতাপ নিৰ্বাচন কৰা। • নতুনকৈ প্ৰৱৰ্তিত শব্দৰ ছবি আৰু শব্দৰ দেৱাল তৈয়াৰ কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া আৰু লিখাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-১০.৫:** চৰিত্ৰ, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে নিজাববীয়াকৈ ক'ব বিচৰা কথাবোৰ চিনাক্ত কৰি চুটিগল্প পঢ়ে আৰু ইয়াৰ অৰ্থ বুজি পায় (L১) • **C-১০.২:** কিতাপ এখনৰ মৌলিক গঠন/ফৰ্মেট, ছপা শব্দ আৰু ছপা হোৱা দিশৰ ধাৰণা বুজি পায়, আৰু মৌলিক বিৰাম চিহ্ন চিনাক্ত কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	জ্ঞানমূলক বিকাশ, আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, শব্দভাণ্ডাৰ বৃদ্ধি, চিন্তাৰ দক্ষতা, মনোযোগৰ ক্ষমতা, কথোপকথন দক্ষতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• প্ৰকাশভংগী, শব্দ আৰু শৰীৰৰ ভাষাৰ জৰিয়তে প্ৰতিটো শিশুৰ কিতাপ বা পাঠ্যৰ প্ৰতি আগ্ৰহ নিৰীক্ষণ কৰা। • পঢ়া অধিবেশনৰ সৈতে জড়িত মুকলি প্ৰশ্নসমূহৰ প্ৰতি শিশুৰ সঁহাৰিৰ মূল্যায়ন কৰা। • পঢ়া অধিবেশনৰ সময়ত শিশুৱে শব্দবোৰ কেনেকৈ পুনৰ কয় আৰু চিত্ৰকল্প বুজি পায় তাক নিৰীক্ষণ কৰা।

বিষয়বস্তু	পৰিয়াল আৰু বন্ধুৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতা 1.1
পৰামৰ্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	অৰণ্যত বিৰা এসময়ত এখন সৰু হাবিত জীৱ-জন্তুৰ এটা সুখী পৰিয়াল বাস কৰিছিল। হাবিত বৰ ডাঙৰ ডাঙৰ বন্যান, নিম আৰু চেগুন গছ আছিল! তাত আছিল মামা ভালুক, পাপা ভালুক আৰু তেওঁলোকৰ সৰু পোৱালিটোৰ নাম বীৰা। বীৰাই বন্ধু-বান্ধৱীৰ সৈতে খেলি ভাল পাইছিল আৰু অৰণ্যখন অন্বেষণ কৰিছিল - চোনি কাছ, দেৱ হৰিণ, আৰু ৰনি শহাপহু। এদিন ৰ'দঘাই ৰাতিপুৱা বীৰা আৰু তেওঁৰ বন্ধুসকলে লুকাভাকু খেলি থাকোঁতে তেওঁলোকে এটা ডাঙৰ শব্দ শুনিলে। থুড! থুড! থুড! এটা ডাঙৰ ধুমুহা আহি আছিল! বতাহ জোকাৰি গৈছিল আৰু বৰষুণজাকে প্ৰচণ্ডকৈয়ে ঢাল খাইছিল। বীৰা আৰু তেওঁৰ বন্ধুসকলে খৰধৰকৈ আশ্ৰয় বিচাৰি দৌৰি গ'ল। ধুমুহাৰ পৰা নিৰাপদে গোট খোৱা এটা গুহা পাইছিল। গুহাৰ ভিতৰত তেওঁলোকে কাহিনী আৰু খিকিন্দালি ভাগ কৰিছিল আৰু বাহিৰত ধুমুহাটো বাঢ়ি আহিছিল। বীৰাই বন্ধুসকলৰ ফালে ঘূৰি চাই তেওঁলোকৰ সংগ আৰু উষ্ণতাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা অনুভৱ কৰিলে। ইমান সুন্দৰ বন্ধু-বান্ধৱী আৰু মৰমিয়াল পৰিয়াল এটা পাই তেওঁ কিমান ভাগ্যৱান সেই কথা তেওঁ উপলব্ধি কৰিলে। ধুমুহাৰ সময়ত একেলগে আঁঠু লৈ ইজনে সিজনক সুৰক্ষিত ৰখাৰ বাবে তেওঁ প্ৰত্যেককে ধন্যবাদ জনায়।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক বন্ধু-বান্ধৱী আৰু পৰিয়ালৰ কাষত থকাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক। আপুনি এনেকুৱা প্ৰশ্ন সুধিব পাৰে যেনে - ভয় অনুভৱ কৰিলে কি কৰে? তেওঁলোকৰ গোপন কথা কাৰ লগত ভাগ কৰে? কাৰ লগত খেলে? তেওঁলোকৰ লগত খেলি কিয় ভাল পায়? আদি। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। • বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	কল্পনাশক্তি, আৱেগিক নিয়ন্ত্ৰণ, সামাজিক বিকাশ, আত্মসচেতনতা বৃদ্ধি কৰে, শুনা দক্ষতা বৃদ্ধি কৰে।

বিষয়বস্তু	পৰিৱেশ 1.2
পৰামৰ্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	ননুৱে বন পৰিষ্কাৰ কৰে এদিন হাবিৰ পাতৰ ওপৰেৰে খোজ কাঢ়ি গৈ থাকোঁতে তাইৰ চকুত পৰিল কিবা এটা অদ্ভুত। কিছুমান গছ দুখী যেন লাগিছিল, পাতবোৰ বেঁকা হৈ গৈছে আৰু ডালবোৰ উদং। নোনুৱে ভাবিলে হাবিখন আগৰ দৰে সুখী যেন নালাগে কিয়। নোনুৱে নিজৰ জ্ঞানী পুৰণি বন্ধু আউলিক এই বিষয়ে সুধিলে। আউলিয়ে বুজাই দিলে যে মানুহে ভালদৰে যত্ন লোৱা নাই বাবেই অৰণ্যখনৰ অসুস্থ অনুভৱ হৈছে। তেওঁলোকে অত্যধিক গছ কাটিছিল, আৱর্জনা পেলাইছিল, জীৱ-জন্তু আৰু গছ-গছনিৰ যত্ন লোৱা নাছিল। এই কথা শুনি নোনুৱে দুখ লাগিল যদিও সহায় কৰাৰ সিদ্ধান্তও ল'লে। তাই তাইৰ জন্তু বন্ধু- সিংহ, শহাপহু, ময়ুৰ, হাতী, গাধ, কপৌ, চৰাই আদি গোটাই লৈ দুয়ো মিলি আৱর্জনা তুলিবলৈ ধৰিলে, নতুন গছ ৰোপণ কৰিবলৈ ধৰিলে, চাৰিওফালে প্ৰকৃতিৰ যত্ন ল'বলৈ ধৰিলে। দিন পাৰ হৈ যোৱাৰ লগে লগে হাবিখন ভাল হ'বলৈ ধৰিলে। গছবোৰ সেউজীয়া হৈ পৰিল, ফুলবোৰ উজ্জ্বল হৈ উঠিল, জীৱ-জন্তুবোৰে আকৌ এবাৰ আনন্দৰে খেলিলে। নোনু আৰু তাইৰ বন্ধুসকলে জানিব পাৰিলে যে তেওঁলোকৰ দৰে সৰু সৰু জীৱ-জন্তুৰেও নিজৰ ঘৰখনক বহুমূলীয়া পৰিৱেশটোক ৰক্ষা কৰাত ডাঙৰ পৰিৱর্তন আনিব পাৰে। সেইদিনাৰ পৰা নোনু আৰু তাইৰ বন্ধুসকলে নিজৰ মৰমৰ অৰণ্যখন চোৱাচিতা কৰি যাব বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দিলে, চৌপাশৰ সকলোকে আমাৰ পৰিৱেশৰ যত্ন লোৱাৰ গুৰুত্ব শিকাই।

শিক্ষকৰ টোকা	• তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে গছ-গছনি আৰু জীৱ-জন্তু দেখিলে কেনে অনুভৱ হয় সেই বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক। আপুনি এনেকুৱা প্ৰশ্ন সুধিব পাৰে যেনে - চাৰিওফালে গছ-গছনি নাথাকিলে তেওঁলোকৰ কেনে অনুভৱ হ'ব? তেওঁলোকে গছ-গছনিবোৰক পানী দিয়ে নেকি? লেতেৰা চকী এখনত বহিলে বা লেতেৰা ঠাইত খালে কেনে লাগে? তেওঁলোকে ইয়াৰ বাবে কি কৰে? আৱৰ্জনাবোৰ ক'ত পেলাই দিয়ে? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	কল্পনাশক্তি, আৱেগিক নিয়ন্ত্ৰণ, সামাজিক বিকাশ, আত্মসচেতনতা বৃদ্ধি কৰে, শুনা দক্ষতা বৃদ্ধি কৰে।

বিষয়বস্তু	**বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা** 1.3
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	গ্ৰেণ্ড টাৱাৰ এডভেঞ্চাৰ জোয়া, টনি আৰু কাব্য নামৰ তিনিজন সৰু বন্ধু আছিল। পার্কত ঘাঁহ, দোলনা, স্লাইড, ছিচ' আদিত একেলগে খেলি ভাল পাইছিল। এদিন ৰ'দঘাই দিনত তেওঁলোকে ৰঙীন ব্লকৰ আটাইতকৈ ওখ টাৱাৰটো নির্মাণ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। জোয়াৰ ৰঙা ব্লক, টনিৰ নীলা ব্লক আৰু কাব্যৰ হালধীয়া ব্লক। এটা এটাকৈ ব্লকবোৰ থ'বলৈ ধৰিলে যদিও টাৱাৰটো বাৰে বাৰে পৰি থাকিল। থাম্প! থাম্প! থাম্প! কিন্তু তেওঁলোকে হাৰ মানিলেনে? নহয়! হাৰ মানিবৰ সলনি একেলগে কাম কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। জোয়াই তাইৰ ৰঙা ব্লকবোৰ টনীৰ হাতত দিলে, যিয়ে নীলা আৰু ৰঙা ব্লক ব্যৱহাৰ কৰি বহল বেছ এটা বনাই দিলে। তাৰ পিছত কাব্যই বাকী থকা নীলা, হালধীয়া আৰু ৰঙা ব্লকবোৰ ওপৰত ষ্টেক কৰিলে। দলীয় কাম আৰু ভাগ-বতৰা কৰি তেওঁলোকে খেলপথাৰখনে দেখা আটাইতকৈ ওখ টাৱাৰটো নির্মাণ কৰিলে! দেখি সিহঁত ইমানেই উৎসাহিত হৈ পৰিছিল। সেইদিনাৰ পৰাই তেওঁলোকে জানিছিল যে ভাগ-বতৰা কৰি একেলগে কাম কৰিলে তেওঁলোকে অধিক মজা কৰিব পাৰিব আৰু আৰু বহুতো বস্তু বনাব পাৰিব। সেইদিনাৰ পৰা তেওঁলোকে খেলপথাৰত প্ৰতিদিনে আনন্দ আৰু মজাৰে ভৰা বনোৱাত মন দিলে।
শিক্ষকৰ টোকা 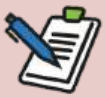	• কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক তেওঁলোকক প্ৰশ্ন কৰি যে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ খেলনা আৰু ষ্টেচনাৰীবোৰ তেওঁলোকৰ বন্ধু-বান্ধৱ আৰু ভাই-ভনীৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰে নেকি? যদি তেওঁলোকৰ এজনক পেঞ্চিলৰ প্ৰয়োজন হয় তেন্তে কি হ'ব? একেলগে কি বনাব পাৰে? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। পঢ়ক ১: বিতং পদক্ষেপৰ বাবে অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	দলীয় কাম, ভাগ-বতৰা, সহযোগিতা, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ, শব্দভাণ্ডাৰ গঠনৰ বিষয়ে সজাগতাই কল্পনাশক্তি বৃদ্ধি কৰে, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে।

বিষয়বস্তু	সামূহিক কর্মী 1.4
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	মই কি হ'ম চিমৰন, জৈনাব আৰু জন নামৰ তিনিজন সৰু বন্ধু আছিল। এদিন আটাইকেইজন ছিমৰণৰ মাকৰ লগত এখন পার্কলৈ গ'ল। ঘৰৰ পৰা পার্ক কৰিবলৈ খোজ কাঢ়ি যোৱাৰ সময়ত তেওঁলোকে দেখিলে যে ভেণ্ডৰে ফল-মূল বিক্ৰী কৰা, দোকানীয়ে বহু খেলনা, কাপোৰ-কানি আৰু খাদ্য সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা, ডাক্তৰে তেওঁলোকৰ ক্লিনিকত ৰোগীৰ চিকিৎসা কৰা, শিক্ষকে স্কুলত শিশুক পঢ়োৱা, জোতা মেৰামতি কৰা, কবলাৰৰ জোতা মেৰামতি কৰা, গাড়ী চলোৱা ড্ৰাইভাৰ, চেনিটেশ্যন কৰ্মী (ক্লিনাৰ) আমাৰ ৰাস্তাবোৰ পৰিষ্কাৰ কৰা, মালিকে গছ-গছনি পানী দিয়া আদি বহুতো। তিনিওজনে উত্তেজিত হৈ সকলোৱে নিজৰ নিজৰ কাম ইমান ভালকৈ কৰা চাই আছিল। এবাৰ সিহঁত পার্ক পাওঁতে সিহঁতক মানুহৰ ফালে চাই থকা দেখি সিমৰানৰ মাকে সুধিলে, "তেন্তে ডাঙৰ হৈ কি হ'ব বিচাৰিবা?" তিনিওজন বন্ধুৱে চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে। জয়নাবে শ্বেয়াৰ কৰিছে, "যেতিয়া মই ডাঙৰ হ'ম... মই পেইন্টিং বনাম"। "অ'! গতিকে তুমি চিত্ৰকৰ হ'বা", সিমৰানৰ মাকে ক'লে। তাৰ পিছত ছিমৰনে শ্বেয়াৰ কৰিলে, "আৰু যেতিয়া মই ডাঙৰ হ'ম... মই গাড়ী চলাম। মই ড্ৰাইভাৰ হ'ম।" এতিয়া জন শ্বেয়াৰ কৰিলে, "মই মোৰ মাক-দেউতাকক খাদ্য ৰান্ধিবলৈ সহায় কৰি ভাল পাওঁ। ডাঙৰ হ'লে... মই চেফ হ'ম।" সিহঁতৰ চিন্তা শুনি সিমৰানৰ মাকে আনন্দৰে ক'লে, "আপুনি যিকোনো হ'ব পাৰে। আপুনি ড্ৰাইভাৰ, পেইণ্টাৰ, চেফ, ইঞ্জিনিয়াৰ, কাঠমিস্ত্ৰী হ'ব পাৰে। ঠিক যেনেকৈ মই হ'ব বিচৰাৰ বাবেই ব্যৱসায়ী!"
শিক্ষকৰ টোকা 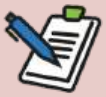	• ডাঙৰ হৈ কি হ'ব বিচাৰে আৰু কিয় হ'ব বিচাৰে সেই বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? চিঠিবোৰ কোনে ডেলিভাৰী কৰে? কিতাপৰ প্ৰয়োজন হ'লে ক'লৈ যায়? যেতিয়া তেওঁলোকক টিকা বা আন ঔষধৰ প্ৰয়োজন হয়, তেতিয়া তেওঁলোকক কোনে সহায় কৰে? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। পঢ়ক ১: বিতং পদক্ষেপৰ বাবে অংশীদাৰী পঢ়া। • বিভিন্ন পৰিস্থিতিত সম্প্ৰদায় সহায়কসকলৰ বাবে সম্প্ৰদায় সহায়কৰ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰি।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	বিভিন্ন বৃত্তিৰ বিষয়ে সজাগতা, আনৰ প্ৰতি সন্মান গঢ়ি তোলা, সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ কামৰ গুৰুত্ব বুজি পোৱা, দলীয় কাম, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা আৰু কল্পনা দক্ষতা বিকাশ কৰে।

বিষয়বস্তু	সংঘাত সমাধান 1.5
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	দোলনাই হাঁহি আনে পার্কত নূৰ আৰু স্বয়মে এটা ডাঙৰ সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলৈ ওলাইছিল। দুয়োজনে একেটা দোলনা বিচাৰিছিল, একে সময়তে! নূৰে প্ৰথমে তাত উপস্থিত হ'ল, স্বয়মৰ অলপ দুখ লাগিল। সিও সঁচাকৈয়ে দোল খাব বিচাৰিছিল। কিন্তু তাৰ পিছত, নুৰৰ এটা ধাৰণা আহিল। তাইৰ মনত পৰিল তাইৰ মামীয়ে সমস্যা সমাধানৰ বিষয়ে কোৱা এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা। "পাল পাতি কিয় নহয়?" তাই স্বয়মক সুধিলে। স্বয়মৰ মুখখন হাঁহিৰে উজ্জ্বল হৈ উঠিল। "ঠিক আছে, তেনেকুৱা কৰো!" গতিকে, নূৰে প্ৰথমে দোল খালে, ওপৰলৈ নামি যোৱাৰ লগে লগে হাঁহিলে। তাইৰ পালৰ পিছত তাই জপিয়াই গুচি গ'ল। "তোমাৰ পাল স্বয়ম!" তাই ক'লে। আনন্দৰে ভৰা স্বয়মে আকাশলৈ ওখকৈ দোল খালে। সিহঁতে পাল পাতি থাকিল, আৰু মজাটো কেতিয়াও বন্ধ নহ'ল। সেইদিনা নূৰ আৰু স্বয়মে গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা এটা শিকিলে। শ্বেয়াৰ কৰা আৰু পাল পাতি সকলো কাম আৰু মজাদাৰ কৰি তুলিছিল। তেওঁলোকে গম পালে যে ইজনে সিজনৰ কথা পতা আৰু শুনাটোৱেই যিকোনো সমস্যা সমাধানৰ সৰ্বোত্তম উপায়। আৰু তেতিয়াৰ পৰাই প্ৰতিটো ছুইং টাইম আছিল এক সুখৰ সময়, হাঁহি আৰু হাঁহিৰে ভৰা, কাৰণ তেওঁলোকে বেষ্ট অৰ ফ্ৰেণ্ড হোৱাৰ ৰহস্য জানিছিল।
শিক্ষকৰ টোকা	• তেওঁলোকক প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক যে কোনে দোলনা/স্লাইডত খেলি ভাল পায়? আপুনি আৰু প্ৰশ্ন কৰিব পাৰে যেনে - যদি মাত্ৰ এটা দোলনা থাকে আৰু তেওঁলোকে আৰু তেওঁলোকৰ বন্ধুৱে দোলনাত খেলিব বিচাৰে তেন্তে তেওঁলোকে কি কৰে? আনজনে খেলাৰ পাল নিদিলে কি কৰে? তেওঁলোকৰ কেনে লাগে? ইয়াৰ সম্ভাব্য সমাধান কি হ'ব পাৰে? • দৃশ্যপট আৰু সমাধানৰ চিত্ৰণ কৰিবলৈ ভূমিকা পালনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কাৰ্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কাৰ্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	• পাক লোৱা, অপেক্ষা কৰা, সম্পদৰ ভাগ-বতৰা কৰা, আনৰ প্ৰতি সন্মান গঢ়ি তোলা, সমস্যা সমাধান কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, আনৰ যত্ন লোৱা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰা হয়।

বিষয়বস্তু	পৰিয়াল আৰু সম্পৰ্ক 1.6
পৰামৰ্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	নাছিৰৰ হেৰুৱা ডায়েৰী এসময়ত তাত বাস কৰিছিল সুখী পৰিয়াল। তাত আছিল মমী। দেউতা, আৰু তেওঁলোকৰ দুটা সন্তান ৰামছা আৰু নাছিৰ। নাছিৰ ডাঙৰ ভাইটি, আৰু ৰামছা তেওঁৰ সৰু ভনীয়েক। ৰামছা আৰু নাছিৰে একেলগে বহু দুঃসাহসিক অভিযান ভাগ কৰিছিল। লুকাই চুৰকৈ খেলিছিল, আঠুৰাৰ দুর্গ নির্মাণ কৰিছিল, পার্কত পিকনিক কৰিছিল। যেতিয়াই ৰমছাৰ ভয় লাগিছিল, নাছিৰে সদায় সহায় কৰিছিল আৰু নাছিৰে যেতিয়াই একো বিচাৰি নাপালে, তেতিয়াই ৰমছাই তাক সহায় কৰিছিল। কেতিয়াবা তেওঁলোকৰ মাজত মতানৈক্য হৈছিল, যেনে যেতিয়া দুয়োজনে একেটা খেলনাৰে খেলিব বিচাৰিছিল, কিন্তু ইজনে সিজনক বহুত ভাল পোৱাৰ বাবে সদায় মেকআপ কৰাৰ উপায় বিচাৰি পাইছিল। হোমৰৰ্ক লিখা স্কুলৰ ডায়েৰীখন হেৰুৱাই পেলোৱাৰ বাবে এদিন নাছিৰৰ মনত দুখ লাগিছিল। সকলোতে বিচাৰি ফুৰিলেও বিচাৰি নাপালে। ভায়েকৰ চকুলো লক্ষ্য কৰি ৰমশাই সহায় কৰিব বিচাৰিলে। তাই ক'লে, "চিন্তা নকৰিবা নাছিৰ, মই তোমাক স্কুলৰ ডায়েৰীখন বিচাৰি উলিয়াবলৈ সহায় কৰিম।" দুয়ো মিলি বিচনাৰ তলত, আলমাৰীত, কিতাপৰ আলমাৰীত আনকি খেলনাৰ বাকচটোলৈও চালে। অৱশেষত বিচনাৰ পিছফালে ডায়েৰীখন পালে। ৰামশাই আইতাকহঁতৰ কাঠৰ লাঠিডাল লৈ ডায়েৰীখন উলিয়াই আনিলে। নাছিৰে ইমান সকাহ অনুভৱ কৰিলে। এতিয়া হোমৰৰ্ক শেষ কৰিব পাৰিব। নাছিৰে ৰমশাক সাৱটি ধৰি ধন্যবাদ জনালে ইমান সুন্দৰ ভনীয়েক হোৱাৰ বাবে।
শিক্ষকৰ টোকা	• আপোনাৰ পৰিয়ালৰ সকলো কোন কোন সেই বিষয়ে তেওঁলোকক প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? খেলনা এটা হেৰুৱালে কি হ'ব? সহায় বিচাৰি কাৰ ওচৰলৈ যায়? তেওঁলোকৰ কেনে লাগে? ইয়াৰ সম্ভাব্য সমাধান কি হ'ব পাৰে? • দৃশ্যপট আৰু সমাধানৰ চিত্ৰণ কৰিবলৈ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰি। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	সহায় আগবঢ়োৱা, সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা, আনৰ প্ৰতি সন্মান গঢ়ি তোলা, সহানুভূতিশীলতা, সমস্যা সমাধান কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, আনৰ যত্ন লোৱাৰ দ্বাৰা শুনা দক্ষতা বিকাশ হয়।

বিষয়বস্তু	পথ সুৰক্ষা 1.7
পৰামৰ্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	ৰাস্তাত মেহৰ মেহৰে মাক আৰু দেউতাকৰ লগত ফুৰিবলৈ যোৱা, চুবুৰীটো চাই আৰু পার্কত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ খেলা দেখি আৰু বজাৰলৈ গৈ ফল-মূল কিনিবলৈ ভাল পাইছিল। এদিন বিলাহী কিনিবলৈ বজাৰলৈ গৈ থাকোঁতে মেহৰে ৰাস্তাৰ সিপাৰে বেলুন বিক্রেতা এজনক দেখিলে। তাইৰ লগে লগে দৌৰি কিনিবলৈ মন গ'ল! কিন্তু মামী আৰু পাপাই তাইৰ হাতখন জোৰেৰে ধৰি ক'লে, "মেহৰ, আমি ৰাস্তা পাৰ হোৱাৰ আগতে ট্রেফিক লাইটটো সেউজীয়া হোৱালৈ অপেক্ষা কৰিব লাগিব। সেউজীয়া মানে যোৱা, হালধীয়া মানে লেহেমীয়া আৰু ৰঙা মানে বন্ধ। তেনেকৈয়ে আমি নিৰাপদে থাকোঁ।" মেহৰে মন দি শুনি থাকিল আৰু ট্রেফিক লাইট ৰঙাৰ পৰা হালধীয়ালৈ সেউজীয়ালৈ সলনি হোৱাটো চাই থাকিল। তাৰ পাছত মামী আৰু পাপাৰ হাতত ধৰি দুয়ো একেলগে ৰাস্তাটো পাৰ হৈ গ'ল। নিয়ম মানি নিৰাপদে থকাত মেহৰে গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছিল। বজাৰলৈ গৈ থাকোঁতে মেহৰৰ মনত পৰিল মামী আৰু পাপাৰ কথাষাৰ: "ৰাস্তা পাৰ হোৱাৰ আগতে সদায় দুয়োফালে চাওক, হাতত ধৰি সেউজ লাইটৰ বাবে অপেক্ষা কৰক।" সেইদিনাৰ পৰা মেহৰে ৰাস্তা পাৰ হ'লেই অতিৰিক্ত সাৱধান হোৱাটো নিশ্চিত কৰিলে।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক যান-বাহনৰ মূল নিয়মসমূহ বুজাই দিয়া, যান-বাহন সংকেতৰ অর্থৰ বিষয়ে। তেওঁলোকক প্রশ্ন কৰক যে তেওঁলোকে কাৰ লগত বজাৰলৈ যায়? কি কিনে তেওঁলোকে? বয়োজ্যেষ্ঠ ব্যক্তিৰ হাত ধৰে নেকি? কেনেকৈ ৰাস্তা পাৰ হয়? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। পঢ়ক ১: বিতং পদক্ষেপৰ বাবে অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ট্রেফিক চেন্স, নির্দেশনা অনুসৰণ, অপেক্ষা, পর্যবেক্ষণ দক্ষতা, সঁহাৰি-সময়, সমালোচনাত্মক চিন্তা, শব্দভাণ্ডাৰ গঠন

বিষয়বস্তু	প্রাণী - ঘৰচীয়া আৰু বন্য
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	**পার্কত দিলবাৰ আৰু মাৰিঅ'** বৰষুণ দি থকা ৰাতিপুৱা এটাত এদিন মাৰিঅ' নামৰ বান্দৰ আৰু দিলবাৰ নামৰ কুকুৰটো পার্কত বহি আছিল। দুয়োটাইই বৰ ভয় খাইছিল, প্রায় কান্দিছিল। দিলবৰে মাৰিঅ'ক সুধিলে, 'তুমি কিয় কান্দিছা?' মাৰিঅ'ই ক'লে, "মই জংঘলত বাস কৰো আৰু বাট হেৰুৱাই পেলাইছো। এই চহৰখন বৰ ডাঙৰ, আৰু উভতি অহাৰ বাটো নাজানো। মোৰ ভয় লাগে।" দিলবৰে উত্তৰ দিলে, "মোৰ লগতো এনেকুৱা হৈছে। মই এটা পোহনীয়া কুকুৰ আৰু ময়ো মোৰ ঘৰটো হেৰুৱাইছো। মই ৰাধিকা আৰু তাইৰ পৰিয়ালৰ সৈতে এটা ঘৰত থাকোঁ।" দিলবাৰে কথাখিনি আগবঢ়াই লৈ গ'ল, সঁচাকৈয়ে ঘৰলৈ মনত পৰিছে। কুকুৰৰ খাদ্যলৈ মনত পৰিছে, ভোক লাগিছে। বেমাৰত ৰাধিকাই মোক পশু চিকিৎসকৰ ওচৰলৈ লৈ গৈছিল, মোৰ ইমান যত্ন লৈছিল, গা ধুৱাই দিছিল। তাইৰ লগত পার্কত বল এটা লৈ খেলিছিলো। মই প্রতিদিনে খোজ কাঢ়িবলৈ যাওঁ আৰু তাইক মোৰ পিছে পিছে লৈ যাওঁ। তাই মোক ভাল পাইছিল আৰু মই তাইক বহুত ভাল পাওঁ।" মাৰিঅ'ই লগতে কয়, "মোৰো মোৰ জংঘলখনলৈ মনত পৰে। মই আন বান্দৰৰ সৈতে খেলি আন জীৱ-জন্তু খেদি ভাল পাইছিলোঁ। আমি এজোপাৰ পৰা আন এজোপা গছলৈ জপিয়াই গৈছিলোঁ। আমি গছৰ পৰা আপেল আৰু কল ছিঙি খাইছিলোঁ। গছৰ ওপৰত থকা মোৰ ঘৰখনক মিছ কৰো। জংঘলবোৰ আৰু মোৰ আন জন্তু বন্ধু যেনে মিন্টু জিৰাফ, মিলা জেব্রা আৰু লক্ষ্মী হাতীক মিছ কৰো।" কেইঘণ্টামান বৰষুণত বহি থকাৰ পিছত দিলবাৰে ৰাধিকাক দেখি, লৰালৰিকৈ তাইৰ ওচৰলৈ আহি তাইক সাৰটি ধৰিলে। দিলবৰে ৰাধিকাক মাৰিঅ'ৰ বিষয়ে বুজাই দিলে। ৰাধিকাই জংঘল উদ্ধাৰকাৰী দলটোক ফোন কৰিলে যিয়ে মাৰিঅ'ক পুনৰ জংঘললৈ লৈ গ'ল। দিলবাৰে ৰাধিকাৰ সৈতে সুখেৰে ঘৰলৈ উভতি গ'ল।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক পোহনীয়া জন্তু আৰু চিৰিয়াখানাৰ জীৱ-জন্তুৰ মাজৰ পার্থক্য বুজাওক। তেওঁলোকৰ পোহনীয়া জন্তু আছে নেকি, আৰু তেওঁলোকে কেনেকৈ যত্ন লয় সেই বিষয়ে প্রশ্ন কৰক? চিৰিয়াখানাৰ জীৱ-জন্তুৰে কি খায়? পশু চিকিৎসক কোন আৰু তেওঁলোকে কি কৰে? এই কাহিনীটো চিৰিয়াখানা ভ্রমণৰ পূর্বসূৰী হ'ব পাৰে। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে একেলগে পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: একেলগে পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	বাসস্থানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি জীৱ-জন্তুৰ পার্থক্য কৰা, দৃষ্টিভংগী লোৱা, সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা, শব্দভাণ্ডাৰ নির্মাণ

বিষয়বস্তু	আমাৰ বিশ্বব্রহ্মাণ্ড (সূর্য্য, চন্দ্র, গ্রহ আদি) 1.9
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	মিয়াৰ বিশ্বব্রহ্মাণ্ড এসময়ত তৰা, গ্রহ, মেঘেৰে ভৰা এখন ডাঙৰ আৰু উজ্জ্বল বিশ্বব্রহ্মাণ্ডত মিঞা নামৰ এটা সৰু শিশু বাস কৰিছিল। নিশাৰ আকাশখনলৈ মূৰ তুলি চাই আকাশৰ টিপটিপিয়া পোহৰবোৰ দেখি মিয়াই ভাল পাইছিল। এদিন ফৰকাল ৰাতি মিয়াই পৰিয়ালৰ সৈতে তেওঁলোকৰ টেৰেচত বহি আকাশলৈ চাই আছিল। তাইৰ মাকে চন্দ্রটোলৈ আঙুলিয়াই দিলে, এটা ডাঙৰ ঘূৰণীয়া বৃত্ত উজ্জ্বলভাৱে জিলিকি উঠিল। "সেইটোৱেই চন্দ্র মিয়া," মাকে ক'লে, "ই ৰাতিৰ আকাশখন পোহৰাই তোলে আৰু ৰাতি কেতিয়া হয় সেইটো জনাত সহায় কৰে।" মিয়াৰ দেউতাকে হীৰাৰ দৰে জিলিকি থকা তৰাৰ দল এটালৈ আঙুলিয়াই দিলে। "সেইবোৰ তৰা মিয়া," দেউতাকে বুজাই দিলে, "প্রতিটোৱেই মহাকাশত বহু দূৰত জিলিকি থকা এটা সৰু সূর্য্যৰ দৰে।" মিয়াই মাক আৰু দেউতাৰ কথা শুনি থাকোঁতে তাই আচৰিত অনুভৱ কৰিলে যে বিশ্বব্রহ্মাণ্ডখন কিমান ডাঙৰ। তাই মামী আৰু দেউতাৰ পৰা চন্দ্র, তৰা আৰু গ্রহৰ বিষয়ে আৰু কাহিনী শুনিছিল। তাই পৃথিৱী, মংগল, বৃহস্পতিৰ দৰে গ্রহৰ বিষয়ে জানিব পাৰিলে, প্রত্যেকটোৱেই বেলেগ বেলেগ আৰু অনন্য। তাই সপোন দেখিছিল তৰাৰ মাজত উৰি যোৱাৰ। সেই নিশা মিয়াই শুবলৈ যোৱাৰ লগে লগে তাই তৰাবোৰক অলপ ইচ্ছা ফুচফুচাই ক'লে, এদিন সিহঁতৰ মাজত ভ্রমণ কৰাৰ আশাত।
শিক্ষকৰ টোকা 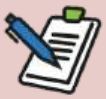	• তেওঁলোকক তৰা, চন্দ্র আৰু সূর্য্যৰ বিষয়ে প্রশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক। আকাশত কেতিয়া তৰা দেখা পায়? তেওঁলোকক গ্রহটোৰ নাম কোৱা। বুজাবুজি বৃদ্ধি কৰিবলৈ এটা ভিডিঅ' বা ভিজুৱেল কার্ড দেখুৱাব পাৰি। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	জ্ঞান সম্প্রসাৰণ, শব্দভাণ্ডাৰ গঠন, কল্পনা, পর্যবেক্ষণ দক্ষতা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে

বিষয়বস্তু	বন্ধুত্ব 1.10
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	তুমি সদায় মোৰ বেষ্ট ফ্রেণ্ড হৈ থাকিবা টানিয়া আৰু মিলা আছিল বেষ্ট ফ্রেণ্ড। একেখন স্কুলতে পঢ়া-শুনা কৰিছিল, স্কুললৈ একেখন বাছত উঠিছিল, দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ বিৰতি আৰু আনকি স্কুলৰ পৰা উভতি অহাৰ পিছত গধূলিও একেলগে খেলিছিল। দ্বিতীয় শ্ৰেণীত মিলাই স্কুল সলনি কৰিলে। নতুন স্কুলত মিলাই নতুন বন্ধু পালে আৰু বহুত সুখী হ'ল। তাইৰ নতুন বন্ধুসকলে তাইক স্কুলৰ চাৰিওফালে দেখুৱাইছিল, ঘৰুৱা কামবোৰ কৰাত সহায় কৰিছিল আৰু দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ সময়ত নতুন নতুন খেল খেলিছিল। মিলাই নিজকে ভালপোৱা আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ অনুভৱ কৰিছিল। আনহাতে, পুৰণি স্কুলত তনয়াই মিলাক মিছ কৰিছিল। দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ বিৰতিৰ সময়ত তাই অকলে বহি বন্ধুৰ লগত খেলা আন ল'ৰা-ছোৱালীবোৰলৈ চাই আছিল। তাইৰ দুখ লাগিল আৰু এইটোৱে তাইৰ পঢ়া-শুনাত আঘাত দিলে। তাই নিজকে হেৰাই যোৱা যেন অনুভৱ কৰিলে আৰু মনোযোগ দিব নোৱাৰিলে। তাইৰ শিক্ষকে মাক-দেউতাকৰ ওচৰত এই বিষয়ে অভিযোগ কৰিলে। এদিন মিলা আৰু তনয়া পাৰ্কত লগ হৈছিল। মিলাই নতুন বন্ধুৰ লগত খেলি আছিল আৰু তনয়াই কিছু চামোছা কিনি আছিল। পাৰ্কত তনয়াক দেখা পাই মিলাই দৌৰি আহি তাইৰ ওচৰলৈ আহি ডাঙৰকৈ সাৱটি ধৰিলে। তাই তনিয়াক তাইৰ নতুন বন্ধুবোৰৰ লগত চিনাকি কৰাই দিলে আৰু সিহঁতে একেলগে খেলিলে। মিলাই তনিয়াক ক'লে যে তাই তাইক মিছ কৰে। তনয়াই মিলাক স্কুল এৰি যোৱাৰ পিছত কিমান ভয়ংকৰ অনুভৱ কৰিছিল আৰু কিমান দুখী হৈছিল সেই কথাও বুজাই দিলে। মিলাই তনয়াক ক'লে: 'তুমি সদায় মোৰ বেষ্ট ফ্রেণ্ড হৈ থাকিবা'। তনয়াই মৰম আৰু সুখী অনুভৱ কৰিলে। দুয়োজনে বন্ধুত্ব বজাই ৰখাৰ সমাধান বিচাৰি পালে। প্ৰতিদিনে দুয়ো একেলগে ঘৰুৱা কাম কৰি তাৰ পিছত আন বন্ধু-বান্ধৱীৰ সৈতে পাৰ্কত খেলিবলৈ আহিছিল। মিলাক ঘুৰাই পাই তনয়াই বৰ সুখী অনুভৱ কৰিলে। তাইও সুখী হৈছিল নতুন বন্ধুত্ব গঢ়িবলৈ। মিলাইও ইমান সুখী অনুভৱ কৰিলে।
শিক্ষকৰ টোকা	• তেওঁলোকক বন্ধুত্বৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক। আপুনি এনেকুৱা প্ৰশ্ন কৰিব পাৰে যেনে - আপোনাৰ সকলো বন্ধু কোন? একেলগে কি কৰে? ইজনে সিজনক সহায় কৰে নেকি? • এই কাহিনীটোৰ বাবে আঙুলিৰ পুতলা ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা গ'লহেঁতেন। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সৰল দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একে ধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	সম্পৰ্ক বুজি পোৱা, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজি পোৱা, সমস্যা সমাধান, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে

বিষয়বস্তু	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি 1.11
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	এটা নতুন বন্ধুত্ব এটা ৰ'দঘাই দিনত নিত্যৰ চকুত পৰিল অর্জুন নামৰ নতুন বন্ধু এজন। অর্জুনে ঘূৰি ফুৰিবলৈ হুইল চেয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল কাৰণ তেওঁৰ ভৰি দুখন নিত্যৰ দৰে মজবুত নাছিল। নিত্যই আগ্রহী হৈ হেল্প' ক'লে। দুয়ো একেলগে খেলি থাকোঁতে নিত্যই লক্ষ্য কৰিলে যে অর্জুন বহু দিশত তাইৰ দৰেই। কৌতুকত হাঁহিছিল, খেলনা খেলি ভাল পাইছিল আৰু মুখত ৰ'দৰ উষ্ণতা উপভোগ কৰিছিল। কেতিয়াবা নিত্য আৰু তাইৰ বন্ধুসকলে অর্জুনক দোলনা আৰু ছি-চাট পোৱাত সহায় কৰিবলগীয়া হৈছিল আৰু তেওঁলোকেও হুইল চেয়াৰত অর্জুনৰ সৈতে ধৰা-ধৰি খেলিছিল। সকলোৱে একেলগে বহুত ভাল পাইছিল! নিত্যই গম পালে যে প্রত্যেকেই নিজৰ নিজৰ ধৰণেৰে অনন্য আৰু বিশেষ। পার্থক্য নির্বিশেষে সকলোকে অন্তর্ভুক্ত কৰাৰ গুৰুত্ব তাই বুজি পাইছিল। নিত্যৰ দয়া আৰু গ্রহণযোগ্যতাৰে অর্জুনে আদৰণি আৰু মৰম অনুভৱ কৰিলে। সেইদিনাৰ পৰা নিত্য আৰু অর্জুন বেষ্ট ফ্রেণ্ড হৈ পৰিল। তেওঁলোকে হাঁহিলে, খেলিলে, আৰু সকলোকে দেখুৱাই দিলে যে বন্ধুত্বই সকলোৰে বাবে পৃথিৱীখন উজ্জ্বল কৰি তুলিব পাৰে, তেওঁলোকৰ সামর্থ্য যিয়েই নহওক কিয়।
শিক্ষকৰ টোকা	• তেওঁলোককক এনে প্রশ্ন সুধি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক যেনে মানুহে হুইল চেয়াৰ কিয় ব্যৱহাৰ কৰে? আমি তেওঁলোককক সহায় কৰিবলৈ কি কৰিব পাৰোঁ? মানুহে ঘূৰি ফুৰিবলৈ আৰু কি কি বস্তু ব্যৱহাৰ কৰে? • এই কাহিনীটোৰ বাবে আঙুলিৰ পুতলা ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা গ'লহেঁতেন। • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সৰল দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একে ধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়াৰ পিছত আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে একেলগে পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: একেলগে পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	সম্পর্ক আৰু বৈচিত্র্য, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজা, সমস্যা সমাধান, সংবেদনশীলতা আৰু সহানুভূতি বিকশিত কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰা

বিষয়বস্তু	নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক 1.12
পৰামৰ্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	মোৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকল এবাৰ নূৰ নামৰ ছোৱালী এজনী আছিল। তাইৰ মৰমিয়াল পিতৃ-মাতৃ, আইতা আৰু দাদা আছিল যি তাইৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক আছিল। আপুনি জানেনে নূৰৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক কোন? নহয়! নুৰৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকল হৈছে সেইসকল লোক যিয়ে তেওঁক নিৰাপদ অনুভৱ কৰায়। প্ৰয়োজনৰ সময়ত সহায় কৰে। তাইৰ কথা শুনি বিশ্বাস কৰে। তাই কেতিয়াও নিজৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা কোনো গোপন কথা নাৰাখে। তাইৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক আছিল তাইৰ মামা, পাপা, আইতাক, দাদা, ডাঙৰ ভনীয়েক, ভাইটি আৰু শিক্ষক। যেতিয়াই নূৰক সহায়ৰ প্ৰয়োজন হৈছিল বা নিশ্চিত নহয়, তাই জানিছিল যে তাই সদায় নিজৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকলৰ ওচৰলৈ যাব পাৰে। ৰাস্তা পাৰ হওঁতে তাইৰ হাতত ধৰিছিল, ভয় অনুভৱ কৰিলে তাইক সাৱটি ধৰিছিল আৰু তাইক সদায় নিৰাপদ আৰু মৰম কৰাটো নিশ্চিত কৰিছিল। নূৰৰ ক্লাছত এদল ছোৱালী আছিল যিয়ে তাইক জোকাইছিল, তাইৰ সকলো দুপৰীয়াৰ আহাৰ খাইছিল আৰু তাইৰ চুলি টানিছিল। তাই যেতিয়াই প্ৰতিশোধ ল'বলৈ চেষ্টা কৰিছিল, তেতিয়াই ছোৱালীবোৰে শিক্ষকৰ ওচৰত অভিযোগ কৰিছিল যাতে তাই বিপদত পৰিব পাৰে। এদিন নূৰ কান্দি কান্দি ঘৰলৈ আহিল। তাই দুখী হৈ বুজি নাপালে যে সিহঁতে তাইৰ লগত কিয় বেয়া আচৰণ কৰিছে। তাইৰ দিদি চাৰাৰ লগত আলোচনা কৰিলে। ছাৰাই তাইক নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ কথা মনত পেলাই দিলে। ওচৰতে থকা মামীৰ ওচৰলৈ গৈ নূৰে তাইক জোৰেৰে সাৱটি ধৰিলে। তাই মাকক সকলো বুজাই দিলে। মমীয়ে হাঁহি হাঁহি তাইক সান্ত্বনা দিলে, তাই নুৰক বিশ্বাস কৰে আৰু শিক্ষকৰ লগত কথা পাতিব বুলি ক'লে। সেইদিনাৰ পৰা নূৰে গম পালে যে তাইৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকল তাইৰ বাবে সদায় থাকে। তেওঁলোকৰ মৰম আৰু সুৰক্ষাৰ সহায়ত তাই নিজকে সাহসী আৰু চৌপাশৰ জগতখন অন্বেষণ কৰিবলৈ সাজু অনুভৱ কৰিলে, এই কথা জানি যে তেওঁলোকে তাইক সদায় চোৱাচিতা কৰিব আৰু তাইক সুৰক্ষিত কৰি ৰাখিব।
শিক্ষকৰ টোকা 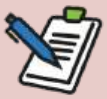	• তেওঁলোকে নিজৰ গোপন কথা কাক কয় সেই বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? ভুল কৰিলে বা অস্বস্তি অনুভৱ কৰিলে কাৰ ওচৰলৈ যায়? যাৰ লগত তেওঁলোকে সুখী আৰু আৰাম অনুভৱ কৰে। • এই কাহিনীৰ বাবে ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক • তেওঁলোকৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক কোন? তেওঁলোকৰ লগতো এনেকুৱা কিবা হৈছে নেকি? • একে পৰিস্থিতিত তেওঁলোকে কি কৰিব? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্ৰকল্পভাৱে চিত্ৰিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	• পৰিস্থিতি বুজি পোৱা, সিদ্ধান্ত লোৱা, শৰীৰ-সচেতনতা, সম্পর্ক, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজি পোৱা, সংবেদনশীলতা আৰু সহানুভূতি বিকশিত কৰা, সমস্যা সমাধান কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ গঠন কৰা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰা

বিষয়বস্তু	নিৰাপদ/অসুৰক্ষিত স্পর্শ আৰু শৰীৰৰ সুৰক্ষা 1.13
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	সাহসী ৰাঘৰে জানে এসময়ত এখন মিঠা ঘৰত ৰাঘৰ নামৰ সৰু ল'ৰা এটা বাস কৰিছিল। খেলনা গাড়ী আৰু ব্লক লৈ খেলি ভাল পাইছিল ৰাঘৰে। ৰাঘৰৰ মামী আৰু দেউতাই সদায় তাক শিকাইছিল তাৰ শৰীৰটো সুৰক্ষিত ৰখা আৰু তাৰ অনুভৱবোৰ শুনিবলৈ। তেওঁলোকে তেওঁক ক'লে যে কিছুমান স্পর্শই তেওঁক সুখী আৰু নিৰাপদ অনুভৱ কৰায়, যেনে মামী, দেউতাক বা বন্ধুসকলৰ পৰা কোমল আলিংগন। কিন্তু ৰাঘৰৰ মামী আৰু দেউতাইও তাক এনেকুৱা স্পর্শৰ কথা শিকাইছিল যিবোৰে তেওঁক ভাল বা বেয়া অনুভৱ নকৰে। তেওঁলোকে ক'লে যে যদি কোনোবাই তেওঁক এনেদৰে স্পর্শ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে যাতে তেওঁৰ ভিতৰি বেয়া লাগে তেন্তে তেওঁ "নাই" বুলি ক'ব লাগে আৰু লগে লগে মামী বা দেউতাৰ দৰে নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক ক'ব লাগে। এদিন ৰাঘৰে বন্ধুৰ সৈতে পার্কত খেলি থাকোঁতে এজন অচিনাকি মানুহ তেওঁৰ ওচৰলৈ আহি ডাঙৰকৈ সাৱটি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰি খেলনা গাড়ী এখন আগবঢ়াই দিলে। সি বৰ অদ্ভুত বুলি ভাবিলে। ৰাঘৰৰ মনত পৰিল মামী আৰু দেউতাকে শিকাই দিয়া কথাবোৰ। তাৰ অস্বস্তি লাগিল, গতিকে সি "নাই" বুলি কৈ ওচৰতে বহি থকা মামীৰ ওচৰলৈ দৌৰি গ'ল। ৰাঘৰৰ মামীয়ে তাক টানকৈ সাৱটি ধৰি ক'লে যে তাৰ মাত ব্যৱহাৰ কৰি সুৰক্ষিত হৈ থকাৰ বাবে তাই কিমান গৌৰৱান্বিত। সুখী আৰু মৰম অনুভৱ কৰি ৰাঘৰে হাঁহিলে। সেইদিনাৰ পৰা ৰাঘৰে জানিছিল যে তেওঁ সদায় নিজৰ অনুভৱক বিশ্বাস কৰি নিজৰ নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্কৰ লগত কথা পাতিব পাৰে যদিহে কিবা এটা ঠিক অনুভৱ নহয়। তেওঁলোকৰ মৰম আৰু পথ প্রদর্শনেৰে তেওঁ নিজকে শক্তিশালী আৰু আত্মবিশ্বাসী অনুভৱ কৰিছিল, তেওঁ জানিছিল যে তেওঁক সদায় নিৰাপত্তা আৰু মৰমেৰে আগুৰি থাকে।
শিক্ষকৰ টোকা	• তত্বাৱধানত মনোনিৱেশ কৰা হয়। তদন্তৰ ক্ষেত্রত? নায়ি তাকে অনুসন্ধান? বিনিময়ৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হ'ব পাৰে। • ধাৰাবাহিকভাৱে চলি থকা অৱস্থাত • নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰে? ৰাইজলৈ আহিল? অনুসন্ধানত অনুসন্ধান কৰা? • ধাৰাবাহিকতা মুহূর্তত ধাৰাবাহিকভাৱে গ্রহণ কৰা হয়। কিছু নিয়োজিত তাহানি ঘুৰি নাথাকিল। • ইংৰাজী ভাই�ৰাছত ভোগা ভাইৰাছত লিপ্ত হোৱা নাই। ১ পীড়া: মুহূর্তত পঢ়ক। • গৌৰৱ কলিতা ২-৩ ৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হ'ব পাৰে। বিতর্কিত বিতর্কিত ১ পঢ়ক: সংগ্রামী।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	পৰিস্থিতি বুজি পোৱা, সিদ্ধান্ত লোৱা, শৰীৰ-সচেতনতা, সম্পর্ক, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজি পোৱা, সমস্যা সমাধান, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে

বিষয়বস্তু	লিংগ অন্তর্ভুক্তি 1.14
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	মই কি হ'ম এদিন এখন স্কুলত শিক্ষকে ছাত্র-ছাত্রীক সুধিলে যে ডাঙৰ হ'লে কি হ'ব বিচাৰে। কিছুমান শিশুৱে কয় যে তেওঁলোকে চিকিৎসক হ'ব বিচাৰে, মানুহক অসুস্থ হ'লে ভাল অনুভৱ কৰাত সহায় কৰে। আন কিছুমানে কয় যে তেওঁলোকে অগ্নিনির্বাপক বাহিনী হ'ব বিচাৰে, সাহসেৰে মানুহক জুইৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব বিচাৰে। আপুনি কি হ'ব বিচাৰে? জানেনে? অভিযন্তা হোৱাৰ সপোন দেখা নিয়ানা আছিল, দলং আৰু অট্টালিকা আৰু ফোন আৰু কম্পিউটাৰৰ দৰে বহু বস্তু নির্মাণ কৰা ব্যক্তিও! আৰু আছিল সমৰ, ঘৰতে থাকিব বিচাৰিছিল, পৰিয়াল আৰু বন্ধু-বান্ধৱীৰ বাবে সুস্বাদু খাদ্য ৰান্ধিছিল। ক্লাছৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে সিহঁতক ঠাট্টা কৰিবলৈ ধৰিলে। ৰেভাই ক'লে, "মোৰ ঘৰত কেৱল মোৰ মায়েহে ৰান্ধে, মই ভাবো কেৱল ছোৱালীয়েহে ৰান্ধিব লাগে"। ছানাই শ্বেয়াৰ কৰিছিল, "মোৰ দেউতা এজন অভিযন্তা আৰু তেওঁ অতি ওখ অট্টালিকা বনায়। মই ভাবো কেৱল ল'ৰাইহে ডাঙৰ বিল্ডিং বনাব পাৰে।" ছাৰে হাঁহি এটা মাৰি ল'ৰা-ছোৱালীকেইটাক ক'লে যে লিংগ যিয়েই নহওক কিয়, তেওঁলোকে যিকোনো হ'ব পাৰে। ল'ৰাবোৰে ঘৰতে থাকি পৰিয়ালৰ বাবে ৰান্ধিব পাৰিছিল, ছোৱালীও অভিযন্তা হ'ব পাৰিছিল। সকলোৰে সপোন আছিল বিশেষ আৰু গুৰুত্বপূর্ণ। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে একেলগে খেলা-ধেমালি কৰি হাঁহি-ধেমালি কৰি থাকোঁতে গম পালে যে ভৱিষ্যতে কি হ'ব বিচাৰে সেইটো বাছি লোৱাটো ল'ৰা নে ছোৱালী হোৱাৰ ওপৰত নির্ভৰশীল নহয়। নিয়ানা আৰু সমৰৰ দৰেই তেওঁলোকে সকলোৱে নিজৰ নিজৰ আবেগ আৰু সপোন অনুসৰণ কৰিব পাৰিছিল। সেইদিনাৰ পৰাই ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে শিকিলে যে আমি যিয়েই নহওক কিয়, সকলোৰে পছন্দ আৰু সপোনক সদায় সন্মান কৰা উচিত।
শিক্ষকৰ টোকা	• তেওঁলোকে কি হ'ব বিচাৰে সেই বিষয়ে প্রশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? তেওঁলোকে ছোৱালীৰ কাম আৰু ল'ৰাৰ কাম কি বুলি ভাবে? কাম কি? • এই কাহিনীৰ বাবে ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক • তেওঁলোকৰ নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক কোন? তেওঁলোকৰ লগতো এনেকুৱা কিবা হৈছে নেকি? একে পৰিস্থিতিত তেওঁলোকে কি কৰিব? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এখন ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এখন ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে শ্বেয়াৰড পঢ়াত লিপ্ত হ'ব পাৰে। বিতং পদক্ষেপসমূহৰ বাবে ১ পঢ়ক: অংশীদাৰী পঢ়া।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	পৰিস্থিতি বুজি পোৱা, সিদ্ধান্ত লোৱা, শৰীৰ-সচেতনতা, সম্পর্ক, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজি পোৱা, সমতা আৰু বৈচিত্র্য, সহানুভূতি, সমস্যা সমাধান, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে

বিষয়বস্তু	দায়িত্ব লোৱা, আনৰ সৈতে কাম কৰা আৰু সহায় কৰা 1.15
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	একেলগে সহায় কৰা গ্ৰীষ্মৰ বিৰতিৰ সময়ত ৰজত, আজিজা আৰু জোচেফ নামৰ তিনিজন বন্ধুৱে নিজৰ ঘৰৰ আশে-পাশে থকা সকলো জীৱ-জন্তুৰ যত্ন লোৱাৰ সিদ্ধান্ত লয়। বৰ গৰম আছিল আৰু যেতিয়াই তেওঁলোকে নিজৰ অঞ্চলত কুকুৰ, মেকুৰী আৰু গৰু দেখিছিল, তেতিয়াই তেওঁলোকৰ বাবে অতি দুখ অনুভৱ কৰিছিল। চৌপাশৰ সকলোৱে জীৱ-জন্তুবোৰক পঠিয়াই দিছিল। সেয়ে তেওঁলোকে অসহায় জীৱ-জন্তুবোৰক খুৱাবলৈ আৰু আশ্রয় আৰু খাদ্য যোগান ধৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। দুয়ো একেলগে বহি কামবোৰ ভাগ কৰি লৈছিল। ৰজতে জীৱ-জন্তুবোৰৰ স্থান নির্ণয় কৰি পানী যোগান ধৰিব, আজিজাই ইহঁতৰ বাবে অস্থায়ী আশ্রয় শিবিৰৰ কথা ভাবিব আৰু জোচেফে খাদ্যৰ ব্যৱস্থা কৰিব। তেওঁলোকে মাক-দেউতাকক সুধিলে যে গৰু, কুকুৰ মেকুৰীয়ে কি খাই ভাল পায়? তেওঁলোকৰ পিতৃ-মাতৃয়েও সহায় কৰিছিল। পিছদিনা ৰাতিপুৱা। ৰজতে পানীৰ বটলবোৰ লৈ গ'ল, জোচেফে চাপটী, শাক-পাচলি আৰু গাখীৰ ভর্তি বেগ এটা পালে, আৰু আজিজাই মাকৰ পৰা ৰেগ আৰু পুৰণি বিচনা চাদৰ পালে। আজিজাই ওচৰ-চুবুৰীয়াক সুধিলে যে গৰমৰ গৰমৰ সময়ত জীৱ-জন্তুবোৰে বাৰাণ্ডাত বহিব পাৰে নে চিৰিত বহিব পাৰে? এই ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে কৰা প্রচেষ্টাত চুবুৰীয়াই আপ্লুত হৈ তেওঁলোকক সহায় কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। জোচেফ, ৰজত আৰু আজিজাই অতি সুখী অনুভৱ কৰিলে যে দায়িত্বটো ভাগ হৈ গ'ল আৰু সকলোৱে জীৱ-জন্তুবোৰৰ যত্ন লোৱাত অৰিহণা যোগাইলে। তেওঁলোকে একেলগে উপলব্ধি কৰিলে যে তেওঁলোকৰ এটা পদক্ষেপে মানুহৰ মনোভাৱত ইমান ডাঙৰ পৰিৱর্তন আনিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• ৰাজপথৰ জীৱ-জন্তুৰ যত্ন কোনে কৰে সেই বিষয়ে তেওঁলোকক প্রশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? তেওঁলোকে কি খায়? বৰষুণ দিলে বা খাদ্য নাপালে তেওঁলোকৰ কেনে লাগে? • এই কাহিনীৰ বাবে ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক • তেওঁলোকৰ নিৰাপদ প্রাপ্তবয়স্ক কোন? তেওঁলোকৰ লগতো এনেকুৱা কিবা হৈছে নেকি? একে পৰিস্থিতিত তেওঁলোকে কি কৰিব? • শিশুসকলক মৌখিকভাৱে কাহিনী কওঁতে কাহিনীটো চিত্রকল্পভাৱে চিত্রিত কৰিবলৈ সহজ দৃশ্যৰ সৈতে গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। শিশুসকলক নিয়োজিত কৰিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় কার্য্য ব্যৱহাৰ কৰক। • আপুনিও একেধৰণৰ কাহিনী থকা এখন ছবিৰ কিতাপ বাছি ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে উচ্চস্বৰে কিতাপখন পঢ়িব পাৰে। বিতং পদক্ষেপৰ বাবে ১ পঢ়ক: উচ্চস্বৰে পঢ়ক। • গল্পটো ২-৩ বাৰ উচ্চস্বৰে পঢ়িলেই আপুনি এটা ডাঙৰ কিতাপ বাছি ল'ব পাৰে বা এই বা অনুৰূপ কাহিনীৰ এটা ডাঙৰ কিতাপ সৃষ্টি কৰি নিয়োজিত হ'ব পাৰে।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	পৰিস্থিতি বুজি পোৱা, সিদ্ধান্ত লোৱা, শৰীৰ-সচেতনতা, সম্পর্ক, সামাজিক দক্ষতা, আৱেগ বুজি পোৱা, সহানুভূতি, সমস্যা সমাধান, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰে

বিষয়বস্তু	ভাৰতৰ স্বাধীনতা যাত্রা আৰু জাতীয় নায়ক 1.16
পৰামর্শ দিয়া সাধু / কাহিনী	মহান নায়কসকল এবাৰ মহাত্মা গান্ধী নামৰ এজন দয়ালু মানুহ আছিল। ভাৰত বিপদত পৰিলে আমাৰ দেশ ভাৰতক বহুত সহায় কৰা আমাৰ নেতা আছিল। তেওঁ বিচাৰিছিল যে আপোনাৰ দৰেই সকলোৱেও সুখী আৰু নিৰাপদ হওক। মহাত্মা গান্ধীয়ে অতি বিশেষ কাম এটা কৰিলে। তেওঁ ভাৰতক তেওঁলোকৰ লগত ভাল নহোৱা মানুহৰ পৰা মুক্ত হোৱাত সহায় কৰিছিল। মানুহৰ লগত কথা পাতি আৰু তেওঁলোকক বুজাই দিলে যে দয়ালু হোৱাটো অতি গুৰুত্বপূর্ণ। এদিন মহাত্মা গান্ধীয়ে বহু মানুহৰ লগত দীঘলীয়া খোজকাঢ়ি গৈছিল। খোজকাঢ়ি খোজ কাঢ়ি গৈ সাগৰৰ ওচৰ পালেগৈ। তেওঁলোকে মুক্ত হ'ব বিচৰাটো দেখুৱাবলৈ পানীৰ পৰা নিমখ বনাইছিল। তেওঁলোকৰ খোজটো এটা ডাঙৰ দুঃসাহসিক অভিযানৰ দৰে আছিল য'ত বহুত মানুহেও তেওঁলোকৰ লগত যোগ দিছিল। গান গাই বহুত হাঁহি মাৰিলে। মহাত্মা গান্ধীৰ ডাঙৰ হৃদয় আৰু শান্তিপূর্ণ পথৰ বাবেই ভাৰত স্বাধীন হ'ল। সকলোৱে ইমান সুখী হৈ ইজনে সিজনক জোৰেৰে সাৱটি ধৰিলে। মহাত্মা গান্ধী এতিয়া ইয়াত নাই যদিও তেওঁৰ মৰম আৰু দয়া আমাৰ মাজত এতিয়াও আছে। আমি তেওঁক সদায় মনত পেলাব পাৰো আৰু আনৰ প্রতিও দয়ালু হ'ব পাৰো, ঠিক তেওঁৰ দৰেই
শিক্ষকৰ টোকা	• স্বাধীনতা কি সেই বিষয়ে তেওঁলোকক প্রশ্ন কৰি কাহিনীটো আৰম্ভ কৰক? • তেওঁলোকে জানেনে মহাত্মা গান্ধী কোন? • ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ঐক্যৰ শক্তি, সমালোচনাত্মক চিন্তা, আনৰ প্রতি সন্মান গঢ়ি তোলা, সহানুভূতিশীলতা, সমস্যা সমাধান, শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তোলা, মূল্যবোধৰ সৃষ্টি কৰা, শুনা দক্ষতা বিকাশ কৰা

কার্য্যকলাপৰ নাম	পদ্য গোৱা	2
আপোনাক কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	শিশু পুথি সংগ্ৰহৰ পৰা স্থানীয় কবিতা বা কবিতা, কবিতাৰ পোষ্টাৰ বা ডাঙৰ আকাৰৰ লিখনীৰে চাৰ্টত লিখা কবিতা।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ৩-৪ শাৰীৰ এটা চুটি আৰু পুনৰাবৃত্তিমূলক ছন্দ বাছি লওক, ছন্দৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি কবিতাৰ পোষ্টাৰ বা যিকোনো দৃশ্যমান সামগ্ৰীৰ জৰিয়তে লাহে লাহে আৰু স্পষ্টকৈ আবৃত্তি কৰক (L১)। ২. পদ্যৰ শব্দৰ সৈতে জড়িত ক্ৰিয়া, কণ্ঠৰ মডুলেচন আৰু অভিব্যক্তিৰে আবৃত্তি কৰা। ৩. শিশুসকলক প্ৰশিক্ষকৰ পিছে পিছে প্ৰতিটো শাৰী পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৪. আবৃত্তি কৰাৰ সময়ত দৃশ্য বা পাঠ্যলৈ আঙুলিয়াই দিবলৈ চেষ্টা কৰক আৰু পদ্যত অহা শব্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	১. ৬-৮ শাৰীৰ এটা পদ্য বাছনি কৰক (L১)। ২. কবিতাটোৰ অৰ্থ আলোচনা কৰা, শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ব্যাখ্যা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, আৰু ছন্দযুক্ত শব্দৰ পৰিচয় দিয়া। ৩. শুদ্ধ উচ্চাৰণ আৰু প্ৰকাশভংগীৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে। ৪. শিশুক শব্দৰ আৰম্ভণিৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৫. ল'ৰা-ছোৱালীক নিজাববীয়াকৈ ছন্দৰ আওৰাই ক'ব।	১. ১০ বা তাতকৈ অধিক শাৰীৰ (L১ আৰু L২) কবিতা এটা বাছি লওক। ২. কবিতাটোৰ অৰ্থ আলোচনা কৰা, শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ব্যাখ্যাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, আৰু ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰা। ৩. শুদ্ধ উচ্চাৰণ আৰু প্ৰকাশভংগীৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে। ৪. শিশুক শব্দৰ আৰম্ভণি আৰু শেষ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৫. ল'ৰা-ছোৱালীক নিজাববীয়াকৈ ছন্দৰ আওৰাই ক'ব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• লোকগীত আৰু পদ্য, নিচুকণি গীত আৰু বিষয়বস্তু নিৰ্দিষ্ট পদ্যৰ দৰে বিভিন্ন ধৰণৰ পদ্য ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। • শিশুক কবিতা এটাৰ আধাৰত পুতলা, মাস্ক বা ছবি আঁকিবলৈ কওক। • কবিতা আবৃত্তি অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা আৰু শিশুসকলক কৰ্ম আৰু প্ৰকাশভংগীৰে শ্ৰেণীৰ সন্মুখত কবিতা আবৃত্তি কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	মই আৰু মোৰ পৰিয়াল, মোৰ শৰীৰ, মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ, গছ-গছনি, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক, পৰিবহণৰ মাধ্যম, খাদ্য, বজাৰ আদি বিষয়বস্তুৰ পৰা কবিতা বাছি ল'ব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• আবৃত্তিক অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিবলৈ পুতলা, চাৰ্ট আৰু পোষ্টাৰ ব্যৱহাৰ কৰক। • কবিতাটো একেলগে একাধিকবাৰ আবৃত্তি কৰাৰ অভ্যাস কৰক আৰু সঠিক উচ্চাৰণ, প্ৰকাশ আৰু ছন্দৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক। • শিশুসকলৰ অংশগ্ৰহণ আৰু প্ৰচেষ্টাৰ বাবে প্ৰশংসা আৰু উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে ○ **C-৯.১:** সহজ গীত, ছন্দ, আৰু কবিতা শুনি আৰু শলাগ লোৱা ○ **C-৯.২:** নিজাববীয়াকৈ সহজ গীত আৰু কবিতা সৃষ্টি কৰা

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ, সৃষ্টিশীলতা, ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা, আত্মপ্রকাশ, আত্মসন্মান আৰু সামাজিক বিকাশৰ বিকাশ, অর্থপূর্ণ কথা-বতৰাত লিপ্ত হোৱাৰ ক্ষমতা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• কবিতা আৱিষ্কাৰ, তৎপৰতা, ককাচত মল, কল্যাণ, ক্ষুদ্র ক্ষুদ্র। • ধাৰাবাহিকতা, বিভাজিত, সাহিত্য-সম্পাদক। • ইংৰাজীত ভাগ বতৰা, মুহূর্তত ভাগ ল'লে।

বিষয়বস্তু	**শাক-পাচলি** 2.1
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	শাক-পাচলি শাক-পাচলি ইমান স্বাস্থ্যকৰ সকলো শাক-পাচলি সোৱাদেৰে পয়োভৰ শাক-পাচলিৰ নামবোৰ জানোচোন আহা সকলোৱে মিলি মজা কৰোঁ আহা এই পাচলিটোৰ নাম কি কোৱাচোন গাজৰ... গাজৰ... গাজৰ শাক-পাচলি শাক-পাচলি ইমান স্বাস্থ্যকৰ সকলো শাক-পাচলি সোৱাদেৰে পয়োভৰ শাক-পাচলিৰ নামবোৰ জানোচোন আহা সকলোৱে মিলি মজা কৰোঁ আহা.. এই পাচলিটোৰ নাম কি বিলাহী... বিলাহী... বিলাহী শাক-পাচলি শাক-পাচলি ইমান স্বাস্থ্যকৰ সকলো শাক-পাচলি সোৱাদেৰে পয়োভৰ শাক-পাচলিৰ নামবোৰ জানোচোন আহা সকলোৱে মিলি মজা কৰোঁ আহা এই পাচলিটোৰ নাম কি কোৱাচোন আলু... আলু... আলু শাক-পাচলি শাক-পাচলি ইমান স্বাস্থ্যকৰ সকলো শাক-পাচলি সোৱাদেৰে পয়োভৰ শাক-পাচলিৰ নামবোৰ জানোচোন আহা সকলোৱে মিলি মজা কৰোঁ আহা এই পাচলিটোৰ নাম কি ৰঙালাউ... ৰঙালাউ... ৰঙালাউ শাক-পাচলি শাক-পাচলি ইমান স্বাস্থ্যকৰ সকলো শাক-পাচলি সোৱাদেৰে পয়োভৰ শাক-পাচলিৰ নামবোৰ জানোচোন আহা সকলোৱে মিলি মজা কৰোঁ আহা
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পাছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশত নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • কবিতাৰ পাছত শাক-পাচলিৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু তেওঁলোকৰ প্রিয় শাক-পাচলিৰ বিষয়ে প্রশ্ন কৰক। • স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য খোৱাৰ উপকাৰিতাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক। এই পদ্যৰ পাছত ফল-মূল কটা, গুড়ি কৰা, চেপি ধৰাৰ ওপৰত এটা কার্য্যকলাপ কৰিব পাৰি।
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ, খাদ্য, স্মৃতি, মনোযোগ, অন্বেষণৰ প্রতি ইতিবাচক মনোভাৰ গঢ়ি তোলা

বিষয়বস্তু	শৰীৰৰ অংশ		2.2
পৰামৰ্শ দিয়া ছন্দ/গীত	উঠা বহা উঠা বহা একপাক ঘূৰা একপাক ঘূৰা আকাশখন চুই দিয়া আৰু মাটি চুই চোৱা পেট চুই চোৱা আৰু চকু টিপ মাৰা পেট চুই চোৱা আৰু চকু টিপ মাৰা চুমা এটা দিয়া আৰু তা তা কৰা চুমা এটা দিয়া আৰু তা তা কৰা	কান্ধত হাত কান্ধত হাত, আঁঠুৰ ওপৰত হাত। হাত দুখন পিছফালে, পিছফালে হাত; চকু দুটা চুই চোৱা, নাক চুই চোৱা, চুলি চুই চোৱা আৰু ভৰিৰ আঙুলি চুই চোৱা; হাত দুখন সন্মুখত হাত দুখন ওপৰত কাষৰ ফালে তললৈ এতিয়া ওপৰলৈ কৰা! হাত চাপৰি বজোৱা, এএক-দুই কাষৰজনৰ লগত হেণ্ডশ্বেক কৰা!	স্কুললৈ আহিবলৈ সাজু হওঁতে স্কুললৈ আহিবলৈ সাজু হওঁতে, মই বিচনাৰ পৰাই জপিয়াই উঠোঁ, মুখ ধুওঁ, দাঁত ব্ৰাছ কৰোঁ, কাপোৰবোৰ মূৰৰ ওপৰেৰে পিন্ধি লওঁ, চিৰিৰে নামি দৌৰি যাওঁ, গাখীৰ খাওঁ, আৰু মোৰ পুৱাৰ আহাৰ লাহে লাহে খাওঁ, তাৰ পিছত ৰাস্তাৰে খোজ কাঢ়ি গৈ থাকোঁতে হাত জোকাৰি বিদায় দিওঁ মই ইমান সুখী (হাঁহি) যে মই যাব পাৰোঁ। মাৰ হাতত কেঁচি আছে মাৰ হাতত কেঁচি আছে, কাটে, কাটে, কাটে। মাৰ হাতত কপাহ আছে, চিলায়, চিলায়, চিলায়। মাৰ হাতত বুটাম আছে, এক, দুই, তিনি। মায়ে চোলা বনাই আছে কেৱল মোৰ বাবে।
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্ৰিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • কবিতাটোৰ পিছত শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰক।		
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা, চকুৰ হাতৰ সমন্বয়, কল্পনা, নান্দনিক জ্ঞান, আনন্দৰ অনুভূতি		

বিষয়বস্তু	হাত ধোৱা আৰু ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা	2.3
পৰামৰ্শ দিয়া পদ্য/গীত	হাত ধোৱা, ধোৱা, ধোৱা, পানীত পৰিষ্কাৰ কৰা। ঘঁহা, ঘঁহা, ঘঁহা দূৰত, বীজাণু নেদেখাকৈ ৰাখিবলৈ। টুইংকল, টুইংকল, সৰু সৰু হাত, চাবোনেৰে ধুলে ইমান জিলিকি উঠে। প্ৰতিটো আঙুলিৰ মাজত ঘঁহা, ঘঁহা, ঘঁহা, দিনে-নিশাই পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখা। হাত ধোৱা হাত ধোৱা, এইটো মজাৰ কাম। হাত হ'লে পৰিষ্কাৰ বেমাৰে নাপায় সাহ।	
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা ক্ৰিয়াৰ লগত জড়িত ক্ৰিয়া যেনে ধোৱা, স্ক্ৰাব, ঘঁহা আদি ব্যৱহাৰ কৰা। • কবিতাটোৰ পিছত শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰক।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	পুনৰাবৃত্তি, ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা, স্মৃতিশক্তি আৰু মনোযোগ, অন্বেষণ আৰু খেলা, সুক্ষ্ম পেশীৰ সমন্বয়	

বিষয়বস্তু	ফলমূল	2.5
পৰামৰ্শ দিয়া পদ্য/গীত	আপেল, আপেল, ৰঙা ৰঙা ঘূৰণীয়া, ৰসাল আৰু মিঠা, খাবলৈ কিযে মজা। কমলা, কমলা, গোল গোল ধুনীয়া, গুচাই গুচাই খোৱা, আনন্দ কৰা। কল, কল, কল হালধীয়া দীঘল। কল খালে গাত পায় হাতীৰ সমান বল। আঙুৰ, আঙুৰ, থুপ খাই থাকে, মুখত ভৰাই দিলে, বহুত সোৱাদ লাগে! ষ্ট্ৰবেৰী, ষ্ট্ৰবেৰী, ৰঙা ৰঙা মিঠা, টপাটপ খোৱা মজা কৰা। ব্লুবেৰী, ব্লুবেৰী, সৰু সৰু নীলা, সোৱাদেৰে ভৰা, স্বাস্থ্যৰ বাবে বঢ়িয়া! ফল, ফল, ইমান উজ্জ্বল ৰং, সেইবোৰ খালে হয় শৰীৰত বল। ফলবোৰ আমাক প্ৰকৃতিয়ে দিয়া উপহাৰ, সকলোৱে ভাল পোৱা জুতিলগা আহাৰ!	
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গোৱা। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্ৰিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • ফলবোৰৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক। • তেওঁলোকৰ প্ৰিয় ফলৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰক? • স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য খোৱাৰ উপকাৰিতাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। • এই ছন্দৰ পিছত ফল-মূল কাটি, গুড়ি কৰা, চেপাৰ ওপৰত এটা কার্য্যকলাপ কৰিব পাৰি।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা, চকুৰ হাতৰ সমন্বয়, কল্পনা, নান্দনিক জ্ঞান, আনন্দৰ অনুভূতি	

বিষয়বস্তু	**সম্পর্কীয় ধাৰণা – ডাঙৰ সৰু, ওখ-চাপৰ ইত্যাদি**	2.4
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	এইটো ডাঙৰ ডাঙৰ ডাঙৰ (কার্য্যৰ সৈতে) এইটো সৰু সৰু সৰু এইটো চুটি চুটি চুটি এইটো ওখ ওখ ওখ এইটো খৰ খৰ খৰ এইটো লাহে লাহে লাহে	এইটো হয় হয় হয় এইটো নহয় নহয় নহয় এইটো ওপৰ ওপৰ ওপৰ এইটো তল তল তল এইটো এটা ধেমেলীয়া খেল ঘূৰি ঘূৰি ফুৰোঁ অকণিৰ ৰে'ল
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • শ্রেণীকোঠাত বস্তুবোৰ বিভিন্ন স্থানত ৰখাৰ ওপৰত এটা কার্য্যকলাপৰ সৈতে এই পদ্যটো অনুসৰণ কৰক।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	স্থানীয় বুজাবুজি, চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা, চকুৰ হাতৰ সমন্বয়, শব্দভাণ্ডাৰ গঠন, বিপৰীত শিকিব পৰা, কল্পনা, নির্দেশনা অনুসৰণ কৰা, আনন্দৰ অনুভূতি	

বিষয়বস্তু	**স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য খাওঁ আহক!**		2.6
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	মই ফল খাই ভাল পাওঁ মই এটা আম খাম মিঠা মিঠা হালধীয়া পকা পকা আম মই ভাল পাওঁ আম, ধুই পেলাই খাম x২ মই এটা আপেল খাম মিঠা মিঠা ৰঙা ৰঙা গোল গোল আপেল আপেল মই ভাল পাওঁ, ধুই ধুই খাওঁ x২	মই এটা কল খাম মিঠা মিঠা হালধীয়া দীঘলীয়া কল মই কল ভাল পাওঁ আম, ধুই ধুই ধুই খাওঁ x২ মই খাম আঙুৰ সেউজীয়া গোল গোল সোৱাদলগা আঙুৰ আঙুৰ মই ভাল পাওঁ ধুই ধুই খাওঁ। x২	মইখাম কমলা সোৱাদলগা ৰসাল গোল গোল কমলা কমলা মই ভাল পাওঁ ধুই ধুই খাওঁ। x২ ফল মই ভাল পাওঁ ধোওঁ আৰু খাওঁ
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • কবিতাৰ পিছত বিভিন্ন ফলৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু তেওঁলোকৰ প্রিয় ফল আৰু ইয়াৰ ৰং সম্পর্কে প্রশ্ন কৰক।		
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ফলৰ নাম শিকা, ফল, ৰং চিনাক্তকৰণ, ভাষা দক্ষতাৰ বিকাশ, সঠিকতা, মনোযোগৰ ক্ষমতা		

বিষয়বস্তু	বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিবহণ আৰু শব্দ	2.7

পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত

ঝক ঝক ঝক
ৰে'লগাড়ী যায়, এঠাইৰ পৰা
আন এঠাই পলকতে পায়!

বাছত উঠি আমি একেলগে
যাওঁ, পর্বত পাহাৰ নৈ পথাৰ
প্রাণভৰি চাওঁ!

ট্রাকখন ইমান ডাঙৰ পাৰ হৈ
যায়
পেঁ পেঁ পেঁ পেঁ হর্ন বজাই।

টিলিং টিলিং টিলিঙা বজাই
চাইকেল চলাওঁ
একা বেঁকা বাটেৰে গৈ নতুন
পৃথিৱী পাওঁ

আকাশেৰ পথেৰে বিমানবোৰ
চলে
ডাৱৰৰ মাজেৰে দূৰ দেখলৈ
উৰে!

মই এখন বিমান
মই এখন বিমান
আকাশত উৰোঁ
আকাশত উৰোঁ
এইফালে ঘূৰোঁ মই
সেইফালে ঘূৰোঁ

মই এখন বিমান
মই এখন বিমান
আকাশত উৰোঁ
আকাশত উৰোঁ
এইফালে ঘূৰোঁ মই
সেইফালে ঘূৰোঁ

মই এখন বিমান
মই এখন বিমান
অৱতৰণ কৰিব পাৰোঁ
অৱতৰণ কৰিব পাৰোঁ
আকাশৰ পৰা
আকাশৰ পৰা

মোৰ গাড়ী

দেউতাই মোৰ বাবে আনিছে এখন
গাড়ী
গাড়ীৰ চকা চাৰিটা, চাবি দিলে চলে
ভ্রূওওউম..... ইমান যে মজা!
সোঁফালে ঘূৰাই বাঁওফালে ঘূৰাই
বাটেদি যাওঁ মই
পীঁপুঁ ফাঁপু দেউতাই দিয়া গাড়ী চলাওঁ।

চাইকেলত পাঁচজন
চাইকেল চলাই গৈ আছিল পাঁচজন
বন্ধু, আটাআইতকৈ সৰুজনে ক'লে,
'খৰকৈ পেডেল মাৰা, খৰকৈ পেডেল
মাৰা'।
গতিকে সকলোৱে খৰকৈ পেডেল
মাৰিলে আৰু এজন হথাত্ পৰি গ'ল।
চাইকেল চলাই গৈ আছিল পাঁচজন
বন্ধু, আটাআইতকৈ সৰুজনে ক'লে,
'খৰকৈ পেডেল মাৰা, খৰকৈ পেডেল
মাৰা'।
গতিকে সকলোৱে খৰকৈ পেডেল
মাৰিলে আৰু এজন হথাত্ পৰি গ'ল।
চাইকেল চলাই গৈ আছিল তিনিজন
বন্ধু, আটাআইতকৈ সৰুজনে ক'লে,
'খৰকৈ পেডেল মাৰা, খৰকৈ পেডেল
মাৰা'।
গতিকে সকলোৱে খৰকৈ পেডেল
মাৰিলে আৰু এজন হথাত্ পৰি গ'ল।
চাইকেল চলাই গৈ আছিল দুজন
বন্ধু, আটাআইতকৈ সৰুজনে ক'লে,
'খৰকৈ পেডেল মাৰা, খৰকৈ পেডেল
মাৰা'।
গতিকে সকলোৱে খৰকৈ পেডেল
মাৰিলে আৰু এজন হথাত্ পৰি গ'ল।
চাইকেল চলাই গৈ আছিল এজন
বন্ধু, আটাআইতকৈ সৰুজনে ক'লে,
'খৰকৈ পেডেল মাৰা, খৰকৈ পেডেল
মাৰা'।
গতিকে তাই বেছি বেগেৰে পেডেল
মাৰিলে কিন্তু তেওঁ চলি থাকিল।

শিক্ষকৰ টোকা

- কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক।
- শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক।
- এই ছন্দৰ লগত খেলনা বাহন থাকিব পাৰে। শিশুক শব্দ কৰিবলৈ আৰু কার্য্য কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰাত গুৰুত্ব দিব লাগে।
- শিশুসকলক পথত বাহনৰ ৰ'ল প্লে কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা পোষ্ট ছন্দ।

দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে

ভাষা দক্ষতা, সামাজিক দক্ষতাৰ বুজাবুজি, শাৰীৰিক আৰু চলন-ফুৰণৰ বিকাশ, সৃষ্টিশীল আৰু নান্দনিক বিকাশ, যুক্তিবাদী চিন্তাধাৰা, মনোযোগ গঢ়ি তোলা

<table>
<tr><td>বিষয়বস্তু</td><td colspan="3">স্থানীয় আৰু অৱস্থানমূলক ধাৰণা 2.8</td></tr>
<tr><td>পৰামৰ্শ দিয়া পদ্য/গীত
 </td><td>ভিতৰলৈ বাহিৰলৈ, ওপৰলৈ আৰু তললৈ, চাৰিওফালে আৰু ঘূৰণীয়াকৈ, চহৰৰ চাৰিওফালে। সুৰংগৰ মাজেৰে, চকীৰ তলত, আমি সকলোতে ঠাই চিনি ফুৰোঁ! ওখ আৰু চাপৰ, ওচৰত আৰু দূৰত, আমি বস্তুৰ বাবে হাত আগবঢ়াওঁ। দৃষ্টিৰ বাহিৰত বাকচক ভিতৰত, নতুন নতুন কথা সদায় শিকোঁ!

ঘৰৰ ভিতৰত, দুৱাৰৰ বাহিৰত, আমি স্থানবোৰ অধিক আৰু অধিক চিনো। খিৰিকীৰে, আকাশলৈ ইমান আনন্দ আনে শিক্ষণে!</td><td>ওপৰ/তলৰ গীত

ওপৰ, ওপৰ, ওপৰ!
'তোমাৰ হাত দুখন তললৈ
তললৈ নামি যোৱা, তললৈ

তললৈ হাত চাপৰি বজোৱা
তললৈ, তললৈ, তললৈ হাত
চাপৰি বজোৱা</td><td>হাত দুখন ওপৰলৈ তুলি দিলোঁ
হাত দুখন ওপৰলৈ ওপৰলৈ তুলি দিলোঁ
হাত দুখন তললৈ তললৈ নমাই দিলোঁ
মোৰ সন্মুখত হাত দুখন থৈ দিলোঁ
হাত দুখন পিছফালে থৈ দিলোঁ
এখন হাত আনখনৰ ওপৰত ৰাখিলোঁ

মূৰৰ ওপৰত হাত চাপৰি বজাযই
থুঁতৰিৰ তলত হাত চাপৰি বজাওঁ
কাণৰ ঠিক কাষতে হাত চাপৰি বজাওঁ

মোৰ আঙুলিবোৰ ইমান দূৰলৈ উৰি যায়
মোৰ আঙুলিবোৰ ইমান ওচৰত ওচৰত
ওচৰত উৰি যায়</td></tr>
<tr><td>শিক্ষকৰ টোকা
 </td><td colspan="3">• হাত দুখন বিশেষ দিশটোৰ ফালে নির্দেশিত কৰক আৰু শিশুসকলক তেনে কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক।
• শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্ৰিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক।</td></tr>
<tr><td>দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে
 </td><td colspan="3">ভাষা দক্ষতা, স্থানীয় বুজাবুজি, যুক্তিসংগত চিন্তা, মনোযোগৰ পৰিসৰ, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলাৰ বিকাশ।</td></tr>
</table>

বিষয়বস্তু	সংখ্যা আৰু গণনা		2.9(a)
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	এক দুই তিনি চাৰি পাঁচ গণনা কৰোঁ সংখ্যা আনন্দৰ কথা	ছয় সাত আঠ হিচাপ কৰা	ন দহ কলম ধৰা হিচাপ কৰোঁ আহাঁ আকৌ কৰো আহাঁ
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • শিশুৱে ক্রিয়া কৰি আৰু আঙুলিত সংখ্যা দেখুৱাই এই ছন্দটো গাব।		
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষা দক্ষতা, স্থানীয় বুজাবুজি, যুক্তিসংগত চিন্তা, মনোযোগৰ পৰিসৰ, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলাৰ বিকাশ।		

বিষয়বস্তু	সংখ্যা আৰু গণনা	2.9(b)
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	১ টা সৰু কুকুৰা বাৰীত খেলি আছে ১ টা সৰু কুকুৰা বাৰীত খেলি আছে ১ টা সৰু কুকুৰা বাৰীত খেলি আছে টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টেপ! (ক্রিয়া: টেপত হাত চাপৰি বজোৱা) ২টা সৰু কুকুৰে বাৰীত খেলি আছে ২টা সৰু কুকুৰে বাৰীত খেলি আছে ২টা সৰু কুকুৰে বাৰীত খেলি আছে টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টেপ! (ক্রিয়া: টেপত হাত চাপৰি বজোৱা) ৩টা সৰু সৰু এন্দুৰে বাৰীত খেলি আছে ৩টা সৰু সৰু এন্দুৰে বাৰীত খেলি আছে ৩টা সৰু সৰু এন্দুৰে বাৰীত খেলি আছে টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টেপ! (ক্রিয়া: হাত চাপৰি বজোৱা)	৪টা সৰু মকৰা বাৰীত খেলি আছে ৪টা সৰু মকৰা বাৰীত খেলি আছে ৪টা সৰু মকৰা বাৰীত খেলি আছে টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টেপ! (ক্রিয়া: টেপত হাত চাপৰি বজোৱা) ৫টা সৰু মেকুৰী বাৰীত খেলি আছে ৫টা সৰু মেকুৰী বাৰীত খেলি আছে ৫টা সৰু মেকুৰী বাৰীত খেলি আছে টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টিপ্পি টেপ! (ক্রিয়া: হাত চাপৰি বজোৱা)
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • পূৰ্বে উল্লেখ কৰা জীৱ-জন্তুৰ লগত জড়িত ক্রিয়াটো কৰক। উদাহৰণ: মকৰা বাবে খোজ কঢ়া। শিশুসকলে শিক্ষকৰ সৈতে কবিতা আবৃত্তি কৰিব পাৰে	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	পুনৰাবৃত্তি, প্রাণীৰ শব্দভাণ্ডাৰ, সংখ্যাৰ ধাৰণা, স্মৃতিশক্তি আৰু মনোযোগ, অন্বেষণ আৰু খেলা, সুক্ষ্ম পেশীৰ সমন্বয়	

বিষয়বস্তু	ঋতুসমূহ	2.10
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	বসন্ত এটা সময়, যেতিয়া শিশুৱে খেলে। ফুল ফুলে, প্রতিদিনে। গ্রীষ্মকাল গৰম। শীতল হৈ থাকিবলৈ, সকলোৱে বিচাৰে পুখুৰীত গা ধুবলৈ। বাৰিষাৰ ডাৰৰ বৰষুণেৰে ভৰি থাকে, আকৌ ঠাণ্ডা অনুভৱ কৰাই দিয়ে। শীতকাল ঠাণ্ডা। ৰ'দ দিয়ে দিনত, মানুহে ভাল পায় সূর্য্যৰ পোহৰ।	
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • হিটাৰ, ফেন, ছাতি আৰু আনুষংগিক কাপোৰৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে প্রশ্ন কৰক। তেওঁলোকক ঋতুৰ ছবি দেখুৱাওক আৰু আমি খোৱা খাদ্য আৰু আমি পিন্ধা কাপোৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভিন্ন ঋতুৰ বিষয়ে প্রশ্ন কৰক	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ঋতুৰ বিষয়ে শিকিব পৰা, ভাষা দক্ষতাৰ বিকাশ, যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰা, কল্পনা, স্মৃতিশক্তিৰ কাম, মনোযোগৰ সময়, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলা	

বিষয়বস্তু	ৰং	2.11
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	টিপি টিপি টপ টপ কি ৰং কোৱা? মই কওঁ- হালধীয়া হালধীয়া আম, হালধীয়া কুঁহিয়াৰ, হালধীয়া মোৰ টুপী এতিয়া হাত চাপৰি চাপৰি চাপৰি! টিপি টিপি টপ টপ কি ৰং কোৱা? মই কওঁ- সেউজীয়া সেউজীয়া বেং, সেউজীয়া মটৰ, সেউজীয়া মোৰ টুপী এতিয়া হাত চাপৰি চাপৰি চাপৰি!	টিপি টিপি টপ টপ কি ৰং কোৱা? মই কওঁ- মটীয়া মটীয়া মটীয়া, মটীয়া কাঠ, মটীয়া মোৰ টুপী এতিয়া হাত চাপৰি চাপৰি চাপৰি! টিপি টিপি টাপ কি ৰং কোৱা? মই কওঁ- বগা বগা শহাপহু, বগা মূলা, বগা মোৰ টুপী এতিয়া হাত চাপৰি চাপৰি চাপৰি!	টিপি টিপি টপ টপ কি ৰং কোৱা? মই কওঁ- ৰঙা ৰঙা বিলাহী, ৰঙা গোলাপ, ৰঙা মোৰ টুপী এতিয়া হাত চাপৰি চাপৰি চাপৰি! টিপি টিপি টপ টপ-৩
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • কবিতাটোৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক বিভিন্ন ৰঙৰ কার্ড দেখুৱাই শ্রেণীকোঠাৰ পৰা একে ৰঙৰ বস্তু বাছি উলিয়াবলৈ কওক।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ৰং শিকা, ভাষা দক্ষতাৰ বিকাশ, সঠিকতা, যুক্তিসংগত চিন্তা, আচৰিত, স্মৃতিশক্তিৰ কাম, সহযোগিতা, পৰিকল্পনা, মনোযোগৰ সময়, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলা	

বিষয়বস্তু	শ্রেণীকোঠা/ঘৰ/পথ/উদ্যানত নিয়ম	2.12
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	আমাৰ শ্রেণীকোঠাত আমি নিয়ম মানি চলোঁ, সেইবোৰে আমাক শিকিবলৈ আৰু ডাঙৰ হবলৈ সহায় কৰে। আমি জোৰেৰে মাত মাতিবলৈ ওপৰলৈ হাত উঠাওঁ, আমি শিক্ষকসকলৰ কথা শুনো, তেওঁলোক ইমান গৌৰৱান্বিত। আমি চকীত বহি থাকোঁ, মনে মনে আৰু পৰিপাৰ্টিকৈ, শিকিবলৈ সাজু, আমাৰ মনটো আশাবাদী। আমি বন্ধু-বান্ধৱীৰ সৈতে পাল পাতি খেলনা ভাগ-বতৰা কৰো, একেলগে খেলো, আনন্দৰে ভৰা। আমি আমাৰ চৌপাশ পৰিষ্কাৰ কৰি লওঁ, বস্তুবোৰ থৈ দিওঁ, আমাৰ শ্রেণীকোঠাটো প্রতিদিনে পৰিপাৰ্টিকৈ ৰাখোঁ। আমি ঘৰৰ ভিতৰত খোজ কাঢ়ো, কেতিয়াও দৌৰা নাই, প্রথমে নিৰাপত্তা সকলোবোৰ মজাৰ মাজত। আমাৰ শ্রেণীকোঠাত আমি এটা দল, শিকিছো আৰু বৃদ্ধি পাইছো, সপোনৰ দৰে। আমাক পথ প্রদর্শন কৰিবলৈ নিয়মৰ সৈতে আমি আমাৰ সাধ্য অনুসৰি কাম কৰিম, আমাৰ শ্রেণীকোঠাত, আমি সঁচাকৈয়ে ধন্য!	
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • শিশুসকলক সুধিব যে তেওঁলোকে আৱর্জনাবোৰ কি কৰে? লাইট বন্ধ কৰি দিয়ে নেকি? তেওঁলোকে পাল পাতি, শ্বেয়াৰ কৰে নেকি? আদি।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	নিয়ম মানি চলা, ভাষা দক্ষতা বিকাশ, যুক্তিসংগত চিন্তা, আচৰিত, পৰিকল্পনা, মনোযোগৰ সময়, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলা, সামাজিক-আৱেগিক বিকাশ, অনুসন্ধিৎসুতা, যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰা, পাক লোৱাৰ ওপৰত সজাগতা গঢ়ি তোলে	

বিষয়বস্তু	বস্তু যোগ আৰু হ্রাস কৰক	2.13
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	মিলাৰ হাতত আছিল পাঁচটা বল- বস্তু কমোৱা মিলাৰ বেগটোত পাঁচটা বল আছিল চকীখনত যিটো এটা এটাকৈ, তাই শ্বেয়াৰ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে তাই ইমান প্রিয় বন্ধু এজনক বল এটা দিলে, তাইক মাত্র চাৰিটা এৰি থৈ গ'ল, কিন্তু কোনো ভয় নাই! চাৰিটা বল বাকী আছে, অ' কি দৃশ্য, মিলাই নিজৰ সমস্ত শক্তিৰে শ্বেয়াৰ কৰিলে। তাই ইমান মৰমৰ বন্ধু এজনক বল এটা দিলে, তাইক মাত্র তিনিটা এৰি থৈ গ'ল, কিন্তু কোনো ভয় নাছিল! তিনিটা বল বাকী থাকিল, অ' কি দৃশ্য, মিলাই সকলো শক্তিৰে শ্বেয়াৰ কৰিলে। তাই ইমান মৰমৰ বন্ধু এজনক আন এটা দিলে, তাইক মাত্র দুটা এৰি থৈ গ'ল, কিন্তু কোনো ভয় নাছিল! দুটা বল থাকি গ'ল, তাইৰ বেগত ইমান লঘু যে মিলাই তাইৰ সকলো শক্তিৰে ভাগ কৰিলে। তাই আৰু এটা দিলে, ইমান গ্রেণ্ড অনুভৱ কৰি, হাতত মাত্র এটা লৈ এৰি। এটা বল বাকী আছিল, কিন্তু মিলাই জানিছিল, শ্বেয়াৰিঙে তাইৰ হৃদয়খন সঁচা অনুভৱ কৰায়। তাই দিলে, আনন্দ আৰু আনন্দত, এতিয়া তাইৰ বেগটো খালী, কিন্তু তাইৰ হৃদয়খন মুক্ত!	
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • এই কবিতাটোত প্রকৃত বল আৰু বেগ আদি প্রপছ ব্যৱহাৰ কৰি ভালদৰে বুজিব পাৰি	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষা দক্ষতা, সামাজিক দক্ষতা, সংখ্যাগত দক্ষতা, সংখ্যা-বস্তুৰ সংযোগ, যুক্তিসংগত চিন্তা, আচৰিত, পৰিকল্পনা, মনোযোগৰ দৈর্ঘ্যৰ বিকাশ	

বিষয়বস্তু	দিশ আৰু অৱস্থান	2.14
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	পূব, পশ্চিম, উত্তৰ, দক্ষিণ, সৰু সৰু, মুখ মেলিব। এইবোৰ দিশ আমি জানো, আমি যিমান বেগেৰে যাব পাৰো বা লেহেমীয়া কৰিব পাৰো হাতবোৰ ওপৰলৈ কৰা, আমি সুন্দৰ আকাশখন স্পর্শ কৰিম	পূবে, য'ত সূর্য্য ওখকৈ উদয় হয়, ৰাতিপুৱাৰ পোহৰত, আমি আকাশৰ ফালে হাত আগবঢ়াম। পশ্চিমে য'ত সূর্য্যই জিৰণি ল'বলৈ যায়, সন্ধিয়া চৰাইয়ে নিজৰ বাহ বিচাৰি পায়। উত্তৰ দিশত ঠাণ্ডা বতাহ বলিছে, শীতৰ ঠাণ্ডাত আমি নিয়ৰত নাচিম। দক্ষিণে, মাটি স্পর্শ কৰোঁ আহক, আমি প্রকৃতিৰ শব্দ শুনিব পাৰো।
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • হাত দুখন বিশেষ দিশটোৰ ফালে নির্দেশিত কৰক আৰু শিশুসকলক তেনে কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষা দক্ষতা, স্থানীয় বুজাবুজি, যুক্তিসংগত চিন্তা, মনোযোগৰ পৰিসৰ, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলাৰ বিকাশ।	

বিষয়বস্তু	সম্পদ ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ কৰা	2.15
পৰামর্শ দিয়া পদ্য/গীত	ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ কৰি আমি অন্বেষণ কৰিম, একেলগে, আমি অধিক আৰু অধিক শিকিম। ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ, হাতত হাত ধৰি, বেৰীয়ে খোজ, ভূমিৰ সিপাৰে। টেপৰ পৰা পানী, অপচয় নকৰো আহক, বন্ধ কৰক, মৃদু খৰখেদাকৈ। আমাৰ দাঁত ব্রাছ কৰক, মাত্র এটা চুমুক ব্যৱহাৰ কৰি, পানী ৰাহি কৰক, টোপাল টোপালকৈ টোপালকৈ। পোহৰবোৰ ম্লান কৰি দিওঁ, সংৰক্ষণৰ বাবে এটা সাধাৰণ কাম, যেতিয়া আমি ওচৰত নাথাকো, তেতিয়া সংৰক্ষণ কৰোঁ	শক্তি সঞ্চয়, আন এটা দিনৰ বাবে, আমাৰ সৰু ঘৰখনত, য'ত আমি খেলো। খেলনা আৰু কিতাপ, শ্বেয়াৰ কৰি পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰোঁ আহক, আৱর্জনা কম, হেৰুৱাবলগীয়া কম। পুৰণি খেলনা, নতুন মজা, পুনঃব্যৱহাৰ আৰু মেৰামতি কৰোঁ আহক, আমি শ্বেয়াৰ কৰিব পাৰো আৰু আমি ধাৰ দিব পাৰো ব্যৱহাৰ আৰু সংৰক্ষণ, হাতত হাত ধৰি, বেৰীয়ে খোজ, ভূমিৰ সিপাৰে। একেলগে আমি শিকিম, একেলগে আমি বাঢ়ম, উজ্জ্বল ভৱিষ্যতৰ বাবে আমি বীজ সিঁচিম।
শিক্ষকৰ টোকা	• কবিতাটো ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ২ৰ পৰা ৩ বাৰকৈ গাওক। ইয়াৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক আপোনাৰ লগত কিছুমান অংশক নেতৃত্ব দিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক নিয়োজিত কৰি ৰাখিবলৈ ক্রিয়া আৰু কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন ব্যৱহাৰ কৰক। • শিশুসকলক সুধিব যে তেওঁলোকে পুৰণি কিতাপৰ সৈতে কি কৰে? লাইট বন্ধ কৰি দিয়ে নেকি? এটা খোলা দেখিলে পানীৰ টেপটো বন্ধ কৰি দিয়ে নেকি? পাইপ লিক হোৱাত আমি কি কৰিব লাগে? আদি।	
দক্ষতাসমূহ সম্বোধন কৰা হৈছে	সম্পদ, ভাষা দক্ষতাৰ বিকাশ, যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰা, আচৰিত, পৰিকল্পনা, মনোযোগৰ সময়, উদ্ভাৱন, অন্বেষণ আৰু খেলা, সামাজিক-আৱেগিক বিকাশ, অনুসন্ধিৎসুতাৰ ওপৰত সজাগতা বিকাশ কৰে	

কার্য্যকলাপৰ নাম	ছবিৰে বর্ণনা কৰোঁ আহক: দেখা বস্তুৰ বিষয়ে কথা পাতিব আৰু আলোচনা কৰিব
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	আলোচনী, বাতৰি কাকত, গল্পৰ কিতাপ, বজাৰ, দোকান, স্কুল, বাছ ষ্টেণ্ড, ৰেলৰে ষ্টেচন, মেলা আদিৰ ছবি, ব'ৰ্ড বা চার্ট পেপাৰ, মার্কাৰ বা চক

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক এখন ছবি দেখুৱাওক আৰু ছবিখন বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ কওক আৰু ছবিখনত দেখা বস্তু আৰু চৰিত্রবোৰৰ নাম ক'বলৈ দিয়ক । ২. চিত্রিত চৰিত্র, পৰিৱেশ, কার্য্য বা আৱেগৰ বিষয়ে মুকলিকৈ প্রশ্ন সুধিব আৰু লগতে শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ সকলোৰে আগত ব্যক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব। ৩. শিশুৰ ছবিৰ সৈতে জড়িত সাধাৰণ শব্দ এটা ডাঙৰ চার্ট পেপাৰ বা বর্ডত লিখক। ৪. শিশুসকলক দেখা শব্দৰ ৰূপত সেই শব্দবোৰ চিনি পাবলৈ/পঢ়িবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুসকলক এখন ছবি দেখুৱাওক আৰু বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ পথ প্রদর্শন কৰক। ছবিখনত থকা বস্তু আৰু চৰিত্রৰ বর্ণনা কৰি সৰল বাক্য সৃষ্টি কৰিবলৈ দিয়ক । ২. মুকলি প্রশ্ন যেনে চিত্রখনত চৰিত্রবোৰে কি কৰিছে বুলি আপুনি ভাবে?" বা "চৰিত্রবোৰে কেনে অনুভৱ কৰে বুলি ভাবিছে?" আদি প্রশ্ন কৰি তেওলোকক উৎসাহিত কৰক। ৩. ডাঙৰ চার্ট পেপাৰ বা বর্ডত ছবিবোৰৰ সৈতে জড়িত সহজ বাক্য লিখক, আৰু শিশুসকলক এই কার্য্যত জড়িত কৰক। এই বাক্যবোৰ পঢ়া আৰু বহীত লিখাৰ অভ্যাস কৰিবলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰক। ৪. এই প্রক্রিয়াৰ সময়ত বিৰাম চিহ্ন যেনে দাৰি, কমা, আৰু প্রশ্ন চিহ্ন আঙুলিয়াই দিয়ক আৰু বুজাওক। ৫. শিশুৱে যি বর্ণনা কৰে, ব্লেকব'র্ডত ৪-৫টা সহজ বাক্য লিখি তেওঁলোকৰ সৈতে পঢ়ি আলোচনাৰ অন্ত পেলাব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আপুনি শিশুসকলক ছবিখনৰ নাম/উপনাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰে। শিশুৱে ছবিখনৰ নিজৰ সংস্কৰণ আঁকিব বা চিত্রিত কৰিব পাৰে বা ইয়াৰ পৰা দৃশ্য অভিনয় কৰিব পাৰে। শিশুসকলক ছবিসমূহৰ বাবে এটা শব্দ বা চুটি বাক্যত বর্ণনা লিখিবলৈ কওক, বা উদ্ভাৱন কৰা বানান ব্যৱহাৰ কৰি ছবিখন চোৱাৰ পিছত কাহিনী এটা বনাবলৈ কওক। আৱিষ্কৃত বানানেৰে নিজৰ লিখনিত শিশুৰ ছবিৰ বর্ণনাৰে শ্রেণীকোঠাৰ গল্পপুথি বনাওক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	ছবিখনৰ বিষয়ে দুবাৰ বা তাতকৈ অধিক আলোচনা কৰাৰ পিছত শিশুসকলেও সৰু সৰু গোটত ছবিখনৰ লগত জড়িত হ'ব পাৰে। মই আৰু মোৰ পৰিয়াল, মোৰ শৰীৰ, মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ, গছ-গছনি, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, আমাৰ সম্প্রদায়ৰ সহায়ক, পৰিবহণৰ উপায়, খাদ্য, বজাৰ আদি বিষয়বস্তুৰ পৰা ছবি বাছি ল'ব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৰ লিখনিত বানান শুধৰাই নিদিব, পাৰস্পৰিক প্রতিক্রিয়াৰ সৈতে শুদ্ধ বানান লিখক আৰু আহিঁ প্রস্তুত কৰক। • শিক্ষকে লিখক হিচাপে কাম কৰিব পাৰে- শিশুৰ ইনপুটৰ পৰা প্রৰোচনা, প্রশ্ন আৰু ছবিৰ সহায়ত এটা অর্থপূর্ণ পাঠ্য সৃষ্টি কৰিব পাৰে। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, ছবিভিত্তিক কার্য্যকলাপ ব্যৱহাৰ কৰক আৰু বর্ধিত নিয়োজিততা আৰু বুজাবুজিৰ বাবে ডাঙৰ ছবি বা স্পর্শ সামগ্রীৰ দৰে দৃশ্যমান সামগ্রীসমূহ অন্তর্ভুক্ত কৰক। উদাহৰণস্বৰূপে, দৃষ্টিশক্তিহীন শিশুৰ বাবে টেক্সচাৰযুক্ত ছবি প্রদান কৰক।

লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	3 • **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্রসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে ○ **C-৯.৭:** দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপ ফলপ্রসূভাৱে সম্পন্ন কৰিবলৈ যথেষ্ট শব্দ জানে আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু বৰ্তমানৰ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি নতুন শব্দৰ অর্থ অনুমান কৰিব পাৰে • **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ত পঢ়া আৰু লিখাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে ○ **C-১০.৮:** তেওঁলোকৰ বুজাবুজি আৰু অভিজ্ঞতা প্রকাশ কৰিবলৈ এটা অনুচ্ছেদ লিখে (L১)
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পর্যবেক্ষণ দক্ষতা আৰু চাৰিওফালৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে সজাগতা, আত্মবিশ্বাস, ৰাজহুৱা ভাষণৰ দক্ষতা, শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• ছবি পঢ়াৰ প্রতি শিশুৰ আগ্রহ নিৰীক্ষণ কৰা। • গোটৰ কার্য্যকলাপ আৰু মুক্ত খেলৰ সময়ত শিশুসকলৰ নিয়মীয়া বা নতুন শব্দভাণ্ডাৰৰৰ ব্যৱহাৰ নিৰীক্ষণ কৰা। • মুকলি প্রশ্নৰ প্রতি শিশুৰ সঁহাৰি, সম্পূর্ণ বাক্যত ব্যাখ্যা, কল্পনা, আৰু অন্যান্য দিশৰ লগতে কথন পর্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	বিনামূলীয়া ছবিৰ কিতাপ / গল্প পুথি পঢ়াৰ সময়
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ছবিৰ কিতাপ আৰু গল্পৰ কিতাপৰ সংগ্ৰহ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক ছবি আৰু গল্পৰ কিতাপৰ সংকলন প্ৰদান কৰি নিজাববীয়াকৈ এখন কিতাপ বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. শিশুসকলক কিতাপখন পঢ়িবলৈ, পৃষ্ঠাবোৰ উলটিবলৈ, ছবিৰ মাজেৰে পঢ়িবলৈ মডেল কৰক। ৩. শিশুসকলে কিতাপখন পঢ়াৰ অভিনয় কৰক, পৃষ্ঠাবোৰ উলটি দিয়ক আৰু পাঠৰ দিশগততা অনুসৰণ কৰক। ৪. শিশুসকলে কি পঢ়ি আছে সেই সম্পৰ্কে প্ৰশ্ন কৰি যেনে, "আপুনি কোনখন কিতাপ পঢ়িছে?", "গল্পত কোন আছে?", "এই ছবিখনত কি হৈছে", ইত্যাদি প্ৰশ্ন কৰি গল্পপুথিৰ ছবিৰ মাজেৰে পঢ়িবলৈ প্ৰেৰণা যোগাব লাগে। ৫. শিশুৰ পঢ়াৰ প্ৰচেষ্টাৰ বাবে প্ৰশংসা কৰা।	১. ৩-৫ বয়সৰ গোটৰ দৰেই একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক। ২. কিতাপত থকা কিছুমান সাধাৰণ শব্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু শিশুসকলক সমাৰ্থক শব্দ সমূহ সহায়ৰ অবিহনে চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়া। ৩. শিশুসকলক কিতাপ এখন সমনীয়াৰ লগত পঢ়িবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰা আৰু কিতাপখনৰ বিষয়ে ইজনে সিজনৰ লগত আলোচনা কৰিবলৈ দিয়া। ৪. ছপা আৰু কিতাপৰ ধাৰণা যেনে "কিতাপখনৰ শিৰোনাম ক'ত?", "গল্পটোত কি ঘটি আছে?", "আপুনি কোনটো চৰিত্ৰ ভাল পায়?", "আমি কিতাপ এখন কেনেকৈ পঢ়ো- বাওঁফালৰ পৰা সোঁফালৰ পৰা বা সোঁফালৰ পৰা বাওঁফালে?", ইত্যাদিৰ বিষয়ে কথোপকথন আৰম্ভ কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰ, কিতাপ বা কাহিনীৰ পৰিঘটনাসমূহ আঁকিবলৈ কওক আৰু উদ্ভাৱিত বানান ব্যৱহাৰ কৰি মৌখিকভাৱে আৰু এটা শব্দত বৰ্ণনা কৰিবলৈ কওক। শিশুৱে পঢ়া কিতাপৰ সৈতে জড়িত ভূমিকা পালনৰ অধিবেশন পৰিচালনা কৰা। ৫-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে তেওঁলোকৰ কাহিনী বা ছবিৰ কিতাপৰ পৰা শিশুৰ সৈতে সাধাৰণ শব্দৰ ছবিৰ দেৱাল বনাওক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	মাহটোৰ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ছবি আৰু গল্পৰ কিতাপ প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰিব। উদাহৰণস্বৰূপে, যদি বিষয়বস্তুটো 'পৰিয়াল' হয় তেন্তে পৰিয়াল বা সম্পৰ্কৰ সৈতে জড়িত বিভিন্ন কিতাপ শিশুসকলে বাছি ল'ব পৰাকৈ প্ৰদৰ্শন কৰিব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• একাধিক গল্পৰ কিতাপ প্ৰদৰ্শন কৰি এটা পঢ়া কোণ সৃষ্টি কৰিব পাৰি। • শিক্ষকে শিশুসকলৰ বাবে আৰ্হি হিচাপে উচ্চস্বৰে পঢ়া অধিবেশন পৰিচালনা কৰিব লাগিব। • শিক্ষকে লিখক হিচাপে কাম কৰিব পাৰে- শিশুৰ ইনপুটৰ পৰা প্ৰশ্ন কৰি আৰু আঁকি এটা অৰ্থপূৰ্ণ পাঠ্যৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, ছবিভিত্তিক কার্য্যকলাপ ব্যৱহাৰ কৰক আৰু বৰ্ধিত নিয়োজিততা আৰু বুজাবুজিৰ বাবে ডাঙৰ ছবি বা স্পৰ্শ সামগ্ৰীৰ দৰে দৃশ্যমান সামগ্ৰী অন্তৰ্ভুক্ত কৰক। উদাহৰণস্বৰূপে, দৃষ্টিশক্তিহীন শিশুৰ বাবে টেক্সচাৰযুক্ত ছবি প্ৰদান কৰক।।

লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	4 • **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্রসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে ○ **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে • **C-৯.৫:** কথন/পঢ়া গল্পসমূহ বুজি পায় আৰু চৰিত্ৰ, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে ক'ব বিচৰা কথা চিনাক্ত কৰে ○ **C-১০.৯:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিশুৰ কিতাপ তুলি লোৱা আৰু পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে (L১)
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ, চিন্তা দক্ষতা, মনোযোগৰ ক্ষমতা, কথোপকথন দক্ষতা গঢ়ি তোলা, শুনা দক্ষতা বিকাশ, বুষ্টিং, কল্পনাশক্তি; কথন; সামাজিক বিকাশ, আত্মপ্ৰকাশ বিকাশ, আত্মসন্মানৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• পৰিয়াল আৰু সমনীয়াৰ সৈতে ছবি পঢ়া, চুটিগল্প, আৰু গল্পপুথিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ প্ৰতি শিশুৰ আগ্ৰহ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • তেওঁলোকে কাহিনীটো পঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰে নেকি আৰু নিজৰ শব্দত পুনৰ ক'ব পাৰে নেকি সেইটো মূল্যায়ন কৰা। • মুকলি প্ৰশ্নৰ প্ৰতি শিশুৰ সঁহাৰি, সম্পূৰ্ণ বাক্যত ব্যাখ্যা, কল্পনা, আৰু কাহিনীৰ সৈতে জড়িত কথন নিৰীক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	গল্প কোৱা: নিজৰ সৃষ্টিশীল গল্প তৈয়াৰ কৰক	5
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	উপকথা, লোককথা, জীৱ-জন্তুৰ ওপৰত স্থানীয় কাহিনী, গাঁও, বিদ্যালয়, মৌলিক দৈনন্দিন কাম-কাজ আদিৰ দৰে মৌখিক কাহিনীৰ সংকলন।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. অভিব্যক্তি, কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন, গল্প কার্ড আৰু পুতলা ব্যৱহাৰ কৰি তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত (L১) মৌখিকভাৱে ক'বলৈ এটা কাহিনী বাছি লওক। কাহিনীবোৰ উপকথা, লোককথা, জীৱ-জন্তুৰ ওপৰত স্থানীয় কাহিনী, দৈনন্দিন কাম-কাজ ইত্যাদি হ'ব পাৰে। ২. কাহিনীৰ মাজত প্ৰশ্ন সুধিব যাতে শিশুসকলক কাহিনীৰ পৰিঘটনা, চৰিত্ৰ আৰু পৰিৱেশৰ বিষয়ে সোঁৱৰাই দিয়া হয়। ৩. শিশুসকলক কাহিনী পুনৰ ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা, যেনে, প্ৰথমে কি হ'ল? ইয়াৰ পিছত কি হ'ল?কাহিনীত কোন আছিল? আদি। ৪. ল'ৰা-ছোৱালীক গল্প কার্ড হস্তান্তৰ কৰি গল্প কার্ড নিজৰ শব্দত বৰ্ণনা কৰি একেলগে গল্প গঠন কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ৫. গল্পটোৰ পৰা কিছুমান শব্দ আৰু বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি কাহিনী এটা ক'বলৈ বা পুনৰ ক'বলৈ শিশুসকলক প্ৰেৰণা দিয়া।	১. ৩-৪ বয়সৰ গোটৰ দৰেই একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক। ২. শিশুসকলক প্ৰশ্ন কৰি ক্ৰমাগতভাৱে কাহিনী ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়া- 'প্ৰথম/মধ্যম/অন্তত কি হ'ল?', 'কোন চৰিত্ৰই সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'ল?', 'তাৰ পিছত কি হ'ল?'। আদি। ৩. শিশুসকলক নিজৰ শব্দৰে গল্পবোৰ ৩-৪টা সহজ আৰু চুটি বাক্যত ক্ৰমাগতভাৱে বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৪. ল'ৰা-ছোৱালীক গল্প কার্ড গতাই দি গল্প কার্ড নিজৰ শব্দৰে বৰ্ণনা কৰি গল্প যোৰ গঠন কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা।	১. ৩-৪ বয়সৰ গোটৰ দৰে একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক। ২. প্ৰশ্ন কৰি শিশুসকলক ক্ৰমাগতভাৱে কাহিনী ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়া-প্ৰথম/মধ্যম/শেষত কি হ'ল? কোনটো চৰিত্ৰই সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'ল? ইয়াৰ পিছত কি হ'ল? আদি। ৩. শিশুসকলক নিজৰ শব্দৰে কাহিনী বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু কাহিনীৰ ৩-৪টা পৰিঘটনা ক্ৰমাগতভাৱে সম্পূৰ্ণ সম্পূৰ্ণ বাক্যৰে বৰ্ণনা কৰা। ৪. গল্প কার্ড শিশুৰ হাতত তুলি দিব আৰু গল্প কার্ড নিজৰ শব্দত বৰ্ণনা কৰি ব্যক্তিগতভাৱে গল্প গঠন কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰক
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ল'ৰা-ছোৱালীক এটা গল্প এটা গোটত অভিনয় কৰিবলৈ কওক, তেওঁলোকৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰ বা কাহিনীৰ পৰিঘটনাৰ ৰ'ল প্লে' কৰিবলৈ কওক, গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰি কাহিনীটো ক্ৰমাগতভাৱে সজাই লওক আৰু তাৰ পিছত গোট বা ব্যক্তিগতভাৱে নিজৰ শব্দত কাহিনীটো বৰ্ণনা কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	মই আৰু মোৰ পৰিয়াল, মোৰ শৰীৰ, মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ, গছ-গছনি, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক, পৰিবহণৰ উপায়, খাদ্য, বজাৰ আদি বিষয়বস্তুৰ পৰা গল্প বাছি ল'ব পাৰি	

শিক্ষকৰ টোকা	• ল'ৰা-ছোৱালীক এটা গল্প এটা গোটত অভিনয় কৰিবলৈ কওক, তেওঁলোকৰ প্ৰিয় চৰিত্ৰ বা কাহিনীৰ পৰিঘটনাৰ ৰ'ল প্লে' কৰিবলৈ কওক, গল্প কার্ড ব্যৱহাৰ কৰি কাহিনীটো ক্ৰমাগতভাৱে সজাই লওক আৰু তাৰ পিছত গোটে বা ব্যক্তিগতভাৱে নিজৰ শব্দত কাহিনীটো বৰ্ণনা কৰক। • মই আৰু মোৰ পৰিয়াল, মোৰ শৰীৰ, মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ, গছ-গছনি, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, আমাৰ সমাজ • পুতলা, মোজাৰ পুতলা, লাঠিৰ পুতলা, গল্প কার্ড আদি বিষয়বস্তুৰ পৰা গল্প বাছি ল'ব পাৰি। • শিক্ষকে কাহিনীটো কওঁতে কণ্ঠস্বৰ মডুলেচন আৰু নাটকীয় ক্ৰিয়া ব্যৱহাৰ কৰে। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত এবছৰত অন্ততঃ ৪-৫ বাৰ এটা কাহিনী আওৰোৱা। প্ৰতিটো পুনৰাবৃত্তিৰ সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক কাহিনীটোৰ অধিক বিৱৰণ নিজাববীয়াকৈ যোগ কৰিবলৈ কওক। সহায়ক, পৰিবহণৰ উপায়, খাদ্য, বজাৰ।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C-৯.৩:** সাৱলীলভাৱে কথা-বতৰা পাতে আৰু অর্থপূর্ণ কথা-বতৰা পাতিব পাৰে। • **C-৯.৫:** কথন/পঢ়া গল্পসমূহ বুজি পায় আৰু চৰিত্ৰ, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে ক'ব বিচৰা কথা চিনাক্ত কৰে। ○ **C-৯.৬:** স্পষ্ট কাহিনীভাগ আৰু চৰিত্ৰৰ সৈতে চুটিগল্প বৰ্ণনা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ, চিন্তাৰ দক্ষতা, মনোযোগৰ ক্ষমতা, কথোপকথন দক্ষতাই ইতিবাচকভাৱে গঢ়ি তোলা, বুজা আৰু সঁহাৰি জনোৱা, বিভিন্ন আৱেগ আৰু ক্ৰমবিন্যাস চিনাক্ত কৰে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• গল্প কথনত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ সময়ত শিশুসকলে কাহিনী শুনি আৰু উপভোগ কৰা আৰু ইংগিত/কার্য্য দেখুওৱা, আৰু তেওঁলোকে কাহিনীটো শুনি নিজৰ শব্দত পুনৰ ক'ব পৰা হৈছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুটিক কাহিনীটো ক'বলৈ কওক আৰু তেওঁলোকৰ বুজাবুজিৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰিবলৈ কওক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু: সাধাৰণ প্ৰাণী চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	সাধাৰণ জীৱ-জন্তু, জীৱ-জন্তুৰ ঘৰ, আৰু জীৱ-জন্তুৰ পোৱালিৰ ছবিৰ কার্ড বা আঙুলিৰ পুতলা।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সাধাৰণ প্ৰাণী (ম'হ, ছাগলী, কুকুৰ, মেকুৰী, এন্দুৰ, গৰু, শহাপহু) দেখুওৱা ছবি কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰি আৰম্ভ কৰক আৰু শিশুসকলক চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ স্থানীয় পৰিৱেশত পোৱা অন্যান্য সাধাৰণ প্ৰাণীৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।	১. শিশুসকলক প্ৰাণীৰ ছবি কার্ডৰ সৈতে জড়িত কৰক, সাধাৰণ জীৱ-জন্তু চিনাক্ত কৰিবলৈ, নাম দিবলৈ আৰু ভৰিৰ ৰং বা সংখ্যাৰ দৰে বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। ২. শিশুক জন্তুৰ শব্দ আৰু জীৱ-জন্তুৰ খোজ অন্বেষণ আৰু অনুকৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. যত্ন লোৱাৰ উপায়ৰ ধাৰণা কৰি জীৱ-জন্তুৰ প্ৰতি দয়া বুজিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰা, যেনে পানী, খাদ্য, আৰু আশ্ৰয় প্ৰদান কৰা।	১. সাধাৰণ প্ৰাণী, ইয়াৰ সন্তান, আৰু ইয়াৰ বাসস্থান/ঘৰ প্ৰদৰ্শন কৰা ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু শিশুসকলক চিনাক্ত আৰু মিলন কৰাত পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। ২. জীৱ-জন্তুৰ খাদ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা, শিশুসকলক বিভিন্ন জীৱ-জন্তুৱে কি খায় সেই বিষয়ে তেওঁলোকৰ চিন্তাধাৰা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন জীৱনত জীৱ-জন্তুৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে ধাৰণা আৰু প্ৰশ্ন সুধিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ সাধাৰণ জীৱ-জন্তুবোৰ পৰ্যবেক্ষণ আৰু আলোচনা কৰাৰ সুযোগ দিবলৈ ওচৰৰ ফার্ম, উদ্যান বা চিৰিয়াখানালৈ যোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে সাধাৰণ জীৱ-জন্তুৰ সৈতে হোৱা মুখামুখি আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য/বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে কথা-বতৰা পাতক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• হাতৰ অভিজ্ঞতাৰ বাবে স্পৰ্শ কার্ড আৰু পশুৰ খেলনাৰ সৈতে অন্তর্ভুক্ত শিক্ষণক লাভান্বিত কৰা, বিভিন্ন শিক্ষণ শৈলীৰ বাবে দৃশ্য-শ্ৰাব্য সহায়কৰ দ্বাৰা পৰিপূৰক। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা (L১) আৰু তেওঁলোকৰ দ্বিতীয় ভাষাত সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰৰ প্ৰৱৰ্তন কৰি বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ স্থাপন কৰা। • শিশুৰ বাবে সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিবলৈ বাহিৰৰ ভ্ৰমণৰ সময়ত সুৰক্ষাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া, যেনে ফার্ম, উদ্যান বা চিৰিয়াখানালৈ। • সকলো শিশুক আলোচনা আৰু কার্য্যকলাপত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰি লিংগ সমতাক প্ৰসাৰ কৰা।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে নিজৰ চৌপাশৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায় ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা যেনে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা, সামাজিক সম্পৰ্কৰ বুজাবুজি, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ। 6
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্ৰিয় অন্বেষণ: সকলো শিশুৱে অংশগ্ৰহণ কৰা আৰু নিজৰ ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • আৱেগিক প্ৰতিক্ৰিয়া: জীৱ-জন্তুৰ ওচৰত থকা শিশুসকলৰ অনুভৱ (আনন্দ, সুখ, ভয়, সহানুভূতি আদি) নিৰীক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চাৰিওফালে থকা ৰং: পৰিচয়, বিচাৰি উলিয়াওক আৰু সজাওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	আমাৰ চৌপাশৰ বিভিন্ন প্ৰাথমিক, গৌণ ৰঙৰ বস্তু যেনে খেলনা, ব্লক, চাৰ্ট, বাস্তৰ বা ফুল, ফল-মূল, শাক-পাচলি আদিৰ ছবি, বিভিন্ন ৰঙৰ ৰং বা ক্ৰেয়ন আৰু কিছুমান ৰুক্ষ কাগজত ৰং কৰে।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. একে ৰঙৰ বস্তুৰ এটা উপস্থাপন কৰক আৰু শিশুসকলক প্ৰাথমিক ৰং (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া) চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ আমন্ত্ৰণ কৰক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশত একে ৰঙৰ আন বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. এটা আকৰ্ষণীয় খেলাৰ স্থান সৃষ্টি কৰা আৰু শিশুসকলক চিনাক্ত কৰা ৰঙৰ গোটত বস্তুবোৰ ভাগ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।	১. একে ৰঙৰ বস্তুৰ এটা শৃংখল উপস্থাপন কৰক আৰু শিশুসকলক প্ৰাথমিক আৰু গৌণ ৰং (ৰঙা, নীলা, সেউজীয়া, হালধীয়া, কমলা, গোলাপী, বগা, ক'লা, বাদামী আৰু বেঙুনীয়া) চিনাক্ত কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ কৰক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশত একে ৰঙৰ আন বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. এটা আকৰ্ষণীয় খেলাৰ স্থান সৃষ্টি কৰা আৰু শিশুসকলক চিনাক্ত কৰা ৰঙৰ গোটত বস্তুবোৰ ভাগ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া। ৪. একে ৰঙৰ আন বস্তুৰ কথা মনত পেলাবলৈ আৰু নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. একে ৰঙৰ বস্তুৰ এটা শৃংখল উপস্থাপন কৰক আৰু শিশুসকলক প্ৰাথমিক, গৌণ আৰু তৃতীয় পৰ্যায়ৰ ৰং (ৰঙা, নীলা, সেউজীয়া, বগা, হালধীয়া, ক'লা, বাদামী,গোলাপী,ধূসৰ,সোণালী,si বাদামী,গোলাপী, ধূসৰ,সোণালী, ৰূপালী, কমলা আৰু বেঙুনীয়া, ৰঙৰ ৰং) চিনাক্ত কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশত একে ৰঙৰ আন বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. এটা আকৰ্ষণীয় খেলাৰ স্থান সৃষ্টি কৰা আৰু শিশুসকলক চিনাক্ত কৰা ৰঙৰ গোটত বস্তুবোৰ ভাগ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া। ৪. একে ৰঙৰ আন বস্তুৰ কথা মনত পেলাবলৈ আৰু নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুৱে শিকি অহা ৰঙৰ পৰা অংকন কৰি সৃষ্টিশীল আৰু আনন্দময় অন্বেষণৰ পোষকতা কৰিব পাৰে। ৰঙৰ প্ৰাথমিক ৰং (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া) আৰু বাটিৰ ব্যৱস্থা কৰক। ল'ৰা-ছোৱালীক ৰং মিহলাই পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি গৌণ ৰং সৃষ্টি কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুৰ সৈতে শাক-পাচলি আৰু ফলৰ বিভিন্ন ৰঙৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি তেওঁলোকক এনেধৰণৰ প্ৰশ্ন সুধিব যেনে: তেওঁলোকৰ প্ৰিয় শাক-পাচলি আৰু ফল-মূলৰ ৰং কি?

শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্ৰগতি:** কার্য্যকলাপটো প্রাথমিক ৰঙৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ৪-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে মাধ্যমিক আৰু তৃতীয় পর্যায়লৈ যাব লাগে। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক লিমিং পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্রম লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-২)** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা গঢ় লৈ উঠে ○ **(C-২.১)** আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষাৰ দক্ষতা যেনে ৰঙৰ নাম বুজি পোৱা আৰু ভাগ-বতৰা কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পর্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা • **আৱেগিক সঁহাৰি:** ৰং, খাদ্যৰ প্রতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্রকাশ কৰা • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** নিজৰ তাৎক্ষণিক অভিজ্ঞতাৰ পৰা অংকন কৰা ফল-মূল, শাক-পাচলি, ৰঙৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চাৰিওফালে থকা আকৃতিসমূহ: চিনাক্ত কৰা, বিচাৰি উলিওৱা, সৃষ্টি কৰা আৰু সজাই পৰাই তোলা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	আমাৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তুৰ ছবি বা কাট আউট বৃত্ত-বংগল, বিন্দি, ঘড়ী, বটলৰ টুপি, চাপতি, বুটাম, চকা, টেপ, প্লেট, নেমু আধা ত্ৰিভুজ- চামোছা, ত্ৰিকোণীয় পতাকা, আইচক্ৰীম কন, ট্ৰেফিক কন, হেংগাৰ, পিৰামিডৰ ছবি, জন্মদিনৰ টুপি বৰ্গক্ষেত্ৰ- কেৰাম বৰ্ড, বৰ্গক্ষেত্ৰৰ ডায়েৰী, বিস্কুট, দবা বৰ্ড, ৰুবিক কিউব, আঠুৰাৰ কভাৰ, ৰুটি আয়তক্ষেত্ৰ- ৰেজিষ্টাৰ, জ্যামিতিৰ বাকচ, টেবুল, যিকোনো খেলনা, স্কেল, মোবাইল ফোন অভাল- কণী, তৰমুজ, দুৱাৰৰ মেট, বেলুন, বেডমিণ্টন ৰেকেট ষ্টাৰ আৰু ডাইমণ্ডে কাগজৰ সহায়ত সৃষ্টি কৰে

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. প্ৰাথমিক আকৃতিসমূহৰ কাট আউটসমূহ এটা এটাকৈ প্ৰদৰ্শন কৰক (বৃত্ত, বৰ্গ, ত্ৰিভুজ) আৰু আকৃতিটো চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাত সহায় কৰক। ২. প্ৰাথমিক আকৃতিৰ একাধিক বস্তু দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক আকৃতিৰ সৈতে প্ৰদত্ত বস্তু মিলাবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক।উদাহৰণ-বৃত্ত আকৃতিৰ সৈতে প্লেট। ৩. শিশুসকলক বিভিন্ন পৃষ্ঠত (বায়ু, পানী, বালিৰ কাগজ) আকৃতিবোৰ আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ কাট আউটসমূহ এটা এটাকৈ প্ৰদৰ্শন কৰক (বৃত্ত, বৰ্গ, ত্ৰিভুজ, আয়তক্ষেত্ৰ, অণ্ডাকাৰ) আৰু আকৃতিটো চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাত সহায় কৰক। ২. প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ একাধিক বস্তু দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক আকৃতিৰ সৈতে প্ৰদত্ত বস্তু মিলাবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক।উদাহৰণ- আয়তক্ষেত্ৰৰ আকৃতিৰ কিতাপ। ৩. বস্তু গণনা আৰু অন্বেষণ কৰি প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ মৌলিক ধৰ্ম যেনে কিমান চুক, কিমান কাষৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক আৰু আলোচনা কৰক। ৪. শিশুসকলক বিভিন্ন পৃষ্ঠত (বায়ু, পানী, বালিৰ কাগজ) আকৃতিবোৰ আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ কাট আউটসমূহ এটা এটাকৈ প্ৰদৰ্শন কৰক (বৃত্ত, বৰ্গ, ত্ৰিভুজ, আয়তক্ষেত্ৰ, অণ্ডাকাৰ, তৰা আৰু হীৰা) আৰু আকৃতিটো চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাত সহায় কৰক। ২. প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ একাধিক বস্তু দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক আকৃতিৰ সৈতে প্ৰদত্ত বস্তু মিলাবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক। ৩. বস্তু গণনা আৰু অন্বেষণ কৰি প্ৰাথমিক আৰু গৌণ আকৃতিৰ মৌলিক ধৰ্ম যেনে কিমান চুক, কিমান কাষৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক আৰু আলোচনা কৰক ৩. শিশুসকলক বিভিন্ন পৃষ্ঠত (বায়ু, পানী, বালিৰ কাগজ) আকৃতিবোৰ আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	মাটিত চক/টেপ ব্যৱহাৰ কৰি আকৃতিৰ ৰূপৰেখা আঁকক, শিশুৱে চিনাক্ত কৰক আৰু নিজৰ ৰূপৰেখাত খোজ কাঢ়ি/হপ/হপ/ক্ৰল/জাম্প কৰক শিশুৱে খোজ কাঢ়ি গৈ চাৰিওফালে বিভিন্ন আকৃতি বিচাৰিব পাৰে যেনে দুৱাৰ আয়তক্ষেত্ৰ, টায়াৰ বৃত্ত।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচীটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু মোৰ/আমাৰ পৰিৱেশ, তেন্তে আমাৰ চৌপাশৰ বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু শিশুসকলক প্ৰশ্ন কৰক, যেনে, কোঠাটোৰ আকৃতি কি বা ইয়াৰ কিমান চুক আৰু কাষ আছে?

শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্ৰগতি:** ৩-৪ বছৰৰ বাবে প্ৰাথমিক আকৃতিৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা (আকৃতি বৃত্ত, বৰ্গক্ষেত্ৰ, ত্ৰিভুজ) আৰু ৪-৬ বছৰৰ বাবে গৌণ আকৃতিলৈ যোৱা। নতুন আকৃতি প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ আগতে পূৰ্বতে শিকি অহা আকৃতিসমূহ শক্তিশালী কৰিবলৈ মন কৰক। • **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা চিনাকি বস্তুৰ ব্যৱহাৰ। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু জোখৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে ○ **C-৮.১২:** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, গ্ৰুছ মটৰ দক্ষতা, ফাইন মটৰ দক্ষতা আৰু স্মৃতিশক্তি দক্ষতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ অন্বেষণ
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	এটা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ বিভিন্ন কোণৰ ছবিৰ কার্ড বা কাহিনী কার্ড, কাগজ আৰু ক্ৰেয়ন

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. এটা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ মাজেৰে শিশুৰ যাত্ৰা অনুসৰণ কৰা, বিভিন্ন ক্ষেত্ৰ আৰু কার্য্যকলাপৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা এখন গল্পপুথি তৈয়াৰ কৰা। প্ৰতিটো পৃষ্ঠাত বিভিন্ন ক্ৰিয়া যোগ কৰিব পাৰে যেনে 'ৰাতিপুৱা প্ৰাৰ্থনা', 'বন্ধুৰ সৈতে খেলা', 'চিত্ৰ অংকন' ইত্যাদি। ২. শিশুসকলক "গল্প খোজ"লৈ লৈ যাওক, প্ৰতিটো পৃষ্ঠাত ৰৈ গল্পটো পঢ়ি সংশ্লিষ্ট ক্ষেত্ৰ বা কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	১. অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত সাধাৰণতে পোৱা বস্তু যেনে বাটি, চামুচ, খেলনা, কিতাপ ইত্যাদিৰ তালিকা এখন তৈয়াৰ কৰা।শিশুসকলক দলত ভাগ কৰি প্ৰতিটো দলক এখন তালিকা দিয়া। তেওঁলোকে অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰটো অন্বেষণ কৰি তেওঁলোকৰ তালিকাৰ প্ৰতিটো বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক আৰু চেক অফ কৰক। ২. অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ অঞ্চলসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বিভিন্ন কোণ স্থাপন কৰা, যেনে পাকঘৰ, খেলা ঠাই, আৰু শিক্ষণ কোণ। শিশুসকলক অংগনবাড়ী কর্মী, কেন্দ্ৰত উপস্থিত থকা শিশু, আৰু সমাজৰ সদস্য হিচাপে ভূমিকা পালন কৰিবলৈ বস্তু, ছবি বা প্ৰপছ প্ৰদান কৰা। এটা অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত দৈনন্দিন কাম-কাজ আৰু পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ চিত্ৰিত কৰা দৃশ্যপট অভিনয় কৰিবলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুসকলক কাগজ আৰু ক্ৰেয়ন যোগান ধৰিব লাগে। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ কওক, য'ত অট্টালিকা, বাহিৰৰ অঞ্চল, আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব। বিভিন্ন অঞ্চলত লেবেল লগাবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু প্ৰতিটোতে কি হয় সেই বিষয়ে বৰ্ণনা কৰক।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ চাৰিওফালে চুটি প্ৰকৃতিৰ খোজ কাঢ়িবলৈ লৈ যাওক। তেওঁলোকক উদ্ভিদ, পোক-পৰুৱা, জীৱ-জন্তু পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, আৰু আমাৰ স্বাস্থ্য আৰু মংগলৰ বাবে প্ৰকৃতি কেনেদৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ সেই বিষয়ে কওক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'সম্প্ৰদায় সহায়ক', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে অংগনবাড়ী কর্মী আৰু সহয়িকাক ধৰি বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কসকলৰ ওপৰত কথা-বতৰা পাতক। এই ভূমিকাসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ ছবি ব্যৱহাৰ কৰক আৰু শিশুসকলক ভূমিকাসমূহ তেওঁলোকৰ দায়িত্বৰ সৈতে মিলাবলৈ দিয়ক।
শিক্ষক নোট	• **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শ ছবি কার্ড বা সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক, বিভিন্ন শিক্ষণ ধৰণ সমৰ্থন কৰিবলৈ অডিঅ' ভিজুৱেল ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।

লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১৩:** শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে ○ **C-১৩.৩:** পৰ্যবেক্ষণ, আচৰিত, কৌতুহল আৰু অন্বেষণ: বস্তুৰ ক্ষুদ্ৰ বিৱৰণ পৰ্যবেক্ষণ কৰে, আচৰিত কৰে আৰু বিভিন্ন ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি অন্বেষণ কৰে, বস্তুৰ সৈতে টিংকাৰ কৰে, প্ৰশ্ন কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা আৰু যোগাযোগৰ দক্ষতা, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ সামাজিক দক্ষতা আৰু সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** সকলো শিশুৱে অংশগ্ৰহণ কৰে আৰু নিজৰ ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰে। • **সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা:** ভূমিকা নাটক বা মানচিত্ৰ নিৰ্মাণত প্ৰদৰ্শিত মৌলিকতা আৰু সৃষ্টিশীলতা লক্ষ্য কৰা • **ভাষা বিকাশ:** তেওঁলোকে কেনেকৈ কথা কয় আৰু নিজৰ চিন্তা প্ৰকাশ কৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা আৰু ভূমিকা পালন কৰাৰ সময়ত সমনীয়াৰ সৈতে আলোচনাত লিপ্ত হোৱা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চাৰিওফালে থকা শাক-পাচলি: শাক-পাচলি চিনাক্ত কৰি নাম দিয়া
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মাটিৰে নিৰ্মিত শাক-পাচলি আৰু শাক-পাচলিৰ ছবিৰ চাৰ্ট আৰু প্ৰাসংগিক ছবি (শাক-পাচলি) প্ৰহেলিকা।

10

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. বিভিন্ন শাক-পাচলি (আলু, পিঁয়াজ, কবি, ব্ৰঞ্জাল) থকা ছবি কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু তেওঁলোকক চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চৌপাশত পোৱা আৰু ভাল লগা ৰং বা ৰুচিৰ অন্যান্য শাক-পাচলিৰ পৰ্যবেক্ষণ বা বৈশিষ্ট্যসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন ফলৰ ছবি কার্ডৰ সৈতে জড়িত কৰক, ফল চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ আৰু ৰং বা সোৱাদৰ দৰে বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। ২. গোটা শাক-পাচলি আৰু ইয়াৰ সংশ্লিষ্ট কাটি লোৱা সমকক্ষৰ সৈতে বিভিন্ন শাক-পাচলিৰ ছবি কার্ড বনাই জমা কৰি লওক। ল'ৰা-ছোৱালীক এইবোৰ মিলাই যোৰ দুটা একেলগে ৰাখিব লাগে। ৩. শিশুৰ লগত বিভিন্ন শাক-পাচলি খোৱাৰ মূল্য আৰু খোৱাৰ আগতে ধুই লোৱাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক ওচৰৰ/স্থানীয় শাক-পাচলিৰ বজাৰ এখনলৈ লৈ যাওক। তেওঁলোকে বিভিন্ন শাক-পাচলিৰ টেক্সচাৰ আৰু আকৃতি চাবলৈ, পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ আৰু চিনি পাবলৈ দিয়ক। স্পৰ্শ অনুভূতিৰ দ্বাৰাও অনুভৱ কৰক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ প্ৰিয় শাক-পাচলি আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালে ইয়াক কেনেকৈ খাদ্যৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰে সেই বিষয়ে কথা-বতৰা কৰক। লগতে তেওঁলোকৰ প্ৰিয় শাক-পাচলিবোৰ আঁকি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষক নোট	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবিৰ কার্ড বা মাটিৰে নিৰ্মিত শাক-পাচলি ব্যৱহাৰ কৰক যাতে শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক ঘৰুৱা ভাষাত আৰু তেওঁলোকক নিজৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিব লাগে (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৭)** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায় ○ **(C-৭.১)** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি, পৰিৱেশ সচেতনতা, স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্রতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • ভ্রমণৰ সময়ত দোকানীজনৰ লগত শিশুৱে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুসকলে -গোটেই বছৰটোত কোনবোৰ শাক-পাচলি উপলব্ধ? কোনবোৰ শাক-পাচলি বিভিন্ন বতৰত পোৱা যায়?

কার্য্যকলাপৰ নাম	তুলনা কৰোঁ আহক: ভিত্তি সংখ্যা, দৈর্ঘ্য, আকাৰ, ওজন, আয়তন বুজিব আৰু তুলনা কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	শিলগুটি, বুটাম, গুটি, গুটি, লাঠি, ব্লক, পাত, শিল আদি বস্তু।

11

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. দুটা বস্তুৰ গোট প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তুলনা কৰক। উদাহৰণ-এই ফালে পাত বেছি আৰু এই ফালে পাত কম। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ যেনে ডাঙৰ-সৰু, দীঘল-চুটি, গধুৰ-পাতল এটা এটাকৈ উদাহৰণ ব্যৱহাৰ কৰি পৰিচয় কৰাই দিয়া। উদাহৰণ-শিল গধুৰ আৰু পাত পাতল।	১. দুটাতকৈ অধিক বস্তুৰ গোট প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তুলনা কৰা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ যেনে ডাঙৰ- সৰু, দীঘল-চুটি, গধুৰ-পাতল এটা এটাকৈ উদাহৰণ ব্যৱহাৰ কৰি পৰিচয় কৰাই দিয়া। ৩. শিশুক আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তিনিটা বস্তুৰ ক্ৰমবিন্যাসত জড়িত কৰা। উদাহৰণ-এই ব্লকটো আটাইতকৈ গধুৰ, এই ব্লকটো সেই ব্লকতকৈ লঘু, আৰু এই ব্লকটোৱেই আটাইতকৈ লঘু।	১ তিনিৰ পৰা পাঁচটা বস্তুৰ গোট প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তুলনা কৰা। ২. তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ যেনে- ডাঙৰ-সৰু, দীঘল- চুটি, গধুৰ-পাতল ইত্যাদি আদিৰ লগত তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰৰ পৰিচয় দিয়া ৩. শিশুক আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তিনিৰ পৰা পাঁচটা বস্তুৰ ক্ৰমিকভাৱে জড়িত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	প্ৰকৃতিৰ খোজৰ পৰিকল্পনা কৰক আৰু কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক য'ত শিশুৱে আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ক্ষেত্ৰত নিজৰ চৌপাশৰ বস্তুবোৰৰ মাজত তুলনা কৰি আছে। যেনে- গছৰ উচ্চতা নিৰীক্ষণ কৰা-ডাঙৰ গছ/সৰু গছ
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক য'ত তেওঁলোকে বস্তুসমূহৰ আকাৰ, দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ আৰু ওজনৰ ভিত্তিত তুলনা কৰে। যেনে: তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ আটাইতকৈ ওখ সদস্য কোন? কোনে কম পৰিমাণৰ খাদ্য খায়? তেওঁলোকৰ ঘৰত থকা ৩-৪টা বস্তুৰ নাম লিখা যিবোৰৰ ওজন আটাইতকৈ লঘুৰ পৰা গধুৰ হ'ব।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সাধাৰণৰ বাবে নির্দিষ্ট:** অধিক-কম, ডাঙৰ-সৰু, ওখ-চুটি, দীঘল-চুটি, গধুৰ-পোহৰৰ ধাৰণাসমূহ এটা এটাকৈ উদাহৰণৰ সৈতে প্ৰৱৰ্তন কৰা • **প্ৰকৃত সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ:** প্ৰকৃত/কংক্ৰিট সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ কৰি ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগিব • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ চিনাকি ছবি বা বস্তুৰ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে ○ **C-৮.৯:** বস্তুৰ দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু আয়তনৰ সৰল জোখ-মাখ কৰিবলে উপযুক্ত সঁজুলি আৰু এককসমূহ নিৰ্ব্বাচন কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	প্ৰাক-গাণিতিক ধাৰণা, প্ৰকাশ, পৰ্যবেক্ষণ, শ্ৰেণীবিভাজন, পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা, অন্বেষণ, ভাষা, যুক্তিবাদী চিন্তাধাৰা, অনুমানৰ বিকাশ
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• বস্তুবোৰ কেনেকৈ জুখিব লাগে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। • মুকলি প্ৰশ্ন সুধিব যেনে: 'আপুনি কেনেকৈ জানে?'। বা 'সেই বিষয়ে আৰু ক'ব পাৰিবানে?' বা 'আমি কি ব্যৱহাৰ কৰি সেইবোৰ জুখিব পাৰো?' • শিশুসকলক জোখ-মাখত নিয়োজিত কৰক 'আমি খেলা বলৰ আকাৰ জুখিব পাৰোনে?' বা 'দুটা পুতলাৰ উচ্চতা কেনেকৈ তুলনা কৰিব পাৰি?'

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চৌপাশৰ ফল: ফল চিনাক্ত আৰু নাম দিয়া	12
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মাটিৰে নিৰ্মিত ফল আৰু ফলৰ ছবিৰ চাৰ্ট আৰু প্ৰাসংগিক ছবি (ফল) প্ৰহেলিকা।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. বিভিন্ন ফল(আপেল, কল, আম, কমলা) থকা ছবি কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু তেওঁলোকক চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চৌপাশত পোৱা অন্যান্য ফলৰ পৰ্যবেক্ষণ বা বৈশিষ্ট্যসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন ফলৰ ছবি কার্ডৰ সৈতে জড়িত কৰক, তেওঁলোকক ফল চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ আৰু ৰং বা সোৱাদৰ দৰে বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। ২. গোটা ফল আৰু ইয়াৰ সংশ্লিষ্ট কাটি লোৱা সমকক্ষবোৰ থকা বিভিন্ন ফলৰ ছবি কার্ড বনাই জমা কৰি লওক। ল'ৰা-ছোৱালীক এইবোৰ মিলাই যোৰ দুটা একেলগে ৰাখিব লাগে। ৩. শিশুৰ লগত বিভিন্ন ফল খোৱাৰ মূল্য আৰু খোৱাৰ আগতে ধুই লোৱাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ওচৰৰ/স্থানীয় শাক-পাচলিৰ বজাৰলৈ লৈ যাওক তেওঁলোকক বিভিন্ন শাক-পাচলিৰ টেক্সচাৰ আৰু আকৃতি চাবলৈ, পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ আৰু চিনিবলৈ দিয়ক। স্পৰ্শ অনুভূতিৰ দ্বাৰাও অনুভৱ কৰক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ প্ৰিয় ফলৰ ওপৰত কথা-বতৰা কৰক। লগতে ফলবোৰ আঁকি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষক নোট	• সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা মাটিৰে নিৰ্মিত ফল ব্যৱহাৰ কৰক যাতে শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা
লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৭)** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায় ○ **(C-৭.১)** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি, পৰিৱেশ সচেতনতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্রতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • ভ্রমণৰ সময়ত দোকানীজনৰ লগত শিশুৱে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে পর্যবেক্ষণ কৰক। • বছৰটোৰ ভিতৰত কোনবোৰ ফল উপলব্ধ? বিভিন্ন ঋতুত কোনবোৰ ফল পোৱা যায়?

কার্য্যকলাপৰ নাম	পানীৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰা: কোনবোৰ বস্তু ডুব যায়, ভাঁহি থাকে, দ্ৰৱীভূত হয়, থিতাপি লয়, ৰং সলনি কৰে ইত্যাদি চোৱা।	13
কি উপকৰণ প্ৰয়োজন হবে?	পানীৰে ভৰা সৰু সৰু স্বচ্ছ গিলাচ/ঘটি, দ্ৰৱণীয় বস্তু যেনে ৰং, নিমখ, চেনি, হালধি গুড়ি, অদ্ৰৱণীয় বস্তু যেনে শিল, পাত, চক পাউদাৰ, টিছু পেপাৰ/কাপোৰ, চাবোন, খেৰ আৰু কাগজ আদি।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰু সৰু গোটত শিশুসকলক বিভিন্ন দৈনন্দিন সামগ্ৰী আৰু পানীৰ সৈতে স্বচ্ছ ঘটি/গ্লাছ প্ৰদান কৰক। শিশুসকলক গিলাচত বস্তুবোৰ এটা এটাকৈ (ৰং, নিমখ, চেনি, গুড়ি, অদ্ৰৱণীয় বস্তু) মিহলাই ল'বলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক আৰু সকলো পৰিৱৰ্তন সযতনে পৰ্যবেক্ষণ কৰক আৰু শ্বেয়াৰ কৰক।	১. সৰু সৰু গোটত শিশুসকলক বিভিন্ন দৈনন্দিন সামগ্ৰী আৰু পানীৰ সৈতে স্বচ্ছ ঘটি/গ্লাছ প্ৰদান কৰক। শিশুসকলক কোনবোৰ বস্তু ডুব যাব, ভাঁহি যাব, দ্ৰৱীভূত হ'ব, থিতাপি ল'ব, ৰং সলনি হ'ব, সেইবোৰ অনুমান কৰিবলৈ আৰু শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক আৰু তাৰ পিছত পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যদ্বাণী পৰীক্ষা কৰক।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন দৈনন্দিন সামগ্ৰী আৰু পানীৰ সৈতে স্বচ্ছ ঘটি/গ্লাছ প্ৰদান কৰক। শিশুক বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰাওক যেনে এখন টিচু পেপাৰ পানীত ডুবাই দিলে কি হ'ব, একাধিক টিচু পেপাৰ ডুবাই দিলে কি হ'ব ইত্যাদি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক বিভিন্ন পৰীক্ষাত জড়িত কৰক যেনে চাবোনৰ বুদবুদ বনোৱা, কাগজৰ নাও বনাই পানীত দিয়া বা তাত শিল যোগ দিলে কি হয় চোৱা।
বিষয়বস্তু সংযুক্ত কৰক (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই থকা মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'পানী', তেন্তে শিশুসকলক পানীৰ সৈতে একাধিক পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা আৰু খেলত জড়িত কৰক। তেওঁলোকে কোনটো খেল বেছিকৈ খেলি ভাল পায় আৰু কিয় সেই বিষয়ে কথা পাতক?
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ এনে পৰিস্থিতি ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে বিভিন্ন বস্তু স্পৰ্শ, অনুভৱ আৰু বনাবলৈ পৰ্যাপ্ত সুযোগ পায়। • **বহুভাষিক শিকন পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলৰ কথা শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা**

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায় ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায় আৰু পৰ্যবেক্ষণৰ ব্যৱহাৰ কৰি তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	চৌপাশৰ বস্তুৰ নামকৰণৰ ভাষা দক্ষতা, আত্মনিৰ্দেশনামূলক কথোপকথনত লিপ্ত হোৱা, তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা যেনে: আটাইতকৈ লঘু, গধুৰ আৰু পৰিৱেশ সজাগতা:পানীৰ ব্যৱহাৰ, পূৰ্বৰ অভিজ্ঞতা পুনৰ সংগ্ৰহ কৰা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু তেওঁলোকে কি কাৰণ-প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক বুজি পায় পৰ্যবেক্ষণ কৰক • শিশুৱে এনে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক-কোন বস্তু লঘু? কি ভাঁহি থাকিব আৰু কিয়? ইয়াৰ পিছত কি হ'ব বুলি আপুনি ভাবে?

কার্য্যকলাপৰ নাম	ৰং আৰু শ্বেড: চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা, তুলনা কৰা আৰু মিল কৰা	14
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন প্রাথমিক ৰঙৰ বস্তু যেনে খেলনা, ব্লক, চার্ট, বাস্তৰ বা ফুল, ফল, শাক-পাচলি আৰু বিভিন্ন ৰঙৰ ছবিৰ ছবি ৫ টা শ্বেডলৈকে শ্বেড কার্ড- সেউজীয়া, নীলা, বাদামী ইত্যাদি....	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. একে ৰঙৰ বস্তুৰ এটা এৰে প্রদর্শন কৰক আৰু শিশুসকলক প্রাথমিক ৰংসমূহ চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ আমন্ত্রণ কৰক (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া)। ২. এটা আকর্ষণীয় খেলাৰ স্থান সৃষ্টি কৰা আৰু শিশুসকলক প্রাথমিক ৰঙৰ বস্তুবোৰ চিনাক্ত কৰা ৰঙৰ গোটত ভাগ কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া।	১. শিশুসকলক পোহৰ আৰু গাঢ় ৰঙৰ ২ টা শ্বেড কার্ড/বস্তু (সেউজীয়া/নীলা) প্রদান কৰক, শ্বেড চিনাক্ত কৰিবলৈ আৰু শ্বেডসমূহৰ মাজত তুলনা কৰিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্রদর্শন কৰক। ২. শিশুসকলক ৫ টা শ্বেডলৈকে বিভিন্ন শ্বেড কার্ড প্রদান কৰা আৰু পোহৰৰ পৰা আন্ধাৰ বা আন্ধাৰ পোহৰলৈ ক্রমিক ক্রমত সজাবলৈ উৎসাহিত কৰা।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ৰং মিহলাই পোহৰ আৰু গাঢ় ৰঙৰ ছাঁ সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু বগা আৰু ক'লা ৰং ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন ছাঁ সৃষ্টি কৰক।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুৰ সৈতে শাক-পাচলি আৰু ফলৰ বিভিন্ন ৰঙৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি তেওঁলোকক এনেধৰণৰ প্রশ্ন সুধিব যেনে: তেওঁলোকৰ প্রিয় শাক-পাচলি আৰু ফল-মূলৰ ৰং কি? কোনটো ৰং গাঢ় আৰু কোনটো ৰং উজ্বল?
শিক্ষক নোট	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবিৰ ৰঙৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁলোকৰ L২ ত থকা বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰৰ প্রৱর্তন কৰা।
লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত বুদ্ধিমত্তা গঢ় লৈ উঠে ○ **C-২.১:** আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য উলিয়াব পাৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষাৰ দক্ষতা যেনে ৰঙৰ নাম বুজি পোৱা, আত্মনির্দেশনামূলক কথোপকথনত লিপ্ত হোৱা, তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা যেনে: পোহৰ আৰু আন্ধাৰ আৰু পৰিৱেশ সচেতনতা।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পর্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা • **আৱেগিক সঁহাৰি:** ৰঙৰ প্রতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্রকাশ কৰা • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** নিজৰ তাৎক্ষণিক অভিজ্ঞতাৰ পৰা অংকন কৰা পোহৰ, গাঢ় ৰঙৰ ব্যৱহৃত শব্দভাণ্ডাৰ নিৰীক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	প্ৰযুক্তি অন্বেষণ: সঁজুলি চিনাক্ত কৰা আৰু ব্যৱহাৰ বুজিব
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন প্ৰযুক্তিগত সঁজুলিৰ ফ্লেছকার্ড যেনে: ৰিম'ট, টেলিভিছন, মিক্সাৰ-গ্ৰাইণ্ডাৰ, ফ্ৰীজ ইত্যাদি

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বিভিন্ন সঁজুলিৰ ফ্লেচকার্ড দেখুৱাওক আৰু সঁজুলিটো চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ কওক।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন সঁজুলিৰ ফ্লেচকার্ড দেখুৱাওক আৰু সঁজুলিটো চিনাক্ত আৰু নাম দিবলৈ কওক। ২. ইয়াৰ ব্যৱহাৰ, সুবিধা/অসুবিধা, প্ৰতিটো সঁজুলিৰ চাৰিওফালে সুৰক্ষা ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে তেওঁলোকক প্ৰশ্ন কৰক। ৩. প্ৰতিটো সঁজুলিৰ কার্ডবর্ড কাটাআউট তৈয়াৰ কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশত ইয়াক কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ কওক।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সঁজুলিবোৰৰ চাৰিওফালে সাঁথৰত শিশুসকলক জড়িত কৰক শিশুসকলক মাটি, কাগজ, কার্ডবর্ড বা আন যিকোনো সামগ্ৰীৰ পৰা সঁজুলি তৈয়াৰ কৰিবলৈ ক'ব পাৰি আৰু তেওঁলোকৰ সৃষ্টি সকলো শিশুৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ ক'ব পাৰি।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি কার্য্যকলাপ চলাই থকা মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'আমাৰ সম্প্রদায় সহায়ক', তেন্তে প্ৰতিজন সম্প্রদায় সহায়কে ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন সঁজুলি আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে কথা পাতিবলৈ শিশুসকলক জড়িত কৰক।
শিক্ষক নোট	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ এনে পৰিস্থিতি ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে বিভিন্ন বস্তু স্পর্শ, অনুভৱ আৰু বনাবলৈ পর্যাপ্ত সুযোগ পায়। • **বহুভাষিক শিকন পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকক সম্প্রদায়ৰ সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ সৈতে জড়িত কামৰ ওপৰত সমালোচনাত্মক চিন্তাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **শ্ৰমৰ মর্যাদা:** তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ সম্প্রদায়ৰ সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ কামৰ গুৰুত্ব চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰা

লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগতৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায় ○ **C-৭.৩:** দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰিস্থিতিত আৰু শিক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত সঁজুলি আৰু প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা (সেইবোৰৰ চাৰিওফালে থকা বস্তু/সঁজুলিৰ নামকৰণ) আত্মনির্দেশনামূলক কথোপকথনত লিপ্ত হোৱা, জ্ঞানমূলক আৰু পৰিৱেশ সজাগতা যিটো হ'ল আমাৰ চৌপাশৰ বিভিন্ন ধৰণৰ কাম আৰু সহায়কাৰীৰ গুৰুত্ব বুজিব পৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু তেওঁলোকে কি কাৰণ-প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক বুজি পায় পৰ্যবেক্ষণ কৰক • শিশুসকলে বিভিন্ন ধৰণৰ কাম, কামৰ গুৰুত্ব, শ্ৰমৰ মৰ্যাদা আদি প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিওঁতে তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক

কার্য্যকলাপৰ নাম	ৰঙৰ সৈতে মজা: ৰং সজাওক, মিলাওক, মিহলাওক আৰু সৃষ্টি কৰক
কি উপকৰণ প্রয়োজন হবে?	ৰং, ৰং ব্রাছ, মিক্সিং প্লেট, প্রাথমিক ৰঙৰ কার্ড আৰু বিভিন্ন প্রাথমিক ৰঙৰ বস্তু যেনে খেলনা, ব্লক, চার্ট, বাস্তৰ বা ফল-মূল, শাক-পাচলি আৰু কাপোৰৰ ছবি।

16

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. একে ৰঙৰ বস্তুৰ এটা এৰে উপস্থাপন কৰক আৰু শিশুসকলক প্রাথমিক ৰঙৰ বস্তুসমূহৰ নাম, মিল আৰু সজাবলৈ আমন্ত্রণ কৰক (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া)। ২. শিশুসকলক প্রাথমিক ৰঙৰ কার্ড দেখুৱাওক, এটা এটাকৈ আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা সকলো একে ৰঙৰ বস্তু বিচাৰিবলৈ কওক।	১. সৰু সৰু গোটত শিশুক বিভিন্ন ৰঙৰ যোগান ধৰিব লাগে আৰু যিকোনো ২ৰ পৰা ৩টা ৰং(ৰং) মিহলি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে আৰু কি ৰং ওলায় পর্যবেক্ষণ আৰু বর্ণনা কৰিব লাগে। ২. মিশ্রণ কৰাৰ সময়ত সৃষ্টি হোৱা নতুন ৰঙৰ সৈতে জড়িত বস্তু/বস্তু বিচাৰি উলিয়াবলৈ শিশুক প্রেৰণা দিয়া।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ডাফ্লি খেল খেলক: ডাফ্লি খেলি আৰম্ভ কৰক, তাৰ পিছত ৰৈ এটা ৰঙৰ নাম দিয়ক আৰু শিশুসকলে হয় সেই ৰঙৰ চুকলৈ দৌৰি যায় নহয় সেই ৰঙৰ বস্তু বিচাৰে। বিভিন্ন বস্তু আৰু ইয়াৰ ৰং চিনাক্ত কৰিবলৈ প্রকৃতি খোজৰ আয়োজন কৰা, শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰা আৰু কনট্রাষ্ট ৰংক পোহৰ -গাঢ় হিচাপে তুলনা কৰা।
থীম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুৰ সৈতে শাক-পাচলি আৰু ফলৰ বিভিন্ন ৰঙৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি তেওঁলোকক এনেধৰণৰ প্রশ্ন সুধিব যেনে: কোনবোৰ ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি প্রাথমিক ৰং কি?
শিক্ষক নোট	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবিৰ ৰঙৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা গঢ় লৈ উঠে ○ **C-২.১:** আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পার্থক্য কৰে

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষাৰ দক্ষতা যেনে ৰঙৰ নাম বুজি পোৱা, আত্মনির্দেশনামূলক কথোপকথনত লিপ্ত হোৱা, তুলনামূলক শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা যেনে: পোহৰ আৰু আন্ধাৰ আৰু পৰিৱেশ সজাগতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে. পর্যবেক্ষণ কৰা, স্পর্শ কৰা, ৰং মিহলি কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** ৰঙৰ প্রতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্রকাশ কৰা • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** নিজৰ তাৎক্ষণিক অভিজ্ঞতাৰ পৰা অংকন কৰা ফল-মূল, শাক-পাচলি, ৰঙৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	অমিল ফটোখন বিচাৰি উলিওৱা/আঁতৰাই ৰখা	17
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন ৰঙৰ গুটি, বিভিন্ন বস্তুৰ স্ব-নিৰ্মিত বা ছবিৰ কার্ড- প্ৰাণী, চৰাই, শাক-পাচলি, ফল-মূল	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. একে ৰঙৰ ২টা আৰু বেলেগ ৰঙৰ ১টা গুটি দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক অদ্‌ভুতটো ধৰা পেলাবলৈ কওক। ২. বিভিন্ন ৰঙৰ গুটিৰে এই কামটো আৰু কেইবাবাৰো পুনৰাবৃত্তি কৰক।	১. শিশুসকলক ৩ খন ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক, একে শ্ৰেণীৰ ২খন আৰু বেলেগ শ্ৰেণীৰ ১ খন, আৰু শিশুসকলক অদ্‌ভুতখন ধৰা পেলাবলৈ কওক। শিশুসকলকো বাছনিৰ কাৰণ দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. উদাহৰণ-২ কার্ড পাচলি আৰু ১ কার্ড ফল।	১. শিশুসকলক ৪-৫ খন ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক, একে শ্ৰেণীৰ ৪ খন আৰু বেলেগ শ্ৰেণীৰ ১ খন আৰু শিশুসকলক অদ্‌ভুতখন ধৰা পেলাবলৈ কওক। শিশুসকলকো বাছনিৰ কাৰণ দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. উদাহৰণ-৪ কার্ড পাচলি আৰু ১ কার্ড ফল।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক একেধৰণৰ কামত জড়িত কৰক যেনে ২খন একেখন ছবি দিয়া য'ত ছবি ১ সম্পূৰ্ণ হৈছে আৰু ছবি ২ত কিছুমান অংশ নোহোৱা হৈছে। শিশুৱে হেৰুৱা অংশটো সম্পূৰ্ণ ছবিখনৰ সৈতে তুলনা কৰি চিনাক্ত কৰিব লাগিব।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', তেন্তে শিশুসকলক জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ কেইখনমান কার্ড প্ৰদান কৰক। তেওঁলোকক আনৰ তুলনাত বেলেগ ছবিখন বিচাৰি উলিয়াবলৈ কওক আৰু তেওঁলোকৰ নিৰ্বাচনৰ বিষয়ে বুজাবলৈ কওক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ এনে পৰিস্থিতি ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে বিভিন্ন বস্তু স্পৰ্শ, অনুভৱ আৰু বনাবলৈ পৰ্যাপ্ত সুযোগ পায়। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁলোকৰ L২ ত থকা বস্তু আৰু কার্য্যৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা গঢ় লৈ উঠে ○ **C-২.২:** চিহ্ন আৰু উপস্থাপনৰ বাবে দৃশ্যমান স্মৃতিশক্তি বিকশিত কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, চিনাক্তকৰণ আৰু তুলনা কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু প্ৰতিসমতা, অংশ আৰু সমগ্ৰ সম্পৰ্ক বুজি পোৱা আদিৰ দৰে সবিশেষত মনোনিৱেশ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আৰ্হি নিৰ্মাণ: আৰ্হি চিনাক্ত, পুনৰাবৃত্তি, সম্প্রসাৰণ আৰু সৃষ্টি কৰা
কি উপকৰণ প্রয়োজন হবে?	মেনিপুলেটিভ, প্রাকৃতিক সামগ্রী যেনে গুটি, পাত, ফুল, শিলগুটি, পাখি আদি, কাপোৰৰ টুকুৰা, আকৃতিৰ কাটি লোৱা, ৰঙীন বস্তু/খেলনা, বুটাম, ব্লক।

18

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ৰঙা আৰু হালধীয়া ৰঙৰ কেইটামান ব্লক লওক। এটা ৰঙা ব্লক আৰু এটা হালধীয়া ব্লকৰ পৰা আৰম্ভ কৰি এটা এবি-এবি আৰ্হি নিৰ্মাণ কৰক তাৰ পিছত এটা এটাকৈ এটা আৰ্হি এবিবি, এএবি, এবিচি লৈ যাওক। শিশুসকলক এবি, এবিবি, এএবি, এবিচিক এটা এটাকৈ আৰ্হি চিনি পাবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. শিশুসকলক দৈনন্দিন বিভিন্ন সামগ্রী যেনে কাঁচ, বাটি, শিলগুটি, পাত আদি যোগান ধৰা আৰু শিশুসকলক আন বস্তুৰ সৈতে এবি, এবিবি, এএবি, এবিচি আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি বা কপি কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া।	১. পাত, শিলগুটি আৰু ফুল লওক। আৰম্ভ কৰি এটা এবি-এবি আৰ্হি নিৰ্মাণ কৰক তাৰ পিছত এটা এটাকৈ এবিবি, এএবি, এবিচি লৈ যাওক। শিশুসকলক এবি, এবিবি, এএবি, এবিচি এটা এটাকৈ আৰ্হি চিনি পাবলৈ আৰু কপি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. শিশুসকলক একে বস্তুৰে এবি, এবিবি, এএবি, এবিচি আৰ্হিটো বহল কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া।	১. বুটাম, গ্লাছ আৰু চামুচ লওক। আৰম্ভ কৰি এটা এবি-এবি আৰ্হি নিৰ্মাণ কৰক তাৰ পিছত এটা এটাকৈ এবিবি, এএবি, এবিচি লৈ যাওক। শিশুসকলক এবি, এবিবি, এএবি, এবিচি ক লৈ এটা এটাকৈ আৰ্হি চিনাক্ত, কপি আৰু সম্প্রসাৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. শিশুসকলক অন্যান্য বস্তুৰে নিজৰ এবি, এবিবি, এএবি, এবিচি আৰ্হি সৃষ্টি কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া। ৩. শিশুক ৰোলিং পেটাৰ্ণ বঢ়াবলৈ সহায় কৰক যেনে- ১ খিলা পাত-১ টা শিল, ২ খিলা পাত, ২ টা শিল, ৩ খিলা পাত-৩ টা শিল বা ১ পাহ ফুল-১ ডাল লাঠি-১ খিলা পাত-২ পাহ ফুল-১ ডাল লাঠি-১ খিলা পাত-৩ পাহ ফুল-১ ডাল লাঠি- ১ খিলা পাত- ইত্যাদি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুক শৰীৰৰ গতিবিধিৰ সৈতে আৰ্হি সৃষ্টি কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক যেনে ১ টা চাপৰি-টা চাপৰি-টা চাপৰি, চাপৰি-দুপিওৱা, চাপৰি-দুপিওৱা-ঘূৰা, চাপৰি, টিলিকি, ঘূৰি ঘূৰি আৰু পুনৰাবৃত্তি। শিশুসকলক গুটি বা ষ্টাম্প আৰ্ট ব্যৱহাৰ কৰি আৰ্হি তৈয়াৰ কৰি নিজৰ সৃষ্টিশীলতা মুকলি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'গছ আৰু উদ্ভিদ', তেন্তে শিশুসকলক বিভিন্ন ধৰণৰ পাত, শিলগুটি, লাঠি, ফুলৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু শিশুসকলক পুনৰাবৃত্তি, বহল আৰু আৰ্হি সৃষ্টিত নিয়োজিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্রশ্ন কৰা। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ বিভিন্ন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে স্পর্শ কৰে, অনুভৱ কৰে আৰু আৰ্হি সৃষ্টি/বৰ্ধিত কৰিব পাৰে। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও তেওঁলোকৰ L২ত সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক।

লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্রম লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু জোখৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.২:** ইয়াৰ চৌপাশ, আকৃতি আৰু সংখ্যাত সৰল আৰ্হি চিনাক্ত আৰু সম্প্রসাৰণ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, ক্রমবিন্যাস আৰু আৰ্হি নির্মাণৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা আৰু বস্তু গণনা আৰু সজাই পৰাই তোলাৰ দৰে সংখ্যাৰ দক্ষতাৰ পৰিচয়।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **অংশগ্রহণ:** সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে নিজৰ ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰা আৰু দৈনন্দিন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা আৰু বিভিন্ন আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি, সম্প্রসাৰণ আৰু সৃষ্টি কৰা পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুৱে কোনটো বস্তু আৰু এতিয়া কিমান বস্তু আহিব আদি প্রশ্নৰ উত্তৰ দিলে তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক?

কার্য্যকলাপৰ নাম	সংখ্যাৰ পৰিচয়: মিল আৰু গণনা	19
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	গণনাৰ বাবে প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰী যেনে পাত, শিলগুটি, গুটিও ডট কার্ড আৰু গণনাৰ বাবে নম্বৰ কার্ড। শৰীৰৰ বিভিন্ন অংগ, যান-বাহন, জীৰ-জন্তু আৰু চৰাইৰ ছবিৰ কার্ড।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ছবি প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু ৩ পৰ্যন্ত নির্দিষ্ট সংখ্যা থকা বস্তুৰ কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক যেনে ১ টা সূর্য্য/১ নাক/২ কাণ/২ ফুট চৰাই/ ৰিক্সাৰ ৩ চকা। ২. মজিয়াত ডট কার্ড ৰাখক (৩ টালৈকে) আৰু শিশুসকলক কোঠাটোত ঘূৰি ফুৰিবলৈ কওক আৰু উক্ত সংখ্যক বস্তু (৩ টালৈকে) বিচাৰি উলিয়াওক (গুটি, শিলগুটি আদি হব পাৰে) আৰু নিজ নিজ ডট কার্ডৰ সৈতে মিলাবলৈ কওক। ৩. ডট কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰক(৩ লৈকে)। সৰু সৰু গোটত ল'ৰা-ছোৱালীক কার্ডখনৰ প্ৰতিটো বিন্দুত এটাকৈ গুটি লগাবলৈ কওক।	১. ছবি প্ৰদৰ্শন কৰি ৫ পৰ্যন্ত নির্দিষ্ট সংখ্যা থকা বস্তুৰ কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক যেনে ২ ফুট চৰাই/ ৰিক্সাৰ ৩ চকা বা গাড়ীৰ ৪ চকা/ এহাতত ৫ আঙুলি। ২. মজিয়াত ডট কার্ড ৰাখক (৫ টালৈকে) আৰু শিশুসকলক কোঠাটোত ঘূৰি ফুৰিবলৈ কওক আৰু উক্ত সংখ্যক (৫ টালৈকে) বস্তু (গুটি, শিলগুটি আদি হব পাৰে) বিচাৰি উলিয়াই নিজ নিজ ডট কার্ডৰ সৈতে মিলাবলৈ কওক। ৩. বিন্দু কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰক (৫ লৈকে)। শিশুটিক কার্ডখনৰ প্ৰতিটো বিন্দুত এটাকৈ গুটি লগাবলৈ কওক। আৰু গণনা কৰিবলৈ, গুটিৰ সংখ্যা চিনাক্ত আৰু উল্লেখ কৰা আৰু সঠিক নম্বৰ কার্ডৰ সৈতে মিলাই দিয়া। ৪. শিশুক বতাহ, বালি আৰু পানীত ৫ পৰ্যন্ত সংখ্যা আঁকিবলৈ নির্দেশনা দিব লাগে।	১. ছবি প্ৰদৰ্শন কৰক আৰু ১০ পৰ্যন্ত নির্দিষ্ট সংখ্যা থকা বস্তুৰ কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক যেনে ২ ফুট চৰাই/ ৰিক্সাৰ ৩ চকা বা গাড়ীৰ ৪ চকা/দুহাতত ১০ আঙুলি। ২. মজিয়াত ডট কার্ড ৰাখক (৯ লৈকে) আৰু শিশুসকলক কোঠাটোত ঘূৰি ফুৰিবলৈ কওক আৰু উক্ত সংখ্যাটো (৯ টালৈকে) বস্তু (গুটি, শিলগুটি আদি হব পাৰে) বিচাৰি উলিয়াবলৈ কওক আৰু নিজ নিজ ডট কার্ড আৰু নম্বৰ কার্ডৰ সৈতে মিলাবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক যাদৃচ্ছিকভাৱে ১-১০ নম্বৰৰ কার্ড দিব। হাত চাপৰি বজাবলৈ আৰম্ভ কৰক, আপুনি হাত চাপৰি বজাওঁতে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ বৃত্তৰ মাজত লৰচৰ কৰে। আপুনি হাত চাপৰি বজোৱা বন্ধ কৰাৰ লগে লগে শিশুসকলে এনেদৰে এটা ৰেখা গঠন কৰিব লাগিব যে কার্ডখনত ১ থকা শিশুটো লাইনৰ সন্মুখত থাকে আৰু তাৰ পিছত ২ নম্বৰ কার্ড থকা শিশুটো থাকে ইত্যাদি ইত্যাদি। ৪. শিশুক বতাহ, বালি আৰু পানীত ১০ পৰ্যন্ত সংখ্যা আঁকিবলৈ নির্দেশনা দিব লাগে।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	তিনিটা কার্ডবর্ডৰ বাকচ লৈ প্ৰতিটো বাকচত বিভিন্ন সৰু সৰু বস্তু ৰাখক। শিশুসকলক বাকচত থকা বস্তুবোৰ অনুভৰ কৰিবলৈ আৰু গণনা কৰিবলৈ কওক। মাত্ৰ এটাৰ পৰা তিনিটা বস্তুৰে আৰম্ভ কৰক। শিশুৰ গণনাৰ দক্ষতা বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে বস্তুৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰক।		

থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পকুৱা' বা "মোৰ শৰীৰ" তেন্তে শিশুসকলক জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু পোক-পকুৱাৰ কেইখনমান ছবিৰ কার্ড প্রদান কৰক আৰু তেওঁলোকক ভৰি বা হাতৰ সংখ্যা বা সত্তাটোৰ শৰীৰৰ আন যিকোনো অংশৰ সংখ্যা গণনা কৰি উল্লেখ কৰিবলৈ কওক। 19
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শ বিন্দু আৰু নম্বৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও তেওঁলোকৰ L২ত সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে গাণিতিক জ্ঞান আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু জোখৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৩** আগলৈ আৰু পিছলৈ উভয়তে ৯ লৈকে গণনা কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সংখ্যা চিনাক্ত কৰিবলৈ সংখ্যাৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰাৰ ভাষা দক্ষতা আৰু পৰিমাণগত দক্ষতা যেনে কার্ডিনেলিটি বুজা আৰু এজনৰ পৰা এজনলৈ চিঠিপত্র।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **অংশগ্রহণ:** সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **সক্রিয় অন্বেষণ:** কার্য্যকলাপটো কৰাৰ সময়ত শিশুৱে নিজৰ ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক যেনে গণনা কৰা, গুটিবোৰ স্পর্শ কৰা, গণনা কৰাৰ সময়ত নিজকে আৰু আনৰ কথা শুনা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	স্থানীয় ধাৰণা: ভিতৰ/বাহিৰ, ওপৰ/তল, ওপৰ/তল, সন্মুখ/পিছ ইত্যাদি বুজা।
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কাগজ, ৰং, ব্লক, চকী, টেবুল, আঠুৰা, ৰছী আদি বস্তু, স্থানীয় ইন্দ্ৰিয় কাহিনী আৰু ছন্দ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক "ইয়াত", "তাত", "ওপৰত", "তলত" আদি স্থানীয় ধাৰণাক কার্য্যৰ সৈতে সন্নিৱিষ্ট কৰা এটা সহজ গীত গাবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. স্থানীয় ধাৰণা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ খেলনা বা বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা। উদাহৰণস্বৰূপে, বাকচৰ ওপৰত, ঝুৰিৰ ভিতৰত বা চকীৰ তলত খেলনা এটা দেখুৱাওক। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ খেলনাৰে প্ৰদৰ্শনসমূহ অনুকৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুক ঘৰৰ ভিতৰত আৰু বাহিৰত পোৱা জীৱ-জন্তুৰ নাম ক'বলৈ কওক। ৪. স্থানীয় শব্দ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি চাইমন চেজৰ খেল খেলক। উদাহৰণস্বৰূপে, "চাইমনে কয় যে চকী এখনৰ কাষত থিয় হওক" বা "চাইমনে কয় যে টেবুলৰ সন্মুখত জপিয়াই যাওক।"	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ ষ্টেপ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. অৱস্থানমূলক শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক 'পৃষ্ঠাৰ মাজত চৰাই আঁকক', 'গছৰ তলত ঘৰ আঁকক' আদি বিভিন্ন বস্তু আঁকিবলৈ কওক। ৩. বিভিন্ন স্থানীয় প্ৰত্যাহ্বানৰ সৈতে এটা সহজ অবষ্টেকল ৰান স্থাপন কৰক। টেবুলৰ তলত খোজ কাঢ়ি যোৱা, কুশ্বনৰ ওপৰেৰে জপিয়াই যোৱা, বা কোনো নিৰ্দিষ্ট ঠাইৰ ওপৰত খেলনা ৰখা আদি কামবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰক	১. ৩-৪ আৰু ৪-৫ বছৰ বয়সৰ ষ্টেপ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. সৰল ক্ৰমৰ পৰিঘটনা সৃষ্টি কৰিবলৈ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। ল'ৰা-ছোৱালীয়ে কার্ডবোৰ কালক্ৰম অনুসৰি সজাই থাকোঁতে "আগতে" আৰু "পিছত"ৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰক। ছবিবোৰৰ ক্ৰমৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুক বস্তু বা ছবিৰ ৰূপৰেখা অংকন কৰিবলৈ আৰু প্ৰদত্ত ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৰং কৰাৰ সময়ত ছবিখনৰ ৰূপৰেখাৰ 'ভিতৰ' আৰু 'বাহিৰ' শব্দ দুটাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• **স্থানীয় ধাৰণাৰে গল্পৰ সময়:** বিভিন্ন স্থানীয় পৰিস্থিতিৰ মাজেৰে নেভিগেট কৰা চৰিত্ৰ জড়িত থকা গল্প পঢ়ক। কাহিনীটোত ব্যৱহৃত স্থানীয় শব্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • শিক্ষকে একে বস্তুৰে বিভিন্ন স্থানত ছবিৰ কার্ড বনাব পাৰে যেনে এজনে গছত চৰাই থকা, আন এজনে গছৰ তলত বহি থকা চৰাইটো লৈ। শিক্ষকে পদৰ পার্থক্য সুধিব পাৰে। • ল'ৰা-ছোৱালীক এনে প্ৰশ্ন সুধিব যেনে, "আপোনাৰ ওচৰত কোন বহি আছে?", "আপোনাৰ পৰা কোনে আটাইতকৈ দূৰত বহি আছে?"; আপোনাৰ দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ বাকচৰ ভিতৰত কি আছে তাৰ নাম লিখা; বাকচটোৰ ভিতৰত এটা গুটি ৰাখিব; ডিঙিৰ ওপৰৰ দুটা শৰীৰৰ অংশৰ নাম লিখা, ডিঙিৰ তলৰ এটা শৰীৰৰ অংশৰ নাম লিখা। • শিশুসকলক এটা শাৰীত থিয় হ'বলৈ কওক কিন্তু বিভিন্ন যাদৃচ্ছিক দিশত মুখ কৰি থাকিবলৈ কওক। এটা দিশ (সোঁ/বাওঁ) মাতিব আৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সেই দিশত জপিয়াই পৰিব লাগিব। যিহেতু সকলোৱে এৰাব নোৱাৰা দিশৰ সন্মুখীন হৈছে, গতিকে সকলোৱে জপিয়াই পৰা আপেক্ষিক দিশ থাকিব।

থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	এই কার্য্যৰ বাবে মাহৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত বস্তুসমূহ বাছি ল'ব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুক অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাৰ সকলো শব্দৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে গাণিতিক জ্ঞান আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৮:** মৌলিক জ্যামিতিক আকৃতি আৰু ইয়াৰ পৰ্যবেক্ষণযোগ্য ধৰ্মসমূহ চিনাক্ত, নিৰ্মাণ আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰে, আৰু মহাকাশত বস্তুৰ আপেক্ষিক সম্পৰ্ক বুজি পায় আৰু ব্যাখ্যা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	মুঠ মটৰ দক্ষতা, দিশবোধ, সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, যোগাযোগ আৰু প্ৰশংসা কৰে বিভিন্ন সঁহাৰিয়ে কল্পনাপ্ৰসূতভাৱে কাম কৰে, বুজি পায়।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে বুজি পোৱা দিশৰ জ্ঞান, চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা, সামাজিক যোগাযোগ, আনন্দ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	পার্থক্য অনুভৱ কৰক: পৰীক্ষা, উষ্ণতাৰ পার্থক্য অন্বেষণ কৰক, তুলনা কৰক	21
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন ধৰণৰ গৰম আৰু ঠাণ্ডা বস্তু আৰু ইয়াৰ ছবি আৰু গৰম-ঠাণ্ডা গ্রেডেচনৰ ফ্লেছ কার্ড	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. কিছুমান গৰম আৰু ঠাণ্ডা বস্তু বা ইয়াৰ ছবি যেনে বৰফ, গৰম/ঠাণ্ডা পানী, চাহ প্রদর্শন কৰা আৰু গৰম আৰু ঠাণ্ডা ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা। ২. ঋতুৰ ওপৰত (শীতকাল আৰু গ্রীষ্মকাল) আলোচনা কৰক আৰু প্রশ্ন কৰি ধাৰণাটোৰ সৈতে সংযোগ কৰক- যেতিয়া আপুনি গৰম বা ঠাণ্ডা অনুভৱ কৰে, তেতিয়া আপুনি কি খায়- গৰম বা ঠাণ্ডা বস্তু বা কি পিন্ধে? ৩. গৰম বা ঠাণ্ডা বস্তু এটা স্পর্শ বা অনুভৱ কৰিলে কিছুমান বিশেষ বৈশিষ্ট্য বা বৈশিষ্ট্য অন্বেষণ আৰু প্রদর্শন কৰা। যেনে- আমি গৰম বস্তু স্পর্শ কৰিলে আমাৰ হাতখন সোনকালে আঁতৰাই পেলাওঁ।	১. (তত্বাৱধানত) - শিশুসকলক বিভিন্ন ডিগ্রীৰ নিৰাপদ গৰম পানীত ঠাণ্ডা পানীত আঙুলি ডুবাই ৰাখিবলৈ নির্দেশনা দিয়ক আৰু উষ্ণতাৰ পার্থক্যৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক। ২. শিশুসকলক গৰম-ঠাণ্ডা গ্রেডেচন অনুসৰি কার্ডৰ ক্রমবিন্যাস কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া। উদাহৰণ-উতলা দালি > স্বাভাৱিক পানী >বৰফ ৩. গৰম আৰু ঠাণ্ডা বস্তু বা ছবিৰ এটা এৰে প্রদর্শন কৰক আৰু সৰু সৰু গোটত শিশুসকলক গৰম আৰু ঠাণ্ডা হিচাপে শ্রেণীভুক্ত কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক আৰু সঠিক বাল্টি/ বাকচত ৰাখক।	১. (তত্বাৱধানত)- শিশুক বিভিন্ন গৰম খাদ্য আৰু পানীয়ৰ ব্যৱস্থা কৰা আৰু বাষ্প নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। এতিয়া প্রশ্ন কৰি শিশুৰ লগত মত বিনিময় কৰক- বাষ্পৰ ওপৰত প্লেট এখন ৰাখিলে কি হয়? বা কোনো গৰম বস্তুৰ ওচৰলৈ হাতখন আনিলে গৰম অনুভৱ হয় কিন্তু কিছু সময়ৰ পিছত কি হয়? ২. শিশুক অনুমান কৰিবলৈ আৰু ভৱিষ্যদ্বাণী কৰিবলৈও প্রেৰণা দিয়ক, উদাহৰণস্বৰূপে বাষ্পবোৰ থাকিব নে যাব- কিয়? ৩. শিশুক বিভিন্ন বস্তুৰ ক্রমবিন্যাস কৰিবলৈ সহায় কৰা হ'ব ভিত্তি কৰি সেইবোৰ কিমান গৰম বা ঠাণ্ডা? (বাষ্পৰ সৈতে চাহ, বিস্কুট, বৰফ ইত্যাদি)
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	গৰম বস্তুৰ কাষত থকাৰ সুৰক্ষা ব্যৱস্থাৰ ওপৰত শিশুসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক। উদাহৰণস্বৰূপে আমি সদায় কোনোবা বয়সস্থ ব্যক্তিৰ লগত গৰম বস্তুৰ ওচৰলৈ যোৱা উচিত নহয় বা কেতিয়াও গৰম বস্তুৰ ওচৰত থিয় হোৱা উচিত নহয়।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে, 'খাদ্য' তেন্তে শিশুসকলক বাতৰি কাকত বা আলোচনীৰ পৰা খাদ্য সামগ্রীৰ ছবি কাটি শুদ্ধকৈ ২ খন ডাঙৰ কাগজত পেষ্ট কৰিবলৈ কওক, এখনত সকলো গৰম খাদ্য সামগ্রী আৰু এখনত সকলো ঠাণ্ডা খাদ্য সামগ্রী।	

শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য নির্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্ৰম লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত বুদ্ধিমত্তা বিকশিত হয় ○ **C-২.৫:** স্পর্শৰ অর্থত বৈষম্য বিকশিত কৰে • **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায় ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায় ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষা দক্ষতাৰ বিকাশ, জ্ঞান দক্ষতা যেনে ক্ৰমবিন্যাস বিকাশ কৰা, তুলনা কৰা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **অংশগ্ৰহণ-** সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • গৰম আৰু ঠাণ্ডাৰ ধাৰণাটো বুজা। • শিশুৱে গৰম আৰু ঠাণ্ডাৰ মাজত চিনাক্ত, তুলনা, ক্ৰম আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰেনে?

কার্য্যকলাপৰ নাম	একে দেখা বস্তুৰ প্ৰত্যাহ্বান: বস্তুৰ চেহেৰাৰ পৰিৱৰ্তন পৰ্যবেক্ষণ আৰু তুলনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	গুটি, বটল, বাটি, পানী আৰু ৰচী আদি বস্তু

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক সমান সংখ্যক গুটিৰ দুটা ভিন্ন ব্যৱস্থা দেখুৱাওক(গুটিৰ সংখ্যা ৩ তকৈ বেছি নহয়) - এটা থুপ হিচাপে আৰু এটা অনুভূমিক শাৰীত। ২. শিশুসকলক প্ৰতিটো ব্যৱস্থাত গুটিৰ সংখ্যা গণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক সমান সংখ্যক বস্তুৰ ২টা ভিন্ন ব্যৱস্থা দেখুৱাওক। এই কার্য্যকলাপটো অন্য ধাৰণা যেনে দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ, আয়তন, আকাৰৰ সৈতে পুনৰাবৃত্তি কৰক আৰু শিশুটিক কোনো পৰ্যবেক্ষণযোগ্য পাৰ্থক্য থাকিলে উত্তৰ দিবলৈ কওক। উদাহৰণ: - একে দৈর্ঘ্যৰ দুটা ৰছী এনেদৰে সজোৱা যে এটা ৰছী আনটোতকৈ আগত থাকে। - একে পৰিমাণৰ পানীৰে ভৰা বিভিন্ন উচ্চতাৰ দুটা টাম্বলাৰ ২. শিশুসকলক ২-৩টাতকৈ অধিক বস্তুৰে এই কাম কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা	১. ল'ৰা-ছোৱালীক সমান সংখ্যক বস্তুৰ ৩টা ভিন্ন ব্যৱস্থা দেখুৱাওক। এই কার্য্যকলাপটো অন্যান্য ধাৰণা যেনে দৈর্ঘ্য, পৰিমাণ, আয়তন, আকাৰ আৰু আৰু শিশুক কোনো পৰ্যবেক্ষণযোগ্য পাৰ্থক্য থাকিলে উত্তৰ দিবলৈ কওক। উদাহৰণ: - একে পৰিমাণৰ পানীৰে ভৰাই থোৱা বিভিন্ন উচ্চতাৰ ৩ টা টাম্বলাৰ ২. শিশুসকলক ৪টাতকৈ অধিক বস্তুৰে এই কামটো কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুসকলক এনেকুৱা বস্তুৰ অভিজ্ঞতা মনত পেলাবলৈ কওক যিবোৰ দেখাত একে আছিল কিন্তু উচ্চতা, ওজন, দৈর্ঘ্য বা ক্ষমতাত বেলেগ আছিল। যেনে: ভিতৰত কম পৰিমাণৰ চিপ থকা চিপৰ ডাঙৰ পেকেট।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে শিশুসকলক এই ধাৰণাটোৰ সৈতে জড়িত পৰিয়ালৰ আন সদস্যসকলৰ সৈতে ঘৰত তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা সুধিব। উদাহৰণস্বৰূপে, বিভিন্ন টাম্বলাৰত সমান পৰিমাণৰ পানী পৰিবেশন কৰিলে কিবা পাৰ্থক্য আহিল নেকি? চকলেট আদিৰ গোটেই বাৰতকৈ চকলেটৰ টুকুৰা বেছি নেকি?
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ এনে পৰিস্থিতি ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে বিভিন্ন বস্তু স্পর্শ, অনুভৱ আৰু বনাবলৈ পর্যাপ্ত সুযোগ পায়। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ নির্দেশনা প্রদান কৰা। ঘৰুৱা ভাষা আৰু তেওঁলোকক নিজৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্রশ্ন কৰা। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগতৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পৰ্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষা দক্ষতা আৰু জ্ঞানমূলক দক্ষতা যেনে পৰিমাণ, দৈর্ঘ্য, ক্ষমতা, ওজন, অনুমান নিৰ্মাণ আৰু পৰীক্ষাৰ সংৰক্ষণ দক্ষতা বিকাশ কৰা।
কি হ'ব পাৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছেনে?	• সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত সহজতা আদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু অনুমান নিৰ্মাণ আৰু পৰীক্ষণৰ দৰে সবিশেষত মনোনিৱেশ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শ্বেপ টেংগ্রামৰ সৈতে খেলা আৰু বিভিন্ন ফিগাৰ বনোৱা	
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	শিশুৰ বাবে উপযোগী কেঁচি, বিভিন্ন বগা আকৃতি আৰু ৰঙৰ কাট-আউট।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বগা ৰঙৰ আকৃতিৰ কাটাআউট/টেংগ্রাম প্রদান কৰা আৰু বিভিন্ন আকৃতিৰ ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক বিভিন্ন ধৰণৰ আকৃতি সৃষ্টি কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া। তেওঁলোকে কি ফিগাৰ বনাইছে, কি আকৃতি ব্যৱহাৰ কৰিছে সেই বিষয়ে প্রশ্ন কৰক?	১. বিন্দুযুক্ত ৰেখাৰে বিভিন্ন আকৃতি প্রদান কৰা। শিশুৰ বাবে বিন্দুযুক্ত ৰেখাৰ বিপৰীতে শিশুৰ অনুকূল কেঁচিৰে কাটি ২-৩টা ভিন্ন আকাৰত নিজৰ টেংগ্রাম নিজে বনাবলৈ দিয়ক। ২. টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক বিভিন্ন ধৰণৰ আকৃতি সৃষ্টি কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া। তেওঁলোকে কি ফিগাৰ বনাইছে, কি আকৃতি ব্যৱহাৰ কৰিছে, এক প্রকাৰৰ কিমান ডাঙৰ আৰু সৰু আকাৰৰ আকৃতি, এটা বিশেষ ৰঙৰ কিমান টেংগ্রাম এই বিষয়ে প্রশ্ন কৰক? ৩. আকৃতি/টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি চিত্র তৈয়াৰ কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক দেখুৱাওক। এতিয়া তেওঁলোকক টেংগ্রাম মিলাবলৈ সুযোগ দিয়ক আৰু সেইবোৰক ফিগাৰত ৰাখক।	১. আকৃতি/টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি চিত্র তৈয়াৰ কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক দেখুৱাওক। এতিয়া তেওঁলোকক টেংগ্রাম মিলাবলৈ সুযোগ দিয়ক আৰু সেইবোৰক ফিগাৰত ৰাখক। ২. শিশুক নির্দিষ্ট সংখ্যক আৰু প্রকাৰৰ আকৃতি প্রদান কৰা আৰু শিশুক টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি অংক তৈয়াৰ কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়া। যেনে- ৩টা বর্গ, ১টা বৃত্ত, ২টা ত্রিভুজ আৰু ১টা হীৰা (মুঠ ৭টা) শিশুৱে এইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি চিত্র সৃষ্টি কৰিব। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সংখ্যা আৰু আন শিশুৰ সৈতে তুলনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ ভিন্নতা	শিশুসকলক নিজৰ মাজত টেংগ্রাম বিতৰণ কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক-নির্দেশনা অনুসৰি অর্থাৎ এটা শিশুৱে প্রতিটো শিশুক ২টা বৃত্ত বিতৰণ কৰিব বা এজন শিশুৱে প্রতিটো শিশুক ৩টা বর্গ, ২টা আয়তক্ষেত্র, ১টা ত্রিভুজ আৰু ১টা বৃত্ত বিতৰণ কৰিব।	
থিম সংযোগ কৰক **(উদাহৰণ)**	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচীটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ শৰীৰ', 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা' বা 'পৰিবহনৰ মাধ্যম' তেন্তে সৰু সৰু গোটৰ শিশুসকলক মগজুৰ ধুমুহা বোৱাবলৈ কওক আৰু তেওঁলোকৰ নির্ধাৰিত বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত টেংগ্রাম ছবি সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। উদাহৰণ স্বৰূপে: • পৰিবহণ: গাড়ী, চাইকেল, নাও, বিমান। • জীৱ-জন্তু/চৰাই: কপৌ, কুকুৰ, হাতী • আত্মচিত্র: মুখৰ বৈশিষ্ট্য বা সম্পূর্ণ শৰীৰৰ ছবিৰ বিমূর্ত উপস্থাপন।	

শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্ৰগতি:** কার্য্যকলাপটো টেংগ্রামৰ দ্বাৰা বিভিন্ন চিত্ৰ সৃষ্টি কৰি আৰম্ভ কৰিব লাগে, তাৰ পিছত বর্তমানৰ চিত্রসমূহৰ ওপৰত টেংগ্রাম মিলাই ৰাখিব লাগে, তাৰ পিছত আন শিশুৰ সৈতে অংক তুলনা আৰু বিপৰীত কৰিবলৈ আগবাঢ়িব লাগে। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্রশ্ন কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্রত্যেককে অংশগ্রহণৰ সুযোগ প্রদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ররর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। • **C-৮.৩:** আগলৈ আৰু পিছলৈ উভয়তে ৯ লৈকে গণনা কৰে • **C-৮.১২:** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখ-মাখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্রকাশ কৰিবলৈ পর্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে। • **C-৮.১৩:** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান, আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত সৰল গাণিতিক সমস্যাসমূহ প্রণয়ন আৰু সমাধান কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	ভাষাৰ দক্ষতা যেনে আকৃতি আৰু ৰঙৰ নাম বুজি পোৱা, ফাইন মটৰ স্কিল, যেতিয়া শিশুৱে টেংগ্রাম বাছি লৈ তাৰ লগত যোগ দি আকৃতি সৃষ্টি কৰে, স্মৃতিশক্তি, যেতিয়া শিশুৱে টেংগাম আৰু সামাজিক দক্ষতাৰ পৰা সৃষ্টি কৰিব পৰা আকৃতিৰ কথা মনত পেলায়, যেতিয়া শিশুৱে তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা আকৃতিৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুসকলে বিভিন্ন টেংগ্রাম চিত্রৰ সৈতে জড়িত হোৱা পর্যবেক্ষণ কৰক যেনে, বিভিন্ন আকৃতি/টেংগ্রাম ব্যৱহাৰ কৰি চিত্র সৃষ্টি কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শিশুসকলে ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন আকৃতি আৰু আকৃতিৰ শব্দভাণ্ডাৰ নিৰীক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মানি মেটার্ছ: বুজা আৰু লেনদেন কৰা	24
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ষ্টেচনাৰী, দহ টকা পৰ্যন্ত নোট আৰু মুদ্ৰা, দহ টকা পৰ্যন্ত নোট আৰু মুদ্ৰাৰ কাটআউট, প্ৰকৃত বা খেলনা ফলমূল আৰু শাক-পাচলি।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ১. ল'ৰা-ছোৱালীক টকাৰ কথা-বতৰাত লিপ্ত কৰা। যেনে- পইচা কিয় লাগে, কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰো, সকলো ক'ত ব্যৱহাৰ কৰা হয় ইত্যাদি। ২. শিশুক কিছুমান প্ৰকৃত নোট আৰু মুদ্ৰা দেখুৱাওক আৰু চিনাক্ত কৰি নোট আৰু মুদ্ৰাত ভাগ কৰিবলৈ কওক। ৩. মুদ্ৰাবোৰ পাতল কাগজৰ তলত ৰাখিব লাগে আৰু কাগজখনৰ ওপৰৰ পৰা ক্ৰেয়নটো ঘঁহিব লাগে।	১. ₹১, ₹২, ₹৫ ৰ কিছুমান মুদ্ৰা সংগ্ৰহ কৰি প্লেট এখনত থৈ দিব, তাৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক চুম্বক দি সকলো ₹১ মুদ্ৰা তুলি ল'বলৈ ক'ব, ইত্যাদি ইত্যাদি। ২. শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰত এখন বজাৰৰ দৃশ্য সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক ৰ'ল প্লে' কৰি দোকানী আৰু গ্ৰাহক হ'বলৈ কওক। দামবোৰ আৰম্ভ কৰিবলৈ মাত্ৰ ১ৰ পৰা ৫ নম্বৰলৈকে হ'ব পাৰে। লেনদেনৰ বাবে কাগজ বা কার্ডৰ বৃত্তাকাৰ কাটাআউট ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. মুদ্ৰাবোৰ পাতল কাগজৰ তলত ৰাখিব লাগে আৰু কাগজখনৰ ওপৰৰ পৰা ক্ৰেয়ন বা পেঞ্চিলখন ঘঁহিব লাগে।	১. ₹১, ₹২, ₹৫, ₹১০ ৰ কিছুমান মুদ্ৰা সংগ্ৰহ কৰি প্লেট এখনত থৈ দিব, তাৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক এটা চুম্বক দি ১ টা মুদ্ৰা সকলো তুলি ল'বলৈ ক'ব, ইত্যাদি ইত্যাদি। ২. শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰত এখন বজাৰৰ দৃশ্য সৃষ্টি কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক দোকানী আৰু গ্ৰাহক হ'বলৈ কওক। দামবোৰ মাত্ৰ ১, ৫ আৰু ১০ সংখ্যা হ'ব পাৰে। লেনদেনৰ বাবে কাগজ বা কার্ডৰ বৃত্তাকাৰ কাটআউট ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. ল'ৰা-ছোৱালীক মুদ্ৰাৰে আৰ্হি বনাবলৈ দিয়ক। যেনে ১,২,৫,১,২,৫ ৪. মুদ্ৰাবোৰ পাতল কাগজৰ তলত ৰাখিব লাগে আৰু কাগজখনৰ ওপৰৰ পৰা ক্ৰেয়ন বা পেঞ্চিলখন ঘঁহি দিব লাগে।

কার্যকলাপৰ ভিন্নতা	• শিশুসকলক পেলনীয়া জাৰ/বটলৰ পৰা টকা থোৱা বাকচ/টেকেলি বনাই টকা সংগ্ৰহ কৰিবলৈ ক'ব পাৰি। সেই টকাৰে তেওঁলোকে কি কৰিব বুলি সুধিব। • বিদ্যালয়ত শিশুমেলাৰ আয়োজন কৰক। ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নেমুৰ চৰবত, গাজী বুট-মগুৰ চাট বা ফলৰ চাট আদি কিনি উপভোগ কৰিবলৈ দিয়ক। তেওঁলোকে ₹১০ মান চম্ভালিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ কৰক (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপ চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি", তেন্তে শিশুসকলক শাক-পাচলি বিক্ৰেতা আৰু গ্ৰাহক হিচাপে ভূমিকা পালনৰ জৰিয়তে ধনৰ ভূমিকা অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়ক য'ত ক্ৰয়-বিক্ৰয়ৰ লেনদেন সংঘটিত হয়।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **লিংগ সমতাক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে ভূমিকা পালনত গ্ৰাহক আৰু বিক্ৰেতা হোৱাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুসকলক কথনত নিজৰ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়ক।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৬:** ৰচনা আৰু বিয়োজনৰ নমনীয় কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি ২ সংখ্যাৰ সংখ্যাৰ যোগ আৰু বিয়োগ সাৱলীলভাৱে সম্পন্ন কৰে। ○ **C-৮.১১:** ১০০ টকা পৰ্যন্ত ধন ব্যৱহাৰ কৰি সৰল লেনদেন কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	সামাজিকৰণ, ভাষা দক্ষতা, যোগাযোগ, ভূমিকা পালন আৰু সাৱলীলভাৱে কথা-বতৰা কৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সামগ্ৰীৰ বিনিময় হিচাপে ধনৰ ধাৰণাটো বুজা, • নাটকীয় খেলপথাৰত শিশুৱে কেনেকৈ খেলাৰ ধন ব্যৱহাৰ কৰি আছে তাক পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুটিয়ে ভাৰতীয় মুদ্রা চিনাক্ত কৰে নেকি? • সঞ্চয়ৰ ধাৰণা

কার্য্যকলাপৰ নাম	সংখ্যা শব্দভাণ্ডাৰ: সঠিক ক্ৰমত বুজা আৰু গণনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	নম্বৰ কার্ড (১-১০), শিলগুটি, গুটি, শিল, ৰছী, চক আৰু বাটি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ছন্দৰ জৰিয়তে ৫ লৈকে সংখ্যাৰ নাম মৌখিকভাৱে কয়/গায় ২. মজিয়াত কাপোৰ বা ৰছী বা চকৰে ৩ লৈকে সংখ্যা বনাব লাগে। শিশুসকলক চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক আৰু তাৰ পিছত তাৰ ওপৰত খোজ দিয়ক। ৩. শিশুক বালি, বতাহ আৰু পানীত ৩ পর্যন্ত সংখ্যা বনাবলৈ কওক।	১. ছন্দৰ জৰিয়তে ৯লৈকে সংখ্যাৰ নাম মৌখিকভাৱে কয়/গায় ২. প্ৰতিটো শিশুক এটা বাটি কিছুমান শিলগুটি/শিল(ৰাশি ৫তকৈ বেছি নহয়) দিব লাগে। শিশুক ১- ৫ ৰ যিকোনো নম্বৰ কার্ড দেখুৱাই যিমান শিল/শিলখিলা উলিয়াই সন্মুখত ৰাখিবলৈ কওক। ৩. শিশুৰ সন্মুখত ২ খন নম্বৰ কার্ড (১-৫) ৰাখক, শিশুক চিনাক্ত কৰি সেই নম্বৰবোৰত ইমানবোৰ শিল/গুটি ৰাখিবলৈ কওক। শিশুসকলক ডাঙৰ বা সৰু সংখ্যা আৰু একে হোৱাৰ কাৰণ উল্লেখ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৪. মজিয়াত কাপোৰ বা ৰছী বা চকৰে ৫ লৈকে সংখ্যা বনাব লাগে। শিশুসকলক চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক আৰু তাৰ পিছত তাৰ ওপৰত খোজ দিয়ক। ৫. শিশুক বালি, বতাহ আৰু পানীত ৫ পর্যন্ত সংখ্যা বনাবলৈ কওক।	১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে বৃত্তৰ দৰে বহি সংখ্যাৰ ছন্দ আৰু গল্পৰ জৰিয়তে ১০ লৈকে ক্ৰমাগতভাৱে (আগলৈ আৰু পিছলৈ) গণনা কৰক। ২. প্ৰতিটো শিশুৰ সন্মুখত এখন নম্বৰ কার্ড ৰাখক। শিলগুটি, গুটি আদি পকী সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি শিশুৱে সংখ্যাটো চিনাক্ত কৰি সংখ্যা অনুযায়ী বস্তুৰ সংখ্যা স্থাপন কৰক। ৩. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সন্মুখত ২ খন নম্বৰ কার্ড(১-১০) ৰাখক, ল'ৰা-ছোৱালীক নম্বৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক আৰু সেই নম্বৰবোৰত ইমানবোৰ শিল/গুটি ৰাখক। শিশুসকলক ডাঙৰ বা সৰু সংখ্যা আৰু একে হোৱাৰ কাৰণ উল্লেখ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৪. নম্বৰ কার্ড এখন প্ৰদর্শন কৰি শিশুটিক নম্বৰটো চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক আৰু তাৰ পিছত সেই নম্বৰৰ আগত আৰু পিছত অহা নম্বৰটো উল্লেখ কৰক। ৫. শিশুক বালি, বতাহ আৰু পানীত ১০ পর্যন্ত সংখ্যা বনাবলৈ কওক।
কার্যকলাপৰ ভিন্নতা	দোকান থকা বজাৰ এলেকা এটা স্থাপন কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক 'বজাৰ-বজাৰ' খেলিবলৈ দিয়ক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বিশেষকৈ গণনাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰ চাবলৈ আৰু শুনিবলৈ দিয়ক আৰু লগতে টকাখিনি ব্যৱহাৰ কৰক।	
থিম সংযোগ কৰক (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপ চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "মোৰ গাঁও/ মোৰ চহৰ", তেন্তে শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা সংখ্যাসমূহ পর্যবেক্ষণ, অন্বেষণ আৰু বিচাৰি উলিয়াবলৈ দিয়ক। উদাহৰণ- গাড়ী/বাইকৰ নম্বৰ প্লেটত থকা নম্বৰ, হর্ডিং বা খাদ্যৰ পেকেটত থকা নম্বৰ, টিভিৰ ৰিম'ট বা ফোনত থকা নম্বৰ।	

শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৩:** আগলৈ আৰু পিছলৈ দুয়োটা দিশতে ৯ লৈকে গণনা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	প্ৰাক-গাণিতিক ধাৰণা, প্ৰকাশ, পৰ্যবেক্ষণ, অন্বেষণ, ভাষা, যুক্তিসংগত চিন্তা, অনুমান।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ৯ পৰ্যন্ত সংখ্যাৰ ধাৰণাটো কেনেকৈ ধৰি লয় চাওক যে তেওঁলোকে সংখ্যাটোক সঠিক সংখ্যক কংক্ৰিটৰ বস্তুৰ সৈতে মিলাব পাৰে নেকি। • গণিতৰ ভাষা উপযুক্তভাৱে ব্যৱহাৰ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	জোখ আৰু তুলনা কৰক: দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু উচ্চতা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	দীঘল আৰু চুটি দৈর্ঘ্যৰ বস্তু, স্কেল, ইঞ্চি-টেপ, ওজন স্কেল-ডিজিটেল, অডিজিটেল, ওজন মেচিন, স্পীডমিটাৰ, উচ্চতাৰ চার্ট আদি জোখৰ যন্ত্ৰৰ কংক্রিট বা ছবি কার্ড (য'তেই প্ৰযোজ্য)।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. শ্ৰেণীকোঠাত উপলব্ধ বিভিন্ন খেলনা/বস্তুৰ আকাৰ তুলনা কৰি আৰম্ভ কৰক। যেনে, এটা ডাঙৰ খেলনা আৰু এটা সৰু বল।	১. স্কেল, ইঞ্চি-টেপ, ওজন মেচিন, উচ্চতাৰ চার্ট আদিৰ দৰে জোখ-মাখৰ যন্ত্ৰৰ কংক্রিট বা ছবিৰ কার্ড প্ৰদৰ্শন কৰা আৰু এই যন্ত্ৰসমূহৰ বৈশিষ্ট্য আৰু ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
২. বিভিন্ন দৈর্ঘ্যৰ (দীঘল আৰু চুটি) শিশুক কেইটামান বস্তু দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক অমান্য জোখৰে (ফুট, হাতৰ দৈর্ঘ্য, ৰছীৰ টুকুৰা) এই বস্তুবোৰ জুখিবলৈ নিয়োজিত কৰক আৰু তেওঁলোকৰ জোখ লিপিবদ্ধ কৰক।	২. শিশুক কেইটামান বস্তু দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক অমান্য জোখৰে (ভৰিৰ খোজ, হাতৰ দৈর্ঘ্য, ৰছীৰ টুকুৰা) এই বস্তুবোৰ জুখিবলৈ নিয়োজিত কৰক আৰু তেওঁলোকৰ জোখ লিপিবদ্ধ কৰক। শিশুসকলক বিভিন্ন জোখ-মাখ তুলনা কৰিবলৈ নির্দেশনা দিয়ক আৰু কেনেকৈ আৰু কিয় বেলেগ সেই বিষয়ে কওক
৩. উদাহৰণ- শিশুসকলে শ্ৰেণীকোঠাত এটা ডাঙৰ ব্লক বা টেবুল এখন হেণ্ডস্পেন ব্যৱহাৰ কৰি জুখিবলৈ দিয়ক।	৩. ল'ৰা-ছোৱালীক ৩-৫ টা ভিন্ন আকাৰৰ বস্তু যেনে ৩খিলা পাত বা ৫ডাল ৰচী দিব আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক বস্তুবোৰ দৈর্ঘ্য, উচ্চতা আৰু আকাৰ অনুসৰি ক্ৰমত সজাব দিব লাগে, যেনে: ডাঙৰ-ডাঙৰ-ডাঙৰ।
৪. খোজৰ খোজ ব্যৱহাৰ কৰি শ্ৰেণীকোঠাটো জুখিব দিয়ক।	৪. শিশুসকলক সহজ পৰীক্ষা আৰু হাতে কামে কৰা অভিজ্ঞতাৰ জৰিয়তে গধুৰ/ লঘু বস্তুবোৰ পর্যবেক্ষণ আৰু অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়ক। উদাহৰণ - শুকান স্পঞ্জ আৰু তিতা স্পঞ্জৰ ওজন কৰি পার্থক্যটো পর্যবেক্ষণ কৰক।

কার্যকলাপৰ ভিন্নতা	• তেওঁলোকে ওজন মেচিন ব্যৱহাৰ কৰি চাওক কোনটো বস্তু গধুৰ আৰু কোনটো লঘু। ওজন কৰাৰ আগতে ওজন অনুমান কৰিবলৈও উৎসাহিত কৰিব পাৰি। • ল'ৰা-ছোৱালীক ফিতা বা ডোঙা ব্যৱহাৰ কৰি ইজনে সিজনৰ উচ্চতা জুখিব দিয়ক। এটা শিশুক বেৰত থিয় হ'বলৈ দিয়ক আৰু আনটো শিশুৱে সেই শিশুৰ উচ্চতা জুখিব লাগে। তেওঁলোকৰ উচ্চতা তুলনা কৰাত সহায় কৰক। • ক্লাছত এটা ওজন মেচিন ৰাখক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক নিজকে ওজন কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ কৰক (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "ফল-মূল", তেন্তে শিশুসকলক বজাৰলৈ লৈ যাওক আৰু ফল-মূলৰ ওজন আৰু বিক্ৰী কেনেকৈ হয় তাক পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

শিক্ষক নোট	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য নিৰ্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্ৰম লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.১২:** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ধাৰণা গঠন, ভাষা দক্ষতা, সামাজিকৰণ, বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু সম্পৰ্কৰ পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা, যত্ন আৰু আনন্দ দেখুওৱা, অৰ্থপূৰ্ণ কথা-বতৰা, মনোযোগৰ ক্ষমতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• অংশগ্ৰহণ: সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • • শিশুসকলে বস্তুবোৰৰ তুলনা আৰু সাজিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক। • চৌপাশৰ বস্তুবোৰৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ অনুসন্ধিৎসুতা পৰ্যবেক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	জিগস পাজল নিয়ে খেলা: হাৰিয়ে যাওয়া অংশগুলি সম্পূর্ণ কৰুন এবং শনাক্ত কৰুন	27
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বাছ, গাড়ী, ফলমূল, টেবুল, চকী, মানুহৰ শৰীৰ, কম্বল আদি চিনাকি বস্তুৰ ছবি কার্ড। চিত্রবোৰ টুকুৰা টুকুৰ কৰি সহজে জিগছ পাজল বনাবলৈ কেঁচী ব্যৱহাৰ কৰক।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক দুটাৰ পৰা তিনিটা ডাঙৰ অংশৰ সহজ ছবিৰ প্রহেলিকা প্রদান কৰা। শিশুসকলক এইবোৰ একেলগে ৰাখি এক অর্থপূর্ণ সমগ্রতা গঠন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. ছবিৰ টুকুৰা আৰু গোটেই ছবিখনৰ সন্দর্ভত শিশুসকলৰ সৈতে কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰা।	১. এটা অংশ নোহোৱা/লুকাই থকা ছবি/চিত্র দেখুৱাওক। শিশুসকলক অনুমান কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক আৰু হেৰাই যোৱা টুকুৰা/অংশটো স্থাপন কৰক ২. হেৰাই যোৱা ছবিৰ টুকুৰা আৰু গোটেই ছবিখনৰ সন্দর্ভত ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰা।	১. এটাৰ পৰা দুটা অংশ নোহোৱা/লুকাই থকা ছবি/চিত্র দেখুৱাওক। শিশুসকলক অনুমান কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক আৰু হেৰাই যোৱা টুকুৰা/অংশটো স্থাপন কৰক। ২. হেৰাই যোৱা ছবিৰ টুকুৰা আৰু গোটেই ছবিখনৰ সন্দর্ভত ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলে ফ্লেছকার্ড/চিত্র/চিত্রকলাৰ পৰা তিনিটাতকৈ অধিক অংশ নোহোৱা কৰি একেধৰণৰ কামত লিপ্ত হ'ব পাৰে। শিশুৱে সহজেই কার্য্যকলাপটো কৰিবলৈ সক্ষম হ'লেই সুক্ষ্ম বিৱৰণ থকা ছবি ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', তেন্তে শিশুসকলৰ মাজত বিভিন্ন প্রাণী, চৰাই বা পোক-পৰুৱাৰ জিগছ পাজল শ্বেয়াৰ কৰক আৰু ছবিসমূহৰ চাৰিওফালে আলোচনাক উৎসাহিত কৰক। যেনে: জন্তুটোৰ কোনটো অংশ নোহোৱা হৈছে? সেই অংশটোৱে জন্তুটোক কি কামত সহায় কৰে?	
শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্রগতি:** কার্য্যকলাপটো সৰল আৰু দৈনন্দিন বস্তুৰ ছবিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ৪-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে জটিল দৈনন্দিন বস্তু আৰু পৰিস্থিতিলৈ যাব লাগে। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ চিনাকি ছবি বা শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা কেইটামান হেৰাই যোৱা বৈশিষ্ট্য থকা বস্তুৰ স্পর্শ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগতৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	জীৱ-জন্তু/চৰাই/পোক-পৰুৱাৰ নাম বুজি পোৱাৰ দৰে ভাষা দক্ষতা আৰু হেৰুৱা অংশটো চিনাক্ত কৰিবলৈ প্ৰাণী/পোক/চৰাইৰ দৃশ্যমান মনত পেলোৱাৰ দৰে স্মৃতিশক্তিৰ দক্ষতা। 27
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **আৱেগিক সঁহাৰি:** জীৱ-জন্তু/চৰাই/পোক-পৰুৱাৰ প্ৰতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্ৰকাশ কৰা • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** নিজৰ তাৎক্ষণিক অভিজ্ঞতাৰ পৰা আহৰণ কৰা জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, চৰাইৰ ব্যৱহৃত শব্দভাণ্ডাৰ নিৰীক্ষণ কৰক • **সমগ্ৰ আৰু অংশৰ সম্পৰ্ক:** ছবিসমূহৰ হেৰাই যোৱা অংশ চিনাক্তকৰণত শিশুসকলে নিয়োজিত হোৱাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ কিমান আছে?: বস্তু দিয়া, লোৱা, ভাগ কৰা আৰু গণনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বাল্টি, ডোঙা, ৰঙীন বল, গুটি/শিলিখা, ক্ৰেয়ন, জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ ছবিৰ কার্ড

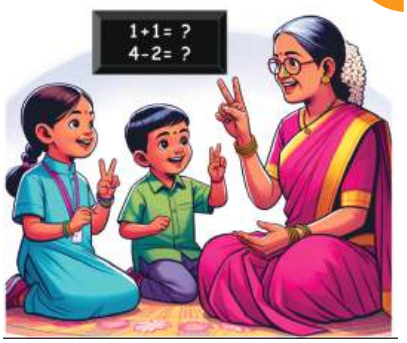

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰল যোগ আৰু বিয়োগ ছন্দ গোৱা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক এটা বাল্টি দি তাত দুটা ৰঙা বল আৰু এটা হালধীয়া বল দিব দিয়ক, তাৰ পিছত আনক বলৰ সংখ্যা গণনা কৰিবলৈ কওক আৰু জোৰেৰে সুধিব, 'কিমান বল?'(সংযোগ ৩তকৈ বেছি নহয়) ৩. ল'ৰা-ছোৱালীক গোটত বহিবলৈ দিব আৰু প্ৰত্যেককে এটা ডোঙা আৰু ৩টা গুটি দিব। গুটিবোৰ ৰঙীৰে বান্ধিবলৈ কওক। এতিয়া এটা ৰেণ্ডম নম্বৰ মাতিব, যেনে ২ আৰু শিশুৱে মতা নম্বৰৰ সৈতে বিডৰ সংখ্যা মিলাবলৈ বিড আঁতৰাব বা যোগ কৰিব লাগিব।	১. সৰল যোগ আৰু বিয়োগ ছন্দ গোৱা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক গোটত বহিবলৈ দিব আৰু প্ৰত্যেককে এটা ডোঙা আৰু ৫টা গুটি দিব। এতিয়া এটা ৰেণ্ডম নম্বৰ মাতিব, যেনে ৩ আৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে মাতি অনা নম্বৰৰ সৈতে বিডৰ সংখ্যা মিলাবলৈ বিড আঁতৰাব বা যোগ কৰিব লাগিব। ৩. যোগ, বিয়োগ আৰু বিভাজনৰ সৈতে জড়িত সৰু সৰু প্ৰশ্ন বা শব্দৰ সমস্যা উত্থাপন কৰা (যোগফল ৫ তকৈ অধিক নহয়)। উদাহৰণ- 'সৰলাৰ লগত ৩টা কল আছে আৰু তাই ১টা কল খাইছিল।' কিমান কল বাকী আছে?' বা"এটা কপৌৰ দুই ভৰি থাকিলে দুটা কপৌৰ কিমান ফুট?"	১. সৰল যোগ আৰু বিয়োগ ছন্দ গোৱা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক গোটত বহিবলৈ দিব আৰু প্ৰত্যেককে এটা ডোঙা আৰু ৯টা গুটি দিব। এতিয়া এটা ৰেণ্ডম নম্বৰ মাতিব, যেনে ৫ আৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে মাতি অনা নম্বৰৰ সৈতে বিডৰ সংখ্যা মিলাবলৈ বিড আঁতৰাব বা যোগ কৰিব লাগিব। ৩. যোগ, বিয়োগ আৰু বিভাজনৰ লগত জড়িত সামান্য জটিলতাৰে সৰু সৰু প্ৰশ্ন বা শব্দৰ সমস্যা উত্থাপন কৰা(যোগফল ৯তকৈ বেছি নহয়)। উদাহৰণ-ৰাহুলৰ ২টা আপেল আছে আৰু তেওঁ ৩টা কল কিনে। মুঠতে তেওঁৰ কিমান ফল আছে? ৪) সমান সংখ্যক শিশুৰ ৩-৪ টা সৰু সৰু গোট বনাওক। প্ৰতিটো গোটৰ এটা সন্তানক মুঠ সদস্যৰ সমান প্লেট/ ৰং/কাগজ দিব আৰু তেওঁলোকৰ গোটৰ প্ৰতিজন সদস্যক সমানে বিতৰণ কৰিবলৈ কওক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• কোলাজ বা অংকন কৰাৰ সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক নিজৰ মাজত ৰং সমানে ভাগ কৰিবলৈ দিয়ক। • ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নিজৰ শব্দ সমস্যা বা সংখ্যাৰে গল্প সৃষ্টি কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "ফল-মূল", তেন্তে দোকানৰ সৈতে বজাৰ এলেকা স্থাপন কৰক আৰু শিশুসকলক 'বজাৰ-বজাৰ' খেলিবলৈ দিয়ক আৰু শিশুসকলে বিশেষকৈ যোগ/বিয়োগ/গণনা আৰু লগতে ধন ব্যৱহাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰ চাব আৰু শুনিব।
শিক্ষকৰ টোকা	• ধৈর্য্য ধৰা- ল'ৰা-ছোৱালীক হিচাপবোৰ মূৰত কৰিবলৈ দিয়ক আৰু যিমান সময় বিচাৰে সিমান সময় লওক। • শিশুসকলক হিচাপ-নিকাচ কৰাত সহায় আগবঢ়োৱা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৬:** ৰচনা আৰু বিয়োজনৰ নমনীয় কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি ২ সংখ্যাৰ সংখ্যাৰ যোগ আৰু বিয়োগ সাৱলীলভাৱে সম্পন্ন কৰে। ○ **C-৮.৭:** গুণনক বাৰম্বাৰ যোগ আৰু বিভাজনক সমান অংশীদাৰিত্ব হিচাপে স্বীকৃতি দিয়ে।।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• যোগ, বিয়োগ আৰু বিভাজনৰ পদ্ধতিৰ দৰে গাণিতিক দক্ষতা। • অংশগ্ৰহণৰ দক্ষতা- তেওঁলোকে কিমান সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰি আছে আৰু উত্তৰসমূহ আৰ্টিকুলেট কৰিছে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• পৰ্যবেক্ষণ-: শিশুসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ, গণনাৰ সঠিকতা, আৰু নিৰ্দেশনা মানি চলাৰ বাবে পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • সৰু সংখ্যা যোগ আৰু বিয়োগ কৰিব পাৰে (অৰ্থাৎ এটা যোগ কৰি এটা সমান দুটা)। • যুক্তিৰ দক্ষতা- শিশুৱে গাণিতিক অপাৰেচন প্ৰয়োগ কৰাৰ পিছত কেনেকৈ উত্তৰৰ কাৰণ দি আছে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	প্ৰথম, তাৰ পিছত আৰু পিছত: পৰিঘটনাৰ ক্ৰমবিন্যাস

29

কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?

যিকোনো পৰিঘটনা/প্ৰক্ৰিয়াৰ ক্ৰম দেখুওৱা ছবি কার্ড।

উদাহৰণ- ৰোপণ প্ৰক্ৰিয়া (পাত্ৰ>বোকা>বীজ লগোৱা>বোকা>পানী) বা হাত ধোৱা(পানী অন> হাত তিয়াই>হাতত চাবোন লগাব>হাত ইটোৱে সিটোৰ ওপৰত ঘঁহি> হাত ধুই হাত শুকুৱাব

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক ৩ খন ছবিৰ কার্ড/ড্ৰয়িং (কল এটা খোলা খোৱাৰ ক্ৰম, ব্ৰাছ কৰা, সাজ-পোছাক পিন্ধা, হাত ধোৱা ইত্যাদি) প্ৰদান কৰা। শিশুসকলক কার্ডসমূহ ক্ৰমাগতভাৱে ৰাখিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা ক্ৰমৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক। ২. এই কার্য্যৰ দ্বাৰা অন্যান্য অভ্যাস আৰু আচাৰ-ব্যৱহাৰকো শক্তিশালী কৰা (পৰিচ্ছন্নতা, খাদ্যাভ্যাস আদিৰ কথা কওক)	১. শিশুক ৩ৰ পৰা ৫ খন ছবিৰ কার্ড/ড্ৰয়িং (গেজেট অন কৰাৰ ক্ৰম, অংকন সম্পূৰ্ণ কৰা, খেলনা ব্যৱহাৰ কৰাৰ পিছত চাফা কৰা আদিৰ ক্ৰম) প্ৰদান কৰা। শিশুসকলক কার্ডসমূহ ক্ৰমাগতভাৱে ৰাখিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা ক্ৰমৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰক। ২. ক্ৰমবিন্যাস কৰাৰ সময়ত " প্ৰথমে, তাৰ পিছত, তাৰ পিছত, আৰু শেষত" আদি শব্দভাণ্ডাৰ কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে সেই বিষয়ে শিশুসকলক নির্দেশনা দিব লাগে। ৩. শিশুক ছবিৰ কার্ড দেখুৱাই কাহিনী কোৱা আৰু তাৰ পিছত সেই কার্ডবোৰ সঠিক ক্ৰমত পৰিঘটনা অনুসৰি সজাবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া। ৪. এই কার্য্যৰ দ্বাৰা অন্যান্য অভ্যাস আৰু অভ্যাসকো শক্তিশালী কৰা (পৰিচ্ছন্নতা, খাদ্যাভ্যাস, প্ৰকৃতিৰ যত্ন আদিৰ কথা কওক)	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলৰ সন্মুখত কিছুমান ফ্লেচ কার্ড ৰাখক আৰু তেওঁলোকৰ পছন্দৰ যিকোনো তিনিখন ফ্লেচ কার্ড তুলি লৈ সেইবোৰৰ পৰা এটা কাহিনী/ক্ৰম সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে বিভিন্ন পৰিঘটনাৰ ক্ৰমৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক যেনে, কল কেনেকৈ খাব লাগে তাৰ পদক্ষেপ? বা হাত ধোৱাৰ খোজ।
শিক্ষক নোট	• শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা: শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা: তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।

লক্ষ্যযুক্ত পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৪:** ৯ লৈকে সংখ্যাবোৰ আৰোহী আৰু অৱনমিত ক্ৰমত সজোৱা।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শব্দভাণ্ডাৰ যেনে প্ৰথম, তাৰ পিছত, তাৰ পিছত আৰু শেষত ইত্যাদি, স্মৃতিশক্তিৰ দক্ষতা, তেওঁলোকে বাছি লোৱা পৰিঘটনাৰ বিষয়ে এটা গোটত ভাগ-বতৰা কৰাৰ সামাজিক দক্ষতা, ক্ৰমবিন্যাস আৰু ব্যৱস্থাৰ জ্ঞানমূলক আৰু সংখ্যাৰ দক্ষতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• অংশগ্ৰহণ- সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুসকলে গল্প/ঘটনা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক। • আৱেগিক সঁহাৰি: যিকোনো বিশেষ অনুষ্ঠানৰ প্ৰতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্ৰকাশ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মডেল আৰু মানচিত্ৰ; সৃষ্টি কৰক, পঢ়ক, বুজিব	30
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	চাৰ্ট পেপাৰ/শ্বীট, মাৰ্কাৰ, ক্ৰেয়ন, পেঞ্চিল, ইৰেজাৰ, স্কেল	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. কেন্দ্ৰৰ ভিতৰৰ বিভিন্ন স্থান পৰ্যবেক্ষণ আৰু অন্বেষণ কৰা। কেন্দ্ৰত কি অৱস্থিত সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক? বা বিভিন্ন বস্তু ক'ত ৰখা হয়? ২. কেন্দ্ৰত স্থানৰ মৌলিক মানচিত্ৰ তৈয়াৰ কৰি আৰম্ভ কৰক- ই কেনেকুৱা দেখা যায়- কি ক'ত ৰখা হৈছে, শিশুক কিছুমান বস্তুৰ অৱস্থান বুজাবলৈ মানচিত্ৰ আঁকক। অৱস্থানসমূহ উল্লেখ কৰাৰ সময়ত / পিছফালে / মাজভাগৰ সন্মুখত যেনে- শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. কেন্দ্ৰত লুকুৱাবলৈ এটা সাধাৰণ বস্তু (এটা সৰু খেলনা) বাছি লওক। এটা শিশুৱে বস্তুটো লুকুৱাই ৰাখে আনহাতে আন কিছুমানে চকু মুদি থাকে। লুকুৱাই ৰখাজনে লুকাই থকা ধনটো কেনেকৈ বিচাৰি উলিয়াব লাগে তাৰ মৌখিক দিশ নিৰ্দেশনা দিয়ক।	১. ঘৰৰ পৰা কেন্দ্ৰলৈ যোৱা পথৰ আশে-পাশে শিশুসকলৰ সৈতে আলোচনা কৰক। যেনে -কেন্দ্ৰৰ পৰা আপোনাৰ ঘৰ কিমান দূৰ? নে ঘৰলৈ যোৱা বাটটো মনত আছেনে? বা বাটত কি কি বস্তু দেখা পায়? ২. চুবুৰীটোত অলপ খোজ কাঢ়ি গৈ ল্যাণ্ডমাৰ্কবোৰ চাওক। কেন্দ্ৰলৈ উভতি আহি শিশুসকলক কাগজ এখনত তেওঁলোকৰ পথ অংকন কৰাত পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। শিশুসকলক মনত পেলাবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ মানচিত্ৰত অতিৰিক্ত ল্যাণ্ডমাৰ্ক আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুসকলক ঘৰৰ পৰা বজাৰলৈ যোৱাৰ পথ, ঘৰৰ পৰা কেন্দ্ৰলৈ যোৱাৰ পথৰ মানচিত্ৰ আঁকিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া আৰু একেটাকে কেন্দ্ৰ কৰি আলোচনা কৰক। ৪. শিশুৰ যোৱা পাতক আৰু এজনক মৌখিক নিৰ্দেশনা আৰু দিশগত শব্দ (বাওঁ, সোঁ, চিধা) ব্যৱহাৰ কৰি কেন্দ্ৰৰ এটা নিৰ্দিষ্ট স্থানলৈ যোৱা পথৰ বৰ্ণনা কৰিবলৈ কওক, যেনে বাথৰুমলৈ যোৱা পথ। আনটো শিশুক নিৰ্দেশনা মানি চলিবলৈ দিয়ক। ৫. কেন্দ্ৰত লুকুৱাবলৈ এটা সাধাৰণ বস্তু (এটা সৰু খেলনা) বাছি লওক। এটা শিশুৱে বস্তুটো লুকুৱাই ৰাখিব আনহাতে আনজনে চকু মুদি থাকিব। লুকুৱাই ৰখাজনে লুকাই থকা ধনটো কেনেকৈ বিচাৰি উলিয়াব লাগে তাৰ মৌখিক দিশ নিৰ্দেশনা দিয়ে।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	প্ৰতিটো শিশুক কাগজ আৰু ক্ৰেয়ন প্ৰদান কৰক। শিশুসকলক (আইতাৰ ঘৰ, যিকোনো উদ্যান, মন্দিৰ) যোৱাৰ পথত দেখা ল্যাণ্ডমাৰ্কবোৰ মনত পেলাবলৈ কওক। তেওঁলোকৰ অংকনসমূহক সহজ শব্দ বা চিহ্নৰে লেবেল লগোৱাত সহায় কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপ চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ গাঁও আৰু মোৰ চহৰ', তেন্তে কেন্দ্ৰৰ চাৰিওফালে বা চহৰৰ বিভিন্ন লেণ্ডমাৰ্কসমূহ গাইডযুক্ত খোজ বা ৰাইডত লৈ গৈ অন্বেষণ কৰক আৰু ল্যাণ্ডমাৰ্কসমূহৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ওপৰত আলোচনা কৰক।

শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা: শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কাৰ্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা: তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.৮:** মৌলিক জ্যামিতিক আকৃতি আৰু ইয়াৰ পৰ্যবেক্ষণযোগ্য ধৰ্মসমূহ চিনাক্ত, নিৰ্মাণ আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰে, আৰু মহাকাশত বস্তুৰ আপেক্ষিক সম্পৰ্ক বুজি পায় আৰু ব্যাখ্যা কৰে। • **CG-১৩:** শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। ○ **C-১৩.৪:** শ্ৰেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম: এজেন্সী আৰু বুজাবুজিৰে নীতি-নিয়ম গ্ৰহণ কৰে আৰু অনুসৰণ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শব্দভাণ্ডাৰ আৰু ভাষাৰ দক্ষতা, স্মৃতিশক্তি আৰু জ্ঞানমূলক দক্ষতা, যিহেতু শিশুৱে স্থান/লেণ্ডমাৰ্ক আৰু বস্তুবোৰ মনত পেলায়, সামাজিক দক্ষতা, যেতিয়া শিশুৱে তেওঁলোকে ভ্ৰমণ কৰা ঠাইখন আৰু তেওঁলোকে কি দেখিছিল সেই বিষয়ে এটা গোটত শ্বেয়াৰ/বৰ্ণন কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• অংশগ্ৰহণ- সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুসকলে নিৰ্দেশনা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক। • আৱেগিক সঁহাৰি: যিকোনো বিশেষ স্থান/ক্ষেত্ৰৰ প্ৰতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্ৰকাশ কৰা। • সামাজিকৰণ আৰু আন শিশুৰ সৈতে কাৰ্য্যকলাপটো কৰাত সহযোগিতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নির্মাণ কৰা যাওক: ঘৰ, দলং, পথ আৰু অধিক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ফ্লেছকার্ড, কাগজ, কেঁচি, গ্লু, ফেভিকল, ৰং, কার্ডবর্ড, শিল

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক বাহিৰলৈ লৈ গৈ বিভিন্ন ধৰণৰ অট্টালিকা পর্যবেক্ষণ কৰক। ২. অট্টালিকা আৰু নির্মাণত ব্যৱহৃত সামগ্রীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. ঘৰৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ যেনে পুক্কা (কঠিন) আৰু কুটচা (অস্থায়ী)ৰ পৰিচয় দিয়া।	১. বিভিন্ন ধৰণৰ ঘৰৰ ছবি অর্থাৎ পুক্কা/কুটচাৰ ছবি দেখুৱাবলৈ ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰক ২. তেওঁলোকে বাস কৰা ঘৰৰ ধৰণৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক & ব্যৱহৃত সামগ্রীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। ৩. বাঁহ, ইগলু আদিৰে নির্মিত ঘৰৰ ছবি দেখুৱাই গোটৰ আলোচনাত লিপ্ত হওক। ৪. তেওঁলোকৰ পছন্দৰ ঘৰবোৰ সৃষ্টি আৰু ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু বিভিন্ন জলবায়ুৰ বাবে ইয়াৰ গুৰুত্ব আৰু উপযুক্ততাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. পাঠটো বৃদ্ধি কৰিবলৈ আৰু বুজাবুজি গভীৰ কৰিবলৈ দৃশ্য-শ্রাব্য সহায়ক ব্যৱহাৰ কৰক। ২. বিভিন্ন ধৰণৰ ঘৰ আৰু বিভিন্ন পৰিৱেশৰ বাবে ইয়াৰ উপযোগিতা সম্পর্কে আলোচনাৰ পথ প্রদর্শক। ৩. শিশুসকলক বিভিন্ন সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি ঘৰ নির্মাণত জড়িত কৰা আৰু প্রয়োজনীয় বৈশিষ্ট্যসমূহ অন্তর্ভুক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৪. দলং, উৰণীয়া সেতু, পথ, জাহাজ, বা নাও আদি অন্যান্য গঠন নির্মাণৰ বাবে এই অনুশীলন পুনৰাবৃত্তি কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বিভিন্ন ধৰণৰ ঘৰৰ বুজাবুজি আৰু আলোচনা বৃদ্ধি কৰিবলৈ দৃশ্য-শ্রাব্য সহায়ক ব্যৱহাৰ কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	"মই আৰু মোৰ পৰিয়াল" বিষয়বস্তুৰ সময়ত আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰিব পাৰে শিশুসকলক পৰিয়ালৰ প্রেক্ষাপটত ঘৰৰ গুৰুত্ব বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক ঘৰ নির্মাণৰ কামত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰিবলৈ সহায় কৰা। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** অন্তর্ভুক্তি আৰু নিয়োজিততাক প্রসাৰিত কৰিবলৈ শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে নিজৰ চৌপাশৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্রকৃতিত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সমস্যা সমাধান, সমালোচনাত্মক চিন্তাৰ দক্ষতা, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, সহযোগিতামূলক কাম, উদ্ভাৱন আৰু কল্পনা, অন্বেষণ আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ সৈতে খেলা। 31
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ বিভিন্ন ধৰণৰ ঘৰ চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল আৰু আনন্দৰ প্ৰকাশ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** ঘৰৰ গুৰুত্বৰ সৈতে জড়িত মুকলি আৰু বন্ধ প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** নিৰ্মাণত ব্যৱহৃত ঘৰ আৰু সামগ্ৰী চিনাক্তকৰণৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতা পৰ্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	সাধাৰণ প্ৰতীক/লোগো চিনাক্ত কৰা: পথ সুৰক্ষা, ধোৱা কোঠা, খাদ্য, বিপদ আদি

কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?

- সাধাৰণ চিন আৰু ল'গ'ৰ ফ্লেছকার্ড বা ছবি
- ল'গ' থকা বস্তু (পেকেট, বাকচ আদি)
- ল'গ' ষ্টীকাৰ কার্ড
- চিন আৰু ল'গ'ৰ ভিজুৱেলৰ সৈতে অডিঅ' ভিজুৱেল সম্পদ
- বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে স্পৰ্শ কার্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক সাধাৰণ চিন আৰু ল'গ'ৰ ফ্লেছকার্ড বা ছবি দেখুৱাওক। ২. তেওঁলোকে এইবোৰৰ কোনোবা এটা দেখিছে নেকি আৰু যদি হয় তেন্তে ক'ত দেখিছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. খাদ্যৰ পেকেট বা বাকচত সাধাৰণতে দেখা ল'গ' থকা বস্তুৰ পৰিচয় দিয়া। ২. প্ৰতিটো চিন বা ল'গ'ৰ অৰ্থ আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. ল'গ' বিচাৰি আৰু চিনাক্ত কৰিবলৈ চুবুৰীৰ খোজ কাঢ়িব লাগে।	১. শিশুৱে এই চিনবোৰ ক'ত দেখিছে আৰু কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ সেই বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত হওক। ২. বুজাবুজি শক্তিশালী কৰিবলৈ অডিঅ' ভিজুৱেল সম্পদসমূহ চাওক। ৩. প্ৰতিটো শিশুৱে বিভিন্ন চেটিঙত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰাকৈ ল'গ' ষ্টিক কার্ড তৈয়াৰ কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• ট্ৰেফিক সংহতি আৰু নিৰীক্ষণ: • চিন আৰু ল'গ' ব্যৱহাৰ কৰি এটা চিমুলেটেড ট্ৰেফিক ছেটিং সৃষ্টি কৰক। • শিশুৱে খেলনা বাহনৰ সৈতে খেলে, যান-বাহনৰ নিয়ম মানি চলি আৰু ল'গ' ব্যৱহাৰ কৰে। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে স্পৰ্শ কার্ড অন্তৰ্ভুক্ত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	চিন আৰু ল'গ'ৰ বুজাবুজিক সম্প্ৰদায়ৰ সজাগতা আৰু সুৰক্ষাৰ বহল বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-১০.২:** কিতাপ এখনৰ মৌলিক গঠন/ফৰ্মেট, ছপা শব্দৰ ধাৰণা আৰু ইয়াক ছপা কৰা দিশটো বুজি পায়, আৰু মৌলিক বিৰাম চিহ্নসমূহ চিনাক্ত কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু সুৰক্ষিত কৰি ৰাখে। • পৰিৱেশত সুৰক্ষাৰ চিন আৰু ল'গ'ৰ বিষয়ে বুজাবুজি প্ৰদৰ্শন কৰে।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **৩-৪ বছৰ বয়স:** সাধাৰণ চিন আৰু ল'গ'ৰ মৌলিক স্বীকৃতি। নিজৰ চৌপাশৰ চিনবোৰৰ প্ৰতি প্ৰাৰম্ভিক সজাগতা। • **৪-৫ বছৰ বয়স:** সাধাৰণ লক্ষণ চিনাক্ত কৰাৰ ক্ষমতা উন্নত। দৈনন্দিন জীৱনত চিনসমূহৰ তাৎপৰ্য বুজা। • **৫-৬ বছৰ বয়স:** বিভিন্ন চিন আৰু ল'গ'ৰ উন্নত জ্ঞান। বিভিন্ন লক্ষণৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পৰা ক্ষমতা। বিভিন্ন প্ৰসংগত চিনসমূহৰ সৈতে পৰিচিতি বৃদ্ধি।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ঘড়ীৰ চোৱা: সময়ৰ ধাৰণা, ঘড়ী/ঘড়ীৰ প্ৰকাৰ বুজিব আৰু অন্বেষণ কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন ধৰণৰ ঘড়ী আৰু ঘড়ীৰ কংক্ৰিট বা ছবি - এনালগ, ডিজিটেল, বালিঘড়ী, হাতঘড়ী, দেৱাল ঘড়ী, সংখ্যা থকা আৰু সংখ্যাবিহীন ঘড়ী।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক বিভিন্ন ধৰণৰ ঘড়ী দেখুৱাওক। শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ কওক আৰু সেইবোৰৰ ওপৰত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ কওক যেনে সেইবোৰ কি? ইহঁতৰ কাম কি? তেওঁলোকে কেনেকৈ সহায় কৰে? তেওঁলোকে কেতিয়াবা এটা দেখিছেনে আৰু ক'ত দেখিছে? এইবোৰৰ প্ৰত্যেকটো কেনেকৈ বেলেগ বেলেগ?	১. শিশুক বিভিন্ন ধৰণৰ ঘড়ী দেখুৱাওক। শিশুসকলক ইয়াৰ ওপৰত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ কওক যেনে এইবোৰ কি? এইবোৰৰ কাম কি? তেওঁলোকে কেনেকৈ সহায় কৰে? তেওঁলোকে কেতিয়াবা এটা দেখিছেনে আৰু ক'ত দেখিছে? আৰু সেইবোৰৰ সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য চিনাক্ত কৰা। ২. শিশুৰ সংখ্যা আৰু ঘড়ীৰ অন্যান্য বৈশিষ্ট্য যেনে ঘন্টাৰ হাত, মিনিটৰ হাত আৰু ছেকেণ্ড হেণ্ডৰ প্ৰতি মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰা আৰু একেটাকে কেন্দ্ৰ কৰি আলোচনা কৰা।	১. শিশুৰ মনোযোগ সংখ্যা আৰু ঘড়ীৰ অন্যান্য বৈশিষ্ট্য যেনে ঘন্টা, মিনিট আৰু চেকেণ্ড হেণ্ডৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ কৰা। ২. শিশুক সময়ৰ ধাৰণা বুজিবলৈ উৎসাহিত আৰু পথ প্ৰদৰ্শন কৰা - দিনটোত ঘণ্টাৰ সংখ্যা, প্ৰতিখন হাতৰ কাৰ্য্য- ছেকেণ্ড হেণ্ডৰ লগতে চেকেণ্ড গণনা কৰাত সহায় কৰা।

কাৰ্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• ১০ ছেকেণ্ড, ১ মিনিট, ১ ঘণ্টা, ১ দিনত কৰা কামবোৰ ৰেকৰ্ড কৰক। এইটো এটা ডাটা এণ্ট্ৰি চাৰ্ট প্ৰস্তুত কৰি কৰিব পাৰি যেনে, তেওঁলোকে/তেওঁলোকৰ বন্ধুসকলে এটা কোণৰ পৰা আন এটা কোণলৈ দৌৰ সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ, ৫ বাৰ জপিয়াই বা ছবি এখন ৰং কৰিবলৈ কিমান সময় লয়। • ল'ৰা-ছোৱালীক নিজৰ ঘড়ী বা ঘড়ী ডিজাইন কৰি তৈয়াৰ কৰাওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কাৰ্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যই তেওঁলোকৰ ঘৰত কৰা দৈনন্দিন কামৰ বিষয়ে অন্বেষণ কৰক। সেই কামবোৰৰ বাবে প্ৰতিজন সদস্যই কিমান সময় উচৰ্গা কৰে? তথ্য পৰ্যবেক্ষণৰ পৰা কোনে ঘৰটোত আটাইতকৈ বেছি আৰু কম নিয়োজিত যেন লাগে?

শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা কংক্ৰিটৰ সামগ্ৰী/স্পৰ্শ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন ধৰণৰ ঘড়ী চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.১০:** মিনিট, ঘণ্টা, দিন, সপ্তাহ, আৰু মাহত সময়ৰ সৰল জোখ-মাখ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• সময় সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ-আজি, কাইলৈ, কালি, পিছদিনা ইত্যাদি, স্মৃতিশক্তি, জ্ঞানমূলক দক্ষতা আৰু ভাষা দক্ষতা যেনে আমি সময়ৰ সময়সীমাৰ উল্লেখ কৰা বিভিন্ন উপায়ৰ নাম বুজি পোৱা - আধা পাৰ, আধা ঘণ্টাৰ বাবে, ১৫ মিনিটৰ বাবে, চতুর্থাংশ
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• অংশগ্ৰহণ- সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰক। • শিশুসকলে কাম আৰু সময় ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক। • আৱেগিক সঁহাৰি: যিকোনো সময়ৰ প্ৰতি নিজৰ পছন্দ-অপছন্দ প্ৰকাশ কৰা। • সামাজিকৰণ আৰু আন শিশুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটো কৰাত সহযোগিতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ছবি বিচৰা: ভিত্তি মাপকাঠী পর্যবেক্ষণ আৰু মিল কৰক	34
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বস্তু, চৰাই, জীৱ-জন্তু, ফল-মূল আদিৰ ছবিৰ কার্ড আৰু ফ্লেছকার্ড।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. এটা বৃত্ত বনাই কেন্দ্ৰত বস্তু, চৰাই, জীৱ-জন্তু, ফল-মূল আদিৰ একাধিক ছবিৰ কার্ড আৰু ফ্লেচ কার্ড বিস্তাৰ কৰক। ২. শিশু এটাক ফোন কৰি এটা সাধাৰণ ইংগিত দিয়ক যাতে মাপকাঠী অনুসৰি যিকোনো ছবি বিচাৰি উলিয়াব পাৰে যেনে হালধীয়া ৰঙৰ কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক, আমি আমাৰ কাপোৰ ৰখা বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক ইত্যাদি। ৩. শিশুক প্ৰশংসাৰ জৰিয়তে ইংগিত সমাধান কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া আৰু কোনো বস্তুৰ বাবে নির্দিষ্ট নহয়, মাত্ৰ এটা সহজ ইংগিত প্ৰদান কৰা।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ দৰে একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক কিন্তু এটা বস্তুৰ বাবে নির্দিষ্ট ২-৩ টা সহজ ইংগিত দিয়ক যেনে মিঠা সোৱাদযুক্ত হালধীয়া কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক, খাব পৰা ঘূৰণীয়া কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক, দুটা দাঁত আৰু এটা ডাল থকা ধূসৰ ৰঙৰ কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক ইত্যাদি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক বস্তুটোৰ নাম দিবলৈ আৰু এটা শব্দ বা চুটি বাক্যৰে বর্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু, পোক-পকৰা', সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক' আদি, তেন্তে ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ তেওঁলোকৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পর্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। লগতে নিশ্চিত হওক যে এই কার্য্যৰ বাবে চোকা বা জোঙা বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা নহয়। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • বৃত্তৰ প্ৰতিটো শিশুৱে ছবিখন বর্ণনা কৰিবলৈ এটা শব্দ অৱদান কৰাটো নিশ্চিত কৰক। • সঁহাৰিৰ বৈচিত্ৰ্যক উদযাপন কৰা আৰু সহযোগিতামূলক পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস; দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ চলাবলৈ শব্দ জনা; মৌখিক নিৰ্দেশনা আদি বুজি পায় আৰু পালন কৰে; আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ; জ্ঞানমূলক বিকাশ, আত্মসন্মান আৰু আত্মপ্ৰকাশৰ বিকাশ। 34
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ পছন্দ-অপছন্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ বাবে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ মন কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰক, যেনে, 'আপোনাৰ বাবে "পৰিয়াল" শব্দটোৱে কি অৰ্থ বহন কৰে? পৰিয়ালবোৰে কেনেকৈ সহায় আৰু মৰম প্ৰদান কৰে?' পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্ৰহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক আৰু খেলত প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীসমূহ কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ পৰিয়াল আৰু মই: পৰিচয় কৰাই দিয়া, আত্ম আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে কথা কোৱা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	সাধাৰণ কাগজ, ৰং/ক্ৰেয়ন, ষ্ট্ৰিং আৰু এখন চাৰ্ট পেপাৰ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ নাম ক'বলৈ কওক আৰু তেওঁলোকে লগত বাস কৰা পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ বিষয়ে কওক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্ৰিয় খাদ্য আৰু আগ্ৰহৰ বিষয়ে কথা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰা। "আপুনি কি খেলিবলৈ বেছি ভাল পায়?" "কি খাই ভাল পোৱা আৰু খাবলৈ ভাল নালাগে?" "তোমাৰ প্ৰিয় বন্ধু কোন?"	১. শিশুসকলক স্ব-ফটোৰে নিজাকৈ এখন নাম কার্ড বনাবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়া। প্ৰয়োজন অনুসৰি তেওঁলোকৰ নাম লিখাত সহায় কৰক। ২. শিশুসকলক পৰিয়ালৰ সদস্যৰ সৈতে এখন ছবি আঁকিবলৈ কওক আৰু পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ নাম আৰু সম্পৰ্ক ইজনে সিজনক কওক। ৩. পোহনীয়া জন্তুৰ ছবিও আঁকিব পাৰে।	১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ঘৰৰ ঠিকনা শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক। তেওঁলোকে নিজৰ চহৰ/গাঁও আৰু অঞ্চলৰ নাম ক'ব পাৰে। ২. শিশুসকলক পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ বিষয়ে ভাল পোৱা এটা বিশেষ কথা শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক। "আপোনাৰ ভনীয়েকে কি কৰিবলৈ ভাল পায়?" "তোৰ দাদাই কি কামত সহায় কৰে?" ৩. তেওঁলোকৰ লগত নিজ নিজ পৰিয়ালৰ সদস্যৰ দায়িত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আইনা এখনৰ সন্মুখত কথা কৈ আৰু ব্যক্তিগত তথ্য ভাগ-বতৰা কৰি সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক আত্মপ্ৰকাশত জড়িত কৰক। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীক বংশবৃক্ষ/এলবাম সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, বহল পৰিয়াল আৰু ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ ওপৰত আলোচনাৰ পোষকতা কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', 'মোৰ গাঁও', তেন্তে পৰিয়াল আৰু তেওঁলোকৰ গাঁৱৰ বিভিন্ন সদস্যৰ পাৰিবাৰিক সম্পৰ্ক, ভূমিকা, আৰু দায়িত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে তেওঁলোকৰ বৈচিত্ৰময় পৰিয়ালৰ গাঁথনিৰ বিষয়ে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰি অন্তৰ্ভুক্তিক প্ৰসাৰ কৰা। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰিৰ নিৰ্দেশনা আৰু অনুমতি দি ভাষা বৈচিত্ৰ্যক সমৰ্থন কৰা, একে সময়তে তেওঁলোকৰ দ্বিতীয় ভাষাত সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা (L২)।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় । ○ **C-৪.১:** এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায়ৰ অন্তৰ্গত ব্যক্তি হিচাপে 'আত্মা'ক স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে ।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• মৌখিক ভাষাৰ দক্ষতা, সামাজিক-আৱেগিক দক্ষতা যেনে আনৰ প্ৰতি গ্ৰহণযোগ্যতা আৰু সন্মান আৰু সামাজিক সম্পৰ্কৰ বুজাবুজি।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• আত্মসচেতনতা আৰু সামাজিক বুজাবুজি গঢ়ি তুলিবলৈ শিশুৱে নিজৰ আৰু পৰিয়ালৰ বিষয়ে দিয়া সঁহাৰি নিৰীক্ষণ কৰক। • সমনীয়া আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ সময়ত ইতিবাচক সামাজিক আচৰণ, যেনে যত্ন আৰু সন্মান লক্ষ্য কৰক। • আত্মবিশ্বাসী আত্মপ্ৰকাশক উৎসাহিত আৰু পৰ্যবেক্ষণ কৰক, শিশুৱে নিজৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ শক্তিশালী অনুভৱ কৰাটো নিশ্চিত কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শব্দটো অনুমান কৰক: সৃষ্টি, চিনাক্ত আৰু পার্থক্য কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	প্লেট, চামুচ, কাটৰি, প্লাষ্টিকৰ প্লেট, বালি, শিল, শিলগুটি, চাউলৰ ফুল, ৰাজমা, মাটিমাহ, চাবি, কিতাপ।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. নিজেই উচ্চ আৰু নিম্ন শব্দ কৰি প্ৰদৰ্শন কৰক। শিশুসকলক আপোনাৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. তাৰ পিছত শব্দ কৰা দুটামান বস্তু প্ৰদৰ্শন কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক চকু মুদি বিভিন্ন বস্তুৰ শব্দ অনুমান কৰিবলৈ কওক, যেনে প্লেট আৰু চামুচ, চাবি, হাত চাপৰি, টেপ আদিৰ শব্দ। ৩. শিশুসকলক কম আৰু উচ্চ স্বৰৰ শব্দৰ মাজত পার্থক্য কৰিবলৈ কওক আৰু প্ৰতিটোকে চিনাক্ত কৰক। উদাহৰণস্বৰূপে, কাঠৰ পৃষ্ঠত চামুচ-কাটৰিৰ শব্দ চামুচতকৈ বেছি হ'ব। ৪. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰিয় শব্দসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক বস্তুবোৰ অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়ক, নিজৰ নিজৰ শব্দ সৃষ্টি কৰক। বস্তুবোৰৰ পৰা শব্দ উৎপন্ন কৰাৰ বিভিন্ন ধৰণৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰক। ২. ফুচফুচাই কোৱা, কথা কোৱা আৰু চিঞৰ-বাখৰক উদাহৰণ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি কণ্ঠস্বৰৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰা। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ "ফুচফুচাই কোৱা কণ্ঠস্বৰ" (কম আয়তন), "কথা কণ্ঠস্বৰ" (মধ্যমীয়া আয়তন), আৰু "চিঞৰ-বাখৰ" (উচ্চ আয়তন) ব্যৱহাৰ কৰাৰ অভ্যাস কওক। তেওঁলোকে কথা কওঁতে মাতৰ পার্থক্য লক্ষ্য কৰিবলৈ কওক।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	জীৱ-জন্তু আৰু পৰিবহণ সামগ্ৰীৰ ছবি বা উপস্থাপনৰ পৰিচয় দিয়া। শিশুসকলক প্ৰতিটো বস্তুৰ লগত এটা বিশেষ ধ্বনি জড়িত কৰিবলৈ কওক। যেনে, মেকুৰী এটাই কি শব্দ কৰে? গাড়ী এখনে কি শব্দ কৰে? এই ধ্বনিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু প্ৰদৰ্শন কৰা। ল'ৰা-ছোৱালীক নিজে বিভিন্ন ধ্বনি উলিয়াবলৈ কওক আৰু শব্দবোৰৰ মাজত পার্থক্য/তুলনা কৰিবলৈ কওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপ চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, চৰাই' বা পৰিবহণৰ উপায়, তেন্তে বিভিন্ন পিচৰ আয়তনৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। যেনে- মেকুৰী, কুকুৰ আৰু হাতীৰ শব্দ আৰু চাইকেলৰ ঘণ্টা, অটো হৰ্ণ, ট্ৰাকৰ হৰ্ণ, ৰেলৰ শব্দ।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG ২-** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাৰ চোকা বিকাশ। ○ **C২.৩-** শব্দসমূহক সিহঁতৰ পিচ, ভলিউম আৰু শব্দৰ আৰ্হিৰ দ্বাৰা সিহঁতৰ পিচ, ভলিউম আৰু টেম্পোৰ দ্বাৰা পৃথক কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা, আত্মনিয়ন্ত্রণ, সামাজিকভাৱে অনুমোদিত পদ্ধতিৰে নিজৰ আচৰণ আৰু আৱেগ নিয়ন্ত্রণ কৰাৰ ক্ষমতা, চৌপাশ আৰু জীৱ-জন্তু, চৰাইৰ প্রতি সংবেদনশীলতা। 36
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, টেক্সচাৰ স্পর্শ কৰা বা শব্দ শুনা। • আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ মন কৰক। • মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰক, যেনে, 'কোনোবাই যদি জোৰেৰে কথা কয়, চিঞৰিছে তেন্তে আপোনাৰ কেনে লাগে?'। • স্বাভাৱিক স্বৰত কথা কোৱা বা প্রকাশ কৰাৰ দৰে সামাজিকভাৱে গ্রহণযোগ্য, অনুমোদিত আচৰণৰ বিকাশ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মই কোন?: বস্তু অনুমান কৰা, চিনাক্ত কৰা আৰু বর্ণনা কৰা
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ছবি বিভিন্ন বস্তু যেনে ফলমূল, আইচক্রীম, যান-বাহন, জীৱ-জন্তু আদিৰ কার্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক খেলখনৰ পৰিচয় দিব আৰু ক'ব যে তেওঁলোকে সূত্রৰ ভিত্তিত বিভিন্ন কথা অনুমান কৰিব লাগিব। ২. শিশুক চিন্তা কৰিবলৈ আৰু উত্তৰ দিবলৈ উৎসাহিত কৰি বিভিন্ন বস্তুৰ বিষয়ে প্রশ্ন বা সাঁথৰ উত্থাপন কৰা। উদাহৰণস্বৰূপে, "মই এনেকুৱা এটা খাদ্য বস্তু যিটো ঠাণ্ডা, বিভিন্ন ৰঙৰ হয়, আৰু ফ্রীজৰ বাহিৰত ৰাখিলে গলি যায়। মই কি?" (আইচক্রীম) এবিধ ফল যিটো হালধীয়া, দীঘল, আৰু আমি ইয়াক খাবলৈ ইয়াৰ খোলা খুলিব লাগে। (কল) ৩. ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সাঁথৰবোৰৰ উত্তৰ আঁকিবলৈ দিয়ক।	১. কোনো প্রাণীয়ে কৰা ৰং, বাসস্থান বা শব্দৰ সৈতে জড়িত সূত্র ব্যৱহাৰ কৰক আৰু শিশুৱে প্রাণীটোক চিনাক্ত কৰক। যেনে, "মই এনেকুৱা এটা প্রাণী যিটো অতি ডাঙৰ, ডাল আৰু ধূসৰ" (হাতী) বা "মই এনে এটা প্রাণী যিটো ওখ, ডিঙি দীঘল আৰু পাত আৰু ঘাঁহ খায়" (জিৰাফ) ২. পৰিবহণৰ কোনো ধৰণৰ কার্য্য বা উদ্দেশ্যৰ বিষয়ে সূত্র প্রদান কৰা, আৰু শিশুৱে পৰিবহণৰ অনুমান কৰে। যেনে: "এই বাহনখনে মানুহ কঢ়িয়াই লৈ ফুৰে আৰু ডেউকা আছে। ই কি?" বিমান ৩. শিশুসকলক পাল পাতি সমনীয়াৰ আগত প্রশ্ন কৰিবলৈ দিব লাগে। তেওঁলোকে বর্ণনা কৰিব বিচৰা কার্ডখন বাছি লওক।	১. উদ্ভিদৰ এটা নির্দিষ্ট অংশৰ বিষয়ে ইংগিত দিয়ক, আৰু শিশুৱে সেই অংশটো চিনাক্ত বা অনুমান কৰক। যেনে, "এজোপা উদ্ভিদৰ এই অংশই খাদ্য প্রস্তুত কৰাত সহায় কৰে। ই কি?" (পাত) বা "মই এটা উদ্ভিদৰ অংশ যিটো আমি খাব পাৰো, ইয়াৰ বিভিন্ন সোৱাদ যেনে মিঠা, টেঙা।" (ফল/শাক-পাচলি) ২. শিশুসকলক কোনবোৰ প্রশ্ন বা সাঁথৰক তেওঁলোকে আকর্ষণীয় বা প্রত্যাহ্বানজনক বুলি বিবেচনা কৰিছিল সুধিব। তেওঁলোকৰ প্রিয় সঁহাৰিসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	কোনো প্রাণী, উদ্ভিদ বা বস্তুৰ ফ্লেছকার্ড গোটটোক দেখুৱাওক। প্রতিটো শিশুৱে পাল পাতি এটা শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি ফ্লেছকার্ডখনৰ বর্ণনা কৰে। ৰং, কার্য্য, বাসস্থান, শব্দ আদিৰ সৈতে জড়িত বৈশিষ্ট্যসমূহক উৎসাহিত কৰা। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ছবিখন এটা বা ততকৈ অধিক বাক্যত বর্ণনা কৰিব পাৰে আৰু সৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে অনুমান কৰিব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "জীৱ-জন্তু" বা "উদ্ভিদ" তেন্তে আমি জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদ আদিৰ প্রতি দয়াৰ কথা ক'ব পাৰো।
শিক্ষকৰ টোকা	• বৃত্তৰ প্রতিটো শিশুৱে ছবিখন বর্ণনা কৰিবলৈ এটা শব্দ অৱদান কৰাটো নিশ্চিত কৰক। • সঁহাৰিৰ বৈচিত্র্যক উদযাপন কৰা আৰু সহযোগিতামূলক পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় ○ **C-৪.৬:** আৰ্তজনৰ সময়ত আনৰ প্ৰতি (জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদকে ধৰি) দয়া আৰু সহায় প্ৰদৰ্শন কৰে। • **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সামাজিক-আৱেগিক বিকাশ, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস; দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ চলাবলৈ শব্দ জনা; মৌখিক নিৰ্দেশনা আদি বুজি পায়।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, টেক্সচাৰ স্পৰ্শ কৰা বা শব্দ শুনা। • জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ আশে-পাশে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ মন কৰক। • উদ্ভিদ/প্ৰাণী/ফলৰ যত্নৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখক আৰু লক্ষ্য কৰক যে শিশুৱে তেওঁলোকৰ বৰ্ণনাত সেইবোৰ কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শব্দৰ সৈতে খেলা: আৰম্ভণি/সমাপ্ত শব্দ চিনাক্ত আৰু পাৰ্থক্য কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	L১ ত স্পষ্ট আৰু সুকীয়া আৰম্ভণিৰ শব্দ থকা ছবি কার্ড বা বস্তু, শিশুৰ নাম টেগ, L১ ত আখৰৰ কার্ডৰ ছেট

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. কিছুমান সাধাৰণ বস্তু যেনে টেপ(নল), কাপ, কাটৰি আদি প্ৰদৰ্শন কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত চিনাক্ত কৰি নাম দিবলৈ কওক। ২. প্ৰতিটো বস্তুৰ আৰম্ভণিৰ শব্দৰ পৰিচয় দিয়া। যেনে- কাটৰিৰ বাবে /ক/ আৰু নলৰ বাবে /ন/। ৩. শিশুসকলক বস্তুটোৰ নাম আৰু ইয়াৰ আৰম্ভণিৰ শব্দটো আওৰাই ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুৱে নিজৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰৰ আৰম্ভণিৰ শব্দবোৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক। ২. বস্তুৰ ঢেৰ পৰা শিশুৱে একেটা আৰম্ভণিৰ শব্দ ভাগ কৰা বস্তু চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক। ৩. সাধাৰণ বস্তুৰ প্ৰথম ধ্বনি চিনাক্ত কৰাৰ পিছত শিশুক তেওঁলোকৰ নামৰ আৰম্ভণিৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিব লাগে। যেনে, কমলৰ আৰম্ভণিৰ ধ্বনি 'কা'। ৪. একে ধৰণৰ প্ৰথম ধ্বনি থকা শিশুক গোট বনাবলৈ কওক আৰু একে ধ্বনিৰে অধিক বস্তুৰ নাম কওক। ৫. শিশুৰ প্ৰথম শব্দ আৰু বাকী নাম ভাঙি কাৰ নাম কোৱা হয় অনুমান কৰিবলৈ দি বিভিন্ন কামৰ বাবে নাম মাতিব লাগে।	১. শিশুৱে আৰম্ভণিৰ শব্দৰ পৰা বস্তুবোৰ মনত পেলাব আৰু নাম দিব লাগে। এনেকুৱা প্ৰশ্ন কৰক যেনে, কি শব্দৰ আৰম্ভণি হয় /কা/, /মা/ বা /পা/? ২. শিশুসকলক একে আৰম্ভণিৰ ধ্বনিৰে অধিক শব্দ যোগ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। অতিৰিক্ত প্ৰত্যাহ্বানৰ বাবে এটা টাইমাৰ ছেট কৰক আৰু চাওক যে তেওঁলোকে এটা নিৰ্দিষ্ট সময়ত কিমান শব্দ উলিয়াব পাৰে। ৩. আৰম্ভণিৰ শব্দ বিভাজন স্পষ্ট হ'লে, একেদৰেই শেষ শব্দ বিভাজন প্ৰৱৰ্তন কৰক। উদাহৰণ দিয়ক আৰু শিশুসকলক শেষৰ শব্দ চিনাক্ত কৰাৰ অভ্যাস কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক প্ৰতিটো বস্তুৰ নাম আৰু চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক, অদ্‌ভুত শব্দটো বাছি উলিয়াওক। ইয়াক এনে এটা খেললৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰি য'ত শিশুৱে পাল পাতি অদ্‌ভুত আৰম্ভণিৰ শব্দটো বাছি লোৱাজন হয়। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়েও শব্দ শেষ কৰাৰ বাবে একে খেল খেলিব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযুক্ত নতুন শব্দৰ পৰিচয় দিয়ক আৰু শিশুসকলক আৰম্ভণি/সমাপ্ত ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক। উদাহৰণস্বৰূপে, 'বায়ু'ৰ থিমৰ সময়ত শিশুসকলে হাৱায়াৰ প্ৰথম শব্দটো চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-১০.১:** ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকশিত কৰে আৰু ধ্বনি/বৰ্ণসমূহক শব্দত মিহলাই আৰু L১ ত শব্দক ধ্বনি/বৰ্ণলৈ বিভক্ত কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সামাজিক-আৱেগিক বিকাশ, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ চলাবলৈ শব্দ জনা, মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পোৱা আৰু শব্দৰ মাজত পার্থক্য কৰা। 38
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, টেক্সচাৰ স্পর্শ কৰা বা শব্দ শুনা। • আনন্দ, কৌতুহল, ভয়, ইত্যাদিৰ প্ৰকাশ মন কৰক... • ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা: শিশুৱে ছন্দ/গীত গায়, চিলেবিক ধ্বনি অনুকৰণ আৰু পুনৰুত্পাদন কৰে, ছন্দযুক্ত শব্দ, আৰম্ভণি আৰু শেষৰ চিলেবল চিনাক্ত কৰে, চিলেবল একত্ৰিত কৰি সহজ শব্দ গঠন কৰে, ধ্বনি একত্ৰিত কৰি চিনাকি শব্দ গঠন কৰে, সেইবোৰ লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	গোন্ধ আৰু কোৱা: চিনাক্ত কৰা, সুখদায়ক/ অপ্রীতিকৰ হিচাপে পৃথক কৰক	39
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	সুগন্ধি থকা কিছুমান ফল/শাক-পাচলি যেনে নেমু, কমলা, ফুল যেনে গোলাপ, মেৰিগল্ড, জেচমিন, বা সুগন্ধি, চাবোন, টেলকম পাউদাৰ, কফি, অন্যান্য সামগ্রী যেনে হালধি, পলিথিনৰ মোনাত অলপ পচি যোৱা পাত বা ফুল বা পচি যোৱা খাদ্যবস্তু ইত্যাদি	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক চকু মুদিবলৈ কওক আৰু নেমু আৰু গোলাপৰ দৰে বস্তুৰ গোন্ধ ল'বলৈ দিয়ক। ২. প্রতিটো শিশুৱে গোন্ধ ল'বলৈ এটা এটাকৈ বস্তুটো আগবঢ়াই দিব পাৰে, আৰু তেওঁলোকে পাল পাতি অনুমান কৰিব পাৰে। ৩. শিশুসকলক সুখদায়ক আৰু অপ্রীতিকৰ গোন্ধৰ সন্দর্ভত তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা আৰু পছন্দসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. সুগন্ধি, চাবোন, তিতা মাটি, হালধি, আচাৰ, পচি যোৱা ফুল, পচি যোৱা পাত আদি কিছুমান ভিন্ন গোন্ধযুক্ত বস্তু যোগান ধৰিব লাগে। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক বস্তুটোৰ গোন্ধ ল'বলৈ দিয়ক আৰু বস্তুটোৰ নাম দিয়ক। ৩. ফুল আৰু সুগন্ধিৰ দৰে একে ধৰণৰ গোন্ধৰ মাজত পার্থক্য কৰিবলৈ কওক। ৪. সুখদায়ক আৰু অপ্রীতিকৰ গোন্ধৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক, আৰু কিছুমান বস্তুৰ গোন্ধক সুখদায়ক বা অপ্রীতিকৰ বুলি মিলাবলৈ বা শ্রেণীভুক্ত কৰিবলৈ ছন্দক কওক। উদাহৰণস্বৰূপে, গোলাপৰ গোন্ধ সুখদায়ক, আনহাতে পেট্রি'লৰ গোন্ধ বেছিভাগ মানুহৰে বাবে অপ্রীতিকৰ।	১. শিশুসকলক কিছুমান বিপজ্জনক/ অখাদ্য বস্তুৰ গোন্ধ অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, যেনে পচি যোৱা কণী, বা কপাহৰ বলত স্পিৰিটৰ গোন্ধ। ২. শিশুক প্রকৃতিৰ ভ্রমণলৈ লৈ যাওক আৰু তেওঁলোকক সুখ আৰু অপ্রীতিকৰ গোন্ধ পর্যবেক্ষণ আৰু আঙুলিয়াই দিবলৈ কওক। ৩. নাকক সংবেদনশীল অংগসমূহৰ ভিতৰত এটা বুলি কওক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুক শাক-পাচলি আৰু ফল-মূলৰ বজাৰলৈ লৈ যাওক আৰু পদিনা, ধনীয়া, কাদি পট্টা, পচি যোৱা শাক-পাচলি বা ফল-মূলৰ দৰে চিনাকি গোন্ধবোৰ পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো পৰিচালনা কৰি আছে য'ত বিষয়বস্তু হৈছে 'খাদ্য', 'বায়ু', 'ফলমূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে প্রতিটো বিষয়বস্তুৰ বিভিন্ন বস্তুৰ বিভিন্ন গোন্ধৰ বিষয়ে ক'ব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • চকু বন্ধ কৰা কামত অসুবিধা হ'ব পৰা শিশুসকলক সংবেদনশীল দিশটোৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি চকু মেলি গোন্ধবোৰ অনুভৱ কৰিবলৈ দিয়ক। • শিশুৱে নির্দিষ্ট গোন্ধৰ প্রতি হ'ব পৰা যিকোনো এলার্জী বা সংবেদনশীলতাৰ প্রতি সচেতন হওক, আৰু প্রয়োজন সাপেক্ষে বিকল্প প্রদান কৰক।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG২** - শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা বিকশিত হয় ○ **C২.৪** - একাধিক গোন্ধ আৰু সোৱাদৰ পার্থক্য কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, নান্দনিকতা, সংবেদনশীল উপলব্ধি চোকা কৰা, আত্মপ্ৰকাশ, বিভিন্ন আৱেগ চিনি পোৱা, ভাগ-বতৰা কৰাৰ দক্ষতা, অভিজ্ঞতাৰ স্মৃতিৰ সৈতে জড়িত, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত গোন্ধ লোৱা আৰু অনুমান কৰা। • প্ৰশ্নৰ উত্তৰ: মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আমি যদি আমাৰ চাৰিওফালে থকা পচি যোৱা বস্তু বা জাবৰ পৰিষ্কাৰ নকৰো তেন্তে কি হ'ব?'

কার্য্যকলাপৰ নাম	স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা: ৰুটিন, শৰীৰৰ অংগ, পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ সঁজুলিৰ ওপৰত আলোচনা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ সঁজুলি যেনে কম্বল, টুথব্ৰাছ, চাবোন, নখ কাটাৰ, কম্বল, চপ্পল, টাৱেল, বাল্টি, খাদ্য কভাৰ, পৰিষ্কাৰ কাপোৰ আদিৰ ফ্লেছকার্ড।

40

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সাধাৰণ পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ সঁজুলি যেনে টুথব্ৰাছ, চাবোন, আৰু নখ কাটাৰ বৈশিষ্ট্যযুক্ত ফ্লেছকার্ড প্ৰদৰ্শন কৰক। তাৰ পিছত, তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰ সুধিব: a. এই সঁজুলিটো ক'ত পাব? b. এই সঁজুলিটো কেতিয়া ব্যৱহাৰ কৰে? c. আপুনি এই সঁজুলিটো কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰে? d. আপুনি এই সঁজুলিটো কিয় ব্যৱহাৰ কৰে? ২. আমাৰ দৈনন্দিন কাম-কাজত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত হওক। ৩. শিশুসকলক নিজৰ অভিজ্ঞতা আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ পদ্ধতিৰ বুজাবুজিৰ বিষয়ে ভাগ-বতৰা কৰি আলোচনাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ সঁজুলিৰ ফ্লেছকার্ড (কম্ব, টুথব্ৰাছ, চাবোন, নখ কাটাৰ, চপ্পল, টাৱেল, বাল্টি, খাদ্যৰ কভাৰ, পৰিষ্কাৰ কাপোৰ) প্ৰদৰ্শন কৰক। ২. এনেধৰণৰ প্ৰশ্ন সোধক - ক'ত পোৱা যায়? কেতিয়া ব্যৱহাৰ কৰা হয়? কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়? কিয় ব্যৱহাৰ কৰা হয়? ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বিষয়ে কথোপকথনত জড়িত কৰা আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৪. অসুস্থতা প্ৰতিৰোধ আৰু সামগ্ৰিক মংগলৰ বাবে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ তাৎপৰ্যৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা।	১. শিশুসকলক ভূমিকা নিযুক্ত কৰি সৰু সৰু গোটত ভূমিকা পালনৰ আয়োজন কৰা: চিকিৎসক, এজন অসুস্থ ল'ৰা, এজন শিক্ষক, আৰু এজন অভিভাৱক। ল'ৰাজনে শিক্ষক আৰু অভিভাৱকৰ সৈতে চিকিৎসকৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ দৰে এটা দৃশ্যপট অভিনয় কৰিবলৈ নির্দেশ দিয়ক। ২. শিশুৰ সৈতে স্বাস্থ্যসম্মত খাদ্যৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত হওক। উদাহৰণস্বৰূপে বুজাওক যে ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি খালে আমাৰ শক্তিশালী হ'বলৈ আৰু সুস্থ হৈ থাকিবলৈ সহায় কৰে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ভাল আৰু বেয়া পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ পদ্ধতিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া কাহিনী এটা কওক বা কবিতা আবৃত্তি কৰক। শিশুসকলক উল্লেখ কৰা কার্য্যকলাপসমূহক ভাল আৰু বেয়া পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাত শ্ৰেণীভুক্ত কৰিবলৈ কওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ শৰীৰ', তেন্তে শিশুৰ সৈতে শৰীৰৰ বিভিন্ন অংশ, শৰীৰৰ প্ৰতিটো অংগৰ কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শ ছবিৰ কার্ড বা চাবোন, টুথব্ৰাছ আদি বস্তু ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে ○ **C-১.২:** মৌলিক আত্ম-যত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ অভ্যাস কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সৃষ্টিশীলতা, কল্পনা, নান্দনিক জ্ঞান, বস্তু আৰু সহজ সঁজুলিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰৰ অভ্যাস কৰে, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা, সহযোগিতামূলক আচৰণ, সহায়কতা প্ৰদৰ্শন কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে শৰীৰৰ পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখাত নিজৰ ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰক, যেনে 'যদি আপুনি পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই নাৰাখে তেন্তে কি হ'ব?'। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শৰীৰৰ পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা আৰু যত্নৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ নিৰীক্ষণ কৰক, আৰু খেলত প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীৰ সৃষ্টিশীল ব্যৱহাৰ লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকল: নাম, ভূমিকা চিনাক্ত কৰা, ব্যৱহৃত সঁজুলি

কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?

সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ ফ্লেছকার্ড বা ছবি আৰু তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি যেনে ষ্টেথ'স্কোপ, বগা কোট, চিকিৎসা চিন, বেজী, ঔষধ, ৰং, ব্রাছ, ৰং, বিভিন্ন বাগিচাৰ সঁজুলি, হেলমেট, নলীৰ পাইপ, CO২ চিলিণ্ডাৰ, ফায়াৰ ভ্যান, বল, বেট, হেলমেট, ওজন স্কেল, ওজন, ফল/শাক-পাচলিৰ ঝুৰি ইত্যাদি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সম্প্রদায়ৰ সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ সঁজুলিৰ ফ্লেছকার্ড প্রদর্শন কৰক। - ডাক্তৰ : ষ্টেথ'স্কোপ, বগা কোট, মেডিকেল চাইন, বেজী, ঔষধ ইত্যাদি। - চিত্রকৰ: ৰং, ব্রাছ, ৰং। - মালিক : বাগিচাৰ বিভিন্ন সঁজুলি। - অগ্নিনির্বাপক বাহিনী: হেলমেট, নলীৰ পাইপ, CO২ চিলিণ্ডাৰ, অগ্নিনির্বাপক বাহিনীৰ ভ্যান। - প্রতিজন সম্প্রদায়ৰ সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ সঁজুলিসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। ২. সম্প্রদায় সহায়কসকলে ব্যৱহাৰ কৰা একাধিক সঁজুলিৰ পৰিচয় দিয়া আৰু ইয়াৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰা। উদাহৰণস্বৰূপে, এজন অগ্নিনির্বাপক বাহিনীয়ে জুই নির্বাপন কৰিবলৈ নলীৰ পাইপ ব্যৱহাৰ কৰে। ৩. আমাৰ সম্প্রদায়ৰ বাবে তেওঁলোকে আগবঢ়োৱা অত্যাৱশ্যকীয় সেৱাসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি আমাৰ জীৱনত সম্প্রদায় সহায়কসকলৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ মাজত লিংগ সমতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু মহিলাসকল চিত্রশিল্পী, অগ্নিনির্বাপক বাহিনী বা ক্রিকেটাৰ হ'ব পাৰে নেকি বুলি প্রশ্ন কৰা। ২. সম্প্রদায়ৰ সহায়কৰ ভূমিকাত লিংগ কু-সংস্কাৰক প্রত্যাহ্বান জনোৱা ভূমিকা-প্লে কার্য্যকলাপৰ আয়োজন কৰা। ভূমিকা-নাটকৰ সুবিধা প্রদান কৰা আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত চিন্তা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. লিংগ কু-সংস্কাৰ ভংগ কৰি সকলো বৃত্তিতে সমতাক প্রসাৰিত কৰাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক লৈ যাওক আৰু আপোনাৰ ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ বিভিন্ন সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ ওচৰলৈ যাওক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ পেছা আৰু তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলিসমূহৰ বিষয়ে প্রশ্ন কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি", "স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা", "বজাৰ", তেন্তে এই বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত বিভিন্ন সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুৰ অন্তর্ভুক্তি:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা ষ্টেথ'স্কোপ, ইনজেকচন, ঔষধ, ৰং, ব্রাছ, ৰং, বিভিন্ন বাগিচাৰ সঁজুলি, হেলমেট, নলীৰ পাইপ, ওজন স্কেল, ওজন, ফল/শাক-পাচলিৰ ঝুৰি আদিৰ দৰে বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় ○ **C-৪.১:** 'এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়ৰ অন্তর্গত ব্যক্তি হিচাপে আত্মাক স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আত্মপ্রকাশ, সৃষ্টিশীলতা, কল্পনা, বস্তু আৰু সহজ সঁজুলিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰৰ অনুশীলন, সহযোগিতামূলক আচৰণ, সহায়কতা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলে ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন সঁজুলিত শিশুসকলে জড়িত হোৱাটো পর্যবেক্ষণ কৰক • **আৱেগিক সঁহাৰি:** বিভিন্ন সম্প্রদায়ৰ সহায়কাৰীৰ কথা কওঁতে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'যদি সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ হাতত তেওঁলোকৰ সঁজুলি নাথাকে?' • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলৰ ওপৰত আলোচনাৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ প্রতি লক্ষ্য ৰাখক আৰু ভূমিকা পালনৰ সময়ত নিজকে কেনেকৈ প্রকাশ কৰিব লাগে লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	খাদ্য তালিকা: নাম, ৰুচি চিনাক্ত, স্বাস্থ্যকৰ/ অস্বাস্থ্যকৰ বুলি পৃথক কৰা
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন খাদ্যৰ ছবি কার্ড যেনে ভাত, ৰস, ফলমূল আদি খাদ্য সামগ্রী যেনে নেমু, চকলেট, ভিনেগাৰ, আদা, নিমখীয়া বিস্কুট

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. বিভিন্ন খাদ্য (ৰন্ধা আৰু কেঁচা) আৰু পানীয়ৰ কার্ড প্রদর্শন কৰি শিশুসকলক চিনাক্ত কৰি নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰা। উদাহৰণ; ভাত, ৰস, ফলমূল আদি। ২. খাব পৰা আৰু খাব নোৱাৰা খাদ্যৰ মাজত পার্থক্য ৰাখিব লাগে। তাৰ পিছত প্রতিটো খাব পৰা খাদ্য/ পানীয়- লগতে ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য(ৰুচি, ৰং)ৰ বিষয়ে কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্রিয় খাদ্য সামগ্রীৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক।	১. দৈনিক বা মাজে মাজে খোৱা খাদ্য- দৈনন্দিন খাদ্য যেনে চাউল, চাপাটি, গাখীৰ আদি বনাম মাজে মাজে খাদ্য যেনে মিঠাই, জলপানৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা। ২. চেনি, নিমখ, তেল বেছি থকা খাদ্য বা পেকেটত ভৰোৱা খাদ্য যেনে চিপচ, বার্গাৰ, চকলেট আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি ছবি দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক অস্বাস্থ্যকৰ বুলি জনাওক। ৩. শিশুসকলক এখন ছবিৰ তালিকা বনোৱাত সহায় কৰা আৰু বিভিন্ন খাদ্য সামগ্রীক স্বাস্থ্যকৰ বা অস্বাস্থ্যকৰ বুলি শ্রেণীভুক্ত কৰা।	১. মিঠা, নিমখীয়া, টেঙা, তিতা, আৰু টেঙাক প্রতিনিধিত্ব কৰা খাদ্যৰ সৰু সৰু অংশৰে এটা টেষ্টিং ষ্টেচন স্থাপন কৰক আৰু তেওঁলোকক সোৱাদৰ অন্বেষণ আৰু শ্রেণীবিভাজন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। উদাহৰণ।; নেমু, চকলেট, ভিনেগাৰ, আদা, নিমখীয়া বিস্কুট ইত্যাদি ২. শিশুৱে ৰুচি বুজি পালেই তেওঁলোকক তলত দিয়া শ্রেণীসমূহত বিভিন্ন খাদ্য সামগ্রীৰ শ্রেণীবিভাজন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক -ৰুচি অনুসৰি -তেওঁলোক কিমান সুস্থ সেই অনুসৰি - দৈনিক খাব লাগে নে মাজে মাজে খাব লাগে

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	পার্টি/ভোজৰ সময়ত বাকী থকা খাদ্য বা ডাষ্টবিনত পেলোৱা খাদ্যৰ ছবি/পোষ্টাৰ দেখুৱাওক। লগতে তেওঁলোকক অনাহাৰে থকা, খাবলৈ কোনো খাদ্য নোপোৱা আৰু দুর্বল আৰু অসুস্থ লোকৰ ছবি দেখুৱাওক। এই সমস্যাবোৰৰ পৰা পৰিত্রাণ পাবলৈ কি কৰিব পাৰি ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে ভাবিবলৈ দিয়ক। খাদ্য অপচয় নকৰিবলৈ, আৰু আর্তজনৰ সৈতে খাদ্য ভাগ কৰিবলৈ তেওঁলোকক সংবেদনশীল কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা', তেন্তে শৰীৰটো সুস্থ আৰু ৰোগৰ পৰা সুৰক্ষিত ৰাখিবলৈ পৰিষ্কাৰ আৰু সতেজ খাদ্য খোৱাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্রকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পর্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	42 • **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে ○ **C-১.১:** পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ প্ৰতি পছন্দ আৰু বুজাবুজি দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে • **CG-২:** সংবেদনশীল ধাৰণাত শিশুৰ চোকা বিকাশ ○ **C-২.৪:** একাধিক গোন্ধ আৰু সোৱাদৰ পার্থক্য কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পর্যবেক্ষণ, শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ, সৃষ্টিশীল আত্মপ্ৰকাশ, যোগাযোগ, আত্ম-যত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা, সংবেদনশীল উপলব্ধি, দৃষ্টিশক্তি স্মৃতিশক্তি, স্বাস্থ্যকৰ খাদ্যৰ প্ৰতি ভাল পোৱা আৰু খাদ্য অপচয় নকৰিবলৈ শিকা দেখুৱাইছে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্যৰ সোৱাদ লোৱা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক.. পুষ্টিকৰ খাদ্য ভাল পায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে, সামগ্ৰী আৰু সহজ সঁজুলিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰ। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আপুনি এই খাদ্য বস্তুটো কি মিঠা বা নিমখীয়া বুলি ভাবে?' স্বাস্থ্যকৰ খাদ্যৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্ৰহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শব্দভাণ্ডাৰৰ স্বাস্থ্যকৰ খাদ্যৰ বাবে চকু ৰাখক আৰু খেলত প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰী কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	পৰিয়াল: সম্পৰ্কৰ কথা কওক, বংশবৃক্ষ আঁকক, ভূমিকা পালন কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	পৰিয়ালৰ ফটো, কাগজ, ক্ৰেয়ন, ৰং, চাৰ্ট পেপাৰ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক তেওঁৰ পৰিয়ালৰ কথা (পিতৃ, মাক, ভনীয়েক, ভাতৃ আদি পৰিয়ালৰ সদস্যৰ নাম) ক'বলৈ দিয়ক। ল'ৰা-ছোৱালীক তেওঁলোকৰ আগ্ৰহ, ভাল লগা/ পছন্দ আদিৰ কথা ক'বলৈ কওক। ২. পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যই কি কৰে সেই বিষয়ে বিতংভাৱে আলোচনা কৰা।	১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ ফটো চাৰ্ট পেপাৰত পেষ্ট কৰিবলৈ কওক আৰু ছবিখনত থকা ব্যক্তিসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে আন ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত কথা পাতিব লাগে। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক বংশবৃক্ষ আঁকি তাত পৰিয়ালৰ সদস্যৰ ফটো আঁকি দিব দিয়ক। লগতে তেওঁলোকৰ ঘৰৰ কথা ক'বলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰক। ৩. যদি কোনো শিশুৰ পৰিয়ালৰ ফটো নাথাকে তেন্তে তেওঁলোকে কেৱল আঁকিব পাৰে আৰু পৰিয়ালৰ সদস্যৰ নাম ক'ব পাৰে ইত্যাদি।	১. শিশুৰ লগত আলোচনা কৰক আমাৰ বিভিন্ন আত্মীয়ৰ কি নাম আছে। ২. শিশুক পৰিয়ালৰ প্ৰতিকৃতি অংকন কৰাত সহায় কৰক। ৩. ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ছবি অংকন কৰাৰ পিছত তুলনা কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিয়ালৰ কথা ক'বলৈ দিয়ক। উদাহৰণস্বৰূপে – পৰিয়ালবোৰ বিভিন্ন পটভূমিৰ আৰু প্ৰকৃতিত বৈচিত্ৰময়। আমি ইয়াৰ শলাগ লোৱা, আন পৰিয়াল, তেওঁলোকৰ সংস্কৃতি আদিৰ প্ৰতি সন্মান কৰা প্ৰয়োজন।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ ভূমিকা নাটক কৰিবলৈ কওক আৰু আন শিশুৱে অনুমান কৰিব পাৰে যে তেওঁলোকে কাক প্ৰণয়ন কৰিছে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু 'মই নিজেই', তেন্তে মোৰ পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ বিষয়ে আৰু তেওঁলোকৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় ○ **C-৪.১:** 'এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায়ৰ অন্তর্গত ব্যক্তি হিচাপে আত্মাক স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে'

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়, পৰিয়ালত নিজকে চিনি পাবলৈ আৰম্ভ কৰে, আৰামদায়কভাৱে যোগাযোগ কৰে আৰু ইতিবাচক সঁহাৰি দিয়ে
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ পছন্দ-অপছন্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ বাবে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ মন কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰক, যেনে, 'আপোনাৰ বাবে "পৰিয়াল" শব্দটোৱে কি অৰ্থ বহন কৰে? পৰিয়ালসমূহে কেনেকৈ সহায় আৰু মৰম প্ৰদান কৰে? পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্ৰহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক আৰু খেলত প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীসমূহ কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	দৈনিক ৰুটিন: কথা কওক, চিনাক্ত কৰক, দিনটোৰ সময় আৰু অন্যান্য কার্য্যকলাপৰ সৈতে সম্পর্ক স্থাপন কৰক	44
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ফ্লেছকার্ড, চার্ট পেপাৰ, ক্রেয়ন	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. এদিনত শিশুৰ কাম-কাজৰ ক্রমৰ ওপৰত ফ্লেছকার্ড দেখুৱাওক (যেনে, সাৰ পোৱা, দাঁত চাফা কৰা, ব্রেকফাষ্ট, স্কুললৈ অহা, খেলাৰ সময়, দুপৰীয়াৰ আহাৰ, টোপনি, জলপান, ৰাতিৰ আহাৰ, শুই উঠা আদি)। ২. প্রতিটো শিশুৰ লগত তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। শিশুসকলক সুধিব: - সাৰ পাই কি কৰে? - স্কুললৈ অহাৰ আগতে কি কৰে? - ঘৰলৈ উভতি গৈ শুই যোৱালৈকে কি কৰে ইত্যাদি? ৩. কার্ডবোৰ ইচ্ছা মতে বিতৰণ কৰক আৰু শিশুটিক কার্ডবোৰ সঠিক ক্রমত সজাবলৈ দিয়ক।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক কার্য্যকলাপ। ২. দিনটোৰ বিভিন্ন অংশ আৰু দিনটোৰ প্রতিটো অংশত কৰা কাম-কাজৰ বিষয়ে শিশুৰ সৈতে আলোচনা কৰা: - ৰাতিপুৱা - দাঁত ব্রাছ কৰা, মাক-দেউতাকৰ সৈতে ফুৰিবলৈ যোৱা, গা ধোৱা, সাজ-পোছাক পিন্ধা, ব্রেকফাষ্ট কৰা ইত্যাদি। - দুপৰীয়া পিতৃয়ে গৰু খুৱাই/গা ধোৱা, দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্রহণ, অলপ টোপনি ইত্যাদি। - সন্ধিয়া আৰু ৰাতি খেলাৰ সময়ত ৰাতিৰ আহাৰ খোৱা, দাঁত ব্রাছ কৰা আদি। ৩. শিশুৰ লগত কথা পাতি থাকোঁতে 'আগতে' আৰু 'পিছত' আদি ধাৰণা অন্তর্ভুক্ত কৰিব লাগে। ৪. শিশুৰ সৈতে আলোচনা কৰক: - কালি তেওঁলোকে কি কৰিলে? - কালি সিহঁতে ৰাতিৰ আহাৰত কি খালে? - আজি তেওঁলোকে ক্লাছত কি আঁকিব বিচাৰে? - কাইলৈ সিহঁতে কোনখন খেল খেলিব বিচাৰে?	১. তিনিৰ পৰা চাৰিটা ঘটনাৰ কাহিনী এটা কওক আৰু কাহিনীটো সম্পূর্ণ হোৱাৰ পিছত শিশুসকলক ঘটনাবোৰৰ সংঘটনৰ লগত জড়িত প্রশ্নবোৰ সোধক, যেনে পিছত কি হৈছিল, আগতে কি হৈছিল ইত্যাদি। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক একেলগে কাম কৰি ঘড়ী বনাবলৈ দিয়া। এটা ঘড়ীত সময় কেনেকৈ চাব পাৰি তাৰ বিষয়ে শিক্ষকে চমুকৈ ধাৰণা দিব। ল'ৰা-ছোৱালীক তেওঁলোকে বনোৱা ঘড়ী ব্যৱহাৰ কৰি খেল খেলিবলৈ কওক। এটা শিশুৰে ঘড়ীৰ হাত দুখন সামঞ্জস্য কৰিব পাৰে আৰু আনটো শিশুৰে ঘড়ীটোৱে কিমান বজাত দেখুৱাইছে সেইটো ক'ব পাৰে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকে আগদিনা/ছুটী/বিশেষ অনুষ্ঠান/উৎসৱৰ দিনটোত কৰা কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। 'বৃত্তৰ সময়'ৰ সময়ত ডিছপ্লে ব'ৰ্ডলৈ আঙুলিয়াই সপ্তাহৰ দিনটোৰ কথা কওক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক দিনটো চিনাক্ত কৰিবলৈ দিয়ক উদাহৰণস্বৰূপে তেওঁলোকক সুধিব "আজি কি দিন?"

থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে ইয়াত মোৰ দৈনন্দিন কাম-কাজৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। 44
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্রকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পর্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্রকৃতিত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শিশুৱে যদি সময়ৰ বিষয়ে কিছু বুজাবুজি, সৃষ্টিশীল আৰু নান্দনিক দক্ষতা, কল্পনাশক্তি, হাত-চকুৰ সমন্বয়ৰ বিষয়ে কিছু বুজাবুজি গঢ়ি তুলিছে তেন্তে পর্যবেক্ষণ কৰক।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, দিন-ৰাতি, সময় আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক। তেওঁলোকে অনুসৰণ কৰা বিভিন্ন ৰুটিনৰ প্রতি আনন্দ বা ভয়। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আপোনাৰ দিনটোৰ প্রিয় অংশটো কোনটো?" "আপুনি আটাইতকৈ ভাল পোৱা কার্য্যকলাপটো কি?" দৈনন্দিন ৰুটিন, অংশগ্রহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ বিষয়ে সজাগতা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** দৈনন্দিন ৰুটিন, সময়ৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখক আৰু খেলত প্রাকৃতিক সামগ্রী কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	পথ সুৰক্ষা: বুজিব আৰু ভূমিকা পালনৰ নিয়ম	45
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ৰং, কার্ডবর্ড, টেপ।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সহজ দৃশ্য বা খেলনা ব্যৱহাৰ কৰি মৌলিক ট্ৰেফিক লাইটৰ ৰং প্ৰৱর্তন কৰা। ২. শিশুসকলক এনে খেলত লিপ্ত কৰক য'ত তেওঁলোকে নিজৰ সংশ্লিষ্ট ট্ৰেফিক লাইটৰ সংকেতৰ সৈতে ৰং মিলাইছে। ৩. খেল-শিশুবোৰক বৃত্তৰ দৰে থিয় হ'বলৈ দিয়ক। নির্দেশনা দিয়ক: যেতিয়া তেওঁলোকে সেউজীয়া বর্ড এখন দেখিব, তেতিয়া তেওঁলোকে দৌৰিব লাগিব, আৰু যেতিয়া তেওঁলোকে ৰঙা এখন ফলক দেখিব, তেতিয়া তেওঁলোকে বন্ধ কৰিব লাগিব।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. টেপ বা কাগজৰ সহায়ত এটা ক্ষুদ্ৰ জেব্ৰা ক্ৰছিং স্থাপন কৰক। শিশুসকলক বাহন আৰু পথচাৰী হিচাপে ভূমিকা পালন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা.. জেব্ৰা ক্ৰছিঙৰ ব্যৱহাৰ সঠিকভাৱে আৰু পাৰ হোৱাৰ আগতে দুয়োফালে চোৱাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু প্ৰণয়ন কৰা আৰু লগতে ট্ৰেফিক লাইট ব্যৱহাৰ, ছিটবেল্ট, হেলমেট পিন্ধা, ফুটপাথত খোজ কঢ়া আদি নিয়মৰ বিষয়েও কথা পাতিব। তাৰ পিছত ৪য়ে ক্ৰছিঙৰ সৈতে এই কার্য্যকলাপটো কৰক।	১. ৩-৪ বছৰ আৰু ৪-৫ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. ওচৰতে বা নিৰাপদ ঠাইত অলপ খোজ কাঢ়িব লাগে। ফুটপাথৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়ক আৰু তাত থকাটো কিয় গুৰুত্বপূর্ণ সেই বিষয়ে বুজাওক। পথত খোজ কঢ়াৰ বিপদ আৰু অন্যান্য নিয়মৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলে ৰঙা, সেউজীয়া আৰু হালধীয়া ৰঙৰ কাগজ ব্যৱহাৰ কৰি কলা আৰু শিল্পৰ কাম হিচাপে ট্ৰেফিক লাইট বনাওক আৰু ইয়াৰ বিষয়ে কথা পাতক। আনুষংগিক ছন্দ/কবিতা আবৃত্তি কৰক। ট্ৰেফিক চিগনেলৰ কার্য্যকলাপৰ ভিডিঅ' দেখুৱাওক/পথ সুৰক্ষাৰ ওপৰত গীত দেখুৱাওক/ৰ'ল প্লে'ৰ আয়োজন কৰা ইত্যাদি।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'পৰিবহণ', তেন্তে পৰিবহণ আৰু পৰিবহণৰ পদ্ধতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰক। • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে ○ **C-১.৫:** গতিবিধি (খোজ, দৌৰা, চাইকেল চলোৱা)ত সুৰক্ষাৰ প্ৰতি সজাগতা দেখুৱায় আৰু উপযুক্তভাৱে কাম কৰে

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	আত্মৰক্ষাৰ বাবে সচেতনতা বিকাশ কৰা, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, আকৃতি, ৰং, হাত আৰু আঙুলিৰে কাম কৰাৰ ক্ষেত্ৰত নিখুঁততা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ বিকশিত কৰা ইত্যাদি।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুসকলে ট্ৰেফিক লাইট আৰু অন্যান্য ট্ৰেফিক চিম্বলও চিনাক্ত কৰে যেনে জেব্ৰা ক্ৰছিং, পথ সুৰক্ষাৰ নিয়ম মানি চলে আৰু বিপদৰ পৰা হাত সাৰি থাকে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ: ফল-মূল, শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু পোক-পৰুৱা, খাদ্য সামগ্ৰীৰ ছবিৰ কার্ড; সৰু সৰু ঝুৰি/ বাকচ/ট্ৰেই, পাত, শিল, শিলগুটি, ডাল-পাত, ফুল; বিভিন্ন প্ৰাণী, চৰাই, মানুহ, উদ্ভিদ, ফুল আদিৰ ছবি প্ৰহেলিকা।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক সৰু সৰু গোটত বহিবলৈ দিব লাগে। ফলৰ ফ্লেছকার্ড দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক প্ৰতিটো ফলৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। উদাহৰণ স্বৰূপে; আপেল, আম, কল, আঙুৰ, তৰমুজ আদি। ২. ফলৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে কওক আৰু প্ৰশ্ন কৰক: উদাহৰণ স্বৰূপে: • ক'ত পোৱা যায়? • ফলৰ ৰং কি? • তেওঁলোকৰ প্ৰিয় ফল কোনটো? • ফলৰ গুটি থাকে নেকি? • ফল গধুৰ নে লঘু? • ফলটো ডাঙৰ নে সৰু? • ফলৰ আকৃতি কেনেকুৱা? ঘূৰণীয়া নে দীঘল? • ফল কোমল নে কঠিন? • এই ফল খাই ভাল পায় নে নাই?	১. শিশুক সৰু সৰু গোটত বহিবলৈ দিব লাগে। শাক-পাচলিৰ ফ্লেচকার্ড দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক প্ৰতিটো শাক-পাচলিৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। উদাহৰণ স্বৰূপে; বীন, পিঁয়াজ, টমেটো, আলু, বিলাহী, বুটমাহ, লেডি ফিংগাৰ আদি। ২. শাক-পাচলিৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে কওক আৰু প্ৰশ্ন কৰক: উদাহৰণ স্বৰূপে: • ক'ত পোৱা যায়? • পাচলিৰ ৰং কি? • তেওঁলোকৰ প্ৰিয় পাচলি কোনটো? • পাচলি গধুৰ নে লঘু? • পাচলিটো ডাঙৰ নে সৰু? • পাচলিৰ আকৃতি কেনেকুৱা? ঘূৰণীয়া নে দীঘল? • পাচলি কোমল নে কঠিন? • এই পাচলি খাই ভাল পায় নে নাই?	১. শিশুক সৰু সৰু গোটত বহিবলৈ দিব লাগে। জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ ফ্লেছকার্ড দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক প্ৰতিটো প্ৰাণী আৰু চৰাইৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। উদাহৰণ স্বৰূপে; সিংহ, বাঘ, হাতী, জিৰাফ, কুকুৰ, মেকুৰী, কপৌ, কপৌ, ময়ুৰ, চৰাই, কাউৰী আদি। ২. জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে কওক আৰু প্ৰশ্ন কৰক: উদাহৰণ স্বৰূপে: • তেওঁলোক ক'ত থাকে? • জন্তু বা চৰাইৰ ৰং কি? • তেওঁলোকৰ প্ৰিয় প্ৰাণী বা চৰাই কোনটো? • জন্তুটো ডাঙৰ নে সৰু? • চৰাইটো ডাঙৰ নে সৰু? • জন্তুটো ওখ নে চুটি? • তেওঁলোকে কি খায়? ৩. শিশুসকলক আৰু প্ৰশ্ন সুধিব: • মতানৈক্যৰ মাজতো সকলো জীৱ-জন্তুৱে কেনেকৈ একেলগে থাকে? • ঘৰচীয়া আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ মাজত পার্থক্য কি? • জীৱ-জন্তু আৰু মানুহৰ মাজত পার্থক্য কি? • জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইয়ে গা ধুয় নেকি? • অসুস্থ হ'লে কি কৰে? • আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনত কেনেকৈ সহায়ক হয়? ৪. শিশুসকলৰ লগত চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু তেওঁলোকক বুজিবলৈ সহায় কৰক যে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ প্ৰতি কেনেকৈ দয়ালু হ'ব পাৰে, যেনে- পানী, খাদ্য, আশ্ৰয় আদি দি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে বিক্রেতাৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰক। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে ওচৰৰ খেতিপথাৰ/খেলপথাৰ/উদ্যান/চিৰিয়াখানালৈ যোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰক, জীৱ-জন্তু, চৰাই আদি পর্যবেক্ষণ কৰক।শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে সাধাৰণ জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই, যেনে ম'হ, ছাগলী, কুকুৰ, মেকুৰী, নিগনি, গৰু, শহাপহু, চৰাই, কাউৰী, কুকুৰা আদিৰ উপস্থিতি উপভোগ কৰিবলৈ দিয়ক তেওঁলোককক। 46
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ", "গছ আৰু গছ", "ফল-মূল", "জীৱ-জন্তু", "পোক-পতংগ আৰু চৰাই" আমি এই বিষয়সমূহৰ সৈতে জড়িত প্রশ্নসমূহ পৰিঘটনাৰ প্রভাৱৰ ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু অনুমান কৰাৰ আশে-পাশে সুধিব পাৰো, বা সমাধানৰ ধাৰণা আদি ভাগ-বতৰা কৰা।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চৌপাশৰ জগতখনৰ অর্থ উলিয়ায়"। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায় • **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্রসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে ○ **C-৯.৭:** দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপ ফলপ্রসূভাৱে সম্পন্ন কৰিবলৈ যথেষ্ট শব্দ জানে আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু বর্তমানৰ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি নতুন শব্দৰ অর্থ অনুমান কৰিব পাৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা যেনে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্রতি সহানুভূতিশীলতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিঘটনাৰ প্রভাৱৰ ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু অনুমান কৰাৰ সৈতে জড়িত প্রশ্নসমূহ আলোচনা আৰু সোধা, বা সমাধানৰ ধাৰণাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰা। • **আৱেগিক প্রতিক্রিয়া:** আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ মন কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আমি কিয় ফল-মূল বা শাক-পাচলি খাব লাগে?' যদি জীৱ-জন্তু বা চৰাই একেবাৰেই নাথাকিলহেঁতেন তেন্তে কি হ'লহেঁতেন?" • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** বিভিন্ন ধাৰণাত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শৰীৰৰ গতিবিধিৰ: নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	একো নাই

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
• ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক বৃত্তৰ দৰে গোটাই লওক • শিশুসকলক জনাওক যে আপুনি কিছুমান নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে ভালদৰে শুনিব লাগিব আৰু সেই অনুসৰি সঁহাৰি দিব লাগিব। • মজাৰ উপাদান যোগ কৰিবলৈ আপুনি এটা প্রাণী/চৰাই/চৰিত্রৰ মুখৰ মাস্ক পিন্ধিব পাৰে, ইয়াক এটা নাম দিব পাৰে আৰু নির্দেশনা দিয়াৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে: টুটু নামৰ কপৌ এটাৰ মাস্ক পিন্ধিলে আপুনি কয় "টুটু কয়, নাক স্পর্শ কৰক" তেতিয়া ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে নাক স্পর্শ কৰিব। • শিশুসকলক তলত দিয়া সহজ নির্দেশনাসমূহ দিয়ক আৰু তেওঁলোকে নির্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক। ○ আন কিছুমান উদাহৰণ হ'ব পাৰে- টুটুৰে কয়, মূৰ/ভৰিৰ আঙুলি স্পর্শ কৰক, নাকলৈ আঙুলিয়াই দিয়ক, হাত চাপৰি বজাওক ইত্যাদি।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক বৃত্তৰ দৰে গোটাই লোৱা ২. শিশুসকলক জনাওক যে আপুনি ২-৩ টা ষ্টেপৰ নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে শিক্ষকে কোৱাৰ দৰে নির্দেশনা মানি চলিব লাগিব। For উদাহৰণ স্বৰূপে: যদি শিক্ষকে ববো নামৰ হাতী এটাৰ ফেচ মাস্ক পিন্ধি কয় "বোবো কয়, জপিয়াই হাত চাপৰি বজাওক" তেন্তে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে প্রথমে জপিয়াই তাৰ পিছত হাত চাপৰি বজাব। ৩. শিশুসকলক সহজ নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে নির্দেশনা সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক। ক্রমান্বয়ে নির্দেশনাৰ জটিলতা বৃদ্ধি, যেনে- ○ ববোৱে কয়, হাত দুখন ওপৰলৈ তুলি লোৱা আৰু তাৰ পিছত জপিয়াই দিয়া ○ ববোৱে কয়, মূৰত কিতাপ এখন ৰাখি খোজ কাঢ়া ○ ববোৱে কয়, হাত দুখন দোলা দি খোজ কাঢ়া ○ ববোৱে কয়, মূৰৰ ওপৰত হাত ধৰি ভৰিৰ আঙুলিৰে খোজ কাঢ়া ○ ববোৱে কয়, এবাৰ হাত চাপৰি যোৱা, ২ বাৰ জপিয়াই ৩ খোজ আগুৱাই যোৱা ○ ববোৱে কয়, ভৰি দুখন স্পর্শ কৰা, কাষলৈ জপিয়াই যোৱা, এটা ভৰিৰে জপিওৱা	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সংগীত বজাওক আৰু শিশুসকলক কোঠাটোত ঘূৰি ফুৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। সংগীতটো মাজে মাজে থমকি ৰওক আৰু গতিবিধিৰ বাবে সহজ নির্দেশনা দিয়ক, যেনে "হপ লাইক এ বানি" বা "টুইর্ল লাইক এ ডান্সাৰ"। মজা কৰি থকাৰ সময়ত নির্দেশনা শুনা আৰু পালন কৰাত গুৰুত্ব দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কাম চলাই আছে; কার্য্যকলাপ য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "মোৰ শৰীৰ", আমি শৰীৰৰ বিভিন্ন অংশ আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰো। আমি শৰীৰৰ প্রতিটো অংগই কৰিব পৰা বিভিন্ন কার্য্যৰ বিষয়েও আলোচনা কৰিব পাৰিলোঁহেঁতেন।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • **অক্ষম শিশুসকলক অন্তর্ভুক্ত কৰা:** দিয়া নির্দেশনাসমূহ এনেধৰণৰ হোৱাটো নিশ্চিত কৰক যাতে সকলো শিশুৱেই কার্য্যকলাপটোত জড়িত হ'ব পাৰে।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C-৯.৪:** এটা জটিল কামৰ বাবে মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পায় আৰু একে কামৰ বাবে স্পষ্ট মৌখিক নিৰ্দেশনা আনক দিয়ে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, অংশগ্ৰহণৰ ইচ্ছা, উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বুজি পোৱা আৰু প্ৰদৰ্শন কৰা, মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পোৱা আৰু পালন কৰা আদি।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুসকলে কাৰ্য্যকলাপত লিপ্ত হোৱা আৰু দিয়া নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** কাৰ্য্যকলাপত তেওঁলোকে অংশগ্ৰহণ কৰাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মই কোন?: টাচ, ফিল এণ্ড গেছ
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	শিশু ঘৰৰ পৰা অনা বস্তু

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে চক্ৰ সময়ৰ আয়োজন কৰা। ২. ঘৰৰ পৰা কোনো বস্তু আনিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. বৃত্তৰ দৰে বহিবলৈ দিয়ক। ৪. প্ৰতিটো শিশুৱে নিজৰ বন্ধু-বান্ধৱীৰ আগত বস্তুটোৰ বিষয়ে কেইশাৰীমান ক'বলৈ সুযোগ দিয়ক।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক চকু মুদি দিব লাগে। বস্তু এটা লৈ পিঠিৰ পিছফালে লুকুৱাই ৰাখক। ২. বস্তুটোৰ বৰ্ণনা কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক সেইটো কি সেইটো অনুমান কৰিবলৈ কওক। সাঁথৰ বাক্যাংশ ব্যৱহাৰ কৰক যেনে: 'মই দীঘল, মই চিকচিকিয়া, মই খাবলৈ/চুমুক দিবলৈ অভ্যস্ত, মই কি?' (এখন চামুচ)। ৩. বস্তুটো অনুমান নকৰালৈকে প্ৰয়োজন অনুসৰি যিমান সূত্ৰ দিব। ৪. ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বস্তুটো শুদ্ধকৈ অনুমান কৰিলেই তেওঁলোকে নিজৰ শব্দৰে বৰ্ণনা কৰক। ৫. ইয়াৰ গুণাগুণ- ওজন, আকৃতি, টেক্সচাৰ, গোন্ধ ইত্যাদিৰ কথা কৈ কিয় অনুমান কৰে সেইটোও বুজাব লাগে।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	এটা স্পৰ্শ, অনুভৱ আৰু অনুমানৰ কার্য্যকলাপ কৰিব পাৰি, য'ত শিশুৱে চকু মুদি বস্তা বা বেগৰ পৰা বস্তু এটা উলিয়াই অনুভৱ কৰে। বস্তুটো কি সেইটো তেওঁলোকে অনুমান কৰে। তাৰ পিছত ইয়াৰ ওজন, আকৃতি, টেক্সচাৰ, গোন্ধ ইত্যাদিৰ দৰে গুণৰ কথা কৈ কেনেকৈ অনুমান কৰিলে বুজাই দিয়ে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ শৰীৰ, ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক' ইত্যাদি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শ ছবি ব্যৱহাৰ কৰক কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তু যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ, সোৱাদ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। লগতে নিশ্চিত হওক যে এই কার্য্যৰ বাবে চোকা বা জোঙা বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা নহয়। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** সংবেদনশীল ধাৰণাত শিশুৰ চোকা বিকাশ ○ **C-২.৫:** স্পৰ্শৰ অৰ্থত বৈষম্য বিকশিত কৰে • **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে ○ **C-৯.৭:** দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ ফলপ্ৰসূভাৱে সম্পন্ন কৰিবলৈ যথেষ্ট শব্দ জানে আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু বৰ্তমানৰ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি নতুন শব্দৰ অৰ্থ অনুমান কৰিব পাৰে

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়, পৰিয়ালত নিজকে চিনি পাবলৈ আৰম্ভ কৰে, আৰামদায়কভাৱে যোগাযোগ কৰে আৰু ইতিবাচক সঁহাৰি দিয়ে
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ পছন্দ-অপছন্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ বাবে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ মন কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰক, যেনে, 'আপোনাৰ বাবে "পৰিয়াল" শব্দটোৱে কি অর্থ বহন কৰে? পৰিয়ালবোৰে কেনেকৈ সহায় আৰু মৰম প্রদান কৰে?' পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্রহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্রহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক আৰু খেলত প্রাকৃতিক সামগ্রীসমূহ কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ঋতুসমূহ অন্বেষণ কৰক: বৈশিষ্ট্যসমূহৰ নাম আৰু বুজা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	A৪ আকাৰৰ শ্বীটত ঋতুৰ ফ্লেছকার্ড- গ্ৰীষ্ম, শীতকাল, বসন্ত, শৰৎ, বাৰিষা; ঋতুভিত্তিক বস্তুৰ ছবি কার্ড (কাপোৰ, খাদ্য, উৎসৱ, বতৰ), ৰং, ক্ৰেয়ন, কাগজ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. বিভিন্ন ঋতুৰ (গ্ৰীষ্ম, শীতকাল, বসন্ত, শৰৎ, বাৰিষা) কাপোৰ, খাদ্য, বতৰ, চৌপাশ আদিৰ ফ্লেছকার্ড প্ৰদৰ্শন কৰি আৰম্ভ কৰক আৰু শিশুসকলক ছবিখনত পোৱা বস্তুবোৰ চিনাক্ত কৰি নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ২. "আমি এই কাপোৰবোৰ কেতিয়া পিন্ধো?", "আমি এই কাপোৰ পিন্ধিলে কি হ'ব?", "চিত্ৰখনৰ বতৰ কেনেকুৱা?", "দুখন ছবিত কি বেলেগ বেলেগ বস্তু আছে (সেই দুখন ছবি দেখুৱাওক)?", "এইবোৰৰ ভিতৰত কোনটো বস্তু আপোনাৰো আছে আৰু কেতিয়া পিন্ধে?" "এই খাদ্য সামগ্ৰীৰ কোনটো আপুনি কেতিয়া খাইছে?", ইত্যাদি। ৩. শিশুৰ অভিজ্ঞতাৰ সামৰণি মাৰি ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত ঋতুৰ নাম ভাগ কৰা। ৪. ক্ৰিয়াৰ সৈতে ঋতুৰ বিষয়ে এটা ছন্দ কওক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ কওক।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. পাঁচোটা ঋতুৰ আটাইকেইটা নোট কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক কাপোৰ, খাদ্য, উৎসৱ আৰু বতৰ আদি বস্তুবোৰৰ ছবি উপযুক্ত ঋতুৰ অধীনত সাজিবলৈ কওক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে শিশুক এটা ঋতুৰ বিভিন্ন পৰিস্থিতিত ৰ'ল প্লে' কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক যেনে "ঠাণ্ডা অনুভৱ কৰিলে কি কৰিব?", "বৰষুণ আৰম্ভ হ'লে ছাতি নাথাকিলে কি কৰিব?", ইত্যাদি ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে ল'ৰা-ছোৱালীক নিজৰ প্ৰিয় ঋতুটো আঁকিবলৈ দিয়ক আৰু তেওঁলোকে ভাল পোৱা, ভাল নাপায়, খাই, পিন্ধিব, নিজৰ প্ৰিয় বতৰত উৎসৱ উদযাপন কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'উৎসৱ', 'উদ্ভিদ', 'জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই' বা 'খাদ্য', তেন্তে সেই উৎসৱবোৰ কি ঋতুত পালন কৰা হয়, গছ-গছনিৰ খেতি কৰা হয় বা পাত ঢালি দিয়া হয়, জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্ৰব্ৰজন বা আমি খোৱা খাদ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক, বিভিন্ন শিক্ষণ ধৰণ সমৰ্থন কৰিবলৈ অডিঅ' ভিজুৱেল ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, পৰ্যবেক্ষণ দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা, শ্ৰেণীবিভাজনৰ বুজাবুজি, সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা আৰু পৰিৱেশ সচেতনতা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তু চিনাক্ত কৰা আৰু ঋতুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক বিভিন্ন ঋতুৰ বাবে ভাল পোৱা। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আপুনি যদি ঠাণ্ডা অনুভৱ কৰে তেন্তে কি কৰিব?', 'আমি এই কাপোৰবোৰ পিন্ধি নাথাকিলে কি হ'ব?'। ঋতুৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্ৰহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** ঋতুভিত্তিক বস্তুৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখক আৰু খেলাৰ সময়ত বস্তুবোৰ কেনেকৈ শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হয় লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ছন্দযুক্ত শব্দ বিচাৰি উলিওৱা: ষ্ট্রিং চিনা, চিনাক্ত কৰা, সৃষ্টি কৰা	50
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ছন্দযুক্ত শব্দৰ ছবি কার্ড	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক বৃত্তৰ দৰে বহি এটা ছন্দ গাবলৈ দিয়ক। ২. একাধিক উদাহৰণক একে ধৰণৰ শব্দৰ শব্দ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি শব্দৰ ছন্দৰ ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা। ৩. শিশুক ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক আৰু শিশুক প্রতিবাৰ ছন্দযুক্ত শব্দ শুনিলে হাত চাপৰি বজাবলৈ বা বুঢ়া আঙুলি এটা তুলিবলৈ কওক বা ছন্দৰ শব্দটোৰ আগত থমকি ৰওক আৰু শিশুসকলক অনুমান কৰিবলৈ কওক যে তাৰ পিছত কি আহিব পাৰে। ৪. বাৰ দৰে সৰল আৰু অর্থহীন ছন্দযুক্ত শব্দৰ ডোঙা নির্মাণ কৰি শিশুৰ সৈতে ছন্দযুক্ত শব্দৰ খেল খেলক। মা, ৰা, কা, লা, শা, পা, য়া... প্রতিটো শিশুৱে ডোঙাত যোগ দিয়ে।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক কার্য্যকলাপ। ২. ইয়াৰ পিছত মালা, তালা, কলা, নালা আদি শব্দৰ শব্দত অর্থপূর্ণ ষ্ট্রিং যোগ কৰক আৰু তাৰ পিছত মাকধি, লক্ষী, কাকধি আদি জটিল ষ্ট্রিং যোগ কৰি যাওক।	১. শিশুক ছন্দযুক্ত শব্দৰ কেইখনমান ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক। ২. শিশুৰ সৈতে তলত দিয়া ছন্দযুক্ত শব্দৰ খেল খেলক। - ছন্দযুক্ত শব্দৰ গোট এটাৰ পৰা অদ্‌ভুতটো বিচাৰি উলিয়াওক - শব্দৰ গোটৰ পৰা ছন্দযুক্ত শব্দৰ যোৰ বিচাৰি উলিয়াওক

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিক্ষকসকলে শিশুসকলক ছন্দযুক্ত শব্দৰ কেইখনমান ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। যিকোনো ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু শিশুৱে ছবিখনত থকা সেই শব্দটোৰ বাবে অর্থহীন/অর্থহীন ছন্দৰ শব্দ শ্বেয়াৰ কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ শৰীৰ, ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', সম্প্রদায়ৰ সহায়ক', তেন্তে এই বিষয়বস্তুৰ পৰা সহজ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি ছন্দযুক্ত শব্দ শিকাব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্রকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পর্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰত সঁহাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়া শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা ভাষা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। 50 ○ **C-১০.১:** ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকশিত কৰে আৰু ধ্বনি/বৰ্ণসমূহক শব্দত মিহলাই আৰু L১ ত শব্দক ধ্বনি/বৰ্ণলৈ বিভক্ত কৰে।।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সামাজিক-আৱেগিক দক্ষতা বিকাশ কৰে; সৃষ্টিশীলতা; জ্ঞানমূলক বিকাশ; কল্পনাশক্তি বৃদ্ধি কৰা; ভাষাৰ বিকাশ; শব্দভাণ্ডাৰ নিৰ্মাণ।
কি হ'ব পাৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছেনে?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্তকৰণৰ বাবে শিশুৰ সঁহাৰি/সমূহ, ইনট'নেচনৰ সৈতে কবিতা আবৃত্তি, কণ্ঠৰ মডুলেচন, আৰু অভিব্যক্তি আদি পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আলোচনাৰ সময়ত আৰু খেল খেলাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'এইটো কিয় ছন্দযুক্ত শব্দ নহয়?' "যদি আপুনি ইয়াক ছন্দযুক্ত হোৱাটো বিচাৰে তেন্তে কোনটো শব্দ বেছি উপযুক্ত হ'ব?" • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শিশুৱে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰ আৰু নতুন শব্দ নিৰীক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	বৰ্ণমালা চিনাক্ত কৰা: L১ ৰ সাধাৰণ বৰ্ণমালাক শব্দৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা আৰু চিনাক্ত কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ছবিৰ কার্ড, চিঠিৰ কার্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. একেটা শব্দৰে আৰম্ভ কৰি ছবি প্ৰদান কৰা- শিশুসকলক আৰম্ভণিৰ শব্দ চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰা- একেটা শব্দৰ পৰা অন্য নাম। বস্তু/শব্দ/নাম ২. শিশুক বিশেষ শব্দৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বস্তুৰ ছবি বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰা ৩. হিপৰ পৰা ছবিসমূহ সজাই পৰাই দিয়া শব্দ অনুসৰি শ্ৰেণীভুক্ত কৰক। ৪. শিশুক প্ৰদত্ত শব্দৰ পৰা আৰম্ভ নোহোৱা বস্তু বা ছবি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা	১. শিশুক এটা বিশেষ শব্দৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বস্তুৰ ছবি বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু তাৰ পিছত সেই ধ্বনিৰ এটা প্ৰতীক (আখৰ/অক্ষৰ) প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক স্পৰ্শ আখৰ অনুভৱ কৰিবলৈ দিয়ক, বতাহ, পানী, বালি, কাগজত ৰং, পিঠাগুৰি বা আঙুলি ৰঙেৰে ডুবাই চিঠি/অক্ষৰ লিখক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুসকলক গল্পপুথি, প্যাম্ফ্লেট, বাতৰি কাকত আৰু আলোচনীত চিঠি বিচাৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। • এটা চিঠি/অক্ষৰৰ ডোঙা বনাওক- শিশুৱে দেখুওৱা আখৰবোৰ চিনি পায় আৰু এটা এটাকৈ বৃত্তত ইয়াৰ পৰা আৰম্ভ হোৱা কিবা এটা শ্বেয়াৰ কৰে। • মিউজিকেল চকীৰ দৰে চিঠি/ অক্ষৰ খেল খেলক প্ৰতিখন চকীত এটাকৈ আখৰ/ অক্ষৰ ৰাখে- সংগীত বন্ধ হ'লে শিশুৱে চকীত উপস্থিত থকা চিঠি/ অক্ষৰক চিনি পাব লাগে আৰু তাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি এটা বস্তু/শব্দৰ নাম দিব লাগে
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	নাই
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-১০.৩:** লিপিৰ (L১) বৰ্ণমালাৰ সকলো আখৰ (অক্ষৰৰ ৰূপ) চিনি পায় আৰু এই জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰি শব্দ পঢ়া-শুনা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ধাৰণা বিকাশ; সামাজিক দক্ষতা; স্মৃতি; শব্দভাণ্ডাৰ নির্মাণ; অন্বেষণ, সৃষ্টিশীলতা, শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ ধ্বনি/আখৰ/অক্ষৰ চিনিব পৰা ক্ষমতা, শব্দ আৰু বস্তু গঠন আৰু চিনাক্তকৰণৰ দক্ষতা নিৰীক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ভূমিকা পালন: পৰিয়াল, সম্পৰ্ক আৰু বৃত্তি বুজি পোৱা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	উৎসৱ আৰু জন্মদিন উদযাপনৰ দৰে বিভিন্ন চেটআপৰ প্ৰপ, বিভিন্ন সাজ-পোছাক, আনুষংগিক সামগ্ৰী, বিভিন্ন পেছাদাৰীৰ সঁজুলি

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ড্রেছিং-আপ সামগ্ৰী সাজু কৰি (যেনে, গোঁফ, চশমা, লাঠি, স্কাৰ্ফ, দীঘল চাৰ্ট) এটা ৰ'ল-প্লে কার্য্যকলাপ পৰিচালনা কৰা। ২. শিশুক পৰিয়ালৰ সদস্যৰ ভূমিকা পালন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. আন ল'ৰা-ছোৱালীক চিত্ৰিত চৰিত্ৰটোৰ অনুমান কৰিবলৈ দিয়ক।	১. সঁজুলিৰ ব্যৱহাৰকে ধৰি বিভিন্ন বৃত্তিৰ সৈতে জড়িত সামগ্ৰীৰে ভূমিকা-প্লে কার্য্যকলাপ পৰিচালনা কৰা। ২. শিশুসকলক বিভিন্ন পেছাদাৰী (যেনে, ডাক্তৰ, শিক্ষক, চকীদাৰ, ডাকঘৰৰ) ভূমিকা পালন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. আন ল'ৰা-ছোৱালীক চিত্ৰিত চৰিত্ৰটোৰ অনুমান কৰিবলৈ দিয়ক।	১. বিভিন্ন ভূমিকাৰ বাবে সামগ্ৰীৰে ৰ'ল-প্লে কার্য্যকলাপ পৰিচালনা কৰা। ২. আগতেই চেটআপৰ সিদ্ধান্ত লওক, যেনে জন্মদিনৰ পার্টি বা উৎসৱ উদযাপন। ৩. শিশুসকলক বিভিন্ন ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু তেওঁলোকে অনুভৱ কৰা বা শুনা পৰিস্থিতিসমূহ প্ৰণয়ন কৰা। ৪. তেওঁলোকৰ অভিনয়ত ইম্প্ৰভাইজেচন আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ অনুমতি দিব লাগে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক চকু মুদি বৃত্তৰ দৰে বহিবলৈ কওক আৰু আগৰ দিনটো বা ছুটিৰ দিনটো কেনেকৈ কটালে সেই বিষয়ে কেইমিনিটমান চিন্তা কৰিবলৈ কওক। তেওঁলোকে আইন প্ৰণয়ন কৰক আৰু গোটৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	মই আৰু মোৰ পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সহায়কসকলক থিমৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰক আৰু তেওঁলোকৰ অভিনয় দক্ষতাক উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক মনৰ কথা প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। • আনৰ আৱেগক সন্মান কৰক। • তেওঁলোকৰ অভিনয় দক্ষতাৰ বাবে প্ৰশংসা। • প্ৰতিটো শিশুৰ অংশগ্ৰহণ নিশ্চিত কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C-৯.৩:** সাৱলীলভাৱে কথা পাতিব পাৰে আৰু অর্থপূর্ণ কথা-বতৰা পাতিব পাৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	বিভিন্ন আৱেগ/মানুহৰ স্বীকৃতি, আৰামদায়ক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ, শব্দৰ ফলপ্ৰসূ ব্যৱহাৰ, শাৰীৰিক নমনীয়তাৰ বিকাশ, সমনীয়া আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ, কোনো গোটৰ (পৰিয়াল আৰু সম্প্ৰদায়) অন্তর্গত ব্যক্তি হিচাপে নিজকে স্বীকৃতি দিয়া।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে কথা কওঁতে, ভূমিকা নাটক কৰি থকাৰ সময়ত নিৰীক্ষণ কৰক। • নিয়মীয়া কথা-বতৰাত তেওঁলোকৰ আত্মবিশ্বাসৰ স্তৰ, শব্দভাণ্ডাৰ আৰু নিজৰ আত্মবিশ্বাস প্ৰকাশ কৰাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ আত্মবিশ্বাস নিৰীক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ ৰঙীন ভাৰত: বৈচিত্র্য অন্বেষণ, বুজিব আৰু প্রশংসা কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ডাঙৰ ৰাজনৈতিক মানচিত্র, বিভিন্ন ৰাজ্যৰ খাদ্য, নৃত্য, উৎসৱ, সাজ-পোছাক আদিৰ ফ্লেছ কার্ড, প্রতিখন ৰাজ্যৰ ফোনত লোকসংগীত

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. বেৰত এটা ডাঙৰ ৰাজনৈতিক মেপ পেষ্ট কৰি কেন্দ্রত সকলো ফ্লেছকার্ড প্রদর্শন কৰি তাৰ চাৰিওফালে অর্ধবৃত্ত বনাওক। ২. ফ্লেছকার্ডৰ এটা শ্রেণীৰ নাম লিখা আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকে ক'ৰবাত জনা বা দেখা বস্তুবোৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক। উদাহৰণস্বৰূপে, খাদ্যৰ শ্রেণীৰ পৰা শিশুসকলক আগতে দেখা বা খোৱা বাচনবোৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলে প্রতিটো শ্রেণীৰ বাবে বাছি লোৱা বস্তুবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি "এইটো কোনটো খাদ্য?", "আপুনি এই খাদ্য ক'ত খালে?", "আপুনি কোনোবাই এই পোছাক পিন্ধা দেখিছেনে?" আদি সকলো ৰাজ্য নির্দিষ্ট ছবিৰ কার্ড একেলগে ৰাখিলে। ৪. প্রতিখন ৰাজ্যৰ নাম, খাদ্য, নৃত্য, সাজ-পোছাক, উৎসৱ আদি উল্লেখ কৰি কথা কওক আৰু সেই ৰাজ্যখন মানচিত্রত চিহ্নিত বা আঙুলিয়াই দিয়ক।	১. এখন ৰাজ্যৰ লোকগীত বজাই ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে নাচি থাকোঁতে এখন ৰাজ্যৰ ফালে আঙুলিয়াই তাৰ নাম দি চিহ্নিত কৰক। যেনে ভাংৰা বিট খেলা আৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে নাচি থকাৰ সময়ত পঞ্জাৱৰ ফালে আঙুলিয়াই ল'ৰা-ছোৱালীৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা। ২. "পঞ্জাৱলৈ কোনে গৈছে?", "আপুনি পঞ্জাৱৰ কোনোবাক চিনি পায়নে?", "আপুনি পঞ্জাৱত জনপ্রিয় কিবা এটা খাইছেনে?" আদি। ৩. সকলো শিশুৱে নিজৰ চিনাকি ৰাজ্যৰ বাবে নিজৰ অভিজ্ঞতা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু তাৰ পিছত ৰাজ্যৰ নৃত্য, খাদ্য, সাজ-পোছাক, উৎসৱ আদিৰ ফ্লেছকার্ড দেখুৱাই ৰাজ্যখনৰ সামৰণি মাৰিব। ৪. সকলো শিশুৱে যাতে নিজৰ অভিজ্ঞতা ভাগ-বতৰা কৰাৰ সুযোগ পায় আৰু শিশুৱে চিনাকি ভাৰতৰ সকলো ৰাজ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ সুবিধা লাভ কৰাটো নিশ্চিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশু আৰু তেওঁলোকৰ পিতৃ-মাতৃৰ সৈতে শিতানত ৰাজ্যসমূহৰ প্রদর্শন সৃষ্টি কৰি তেওঁলোকৰ পৰম্পৰাগত সাজ-পোছাকত সাজ-পোছাক পৰিধান কৰি কেন্দ্রত ৰাজ্যিক খাদ্য আনিব। অভিভাৱক আৰু শিশুসকলক সকলোৰে লগত নিজৰ অৱস্থা আৰু খাদ্যৰ বিষয়ে কথা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'সম্প্রদায়, উৎসৱ, খাদ্য', তেন্তে সাংস্কৃতিক আৰু আঞ্চলিক বৈচিত্র্যৰ বাবে বিভিন্ন অঞ্চলত সাজ-পোছাক, খাদ্য, উৎসৱ আৰু জীৱন-যাপনৰ পদ্ধতিৰ পৰিৱর্তনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • **বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰক।** • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ** সৃষ্টি কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা**

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.৬:** আৰ্তজনৰ সময়ত আনৰ প্ৰতি (জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদকে ধৰি) দয়া আৰু সহায় প্ৰদৰ্শন কৰে। • **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পৰ্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.৫:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰশংসা কৰে। • **CG-১৩:** শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। ○ **C-১৩.৩:** পৰ্যবেক্ষণ, আচৰিত, কৌতুহল আৰু অন্বেষণ: বস্তুৰ ক্ষুদ্ৰ বিৱৰণ পৰ্যবেক্ষণ কৰে, আচৰিত কৰে আৰু বিভিন্ন ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি অন্বেষণ কৰে, বস্তুৰ সৈতে টিংকাৰ কৰে, প্ৰশ্ন কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	মৌখিক ভাষাৰ দক্ষতা, শুনা বুজাবুজি, পৰ্যবেক্ষণ দক্ষতা, সামাজিক-আৱেগিক দক্ষতা যেনে আনৰ প্ৰতি গ্ৰহণযোগ্যতা আৰু সন্মান, সামাজিক সম্পৰ্কৰ বুজাবুজি।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• আনৰ প্ৰতি যত্ন লোৱা, মমতা আৰু সন্মানৰ দৰে সামাজিক আচৰণৰ বুজাবুজি মন কৰক। • শিশুৱে নিজৰ বিষয়ে আত্মবিশ্বাসেৰে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ সক্ষম হয় নেকি পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা: খাদ্য, উৎসৱ, সাজ-পোছাক আদিৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখিব আৰু খেলত ফ্লেছ কাৰ্ড কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়, লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	স্মৃতিৰ যাদু: বস্তু, শব্দ আৰু আৰ্হি মনত পেলাওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	একো নাই

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে বৃত্তৰ দৰে বহিব। ২. এটা শব্দ ডাঙৰকৈ কওক, পিছৰ বহা শিশুটিয়ে সেই শব্দটো আওৰাই আৰু এটা যোগ কৰে আৰু তাৰ পিছত পিছৰ শিশুৰেও একে কাম কৰে। ৩. এইটো বিষয়ভিত্তিক শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তুলিবলৈও নির্দিষ্ট বিষয়বস্তুৰ আশে-পাশে হ'ব পাৰে। কাৰণ যেনে: ফলমূল, শাক-পাচলি, সম্প্রদায়ৰ সহায়ক, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই আদি।	১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে বৃত্তৰ দৰে বহিব। ২. চীনা ফুচফুচানি খেলা - শিক্ষকে শিশুৰ কাণত এটা শব্দ কয়, শিশুৱে শব্দটো আওৰাই আৰু এটা যোগ কৰে আৰু আগলৈ শ্বেয়াৰ কৰে ইত্যাদি ইত্যাদি। ৩. এইটো বিষয়ভিত্তিক শব্দভাণ্ডাৰ গঢ়ি তুলিবলৈও নির্দিষ্ট বিষয়বস্তুৰ আশে-পাশে হ'ব পাৰে। কাৰণ যেনে: ফলমূল, শাক-পাচলি, সম্প্রদায়ৰ সহায়ক, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই আদি।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	৫ টা বস্তু দেখুৱাওক আৰু নাম দিয়ক, কেইছেকেণ্ডমানৰ পিছত বস্তুবোৰ লুকুৱাওক। শিশুৱে বস্তুবোৰ কি আছিল সেই কথা মনত পেলাব পাৰে আৰু আনৰ লগত শ্বেয়াৰ কৰিব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে', মোৰ শৰীৰ, ফল-মূল, জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই, পৰিবহণৰ মাধ্যম', তেন্তে এই বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্রকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পর্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১৩:** শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্রেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্রিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। ○ **C-১৩.২:** স্মৃতিশক্তি আৰু মানসিক নমনীয়তা: পর্যাপ্ত কর্ম স্মৃতিশক্তি, মানসিক নমনীয়তা (যথাযথভাৱে মনোযোগ বজাই ৰাখিবলৈ বা স্থানান্তৰিত কৰিবলৈ), আৰু আত্মনিয়ন্ত্রণ (আৱেগিক কার্য্য বা সঁহাৰি প্রতিহত কৰিবলৈ) বিকশিত কৰে যিয়ে তেওঁলোকক গাঁথনিগত পৰিৱেশত শিক্ষণত সহায় কৰিব।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধি, শব্দৰ স্মৃতি, স্মৃতিশক্তি, স্মৰণ, খেলি থাকোঁতে সহযোগিতা, উপভোগ আদিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক প্রতিক্রিয়া:** খেল খেলি থাকোঁতে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** বিভিন্ন শব্দৰ বিষয়ে সজাগতা, অংশগ্রহণ আৰু জড়িততা, কৌতুহল, স্মৃতিশক্তি, স্মৃতিশক্তি, মনোযোগ, সিদ্ধান্ত গ্রহণ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** বিভিন্ন বিষয়ৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক আৰু খেলত প্রাকৃতিক সামগ্রীসমূহ কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	সপ্তাহ আৰু মাহ: নাম, আলোচনা আৰু সহযোগী অনুষ্ঠান
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	চাৰ্ট পেপাৰ, ৰং/ক্ৰেয়ন আৰু এটা কেলেণ্ডাৰ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা যেনে কালি অংগনবাড়ীৰ পৰা উভতি আহি কি কৰিলে, কালি ৰাতিৰ আহাৰত কি খালে, আজি ঘৰলৈ উভতি যোৱাৰ পিছত কি কৰিব বিচাৰিছে, কাইলৈ কোনটো খেল খেলিব বিচাৰিছে, সেইবোৰৰ বিষয়ে জানিবলৈ কওক। কথা পাতি থাকোঁতে কালি, আজি আৰু কাইলৈৰ দৰে ধাৰণা অন্তৰ্ভুক্ত কৰক। ২. "আপুনি কেতিয়া অংগনবাড়ীলৈ আহে?", "আপুনি কেতিয়া অংগনবাড়ীলৈ নাহে?" "আপুনি আপোনাৰ উইকেণ্ড/ছুটীত কি কৰে?" ৩. শিশুৰ জন্মদিন আৰু উৎসৱবোৰ কেলেণ্ডাৰত চিহ্নিত কৰি তেওঁলোকৰ জন্মদিন আৰু তেওঁলোকে পালন কৰা উৎসৱৰ বিষয়ে শ্বেয়াৰ আৰু কথা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক, "আপুনি জন্মদিনত কি কৰিবলৈ ভাল পায়?", "আপুনি (নাম) উৎসৱত কি খায়/পিন্ধে?", ""আপুনি কাৰ লগত জন্মদিনটো কটাবলৈ ভাল পায়?" ৪. এটা ডিছপ্লে বৰ্ড ডিজাইন কৰক য'ত তাৰিখ, দিন আৰু মাহটো প্ৰতিদিনে চিত্ৰিত কৰিব পাৰি।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ খেলা বা দুপৰীয়াৰ আহাৰ গ্ৰহণৰ সময়ৰ বিষয়ে চাৰ্টত সপ্তাহৰ দিনবোৰৰ নামেৰে সাপ্তাহিক ৰুটিন প্লেন তৈয়াৰ কৰক আৰু ৰুটিন অনুসৰণ কৰিবলৈ দৈনিক প্লেনটো ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. 'চাৰ্কল টাইম'ৰ সময়ত ডিছপ্লে ব'ৰ্ডলৈ আঙুলিয়াই দিন, সপ্তাহৰ দিন আৰু মাহৰ কথা ক'ব আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক দিনটো চিনাক্ত কৰিবলৈ দিব। উদাহৰণস্বৰূপে তেওঁলোকক সুধিব "আজি কি দিন আৰু তাৰিখ?" ৪. 'চাৰ্কল টাইম'ৰ সময়ত প্ৰতিদিনে ডিছপ্লে ব'ৰ্ড আৰু কেলেণ্ডাৰত পুনৰ দৰ্শন কৰি অংগনবাড়ীৰ তাৰিখ, দিনটোৰ নাম, মাহ আৰু যিকোনো বিশেষ অনুষ্ঠানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব লাগে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে প্ৰতিটো মাহৰ আৰম্ভণিতে প্ৰতিটো মাহৰ বাবে শিশুৰ জন্মদিন আৰু উৎসৱৰ সৈতে অংগনবাড়ী কেলেণ্ডাৰ বনাওক আৰু অংগনবাড়ীত জন্মদিন, উৎসৱ আৰু বন্ধৰ দিনবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ তাৰ উল্লেখ কৰক। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে ল'ৰা-ছোৱালীক কেলেণ্ডাৰত তেওঁলোকৰ জন্ম তাৰিখ, দিন, বন্ধৰ দিন চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক আৰু 'চাৰ্কল টাইম'ৰ সময়ত সেই দিনবোৰৰ বিষয়ে ক্লাছৰ সৈতে কথা পাতিব লাগে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', 'মোৰ সম্প্ৰদায়', তেন্তে পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ জন্মদিন আৰু দেশজুৰি অনুষ্ঠিত হোৱা উৎসৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক যিবোৰ শিশুৱে স্পৰ্শ কৰিব পাৰে, সোৱাদ ল'ব পাৰে আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে ○ **C-৮.১০:** মিনিট, ঘণ্টা, দিন, সপ্তাহ, আৰু মাহত সময়ৰ সৰল জোখ-মাখ কৰে

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ক্রমবিন্যাস, প্রকাশৰ ক্ষমতা, পর্যবেক্ষণ ক্ষমতা, শ্রেণীবিভাজন আদিৰ দক্ষতা, সাৱলীলভাৱে কথা-বতৰা পাতে, সহজ সমস্যা সমাধান কৰে, মৌখিক নির্দেশনা বুজি পায়।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে যদি সময় আৰু ক্রমৰ বিষয়ে কিছু জ্ঞান আহৰণ কৰিছে তেন্তে পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুসকলে অতীতৰ পৰিঘটনাবোৰ মনত পেলাব পাৰে নেকি আৰু তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক। • ভাষা, শব্দভাণ্ডাৰ, পর্যবেক্ষণ আৰু সৃষ্টিশীলতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শব্দৰ খেল: ব্ৰেক, যোগদান আৰু চিলেবল সলনি কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	আ-কাৰ ই-কাৰবিহীন বস্তুৰ অক্ষৰ কার্ড আৰু ছবি কার্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে এটা বৃত্তত ছন্দময় সুৰত 'মা... মা... মা...'ৰ দৰে শব্দ এটা বনাওক আৰু তাৰ পিছত 'কা... কা... কা...'ৰ দৰে আন একবর্ণ ব্যৱহাৰ কৰি শিশুৰ সৈতে এই কথাটো বৃদ্ধি কৰক। ২. শিশুক বিভিন্ন একবর্ণ শুনিবলৈ আৰু ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ একাধিক সুযোগ দিয়াটো নিশ্চিত কৰক আৰু সেইবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ৩. শিশুক বিভিন্ন একবর্ণ ব্যৱহাৰ কৰি ধ্বনি পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক কার্য্যকলাপ। ২. বৃত্তৰ ৰূপত শিশুসকলক অমাত্ৰ চিনাকি বস্তুৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাই বস্তুবোৰৰ নাম দিবলৈ কওক। ৩. শব্দটোৰ প্ৰতিটো শব্দাংশত জোৰ দি শব্দটো পুনৰাবৃত্তি কৰি তাৰ পাছত 'ক (চাপৰি)... ল (চাপৰি)'ৰ দৰে হাত চাপৰি বজাব আৰু শিশুসকলক খোজবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব। ৪. শিশুসকলক বিভিন্ন অমাত্ৰাৰ বস্তু যেনে 'ক (চাপৰি)... ম (তালি)... ল (তালি)'ৰ সৈতে অনুশীলন কৰিবলৈ দিয়ক আৰু প্ৰতিটো শিশুৱে ঘূৰণীয়াকৈ সুযোগ পোৱাটো নিশ্চিত কৰক।	১. ৪-৫ বছৰ বয়সৰ পৰা পদক্ষেপসমূহ পুনৰাবৃত্তি কৰক কার্য্যকলাপ। ২. শিশুসকলক এখন ছবিৰ কার্ড দেখুৱাই বস্তুটোৰ নাম দিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. বস্তুটোৰ কাষত প্ৰাসংগিক অক্ষৰ কার্ড ৰাখি নামটোৰ প্ৰতিটো চিলেবল পুনৰাবৃত্তি কৰি এটা শব্দ বনাব যেনে কলম ছবি বস্তুৰ সৈতে, 'ক... ল... ম...' আওৰাই তাৰ লগত অক্ষৰ কার্ড ক... ল... ম... ৰাখক। ৪. বর্ণমালাৰ কার্ডবোৰ ৰাখিবলৈ প্ৰদর্শনৰ পৰা আৰম্ভ কৰক আৰু ছবি কার্ডৰ কাষে কাষে প্ৰতিটো চিলেবল কওক আৰু প্ৰতিটো শিশুক বিভিন্ন বস্তুৰ বাবে নিজৰ বাবে পাল পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বস্তুটো চিনাক্ত কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ আৰম্ভণিৰ শব্দবোৰ চিনি পাবলৈ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে আলোচনা কৰক। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে প্ৰতিটো চুকত এখনকৈ অক্ষৰ/পোষ্টাৰ কার্ড ৰাখি কোঠাটোত অক্ষৰ কোণ বনাওক আৰু কেন্দ্ৰত একাধিক ছবিৰ কার্ড ৰাখক। তাৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক কার্ডবোৰ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰি যিবোৰ বর্ণমালাৰ চুকেৰে আৰম্ভ কৰে সেইবোৰত ৰাখিব লাগে। শিশুসকলক পুনৰাবৃত্তি কৰিও বর্ণমালাৰ চুকত ছবি কার্ড ৰাখিব পাৰি, যিবোৰৰ সৈতে তেওঁলোকে শেষ কৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি' বা 'জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই', তেন্তে বস্তুবোৰৰ টেক্সচাৰ, ৰং আৰু আকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে ○ **C-১০.১:** ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকশিত কৰে আৰু ধ্বনি/বর্ণসমূহক শব্দত মিহলাই আৰু L১ ত শব্দক ধ্বনি/বর্ণলৈ বিভক্ত কৰে। ○ **C-১০.৩:** লিপিৰ (L১) বর্ণমালাৰ সকলো আখৰ (অক্ষৰৰ ৰূপ) চিনি পায় আৰু এই জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰি শব্দ পঢ়া-শুনা কৰে

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ, আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ, জ্ঞানমূলক বিকাশ; নতুন শব্দ গঠন কৰিবলৈ বিভিন্ন ধ্বনি আৰু আখৰ অন্বেষণ কৰে; নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে; আত্মসন্মানৰ বিকাশ, আত্মপ্রকাশ। 56
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• ল'ৰা-ছোৱালীয়ে শব্দবোৰৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিব পাৰে নেকি, হয় আৰম্ভণিৰ আখৰ, মাজৰ আখৰ বা শেষ আখৰ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নিজকে বুজি পোৱা: মোৰ পছন্দ/পছন্দ/পছন্দ/অপছন্দ
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন আৱেগৰ ছবি কার্ড, পুৰণি -আলোচনী, বাতৰি কাকত, কেঁচী, আঠা, ৰং পেঞ্চিল আৰু কাগজ।

57

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক কাহিনী কোৱা বা কিতাপ পঢ়া। মূল বিন্দুবোৰত থমকি ৰওক আৰু তেওঁলোকে যি হৈ আছে সেয়া ভাল পায় নে বেয়া পায় সেইটো ইংগিত দিবলৈ কওক। তেওঁলোকৰ পছন্দৰ বিষয়ে বুজাবলৈ তেওঁলোককক উৎসাহিত কৰক। ২. বিভিন্ন মুখৰ অভিব্যক্তি (সুখী, দুখী, খং আদি) থকা এখন বর্ড তৈয়াৰ কৰি শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অনুভৱৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰা মুখখনলৈ আঙুলিয়াই দিবলৈ কওক। তেওঁলোকে কিয় তেনে অনুভৱ কৰে সেই বিষয়ে কথা পাতিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. পুৰণি আলোচনী বা বাতৰি কাকত, কেঁচি, আঠা, কাগজ আদি দিব লাগে। শিশুসকলক তেওঁলোকে ভাল পোৱা বস্তুৰ ছবি (খেলনা, জীৱ-জন্তু, খাদ্য) কাটি উলিয়াবলৈ কওক আৰু এটা কোলাজ বনাবলৈ কওক। তাৰ পিছত তেওঁলোকে নিজৰ কোলাজ শ্বেয়াৰ কৰিব পাৰে আৰু নিজৰ পছন্দৰ বিষয়ে বুজাব পাৰে। ২. বিভিন্ন আৱেগ (সুখী, দুখী, আচৰিত) অভিনয় কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক আৱেগ অনুমান কৰিবলৈ দিয়ক। তাৰ পিছত, কিছুমান বিশেষ পৰিস্থিতিত (যেনে, উপহাৰ পোৱা, খেলনা হেৰুৱা) তেওঁলোকে কেনে অনুভৱ কৰিব সেইটো দেখুৱাবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক প্ৰিয় স্মৃতি বা অভিজ্ঞতা আৰু ই তেওঁলোকৰ বাবে কিয় বিশেষ সেই বিষয়ে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ কওক। অংকন, গল্প কোৱা বা সৰল মৌখিক ভাগ-বতৰাৰ জৰিয়তে এই কাম কৰিব পাৰি।	

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আইনা আৰু শিল্প সামগ্ৰীৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু শিশুসকলক আত্মচিত্ৰ আঁকিবলৈ কওক। তেওঁলোকে ভাল পোৱা বা তেওঁলোকৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাবোৰ অংকনত অন্তর্ভুক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে শিশুসকলক সুখী, দুখী, বা খঙাল হ'লে কেনে অনুভৱ হয় সেই বিষয়ে আঁকিবলৈ কওক। তেওঁলোকে নিজৰ অংকনবোৰ শ্বেয়াৰ কৰি গোটটোক বুজাব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক, বিভিন্ন শিক্ষণ ধৰণ সমর্থন কৰিবলৈ অডিঅ' ভিজুৱেল ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.২:** বিভিন্ন আৱেগক চিনি পায় আৰু সেইবোৰক উপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ইচ্ছাকৃত প্ৰচেষ্টা চলায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ফাইন মটৰ দক্ষতা, সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা, জ্ঞানমূলক বিকাশ, ভাষা আৰু যোগাযোগ দক্ষতা, আৱেগিক প্ৰকাশ আৰু সাংস্কৃতিক সজাগতা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** সকলো শিশুৱে অংশগ্ৰহণ কৰে আৰু নিজৰ ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰে। • **ভাষা বিকাশ:** তেওঁলোকে কেনেকৈ কথা কয় আৰু নিজৰ চিন্তা আৰু আৱেগ প্ৰকাশ কৰে পৰ্যবেক্ষণ কৰা আৰু সমনীয়াৰ সৈতে আলোচনাত লিপ্ত হোৱা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক: পৰিস্থিতি অনুসৰি বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব? 	প্রয়োজন নাই

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক জনাওক যে আপুনি কিছুমান নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে শিক্ষকে কোৱাৰ দৰে কৰিব লাগিব। উদাহৰণ স্বৰূপে: যদি শিক্ষকে কয় "নীলা ৰঙৰ এটা বস্তু বিচাৰা" তেন্তে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে গৈ নীলা ৰঙৰ বস্তু এটা পাব। ২. শিশুসকলক তলত দিয়া সহজ নির্দেশনাসমূহ দিয়ক আৰু তেওঁলোকে নির্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক • ৰঙা ৰঙৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক • বৃত্তাকাৰ আকৃতিৰ বস্তু এটা বিচাৰক • বর্গক্ষেত্রৰ আকৃতিৰ বস্তু এটা বিচাৰক • কোমল বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক • গধুৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক • সেউজীয়া ৰঙৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক	১. শিশুসকলক জনাওক যে আপুনি তেওঁলোকক দুটা নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে শিক্ষকে কোৱাৰ দৰে কৰিব লাগিব। উদাহৰণস্বৰূপে: যদি শিক্ষকে কয় "এটা বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক যিটোৰ ৰং নীলা আৰু আকৃতিৰ বৃত্ত" তেন্তে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে গৈ এনেকুৱা এটা বস্তু পাব যিটোৰ ৰং নীলা আৰু আকৃতিৰ বৃত্ত। ২. শিশুসকলক তলত দিয়া সহজ নির্দেশনাসমূহ দিয়ক আৰু তেওঁলোকে নির্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক • ৰং ৰঙা আৰু বর্গক্ষেত্রৰ আকৃতিৰ বস্তু এটা বিচাৰক • এনেকুৱা বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক যিটোৰ ৰং বাদামী আৰু গধুৰ • ৰঙা আৰু কঠিন দুয়োটা ধৰণৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক • বৃত্তাকাৰ আকৃতিৰ আৰু গধুৰ বস্তু এটা বিচাৰক • ৰঙা আৰু কোমল দুয়োটা ধৰণৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক • বগা আৰু অণ্ডাকাৰ দুয়োটা ধৰণৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক • ক'লা আৰু সৰু দুয়োটা ধৰণৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক • সেউজীয়া আৰু ডাঙৰ দুয়োটা বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক টোকা - নিশ্চিত হওক যে আপুনি এনে নির্দেশনা দিয়ে যিয়ে শিশুৰ চৌপাশত উপস্থিত বস্তুৰ বর্ণনা কৰে।	১. শিশুসকলক জনাওক যে আপুনি তেওঁলোকক ৩টা নির্দেশনা দিব আৰু তেওঁলোকে শিক্ষকে কোৱাৰ দৰে কৰিব লাগিব। উদাহৰণস্বৰূপে: যদি শিক্ষকে কয় "এটা বস্তু নীলা ৰঙৰ আৰু বৃত্তৰ আকৃতিত বিচাৰি উলিয়াওক, আৰু টেবুলত ৰাখক" তেন্তে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে গৈ নীলা ৰঙৰ আৰু বৃত্তৰ আকৃতিৰ বস্তু এটা লৈ টেবুলত ৰাখিব। ২. শিশুসকলক তলত দিয়া সহজ নির্দেশনাসমূহ দিয়ক আৰু তেওঁলোকে নির্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নে নাই পর্যবেক্ষণ কৰক। • ৰঙা ৰঙৰ আৰু বর্গক্ষেত্রৰ আকৃতিৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াই আলমাৰীত ৰাখক • ৰং বাদামী আৰু গধুৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াই বিচনাত ৰাখক • ৰঙা আৰু কঠিন দুয়োটা ৰঙৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াই টেবুলত ৰাখক • বৃত্তাকাৰ আকৃতিৰ আৰু গধুৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াওক আৰু চকীখনত ৰাখক • ৰঙা আৰু কোমল দুয়োটা ধৰণৰ কিবা এটা বিচাৰি উলিয়াওক আৰু ড্ৰ'ৰ ভিতৰত ৰাখক • বগা আৰু অণ্ডাকাৰ দুয়োটা বস্তু বিচাৰি উলিয়াই আলমাৰীৰ ওচৰত ৰাখক • ক'লা আৰু সৰু দুয়োটা বস্তু বিচাৰি উলিয়াই আলমাৰীত ৰাখক • সেউজীয়া আৰু ডাঙৰ দুয়োটা বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক আৰু ওপৰত শ্বেল্ফত শুই দিয়ক টোকা - নিশ্চিত হওক যে আপুনি এনে নির্দেশনা দিয়ে যিয়ে শিশুৰ চৌপাশত উপস্থিত বস্তুৰ বর্ণনা কৰে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলৰ সৈতে বাগিচাখনলৈ যোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰি বাহিৰত বিভিন্ন আকৃতি, ৰং আৰু টেক্সচাৰৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক আৰু তেওঁলোকক একেধৰণৰ নিৰ্দেশনা দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচীটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "ফল-মূল", "জীৱ-জন্তু", "কীট-পতংগ আৰু চৰাই" আমি শিশুসকলক এই বস্তুবোৰৰ আৰ্হি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিব পাৰো আৰু একেধৰণৰ নিৰ্দেশনা দিব পাৰো। যেনে: ৰঙা আৰু ডাঙৰ আপেল এটা বিচাৰি উলিয়াই টোপোলাত ৰাখক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়ক। • **বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰক।** • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ** সৃষ্টি কৰা • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা**

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্রসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে
	  ○ **C-৯.৪:** এটা জটিল কামৰ বাবে মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পায় আৰু একেটাৰ বাবে স্পষ্ট মৌখিক নিৰ্দেশনা আনক দিয়ে
	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়
	  ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, অংশগ্রহণৰ ইচ্ছা, উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বুজি পোৱা আৰু প্রদর্শন কৰা, মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পোৱা আৰু পালন কৰা আদি।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্রিয় অন্বেষণ: শিশুসকলে কার্য্যকলাপত লিপ্ত হোৱা আৰু দিয়া নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • আৱেগিক সঁহাৰি: কার্য্যকলাপত তেওঁলোকে অংশগ্রহণ কৰাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক। • ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা: বিভিন্ন কার্য্যৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আলোচনা কৰোঁ আহক: আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক	
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	• ছবিৰ ডায়েৰী বা চার্ট পেপাৰ • ৰঙীন মার্কাৰ • নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ যোগাযোগ নম্বৰ (পিতৃ-মাতৃ, ঘনিষ্ঠ পৰিয়ালৰ সদস্য, পৰিয়ালৰ বন্ধু)	

59

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰু গোটৰ পৰিৱেশত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক গোটাই লওক। ২. আৰম্ভণিতে তেওঁলোকৰ বাবে বিশেষ আৰু তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰিব পৰা মানুহৰ বিষয়ে কওক। জোৰ দি কওক যে এইসকল এনে লোক যিয়ে তেওঁলোকক সুখী আৰু নিৰাপদ অনুভৱ কৰায়। ৩. সহজ কাহিনী বা পৰিস্থিতি শ্বেয়াৰ কৰক য'ত এজন নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কই তেওঁলোকক সহায় বা সুৰক্ষা দিছিল। সম্পৰ্কীয় উদাহৰণ ব্যৱহাৰ কৰক। ৪. অনুভৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা - তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ কিছুমান বিশেষ মানুহে তেওঁলোকক কেনে অনুভৱ কৰে সুধিব। তেওঁলোকক শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক অভিজ্ঞতা। ৫. ছবিৰ ডায়েৰী তৈয়াৰ কৰাৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰা। প্ৰতিটো শিশুক এখন কাগজ আৰু ৰঙীন মার্কাৰ দিব লাগে। ৬. তেওঁলোকক নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ ছবি আঁকিবলৈ কওক, যেনে পিতৃ-মাতৃ, ককা-আইতা বা পৰিয়ালৰ বন্ধু। সম্ভৱ হ'লে যোগাযোগ নম্বৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৭. ছবিৰ ডায়েৰীখন সদায় তেওঁলোকৰ লগত থকাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব।	১. ৩-৪ বছৰ বয়সৰ দৰেই একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক কিন্তু বিশ্বাসৰ ধাৰণাটোৰ গভীৰতালৈ সোমাই যাওক। ২. অধিক বিশদ কাহিনী বা পৰিস্থিতি শ্বেয়াৰ কৰক য'ত এজন নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। এই পৰিস্থিতিবোৰ শিশুৰ অভিজ্ঞতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰক। ৩. নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক আৰু অচিনাকি মানুহৰ মাজৰ পাৰ্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। জোৰ দি কওক যে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কসকল তেওঁলোকে ভালদৰে চিনি পোৱা আৰু বিশ্বাস কৰা লোক। ৪. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা আৰু অনুভৱসমূহ মুকলিকৈ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। আলোচনাক প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ মুকলি প্ৰশ্ন ব্যৱহাৰ কৰক। ৫. তেওঁলোকক অতিৰিক্ত বিৱৰণ আৰু টোকাসমূহৰ সৈতে অধিক বিশদ ছবিৰ ডায়েৰী এখন তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক।	১. পূৰ্বৰ পদক্ষেপসমূহৰ ওপৰত নিৰ্মাণ কৰি যাওক, মুকলি যোগাযোগ আৰু বিশ্বাসৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক। ২. সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ আৰু তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰাত নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ ভূমিকা জড়িত অধিক জটিল কাহিনী শ্বেয়াৰ কৰক। ৩. ব্যক্তিগত স্থান আৰু সীমাৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা। তেওঁলোকক নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ আগত অস্বস্তি প্ৰকাশ কৰাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে শিকাওক। ৪. অচিনাকি মানুহৰ বৈশিষ্ট্য আৰু তেওঁলোকৰ পৰা আঁতৰি থকাটো কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ, যদিও তেওঁলোকক দয়ালু যেন লাগে, সেই বিষয়ে কওক। ৫. শিশুসকলক প্ৰতিজন নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ বিষয়ে বিতং তথ্যৰে এখন বিস্তৃত ছবি ডায়েৰী তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুৱে নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক আৰু অচিনাকি লোকৰ সৈতে জড়িত পৰিস্থিতিৰ অভিনয় কৰা এটা ভূমিকা-প্লেয়িং অধিবেশন পৰিচালনা কৰক।	

থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ বিষয়বস্তুক ব্যক্তিগত সুৰক্ষা আৰু মংগলৰ বহল বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • শিক্ষণৰ ভিন্নতাসমূহ চম্ভালিব খ শিশুসকলৰ সৈতে এজন এজনকৈ, যোৰ বা গোটত তেওঁলোকৰ আৰামৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কথা পতা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৬:** অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি বুজি পায় আৰু সহায় বিচাৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা • আন্তঃব্যক্তিগত যোগাযোগ • সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ নিৰাপদ প্ৰাপ্তবয়স্ক চিনাক্ত কৰাৰ ক্ষমতা। • বিশ্বাসৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ বুজাবুজি। • আলোচনাত অংশগ্ৰহণ আৰু নিয়োজিত হোৱা। • ছবিৰ ডায়েৰীৰ জৰিয়তে সৃষ্টিশীলতা আৰু প্ৰকাশ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	কি হ'ব যদি?: চিন্তা আৰু পৰিস্থিতিৰ ওপৰত যুক্তি প্ৰয়োগ কৰক	60
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	প্ৰয়োজন নাই	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১.শিশুসকলক এটা বৃত্তত বহি বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰিবলৈ দিয়ক আৰু শিশুসকলক প্ৰশ্ন কৰক... যদি কি হ'ব/যদি আপুনি কি কৰিব.... ২. উদাহৰণস্বৰূপে - যদি আমি "পৰিচ্ছন্নতা" বিষয়টোৰ ওপৰত আলোচনা কৰি আছো তেন্তে আমি শিশুসকলক তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰ সুধিম • বোকাত খেলি হাত নোধোলে কি হ'ব? • শোৱাৰ আগতে দাঁত ব্ৰাছ কৰিবলৈ পাহৰিলে কি হ'ব? • যদি আপুনি বহুত চেনিযুক্ত জলপান খায়, আৰু আপোনাৰ দাঁতবোৰ ধেমেলীয়া অনুভৱ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে তেন্তে আপুনি কি কৰিব? • খেলনাবোৰ থৈ নোযোৱাকৈ মজিয়াত থৈ দিলে কি হ'ব? • প্ৰতিদিনে একে কাপোৰ নোধোৱাকৈ পিন্ধিলে কি হ'ব? • নিয়মিতভাৱে নখ ট্ৰিম নকৰিলে কি হ'ব? • প্ৰতিদিনে গা ধুই নাথাকিলে কি হ'ব? • ব্যৱহাৰৰ বাবে শৌচাগাৰ নাথাকিলে কি হ'ব? ৩. যুক্তিযুক্ত চিন্তাধাৰাক উৎসাহিত কৰা আৰু শিশুসকলক মুক্তভাৱে নিজৰ মনৰ কথা প্ৰকাশ কৰিবলৈ দিয়া।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক বৃত্তৰ দৰে বহিবলৈ দিয়ক। ২. এছ্টিইএম ধাৰণা আৰু পৰিৱেশৰ চাৰিওফালে থকা পৰিস্থিতিৰ ওপৰত কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰক। উদাহৰণ স্বৰূপে: • যদি আপুনি এটা বীজ ৰোপণ কৰে তেন্তে কি গজিব বুলি ভাবিছে? • গছ এজোপা পানী নিদিলে কি হব, • দিনে দিনে বৰষুণ নাথাকিলে কি হ'ব? • ডাষ্টবিন নাথাকিলে কি হ'ব? • চহৰৰ মাজমজিয়াত মুকলি ঠাইত বন্যপ্ৰাণীক পোহনীয়া জন্তু হিচাপে ৰখা হ'লে কি হ'ব? • নিমখ, চেনি, বালি, শিল, তেল আদি বস্তু পানীত দিলে কি হ'ব? • গছ নাথাকিলে কি হ'ব? • ট্ৰেফিক লাইটৰ কাম বন্ধ হ'লে কি হ'ব? • খেলিবলৈ পাৰ্ক নাথাকিলে কি হ'ব? ৩. যুক্তিযুক্ত চিন্তাধাৰাক উৎসাহিত কৰা আৰু শিশুসকলক মুক্তভাৱে নিজৰ মনৰ কথা প্ৰকাশ কৰিবলৈ দিয়া।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক বৃত্তৰ দৰে বহি সমনীয়াৰ লগত আলোচনা কৰিবলৈ দিয়ক.. ২. তেওঁলোকে সামাজিক-আৱেগিক শিক্ষণৰ ওপৰত কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰিব পাৰিলেহেঁতেন। উদাহৰণ স্বৰূপে: • আপুনি মোক এনেকুৱা এটা সময়ৰ কথা ক'ব পাৰিবনে যেতিয়া আপুনি সঁচাকৈয়ে সুখী, দুখী বা উত্তেজিত অনুভৱ কৰিছিল? • যদি আপোনাৰ বন্ধুৱে চহৰ এৰি যায় তেন্তে আপোনাৰ কেনে লাগিব? • যদি কোনোবাই আঘাত পায় তেন্তে আপুনি তেওঁক কেনেকৈ সহায় কৰিব? • যদি এটা ৰঙা ৰঙৰ পেঞ্চিল বা ক্ৰেয়ন থাকে আৰু ৫টা ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ব্যৱহাৰ কৰিব বিচাৰে, তেন্তে আপুনি সকলোৰে লগত কেনেকৈ শ্বেয়াৰ কৰিব? • যদি আপুনি আনে খেলিব বিচৰা খেলখন খেলিব নিবিচাৰে তেন্তে তেওঁলোকক কি ক'ব? • যদি আপোনাৰ কোনো কামত আপোনাৰ বন্ধুৱে বিচলিত হয়, তেন্তে আপুনি তেওঁক কেনেকৈ শান্ত কৰিব? চিকিৎসক/আৰক্ষী নাই, • কোনোবাই গাল টানিলে অস্বস্তি অনুভৱ কৰিলে কি কৰিব? ৩. যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰাক উৎসাহিত কৰা আৰু শিশুসকলক নিজৰ অনুভৱসমূহ মুক্তভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ দিয়া, অনুভৱ আৰু আৱেগ পৰিচালনাৰ বিষয়ে ক'বলৈ দিয়া, আত্মৰ সুৰক্ষাৰ ওপৰত কৌশলৰ বিষয়ে ক'বলৈ দিয়া।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	চাৰ্কল টাইমত, স্নেক টাইম বা খেলাৰ সময়ত শিশুসকলক "খাদ্য", "খেলা", "ভাল স্পর্শ বেয়া স্পর্শ", "বন্ধুত্ব" ইত্যাদি বিভিন্ন ধাৰণাৰ ওপৰত যুক্তি আৰু যুক্তিসংগতভাৱে চিন্তা আৰু আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে। 60
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচীটো পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল", "মোৰ শৰীৰ", "মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ", "গছ আৰু গছ", "ফল-মূল", "জীৱ-জন্তু", "কীট-পতংগ আৰু চৰাই" আমি এই বিষয়সমূহৰ সৈতে জড়িত প্রশ্নসমূহ পৰিঘটনাৰ প্রভাৱৰ ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু অনুমান কৰাৰ আশে-পাশে সুধিব পাৰো, বা সমাধানৰ ধাৰণাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰা আদি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্রকৃতিত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.৩:** কলাৰ জৰিয়তে ধাৰণা আৰু আৱেগ প্রকাশৰ বাবে উদ্ভাৱন আৰু কল্পনাপ্রসূতভাৱে কাম কৰে। ○ **C-১২.৫:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু প্রশংসা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	আলোচনাত ইচ্ছা আৰু অংশগ্রহণ প্রদর্শন কৰে, আনক সহায় কৰে আৰু ইতিবাচক সঁহাৰি দিয়ে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিঘটনাৰ প্রভাৱৰ ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু অনুমান কৰাৰ সৈতে জড়িত প্রশ্নসমূহ আলোচনা আৰু সোধা, বা সমাধানৰ ধাৰণাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰা। • **আৱেগিক প্রতিক্রিয়া:** আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্রকাশ মন কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, 'আমি কিয় খাদ্য খাব লাগে?' আমি দিনটোত ৯ ঘণ্টা কিয় শুব লাগে?" • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** বিভিন্ন ধাৰণাত শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে চকু ৰাখিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কাগজৰ শ্বীট, স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ কিছুমান সামগ্ৰী (পাত, ডাল-পাত, ফল-মূল, আৰু শাক-পাচলি), বিষহীন ৰং বা ৰং (হলুদ, ৰ'লি আদি), ৰং/ৰং আৰু পানীৰ বাবে বাটি, পেইণ্টব্ৰাছ, এপ্ৰ'ন/পুৰণি চাৰ্ট, বাতৰি কাকত।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ওচৰৰ পৰিৱেশৰ পৰা বস্তু সংগ্ৰহ কৰি আনি (যেনে পাত, ডাল-পাত, ফুল) আৰু শিশুসকলক ইয়াৰ প্ৰাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাত সহায় কৰা। ২. এই সামগ্ৰীসমূহ স্থানীয় উৎসৰ ৰং/ৰঙত ডুবাই ল'ৰা-ছোৱালীক কাগজত ষ্টাম্প মাৰিবলৈ দিব। ৩. বৃহৎ কাগজ এখনত ব্যক্তিগত ষ্টাম্পযুক্ত আকৃতিৰ সংমিশ্ৰণেৰে সহযোগিতামূলকভাৱে এটা গোটৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰা।	১. প্ৰতিটো শিশুক নিজৰ নিজৰ প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীৰ গোট প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত কাগজত আকৃতি স্বতন্ত্ৰভাৱে ষ্টাম্প কৰিবলৈ কওক। ২. প্ৰতিটো প্ৰাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত কৰি বৰ্ণনা কৰিবলৈ কওক। ৩. ব্যক্তিগত টুকুৰাবোৰ একত্ৰিত কৰি সহযোগিতামূলকভাৱে এটা বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰা।	১. স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সামগ্ৰীৰ বিৱৰণ লক্ষ্য কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰাৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. শিশুৱে ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰাকৃতিক আকৃতিৰ নিৰ্দিষ্ট বিৱৰণ লক্ষ্য কৰিবলৈ আৰু বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ বিভিন্ন সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা আৰু সহযোগিতামূলকভাৱে দেৱাল বা মজিয়াৰ ৰেংগোলিত মিউৰেল তৈয়াৰ কৰা, সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• নিৰামিষ আৰু নিৰামিষ খাদ্যৰ ধাৰণাটোৰ লগতে উদ্ভিদ ভিত্তিক বনাম পশু ভিত্তিক সামগ্ৰীৰ ধাৰণা আলোচনা কৰা। • খাদ্য অপচয় নকৰিবলৈ, আৰু আৰ্তজনৰ সৈতে খাদ্য ভাগ কৰিবলৈ তেওঁলোকক সংবেদনশীল কৰক। পাৰ্টি/ভোজৰ সময়ত বাকী থকা খাদ্য বা ডাষ্টবিনত পেলোৱা খাদ্য আৰু খাবলৈ কোনো খাদ্য নোপোৱাৰ ছবি/পোষ্টাৰ দেখুৱাওক। • ছবি আৰু আলোচনাৰ জৰিয়তে শিশুসকলক ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় উভয় ধৰণৰ বিভিন্ন স্থানীয় খাদ্যৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়া।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচীসমূহ পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফলমূল আৰু শাক-পাচলি' আৰু 'খাদ্য' আদি, তেন্তে খাদ্যৰ ভিন্নতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ তেওঁলোকৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নামৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ দিয়া। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰক। • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। 61 ○ **C-১.১:** পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ প্ৰতি পছন্দ আৰু বুজাবুজি দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে। • **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পৰ্যবেক্ষণ, শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ, সৃষ্টিশীল আত্মপ্ৰকাশ, যোগাযোগ, আত্ম-যত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা, সংবেদনশীল উপলব্ধি, দৃষ্টিশক্তি স্মৃতিশক্তি, স্বাস্থ্যসম্মত খাদ্যৰ প্ৰতি ভাল পোৱা দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰিবলৈ শিকে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে খাব পৰা বস্তু চিনাক্ত কৰে, বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্যৰ নাম দিয়ে, খায় • খাদ্যৰ সময়ত ছিটিকি নোযোৱাকৈ স্বতন্ত্ৰভাৱে খাদ্য, স্বাস্থ্যকৰ চিনাক্ত কৰে • বা অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য, স্মৃতিশক্তি ব্যৱহাৰ কৰে, খাব পৰা খাদ্যৰ কথা মনত পেলায় ইত্যাদি। • শিশুৱে খাদ্যক মূল্য দিয়ে, খাদ্য অপচয় নকৰাকৈ খায়, খাদ্যৰ উপযুক্ত অংশ খায়।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ষ্টাম্প আৰু প্ৰিন্ট: ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ছাপ সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কাগজৰ শ্বীট, স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ কিছুমান সামগ্ৰী (পাত, ডাল-পাত, ফল-মূল, আৰু শাক-পাচলি), বিষহীন ৰং বা ৰং (হলুদ, ৰ'লি আদি), ৰং/ৰং আৰু পানীৰ বাবে বাটি, পেইণ্টব্ৰাছ, এপ্ৰ'ন/পুৰণি চাৰ্ট, বাতৰি কাকত।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ওচৰৰ পৰিৱেশৰ পৰা বস্তু সংগ্ৰহ কৰি আনি (যেনে পাত, ডাল-পাত, ফুল) আৰু শিশুসকলক ইয়াৰ প্ৰাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাত সহায় কৰা। ২. এই সামগ্ৰীসমূহ স্থানীয় উৎসৰ ৰং/ৰঙত ডুবাই ল'ৰা-ছোৱালীক কাগজত ষ্টাম্প মাৰিবলৈ দিব। ৩. বৃহৎ কাগজ এখনত ব্যক্তিগত ষ্টাম্পযুক্ত আকৃতিৰ সংমিশ্ৰণেৰে সহযোগিতামূলকভাৱে এটা গোটৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰা।	১. প্ৰতিটো শিশুক নিজৰ নিজৰ প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীৰ গোট প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত কাগজত আকৃতি স্বতন্ত্ৰভাৱে ষ্টাম্প কৰিবলৈ কওক। ২. প্ৰতিটো প্ৰাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত কৰি বৰ্ণনা কৰিবলৈ কওক। ৩. ব্যক্তিগত টুকুৰাবোৰ একত্ৰিত কৰি সহযোগিতামূলকভাৱে এটা বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰা।	১. স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সামগ্ৰীৰ বিৱৰণ লক্ষ্য কৰা আৰু বৰ্ণনা কৰাৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. শিশুৱে ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰাকৃতিক আকৃতিৰ নিৰ্দিষ্ট বিৱৰণ লক্ষ্য কৰিবলৈ আৰু বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ বিভিন্ন সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা আৰু সহযোগিতামূলকভাৱে দেৱাল বা মজিয়াৰ ৰেংগোলিত মিউৰেল তৈয়াৰ কৰা, সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	প্ৰাকৃতিক উৎসৰ পৰা তৈয়াৰী বিভিন্ন স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ ৰং/ৰঞ্জ (হালধি, ৰলি/কুমকুম) প্ৰৱৰ্তন কৰা। সৰু আৰু ডাঙৰ দুয়োটা প্ৰাকৃতিক আকৃতি সৃষ্টি কৰি আকাৰৰ ধাৰণাটো অন্বেষণ কৰিবলৈ শিশুসকলক উৎসাহিত কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	কার্য্যকলাপটোক "আমাৰ চুবুৰীৰ প্ৰকৃতি"ৰ দৰে বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক আৰু স্থানীয় পৰিৱেশত পোৱা সাধাৰণ প্ৰাকৃতিক আকৃতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীৰ বাবে নিজৰ চৌপাশ অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। • অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয় উৎসৰ ৰং আৰু ৰং ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা। • পৰিৱেশ আৰু স্থানীয় সম্পদৰ প্ৰতি প্ৰশংসাৰ ভাৱ গঢ়ি তোলা। • তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাৰ বাবে ইতিবাচক শক্তিবৰ্ধকতা আৰু প্ৰশংসা প্ৰদান কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পৰ্যবেক্ষণ, নান্দনিক জ্ঞান, দলীয় কাম, আত্মসচেতনতা আৰু শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ প্ৰাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত আৰু বৰ্ণনা কৰাৰ ক্ষমতা পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কাৰ্য্যৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া সবিশেষ আৰু বৰ্ণনা লক্ষ্য কৰক। কাগজত কিবা এটা ৰঙেৰে প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা চাওক। • **মটৰ দক্ষতা:** হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শিল্প দুঃসাহসিক অভিযান: বিনামূলীয়া পেইন্টিং আৰু অংকন	64
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	পুৰণি বাতৰি কাকত, কাগজৰ শ্বীট, ক্ৰেয়ন, পেইণ্টব্ৰাছ, পানীৰ বাটি, এপ্ৰ'ন, বাতৰি কাকত।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক সহজ আকৃতি আৰু চিনাকি বস্তু যেনে তেওঁলোকৰ প্ৰিয় খেলনা, জীৱ-জন্তু বা পৰিয়ালৰ সদস্য আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. তেওঁলোকৰ অংকনৰ বিষয়ে সহজ প্ৰশ্ন সুধিব, যেনে "আপুনি কি অংকন কৰিলে?" বা "আপুনি ব্যৱহাৰ কৰা ৰংবোৰৰ বিষয়ে কওকচোন।" ৩. তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টা আৰু সৃষ্টিশীলতাক স্বীকাৰ কৰিবলৈ ইতিবাচক শক্তিবৰ্ধক আৰু প্ৰশংসা ব্যৱহাৰ কৰা।	১. কাগজ আৰু ক্ৰেয়নৰ সৈতে আগবাঢ়ি যাওক, পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ বাবে জলৰঙৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক। ২. সহজ প্ৰশ্ন সোধক যেনে- "আপোনাৰ অংকনে আপোনাক কেনে অনুভৱ কৰে?"	১. ডাঙৰ কাগজ আৰু আঠা, গ্লিটাৰ, আৰু কাটি উলিওৱা আকৃতিৰ দৰে অতিৰিক্ত সামগ্ৰীৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা। তেওঁলোকক এইদৰে কৈ প্ৰেৰণা দিয়ক "আমাৰ গ্ৰুপ আৰ্টৰ্কৰ বাবে এটা ডাঙৰ ধাৰণা চিন্তা কৰক। আমি একেলগে কি সৃষ্টি কৰিব লাগে?" ২. গোটৰ কার্য্যকলাপক উৎসাহিত কৰা, শিশুসকলক মিউৰেল বা গোটৰ প্ৰকল্পত সহযোগিতা কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	প্ৰকৃতি অংকন বা পৰ্যবেক্ষণ অংকনৰ প্ৰৱৰ্তন কৰিব পাৰি। শিশুৰ কামক ক্লাব কৰি ডাঙৰ মিউৰেল গঠন কৰিব পাৰি। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবেও সহজ-সৰল চুটিগল্পৰ চিত্ৰণ কৰিবলৈ ক'ব পাৰে।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	এই কার্য্যকলাপ বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি যেনে 'উৎসৱ আৰু উদযাপন' য'ত শিশুৱে স্থানীয় উৎসৱ আৰু সাংস্কৃতিক উদযাপনৰ সৈতে জড়িত অংকনত লিপ্ত হ'ব পাৰে, 'মোৰ সম্প্ৰদায়' য'ত শিশুৱে বজাৰৰ দৃশ্যৰ দৰে বিভিন্ন দৃশ্য বা ' কল্পনা' য'ত শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতাক অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা হয়।	
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৱে শিল্পৰ জৰিয়তে নিজকে মুক্তভাৱে প্ৰকাশ কৰিব পৰাকৈ সহায়ক আৰু বিচাৰহীন পৰিৱেশ প্ৰদান কৰা। • শিশুসকলে তেওঁলোকৰ শিল্পকৰ্মৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ কথা সক্ৰিয়ভাৱে শুনিব, তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতাৰ প্ৰতি প্ৰকৃত আগ্ৰহ আৰু প্ৰশংসা দেখুৱাব। • স্থানীয় সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহক উৎসাহিত কৰা, শিশুসকলে তেওঁলোকৰ ওচৰৰ চৌপাশৰ পৰা প্ৰেৰণা ল'ব পাৰে। • প্ৰতিটো শিশুৰ শিল্পৰ প্ৰতি থকা অনন্য দৃষ্টিভংগীক মূল্য দি শেষ ফলাফলতকৈ সৃষ্টিৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা যেনে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা, সামাজিক সম্পৰ্কৰ বুজাবুজি, পৰিৱেশ সংৰক্ষণ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সূক্ষ্ম মটৰ দক্ষতা:** শিশুৰ অংকন সঁজুলি, যেনে পেঞ্চিল আৰু ক্ৰেয়নৰ ধৰা আৰু হেতালি খেলা। • **সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা:** প্ৰদৰ্শিত মৌলিকতা আৰু সৃষ্টিশীলতাক লক্ষ্য কৰি, শিশুৰ শিল্পকৰ্ম, ৰং, আকৃতি আৰু কল্পনাপ্ৰসূত উপাদানৰ ব্যৱহাৰকে ধৰি • **ভাষা বিকাশ:** তেওঁলোকে নিজৰ অংকন কেনেকৈ বৰ্ণনা কৰে, তেওঁলোকৰ চিন্তা প্ৰকাশ কৰে আৰু সমনীয়াৰ সৈতে আলোচনাত লিপ্ত হয় পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **মনোযোগ আৰু মনোযোগ:** শিশুৱে মনোযোগ বজাই ৰখাৰ ক্ষমতা আৰু তেওঁলোকৰ শিল্পকৰ্মত মনোনিৱেশ কৰাৰ লগতে তেওঁলোকৰ অংকন বা চিত্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰাত অধ্যৱসায় পৰ্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	বালিৰ আৱিষ্কাৰ: বিনামূলীয়া বালি খেলা	65
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বালি বা মাটিৰ পিঠাগুৰি, বিভিন্ন ভাস্কৰ্য্য শিল্পৰ সঁজুলি (প্লাষ্টিক কটাৰী, কুকি কাটাৰ, শ্বেপাৰ, সৰু পাত্ৰ) আৰু কিছুমান প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰী যেনে সৰু শিলগুটি, ডাল-পাত, বা পাত খেলক যোগ কৰা টেক্সচাৰৰ বাবে।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বালি আৰু মাটিৰ পিঠাগুৰিৰ টেক্সচাৰ অনুভৱ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, হাত আৰু আঙুলিৰে সামগ্ৰীসমূহ অন্বেষণ কৰা। ২. বালি বা মাটিৰ পিঠাগুৰি ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কল্পনাৰ পৰা সহজ বস্তু বা আকৃতি, যেনে বল, সাপ বা ফুল সৃষ্টি কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিব।	১. শিশুসকলে তেওঁলোকৰ পূৰ্বৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি অধিক উন্নত ভাস্কৰ্য্য কৌশল অন্বেষণ কৰিবলৈ অনুমতি দিবলৈ মিনি বেলচা, স্পেটুলা, বা টেক্সচাৰযুক্ত ৰোলাৰৰ দৰে সৰল ভাস্কৰ্য্য শিল্প সঁজুলিৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা। নতুবা সৰু খেলনা, খালী পাত্ৰ, কাপ বা চামুচ ব্যৱহাৰ কৰি বালিত স্কুপ, ঢালি বা খান্দিব পাৰে।	১. তেওঁলোকৰ সৃষ্টি সজাবলৈ ডাল-পাত, ফুল, ৰং আদি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ২. ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক খেলা-ধূলা কৰাত সহায় কৰক আৰু তেওঁলোকৰ লগত কথা-বতৰা পাতিবলৈ দিয়ক, সঁজুলিবোৰ ভালদৰে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰক, কাপোৰ-কানি আৰু জোতা লেতেৰা নকৰিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক গাড়ীৰ বাবে চকাত ঢালিবলৈ মাটিৰ ব্যৱস্থা কৰক। চকাবোৰ শুকাই গ'লে ল'ৰা-ছোৱালীক ৰং কৰি সজাবলৈ দিব। তাৰ পিছত, লাঠি, চকা আৰু ডোঙা ব্যৱহাৰ কৰি সৰু গাড়ী এখন নিৰ্মাণ কৰিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। গাড়ীখন টানি আৰু এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ বস্তু পৰিবহণৰ নাটকীয় ৰূপ দিও তেওঁলোকে কল্পনাপ্ৰসূত খেলত লিপ্ত হ'ব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	ভাৰতীয় সাংস্কৃতিক বিষয়বস্তুৰ প্ৰৱৰ্তন কৰি কার্য্যকলাপটো সম্প্ৰসাৰিত কৰক য'ত শিশুৱে মাটিৰ গোট এটাক দিয়া, বাচন-বৰ্তন বা সৰল ৰূপত জীৱ-জন্তুৰ ৰূপত গঢ়ি তুলিব পাৰে। আপুনি এটা নিৰ্দিষ্ট বিষয়বস্তু বা শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ভাস্কৰ্য্যত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ প্ৰমপ্টও বাছি ল'ব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সুৰক্ষা:** ব্যৱহৃত সামগ্ৰীসমূহ বয়সৰ লগত খাপ খোৱা আৰু বিষাক্ত নহোৱাটো নিশ্চিত কৰক। কোনো ধৰণৰ দুৰ্ঘটনা ৰোধ কৰিবলৈ লাঠি আৰু ডোঙা ব্যৱহাৰৰ সময়ত শিশুসকলক তদাৰক কৰিব লাগে। • **অন্তৰ্ভুক্তি:** সকলো শিশুকে কার্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, প্ৰয়োজন অনুসৰি সহায় আৰু সহায় আগবঢ়োৱা যাতে সকলোৱে কল্পনাপ্ৰসূত খেলত লিপ্ত হ'ব পাৰে। • **গল্প কোৱা:** শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সৃষ্টিৰ সৈতে খেলা-ধূলা কৰাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ কাহিনী বা আখ্যানসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া, ভাষাৰ বিকাশ আৰু সৃষ্টিশীলতাক লালন-পালন কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়।
	  ○ **C-৪.৬:** আৰ্তজনৰ সময়ত আনৰ প্ৰতি (জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদকে ধৰি) দয়া আৰু সহায় প্ৰদৰ্শন কৰে।
	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে।
	  ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	বালি আৰু মাটিৰ পিঠাগুৰিৰ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে সংবেদনশীল অন্বেষণ আৰু স্পর্শ বিকাশ; সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা আৰু ভাস্কর্য্য শিল্পৰ সঁজুলি আৰু সামগ্ৰীৰ হেতালি খেলাৰ জৰিয়তে সূক্ষ্ম মটৰ দক্ষতা বিকাশ। যোগাযোগ আৰু প্ৰকাশ যেতিয়া তেওঁলোকে নিজৰ সৃষ্টিসমূহ সমনীয়াৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰে আৰু আলোচনা কৰে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহ:** শিশুৱে কেনেকৈ নিজৰ চৌপাশৰ পৰা অহা সাংস্কৃতিক প্ৰতীক বা উপাদানসমূহক তেওঁলোকৰ ভাস্কর্য্যত একত্ৰিত কৰে, ভাৰতীয় পৰম্পৰা আৰু প্ৰকৃতিৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সংযোগ প্ৰতিফলিত কৰে পর্যবেক্ষণ কৰক। • **সূক্ষ্ম মটৰ দক্ষতা:** তেওঁলোকৰ হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু আঙুলিৰ নিপুণতা পর্যবেক্ষণ কৰক যেতিয়া তেওঁলোকে প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰী আৰু মাটিৰ পিঠাগুৰিৰ সৈতে হেতালি খেলে, সংবেদনশীল প্ৰসংগত তেওঁলোকৰ সূক্ষ্ম মটৰ দক্ষতা বিকাশৰ মূল্যায়ন কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ সংৰক্ষণ বাকচ: ব্যক্তিগত সংৰক্ষণ বাকচ সজাওক আৰু সৃষ্টি কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	জোতাৰ বাকচ, বিষহীন আঙুলিৰ ৰং, ডাঙৰ ষ্টীকাৰ, কাপোৰৰ টুকুৰা, মার্কাৰ, শিশুৰ বাবে সুৰক্ষিত কেঁচি (তত্বাৱধানত ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব)

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. প্রতিটো শিশুক জোতাৰ বাকচ/ কার্ডবর্ডৰ বাকচ দিব লাগে। ২. তেওঁলোকৰ ষ্ট'ৰেজ বক্স সজাবলৈ আঙুলিৰ ৰং, ডাঙৰ ষ্টীকাৰ, কাপোৰৰ টুকুৰা ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকক সুধিলে প্রমপ্ট কৰক- "আপুনি আপোনাৰ বাকচটো সজাবলৈ কি ৰং ব্যৱহাৰ কৰিব বিচাৰে?" ৩. তেওঁলোকৰ বাকচত ব্যক্তিগত স্পর্শ যোগ কৰিবলৈ মার্কাৰ ব্যৱহাৰ কৰাত সহায় কৰক। আপুনি সুধিব পাৰে- "আপুনি সৃষ্টি কৰা আকৃতি আৰু আৰ্হিৰ বিষয়ে ক'ব পাৰিবনে?"	১. কাটি আৰু পেষ্ট কৰাৰ অভ্যাস কৰিবলৈ তেওঁলোকক নির্দেশ দিয়ক, তেওঁলোকৰ সংৰক্ষণ বাকচত অধিক জটিল বিৱৰণ আৰু ব্যক্তিগতকৰণ যোগ কৰক। ২. তেওঁলোকে নিজৰ ব্যক্তিগতকৃত বাকচত জমা কৰিবলৈ বাছি লোৱা বস্তুবোৰৰ সৈতে জড়িত কাহিনী বা আখ্যান ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. তেওঁলোকৰ বয়স আৰু বিকাশৰ পর্যায়ৰ সৈতে মিল থকা অধিক জটিল ডিজাইন আৰু ব্যক্তিগত প্রকাশক লাভান্বিত কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ সংৰক্ষণ বাকচসমূহ অধিক কাষ্টমাইজ কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ সজ্জা আৰু অতিৰিক্ত সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. আপুনি তেওঁলোকক সুধিলে পথ প্রদর্শন কৰিব পাৰে- "আপুনি এই সজ্জাবোৰ (গুটি, ফিতা) কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰি আপোনাৰ বাকচটোক অনন্য কৰি তুলিব পাৰে?" "আপুনি আপোনাৰ বাকচত কি জমা কৰিব?" ৩. তেওঁলোকে নিজৰ ব্যক্তিগতকৃত বাকচত সংৰক্ষণ কৰিবলৈ বাছি লোৱা বস্তুবোৰৰ সৈতে জড়িত কাহিনী বা আখ্যান শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ প্রেৰণা দিয়ক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আপুনি শিশুসকলক প্রকৃতিৰ ভ্রমণলৈ লৈ গৈ সৰু সৰু প্রাকৃতিক সম্পদ যেনে পাত, শিলগুটি বা ফুল সংগ্রহ কৰিব পাৰে। শ্রেণীকোঠালৈ উভতি আহি শিশুসকলক তেওঁলোকৰ বাকচবোৰ প্রাকৃতিক বস্তুৰে সজাই তোলাত সহায় কৰক আৰু তেওঁলোকৰ ধন-সম্পত্তিৰ বিষয়ে কাহিনী ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, প্রকৃতিৰ সৈতে সংযোগ আৰু কল্পনাপ্রসূত গল্প কোৱাৰ প্রসাৰিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্যকলাপ ব্যৱহাৰ কৰি 'প্রকৃতি আৰু পৰিৱেশ সজাগতা' আনিব পাৰে য'ত শিশুৱে নিজৰ প্রাকৃতিক পৰিৱেশৰ সৈতে জড়িত হয়, ধন সংগ্রহ কৰে আৰু তেওঁলোকৰ শলাগ লয়। শিশুসকলেও 'জন্মদিন' থিমৰ সময়ত বন্ধু-বান্ধৱীক উপহাৰ হিচাপে এইবোৰ ডিজাইন কৰিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• স্পষ্ট নির্দেশনা প্রদান কৰা আৰু প্রতিটো বয়সৰ গোটৰ বাবে সামগ্রীৰ ব্যৱহাৰ প্রদর্শন কৰা। • কেঁচি বা অন্যান্য সম্ভাব্য বিপজ্জনক সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত শিশুসকলৰ সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰক। • শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগতকৃত সংৰক্ষণ বাকচৰ সৈতে জড়িত তেওঁলোকৰ পছন্দ আৰু কাহিনীসমূহ মৌখিকভাৱে প্রকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৩:** বিদ্যালয়/শ্ৰেণীকোঠা পৰিষ্কাৰ আৰু সংগঠিত কৰি ৰাখে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা, হাতৰ গতি, নিখুঁততা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ, হাত-চকুৰ সমন্বয়, আকৃতি, ৰং পৃথক কৰে; আৰ্হি।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত বিশেষকৈ কাটি, পেষ্ট কৰা আৰু বিতংভাৱে লিখাৰ ক্ষেত্ৰত সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা বিকাশ পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • প্ৰতিটো শিশুৱে প্ৰদৰ্শন কৰা সৃষ্টিশীলতা আৰু ব্যক্তিগত প্ৰকাশভংগীৰ মাত্ৰা লক্ষ্য কৰক। • শিশুৱে নিজৰ বাকচত জমা কৰিবলৈ লোৱা বস্তুবোৰৰ বিষয়ে গল্প কোৱাৰ জৰিয়তে ভাষাৰ বিকাশৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	পেপাৰ বল মোজাইক: বিভিন্ন অংকনত কাগজৰ বল তৈয়াৰ আৰু পেষ্ট কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বাতৰি কাকত, অৰিগামি কাগজ, আঠা, কেঁচি, পুৰণি আলোচনী ইত্যাদি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক কাগজৰ চাদৰবোৰ সৰু সৰুকৈ ফালিবলৈ নির্দেশনা দিব লাগে। ২. টুকুৰাবোৰ সৰু সৰু কাগজৰ বলত কুটি লোৱাত সহায় কৰক। ৩. কাগজৰ বলবোৰ ৰংবোৰত ডুবাই দিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে আৰু তাৰ পিছত জন্তুৰ ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত পেষ্ট কৰিব লাগে। ৪. তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা জীৱ-জন্তু & ৰং চিনাক্ত কৰিবলৈ তেওঁলোকক কওক।	১. শিশুসকলক সৰু সৰু বিৱৰণ আৰু আৰ্হিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিবলৈ উৎসাহিত কৰি অধিক জটিল প্ৰাণীৰ ৰূপৰেখাৰ পৰিচয় দিয়া। ২. বিভিন্ন পৰিৱেশ আৰু প্ৰাণীৰ বৈশিষ্ট্যৰ প্ৰতি সজাগতা বৃদ্ধি কৰি জীৱ-জন্তুৰ বাসস্থানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্ৰাণীৰ কোলাজৰ বাবে পটভূমি সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, জীৱ-জন্তুবোৰক তেওঁলোকৰ প্ৰাকৃতিক বাসস্থানত চিত্ৰিত কৰা। ২. নিৰ্বাচিত প্ৰাণীবোৰৰ অনন্য বৈশিষ্ট্য আৰু আচৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা, শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কোলাজৰ বিষয়ে চুটিগল্প বা বৰ্ণনা ক'বলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলে তেওঁলোকৰ কোলাজ সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন সংবেদনশীল অভিজ্ঞতা অন্বেষণ কৰিবলৈ কপাহী বল, সূতা বা কাপোৰৰ টুকুৰাৰ দৰে টেক্সচাৰযুক্ত সামগ্ৰীৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক। ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীক একেলগে কাম কৰি বৃহত্তৰ সহযোগিতামূলক কোলাজ সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, দলীয় কাম আৰু সহযোগিতাৰ প্ৰসাৰ কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্যকলাপটো 'প্ৰাণী আৰু তেওঁলোকৰ আশ্ৰয় শিবিৰ'ৰ বিষয়ে কওঁতে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে, বা 'খাদ্য' থিমৰ সময়ত ফল-মূল বা শাক-পাচলিৰ ৰূপৰেখা ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৰ সূক্ষ্ম চলন-ফুৰণৰ দক্ষতা আৰু মনোযোগৰ ক্ষমতা বিবেচনা কৰি কাগজৰ বল আৰু জন্তুৰ ৰূপৰেখা বয়স অনুসৰি হোৱাটো নিশ্চিত কৰক। • শিশুসকলে কার্য্যকলাপত জড়িত হোৱাৰ লগে লগে পথ প্ৰদৰ্শন আৰু সমৰ্থন প্ৰদান কৰা, তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা আৰু পৰ্যবেক্ষণ প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সূক্ষ্ম মটৰ দক্ষতা, প্ৰাণী চিনাক্তকৰণ আৰু ৰঙৰ পছন্দৰ জৰিয়তে জ্ঞানমূলক বৃদ্ধি, সহযোগিতাৰ জৰিয়তে সামাজিক দক্ষতা আৰু তেওঁলোকৰ সৃষ্টিৰ বিষয়ে আলোচনাৰ জৰিয়তে ভাষা বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুসকলে কাগজৰ বলবোৰ হেঁচা মাৰি ধৰাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ ফাইন মটৰ দক্ষতা নিৰীক্ষণ কৰক আৰু আউটলাইনত আঠা লগাই দিয়ক। • শিশুসকলে কাগজৰ বলবোৰৰ ৰং আৰু স্থানৰ পছন্দ লক্ষ্য কৰক, যিয়ে তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা আৰু বিতংভাৱে মনোযোগ প্ৰতিফলিত কৰে। • শিশুসকলৰ কাৰ্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িততা আৰু জীৱ-জন্তুবোৰ চিনাক্ত আৰু আলোচনা কৰাৰ ক্ষমতা পৰ্যবেক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	অৰিগামি মজা: কাগজ ভাঁজ কৰা	68
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কাগজ/ বাতৰি কাকত, ৰুমাল, নেপকিন, টাৱেল, ৰং	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক নেপকিন আৰু ৰুমাল যোগান ধৰিব লাগে। ২. এইবোৰ এটা বা দুটা ভাঁজ ভাঁজ কৰি দিব লাগে। ৩. টাৱেলৰ দৰে ডাঙৰ এনে বস্তু শ্বেয়াৰ কৰক আৰু শিশুক এইবোৰৰ ২ বা তাতকৈ অধিক ভাঁজ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুসকলক কাগজ/বাতৰি কাকতৰ ব্যৱস্থা কৰা। ২. এইবোৰ দুটাৰ পৰা তিনি ভাঁজ ভাঁজ কৰি দিব লাগে। ৩. শিশুসকলক নাও, চৰাই, টুপী, মাছ, আইচক্ৰীম আদি সহজ আৰু সহজে বনাব পৰা বস্তু তৈয়াৰ কৰি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক কাগজ/বাতৰি কাকতৰ ব্যৱস্থা কৰা। ২. এইবোৰ তিনিটা বা তাতকৈ অধিক ভাঁজ ভাঁজ কৰি দিব লাগে। ৩. শিশুসকলক নাও, চৰাই, বিমান, মাছ, আইচক্ৰীম, ফুল আদি সহজ আৰু সহজে বনাব পৰা বস্তু তৈয়াৰ কৰি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলে কাগজত বিভিন্ন ৰং ব্যৱহাৰ কৰি দৃশ্যপট আঁকিব। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কাগজৰ ভাঁজটো দৃশ্যপটবোৰত পেষ্ট কৰিবলৈ আৰু ইয়াৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই', তেন্তে শিশুসকলক কাগজ ভাঁজ কৰি নিজৰ প্ৰিয় জন্তু আদি তৈয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু তেওঁলোকে কি বনাইছে সেই বিষয়ে বুজাবলৈ কওক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুৰ বাবে তেওঁলোকৰ সঁহাৰি আৰু অংশগ্ৰহণ। • **প্ৰসংগভিত্তিক পৰিৱেশ:** অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে প্ৰসংগভিত্তিকভাৱে দেখা বস্তুৰ পৰামৰ্শ দিয়া আৰু নিৰ্মাণ কৰা। • **শ্ৰেণীকোঠাত লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** সকলোকে অংশগ্ৰহণৰ সমান সুযোগ দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-১২)** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **(C-১২.১)** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	**সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰ সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পর্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা। 68
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰ সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পর্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কার্য্যৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া সবিশেষ আৰু বর্ণনা লক্ষ্য কৰক। কাগজ ভাঁজৰ জৰিয়তে কিবা এটা প্রতিনিধিত্ব কৰাৰ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা চাওক। • **মটৰ দক্ষতা:** হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্রিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকর্ম সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	এনিমেল ফেচ মাস্ক: ক্রিয়েট আৰু ৰ'ল প্লে
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	সাধাৰণ বগা কাগজৰ শ্বীট, ষ্টেনচিল, ডাঠ ক্ৰেয়ন, খাদ্যৰ খেলনা বা খাদ্যৰ অংকন/চিত্ৰ কার্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক ফেচ মাস্কৰ ব্যৱস্থা কৰক। ২. জীৱ-জন্তু চিনাক্ত কৰিবলৈ, শব্দ কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ খোজৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. কল্পনাপ্ৰসূত পশুৰ খেলত লিপ্ত হোৱাৰ সময়ত চঞ্চল পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা।	১. প্ৰি-কাট ফেচ মাস্ক আৰু বিভিন্ন খাদ্য/খাদ্য খেলনাৰ অংকন বিতৰণ কৰা। ২. শিশুসকলক পশুৰ খাদ্যৰ অভ্যাসৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মুখৰ মাস্ক চিনাক্ত, ৰং আৰু ভাগ কৰিবলৈ কওক। ৩. প্ৰাণীৰ বাসস্থান, খাদ্য, আৰু জীৱ-জন্তুক ঘৰচীয়া বা বন্য হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰাৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।	১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পশুৰ মুখৰ মাস্ক আঁকি ৰং কৰিবলৈ ষ্টেনচিলেৰে সজ্জিত কৰা। ২. বাসস্থান, খাদ্যৰ পছন্দ, আৰু শ্ৰেণীবিভাজনৰ বিষয়ে কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰা। ৩. দ্বিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টিৰ জৰিয়তে সৃষ্টিশীল প্ৰকাশক উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	এখন পামলৈ যোৱা, পামৰ জীৱ-জন্তুৰ যত্নৰ বিষয়ে কথা পাতিবলৈ, পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ আৰু আলোচনা কৰিবলৈ।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	জীৱ-জন্তু
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ মুখৰ মাস্কৰ সলনি স্পর্শ ছবিৰ কার্ড বা শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • শিশুক বিভিন্ন প্ৰাণীৰ দৰে অভিনয়, শব্দ বা খোজ কঢ়াৰ সময়ত আৰামদায়ক কৰি তোলক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৭)** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **(C-৭.১)** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। • **(CG-১২)** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **(C-১২.১)** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, কলাত্মক দক্ষতা, প্রাণীৰ বাসস্থান/অন্য তথ্যৰ বিষয়ে সাধাৰণ জ্ঞান, শ্ৰেণীবিভাজনৰ দক্ষতা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• কথন আৰু পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ দক্ষতা বিকাশ কৰা • কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণৰ স্তৰ • জীৱ-জন্তুৰ সৃষ্টিশীল প্ৰণয়ন • পশুৰ মাস্ক তৈয়াৰ কৰাত ফাইন মটৰ দক্ষতা আৰু হাত-চকুৰ সমন্বয়

কার্য্যকলাপৰ নাম	ধন্যবাদ কার্ড-আমাৰ সহায়কসকললৈ কৃতজ্ঞতা	
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	১. সহায়কসকলৰ ফ্লেচকার্ড, আৰু তেওঁলোকৰ সঁজুলি ২. সাধাৰণ বগা চাদৰ ৩. পাতল আৰু ডাঠ ক্রেয়ন, ফেভিকল ৪. ফুল, গুটি, জিলিকি থকা, পাত আদি সজোৱা সামগ্রী	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. আলোচনাৰ জৰিয়তে সহায়কসকলৰ ওপৰত হোৱা কথা-বতৰা পুনৰ চোৱা। ২. ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰি সহায়কসকলক চিনাক্ত কৰা। ৩. ক্রেয়ন আৰু মৌলিক সজ্জাৰ সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি ধন্যবাদ কার্ড তৈয়াৰ কৰক।	১. ফ্লেচকার্ড ব্যৱহাৰ কৰি সহায়কসকলক তেওঁলোকৰ বিভিন্ন সঁজুলিৰ সৈতে মিলাওক। ২. নির্দিষ্ট সহায়কৰ ছবিৰে ব্যক্তিগতকৃত ধন্যবাদ কার্ড বনাওক। ফুল, পাত, গুটি, জিলিকি থকা, ষ্টীকাৰেৰে সজাই লওক।	১. ধন্যবাদ কার্ডত সহায়ক আৰু তেওঁলোকৰ সঁজুলিৰ বিশদ ছবি আঁকক। ২. ফুল, পাত, গুটি, জিলিকি থকা, ষ্টীকাৰেৰে সজাই লওক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ক্রাফ্ট কার্ড বিতৰণ কৰিবলৈ সম্প্রদায়ৰ মাজলৈ ওলাই যাওক। শিশুসকলক সমাজৰ ভিতৰৰ লোকসকলক সম্ভাষণ জনাবলৈ আৰু কৃতজ্ঞতা প্রকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আমাৰ সম্প্রদায় সহায়কসকল
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নতুন(যদি আছে) নাম (সঁজুলিৰ) কথা কওক আৰু প্রৱর্তন কৰক আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৪)** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা গঢ় লৈ উঠে ○ **(C-৪.১)** 'এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়ৰ অন্তর্গত ব্যক্তি হিচাপে আত্মাক' স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে। • **(CG-১২)** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে ○ **(C-১২.১)** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা যেনে সহায়কাৰীৰ প্রতি সহানুভূতিশীলতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি, সহায়কাৰীৰ প্রতি সংবেদনশীলতা, সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সহায়কসকলৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সময়ত আৱেগিক সঁহাৰি • সম্প্রদায়ৰ সহায়কৰ সম্পর্কত শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ • কার্ড নির্মাণৰ জৰিয়তে প্রকাশ কৰা সৃষ্টিশীলতা আৰু উদ্ভাৱনী ধাৰণা

কার্য্যকলাপৰ নাম	ৰান্ধো আহক: ফলমূল আৰু শাক-পাচলি চাট বনাওক	71
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	সতেজ কাটি লোৱা ফল-মূল, সৰু সৰু বাটি, চামুচ, নিমখ, জলকীয়া	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক আগতে কাটি লোৱা ফল-মূল দেখুৱাওক, প্ৰতিটোকে চিনি পাবলৈ প্ৰেৰণা দিয়ক। ২. সোৱাদ, ৰং, গোন্ধ আৰু তাৰ পিছত তেওঁলোকৰ প্ৰিয় ফল-মূলৰ কথা কওক। ৩. শিশুসকলক আড্ডা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। তেওঁলোকৰ ইন্দ্ৰিয়বোৰ অন্বেষণ কৰি চাটৰ মিশ্ৰিত সোৱাদৰ বিষয়ে সুধিব।	১. ইহঁত খোৱাৰ উপকাৰিতাৰ সোৱাদ, টেক্সচাৰ, গোন্ধ, ৰং আৰু তেওঁলোকে জনা যিকোনো বস্তুৰ বিষয়ে কওক ২. পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি শিশুসকলক স্বতন্ত্ৰভাৱে উৎপাদিত সামগ্ৰী ধুই কাটিবলৈ পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ৩. চাট বনোৱাৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগিতামূলক প্ৰচেষ্টাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, ৫-৬ বছৰীয়া শিশুৱে সহায় কৰিবলৈ আৰু নেতৃত্বৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক নিমখ জলকীয়াও দি নিজৰ বাটিত নিজৰ চাট বনাবলৈ কওক। ২. ৩-৪ আৰু ৪-৫ বছৰীয়া শিশুক চাট বনোৱাত সহায় কৰিবলৈ কওক। ৩. সোৱাদ, টেক্সচাৰ, গোন্ধৰ বিষয়ে সুধিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ছবি ব্যৱহাৰ কৰি খাব পৰা বা খাব নোৱাৰা খাদ্য চিনাক্ত কৰা লগতে বিভিন্ন খাদ্য কেনেকৈ বেলেগ বেলেগ ধৰণে খোৱা হয় সেই বিষয়েও।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, কাটি নোযোৱা গোটেই ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি ব্যৱহাৰ কৰক যাতে শিশুৱে স্পৰ্শ কৰিব পাৰে, অনুভৱ কৰিব পাৰে আৰু চিনাক্ত কৰিব পাৰে। • লগতে যিসকলে কথা ক'ব নোৱাৰে তেওঁলোকৰ বাবে কটা নথকা শাক-পাচলিবোৰ কটা শাক-পাচলিৰ লগত মিলাবলৈ কওক। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-১)** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু সুৰক্ষিত কৰি ৰাখে। ○ **(C-১.১)** পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ প্ৰতি পছন্দ আৰু বুজাবুজি দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে। • **(CG-২)** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাৰ চোকা বিকাশ ○ **(C-২.৪)** একাধিক গোন্ধ আৰু সোৱাদৰ পাৰ্থক্য কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন কৰা হৈছে	ধাৰণাৰ দক্ষতা (ৰুচি, গোন্ধ, ৰং), ভাষা দক্ষতা
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন, ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ ইত্যাদি। • **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, টেক্সচাৰ স্পৰ্শ কৰা, চাটৰ গোন্ধ আৰু সোৱাদ লোৱা

কার্য্যকলাপৰ নাম	মাটিৰ সৈতে মজা: সম্পৰ্কীয় শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টিৰ তুলনা কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বোকা মাটি

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মাটিৰ লাঠি এটা গুটিয়াই তাৰ দৈর্ঘ্য প্ৰদৰ্শন কৰা। ২. শিশুক আপোনাৰতকৈ বেছি দীঘল লাঠি গুলীয়াবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. লাঠিৰ সংখ্যা তুলনা কৰি কম আৰু কম ধাৰণা আলোচনা কৰা।	১. আন এটা লাঠি গুটিয়াই তেওঁলোকক আপুনি কৰাতকৈ অধিক লাঠি সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। ২. কাৰ কম, কাৰ বেছি সেই বিষয়ে সুধিব।	১. সকলোৰে বাবে যিমান পাৰি সিমান লাঠি বনাবলৈ এক মিনিটৰ টাইমাৰ স্থাপন কৰক। ২. আপুনি আৰু ল'ৰা-ছোৱালীয়ে বনোৱা লাঠিৰ সংখ্যা তুলনা কৰক। ৩. বেছিভাগ, অধিক আৰু কম ধাৰণা আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আপুনি আৰু শিশুৱে একে ধৰণৰ আকৃতি/বস্তু বনাবলৈ লোৱা মাটিৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰি গধুৰ আৰু লঘু ধাৰণাটোৰ বাবে কার্য্যকলাপটো পুনৰাবৃত্তি কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আমাৰ পৰিৱেশ
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক উক্ত কথাবোৰ নিজৰ ধৰণেৰে বনাবলৈ দিয়ক। • শিশুৰ অন্তর্ভুক্তি - মাটিৰে নির্মিত প্ৰকৃত বা বস্তু দেখুৱাব পাৰে যাতে তেওঁলোকে নিজৰ বনাব পাৰে (দীঘল, চুটি, অধিক, কম)।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৮)** শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **(C-৮.৯)** বস্তুৰ দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু আয়তনৰ সৰল জোখ-মাখ কৰিবলৈ উপযুক্ত সঁজুলি আৰু একক নির্বাচন কৰে। • **(CG-১২)** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **(C-১২.১)** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা, কলাত্মক, পৰিমাণগত তুলনা, অংশগ্ৰহণৰ দক্ষতা
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **প্ৰশ্নৰ উত্তৰঃ** মুকলি প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন, ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ ইত্যাদি। • **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, টেক্সচাৰ স্পর্শ কৰা, চাটৰ গোন্ধ আৰু সোৱাদ লোৱা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	খাদ্য যাদু: গোন্ধ, সোৱাদ, টেক্সচাৰ আৰু ৰান্ধক চিনি পাওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	সাধাৰণ ফল-মূল, শাক-পাচলি আৰু মচলা- নিমখ, জলকীয়া, চূণ, কমলা, কল, আম, শসা, টমেটো, পিয়াঁজ, ধনীয়া, তিতা ইত্যাদি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. কল, চূণ, নিমখ আদি খাদ্য সামগ্ৰীৰ পৰিচয় দিব লাগে। ২. গোন্ধ লৈ সোৱাদ অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. শিশুসকলক বস্তুটোৰ সোৱাদ দিবলৈ কওক আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান শুদ্ধ আছিল নে নাই শ্বেয়াৰ কৰক।	১. শিশুক চকু মুদি খাদ্য বস্তুটোৰ গোন্ধ লৈ অনুমান কৰিবলৈ কওক। ২. পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে, শিশুক হাত ধুবলৈ নিৰ্দেশ দিব লাগে। ৩. চেণ্ড্ৰুইচৰ দৰে সহজ খাদ্য প্ৰস্তুত কৰাত তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰা, ৰুচি আৰু টেক্সচাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৪. তেওঁলোকে একেলগে প্ৰস্তুত কৰা খাদ্য উপভোগ কৰাৰ সময়ত সহযোগিতামূলক পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা।	১. কৌতুহলক উৎসাহিত কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ উপাদান আৰু সোৱাদ অন্বেষণ কৰক। ২. লাড়ু আৰু ভেলপুৰীৰ দৰে ব্যঞ্জন প্ৰস্তুত কৰাত সুবিধা প্ৰদান কৰা। ৩. খাদ্য সুৰক্ষা আৰু পুষ্টিৰ দিশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৪. তেওঁলোকে ঘৰতে চেষ্টা কৰিব পৰাকৈ সহজ নন-ফাইৰ ৰেচিপিৰ তালিকা এখন শ্বেয়াৰ কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ফল-মূল আৰু শাক-পাচলিৰ চেণ্ড্ৰুইচ বনাওক, ইতিমধ্যে পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ কথা কওক আৰু ৰন্ধা আগতে হাত ধোৱাৰ কথা কওক। একেলগে খাই উপভোগ কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	খাদ্য/ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি/স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা(কেৱল কার্য্যকলাপৰ তাৰতম্যত)
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিলে শিশুৱে খাদ্যবস্তুটো কেৱল দেখুৱাই দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে শিশুৰ হাতত তুলি দি স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰে। • সকলো শিশুৰ সম্পূৰ্ণ অংশগ্ৰহণ নিশ্চিত কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **C-১** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু সুৰক্ষিত কৰি ৰাখে। ○ **C-১.১** পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ প্ৰতি পছন্দ আৰু বুজাবুজি দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে। • **C-২** শিশুৰ চোকাতা গঢ় লৈ উঠে। ○ **C-২.৪** সংবেদনশীল উপলব্ধিত চি-২.৪, একাধিক গোন্ধ আৰু ৰুচিৰ পাৰ্থক্য কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, সামাজিকৰণ, আত্মযত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাই গোন্ধ আৰু ৰুচি, পছন্দ/অপছন্দ, পছন্দৰ পাৰ্থক্য কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• ৰুচি চিনাক্তকৰণৰ সঠিকতা • কার্য্যকলাপ উপভোগ • ৰুচিৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰা • ৰুচি চিনাক্ত কৰা-মিঠা, নিমখীয়া, তিতা, টেঙা ইত্যাদি।

কার্য্যকলাপৰ নাম	কলাত্মক দুঃসাহসিক অভিযান: টিয়াৰিং এণ্ড পেষ্টিং
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ডাঙৰ ডাঙৰ কাগজৰ শ্বীট, ৰঙীন কাগজ/ অৰিগামি শ্বীট, আঠা আৰু কিছুমান সজ্জাৰ সামগ্ৰী (গুটি, ফিতা আদি)।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ডাঙৰ কাগজ এখনত এটা সহজ, বিশাল ৰূপৰেখা আঁকক। ২. ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত আঠা লগাব লাগে। ৩. শিশুসকলক ৰঙীন কাগজ যোগান ধৰিব লাগে আৰু ৰূপৰেখা দিয়া ঠাইখিনিৰ ভিতৰত ফালি পেষ্ট কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে।	১. এটা ডাঙৰ কাগজত কোনো প্ৰাণী বা বস্তুৰ ৰূপৰেখা অংকন কৰা। তাৰ ওপৰত আঠা লগাই দিব। ২. শিশুসকলক দিয়া কাগজৰ টুকুৰাবোৰ ফালিবলৈ কওক আৰু কাগজৰ টুকুৰাবোৰ ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত পেষ্ট কৰিবলৈ কওক। ৰূপৰেখা গছ, জুপুৰি, বল, মেকুৰী আদিৰ দৰে হ'ব পাৰে।	১. শিশুক ছিঙি পেষ্ট কৰি জোতা বা উপহাৰৰ বাকচ সজাবলৈ দিব লাগে। ২. বিভিন্ন ৰঙীন কাগজ যোগান ধৰা আৰু বাকচৰ পৰিসীমাৰ ভিতৰত সৃষ্টিশীলতা প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ৩. কাম কৰাৰ সময়ত আকৃতি আৰু ৰঙৰ ওপৰত কথা-বতৰাক উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক নিজৰ পছন্দৰ যিকোনো ৰূপৰেখা/অংকন কৰিবলৈ কওক আৰু তাৰ পিছত টিয়াৰিং - পেষ্টিং কার্য্যকলাপ কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	জীৱ-জন্তু, ৰং	
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক তেওঁলোকে বিচৰা ধৰণে অনুমতি দিয়ক • তেওঁলোকৰ কল্পনা আৰু সৃষ্টিশীলতাক স্থান দিয়ক	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৱে ফিট আৰু নমনীয় শৰীৰ গঢ়ি তোলে ○ **C-৩.৩:** তেওঁলোকৰ হাত আৰু আঙুলিৰে কাম কৰাত নিখুঁততা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ দেখুৱায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।	
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনা, হাতৰ গতি, নিখুঁত আৰু নিয়ন্ত্ৰণ, হাত-চকুৰ সমন্বয়, আকৃতি, ৰংৰ পাৰ্থক্য কৰে।	
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ ফালি পেষ্ট কৰাৰ ক্ষমতা, • মৌখিক নিৰ্দেশনাৰ বুজাবুজি • কার্য্যকলাপটো কৰাত উদ্ভাৱন • কল্পনাপ্ৰসূতভাৱে কাম কৰা।	

কার্য্যকলাপৰ নাম	আশ্রয়: প্রয়োজনৰ বিষয়ে কথা পাতক আৰু বিভিন্ন সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি সৃষ্টি কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন প্রাণী, চৰাই, মানুহৰ আশ্রয় শিবিৰৰ ফ্লেছকার্ড; শিল্পকর্ম যেনে মাটি, শিল, পাত, ঘাঁহ, ডাল, ইটা আদি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ঘৰৰ পৰা স্কুললৈ যোৱাৰ পথত শিশুৱে কি পর্যবেক্ষণ কৰিছে, জীৱ-জন্তু, চৰাই, বাহন, মানুহ আদিৰ বিষয়ে বিনামূলীয়াকৈ কথোপকথন আৰম্ভ কৰা। ২. শিশুসকলৰ লগত বিভিন্ন জীৱ-জন্তু আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰৰ বিষয়ে কথা পাতিব। ৩. মাটি ব্যৱহাৰ কৰি যিকোনো ধৰণৰ ঘৰ বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুক কিছুমান জীৱ-জন্তুৰ ঘৰৰ ছবি দেখুৱাই চিনি পাবলৈ কওক। ২. মাটি ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন জীৱ-জন্তুৰ ঘৰ বনাব লাগে, যেনে বাহ, কুকুৰৰ ঘৰ।	১. মানুহ আৰু পশু আশ্রয় শিবিৰৰ মাজৰ পার্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ২. ঘৰত প্রয়োজনীয় আৰামদায়ক বস্তুবোৰৰ বিষয়ে কথা-বতৰাৰ সুবিধা প্রদান কৰা। ৩. মানুহৰ ঘৰ আৰু পশু আশ্রয় শিবিৰ নির্মাণৰ বাবে মাটি, শিল, ঘাঁহ, লাঠি আদি শিল্পকর্মৰ ব্যৱস্থা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	মানুহ আৰু পশুৰ আশ্রয় শিবিৰ কেনেকৈ বেলেগ বেলেগ দেখা যায় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। সুবিধা প্রদানকাৰীয়ে কাগজত জীৱ-জন্তু আৰু মানুহৰ ঘৰ আঁকে, তাৰ পিছত শিশুক লাঠি, ডাল, কপাহ আদি পেষ্ট কৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আশ্রয়
শিক্ষকৰ টোকা	• ঘৰত আৰামদায়ক বস্তুৰ সন্দর্ভত সকলো শিশুৰ সঁহাৰি উৎসাহিত আৰু গ্রহণ কৰক। • জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্রতি সহানুভূতিৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্রদান কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, আৱেগিক দক্ষতা যেনে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্রতি সহানুভূতিশীলতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ ওচৰত শিশুৰ অনুভৱ (আনন্দ, সুখ, ভয়, সহানুভূতি ইত্যাদি) নিৰীক্ষণ কৰক। • শিশুৱে নিজৰ খেলা বা সৃষ্টিশীল কার্য্যকলাপত প্রাকৃতিক সামগ্রী/সম্পদ কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰে পর্যবেক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মাটিৰে সৃষ্টি কৰক: বিভিন্ন সঁজুলি তৈয়াৰ কৰক, আলোচনা কৰক আৰু ৰ'ল-প্লেৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মডেলিং মাটি, হার্ডব'র্ড, ইমেজ বা সঁজুলিৰ সহজ চিত্র টিভি, ৰিম'ট, মোবাইল, কেমেৰা, ৰাশ্বিং মেচিন, গ্রাইণ্ডাৰ, ষ্টেথ'স্কোপ, থার্মোমিটাৰ, লেপটপ, কম্পিউটাৰ, প্রিণ্টাৰ, ইলেক্ট্রনিক ওজন মেচিন, মাইক্রৱেভ, এয়াৰ কণ্ডিচনাৰ ইত্যাদি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. টিভি, ৰিম'ট বা মোবাইলৰ দৰে সহজ সঁজুলিৰ চিত্র দেখুৱাওক আৰু ইয়াৰ মূল কামৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। ২. শিশুসকলক কোমল, ৰঙীন মাটি যোগান ধৰিব লাগে আৰু সঁজুলিবোৰ বনাই ইয়াক ঢালিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে। ৩. শিশুৱে সৃষ্টি কৰা মাটিৰ সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি অভিনয় কৰা অভিনয় খেলক উৎসাহিত কৰক। "আপুনি আপোনাৰ টিভিত কি শ্ব' চাই আছে?"	১. অন্য সঁজুলিসমূহৰ চিত্রসমূহ যেনে এটা লেপটপ, কেমেৰা, বা প্রিন্টাৰ দেখুৱাওক আৰু সিহতৰ ব্যৱহাৰ আৰু মূল কার্য্যসমূহ আলোচনা কৰক। ২. শিশুসকলক কোমল, ৰঙীন মাটি যোগান ধৰিব লাগে আৰু সঁজুলিবোৰ বনাই ইয়াক ঢালিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে। ৩. শিশুৱে সৃষ্টি কৰা মাটিৰ সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি অভিনয় কৰা অভিনয় খেলক উৎসাহিত কৰক। "আপুনি আপোনাৰ কেমেৰাৰ জৰিয়তে কি কি ছবি ক্লিক কৰিছে?"	১. অন্যান্য সঁজুলি যেনে ৰাশ্বিং মেচিন, গ্রাইণ্ডাৰ, ষ্টেথ'স্কোপ আদিৰ চিত্র দেখুৱাওক আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ আৰু মৌলিক কার্য্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক। ২. শিশুসকলক কোমল, ৰঙীন মাটি যোগান ধৰিব লাগে আৰু সঁজুলিবোৰ বনাই ইয়াক ঢালিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে। ৩. শিশুৱে সৃষ্টি কৰা মাটিৰ সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি অভিনয় কৰা অভিনয় খেলক উৎসাহিত কৰক। "এই সঁজুলিটো কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব? এই সঁজুলিয়ে আৰু কি কি কার্য্য কৰিব পাৰে?"

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুক মাটি ঢালি সঁজুলি সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক সামাজিক-নাটকীয় খেল প্রদর্শন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'আমাৰ সম্প্রদায় সহায়ক', তেন্তে শিশুসকলক বিভিন্ন সম্প্রদায়ৰ সহায়কসকলে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি যেনে প্লাম্বাৰৰ দ্বাৰা স্ক্রু ড্রাইভাৰ, শিক্ষকৰ দ্বাৰা কিতাপ, দর্জীৰ দ্বাৰা চিলাই মেচিন, ডাক্তৰৰ দ্বাৰা ষ্টেথ'স্কোপ আদি তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক আৰু তেওঁলোকে কি বনাইছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।

শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা। • **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ বিভিন্ন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে স্পৰ্শ কৰে, অনুভৱ কৰে আৰু আৰ্হি সৃষ্টি/বৰ্ধিত কৰিব পাৰে। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **প্ৰসংগক্ৰমে প্ৰাসংগিক সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ:** অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয় উৎসৰ সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.৩:** দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰিস্থিতিত আৰু শিক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত সঁজুলি আৰু প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰে। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা, বিভিন্ন সঁজুলিৰ শব্দভাণ্ডাৰ বুজিব আৰু ব্যৱহাৰ কৰাৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ। • নান্দনিক জ্ঞান, দলীয় কাম, আত্মসচেতনতা আৰু সূক্ষ্ম মটৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** নিৰ্বাচিত সঁজুলিটোৰ সবিশেষ প্ৰতিলিপি কৰাৰ শিশুসকলৰ ক্ষমতা পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কাৰ্য্যৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া সবিশেষ আৰু বৰ্ণনা লক্ষ্য কৰক। মাটিৰে কিবা এটাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা চাওক। • **মটৰ দক্ষতা:** হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নাচো আহা!: শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক আৰু দ্রুত/ধীৰ বিটত পৰিবেশন কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ঢোলক/ঢোল, ডাফলি, মোবাইলত সংগীত

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বিভিন্ন গতিত অর্থাৎ দ্রুত, লেহেমীয়াকৈ হাত চাপৰি বজোৱাৰ সময়ত আপোনাক অনুকৰণ কৰিবলৈ কোৱাৰ দ্বাৰা খেল আৰম্ভ কৰক। ২. এই একেটা কামকে বিভিন্ন শৰীৰৰ গতিবিধি যেনে হাত চাপৰি বজোৱা, টেপ কৰা, খোজ কঢ়া আদিৰে পুনৰাবৃত্তি কৰক। ৩. শিশুক শৰীৰৰ বিভিন্ন গতিবিধিৰ দ্বাৰা শব্দ উৎপন্ন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক গোটত বিভক্ত কৰি কেইটামান কার্য্যৰ দ্বাৰা নৃত্যৰ আন্দোলন সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। এই কামটো শ্রেণীক বৃহত্তৰ গোট হিচাপেও কৰিব পাৰি। ২. শিশুৱে দুটা ভিন্ন সুৰ / টেম্পোৰ সৈতে একে ক্রমত খোজবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰে। সুৰটো মোবাইল বা যিকোনো বাদ্যযন্ত্রত বজাব পাৰি।	১. শিশুসকলক গোটত বিভক্ত কৰি কেইটামান কার্য্যৰ দ্বাৰা নৃত্যৰ আন্দোলন সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। এই কামটো শ্রেণীক বৃহত্তৰ গোট হিচাপেও কৰিব পাৰি। ২. শিশুৱে দুটাতকৈ অধিক ভিন্ন সুৰ / টেম্পোৰ সৈতে একে ক্রমত খোজবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰে। সুৰটো মোবাইল বা যিকোনো বাদ্যযন্ত্রত বজাব পাৰি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বিভিন্ন বাদ্যযন্ত্র বা শৰীৰৰ গতিবিধি ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক নিজৰ স্পন্দন সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। শব্দবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰি শব্দবোৰৰ বিভিন্ন আৰ্হি অন্বেষণ কৰাত সহায় কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'গছ-গছনি আৰু গছ', তেন্তে শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা প্রাকৃতিক বস্তু যেনে ডাল-পাত টেপ কৰা, পাতৰ হুলস্থুল কৰা, পাত্রত শিলৰ পৰা বাদ্যযন্ত্র তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ বাদ্যযন্ত্রৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰক।

শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা। • **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ বিভিন্ন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে স্পৰ্শ কৰে, অনুভৱ কৰে আৰু আৰ্হি সৃষ্টি/বৰ্ধিত কৰিব পাৰে। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **প্ৰসংগক্ৰমে প্ৰাসংগিক সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ:** অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয় উৎসৰ সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.২:** সংগীত, ভূমিকা-প্লে, নৃত্য, আৰু গতি সৃষ্টি কৰিবলৈ নিজৰ কণ্ঠ, শৰীৰ, স্থান, আৰু বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলে। ○ **C-১২.৪:** কলাৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগিতামূলকভাৱে কাম কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা, ক্ৰমবিন্যাস আৰু আৰ্হিৰ জ্ঞানমূলক দক্ষতা আৰু শিশুৱে আৰ্হি সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত গণনাৰ দৰে সংখ্যাৰ দক্ষতাৰ পৰিচয় • নান্দনিক জ্ঞান, দলীয় কাম, আত্মসচেতনতা আৰু শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **অংশগ্ৰহণ:** সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে নিজৰ ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰা আৰু দৈনন্দিন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰা আৰু বিভিন্ন আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি, সম্প্ৰসাৰণ আৰু সৃষ্টি কৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰক। • **সৃষ্টিশীলতা:** যেনে ABAB, ABCABC, AABB ৰ বাবে আৰ্হিটো পৃথক হ'ব পৰা উপায়।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আৰ্হিৰ সৈতে মজা: শিল্প/শিল্প/ গুটি/শৰীৰৰ গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰক

কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?

তিনিটা ভিন্ন ৰঙৰ গুটি, সূতা, তিনিখন ৰঙৰ চাদৰ, শাক-পাচলি, অবিষাক্ত ৰং/ৰঙ, পানী, ৰঙৰ বাবে বাটি বা প্লেট, আঠা, কাগজৰ শ্বীট

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক তিনিটা ৰঙা, তিনিটা নীলা, আৰু তিনিটা হালধীয়া গুটিৰ লগতে এটা সূতাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। ২. ধৰক ৰঙা, নীলা, হালধীয়া ৰঙৰ সূতাত ৰাখি গুটিবোৰ এটা নির্দিষ্ট আৰ্হিত সজাবলৈ কওক আৰু তাৰ পিছত ক্রমটো পুনৰাবৃত্তি কৰক। ৩. গুটিৰ বিভিন্ন ব্যৱস্থা অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক তিনিটা ৰঙৰ (কওক ৰঙা, নীলা আৰু হালধীয়া) কাগজৰ শ্বীট দি ফিটা ফালিবলৈ কওক। ২. কাগজৰ ফিটাবোৰ বিভিন্ন ৰঙৰ আৰ্হিত পেষ্ট কৰিবলৈ তেওঁলোকক নির্দেশনা দিব লাগে।	১. কাগজত ছপা কৰিবলৈ দুটা বেলেগ বেলেগ শাক-পাচলিৰ ওপৰৰ অংশটো (কওক, পদুমৰ ঠাৰি/ কেপচিকাম আৰু লেডিফিংগাৰ) কাটি উলিয়াওক। ২. শিশুসকলক বিভিন্ন ৰং ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ নির্দেশ দিব লাগে (যেনে, লেডি ফিংগাৰৰ বাবে ৰঙা ৰং আৰু পদুমৰ কাণ্ডৰ বাবে সেউজীয়া ৰং) ৩. তেওঁলোকক বিকল্প ধৰণেৰ আৰ্হি প্রিন্ট কৰিবলৈ কওক (যেনে ২ টা ৰঙা প্রিন্ট চিহ্ন, ১ টা সেউজীয়া প্রিন্ট চিহ্ন, আকৌ ২ টা ৰঙা প্রিন্ট চিহ্ন ইত্যাদি) ৪. কাগজখনৰ দুয়োফালে আৰ্হিটো বহল কৰাৰ সম্ভাৱনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	এনে এটা খেল খেলক য'ত শিশুৱে আপুনি প্রদর্শন কৰা গতিবিধিৰ এটা আৰ্হি অনুসৰণ কৰে। তাৰ পিছত তেওঁলোকে আৰ্হিটো আগবঢ়াই নিব পাৰে আৰু নিজৰ কিছুমান গতিৰ ক্রম তৈয়াৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে। ইয়াত দুটা উদাহৰণ দিয়া হ'ল: (ক) হাত চাপৰি বজাওক, ক্লিক কৰক, ঘূৰিব আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰক। (খ) জপিয়াই, মাত দি হাত দুখন বতাহত ওপৰলৈ তুলি লওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	থিমটোক প্রকৃতি আৰু ফল-মূলৰ সৈতে সংযোগ কৰক আৰু আৰ্হি নির্মাণৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• যদি অবিষাক্ত ৰং/ৰঞ্জ হয় তেন্তে ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ক। • পৰিৱেশৰ প্রতি প্রশংসাৰ ভাৰ গঢ়ি তোলা। • শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্রচেষ্টাৰ বাবে প্রশংসা কৰক।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	78 • **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.২:** ইয়াৰ চৌপাশ, আকৃতি আৰু সংখ্যাৰ সৰল আৰ্হি চিনাক্ত আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰে। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা বিকাশ, সামাজিক দক্ষতা, নান্দনিক আৰু সৃষ্টিশীল বিকাশ, সুক্ষ্ম পেশীৰ সমন্বয়, সংগীতৰ বুজাবুজি, মনোযোগ, স্মৃতিশক্তিৰ কাম সহযোগিতা, পৰ্যবেক্ষণ, উদ্ভাৱন।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি শিশুৰ চিনাক্তকৰণ আৰু আৰ্হি সৃষ্টি পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ:** গোটত কাম কৰাৰ ক্ষমতা আৰু সহযোগিতামূলক দক্ষতাৰ মূল্যায়ন কৰা। • **ভাষা:** আৰ্হি নিৰ্মাণৰ আলোচনাত ব্যৱহৃত শব্দভাণ্ডাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ মাত্ৰা লক্ষ্য কৰক। • **মটৰ দক্ষতা:** শিল্প আৰু শিল্প কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সুক্ষ্ম চলন দক্ষতা নিৰীক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ষ্টেম্পিং আৰু পেইন্টিং: মোৰ চাৰিওফালে থকা কথাবোৰ

কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?

কাগজৰ শ্বীট, স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ কিছুমান সামগ্রী (পাত, ডাল-পাত, ফল-মূল, আৰু শাক-পাচলি), ৰং বা হলুদৰ গুড়ি, কুমকুম, পানীৰ বাটি, ৰং ব্রাছ, হার্ডবর্ড ভিত্তি হিচাপে

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক প্রকৃতিৰ ভ্রমণলৈ লৈ যাওক। ওচৰৰ পৰিৱেশৰ পৰা বিভিন্ন সামগ্রী সংগ্রহ কৰক (যেনে পাত, ডাল, কাগজৰ বল, সূতা আদি)। ২. সংগ্রহ কৰা সামগ্রীবোৰ ৰঙৰ ৰঙত ডুবাই ল'ৰা-ছোৱালীক কাগজৰ শ্বীটত ষ্টাম্প মাৰিবলৈ দিব। ৩. তেওঁলোকে কি সৃষ্টি কৰিছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. পৰিৱেশৰ পৰা বিভিন্ন সামগ্রী সংগ্রহ কৰি প্রকৃতি ভ্রমণ কৰা। ২. শিশুক ৰং ৰঙত সামগ্রী ডুবাই কাগজত ষ্টাম্প দিবলৈ কওক। ৩. ব্যৱহৃত ৰং আৰু সামগ্রীৰ বিষয়ে ভাগ-বতৰা আৰু আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	১. প্রকৃতি ভ্রমণত বিভিন্ন আকৃতিৰ সামগ্রী (বর্গ, ত্রিভুজ, বৃত্ত, অণ্ডাকাৰ, তৰা আদি) সংগ্রহ কৰক। ২. ৰং ৰঙত সামগ্রী ডুবাই ল'ৰা-ছোৱালীক কাগজত ষ্টাম্প মাৰিবলৈ দিব। ৩. ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, ৰং, সামগ্রী, আকৃতি আৰু ব্যৱহৃত আৰ্হিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ইজনে সিজনৰ অংকন চাবলৈ আৰু অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক যে কোনবোৰ বস্তু ষ্টাম্পৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি', তেন্তে শিশুসকলক লেডিফিংগাৰ, আলু, পিয়াঁজ আদি বিভিন্ন শাক-পাচলি আৰু ফলৰ কাট আউট আৰু টুকুৰা যোগান ধৰিব লাগে। পিছলৈ শিশুসকলক তেওঁলোকৰ অংকনৰ সৈতে জড়িত নির্দিষ্ট প্রশ্ন সুধিব পাৰি যেনে এই কার্য্যৰ সময়ত তেওঁলোকে কোনবোৰ বস্তু বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰিছে আৰু কিয়?
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক প্রাকৃতিক সামগ্রীৰ বাবে নিজৰ চৌপাশ অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। • অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয় উৎসৰ ৰং আৰু ৰং ব্যৱহাৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা। • পৰিৱেশ আৰু স্থানীয় সম্পদৰ প্রতি প্রশংসাৰ ভাৰ গঢ়ি তোলা। • তেওঁলোকৰ প্রচেষ্টাৰ বাবে ইতিবাচক শক্তিবর্ধকতা আৰু প্রশংসা প্রদান কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** • বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পর্যবেক্ষণ, নান্দনিক জ্ঞান, দলীয় কাম, আত্মসচেতনতা আৰু শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	79 • **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ প্রাকৃতিক আকৃতি চিনাক্ত আৰু বর্ণনা কৰাৰ ক্ষমতা পর্যবেক্ষণ কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কার্য্যৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া সবিশেষ আৰু বর্ণনা লক্ষ্য কৰক। কাগজত কিবা এটা ৰঙেৰে প্রতিনিধিত্ব কৰাৰ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা চাওক। • **মটৰ দক্ষতা:** হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্রিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকর্ম সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	অনুভৱ চিনাক্ত কৰা, অংকন কৰা আৰু ভাগ কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ইমোচন কার্ড, কাগজ, ক্ৰেয়ন, মুখৰ কাটাআউট

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক বিভিন্ন ইমোচন কার্ড প্রদান কৰা। ২. কিছুমান পৰিস্থিতি উপস্থাপন কৰক আৰু শিশুৱে পৰিস্থিতিৰ প্রতি কেনে অনুভৱ কৰে তাৰ বাবে আৱেগ কার্ডখন বাছি লব। ৩. পৰিস্থিতি এনেদৰে উপস্থাপন কৰিব পাৰি যে আপুনি কেনে অনুভৱ কৰিব যেতিয়া-আপোনাৰ আইচক্রীম তললৈ নামি যায়, আপুনি উপহাৰ লাভ কৰে, আপোনাৰ ককা-আইতাই আপোনাক লগ কৰে ইত্যাদি।	১. শিশুক ফেচ কাট আউট প্রদান কৰা আৰু বিভিন্ন পৰিস্থিতি দিয়া ২. শিশুসকলক প্রতিটো পৰিস্থিতিত তেওঁলোকে কেনে অনুভৱ কৰিব সেইটো প্রতিনিধিত্ব কৰিবলৈ মুখৰ কাটাআউটবোৰত আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুসকলৰ সঁহাৰি, অংকন আৰু তেওঁলোকৰ তেনে অনুভৱৰ কাৰণৰ বিষয়ে কথা-বতৰা পাতিব।	১. শিশুসকলক কাগজ আৰু ক্ৰেয়ন যোগান ধৰি বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ ব্যৱস্থা কৰা। ২. শিশুসকলক প্রতিটো পৰিস্থিতিৰ বাবে তেওঁলোকৰ অনুভৱক প্রতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কাগজবোৰত ক্রেয়নেৰে আঁকিবলৈ নির্দেশ দিয়া। ৩. প্রতিটো শিশুৱে আন এটা শিশুক এটা যাদৃচ্ছিক পৰিস্থিতি দিবলৈ কওক, তাৰ পিছত সকলোৱে কাগজখনত নিজৰ নিজৰ অনুভৱ আঁকিব পাৰিব। ৪. শিশুসকলৰ মাজত আলোচনা আৰু অনুভৱৰ আদান-প্রদানক উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বিভিন্ন ধৰণৰ চকু, ভ্রূ, ওঁঠ আদিৰ কাটআউটৰ সৈতে শিশুৰ চকুৰ সমতলত এখন ডাঙৰ মুখ এখন আঁকক। তেওঁলোকে আনে কি সৃষ্টি কৰিছে সেইটো অনুমান কৰিব পাৰে বা আলোচনা কৰিব পাৰে বা ব'ৰ্ডখন ব্যৱহাৰ কৰি নিজৰ অনুভৱবোৰ শ্বেয়াৰ কৰিব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	"মই আৰু মোৰ পৰিয়াল"ৰ দৰে বিষয়বস্তুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটোক সংযোগ কৰক আৰু শিশুৰ সামাজিক অভিজ্ঞতাৰ লগতে তেওঁলোকৰ প্রকাশভংগীৰ ধৰণো গ্রহণ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুৰ অভিজ্ঞতা আৰু পৰিস্থিতিৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সম্পর্ক শুনা। • শিশুৰ বুজাবুজিৰ স্তৰ অনুসৰি পৰিস্থিতিসমূহ দিয়ক। • তেওঁলোকৰ প্রকাশভংগীৰ স্তৰক উৎসাহিত কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.২:** বিভিন্ন আৱেগক চিনি পায় আৰু সেইবোৰক উপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্রণ কৰাৰ ইচ্ছাকৃত প্রচেষ্টা চলায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, সামাজিক-আৱেগিক দক্ষতা, আৰু জ্ঞানমূলক দক্ষতা। শুনে গল্প বুজি পায় আৰু শলাগ লয়, মৌখিক নির্দেশনা বুজি পায়, নিজৰ কণ্ঠৰে অন্বেষণ আৰু খেলে, কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পর্ক বুজি পায়, বিভিন্ন আৱেগ চিনি পায়। 80
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অংশগ্রহণ:** শিশুৱে সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰিছে আৰু উদ্যোগ লৈছে নেকি পর্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগ চিনাক্তকৰণ:** ল'ৰা-ছোৱালীয়ে যদি ইজনে সিজনৰ আৱেগ বুজি পাইছে তেন্তে মন কৰিব। • **প্রকাশ:** শিশুৱে নিজৰ আৱেগ প্রকাশৰ ধৰণবোৰ লক্ষ্য কৰক। • **প্রদত্ত পৰিস্থিতিৰ বুজাবুজি:** শিশুৱে তেওঁলোকৰ সন্মুখত উপস্থাপন কৰা পৰিস্থিতিসমূহ কিমান ভালদৰে বুজি পায় তাৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমাৰ বিনত আশ্চর্য্য: নিৰাপদ আৱর্জনা সৃষ্টিশীলভাৱে পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ
কি উপকৰণ প্রয়োজন হবে?	পুনঃব্যৱহাৰ বা পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা বস্তু কার্ডবর্ডৰ বাকচ/টেট্রা পেক, পুৰণি আলোচনী, বাতৰি কাকত, বটল আদি, শিশুৰ বাবে সুৰক্ষিত কেঁচি, আঠাৰ লাঠি, শাক-পাচলি আৰু ফলৰ খোলা -

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক কার্ডবর্ডৰ বাকচ/টেট্রা পেক, পুৰণি আলোচনী, বাতৰি কাকত, আৰু বটলৰ দৰে অব্যৱহৃত বস্তুসমূহ কেনেকৈ পুনৰ ব্যৱহাৰ আৰু পুনঃব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি সেই বিষয়ে কল্পনা আৰু ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. বিভিন্ন ব্যৱহাৰৰ ওপৰত শিশুৰ পৰা সঁহাৰি সংগ্রহ কৰা আৰু প্রদান কৰা সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি বস্তু সৃষ্টি কৰাত সহায় কৰা।	১. শিশুসকলক আলোচনাত জড়িত কৰি ব্যৱহাৰযোগ্য আৰু অব্যৱহৃত বস্তু চিনাক্ত কৰা। ২. শিশুসকলক অ-ব্যৱহৃত বস্তুবোৰ টবত ভৰোৱা গছ-গছনি, মজুত ৰখা ঠাই, পুতলা, কাগজৰ মেচে আদিত পুনঃব্যৱহাৰ কৰাৰ উপায় ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. শিশুৱে এই বস্তুবোৰ সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত সামগ্রী যোগান ধৰা আৰু তদাৰক কৰা।	১. শিশুৰ সৈতে জৈৱ-বিঘ্নিত আৰু অজৈৱ-বিঘ্নিত বস্তুৰ মাজৰ পার্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ২. শিশুসকলক বস্তুবোৰ শ্রেণীত ভাগ কৰি সেই অনুসৰি পেলাবলৈ কওক। ৩. পচন সাৰ গাঁতৰ ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা আৰু ইয়াৰ উদ্দেশ্য সহজ ভাষাত বুজাই দিয়া। ৪. শিশুসকলক পচন সাৰ গাঁতটোৰ ওপৰত নিয়মিতভাৱে অনুসৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বছৰটোৰ ভিতৰত সময়ে সময়ে একেধৰণৰ কার্য্যকলাপ চলোৱা, সামগ্রীৰ ভিন্নতা আৰু পুনঃব্যৱহাৰ, পচন সজা, আৰু পুনৰ ব্যৱহাৰৰ দৰে বিভিন্ন দিশত গুৰুত্ব দিয়া। ৰোপণৰ বাবে পুনঃব্যৱহৃত পাত্র ব্যৱহাৰ কৰি এটা সৰু বাগিচাৰ প্রকল্প আৰম্ভ কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পুনঃব্যৱহৃত পাত্রত বীজ ৰোপণ কৰিবলৈ আৰু যত্ন ল'বলৈ ক'লে কার্য্যকলাপটোক "গছ-গছনি আৰু গছ"ৰ দৰে বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ট্রেত ৰখা গছবোৰৰ সাপ্তাহিক পর্যবেক্ষণ লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰা:** প্রদান কৰা সকলো সামগ্রী শিশুৰ বাবে নিৰাপদ হ'ব লাগে অর্থাৎ বিষাক্ত নহ'ব লাগে, কোনো ধৰণৰ চোকা প্রান্ত নাথাকিব লাগে। • **স্বাস্থ্য আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা:** এনে কামৰ পিছত হাত ধোৱাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া। • **পৰিৱেশ সজাগতা:** এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা বস্তুৰ ব্যৱহাৰ কম কৰাৰ ওপৰত সজাগতা সৃষ্টি কৰা। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ চিনাকি ছবি বা বস্তুৰ স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ নির্দেশনা প্রদান কৰক • ঘৰুৱা ভাষাত আৰু তেওঁলোকক নিজৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিব লাগে (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্রৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • পৰিৱেশ আৰু দৈনন্দিন সম্পদৰ প্রতি প্রশংসাৰ ভাৱ গঢ়ি তোলা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। 81 ○ **C-১.৩:** বিদ্যালয়/শ্ৰেণীকোঠাক পৰিষ্কাৰ আৰু সংগঠিত কৰি ৰাখে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	এই কাৰ্য্যকলাপে দৈনন্দিন বস্তুৰ শব্দভাণ্ডাৰ, বস্তুৰ নাম আৰু ব্যৱহাৰৰ স্মৃতিশক্তি স্মৃতিশক্তি, সংবেদনশীল অন্বেষণ, কাটি যোৱাৰ জৰিয়তে সুক্ষ্ম চলন দক্ষতা, আৰু চৰিত্ৰ বা বস্তুৰ বাবে পছন্দ ভাগ কৰি আৱেগিক প্ৰকাশৰ জৰিয়তে ভাষা বিকাশক প্ৰসাৰিত কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশ আৰু কাৰণ-প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ বুজাবুজিৰ বিষয়ে কৰা কথা-বতৰা। • শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু বস্তুৰ বুজাবুজি আৰু ইয়াৰ উপযোগিতা। • শিশুৰ মাজত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ, ভাষাৰ প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতিবিধি, আদান-প্ৰদানত সহজতা ইত্যাদি।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ছবিৰ সৈতে মজা: ৰূপৰেখাৰ কাষেৰে কাটি/চিঙিব
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	বাতৰি কাকত/পুৰণি আলোচনী, শিশুৰ বাবে উপযোগী কেঁচি, আঠা, বিভিন্ন আকৃতিৰ কাটআউট - বৃত্ত, বৰ্গ, ত্ৰিভুজ, আকাশ, ভূমি, পানী আদিৰ বস্তু।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. পুৰণি আলোচনী বা বাতৰি কাকতত প্ৰাথমিক আকৃতিৰ বিন্দুযুক্ত ৰেখা (বৃত্ত, বৰ্গ, ত্ৰিভুজ) অংকন কৰা। ২. শিশুৰ বাবে উপযোগী কেঁচি প্ৰদান কৰা আৰু বিন্দুযুক্ত ৰেখাৰে কেনেকৈ কাটিব লাগে প্ৰদৰ্শন কৰা। ৩. শিশুসকলক আকৃতি বা বস্তুৰ নাম চিনাক্ত কৰি আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. জীৱ-জন্তু, চৰাই, শাক-পাচলি, ফল-মূল, পৰিবহণ, ঘৰুৱা বস্তু, খেলা-ধূলাৰ বস্তু আদি বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ বস্তুৰ পৰিচয় দিয়া। ২. কাগজত প্ৰতিটো বিষয়বস্তুৰ সৈতে জড়িত বস্তুৰ বিন্দুযুক্ত ৰেখা অংকন কৰা আৰু ৰেখাবোৰৰ কাষেৰে কাটিবলৈ শিশুৰ বাবে উপযোগী কেঁচি প্ৰদান কৰা। ৩. শিশুসকলক আকৃতি বা বস্তুবোৰ চিনাক্ত কৰি সেইবোৰৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. সপ্তাহটোৰ ভিতৰত যি কৰা হৈছিল তাক শক্তিশালী কৰি অধিক জটিল আকৃতি আৰু বস্তুৰে কাৰ্য্যকলাপটো পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. শিশুসকলৰ বাবে ৰং ব্যৱহাৰ কৰি কাটাআউটবোৰ ৰং কৰাৰ বিকল্প প্ৰদান কৰা বা ৰঙীন কাগজৰ টুকুৰাবোৰ পেষ্ট কৰি কোলাজ তৈয়াৰ কৰা। ৩. আকৃতি আৰু বস্তুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ সময়ত সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনাশক্তিক উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বিভিন্ন বস্তুৰ ছবি শ্বেয়াৰ কৰক আৰু বস্তুবোৰৰ চাৰিওফালে কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰাৰ সময়ত শিশুসকলক সেইবোৰ কাটি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	শিশুসকলক কাগজত বিভিন্ন জীৱ-জন্তু, চৰাই আদি আঁকি ৰং কৰিবলৈ আৰু কাটি উলিয়াবলৈ কোৱাৰ দ্বাৰা "জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, আৰু চৰাই"ৰ দৰে বিষয়বস্তুৰ সৈতে কাৰ্য্যকলাপটোক একাকাৰ কৰক। শিশুসকলে পিছলৈ এই কাট-আউটসমূহ ব্যৱহাৰ কৰি ৰ'ল-প্লে কাৰ্য্যকলাপত লিপ্ত হ'ব পাৰে।	
শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্ৰগতি:** কাৰ্য্যকলাপটো সৰল আৰু দৈনন্দিন বস্তুৰ ছবিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ৪-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে জটিল দৈনন্দিন বস্তু আৰু পৰিস্থিতিলৈ যাব লাগে। • **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ চিনাকি ছবি বা বস্তুৰ স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। লগতে কেঁচিৰ ডাঠ হেণ্ডেল, ভালদৰে ধৰিব পৰা আৰু ব্যৱহাৰৰ বাবে ডাঠ কাগজ আদি অভিযোজিত সহায়ক তৈয়াৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক**: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত • পৰিৱেশ আৰু স্থানীয় সম্পদৰ প্ৰতি প্ৰশংসাৰ ভাৱ গঢ়ি তোলা।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে। • **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৪:** সামগ্ৰী আৰু সহজ সঁজুলিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰৰ অভ্যাস কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা (জীৱ-জন্তু/চৰাই/পোক-পৰুৱাৰ নাম), স্মৃতিশক্তিৰ দক্ষতা (প্ৰাণী/পোক/চৰাইৰ নাম আৰু বৈশিষ্ট্য মনত পেলোৱা), অন্বেষণৰ বাবে ইন্দ্ৰিয়ৰ ব্যৱহাৰ (শুনা, পৰিৱেশত বিভিন্ন ধৰণৰ জীৱ, বস্তু আৰু অন্যান্য সুক্ষ্ম বিৱৰণ চিনাক্ত কৰা), সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা (চিত্ৰ/বস্তুৰ ৰূপৰেখা কাটি দিয়া) আৰু আৱেগিক সঁহাৰি (তেওঁলোকৰ পছন্দ আৰু... এটা চৰিত্ৰ/জীৱ/বস্তুৰ বাবে অপছন্দ)।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্ৰতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত সহজতা ইত্যাদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু তেওঁলোকে কি কাৰণ-প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক বুজি পায় পৰ্যবেক্ষণ কৰক • শিশুৱে এনেধৰণৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক-কোন বস্তুৰ ৰূপৰেখা দীঘলীয়া? কি কাটিবলৈ আৰু সময় লাগিব?

কার্য্যকলাপৰ নাম	সংগীতৰ আৰ্হি: সৃষ্টি কৰক, তুলনা কৰক- উচ্চ/নিম্ন পিচ, উচ্চ/কোমল শব্দ
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ষ্টীলৰ বাতি, লাঠি / চামুচ, কার্ডবর্ড, আঠা, শিল, ঘূংৰু, চাউল / মচুৰ দাইল

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. বটলত মচুৰ দাইল, শিল, বা ধানৰ দানা ভৰাই সুৰক্ষিতভাৱে বন্ধ কৰি থ'ব লাগে। ২. শিশুসকলে বটলবোৰ জোকাৰিবলৈ দিয়ক যাতে বিনামূলীয়া সংগীত সৃষ্টি হয়।	১. বটলত মচুৰ দাইল, শিল বা ধানৰ দানা ভৰাই সুৰক্ষিতভাৱে বন্ধ কৰি থ'ব লাগে। নতুবা ষ্টীলৰ বাটিবোৰত বিভিন্ন মাত্রাৰ পানী ভৰাই দিব লাগে। ২. শিশুক বটলবোৰ জোকাৰিবলৈ নির্দেশনা দিব লাগে আৰু পানীৰে ভৰা ষ্টীলৰ বাটিবোৰত লাঠি/ চামুচেৰে আঘাত কৰিব লাগে। ৩. শিশুক বিভিন্ন ধৰণৰ ধ্বনি উৎপন্ন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. পূর্বৰ কামটো পুনৰাবৃত্তি কৰক, কিন্তু এইবাৰ শিশুক পানী আৰু মচুৰ দাইলৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি বা হ্রাস কৰিলে শব্দৰ মাত বেলেগ হয় নেকি সেইটো চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ছবিৰ কার্ড বা বাস্তৱ জীৱনৰ বাদ্যযন্ত্র দেখুৱাওক আৰু এই বাদ্যযন্ত্রসমূহ ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্রক্রিয়া চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা বিভিন্ন শব্দ চিনাক্ত কৰিবলৈ কোৱাৰ দ্বাৰা "জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, আৰু চৰাই"ৰ দৰে বিষয়বস্তুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটোক একাকাৰ কৰক। তেওঁলোকে কোনবোৰ শব্দ বেছিকৈ শুনিব বিচাৰে আৰু উদ্যানৰ ওচৰত শুনা শব্দ বনাম পথৰ ওচৰত শুনা শব্দৰ পার্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনাক উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **ধাৰণাটোৰ অগ্রগতি:** সৰল দৈনন্দিন বস্তুৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বয়সস্থ লোকৰ বাবে অধিক জটিল বস্তুলৈ আগবাঢ়িব। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড আৰু বহুভাষিক নির্দেশনাকে ধৰি বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলৰ বাবে সহায় প্রদান কৰা। • **প্রশংসাৰ ভাৱনা গঢ়ি তোলা:** অন্বেষণ আৰু পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ জৰিয়তে পৰিৱেশ আৰু স্থানীয় সম্পদৰ প্রতি প্রশংসাক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে। ○ **C-১২.২:** সংগীত, ভূমিকা-প্লে, নৃত্য, আৰু গতি সৃষ্টি কৰিবলৈ নিজৰ কণ্ঠ, শৰীৰ, স্থান, আৰু বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা (জীৱ-জন্তু/চৰাই/পোক-পৰুৱাৰ সৈতে জড়িত শব্দভাণ্ডাৰ), স্মৃতিশক্তিৰ দক্ষতা (বিভিন্ন শব্দৰ কথা মনত পেলোৱা), সংগীত অনুভৱ আৰু সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত সক্রিয় অন্বেষণৰ বাবে ইন্দ্রিয়ৰ ব্যৱহাৰ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশু, তেওঁলোকৰ ভাষা প্রতিভা, শৰীৰৰ গতি, পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপত সহজতা ইত্যাদি নিৰীক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • শিশুৱে নিজৰ পৰিৱেশৰ বিষয়ে কেনেধৰণৰ কথা-বতৰা কৰে আৰু তেওঁলোকে কি কাৰণ-প্রভাৱৰ সম্পর্ক বুজি পায় পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুৱে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দভাণ্ডাৰৰ বাবে নিৰীক্ষণ কৰক যেতিয়া তেওঁলোকে কোনটো বস্তু বেছি জোৰেৰে/কোমল? কি শব্দ নহ'ব আৰু কিয়? আমি যদি আন এটা বস্তুৰ ঠাইত এটা বস্তুৰ গোট ৰাখোঁ তেন্তে কি হ'ব বুলি আপুনি ভাবে?

কার্য্যকলাপৰ নাম	ৰেখাৰ সৈতে মজা: চিনাক্ত আৰু সৃষ্টি-বক্র, জিগ-জেগ, পোন ৰেখা
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	মাটি, চক, ক্রেয়ন, বিভিন্ন ৰেখাৰ স্পর্শ কার্ড, দুপট্টা, বালি, লাঠি, পানী, গুটি, বুটাম, ৰছী

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বিভিন্ন ৰেখাৰ স্পর্শ কার্ড প্রদান কৰা আৰু ৰেখাৰ ধৰণ অনুভৱ আৰু অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. মাটি, চক বা ক্রেয়নৰ দৰে সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি পোন, বক্র আৰু জিগজেগ ৰেখা সৃষ্টি কৰাত সহায় কৰক।	১. শিশুক মাটি, বালি, ৰং, ৰং, আদি বিভিন্ন সামগ্রী যোগান ধৰিব লাগে। এই সামগ্রীসমূহ ব্যৱহাৰ কৰি পোন, বক্র আৰু জিগজেগ ৰেখা বনাবলৈ নির্দেশ দিয়ক। ২. এই ৰেখাবোৰ মজিয়াত অংকন কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক খোজ কাঢ়িবলৈ, হপ কৰিবলৈ, জপিয়াবলৈ বা খোজ কাঢ়িবলৈ কওক। তেওঁলোকে শাৰীৰিকভাৱে যোগাযোগ কৰিব পৰা ৰেখা সৃষ্টি কৰিবলৈ ৰছী বা দোপাত্তা ব্যৱহাৰ কৰক।	১. বিভিন্ন সামগ্রীৰে ৰেখা সৃষ্টিৰ পূর্বৰ কার্য্যকলাপ পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. শিশুসকলক কাগজত বিন্দুযুক্ত ৰেখা দি ডাঠ ক্রেয়নেৰে ট্রেচ কৰিবলৈ কওক যাতে ৰেখাৰ প্রকাৰৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ বুজাবুজি শক্তিশালী হয়।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বর্ণমালাৰ সংখ্যা আৰু আখৰ লিখাৰ ক্ষেত্রত পোন, বক্র আৰু জিগজেগ ৰেখাৰ ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপ চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'আমাৰ সম্প্রদায়ৰ সহায়ক', তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ কাপোৰ আৰু চাৰিওফালে থকা বস্তুৰ ওপৰত ৰেখাৰ জৰিয়তে আৰ্হি বা টেক্সচাৰৰ প্রকাৰৰ ওপৰত কথা-বতৰা পাতক। কিছুমান মানৱসৃষ্ট আৰু কিছুমান প্রাকৃতিকভাৱে উপলব্ধ আৰ্হি অন্বেষণ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু টেক্সচাৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ ৰেখা ব্যৱহাৰ কৰক। • পৰিৱেশ আৰু স্থানীয় সম্পদৰ প্রতি প্রশংসা লাভ কৰা। • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় আগবঢ়াই আৰু বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰি অন্তর্ভুক্তি নিশ্চিত কৰা। • শিশুসকলৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা, লিংগ সমতা নিশ্চিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• **সৃষ্টিশীলতা:** চাৰিওফালে থকা বস্তুৰ পৰা আৰ্হি অন্বেষণ আৰু সৃষ্টি কৰা। • **ইন্দ্রিয়ৰ উপলব্ধি:** ইন্দ্রিয়ৰ ব্যৱহাৰ সৰ্বাধিক কৰা। • **ফাইন মটৰ স্কিল:** আঙুলিৰ দৰে সৰু মটৰ পেশী ব্যৱহাৰ কৰি বস্তু ধৰিবলৈ, স্পর্শ কৰিবলৈ আৰু অনুভৱ কৰা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্রিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পর্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পর্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা। • **নির্বাচিত মনোযোগ:** বিভিন্ন বস্তুৰ আৰ্হি আৰু ডিজাইনৰ প্রতি মনোযোগ দিয়া • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কার্য্যকলাপৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া বিৱৰণ আৰু বর্ণনা লক্ষ্য কৰা আৰু কাগজত কিবা এটা ৰঙেৰে প্রতিনিধিত্ব কৰাত তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা পর্যবেক্ষণ কৰা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্রিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকর্ম সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আকৃতিৰ সৈতে মজা: ৰং, ট্ৰেচ আৰু ৰং / আকৃতি আঁকক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কাগজৰ পাত/ বাতৰি কাকত/ বোকা, ক্ৰেয়ন, ষ্টেনচিল, ডাকটিকট বা বটলৰ টুপি আদিৰ দৰে জ্যামিতিক আকৃতিৰ বস্তু, শুকান পাত, শিল

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১.চৌপাশৰ পৰা কেইটামান বস্তু সংগ্ৰহ কৰক যিবোৰে ষ্টেনচিল হিচাপে কাম কৰিব। শিশুৰ সৈতে বস্তুটো আৰু ইয়াৰ আকৃতি চিনাক্ত কৰা। ২. শিশুসকলক বোকা/ কাগজত থকা সেই বস্তুবোৰ ক্ৰেয়নৰ সহায়ত ট্ৰেচ কৰি তাৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন আকৃতিৰ ট্ৰেচিং কৰি ৰেংগোলি ডিজাইন বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু ডিজাইনৰ বিষয়ে ক'ব যেনে কোনবোৰ আকৃতিৰ পুনৰাবৃত্তি হৈছে? ২. শিশুক শিল, শুকান পাত আদিৰে ৰূপৰেখা সজাবলৈ কওক।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন আকৃতিৰ ট্ৰেচিং কৰি ৰেংগোলি ডিজাইন বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু ডিজাইনত ব্যৱহৃত আকৃতিৰ বিষয়ে কওক যেনে কোনবোৰ আকৃতিৰ পুনৰাবৃত্তি হৈছে? ২. শিশুসকলক প্ৰতিটো আকৃতিৰ ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত ৰং কৰিবলৈ কওক আৰু ৰূপৰেখাবোৰ শিল, শুকান পাত আদিৰে সজাই লওক। ৩. বস্তুৰ সংমিশ্ৰণৰ সৈতে এই কার্য্য পুনৰাবৃত্তি কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুৱে কাগজত বিভিন্ন ষ্টেনচিল/বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি ছবি আঁকিব। শিশুসকলক ক্ৰেয়ন ব্যৱহাৰ কৰি ৰূপৰেখাৰ ভিতৰত ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু ৰং ৰং কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'গছ আৰু গছ', তেন্তে শিশুসকলক শুকান পাত, অন্যান্য প্ৰাকৃতিক বস্তু ষ্টেনচিল হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু সেইবোৰ কাগজত ট্ৰেচ কৰক। শিশুসকলক মিহি সবিশেষ অর্থাৎ পাতৰ শিৰা, ভাঙি যোৱা লক্ষ্য কৰাত সহায় কৰক আৰু বিভিন্ন পাতৰ বাবে ৰেখাবোৰ বেলেগ বেলেগ দেখা যায় নেকি আদি প্ৰশ্ন সুধিব।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰক। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ নির্দেশনা প্ৰদান কৰক ঘৰুৱা ভাষাসমূহ ব্যৱহাৰ কৰক আৰু তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলৰ সঁহাৰি আৰু অংশগ্ৰহণৰ বাবে শলাগ লোৱা। • **প্ৰসংগভিত্তিক পৰিৱেশ:** অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সম্পদৰ ব্যৱহাৰ। • **শ্ৰেণীকোঠাত লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** সকলোকে অংশগ্ৰহণৰ সমান সুযোগ দিয়া।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **(CG-৮)** শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **(C-৮.১)** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখ-মাখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে। • **(CG-১২)** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **(C-১২.১)** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	পৰ্যবেক্ষণ, নান্দনিক জ্ঞান, দলীয় কাম, আত্মসচেতনতা আৰু শাৰীৰিক মটৰ বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, বস্তুবোৰৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ স্পৰ্শ কৰা আৰু লক্ষ্য কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** কাৰ্য্যৰ সময়ত ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে দিয়া সবিশেষ আৰু বৰ্ণনা লক্ষ্য কৰক। কাগজত কিবা এটা ৰঙেৰে প্ৰতিনিধিত্ব কৰাৰ তেওঁলোকৰ সৃষ্টিশীলতা দক্ষতা চাওক। • **মটৰ দক্ষতা:** হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সূক্ষ্ম চলন দক্ষতা। • **সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া/অন্যৰ সৈতে কাম কৰা (৫-৬ বছৰ):** বৃহৎ পৰিসৰৰ শিল্পকৰ্ম সৃষ্টিৰ সময়ত তেওঁলোকৰ সহযোগিতা আৰু দলীয় কামৰ স্তৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ফ্লু'ৰ আৰ্ট: ৰেংগল (আকৃতি, আৰ্হি আৰু অধিক)
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ৰঙালী গুড়ি, ঘাঁহ, শিল, ৰং, নিৰাপদ দাপোন, বটলৰ টুপি, পাত, দালি, ৰং কৰা শিল

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মজিয়াত ৪-৫ টা খণ্ডৰে সাধাৰণ ৰেংগোলিৰ ৰূপৰেখা বনাওক। ২. শিশুক ৰঙা, হালধীয়াৰ দৰে সাধাৰণ আৰ্হি অনুসৰণ কৰি ইয়াত ৰং ভৰাই দিবলৈ কওক, তাৰ পিছত পুনৰাবৃত্তি কৰক। ৩. শিশুসকলক প্ৰক্ৰিয়াটোৰ মাজেৰে পথ প্ৰদৰ্শন কৰি ৰেংগোলি সম্পূৰ্ণ কৰাত সহায় কৰক।	১. মজিয়াত বিভিন্ন আৰু বিশেষ আকৃতি আৰু ডিজাইন পুনৰাবৃত্তি কৰি ৰেংগোলিৰ ৰূপৰেখা বনাওক। ২. শিশুসকলক একে বস্তু আৰু ৰঙেৰে নিৰ্দিষ্ট আকৃতি আৰু ডিজাইন সজাবলৈ দিয়ক। যেনে সকলো বৃত্ত ৰঙা ৰং, বাহিৰৰ ৰূপৰেখাত শিল লগাব, ভিতৰত বনোৱা ফিটাবোৰত ঘাঁহ লগাব ইত্যাদি।	১. মজিয়াত চকৰে ৰেংগোলি আউটলাইন ডিজাইন বনাওক। ২. শিশুসকলক ৰং আৰু স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সামগ্ৰীৰে ভৰাই দিবলৈ কওক, সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনাশক্তিক উৎসাহিত কৰক। ৩. ফ্লেচকার্ডৰ সহায়ত বিভিন্ন ৰাজ্যৰ ৰঙালীৰ বিভিন্ন নামৰ লগত শিশুক পৰিচয় কৰাই দিয়া, যেনে- মহাৰাষ্ট্ৰৰ ৰঙ্গোলি, অসম আৰু পশ্চিম বংগৰ আল্পনা, তামিলনাড়ুৰ কোলাম, ৰাজস্থানৰ মণ্ডনা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্য আৰু পৰম্পৰা অন্বেষণ কৰিবলৈ শিশুৰ সৈতে ৰাজ্য নিৰ্দিষ্ট ৰেংগোলি বনাই লওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	বিভিন্ন ৰাজ্য-নিৰ্দিষ্ট সজ্জা আৰু নান্দনিক জ্ঞানৰ বিষয়ে শিশুসকলৰ জ্ঞান বৃদ্ধি কৰিবলৈ উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটোক সংযোগ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া। • কার্য্যসূচীৰ জৰিয়তে জ্যামিতিক ডিজাইন আৰু সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যৰ বিষয়ে শিশুৰ জ্ঞান বৃদ্ধি কৰা। • সহযোগিতা, সৃষ্টিশীল প্ৰকাশ, ভাষা, জ্ঞানমূলক, আৰু আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশৰ পোষকতা কৰা। • হাতে কামে কৰা অভিজ্ঞতাৰ জৰিয়তে কল্পনা, শব্দভাণ্ডাৰ, আৰু নান্দনিক জ্ঞান বিকাশ কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগিক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	86 • সহযোগিতা আৰু সমনীয়াৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ। • সূক্ষ্ম চলনশীল হাতৰ গতিবিধি আৰু চকু-হাতৰ সমন্বয়কে ধৰি মটৰ দক্ষতা বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **পৰ্যবেক্ষণ দক্ষতা-** শিশুৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ, ভোগ, আৰু মননশীলতা পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **সমনীয়াৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-** আন শিশুৰ সৈতে সহযোগিতা আৰু জড়িততাৰ মূল্যায়ন কৰা • **চলন দক্ষতা-** সূক্ষ্ম চলনশীল হাতৰ গতিৰ ব্যৱহাৰ। • **চকু–হাতৰ সমন্বয়**

কার্য্যকলাপৰ নাম	সৃষ্টি কৰোঁ আহক: চুবুৰীৰ সাধাৰণ স্থান
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন শিল্পকলাৰ সামগ্ৰী (কাগজ, কার্ডবর্ড, মাটি, কাপোৰ, লাঠি আদি), কেঁচি আঠা মার্কাৰ বা ৰং চুবুৰীৰ সাধাৰণ স্থানৰ ছবি বা চিত্ৰ (যেনে ঘৰ, উদ্যান, বিদ্যালয় আদি), মডেলিং আৰু সৃষ্টিৰ বাবে মুকলি ঠাই।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ সাধাৰণ ঠাইবোৰ (যেনে, ঘৰ, উদ্যান, বিদ্যালয়, খেলপথাৰ) চিনি পোৱা আৰু নাম দিয়াত সহায় কৰা। ২. শিশুসকলক প্ৰতিদিনে দেখা বিভিন্ন ঠাইৰ ধাৰণাটো বুজিবলৈ সহায় কৰা (যেনে, পার্কলৈ খোজ কাঢ়িলে কি দেখা পায়?)।	১. শিশুসকলক মৌলিক শিল্প সামগ্ৰী (যেনে, কাগজৰ ঘৰ, কার্ডবর্ড পার্ক) ব্যৱহাৰ কৰি চুবুৰীৰ স্থানৰ সৰল ছবি বা আৰ্হি তৈয়াৰ কৰাত সহায় কৰা। ২. শিশুসকলক নিজৰ চৌপাশৰ বিষয়ে নিজৰ চিন্তা আৰু পর্যবেক্ষণ প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা (যেনে, খেলপথাৰখনৰ বিষয়ে আপুনি কি ভাল পায়?)।	১. বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্পকর্ম (যেনে, মাটিৰ ঘৰ, কাপোৰৰ উদ্যান) ব্যৱহাৰ কৰি চুবুৰীৰ স্থানৰ অধিক বিশদ আৰ্হি তৈয়াৰ কৰাত শিশুসকলক পথ প্ৰদর্শন কৰা। ২. তেওঁলোকৰ সম্প্ৰদায়ৰ বিভিন্ন দিশ অন্বেষণ কৰাৰ সময়ত সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনাশক্তিক লালন-পালন কৰা (যেনে, আমাৰ মডেলত আমি আন কি বৈশিষ্ট্য যোগ কৰি ইয়াক উদ্যানৰ দৰে দেখাব পাৰো?)।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুৱে স্পর্শবোধ অন্বেষণ কৰিবলৈ টেক্সচাৰযুক্ত কাগজ বা কাপোৰৰ দৰে স্পর্শ সামগ্ৰী প্ৰদান কৰক (যেনে, উদ্যানত ঘাঁহৰ বাবে কাপোৰ ব্যৱহাৰ কৰা)। • শিশুসকলক তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা চুবুৰীৰ স্থানসমূহৰ সৈতে জড়িত কাহিনী বা অভিজ্ঞতাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক (যেনে, "মই মোৰ বন্ধুসকলৰ সৈতে খেলপথাৰত খেলাটো মনত আছে")।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিৱেশ বুজিবলৈ আৰু নিজৰ বুলি ভবাৰ অনুভূতি গঢ়ি তুলিবলৈ (যেনে, প্ৰতিটো চুবুৰীৰ স্থানে সম্প্ৰদায়লৈ কেনেদৰে অৰিহণা যোগায় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা) কার্য্যকলাপটোক "আমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক" বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক)।	
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক কার্য্যকলাপটো বুজাবলৈ সহজ ভাষা আৰু ইংগিত ব্যৱহাৰ কৰক (যেনে, "আজি আমি আমাৰ ওচৰ-চুবুৰীয়াত দেখা ঠাইবোৰৰ আৰ্হি তৈয়াৰ কৰিবলৈ ওলাইছো")। • শিশুক স্বতন্ত্ৰভাৱে কাম কৰিবলৈ দিয়াৰ আগতে শিল্পকর্মৰ সামগ্ৰীসমূহ কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে প্ৰদর্শন কৰা (যেনে, ঘৰ বনাবলৈ কাগজ কেনেকৈ কাটি আঠা লগাব লাগে দেখুৱাব)। • শিশুৰ প্ৰচেষ্টা আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ বাবে উৎসাহ আৰু প্ৰশংসা প্ৰদান কৰক (যেনে, "আপুনি উদ্যানখনত কেনেকৈ দোলনা যোগ কৰিলে মই ভাল পাওঁ!")।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায় ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	দলীয় কাম আৰু সহযোগিতা, সমালোচনাত্মক চিন্তা আৰু স্থানীয় যুক্তিৰ দক্ষতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ সাধাৰণ চুবুৰীৰ স্থানসমূহ চিনাক্ত আৰু নামকৰণ কৰাৰ ক্ষমতা পৰ্যবেক্ষণ কৰক (যেনে, "আপুনি আমাৰ মডেলত থকা ঘৰটোলৈ আঙুলিয়াই দিব পাৰিবনে?")। • তেওঁলোকৰ মডেল তৈয়াৰ কৰাৰ সময়ত তেওঁলোকৰ ফাইন মটৰ দক্ষতা আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ মূল্যায়ন কৰক (যেনে, "আপুনি আপোনাৰ পাৰ্কত গছবোৰ কেনেকৈ বনাবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিল?")। • গোটৰ কামৰ সময়ত তেওঁলোকৰ যোগাযোগ আৰু সহযোগিতা দক্ষতা লক্ষ্য কৰক (যেনে, "আপুনি একেলগে কেনেকৈ কাম কৰি খেলপথাৰখন শেষ কৰিব?")।

কার্য্যকলাপৰ নাম	উৎসৱ: উদযাপন আৰু শিকিব/ বৈচিত্র্যৰ শলাগ লওক	88
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ষ্টেচনাৰী	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সকলো ল'ৰা-ছোৱালীক এটা বৃত্তত গোটাই বিভিন্ন উৎসৱৰ বিষয়ে সহজ আৰু সর্বাংগীনভাৱে আলোচনা কৰা। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্রিয় উৎসৱৰ বাবে কার্ড তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কার্ড বনোৱাত সহায় কৰা, তেওঁলোকে জড়িত আৰু মূল্যৱান অনুভৱ কৰাটো নিশ্চিত কৰা।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন উৎসৱৰ ছবি দেখুৱাই আলোচনা আৰু কৌতুহলৰ সূচনা কৰা। তেওঁলোকে পৰিয়াল বা বন্ধু-বান্ধৱীৰ সৈতে যিকোনো উৎসৱ কেনেকৈ উদযাপন কৰে সেই বিষয়ে এখন ছবি আঁকিবলৈ কওক। ২. তেওঁলোকৰ অংকনসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ আৰু গোটত বর্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক বিভিন্ন উৎসৱৰ তাৎপর্য্যৰ বিষয়ে আলোচনাত জড়িত কৰা, প্রতিটো উদযাপনৰ পৰা মূল্যবোধ আৰু শিক্ষাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকে নির্মাণ কৰা অংকনবোৰ ইজনে সিজনৰ লগত বিনিময় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু প্রতিটো অংকনে কি প্রতিনিধিত্ব কৰে সেইটো অনুমান কৰক। ৩. শিশুসকলে বিভিন্ন মাধ্যম যেনে অংকন, ৰং কৰা, মৌখিক প্রকাশ, লিখা ইত্যাদি মাধ্যমেৰে নিজৰ সৃষ্টিশীলতা প্রকাশৰ সুযোগ প্রদান কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক কোনো উৎসৱ বা বিশেষ অনুষ্ঠানৰ বাবে মক উদযাপনৰ আয়োজন কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ক, প্রতিটো শিশুক বিভিন্ন ভূমিকা আৰু দায়িত্ব নির্ধাৰণ কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	সাংস্কৃতিক সজাগতা, বৈচিত্র্য, আৰু অন্তর্ভুক্তিক প্রসাৰিত কৰিবলৈ উৎসৱ আৰু উদযাপনৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটোক সংযোগ কৰক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• প্রতিটো শিশুৱে মূল্যৱান আৰু সন্মান অনুভৱ কৰা এটা সহায়ক আৰু অন্তর্ভুক্ত পৰিৱেশ গঢ়ি তোলা। • নিশ্চিত কৰক যে কার্য্যকলাপে কোনো নির্দিষ্ট ধর্মীয় মূল্যবোধ বা আৱেগক প্রসাৰ বা অৱনমিত নকৰে। • শিশুসকলৰ মাজত সৃষ্টিশীলতা, সহযোগিতা, আৰু দলীয় কামক উৎসাহিত কৰা। • মৌখিক প্রকাশ আৰু যোগাযোগৰ জৰিয়তে ভাষা বিকাশৰ সুযোগ প্রদান কৰা।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। 88 ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সৃষ্টিশীলতা, আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ, বৈচিত্ৰ্য আৰু সাংস্কৃতিক সংহতি, আৰু ভাষা বিকাশক সম্বোধন কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সৃষ্টিশীল শিল্পকৰ্মত শিশুৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ আৰু নিয়োজিততা। • সহযোগিতা আৰু দলীয় কাম-কাজ ভাগ-বতৰা আৰু যত্ন লোৱা আচৰণৰ জৰিয়তে প্ৰদৰ্শিত। • অংকন, ৰং কৰা, মৌখিক প্ৰকাশ ইত্যাদিত সৃষ্টিশীলতাৰ পৰ্যবেক্ষণ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	শ্রেণীকোঠাৰ নিয়ম পোষ্টাৰ/দেৱাল বনোৱা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	এখন ডাঙৰ চাৰ্ট পেপাৰ, এটা মাৰ্কাৰ, ডাষ্টবিনত জাবৰ পেলোৱা, হাত উঠা আদি আইকন দেখুওৱা ফ্লেছকাৰ্ড।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ শ্রেণীকোঠাত কি নিয়ম থাকিব বিচাৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক। ২. ফ্লেচকাৰ্ড বা ছবি দেখুৱাই কিছুমান নিয়ম দেখুৱাওক, যেনে ডাষ্টবিনত জাবৰ পেলোৱা, হাত তুলি কথা কোৱা, শাৰী পাতি খোজ কঢ়া ইত্যাদি। ৩. ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ভাগ কৰা নিয়মবোৰ চাৰ্ট পেপাৰত লিখি থওক।	১. নিয়মৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি চাৰ্ট পেপাৰত লিখি থোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো পুনৰাবৃত্তি কৰক। ২. ফ্লেছকাৰ্ড বা নিয়মৰ ছবি দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক এই নিয়মসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা আইকন আঁকিবলৈ আৰু ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুসকলৰ সৈতে শ্রেণীকোঠাৰ নিয়মসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু তেওঁলোকৰ পৰামৰ্শসমূহ চাৰ্ট পেপাৰত লিখি থওক। ২.নিয়মৰ ফ্লেছকাৰ্ড বা ছবি দেখুৱাওক আৰু শিশুসকলক এই নিয়মসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা আইকন আঁকিবলৈ আৰু ৰং কৰিবলৈ গাইড কৰক। ৩. ভাগ-বতৰা কৰা, পাল পাতি লোৱা, পথ সুৰক্ষা আদিৰ দৰে ধাৰণাসমূহৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি নিয়মসমূহৰ বিষয়ে শ্রেণীটোক সোঁৱৰাই দিবলৈ চাৰ্টটো ব্যৱহাৰ কৰক আৰু এই ধাৰণাসমূহ নিয়মিতভাৱে পুনৰ বিবেচনা কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	খেলপথাৰৰ দৰে বিভিন্ন স্থানৰ বাবে বা পথ সুৰক্ষাৰ বাবে নিয়ম অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ কার্য্যকলাপটো সম্প্ৰসাৰিত কৰা, শিশুসকলক প্ৰতিটো প্ৰসংগৰ বাবে চিন্তা কৰাত আৰু নিৰ্দিষ্ট নিয়ম সৃষ্টি কৰাত জড়িত কৰা।
বিষয়বস্তু সংযুক্ত কৰক (উদাহৰণ)	যদি মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে "মোৰ গাঁও/মোৰ চহৰ" তেন্তে শিশুসকলৰ সৈতে সুৰক্ষাৰ নিয়মসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু সেইবোৰক সম্প্ৰদায় আৰু ৰাজহুৱা স্থানৰ ধাৰণাটোৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• ল'ৰা-ছোৱালীৰ ওপৰত নিয়ম জাপি দিয়াৰ পৰা বিৰত থাকক; বৰঞ্চ নিয়ম প্ৰণয়নৰ প্ৰক্ৰিয়াত তেওঁলোকক জড়িত কৰক। • প্ৰতিটো নিয়মৰ আঁৰৰ যুক্তি শিশুৱে বুজি পোৱাটো নিশ্চিত কৰক। • প্ৰয়োজন অনুসৰি নিয়ম প্ৰয়োগ আৰু খাপ খুৱাই লোৱাৰ ক্ষেত্ৰত নমনীয়তা বজাই ৰাখক। • শিশুসকলক নিয়ম অনুসৰণ কৰাত সহায় কৰিবলৈ সৃষ্টিশীল পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰক, যেনে হাত উঠাৰ বাবে কার্ডবর্ড কাটাআউট বনোৱা বা শ্রেণীকোঠাৰ বাহিৰলৈ যোৱা শিশুসকলক নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ নামৰ চিট ব্যৱহাৰ কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	 • **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.৫:** শ্ৰেণীকোঠা আৰু বিদ্যালয়ত সামাজিক নীতি-নিয়মসমূহ বুজি পায় আৰু ইতিবাচকভাৱে সঁহাৰি জনায়। • **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পৰ্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে। • **CG-১৩:** শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। ○ **C-১৩.৪:** শ্ৰেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম: এজেন্সী আৰু বুজাবুজিৰে নীতি-নিয়ম গ্ৰহণ কৰে আৰু অনুসৰণ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা বিকাশ, জ্ঞানমূলক বিকাশ আৰু সামাজিকৰণ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শ্ৰেণীকোঠাৰ নিয়মৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু সৃষ্টি কৰাত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ। • সহযোগিতা আৰু দলীয় কাম-কাজ ভাগ-বতৰা আৰু সহযোগিতামূলক আচৰণৰ জৰিয়তে প্ৰদৰ্শিত। • অংকন, ৰং কৰা আৰু মৌখিক প্ৰকাশৰ সৃষ্টিশীলতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	সামৰণি: আকৃতি, বাকচ আৰু সজ্জা	90
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	বাতৰি কাকত, বাবল ৰেপ, টেপ, ৰছী, আঠা, সাধাৰণ কাগজ, বিভিন্ন আকৃতি আৰু আকাৰৰ বাকচ।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক বস্তু আৰু পেকেজিং সামগ্ৰী যোগান ধৰিব লাগে। ২. ভিতৰৰ সামগ্ৰীৰ টেক্সচাৰ (যেনে, কঠিন, কোমল, ৰুক্ষ, মসৃণ) আৰু প্ৰদান কৰা বস্তুবোৰ স্পৰ্শ কৰিবলৈ, অনুভৱ কৰিবলৈ আৰু বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুসকলক বাতৰি কাকত ব্যৱহাৰ কৰি বস্তুবোৰ খুলি আৰু তাৰ পিছত পুনৰ পেক কৰাত সহায় কৰক।	১. শিশুসকলক বাতৰি কাকতৰ সৈতে পেক কৰিবলৈ বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তু (যেনে, বল, সৰু বাকচ, শংকুৰ দৰে টুপি) যোগান ধৰিব লাগে। ২. কোনবোৰ বস্তু পেক কৰাটো সহজ বা কঠিন আছিল আৰু সেইবোৰৰ আকৃতি আনতকৈ কেনেকৈ পৃথক আছিল সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. শিশুসকলক বাতৰি কাকত ব্যৱহাৰ কৰি বস্তুবোৰ খুলি আৰু তাৰ পিছত পুনৰ পেক কৰাত সহায় কৰক।	১. শিশুসকলক বাতৰি কাকতৰ সৈতে পেক কৰিবলৈ বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তু (যেনে, বল, সৰু বাকচ, শংকুৰ দৰে টুপি, হীৰা আৰু তৰা আকৃতিৰ বস্তু) যোগান ধৰিব লাগে। শিশুৱে এইবোৰ ৰছী, শিলগুটি আদি সামগ্ৰীৰে সজাব পাৰে। ২. কোনবোৰ বস্তু পেক কৰাটো সহজ বা কঠিন আছিল আৰু সেইবোৰৰ আকৃতি আনতকৈ কেনেকৈ পৃথক আছিল সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. শিশুসকলক বাতৰি কাকত ব্যৱহাৰ কৰি বস্তুবোৰ খুলি আৰু তাৰ পিছত পুনৰ পেক কৰাত সহায় কৰক।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সমনীয়াই পেক কৰা বস্তুবোৰৰ আকৃতি অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। শিশুৱে কি পেক কৰা হৈছে অনুভৱ কৰিবলৈ দিয়ক আৰু ভিতৰৰ বস্তুটো অনুমান কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	শিশুসকলক পেকেজিঙৰ উদ্দেশ্যে বিভিন্ন পাত, শিলগুটি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰি কার্য্যকলাপটোক গছ আৰু উদ্ভিদৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক। কাগজ, ফিতা আদিৰ ঠাইত কোনবোৰ পাত ব্যৱহাৰ কৰাটো ভাল হ'ব বুলি তেওঁলোকক সুধিব।	
শিক্ষকৰ টোকা	• পেকিং প্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ত শিশুসকলক প্ৰয়োজন অনুসৰি সহায় আগবঢ়োৱা। • দৃষ্টিশক্তিহীন শিশুসকলক তেওঁলোকে স্পৰ্শ কৰা বস্তুবোৰৰ অৰ্থ উলিয়াবলৈ সহায় কৰক। পেকেজিঙৰ বাবে স্পৰ্শযোগ্য সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰক। • শিক্ষণ বৃদ্ধিৰ বাবে কার্য্যকলাপৰ সময়ত অন্বেষণ আৰু আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** সংবেদনশীল ধাৰণাত শিশুৰ চোকা বিকাশ ○ **C-২.৫:** স্পৰ্শৰ অৰ্থত বৈষম্য বিকশিত কৰে • **CG-৩: শিশুৱে ফিট আৰু নমনীয় শৰীৰ গঢ়ি তোলে** ○ **C-৩.৩:** তেওঁলোকৰ হাত আৰু আঙুলিৰে কাম কৰাত নিখুঁততা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ দেখুৱায়। • **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, সামাজিকৰণ, সংবেদনশীল উপলব্ধি, মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পায়, সাৱলীলভাৱে কথা-বতৰা পাতে, বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলে, সহযোগিতামূলকভাৱে কাম কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সংবেদনশীল ধাৰণা:** শিশুৱে কঠিন আৰু কোমল, ৰুক্ষ আৰু মসৃণ পৃষ্ঠৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে। • **তুলনাৰ ক্ষমতা:** শিশুৱে উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি টেক্সচাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু তুলনা কৰে। • **সজাই পৰাই তোলাৰ দক্ষতা:** শিশুৱে টেক্সচাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুবোৰ সঠিকভাৱে সজাই ৰাখে। • **চলন দক্ষতা:** সূক্ষ্ম মটৰ পেশীৰ ব্যৱহাৰ পৰ্যবেক্ষণ। • **চকু-হাতৰ সমন্বয়:** পেকিং কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত সমন্বয়ৰ পৰ্যবেক্ষণ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নিজৰ ছন্দ/গীত নিজে বনাওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	জীৱ-জন্তু, বাহন আৰু অন্যান্য বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ ছবিৰ কার্ড, ডাঠ ক্ৰেয়ন

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে বৃত্তৰ দৰে বহি এটা বাটিত ছবিৰ কার্ড ৰাখি কেন্দ্ৰত ৰাখক ২. প্ৰতিটো শিশুৱে পাল পাতি এখন ছবিৰ কার্ড বাছি লৈ সেই ছবিখনত কি হৈ আছে ক'ব। ৩. ছবিৰ কার্ডৰ সৈতে জড়িত ছন্দময় গীত আবৃত্তি কৰা। এই কার্য্যৰ সময়ত শিশুৱে ফ্লেছকার্ডসমূহ পুনৰাবৃত্তি আৰু ৰং কৰিব পাৰে।	১. এই কার্য্যৰ সময়ত শিশুসকলক ফ্লেছকার্ডত ৰং কৰাৰ সময়ত গীতটো পুনৰাবৃত্তি আৰু বৰ্ধিত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।	১. শিশুসকলক নিজৰ ছন্দ আৰু গীত সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক নিজাকৈ ছন্দ আৰু গীত সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু তেওঁলোকক চিত্ৰকল্প ফ্লেছকার্ড তৈয়াৰ কৰিবলৈ দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	এই কার্য্যসূচীটো আপুনি মাহটোৰ যিকোনো বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰে। যদি মাহটোৰ বিষয়বস্তু হয় "জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই" সম্পৰ্কীয় চুটি ছন্দ আৰু জীৱ-জন্তুৰ ওপৰত গল্প, তেন্তে তেওঁলোকৰ খাদ্য, আশ্ৰয়ৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• ছন্দ/গল্প সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত শিশুসকলক সহায় কৰা। • শিশুসকলক তেওঁলোকৰ বাক্যসমূহক ছন্দময় গঠনত আৰ্টিকুলেট কৰাত সহায় কৰক। • কবিতা/গীত/গল্প আবৃত্তি কৰাৰ সময়ত ফ্লেচকার্ডৰ ব্যৱহাৰ
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C -৯.৬:** স্পষ্ট কাহিনী আৰু চৰিত্ৰৰ সৈতে চুটিগল্প বৰ্ণনা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সমনীয়াৰ সৈতে যোগাযোগ, সামাজিক বিকাশ, শব্দভাণ্ডাৰ বৃদ্ধি, শব্দ আৰু শব্দৰ আৰ্হিৰ পাৰ্থক্য, বিভিন্ন আৱেগ চিনাক্ত, আৰামদায়কভাৱে পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া, সহজ গীত/ছন্দ সৃষ্টি, শব্দ ফলপ্ৰসূভাৱে জনা আৰু ব্যৱহাৰ, ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা, ছন্দৰ সচেতনতা বিকশিত কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সৃষ্টিশীল প্ৰক্ৰিয়াসমূহত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ। • ভাষা বিকাশ - ছন্দ, শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ, মুখৰ ভাব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	কাৰুকার্য্য আৰু সৃষ্টিশীলতা: পেপাৰ-মেচ আর্ট আৰু বস্তু সৃষ্টি কৰক
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	বাতৰি কাকত, বাটি, প্লেট, পানীৰ ৰং, ৰং ব্রাছ, আঠা, পানী

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক বাতৰি কাকত/ব্যৱহৃত কাগজ পানীত ডুবাই লোৱাৰ পৰা তৈয়াৰী পেপাৰ মেচে পেষ্ট দিব লাগে। ২. কাগজৰ মেচে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ কওক আৰু প্লেট এখনত চাদৰৰ আকৃতিত বিস্তাৰিত কৰক। ৩. চাদৰখন শুকুৱাই ৰাখিব আৰু পিছত ল'ৰা-ছোৱালীক তেওঁলোকে বনোৱা চাদৰবোৰ পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ কওক।	১. শিশুক কাগজৰ ফিটা দি কিছু সময় পানীত ডুবাই কাগজৰ মেচ গঠন কৰিবলৈ কওক। ২. কাগজৰ মেচ আৰু আঠা ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন শিল্প বস্তু আৰু ভাস্কর্য্য নির্মাণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। আপুনি এনে বিষয়বস্তুৰ পৰামর্শ দিব পাৰে যাৰ চাৰিওফালে তেওঁলোকে এইবোৰ বিকশিত কৰিব পাৰে। ৩. শিশুৱে নির্মাণ কৰা বস্তুবোৰ প্রদর্শন কৰক আৰু ইয়াৰ চাৰিওফালে আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুক কাগজৰ শ্বীট দি কাগজৰ মেচ তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক। ২. কাগজৰ মেচ আৰু আঠা ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন শিল্প বস্তু, উপযোগী বস্তু আৰু ভাস্কর্য্য বিকশিত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। আপুনি এনে বিষয়বস্তুৰ পৰামর্শ দিব পাৰে যাৰ চাৰিওফালে তেওঁলোকে এইবোৰ বিকশিত কৰিব পাৰে। ৩. শিশুৱে নির্মাণ কৰা বস্তুবোৰ প্রদর্শন কৰক আৰু ইয়াৰ চাৰিওফালে আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। আপুনিও শিশুসকলক ৰং ব্যৱহাৰ কৰি এই ভাস্কর্য্যসমূহ আঁকিবলৈ ক'ব পাৰে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক কাগজৰ মেচ ব্যৱহাৰ কৰি দৃশ্য, পুতলা সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। এইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক কাহিনী সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্যকলাপটোক মাহটোৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰে হ'ল 'উদ্ভিদ' আপুনি শিশুসকলক ফুল, ইয়াৰ ওপৰত পাত আঁকিবলৈ বা 'জীৱ-জন্তু' বিষয়বস্তুৰ সময়ত জন্তুৰ মুখ/ আৰ্হি আঁকিবলৈ ক'ব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক এইবোৰৰ পৰা বিভিন্ন বস্তু, উপযোগী সামগ্রী সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। • এই সামগ্রীসমূহৰ ফলপ্রসূ ব্যৱহাৰত শিশুসকলক সহায় কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	চকু-হাতৰ সমন্বয়, আৱেগ প্ৰকাশ, স্থানীয় ইন্দ্ৰিয় সৃষ্টিশীলতা, বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ অন্বেষণ আৰু খেলা। 92
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সৃষ্টিশীলতা - দৈনন্দিন মৌলিক সামগ্ৰীসমূহ পুনৰ ব্যৱহাৰ কৰা আৰু নতুন বস্তু হিচাপে পুনঃব্যৱহাৰ কৰা। • সৃষ্টিশীল প্ৰক্ৰিয়াত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ। • মটৰ সমন্বয় - কাগজৰ মেচে মল্ডিং, কাটি, কাগজৰ ফিটা ফালি মিহি মটৰ পেশীৰ ব্যৱহাৰ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	যি দেখিছে সেয়া আঁকা: দৃষ্টিভংগী ভিত্তিক অংকন
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব? 	৩-ডি বস্তু যেনে কিউব'ডিয়েল বক্স, ক'নিকেল কেপ, ডাঙৰ ডাইচ, বিভিন্ন বস্তুৰ ২-ডি ছবি, সাধাৰণ কাগজ, ক্রেয়ন

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. এটা ৩-D/ cuboidal বাকচ ধৰি & শিশুৰ সৈতে এটা আলোচনা আৰম্ভ কৰক- তেওঁলোকে কি চাব পাৰে (বস্তুটোৰ এটা বা ততোধিক মুখ, কিমান প্রান্ত, আমি মাত্র এটা ফাল পর্যবেক্ষণ কৰি ই এটা বাকচ বুলি বুজিব পাৰিছো ইত্যাদি)। ২. বস্তুটো ঘূৰাই দিয়ক আৰু তেওঁলোকৰ পর্যবেক্ষণো সলনি হৈছে নে নাই সেইটো লক্ষ্য কৰাত সহায় কৰক। ৩. এটা বস্তুৰ দৃষ্টিভংগী বেলেগ বেলেগ হব পাৰে বুলি জোৰ দিব।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক গোটত ভাগ কৰি সন্মুখত এটা বস্তু (কিউব'ডিয়েল বাকচ, শংকুৰ দৰে টুপি, ডাঙৰ লুডু গুটি ইত্যাদি) ধৰি ৰাখক। তেওঁলোকে কি চাবলৈ সক্ষম হৈছে সেই বিষয়ে আলোচনা আৰম্ভ কৰক। ২. বস্তুটো কেনেকৈ আৰু দেখা ঠাইৰ পৰা আঁকিবলৈ কওক। ৩. শিশুৰ বিভিন্ন অংকন আৰু ইটোৰে সিটোৰ পৰা কেনেকৈ পৃথক সেই বিষয়ে কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক।	১. শিশুসকলক গোটত ভাগ কৰি প্রতিটো গোটৰ সন্মুখত এটাকৈ ৩-ডি বস্তু (কিউব'ইডাল বাকচ, শংকুৰ দৰে টুপি, ডাঙৰ পাশা আদি) ৰাখক। ২. বস্তুটোৰ অৱস্থান সলনি নকৰাকৈ তেওঁলোকে কেনেকৈ আৰু ঠাইৰ পৰা দেখাৰ পৰা আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. প্রতিটো গোটক নিজৰ অংকন উপস্থাপন কৰিবলৈ কওক আৰু অংকনত প্রতিনিধিত্ব কৰা মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ চাই তেওঁলোকৰ সমনীয়াসকলক অংকন কৰা বস্তুটো অনুমান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ২D ছবি চাবলৈ কওক আৰু ছবিখনৰ পৰা বিভিন্ন স্থানত ৰখা এটা বস্তু/জীৱিত প্রাণীৰ বাবে কি দৃশ্যমান/নোৱা হৈছে সেই বিষয়ে কওক। যদি তেওঁলোকে এইটো বাস্তৱত দেখা আৰু এই বস্তু/সত্তাৰ চাৰিওফালে ঘূৰি ফুৰাৰ কথা কল্পনা কৰে তেন্তে তেওঁলোকে কি দেখিব পাৰিব যিটো এতিয়া তেওঁলোকে নোৱাৰে।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি মাহটোৰ বিষয়বস্তু 'আশ্রয়' হয় তেন্তে শিশুসকলক শহাপহু-গাঁত, পিঁপৰা-পিঁপৰাৰ বাহ/ পাহাৰ, চৰাই-বাহৰ দৰে বিভিন্ন প্রাণীৰ ঘৰবোৰ বিভিন্ন কোণৰ পৰা কেনেকুৱা দেখা যায় সেই বিষয়ে আঁকিবলৈ ক'ব পাৰি। আকৃতি (বর্গ, বৃত্ত, অণ্ডাকাৰ, ত্রিভুজ আদি), ৰেখাৰ প্রকাৰ (সৰল, জিগজেগ ইত্যাদি) ইত্যাদিৰ চাৰিওফালে প্রশ্ন কৰক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• সহজ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক আৰু শিশুসকলে দৃষ্টিভংগী অংকন বুজিবলৈ লিপ্ত হোৱাৰ সময়ত নিৰন্তৰ সহায় আগবঢ়াওক। • দৃষ্টিশক্তিহীন শিশুসকলক স্পর্শ আৰু অনুভৱৰ গঠনৰ সৈতে কিছুমান স্পর্শ বস্তু/ফ্লেচকার্ড তেওঁলোকৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰি সহায় কৰক। • শিক্ষণ বৃদ্ধিৰ বাবে কার্য্যকলাপৰ সময়ত অন্বেষণ আৰু আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.১:** বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্ৰিক আৰু ত্ৰিমাত্ৰিক শিল্পকৰ্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্ৰী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে। ○ **C-১২.৫:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰশংসা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	চকু-হাতৰ সমন্বয়, আৱেগ, স্থানীয় জ্ঞান আৰু সৃষ্টিশীলতা প্ৰকাশ, ইতিবাচকভাৱে বুজি পায় আৰু সঁহাৰি দিয়ে, যত্ন আৰু আনন্দ দেখুৱায়, বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰীৰ সৈতে সজাই, অন্বেষণ কৰে আৰু খেলে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **পৰ্যবেক্ষণ** - বস্তুৰ সুক্ষ্ম বিৱৰণ লক্ষ্য কৰাৰ ক্ষমতা। • **যোগাযোগ** - তেওঁলোকৰ অংকনত ৰখা সবিশেষ ব্যাখ্যা কৰাৰ ক্ষমতা। • **নিৰ্বাচিত মনোযোগ** - গোটেই বস্তুটোৰ এটা অংশ চাব পৰা ক্ষমতা। • কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰা **সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ।**

কার্য্যকলাপৰ নাম	কণমানি লেখক: নিজৰ ছবিৰ কিতাপ ডিজাইন কৰা	
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	খালী চাদৰ, ৰং, ব্ৰাছ, ক্ৰেয়ন, আঠা	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সকলো সময়ৰ প্ৰিয় কাহিনীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। ২. শিশুসকলক কেইখনমান কাগজ প্ৰদান কৰি গোটেই কাহিনীটো পৃষ্ঠাবোৰত আঁকি নিজৰ ব্যক্তিগত কিতাপখন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ গল্পৰ কিতাপ সমনীয়াৰ লগত শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুক নিজৰ কাহিনী সৃষ্টি কৰাৰ কথা চিন্তা কৰিবলৈ কওক। ইয়াত তেওঁলোকে এটা কাহিনীৰ কাহিনীভাগ, ইয়াৰ চৰিত্ৰ আৰু সামগ্ৰিক গঠনৰ কথা আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে ভাবিব পাৰে। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক কেইখনমান কাগজ দি গোটেই কাহিনীটো পৃষ্ঠাবোৰত আঁকি নিজৰ কিতাপখন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ গল্পপুথিখন সমনীয়াৰ লগত শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুক নিজৰ কাহিনী সৃষ্টি কৰাৰ কথা চিন্তা কৰিবলৈ কওক। ইয়াত তেওঁলোকে এটা কাহিনীৰ কাহিনীভাগ, ইয়াৰ চৰিত্ৰ আৰু সামগ্ৰিক গঠনৰ কথা আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে ভাবিব পাৰে। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক কেইখনমান কাগজ দি গোটেই কাহিনীটো পৃষ্ঠাবোৰত আঁকি নিজৰ কিতাপখন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ গল্পৰ এটা শিৰোনাম চিন্তা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, পৃষ্ঠা নম্বৰ ৰাখিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ গল্প পুথিখন সমনীয়াৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকৰ কিতাপসমূহ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ আৰু আনৰ আগত পঢ়িবলৈ কওক। প্ৰতিটো শিশুক আনৰ কিতাপৰ বাবে তেওঁলোকৰ ইনপুটসমূহ মন্তব্য, প্ৰশংসা আৰু শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। এই কিতাপসমূহ পিছত বাল-মেলা, অভিভাৱক- শিক্ষক সভাত প্ৰদৰ্শনৰ বাবে উপস্থাপন কৰিব পাৰি।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই' তেন্তে শিশুসকলক সুধিব যে তেওঁলোকে জীৱ-জন্তুৰ সৈতে জড়িত সকলো কাহিনী কি কি শুনিছে। তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতা শুনিব আৰু তেওঁলোকক বিষয়বস্তুৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট নিজৰ কাহিনী সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক। পিছত আপুনি এনেধৰণৰ প্ৰশ্ন সুধিব পাৰে যেনে: আপুনি এই চৰিত্ৰটোক কাহিনীটোৰ মূল চৰিত্ৰ হিচাপে কিয় বাছি লৈছিল, কাহিনীটোৰ বাবে আপুনি কি সকলো জীৱ-জন্তু বাছি লৈছে আৰু কিয়? কাহিনীটোৰ বেলেগ এটা অন্ত বাছি ল'ব পাৰিলে আপুনি কি ভাবিব? আদি।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলে এই গল্পপুথিসমূহ নিৰ্মাণ কৰাৰ সময়ত নিৰন্তৰ সহায় আগবঢ়াওক। • বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয়তা থকা শিশুসকলক বিভিন্ন স্পৰ্শ বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি গল্পসমূহত ষ্টাম্প আৰু সৃষ্টি কৰিবলৈ সহায় কৰা। • শিক্ষণ বৃদ্ধিৰ বাবে কার্য্যকলাপৰ সময়ত অন্বেষণ আৰু আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে ○ **C-১০.৯:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিশুৰ কিতাপ তুলি পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে (L১)

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	চকু-হাতৰ সমন্বয়, আৱেগ, স্থানীয় জ্ঞান আৰু সৃষ্টিশীলতা প্ৰকাশ, ইতিবাচকভাৱে বুজি পায় আৰু সঁহাৰি দিয়ে, যত্ন আৰু আনন্দ দেখুৱায়, বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰীৰ সৈতে সজাই, অন্বেষণ কৰে আৰু খেলে। 94
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **পৰ্যবেক্ষণ** - কাহিনীৰ চিত্ৰ আৰু কাহিনীভাগত বিতংভাৱে যোগ কৰাৰ ক্ষমতা। • **সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ** - কাৰ্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ কৰা • **দক্ষতা হিচাপে গল্প কোৱা** - তেওঁলোকৰ কাহিনী বৃহত্তৰ দৰ্শকৰ আগত কোৱাৰ ক্ষমতা • **আত্মনিৰ্ভৰশীলতা আৰু আত্ম পোষকতা** - আপোনাৰ কাহিনীৰ সৈতে জড়িত তেওঁলোকৰ সন্দেহ বা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ/সমাধান কৰাৰ ক্ষমতা • **আন উদীয়মান সাক্ষৰতা দক্ষতা** - পৃষ্ঠা ঘূৰোৱা, কিতাপ এখনৰ ব্যৱহাৰ, পঢ়িবলৈ পাঠৰ তলত আঙুলি ৰখা ইত্যাদি

কার্য্যকলাপৰ নাম	য'ত আছে তাতেই ৰাখা: বস্তুসমূহ উপযুক্তভাৱে সজাওক আৰু সংৰক্ষণ কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	খালী কার্টন, জোতা, পুৰণি আলোচনী আৰু বাতৰি কাকত, বাচন-বর্তন, খেলনা, শাক-পাচলিৰ খোলা, আঠা, চার্ট।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক এটা আকর্ষণীয় খেলপথাৰ চেটআপলৈ আমন্ত্রণ জনোৱা আৰু সংগঠনৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰাৰ লগতে বিনামূলীয়া অন্বেষণক উৎসাহিত কৰা। ২. খেলাৰ সময়ৰ পিছত বস্তুবোৰ নির্দিষ্ট ঠাইত পুনৰ স্থাপন কৰাত তেওঁলোকক পথ প্ৰদর্শন কৰক।	১. শাক-পাচলিৰ খোলা বা পেলনীয়া কাগজ ডাষ্টবিনত পেলোৱাৰ কাম এটা আৰম্ভ কৰা। ২. পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ তাৎপর্য্যৰ ওপৰত গোট আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা। ৩. ব্যক্তিগত আৰু সামূহিক মংগলৰ ওপৰত ইতিবাচক প্ৰভাৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. বস্তুৰ বাবে উপযুক্ত স্থান প্ৰদর্শন কৰা দৃশ্যমান চার্ট তৈয়াৰ কৰাত শিশুক পথ প্ৰদর্শন কৰা। ২. শৃংখলা বজাই ৰখাৰ সুবিধাসমূহৰ ওপৰত আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা। ৩. খালী কার্টন বাকচ, বাতৰি কাকত আদি ব্যৱহাৰ কৰি শ্ৰেণীকোঠাৰ বস্তুৰ বাবে সংগঠিত স্থান সৃষ্টি কৰিবলৈও শিশুসকলক ক'ব পাৰে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযানৰ পদক্ষেপৰ সৈতে সংগতি ৰাখি কৰিডৰ বা বিদ্যালয়ৰ খেলপথাৰ সজোৱা আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ অভিযান জড়িত কৰিবলৈ পাঠটো সম্প্ৰসাৰিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	খেলা, শিল্পকর্ম আদি নিয়মীয়া কার্য্যকলাপৰ সৈতে সংযুক্ত কৰিব পাৰি য'ত শিশুৱে সংগঠনৰ দক্ষতা অভ্যাস কৰে আৰু দৈনন্দিন পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰাখিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সংগঠন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি দিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৩:** বিদ্যালয়/শ্ৰেণীকোঠাক পৰিষ্কাৰ আৰু সংগঠিত কৰি ৰাখে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, সহযোগিতা দক্ষতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি , পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখাৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে বস্তুবোৰ সঠিক ঠাইত ৰখাটো পর্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** সংগঠনৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল আৰু ভয়ৰ প্ৰকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** সামগ্ৰী স্থাপনৰ বিষয়ে প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰ লাভ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	এটা উদ্ভিদ গজা: লালন-পালন, অংশ আৰু কার্য্য বুজিব
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	গছপুলি, শিশু আকাৰৰ বাগিচাৰ সঁজুলি, শিল্প সামগ্রী, ফ্লেছ কার্ড, দৃশ্যমান সহায়ক।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক বাগিচাৰ অঞ্চললৈ নিমন্ত্রণ কৰি বাগিচাৰ সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰি কেনেকৈ গছপুলি ৰোপণ কৰিব পাৰি তাৰ প্রদর্শন কৰা। ২. পানী দিয়া, গোবৰ যোগ কৰা, অপতৃণ আঁতৰোৱা আদি উদ্ভিদৰ যত্নৰ বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত হওক।	১. শিশুক ৩-৪ টা গছ বা গছ চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰক। ২. উদ্ভিদৰ অংশ আৰু পানী আৰু গোবৰ যোগান ধৰাৰ কাৰণসমূহৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্রদান কৰা।	১. দৃশ্যমান সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰি জোপোহা, বনৌষধি আৰু গছৰ ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা। ২. শিশুক উদ্ভিদৰ ছবি ৰং কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা আৰু বিভিন্ন উদ্ভিদৰ প্রকাৰ, তেওঁলোকৰ জীয়াই থকাৰ প্রয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে আলোচনাত অংশগ্রহণ কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	পাঠটো বৃদ্ধি কৰি পাকঘৰৰ বাগিচা আৰু পামলৈ গৈ উদ্ভিদ আৰু জীৱ-জন্তুৰ যত্নৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্যকলাপ "উদ্ভিদ আৰু প্রাণী" বিষয়বস্তুৰ সময়ত পৰিচালনা কৰিব পাৰে, পৰিৱেশত উদ্ভিদ আৰু প্রাণীৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি, আপুনি সকলো জীৱৰ প্রতি সহানুভূতি আৰু সন্মান গঢ়ি তুলিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক বাগিচা আৰু পাম ভ্রমণত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰিবলৈ সহায় কৰা। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** অন্তর্ভুক্তি আৰু নিয়োজিততাক প্রসাৰিত কৰিবলৈ শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG -৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.৬:** আর্তজনৰ সময়ত আনৰ প্রতি (জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদকে ধৰি) দয়া আৰু সহায় প্রদর্শন কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ভাষা দক্ষতা, সহযোগিতা দক্ষতা, সামাজিক সম্পর্কৰ বুজাবুজি, দয়া, পাৰস্পৰিক সন্মান আৰু সহানুভূতি
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** বাগিচা আৰু খেতিপথাৰ ভ্রমণত জড়িত শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আনন্দ, কৌতুহল আৰু ভয়ৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক আৰু শিশুসকলৰ মাজত কাম আৰু দায়িত্ব কেনেকৈ বিভক্ত কৰা হৈছে তাক লক্ষ্য কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** কার্য্যকলাপৰ সময়ত ভাষাৰ ব্যৱহাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতা পর্যবেক্ষণ কৰি মুকলি আৰু বন্ধ প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ভঙা-ছিঙা বস্তু বিচৰা: বিভিন্ন ৰং আৰু/বা আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি উলিয়াওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	আকৃতি আৰু ৰঙৰ কার্ড, কাগজ, ক্ৰেয়ন, চক, শ্ৰেণীকোঠাত বিভিন্ন আকৃতি আৰু ৰঙৰ বস্তু।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. কাগজ ব্যৱহাৰ কৰি বিভিন্ন আকৃতি আৰু ৰঙৰ কাট-আউট তৈয়াৰ কৰক। ২. এই কাট আউটবোৰ শিশুৰ মাজত বিতৰণ কৰা। ৩. তেওঁলোকক এটা কাট-আউট বাছি ল'বলৈ উৎসাহিত কৰক আৰু ইয়াৰ ৰং আৰু আকৃতিৰ বিষয়ে কওক।	১. শিশুসকলক দুটা গোটত ভাগ কৰি শ্ৰেণীকোঠাৰ ভিতৰত ৫টা ভিন্ন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. এটা গোটৰ প্ৰতিটো শিশুৱে সংগ্ৰহ কৰা সামগ্ৰীৰ আকৃতি আৰু ৰঙৰ বিষয়ে ক'ব লাগে। ৩. শ্ৰেণীকোঠাত অন্যান্য সামগ্ৰীৰ আকৃতি আৰু ৰঙৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. শিশুসকলক দুটা গোটত ভাগ কৰি খেলপথাৰলৈ লৈ গৈ ভিন্ন আকৃতি আৰু ৰঙৰ ৬টা বস্তু সংগ্ৰহ কৰিব লাগে। ২. প্ৰতিটো শিশুৱে সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰৰ ৰং আৰু আকৃতিৰ বিষয়ে ক'ব লাগে। ৩. তেওঁলোকৰ ব্ৰেকফাষ্টৰ লগত জড়িত বস্তুবোৰৰ আকৃতি আৰু ৰং, যেনে ৰোটিৰ ৰং আৰু আকৃতি বা দৈৰ ৰংৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আকৃতি অনুসৰি বস্তুবোৰ সজাই পৰাই লোৱা, আকৃতি কাট-আউট ব্যৱহাৰ কৰি আৰ্হি নিৰ্মাণ আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰা, আৰু অসম্পূৰ্ণ আকৃতিবোৰ সম্পূৰ্ণ আকৃতিলৈ অংকন কৰালৈকে পাঠটো সম্প্ৰসাৰিত কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্য "প্ৰকৃতি" থিমৰ সময়ত পৰিচালনা কৰিব পাৰে, শিশুসকলক বিভিন্ন আকৃতি আৰু ৰঙৰ প্ৰাকৃতিক বস্তু বিচাৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰে, বা সেইবোৰ চিত্ৰিত কৰিব পাৰে।	
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক বস্তু সংগ্ৰহত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ সহায় কৰা আৰু ৰং অন্ধতাৰ দৰে যিকোনো অক্ষমতা চিনাক্ত কৰা। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰত আলোচনাক উৎসাহিত কৰা ভাষাসমূহ অন্তৰ্ভুক্তি আৰু নিয়োজিততাক প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা বিকশিত হয়। ○ **C-২.১:** আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে। • **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.১২:** পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সমস্যা সমাধান, সমালোচনাত্মক চিন্তাৰ দক্ষতা, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, সহযোগিতামূলক কাম, উদ্ভাৱন আৰু কল্পনা, অন্বেষণ আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ সৈতে খেলা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ স্কেভেঞ্জাৰ চিকাৰৰ সময়ত ৰং আৰু আকৃতি চিনাক্ত কৰাৰ ক্ষমতা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল আৰু আনন্দৰ প্ৰকাশ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** ৰং আৰু আকৃতিৰ সৈতে জড়িত মুকলি আৰু বন্ধ প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** আকৃতি আৰু ৰং চিনাক্তকৰণৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতা পৰ্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	উচ্চ বা কোমল: শব্দ চিনাক্ত কৰা, পৃথক কৰা আৰু বিভিন্ন পিচৰ শব্দ সৃষ্টি কৰা	98
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কোনো বিশেষ সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন নাই, শব্দ সৃষ্টি কৰিবলৈ শ্ৰেণীকোঠাত বস্তু ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক দুটা শব্দ তুলনা কৰি কোনটো কোমল আৰু কোনটো উচ্চস্বৰ সেইটো নিৰ্ণয় কৰাত নিয়োজিত কৰক। ২. ৰাতিপুৱা শুনা শব্দবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু সেইবোৰ উচ্চ বা কোমল হয় নে নহয় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. বিভিন্ন স্বৰত ছন্দ আৰু গীতৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা, আৰু শিশুসকলক উচ্চ আৰু নিম্ন স্বৰৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুসকলক দুটা শব্দ তুলনা কৰি কোনটো কোমল আৰু কোনটো উচ্চস্বৰ সেইটো নিৰ্ণয় কৰাত নিয়োজিত কৰক। ২. ৰাতিপুৱা শুনা শব্দবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু সেইবোৰ উচ্চ বা কোমল হয় নে নহয় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. বিভিন্ন স্বৰত ছন্দ আৰু গীতৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা, আৰু শিশুসকলক উচ্চ আৰু নিম্ন স্বৰৰ ধ্বনি চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. ছন্দ আৰু টেম্পোৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি উচ্চ আৰু নিম্ন শব্দৰ ওপৰত আলোচনা অব্যাহত ৰাখক। ২. শিশুসকলক বিভিন্ন পিচত স্থানীয় গীত গোৱাৰ বাবে উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	অংগনবাড়ীত উপলব্ধ বাদ্যযন্ত্রই শিশুসকলক সহজ বাদ্যযন্ত্র বজাবলৈ উৎসাহিত কৰে।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	বাদ্যযন্ত্র অন্তর্ভুক্ত কৰি শিশুসকলক সহজ বাদ্যযন্ত্র বজাবলৈ উৎসাহিত কৰাৰ কথা চিন্তা কৰক। প্ৰাণী/চৰাই/সংগীত/অন্য সাধাৰণ বস্তুৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰক আৰু বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুকে ধৰি সকলো শিশুকে কার্য্যকলাপত অন্তর্ভুক্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰা। • শিশুসকলৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু একে ভাষাতে তেওঁলোকৰ সঁহাৰিৰ বাবে উৎসাহিত কৰক।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা বিকশিত হয়। ○ **C-২.৩:** শব্দসমূহৰ পিচ, ভলিউম আৰু শব্দৰ আৰ্হিৰ দ্বাৰা ইয়াৰ পিচ, ভলিউম আৰু টেম্পোৰ দ্বাৰা পৃথক কৰে।	
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শব্দৰ জ্ঞান, স্মৃতিশক্তি, পৰিৱেশ সজাগতা, আনন্দ আৰু আনন্দ, শব্দ আৰু সংগীতৰ প্ৰশংসা।	
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ বিভিন্ন ধ্বনি চিনাক্ত আৰু পার্থক্য কৰিব পৰা ক্ষমতা। • **আৱেগিক প্ৰতিক্ৰিয়া:** বিভিন্ন শব্দ শুনি আনন্দ, কৌতুহল আৰু আনন্দৰ প্ৰকাশ। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শিশুৰ বিভিন্ন ধ্বনি উৎপন্ন কৰাৰ ক্ষমতা আৰু সৃষ্টিশীল প্ৰকাশত লিপ্ত হোৱা।	

কার্য্যকলাপৰ নাম	পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ, পৰিষ্কাৰ: হাত ধোৱাৰ বিষয়ে কিয়, কেতিয়া আৰু কেনেকৈ শিকিব
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	পানীৰ বাল্টি, চাবোনৰ টাৱেল, ছিকুৱেন্স কার্ড, ডামি ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক কর্মৰে হাত ধোৱা আৰু কবিতা আবৃত্তিৰ দিশত নির্দেশনা দিয়া। ২. হাত ধোৱাৰ উপকাৰিতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. হাত ধোৱাৰ পদক্ষেপৰ চাৰিওফালে আলোচনা। ২. হাত ধোৱাৰ সকলো পদক্ষেপ প্ৰদর্শন কৰি এটা ক্ৰম কার্ড তৈয়াৰ কৰক & শিশুসকলক হাত ধোৱাৰ সঠিক ক্ৰমত সজাবলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওক।	১. শিশুক বেলেগ বেলেগ গোটত ডামি শাক-পাচলি & ফল-মূলৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। ২. এইবোৰ ভালদৰে ধুবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. খাদ্য খোৱাৰ আগতে ফলমূল আৰু শাক-পাচলি ধোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পর্কে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• জলপানৰ সময়ত আনৰ বাবে অপেক্ষা কৰা, কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰা, পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা বজাই ৰখা আদি ভাল অভ্যাসৰ বিষয়ে শিকাওক। • ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে (৫-৬): আপুনি ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰি শিশুক শিকাবলৈ 'সাপ আৰু জখলা' খেলখন অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰে যে সুস্থ অভ্যাস অনুসৰণ কৰিলে জখলাত উঠিব পাৰি, আনহাতে অস্বাস্থ্যকৰ অভ্যাস অনুসৰণ কৰিলে তললৈ নামি যায়। চেটছনিকৰ দ্বাৰা লিখা
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি হাত ধোৱা আৰু সামগ্ৰিক স্বাস্থ্যৰ মাজৰ সংযোগৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব পাৰে, 'স্বাস্থ্য আৰু মংগল', 'সম্প্ৰদায় আৰু সহযোগিতা' বিষয়বস্তুৰ অধীনত বীজাণু আৰু ৰোগৰ বিস্তাৰ প্ৰতিৰোধৰ ক্ষেত্ৰত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলে হাত ভালদৰে ধোৱাৰ বাবে সমর্থন নিশ্চিত কৰক। • শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত আলোচনাত জড়িত কৰক আৰু একে ভাষাতে সঁহাৰি দিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৩:** বিদ্যালয়/শ্ৰেণীকোঠা পৰিষ্কাৰ আৰু সংগঠিত কৰি ৰাখে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সুস্থ অভ্যাসৰ বিকাশ, সূক্ষ্ম মটৰ বিকাশ, শব্দভাণ্ডাৰ বিকাশ, পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ কাৰণ আৰু প্ৰভাৱ বুজা আৰু আত্ম-যত্ন সজাগতা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **৩-৪ বছৰ বয়স:** মৌলিক স্বীকৃতি আৰু বস্তুবোৰক বহল শ্ৰেণীত ভাগ কৰা। • **বয়স ৪-৫ বছৰ:** অধিক শ্ৰেণীৰ প্ৰৱর্তনৰ লগে লগে শ্ৰেণীবিভাজনৰ দক্ষতা উন্নত কৰা। • **৫-৬ বছৰ বয়স:** উপশ্ৰেণীৰ সৈতে উন্নত শ্ৰেণীবিভাজন। আলোচনাৰ সময়ত যুক্তিৰ স্পষ্ট আৰ্টিকুলেচন।

কার্য্যকলাপৰ নাম	প্ৰকৃতি অন্বেষণ: ছবি/বস্তুসমূহক গোটত শ্রেণীভুক্ত কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	জীৱ-জন্তু, চৰাই, পোক-পৰুৱা, ফল-মূল, শাক-পাচলি, ঘৰচীয়া জীৱ-জন্তু, আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ ছবি থকা ফ্লেছকার্ড।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰু গোটৰ পৰিৱেশত শিশুসকলক গোটাই আৰম্ভ কৰক। ২. জীৱ-জন্তু আৰু ফল-মূল/শাক-পাচলিৰ ফ্লেছকার্ড দেখুৱাওক। ৩. প্ৰতিটো বস্তুৰ নাম মাতিব, শিশুক আঙুলিয়াই চিনি পাবলৈ কওক। ৪. এই শ্রেণীসমূহত ফ্লেচকার্ডসমূহ সজাবলৈ শিশুসকলক পথ প্ৰদৰ্শন কৰক।	১. ল'ৰা-ছোৱালীক সৰু সৰু গোটত ভাগ কৰা। ২. প্ৰতিটো গোটক ফ্লেছকার্ডৰ এটা গোট প্ৰদান কৰক। ৩. ফ্লেছকার্ডবোৰক জীৱ-জন্তু, চৰাই, পোক-পৰুৱা, আৰু ফল-মূল/শাক-পাচলি হিচাপে শ্রেণীভুক্ত কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিব লাগে। ৪. গোটসমূহৰ ভিতৰত তেওঁলোকে কিছুমান বস্তু কিয় নিৰ্দিষ্ট শ্রেণীত ৰাখিছিল সেই বিষয়ে আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	১. ঘৰচীয়া আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ ধাৰণা প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. শিশুসকলক জীৱ-জন্তুৰ বহল শ্রেণীৰ ভিতৰত দুটা উপশ্রেণী সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক- ঘৰচীয়া আৰু বন্য। ৩. প্ৰতিটো বস্তুৰ শ্রেণীবিভাজনৰ বাবে তেওঁলোকৰ যুক্তি ব্যাখ্যা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	আপুনি বাগিচাত প্ৰকৃত বস্তু বিচাৰি উলিওৱাৰ সৈতে সজাই পৰাই সংযোগ কৰিব পাৰে (নেচাৰ হাণ্ট) বা ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীক (৫-৬ বছৰ) ষ্টপৱাচ বা টাইমাৰৰ প্ৰৱৰ্তন কৰি সময়ভিত্তিক সজাই পৰাই তোলাৰ দিশত প্ৰত্যাহ্বান জনাব পাৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি এই কার্য্যকলাপক বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰে, যেনে 'ঘৰ', 'বিদ্যালয়', 'বজাৰ', 'উদ্যান/ বাগিচা', 'উদ্ভিদ আৰু জীৱ-জন্তু' আদিত পোৱা বস্তুৰ বিষয়ে কোৱা।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। চিনাক্তকৰণ আৰু নিয়োজিত হোৱাৰ বাবেও আপুনি প্ৰাণী/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** নাম প্ৰৱৰ্তন কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে নিজৰ চৌপাশৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	ফাইন মটৰ দক্ষতা, সজাই পৰাই তোলা, শ্রেণীবিভাজন, পৰ্যবেক্ষণ আৰু যোগাযোগ দক্ষতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **৩-৪ বছৰ বয়স:** মৌলিক স্বীকৃতি আৰু বস্তুবোৰক বহল শ্রেণীত ভাগ কৰা। • **বয়স ৪-৫ বছৰ:** অধিক শ্রেণীৰ প্ৰৱৰ্তনৰ লগে লগে শ্রেণীবিভাজনৰ দক্ষতা উন্নত কৰা। • **৫-৬ বছৰ বয়স:** উপশ্রেণীৰ সৈতে উন্নত শ্রেণীবিভাজন। আলোচনাৰ সময়ত যুক্তিৰ স্পষ্ট আৰ্টিকুলেচন।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আমি ব্যৱহাৰ কৰা সকলো: বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে মিলাওক	101
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	দৈনন্দিন সামগ্ৰীক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বিভিন্ন বস্তু (পেঞ্চিল, ইৰেজাৰ, ডাষ্টাৰ, চকী, কিতাপ, কাগজ, চাবোন, বটল, বিচনা, ছাতি, চপ্পল, কেঁচি, মোবাইল আদি); সম্পৰ্কীয় বস্তুৰ যোৰ (মোজা-জোতা, গ্লভছ-হাত, টিভি-ৰিম'ট, কিপেড-কম্পিউটাৰ, কেমেৰা-ফটোগ্ৰাফ, বটলৰ ঢাকনি, চক-ব্লেকবৰ্ড আদি) থকা ছবি বা ছবি কার্ড।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰল ভাষা ব্যৱহাৰ কৰি প্ৰতিটো বস্তুৰ পৰিচয় চঞ্চলভাৱে কৰা। যেনে- "এইখন পেঞ্চিল। পেঞ্চিলেৰে আমি কি কৰিম? লিখাৰ অভিনয় কৰিব পাৰিবানে?" ২. শিশুসকলক কার্য্যসমূহৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ প্ৰদৰ্শন আৰু উৎসাহিত কৰি প্ৰতিটো বস্তুৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া। প্ৰতিটো বস্তুৰ বাবে এই প্ৰক্ৰিয়া পুনৰাবৃত্তি কৰক।	১. শিশুক সৰু সৰু গোটত ভাগ কৰা। ২. প্ৰতিটো গোটক বস্তুৰ এটা গোট প্ৰদান কৰক। ৩. বস্তুবোৰৰ ব্যৱহাৰৰ সৈতে আলোচনা আৰু মিলাবলৈ কওক। "আমি বহিবলৈ কোনটো বস্তু ব্যৱহাৰ কৰো? আপুনি বিচাৰি পাবনে?"	সম্পৰ্কীয় বস্তুৰ যোৰ: ১. ছবিৰ কার্ডৰ জৰিয়তে বা প্ৰকৃত বস্তুৰ জৰিয়তে সম্পৰ্কীয় বস্তুৰ যোৰ পৰিচয় কৰাই দিয়া। ২. প্ৰতিটো যোৰত থকা বস্তুবোৰৰ মাজৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। কথা-বতৰাক উৎসাহিত কৰক- "আমি কিয় মোজা পিন্ধো? জোতাৰ লগত কি যায়?" ৩. ল'ৰা-ছোৱালীক নিজৰ যোৰ উলিয়াই আনিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বস্তু-ব্যৱহাৰৰ যোৰ স্কেভেঞ্জাৰ হান্ট: কোঠাটোৰ চাৰিওফালে সম্পৰ্কীয় বস্তুৰ যোৰ লুকুৱাই ৰাখি, শিশুসকলক, পৃথকে পৃথকে বা যোৰকৈ, বস্তুসমূহ বিচাৰিবলৈ কওক আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মিলাবলৈ কওক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আপুনি বস্তুৰ ব্যৱহাৰৰ বুজাবুজিক 'দৈনিক অভ্যাস'ৰ সৈতে সংযোগ কৰিব পাৰে বা ব্যক্তিগত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতা আৰু সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰি 'সঁজুলি আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ'ৰ ওপৰত আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিব পাৰে।	
শিক্ষকৰ টোকা	• অন্তর্ভুক্তিৰ বাবে স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। • বস্তুৰ সৈতে হাতে কামে অভিজ্ঞতা অন্তর্ভুক্ত কৰা আৰু ঘৰুৱা ভাষাত নামৰ পৰিচয় দিয়া।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ মাজৰ সম্পৰ্ক। • **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.২:** মৌলিক আত্ম-যত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ অভ্যাস কৰে।	
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শব্দভাণ্ডাৰ, পৰ্যবেক্ষণ, যুক্তিসংগত চিন্তা আৰু যুক্তিৰ দক্ষতা।	
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **৩-৪ বছৰ বয়স:** মৌলিক স্বীকৃতি আৰু বস্তুবোৰক বহল শ্ৰেণীত ভাগ কৰা। • **বয়স ৪-৫ বছৰ:** অধিক শ্ৰেণীৰ প্ৰৱর্তনৰ লগে লগে শ্ৰেণীবিভাজনৰ দক্ষতা উন্নত কৰা। • **৫-৬ বছৰ বয়স:** উপশ্ৰেণীৰ সৈতে উন্নত শ্ৰেণীবিভাজন। আলোচনাৰ সময়ত যুক্তিৰ স্পষ্ট আর্টিকুলেচন।	

কার্য্যকলাপৰ নাম	বায়ুৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰক: বতাহত কি বলি থাকে আৰু কি নহয় পৰ্যবেক্ষণ কৰক

কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?

- কিছুমান লঘু বস্তু (পাখি, থাৰ্মোকল বল)
- টিছু পেপাৰ বা কপাহী বল
- উন্নত পৰীক্ষাৰ বাবে কাগজ, প্লাষ্টিক আদি বিভিন্ন সামগ্ৰী

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. বায়ু (আমাক আগুৰি থকা অদৃশ্য বস্তু) ধাৰণাটোৰ এটা মৌলিক পৰিচয় সৃষ্টি কৰা। ২. শিশুক চাৰিওফালৰ বতাহ অনুভৱ কৰা (গভীৰ উশাহ লোৱা আৰু বাহিৰলৈ লোৱা)ৰ দৰে সহজ কামত জড়িত কৰক। ৩. বতাহৰ গতি প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ পাখি বা লঘু বস্তুৰ দৰে প্ৰপ ব্যৱহাৰ কৰক।	১. বায়ু আৰু ইয়াৰ ধৰ্মৰ পৰিচয় বৃদ্ধি কৰক (স্থান লয়, বস্তুবোৰক গতিশীল কৰি তুলিব পাৰে)। ২. উৰুৱাই দিয়া বস্তু, যেনে টিছু পেপাৰ বা কপাহী বল আদিৰে সহজ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰা। ৩. শিশুসকলক বতাহ উৰুৱাই দিলে কি হয় সেই বিষয়ে তেওঁলোকৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. বায়ুৰ সম্পৰ্কত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. অধিক উন্নত পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰা, যেনে বিভিন্ন পদাৰ্থ (কাগজ, প্লাষ্টিক আদি)ৰ ওপৰত বায়ুৰ প্ৰভাৱ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। ৩. শিশুসকলক ফলাফলৰ বিষয়ে সৰল অনুমান গঠন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিবলৈ মুকলি প্ৰশ্ন সুধিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা

শিশুৱে পৃথকে পৃথকে বা যোৰকৈ বতাহ উৰুৱাই লঘু ওজনৰ বস্তুবোৰ লৰচৰ কৰে, বায়ুৰ গতিবিধিৰ প্ৰভাৱ আৱিষ্কাৰ কৰে।

থিম সংযোগ (উদাহৰণ)

বায়ু আৰু বতৰ:

- বায়ুৰ অন্বেষণক বতৰৰ বহল বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক।
- বতাহ কেনেকৈ বায়ুৰ প্ৰাকৃতিক গতি আৰু ই বতৰক কেনেদৰে প্ৰভাৱিত কৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।

শিক্ষকৰ টোকা

- **কৌতুহলৰ পোষকতা কৰক:** বায়ুৰ সৈতে দৈনন্দিন অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰি আগ্ৰহ জগাই তোলক। উদাহৰণস্বৰূপে, বতাহৰ হুলস্থুল কৰা পাতবোৰৰ বিষয়ে সোধা-পোছা কৰক।
- **নিৰ্দেশিত অন্বেষণ:** হাতেৰে কৰা পৰীক্ষাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, শিশুসকলক বস্তুৰ ওপৰত বায়ু উৰুৱাই দিয়াৰ সময়ত ফলাফলৰ ভৱিষ্যদ্বাণী আৰু বৰ্ণনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।
- **মৌখিক প্ৰকাশক উৎসাহিত কৰা:** শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহ প্ৰকাশ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া, ভাষাৰ বিকাশ আৰু কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ বুজাবুজিৰ পোষকতা কৰা।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা

- **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়।
  - **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পৰ্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শিশুৰে বায়ু চলাচলৰ সৈতে জড়িত কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে স্থূল আৰু সূক্ষ্ম চলন-ফুৰণ দুয়োটা দক্ষতা বিকাশ কৰে। • বস্তুৰ ওপৰত বায়ুৰ প্রভাৱকে ধৰি পৰিৱেশৰ বিভিন্ন দিশ পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **বয়স ৩-৪ বছৰ:** বায়ুৰ উপস্থিতিৰ বিষয়ে মৌলিক বুজাবুজি। লঘু বস্তুৰ গতিৰ সৰল পর্যবেক্ষণ। • **বয়স ৪-৫ বছৰ:** বায়ুৰ লগত জড়িত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ চিনাক্তকৰণৰ উন্নতি। বায়ু উৰুৱাই দিয়াৰ প্রভাৱৰ বিষয়ে মৌলিক অনুমানৰ বিকাশ। • **বয়স ৫-৬ বছৰ:** বায়ুৰ সৈতে জড়িত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ সম্পর্কৰ উন্নত বুজাবুজি । বায়ুৰ পর্যবেক্ষণ কৰা প্রভাৱৰ বাবে অধিক বিশদ অনুমান আৰু ব্যাখ্যাসমূহ উল্লেখ কৰাৰ ক্ষমতা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপ: ৰং, আকৃতি, আকাৰ আৰু অন্যান্য মাপকাঠীৰ ভিত্তিত সজাওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন আকৃতি, ৰং আৰু আকাৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বস্তু (কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তু) ভিন্নতা কার্য্যকলাপৰ বাবে অস্বচ্ছ বেগ বা বাকচ।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মৌলিক আকৃতি, ৰং, আৰু আকাৰৰ পৰিচয় দিয়া। ২. বিভিন্ন আকৃতি, ৰং আৰু আকাৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কার্ড বা প্ৰকৃত বস্তুৰ দৰে দৃশ্যমান সহায়ক ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. শিশুসকলক এটা বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহ গোট কৰিবলৈ কৈ সজাই পৰাই তোলা প্ৰদৰ্শন কৰক (যেনে, সকলো ৰঙা বস্তু)।	১. একাধিক বৈশিষ্ট্য অন্তর্ভুক্ত কৰিবলে সজাই তোলা কার্য্যকলাপ প্ৰসাৰিত কৰক। ২. ৰং, আকৃতি আৰু আকাৰৰ তাৰতম্য থকা বস্তুৰ মিশ্ৰণ প্ৰদান কৰা। ৩. শিশুসকলক এটাতকৈ অধিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহ সজাবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক, যেনে ৰঙা বৃত্ত বা সৰু নীলা বস্তুসমূহ গোট কৰা।	১. আকৃতি, ৰং আৰু আকাৰৰ জটিল পাৰ্থক্য থকা বিভিন্ন ধৰণৰ বস্তুৰ পৰিচয় দিয়া। ২. শিশুসকলক মূল গোটসমূহৰ ভিতৰত উপ-গোট সৃষ্টি কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, অধিক সম্পত্তি যোগ কৰা যেনে- ওজন, এলেকা। ৩. সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰাক প্ৰসাৰিত কৰি তেওঁলোকে সজাই পৰাই তোলাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা মাপকাঠীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	**ৰহস্য সৃষ্টি:** • অস্বচ্ছ বেগ বা বাকচত বস্তু ৰাখক। • শিশুৱে বস্তুবোৰ দেখা নোপোৱাকৈ অনুভৱ কৰে আৰু সেইবোৰৰ গুণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ভাগ-বতৰা কৰে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	**প্ৰকৃতি অন্বেষণ:** • সজাই পৰাই তোলা কার্য্যকলাপক প্ৰকৃতিৰ সৈতে সংযোগ কৰক। • প্ৰকৃতিৰ বস্তুবোৰ কেনেকৈ বিভিন্ন ৰং, আকৃতি আৰু আকাৰত আহে, সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা, যিয়ে শিশুসকলক প্ৰাকৃতিক জগতখনৰ বৈচিত্ৰ্যতাক অন্বেষণ আৰু প্ৰশংসা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.১:** এটাতকৈ অধিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক গোট আৰু উপ-গোটত সজায়। • **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা বিকশিত হয়। ○ **C-২.১:** আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	বস্তু সজাই পৰাই হাত-চকুৰ সমন্বয় আৰু সুক্ষ্ম চলন দক্ষতা বিকাশ কৰে। মৌলিক জ্যামিতিক আকৃতিসমূহ চিনাক্ত আৰু চিনাক্ত কৰে, যিয়ে প্ৰাৰম্ভিক গণিত/জ্ঞানমূলক দক্ষতাত অৱিহণা যোগায়।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	**বয়স ৩-৪ বছৰ** • এটা বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মৌলিক চিনাক্তকৰণ আৰু সজাই পৰাই তোলা (যেনে, ৰং)। • আকৃতি, ৰং আৰু আকাৰৰ সাদৃশ্য আৰু পার্থক্যৰ সৰল পর্যবেক্ষণ। **বয়স ৪-৫ বছৰ** • একাধিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সজাব পৰা ক্ষমতা উন্নত। • মৌলিক সজাই পৰাই তোলা কৌশলৰ বিকাশ। **বয়স ৫-৬ বছৰ** • উপ-গোট সৃষ্টি কৰাকে ধৰি উন্নত সজাই পৰাই তোলা দক্ষতা। • সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা আৰু সজাই পৰাই তোলাৰ মাপকাঠীসমূহ উল্লেখ কৰাৰ ক্ষমতা বৃদ্ধি কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	পৰিবহণৰ উপায়: চিনাক্ত কৰা, বৰ্ণনা কৰা আৰু তুলনা কৰা	
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ফ্লেছ্ কার্ড, কাট-আউট, চার্ট পেপাৰ	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. দৈনন্দিন পর্যবেক্ষণ: শিশুসকলক প্রতিদিনে অংগনবাড়ী কেন্দ্রলৈ যোৱাৰ পথত বিভিন্ন যান-বাহন/পৰিবহন পর্যবেক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. ফ্লেছ্/পিকচাৰ কার্ড দেখুৱাওক আৰু তেওঁলোকক বাহন/পৰিবহণ চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। শিশুৰ সৈতে বাহন/পৰিবহন আৰু পৰিবহণৰ উপায়ৰ ওপৰত আলোচনাৰ সুবিধা প্রদান কৰা।	১. শিশুৰ ৩টা গোট সৃষ্টি কৰা, প্রতিটো গোটৰ শিশুক চার্ট পেপাৰ প্রদান কৰা। ২. প্রতিটো গোটক এটা মড- লেণ্ড, বায়ু আৰু পানী নির্ধাৰণ কৰক। ৩. বিভিন্ন ধৰণৰ কাট-আউট প্রদান কৰক আৰু উল্লেখ কৰা ধৰণৰ অনুসৰি কাট-আউটসমূহ চার্টত ৰাখিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুক বৃত্তৰ খেল খেলিবলৈ নিমন্ত্রণ কৰা। এটা শিশুৱে "মামাজী"ৰ চৰিত্রত অভিনয় কৰি কয় যে তেওঁলোকে ক'লৈ যাব বিচাৰে। আন কিছুমানে উল্লেখিত পৰিবহণৰ বাবে শব্দ উপযুক্ত কৰি তোলে। ২. পৰিস্থিতিসমূহ দিয়ক আৰু শিশুসকলক দূৰত্ব, মানুহৰ সংখ্যা আৰু পানীৰ পথৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি আটাইতকৈ উপযুক্ত পৰিবহণৰ পদ্ধতি বাছি ল'বলৈ কওক।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক সেই স্থানত উপনীত হ'বলৈ পৰিবহণৰ আটাইতকৈ উপযুক্ত ধৰণ বাছি ল'বলৈ কওক- দূৰত্বৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰি, ভ্রমণ কৰা লোকৰ সংখ্যা, ইয়াৰ সাগৰ/পানীৰ পথ উপলব্ধ নেকি, শিক্ষকৰ দ্বাৰা ভাগ কৰা এটা ধৰণৰ খেলৰ ভিত্তি বৈশিষ্ট্য অনুমান কৰক ভূমি-বায়ু-পানীৰ খেল- মজিয়াৰ অংশসমূহ ডুপাটা বা ৰঙীন চক ব্যৱহাৰ কৰি তৈয়াৰ কৰা হ'ব আৰু শিশুসকলে ৩ ভিত্তিত পৰিবহণ শিক্ষকৰ নাম আৰু ই ক'লৈ গতি কৰে।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহৰ বিষয়বস্তু হৈছে "পৰিবহনৰ ম'ড"।	
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, তেওঁলোকক কার্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িত হ'বলৈ সহায় কৰিবলৈ। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি জনাবলৈ উৎসাহিত কৰা। • সকলো পৰিবহণৰ ধৰণৰ এটা কাট-আউট কৰি প্রতিটো গোটত সমানে বিতৰণ কৰক।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	104 • ভাষা দক্ষতা • সামাজিক দক্ষতাৰ বুজাবুজি • শাৰীৰিক আৰু মটৰ বিকাশ • সৃষ্টিশীল আৰু নান্দনিক বিকাশ
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সক্রিয় অন্বেষণ: সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা: শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক, কামবোৰ মনত ৰাখিব আৰু কার্য্যকলাপৰ সময়ত নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক আৰু বৃত্ত খেলৰ সময়ত কেনেকৈ সৃষ্টিশীলতা লক্ষ্য কৰক। • আৱেগিক সঁহাৰি: বৃত্ত খেলৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, আনন্দ আদিৰ প্রকাশ আৰু কাটি লোৱাখিনি চার্ট পেপাৰত ৰখাটো লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ পৰিয়ালটো কেনেকুৱা দেখা গৈছে!: মাটি ব্যৱহাৰ কৰি আঁকা, ৰং কৰা, সৃষ্টি কৰা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মডেলিং ক্লে, হার্ডবর্ড

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. পিতৃ-মাতৃ আৰু ভাই-ভনীৰ মুখ আঁকিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. চকু, নাক, মুখৰ দৰে মৌলিক বিৱৰণ যোগ কৰিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। ৩. শিশুৱে ছবি আঁকি থাকোঁতে পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ বিষয়ে সহজ প্ৰশ্ন সুধিব। তেওঁলোকৰ পিতৃ-মাতৃ আৰু ভাই-ভনীৰ বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত হওক।	১. শিশুসকলক মডেলিং মাটিৰ ব্যৱস্থা কৰা। ২. মাটি ব্যৱহাৰ কৰি মুখ বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. চকু, নাক, মুখৰ দৰে সহজ বিৱৰণ যোগ কৰিবলৈ তেওঁলোকক পথ প্ৰদৰ্শন কৰক। শিশুসকলক তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ বাবে এটা পৰিৱেশ আঁকিবলৈ কওক - ঘৰ বা খেলপথাৰ। ৪. বৈচিত্ৰ্যৰ শলাগ লৈ পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।	১. শিশুক পৰিয়ালৰ সদস্য আৰু বন্ধু-বান্ধৱীৰ মুখ তৈয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. শিশুক মুখত সুক্ষ্ম বিৱৰণ যোগ কৰিবলৈ কওক যেনে: নাক, চকু, কাণ আদি আৰু ঘৰ/ মাটিত আঁকিব। ৩. পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যক চিনাক্ত কৰি শিশুৰ সৈতে আলোচনাত লিপ্ত হোৱা আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ পৰিয়ালৰ শলাগ লোৱা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক নিজৰ আৰু পৰিয়ালৰ সদস্য, বন্ধু-বান্ধৱীৰ আঙুলিৰ পুতলা বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা। পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ ভূমিকা পালনত শিশুসকলক জড়িত কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মই আৰু মোৰ পৰিয়াল', তেন্তে শিশুসকলক পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্য আৰু বন্ধু-বান্ধৱীৰ পুতলা, মাটিৰ ছাঁচ তৈয়াৰ কৰিবলৈ কওক। বিভিন্ন প্ৰশ্নৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক যেনে: আপোনাৰ প্ৰিয় পৰিয়ালৰ সদস্য কোন আৰু তেওঁৰ দৰে আইন প্ৰণয়ন কৰক, পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্য কি কি কামত ব্যস্ত? আদি।
শিক্ষকৰ টোকা	• **শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা:** শিশুসকলক শুনা, শলাগ লোৱা আৰু প্ৰশ্ন কৰা। • **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ বিভিন্ন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰক য'ত শিশুৱে স্পৰ্শ কৰে, অনুভৱ কৰে আৰু আৰ্হি সৃষ্টি/বৰ্ধিত কৰিব পাৰে। • **লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা:** তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেককে অংশগ্ৰহণৰ সুযোগ প্ৰদান কৰা। পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ কামৰ শলাগ ল'বলৈ শিকা; শ্ৰমৰ মৰ্যাদা। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • **প্ৰসংগক্ৰমে প্ৰাসংগিক সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ:** অধিক বহনক্ষম পদ্ধতিৰ বাবে স্থানীয় উৎসৰ সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব দিয়া।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় ○ **C-৪.১:** 'এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়ৰ অন্তৰ্গত ব্যক্তি হিচাপে নিজকে স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ○ **C-৪.৩:** আন শিশু আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামদায়কভাৱে যোগাযোগ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	**ভাষা বিকাশ:** পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্য আৰু সম্পৰ্কক সম্বোধন কৰিবলৈ উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰা নিষেধাজ্ঞা অবিহনে পৰিস্থিতিৰ লগত খাপ খোৱা অনুভৰ প্ৰকাশ কৰে।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• অন্বেষণ, সৃষ্টিশীল দক্ষতা, যোগাযোগ, সামাজিক পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া-কলাপ, আত্ম আৰু সামাজিক বিকাশ, গল্প কোৱা

কার্য্যকলাপৰ নাম	প্ৰকৃতি খোজ: বিভিন্ন বস্তু সজাই আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰক	106
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব? 	পাত, শিলগুটি, লাঠি, ঘাঁহৰ পাখি আৰু ফুল আদি।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক প্ৰকৃতি ভ্ৰমণলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰি বিভিন্ন সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. শিশুক বস্তুবোৰক ঢেঁকীত ভাগ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, যেনে পাত, শিলগুটি, লাঠি আদি। ৩. শিশুৰ সৈতে কোনবোৰ বস্তু বেছি আৰু কোনবোৰ কম সেই বিষয়ে আলোচনা কৰি পৰিমাণৰ জ্ঞান গঢ়ি তোলক।	১. শিশুসকলক প্ৰকৃতি ভ্ৰমণত বস্তু সংগ্ৰহ কৰি শ্ৰেণীবিভাজন কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনাওক, আকাৰ অনুসৰি (ডাঙৰ পৰা সৰু বা সৰুৰ পৰা ডাঙৰলৈ) সাজিব লাগে। ২. সৰু-বৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, শিশুসকলক বিভিন্ন আকাৰৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. শিশুৱে বস্তু সংগ্ৰহ কৰি ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি শ্ৰেণীবিভাজন কৰে, লঘুৰ পৰা গধুৰ বা গধুৰ পৰা লঘুলৈ সজাই। ২. লঘু আৰু গধুৰ বিষয়ৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা, শিশুসকলক ওজনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ অন্বেষণ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	অধিক অন্বেষণ আৰু শ্ৰেণীবিভাজনৰ বাবে ফুল, ঘাঁহ, বোকা, আৰু পাখিৰ দৰে বস্তুৰে পাঠটো সম্প্ৰসাৰিত কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহৰ বিষয়বস্তু হৈছে "আমাৰ চৌপাশ"।	
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, তেওঁলোকক কার্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িত হ'বলৈ সহায় কৰিবলৈ। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি জনাবলৈ উৎসাহিত কৰা।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে নিজৰ চৌপাশৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.২:** সৰল অনুমান গঠন কৰি প্ৰকৃতিত কাৰণ আৰু প্ৰভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে। • **CG-৮:** শিশুৱে পৰিমাণ, আকৃতি আৰু পৰিমাপৰ জৰিয়তে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৃথিৱীখন চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে। ○ **C-৮.১:** এটাতকৈ অধিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক গোট আৰু উপ-গোটত সজায়। • **C-৮.৯:** বস্তুৰ দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু আয়তনৰ সৰল জোখ-মাখ কৰিবলৈ উপযুক্ত সঁজুলি আৰু একক নির্বাচন কৰে।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা • সামাজিক দক্ষতাৰ বুজাবুজি • শাৰীৰিক আৰু মটৰ বিকাশ • সৃষ্টিশীল আৰু নান্দনিক বিকাশ
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শব্দভাণ্ডাৰৰ প্রতি চকু ৰাখক, কথাবোৰ মনত ৰাখিব আৰু কার্য্যকলাপৰ সময়ত নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক আৰু আলোচনাৰ সময়ত কেনেকৈ সৃষ্টিশীলতা লক্ষ্য কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** বস্তু সংগ্রহ আৰু বস্তু ভাগ-বতৰা কৰাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, আনন্দ আদিৰ প্রকাশ লক্ষ্য কৰক। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি আৰু বন্ধ প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰ লাভ কৰক যেনে, 'ডাঙৰ আৰু সৰু কি?

কার্য্যকলাপৰ নাম	মোৰ চৌপাশৰ জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই: চিনাক্ত কৰক, নাম দিয়ক আৰু বৰ্ণনা কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু পোক-পৰুৱাৰ ছবি/ফ্লেছ্ কার্ড, চার্ট পেপাৰ, আলোচনীৰ পৰা চৰাই আৰু প্ৰাণী কাটি লোৱা।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুক সৰু সৰু গোটত ভাগ কৰি ছবি/ফ্লেচ কার্ড দিব। ২. তেওঁলোকে নিজৰ চৌপাশত পর্যবেক্ষণ কৰা জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু পোক-পৰুৱাবোৰ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা আৰু চৰাই আৰু বন্য আৰু পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ মাজৰ পার্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।	১. শিশুক সৰু সৰু গোটত ভাগ কৰি জীৱ-জন্তু, চৰাই, পোক-পৰুৱাৰ কাটাআউট দিব লাগে। ২. শিশুসকলক নিজ নিজ শিৱোনামৰ অধীনত কাটাআউট ৰাখিবলৈ উৎসাহিত কৰা (যেনে, জীৱ-জন্তু, চৰাই)। ৩. জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু পোক-পৰুৱাৰ মাজত থকা পার্থক্যৰ বিষয়ে আলোচনাত সহায় কৰা ।	১. ঘৰৰ পৰা অংগনবাড়ীলৈকে পর্যবেক্ষণৰ বিষয়ে বিনামূলীয়া আলোচনাক উৎসাহিত কৰা, চৰাই-চিৰিকটি চিনাক্তকৰণ। ২. ইহঁতক নিজৰ ওচৰৰ চৌপাশৰ বাহিৰৰ জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই (সিংহ আৰু বান্দৰ) চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. বন্য আৰু পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ বিষয়ে আলোচনা- ইহঁতে চাৰিওফালে আৰু পামত যি দেখিছে সেয়া বন্য বা পোহনীয়া জীৱ-জন্তু? ৪. মানুহ আৰু জীৱ-জন্তু কেনেকৈ পৃথক- জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইয়ে গা স্নান কৰে নেকি? অসুস্থ হ'লে কি কৰে?

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক তেওঁলোকে উৎপন্ন কৰা জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ শব্দ চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিবলৈ পাঠটো সম্প্ৰসাৰিত কৰক। নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ অংকনযুক্ত শ্ৰেণীকোঠাৰ প্ৰদর্শনী আৰু মডেল থাকিব লাগে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহৰ বিষয়বস্তু হৈছে "চৰাই আৰু প্ৰাণী"।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, তেওঁলোকক কার্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িত হ'বলৈ সহায় কৰিবলৈ। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি জনাবলৈ উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে নিজৰ চৌপাশৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• ভাষা দক্ষতা • আৱেগিক দক্ষতা যেনে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাইৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা। • সামাজিক সম্পৰ্কৰ বুজাবুজি • পৰিৱেশ সংৰক্ষণ কৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পৰ্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শব্দভাণ্ডাৰৰ প্ৰতি চকু ৰাখক, কামবোৰ মনত ৰাখিব আৰু কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰক আৰু আলোচনাৰ সময়ত কেনেকৈ সৃষ্টিশীলতা লক্ষ্য কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** আলোচনাৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, আনন্দ আদিৰ প্ৰকাশ আৰু কাটি লোৱাখিনি চাৰ্ট পেপাৰত ৰখাটো লক্ষ্য কৰক। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** মুকলি আৰু বন্ধ প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰ লাভ কৰক যেনে, 'জীৱ-জন্তু, চৰাই আৰু মানুহৰ মাজত কি পাৰ্থক্য আছে?

কার্য্যকলাপৰ নাম	ৰোল এণ্ড স্লাইড: ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক, পৰীক্ষা কৰক, জানি লওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বেগ, বটল, কেন, মার্কাৰ, বাকচ, ডাঙৰ বল, মসৃণ নলাকাৰ ব্লক বা পাত্ৰ বা কার্ডবর্ডৰ নলী (যেনে, মেইলিং টিউব), বৰ্গক্ষেত্ৰ বা আয়তাকাৰ ব্লক, কাঠৰ তক্তা, চার্ট পেপাৰ, স্কেচ পেন।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. চৌপাশত উপস্থিত কিছুমান বস্তুৰে ভৰা বেগ এটা দিব লাগে। ২. কার্য্য সম্পন্ন কৰি ৰোল আৰু স্লাইড শব্দটোৰ প্ৰৱৰ্তন কৰা। ৩. বেগ ৰোলৰ ভিতৰত কি বস্তু আছে আৰু সকলো স্লাইড কি কি সেইটো জানিবলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰক।	১. শিকাৰুসকলক চৌপাশৰ পৰা কিছুমান বস্তু এটা টোপোলাত সংগ্ৰহ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. তক্তাৰ পৰা বস্তুবোৰ গুটিয়াই আৰু পিছলি দি কার্য্যকলাপটো কৰিবলৈ দিয়ক। ৩. বস্তুটোৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি বস্তুবোৰ সজাবলৈ উৎসাহিত কৰক যেনে ই ৰোল বা স্লাইড।	১. শিকাৰুসকলক চৌপাশৰ পৰা কিছুমান বস্তু এটা টোপোলাত সংগ্ৰহ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. তক্তাৰ পৰা বস্তুবোৰ গুটিয়াই আৰু পিছলি দি কার্য্যকলাপটো কৰিবলৈ দিয়ক। ৩. বস্তুটোৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি বস্তুবোৰ সজাবলৈ উৎসাহিত কৰক যেনে ই ৰোল বা স্লাইড। ৪. সিহঁতক এটা চার্টত স্লাইডিং আৰু ৰোলিং বস্তুবোৰ আঁকিবলৈ দিয়ক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক বক্ৰ, সমতল পৃষ্ঠ আৰু ৰোলিং আৰু স্লাইডিঙৰ সৈতে ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতা শব্দটো বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰক। তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা বস্তুবোৰ অন্বেষণ কৰি।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	সজাই পৰাই তোলা, ৰং আৰু আকৃতিৰ ধাৰণাটো প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ সময়ত কার্য্যকলাপটো সংযোগ কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিক্ষণৰ ভিন্নতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰক • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • অক্ষম শিশুসকলক সাৱধানে অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাধাৰাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৮.৮:** মৌলিক জ্যামিতিক আকৃতি আৰু ইয়াৰ পৰ্যবেক্ষণযোগ্য ধৰ্মসমূহ চিনাক্ত, নিৰ্মাণ আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰে, আৰু মহাকাশত বস্তুৰ আপেক্ষিক সম্পৰ্ক বুজি পায় আৰু ব্যাখ্যা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• প্ৰত্যাশা, বিশ্লেষণৰ দক্ষতা কার্য্যকলাপত বৃদ্ধি কৰা হয়। • অন্বেষণ, শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ কার্য্যকলাপত পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি। • বিভিন্ন আকৃতিৰ বস্তুবোৰ কেনেকৈ গতি কৰে পৰীক্ষা কৰি পৰীক্ষা কৰক। • বস্তু এটাৰ আকৃতিয়ে ইয়াৰ গতিৰ ওপৰত কেনে প্ৰভাৱ পেলাব সেইটো ভৱিষ্যদ্বাণী কৰক।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** সকলো শিশুৱে অংশগ্ৰহণ কৰে আৰু নিজৰ ইন্দ্ৰিয় ব্যৱহাৰ কৰি পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰে। • **প্ৰত্যাশা:** সকলো শিশুৱে বস্তুটোৰ আগন্তুক পৰিস্থিতি বা প্ৰকৃতিৰ আগজাননী দিবলৈ চেষ্টা কৰি আছে। • **সামাজিক আচৰণঃ** সকলো শিশুৱে নিজৰ পাললৈ অপেক্ষা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি আছে আৰু অপেক্ষাৰ সময়ৰ প্ৰাসংগিকতা বুজি পাইছে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মই কি অনুভৱ কৰি আছো? কথা কওক, লেবেল কৰক, আৱেগ বুজিব	109
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ইমোজি চাৰ্ট, পোষ্টাৰ	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সুখী, দুখী, খং, আৰু ভয়ক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা ইমোজিৰে এটা চাৰ্ট তৈয়াৰ কৰক। ২. বিভিন্ন আৱেগক মাতিব আৰু শিশুসকলক চাৰ্টত থকা সংশ্লিষ্ট ইমোজিটোলৈ আঙুলিয়াই দিবলৈ দিয়ক। ৩. শিশুসকলক নিজৰ নিজৰ অনুভৱ আৰু অভিজ্ঞতা ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. ইমোজি চাৰ্ট প্ৰদৰ্শন কৰা আৰু শিক্ষার্থীসকলৰ বাবে পৰিস্থিতি উপস্থাপন কৰা যাতে আনুষংগিক আৱেগ চিনাক্ত কৰিব পৰা যায়। ২. শিক্ষার্থীসকলক গোটত ভাগ কৰি দৃশ্য (যেনে, উদ্যান, ৰেলৱে ষ্টেচন) প্ৰদান কৰা। দৃশ্যবোৰত চিত্ৰিত আৱেগবোৰ চিনাক্ত কৰি আলোচনা কৰিবলৈ কওক - "টিয়াই মিঠা আপেল খাই আছে আৰু হঠাতে মাটিত পৰি যায়। এতিয়া কেনে লাগিছে?" ৩. বৃহত্তৰ গোটৰ পৰিৱেশৰ ভিতৰত শিশুসকলে নিজৰ অনুভৱসমূহ ভাগ-বতৰা কৰাৰ সুযোগ সৃষ্টি কৰা।	১. বিভিন্ন পৰিৱেশৰ দৃশ্য প্ৰদান কৰা আৰু গোটসমূহক পোষ্টাৰসমূহত চিত্ৰিত আৱেগসমূহ চিনাক্ত আৰু বুজিবলৈ কওক। ২. শিকাৰুসকলক দৃশ্যসমূহত আৱেগৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ পৰ্যবেক্ষণসমূহ আলোচনা আৰু ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. শিশুৱে নিজৰ অনুভৱ আৰু অভিজ্ঞতা মুকলিকৈ ভাগ-বতৰা কৰা এটা অধিবেশনৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক অনুভৱৰ চাৰিওফালে পৰিস্থিতিৰ ফ্ৰেমৱৰ্ক কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। (সুখী, দুখী, খঙাল, ভয়, ঈৰ্ষা, উত্তেজিত)
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• আদৰণিৰ সময়ত শিক্ষার্থীসকলক তেওঁলোকৰ অনুভৱৰ প্ৰতিলিপি কৰাওক। • প্ৰতিটো কামৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নিজৰ অনুভৱবোৰ ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ শ্ৰেণীত এটা অনুভৱ পৰীক্ষাৰ সময় ৰাখক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পৰ্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পৰ্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • **বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্ৰদান কৰক আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্ৰিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱর্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয় ○ **C-৪.২:** বিভিন্ন আৱেগক চিনি পায় আৰু সেইবোৰক উপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ইচ্ছাকৃত প্ৰচেষ্টা চলায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• পৰিস্থিতিৰ আগতীয়াকৈ অনুমান কৰা আৰু ইয়াক আৱেগৰ সৈতে জড়িত কৰা। • আৱেগ চিনাক্ত কৰা। • নিজৰ আৱেগ প্ৰকাশ কৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৱে পৰিৱেশত ইন্দ্ৰিয়সমূহক নিয়োজিত কৰাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক, যেনে, পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ পছন্দ-অপছন্দৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যৰ বাবে আনন্দ, কৌতুহল, ভয় আদিৰ প্ৰকাশ মন কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	বিচাৰি পাবনে ?: বস্তুৰ ভিত্তিত অংশীদাৰী মাপকাঠী বিচাৰি উলিয়াওক	110
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কোনো সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন নাই, কেৱল ক্লাছটো সঠিকভাৱে সজাই লওক।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সকলো বস্তু শিক্ষার্থীক দেখুৱাওক আৰু প্ৰতিটো বস্তু স্পৰ্শ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. চকু মুদি ক্লাছত এটা বস্তু লুকুৱাই ৰাখিব লাগে। ৩. লুকাই থকা বস্তুটোৰ নাম দিবলৈ কওক আৰু বিচাৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. সকলো বস্তু দেখুৱাওক আৰু প্ৰতিটো বস্তু স্পৰ্শ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. শ্ৰেণীত ঘূৰণীয়া আকৃতিৰ হালধীয়া ৰঙৰ বস্তু এটা বিচাৰি উলিয়াবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ক।	১. সকলো বস্তু দেখুৱাওক আৰু প্ৰতিটো বস্তু স্পৰ্শ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. এটা বস্তু লুকুৱাই ৰাখক আৰু তেওঁলোকক ৰুক্ষ টেক্সচাৰৰ, কাঠৰ বস্তু বিচাৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিব লাগে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	এই কার্য্যসূচী শ্ৰেণীৰ বাহিৰত চলাই চৌপাশ অন্বেষণ কৰিব পাৰি। শ্ৰেণীৰ সোঁফালৰ পৰা এটা গোলাপী ৰঙৰ , বৰ্গক্ষেত্ৰৰ আকৃতিৰ বস্তু বিচাৰি পোৱাৰ দৰে অধিক নিৰ্দিষ্ট নিৰ্দেশনা যোগ কৰি জটিলতা বৃদ্ধি কৰক ।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• ৰং চিনাক্তকৰণ • স্পৰ্শ আৰু অনুভৱৰ দৰে সংবেদনশীল খেল • আকৃতিৰ চিনাক্তকৰণ
শিক্ষকৰ টোকা	• শিক্ষণৰ ভিন্নতা নিয়ন্ত্ৰণ কৰক • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • লিংগ সমতা নিশ্চিত আৰু উৎসাহিত কৰা • অক্ষম শিশুসকলক সাৱধানে অন্তর্ভুক্ত কৰাটো নিশ্চিত কৰা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৯:** শিশুৱে দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্ৰসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে। ○ **C-৯.৪:** এটা জটিল কামৰ বাবে মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পায় আৰু একে কামৰ বাবে স্পষ্ট মৌখিক নিৰ্দেশনা আনক দিয়ে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• প্ৰত্যাশা • পৰ্যবেক্ষণ • চিনাক্তকৰণ • অন্বেষণ
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** প্ৰশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, যেনে, ' আপুনি এইটোৱেই বস্তু বুলি ভাবেনে?' • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ ওপৰত শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক আৰু খেলত প্ৰাকৃতিক সামগ্ৰীসমূহ কেনেকৈ সৃষ্টিশীলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাক লক্ষ্য কৰক। • নিৰ্দেশনা বুজি পোৱা আৰু অনুসৰণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	স্পর্শ কৰক, অনুভৱ কৰক, চিনি পাওক : টেক্সচাৰ বুজিব আৰু তুলনা কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	কোমল বল, মাটিৰ বল, পাখি , শিলগুটি, স্ক্ৰাব, বালিৰ কাগজ, মুগা কাপোৰৰ টুকুৰা, এটা বেগ

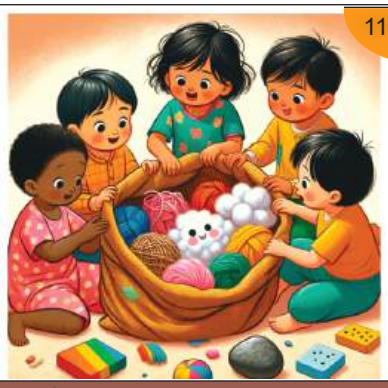

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. এটা ফিলি বেগ তৈয়াৰ কৰি ভিতৰত বস্তু ৰাখক। ২. শিশুসকলক বেগত হাত থৈ কোনো বস্তু অনুভৱ কৰিবলৈ আৰু তাৰ টেক্সচাৰ (যেনে, মসৃণ বা ৰুক্ষ) চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. তেওঁলোকৰ তথ্য গোটেই গোটটোৰ লগত শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ দিয়ক।	১. বিভিন্ন টেক্সচাৰযুক্ত বস্তুৰে এটা ফিলি বেগ তৈয়াৰ কৰক। ২. শিশুসকলক বেগৰ ভিতৰত থকা বস্তু এটাৰ টেক্সচাৰ আৰু আকৃতি অনুভৱ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. তেওঁলোকে নিজৰ পৰ্যবেক্ষণ গোটেই গোটটোৰ লগত ভাগ-বতৰা কৰক। ৪. শ্ৰেণীটোক বস্তুটো সঠিকভাৱে চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. টেক্সচাৰৰ বিভিন্ন জটিলতাৰ বস্তু (যেনে, উখহি উঠা, দানাদাৰ, মুগাৰ দৰে) থকা এটা উন্নত ফিলি বেগ প্ৰৱৰ্তন কৰা। ২. শিশুসকলক টেক্সচাৰ চিনাক্ত আৰু তুলনা কৰিবলৈ প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা আৰু চহকী শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি বৰ্ণনা কৰা। ৩. শিশুৱে স্পৰ্শৰ ভিত্তিত সামগ্ৰী অনুমান কৰা আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিক্ষার্থীসকলক বিভিন্ন টেক্সচাৰৰ বস্তু বিচাৰিবলৈ আৰু টেক্সচাৰ বাকচ এটা বনাবলৈ উৎসাহিত কৰা • যেনে – কোমল টেক্সচাৰৰ বাকচৰ পাখি, মুগাৰ টুকুৰা কাপোৰ, পম-পম, টেচেল ইত্যাদি।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• ৰং চিনাক্তকৰণ • স্পর্শ আৰু অনুভৱৰ দৰে সংবেদনশীল খেল • আকৃতিৰ চিনাক্তকৰণ
শিক্ষকৰ টোকা	• বহুভাষিক শিক্ষণ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰক: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত নির্দেশনা প্রদান কৰক আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়ক (L১)। ইয়াৰ উপৰিও, বস্তু আৰু ক্রিয়াৰ বাবেও সাধাৰণ শব্দভাণ্ডাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰক তেওঁলোকৰ L২ ত। • শিক্ষণৰ ভিন্নতা নিয়ন্ত্রণ কৰক • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-২:** শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা বিকশিত হয়। ○ **C-২.৫:** স্পর্শৰ অর্থত বৈষম্য বিকশিত কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• প্রত্যাশা • পর্যবেক্ষণ • চিনাক্তকৰণ • অন্বেষণ
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• কার্য্যকলাপ অন্বেষণ • বস্তু চিনাক্তকৰণ আৰু টেক্সচাৰ উল্লেখ কৰা। • উদ্যোগ লোৱা

কার্য্যকলাপৰ নাম	ড্রেছিং আপ: প্ৰয়োজন, বৈচিত্ৰ্য আৰু স্বায়ত্তশাসনৰ অনুশীলন বুজা
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন কাপোৰৰ সামগ্ৰীৰ ফ্লেচ কার্ড, পেণ্ট চার্ট কোট পিন্ধা মহিলাৰ ছবি, ধোতি কুর্তা আৰু শাৰী পিন্ধা পুৰুষৰ ছবি,পুৰণি চার্ট, পুৰণি পেণ্ট।

112

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুৱে কি পিন্ধিছে সেই বিষয়ে আলোচনা আৰম্ভ কৰা। ২. তেওঁলোকৰ প্ৰিয় কাপোৰবোৰ শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা ৩. ফ্লেছ্ কার্ডত থকা কাপোৰবোৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ বাধ্য কৰাওক।	১. শিশুসকলক কাপোৰৰ প্ৰকাৰ চিনাক্ত কৰি বতৰ অনুসৰি ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. কাপোৰৰ প্ৰতি সংবেদনশীল কৰি তোলাটোৱে লিংগৰ সংজ্ঞা নিৰূপণ নকৰে। ৩. নিজৰ প্ৰিয় সাজ-পোছাক পিন্ধি ক্লাছৰ সন্মুখত নিজকে প্ৰকাশ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাব লাগে।	১. সৰু সৰু গোটত শিশুক বিভিন্ন জিপিং, হুক, বেল্টিং, লেচিং কাপোৰ যোগান ধৰিব লাগে আৰু সৰু পেশীবোৰে কাম কৰা কামটো কৰিবলৈ দিয়ক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ সপোনৰ কাপোৰ এখন চাদৰত আঁকি শ্ৰেণীত প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুসকলক তেওঁলোকৰ আঞ্চলিক পৰম্পৰাগত সাজ-পোছাক পিন্ধাই দিয়ক আৰু ইয়াৰ বিষয়ে বুজাওক। • কাপোৰ আৰু প্ৰকাৰৰ কাপোৰৰ ওপৰত বিভিন্ন প্ৰিন্টৰ কোলাজ তৈয়াৰ কৰিবলৈ তেওঁলোকক উৎসাহিত কৰক।
বিষয়বস্তু সংযুক্ত কৰক (উদাহৰণ)	• আৰ্হি সৃষ্টি • সজাই পৰাই তোলা • ঋতুবোৰ • ফাইন মটৰ বিকাশৰ কার্য্যকলাপ।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, তেওঁলোকক কার্য্যকলাপৰ সৈতে জড়িত হ'বলৈ সহায় কৰিবলৈ। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত কার্য্যকলাপৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষাত সঁহাৰি জনাবলৈ উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। কাপোৰ পিন্ধিব পাৰে (বুটাম নিদিয়াকৈ) আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত জোতা পিন্ধিব পাৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• পর্যবেক্ষণ • অভিব্যক্তি • কল্পনা • শাৰীৰিক বিকাশ
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা শিশুসকলক পর্যবেক্ষণ আৰু চিনাক্ত কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত চকু ৰাখক, কামবোৰ মনত ৰাখিব আৰু কার্য্যকলাপৰ সময়ত নির্দেশনা অনুসৰণ কৰক আৰু বৃত্ত খেলৰ সময়ত কেনেকৈ সৃষ্টিশীলতা লক্ষ্য কৰক। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** বৃত্ত খেলৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল, আনন্দ আদিৰ প্ৰকাশ আৰু কাটি লোৱাখিনি চার্ট পেপাৰত ৰখাটো লক্ষ্য কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তি: স্বীকৃতি দিয়া, অন্তর্ভুক্ত কৰা, বুজা আৰু সন্মান কৰা

কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?

- চকু বান্ধিবলৈ চকুত পটি বা হেংকি
- শ্রৱণ ক্ষমতাৰ অক্ষমতাৰ অনুকৰণৰ বাবে কপাহী বল
- ভৰি বান্ধিবলৈ কাপোৰৰ ফিটা সহায়কৰ ছবি
- বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিসকলে ব্যৱহাৰ কৰে
- শিশুৰ বাবে উপযোগী অডিঅ'ভিজুৱেল

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. পার্থক্য আৰু বৈচিত্র্যৰ ধাৰণাটো সহজভাৱে প্রৱর্তন কৰি আৰম্ভ কৰক। ২. চকুৰ চাৰিওফালে হেংকি বান্ধি আৰু এটা কার্য্যকলাপৰ চেষ্টা কৰি খেলখন প্রদর্শন কৰক। ৩. শিশুসকলক নেদেখাকৈ বস্তু চিনি পোৱাৰ বিষয়ে আলোচনাত লিপ্ত কৰা।	১. বিভিন্ন অক্ষমতাক জড়িত কৰি খেলখন সম্প্রসাৰিত কৰা। ২. শ্রৱণ ক্ষমতাৰ অক্ষমতাৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ কাণত কপাহী বল বান্ধিব লাগে আৰু গতিবিধিৰ অক্ষমতাৰ বাবে ভৰিৰ চাৰিওফালে ফিটা বান্ধিব লাগে। ৩. কার্য্যসূচীৰ সময়ত শিশুৱে সন্মুখীন হোৱা অসুবিধাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু বাস্তৱ জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ সৈতে ইয়াক সম্পর্কিত কৰা।	১. অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তিৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্রদান কৰা। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক যোৰ কৰিবলৈ কওক আৰু প্রতিটো শিশুৱে আনবোৰতকৈ কেনেকৈ পৃথক সেই বিষয়ে কওক। ৩. বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিসকলে ব্যৱহাৰ কৰা সাহায্যসমূহৰ ছবিৰ পৰিচয় দিয়া, তেওঁলোকৰ নাম আৰু উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	অক্ষমতা আৰু অন্তর্ভুক্তিৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা শিশুৰ অনুকূল দৃশ্য-শ্রাব্য দেখুৱাওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• বৈচিত্র্য উদযাপন: • কার্য্যকলাপটোক বৈচিত্র্যৰ বিষয়বস্তুৰ সৈতে সংযোগ কৰক। • পার্থক্যক আকোৱালি লোৱাটোৱে আমাৰ সম্প্রদায়সমূহক কেনেকৈ অধিক চহকী আৰু অধিক সজীৱ কৰি তোলে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.১:** এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়ৰ অন্তৰ্গত ব্যক্তি হিচাপে 'আত্মা'ক স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ○ **C-৪.৩:** আন শিশু আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামদায়কভাৱে যোগাযোগ কৰে। ○ **C-৪.৪:** আন শিশুৰ সৈতে সহযোগিতামূলক আচৰণ দেখুৱায়। • **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.৩:** দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰিস্থিতিত আৰু শিক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত সঁজুলি আৰু প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শিশুৱে পাৰ্থক্য বুজি পোৱাৰ জৰিয়তে পৰিচয় আৰু নিজৰ বুলি ভবাৰ ভাৱ গঢ়ি তোলে। • শিশুৱে সমাজৰ ভিতৰৰ বৈচিত্ৰ্যক বুজি পায় আৰু শলাগ লয়।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	**বয়স ৩-৪ বছৰ:** • পাৰ্থক্যৰ মৌলিক বুজাবুজি আৰু চকুত পটি বান্ধি সৰল কাৰ্য্যকলাপ চেষ্টা কৰা। • বস্তু চিনি পোৱাত দৃষ্টিশক্তিৰ গুৰুত্বৰ স্বীকৃতি। **বয়স ৪-৫ বছৰ:** • অনুকৰণীয় অভিজ্ঞতাৰ জৰিয়তে বিভিন্ন ধৰণৰ অক্ষমতাৰ স্বীকৃতি। • বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিসকলে সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ বুজিবলৈ আৰম্ভ কৰা। **বয়স ৫-৬ বছৰ:** • পাৰ্থক্য আৰু অন্তৰ্ভুক্তিৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে উন্নত আলোচনা। • বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিৰ প্ৰতি সহানুভূতি আৰু সন্মান গঢ়ি তোলা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	আলোচনা কৰোঁ আহক: আমাৰ চৌপাশৰ নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি

কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?

- নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি চিত্রিত কৰা ছবি কার্ড
- পৰিস্থিতিৰ সৈতে ফ্লেছকার্ড (পথ সুৰক্ষা, বৈদ্যুতিক সুৰক্ষা, অচিনাকি বিপদ আদি)
- এডব্লিউচিৰ বাবে দৃশ্যমান সুৰক্ষা চার্ট
- চাইল্ড হেল্পলাইন, পুলিচ, মেডিকেল ইমার্জেন্সি ইত্যাদিৰ বাবে নম্বৰ।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. সৰল আখ্যান আৰু ছবি ব্যৱহাৰ কৰি নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিৰ ধাৰণাটো প্রৱর্তন কৰা। ২. প্রাপ্তবয়স্কৰ সৈতে ৰাস্তা পাৰ হোৱাৰ দৰে মৌলিক পৰিস্থিতিৰ সৈতে ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। ৩. নিৰাপদ লোকৰ কথা কওক, যেনে পিতৃ-মাতৃ, শিক্ষক, যত্ন লোৱা লোক। ৪. তেওঁলোকে কাৰ ওচৰলৈ সহায়ৰ বাবে হাত আগবঢ়াব পাৰে সেই বিষয়ে আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	১. নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত দুয়োটা পৰিস্থিতিৰ উদাহৰণ দিবলৈ ছবিৰ কার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। ২. প্রতিটো পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক আৰু শিশুসকলক ই নিৰাপদ নে অসুৰক্ষিত সেইটো চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক। ৩. বৈদ্যুতিক সুৰক্ষা, অচিনাকি বিপদ আদিৰ সৈতে জড়িত পৰিস্থিতিৰ সৈতে ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰা। ৪. শিশুসকলক প্রতিটো পৰিস্থিতিত সুৰক্ষিত হৈ থাকিবলৈ কি কৰিব পাৰে সেই বিষয়ে পৰামর্শ দিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. এডব্লিউচিৰ বাবে এটা দৃশ্যমান সুৰক্ষা চার্ট তৈয়াৰ কৰিবলৈ একেলগে কাম কৰা। ২. আলোচনা কৰা বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ বাবে কৰিব নোৱাৰা কাম অন্তর্ভুক্ত কৰা। ৩. জৰুৰীকালীন নম্বৰৰ গুৰুত্ব আৰু ইয়াক কেনেকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৪. শিশু হেল্পলাইন, পুলিচ, মেডিকেল ইমার্জেন্সি ইত্যাদি অন্তর্ভুক্ত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক ভূমিকা পালন কৰাত নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিত জড়িত কৰা। সুৰক্ষিত হৈ থাকিবলৈ সঠিক কার্য্য প্রদর্শন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	• বিভিন্ন পৰিস্থিতিত সুৰক্ষাক অগ্রাধিকাৰ দিয়াৰ বহল বিষয়বস্তুৰ সৈতে কার্য্যকলাপটোক সংযোগ কৰক • সচেতন হোৱা আৰু নিৰাপদ বাছনি কৰাটোৱে তেওঁলোকৰ মংগলত কেনেদৰে অৰিহণা যোগায় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।
শিক্ষকৰ টোকা	• **সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা:** বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • **শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা:** শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্রৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১:** শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু নিৰাপদ কৰি ৰাখে। ○ **C-১.৬:** অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি বুজি পায় আৰু সহায় বিচাৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• শিশুৰে আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা গঢ়ি তোলে • চিনাকি আৰু অচিনাকি ব্যক্তিৰ সৈতে মত বিনিময় কৰাত আত্মবিশ্বাস প্রদর্শন কৰে • সহায় বিচৰা আৰু অনুভৱ প্রকাশ কৰাত যোগাযোগৰ গুৰুত্ব স্বীকাৰ কৰে
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	**বয়স ৩-৪ বছৰ:** • নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিৰ মৌলিক স্বীকৃতি। • নিৰাপদ লোকৰ প্রতি উদীয়মান সজাগতা। **বয়স ৪-৫ বছৰ:** • নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতিৰ মাজত পার্থক্য কৰাৰ ক্ষমতা উন্নত। • সহায়ৰ বাবে হাত আগবঢ়োৱাৰ গুৰুত্ব বুজিবলৈ আৰম্ভ কৰা। **বয়স ৫-৬ বছৰ:** • সুৰক্ষা ব্যৱস্থা আৰু সাৱধানতাৰ ওপৰত উন্নত আলোচনা। • জৰুৰীকালীন সংখ্যা আৰু ইয়াৰ তাৎপর্য্যৰ বিষয়ে বুজাবুজি বৃদ্ধি।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ল'গ' ৰাল / শব্দৰ দেৱাল
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	শিশুৰ নাম কার্ড, শ্ৰেণীত থকা বস্তুৰ লেবেলিং ঘৰুৱা ভাষাত (L১) আৰু আঞ্চলিক/ইংৰাজী ভাষাত (L২), ডাঙৰ কিতাপ, এক শাৰীৰ ছবিৰ কিতাপ, টেক্সচাৰ/বর্ডৰ কিতাপ, বিভিন্ন বস্তুৰ ৰেপাৰ সংগ্ৰহ, পুৰণি কেলেণ্ডাৰ/চার্ট

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ নামৰ সৈতে লিখিত ৰূপত পৰিচিত কৰিবলৈ ব্যক্তিৰ নামৰ নাম কার্ড শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষা (L১) আৰু আঞ্চলিক/ইংৰাজী ভাষাত (L২) গতাই দিব। ২. বিভিন্ন বস্তুৰ ৰেপাৰ আৰু ফ্লেছ কার্ডৰ সংকলন তৈয়াৰ কৰি বিস্কুট, স্কুলৰ নামৰ ল'গ', টফি, গল্পৰ কিতাপ, পাত্ৰ আদিৰ দৰে চিহ্ন স্থাপন কৰি শিশুসকলক ৰং, ল'গ', প্ৰতীক আদিৰ দ্বাৰা চিনি পোৱাৰ ক্ষেত্ৰত পথ প্ৰদৰ্শন কৰা। ৩. শ্ৰেণীকোঠাত থকা বস্তু যেনে চকী, টেবুল, খিৰিকী, দুৱাৰ, বটল, বেগ আদি শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা (L১) আৰু আঞ্চলিক/ইংৰাজী ভাষা (L২)ত লেবেল লগোৱা আৰু প্ৰতীক-শব্দৰ মিল চিনি পাবলৈ আৰু প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৪. ল'গ', প্ৰতীক, গল্পৰ কিতাপ, নাম, লেবেল আদি চিনাক্ত আৰু চিনাক্তকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিশুসকলক প্ৰেৰণা যোগোৱা।	১. ৩ৰ পৰা ৫ বছৰ বয়সৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবেও একে পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰক। ২. "উচ্চস্বৰে পঢ়ক" আৰু "মিশ্ৰিত পঢ়া" প্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক তেওঁলোকে বাৰে বাৰে পঢ়ি থকা গল্পপুথিখনৰ পৰা সাধাৰণ শব্দ চিনাক্ত কৰিবলৈ নির্দেশ দিয়ক। ৩. শ্ৰেণীকোঠাৰ বর্ড/চার্ট পেপাৰ/পুৰণি স্কুলৰ বর্ডত দৃষ্টিশক্তিৰ শব্দবোৰ লিখি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক এই শব্দবোৰ পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকে উপযুক্ত বুলি ভবাৰ দৰে চিনাক্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৪. গল্পৰ কিতাপৰ পৰা ল'গ', চিহ্ন, শব্দ, তেওঁলোকৰ নাম, লেবেল, দৃশ্যৰ শব্দ ইত্যাদি চিনাক্ত আৰু চিনি পাবলৈ যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উৎসাহিত কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক নিজ নিজ শিশুৰ সৈতে নাম কার্ড মিলাবলৈ কওক আৰু বস্তুৰ সৈতে বস্তুৰ নাম থকা কার্ড ফ্লেছ কৰিবলৈ কওক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	নাই
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুৰ বাবে নিজৰ ঘৰুৱা ভাষা (L১) আৰু আঞ্চলিক/ইংৰাজী ভাষাত (L২) আইডি কার্ডৰ ৰূপত নাম কার্ড তৈয়াৰ কৰিব পাৰিব। আন সবিশেষ যেনে ঘৰৰ ঠিকনা, অভিভাৱকৰ নাম, বিদ্যালয়ৰ নাম, শিক্ষকৰ নামো যোগ কৰিব পাৰিব। • লেবেল লগোৱা অধিবেশনৰ আৰম্ভণিতে শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা (L১) আৰু আঞ্চলিক/ইংৰাজী ভাষাত (L২) কৰিব পাৰি। • গোটেই অধিবেশনটোত ৰেপাৰ, গল্পৰ কিতাপ, পুৰণি কেলেণ্ডাৰ আদিৰ সংগ্ৰহ কৰিব পাৰি।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১০:** শিশুৱে ভাষা ১ ত পঢ়া-শুনাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে ○ **C-১০.২:** কিতাপ এখনৰ মৌলিক গঠন/ফর্মেট, ছপা শব্দৰ ধাৰণা আৰু ছপা হোৱা দিশটো বুজি পায়, আৰু মৌলিক বিৰাম চিহ্ন চিনাক্ত কৰে। ○ **C-১০.৩:** লিপিৰ (L১) বর্ণমালাৰ সকলো আখৰ (অক্ষৰৰ ৰূপ) চিনি পায় আৰু এই জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰি শব্দ পঢ়া-শুনা কৰে।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	বোধগম্যতা; শব্দভাণ্ডাৰ নির্মাণ; কল্পনা; স্মৃতি; অন্বেষণ, সৃষ্টিশীলতা, আত্মপ্রকাশ আৰু আত্মসন্মানৰ বিকাশ বিকশিত কৰা ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• নাম কার্ডৰ জৰিয়তে ঘৰুৱা আৰু আঞ্চলিক দুয়োটা ভাষাতে শিশুৰ নাম চিনাক্তকৰণ নিৰীক্ষণ কৰা। • ফ্লেচকার্ড আৰু ৰেপাৰত ৰং আৰু বৈশিষ্ট্য অনুসৰি বস্তু আৰু চিহ্ন চিনাক্ত কৰাৰ পর্যবেক্ষক শিশুৰ ক্ষমতা। • শ্রেণীকোঠাত লেবেলযুক্ত বস্তুৰ চিনাক্তকৰণ আৰু তেওঁলোকৰ প্রতীক-শব্দৰ মিল স্থাপনৰ মূল্যায়ন কৰা । • বিভিন্ন সামগ্রী আৰু প্রসংগত ল'গ', প্রতীক, শব্দ, আৰু দৃষ্টিশক্তি শব্দ চিনাক্তকৰণৰ ক্ষেত্রত শিশুৰ প্রেৰণা আৰু প্রচেষ্টাৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	বিগ ফিলিংছ: এক্সপ্রেছ, ৰিলিজ এণ্ড মেনেজ

কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?

- আৱেগ ফ্লেছকার্ড বা ছবি
- অংকন/চিত্ৰকলাৰ সামগ্ৰী
- দেৱাল চার্টৰ সামগ্ৰী প্ৰদৰ্শন কৰক (চার্ট পেপাৰ, মার্কাৰ)

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১.আৱেগ ফ্লেছকার্ড দেখুৱাওক (সুখী, দুখী, খং)। ২. শিশুক শব্দ বা কর্মৰ জৰিয়তে অনুভৱ প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. বিভিন্ন অনুভূতিয়ে তেওঁলোকৰ শৰীৰত কেনে প্ৰভাৱ পেলায় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. সকলো অনুভূতিৰ গ্ৰহণযোগ্যতাৰ বিষয়ে নির্দেশিত কথোপকথনত লিপ্ত হওক। ২. সকলোৱে বিভিন্ন আৱেগ কেনেদৰে অনুভৱ কৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। ৩. অনুভৱবোৰক সুস্থভাৱে পৰিচালনা কৰাৰ প্ৰৱর্তন কৰক (নিজকে সাৱটি ধৰিব, দীঘলকৈ উশাহ লওক, আঁকক)।	১. আৱেগ পৰিচালনাৰ বিভিন্ন কৌশলৰ ওপৰত আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা। ২. শিশুক "যেতিয়া মোৰ দুখ লাগে..." আদি বাক্য সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. ভূমিকা পালনৰ পৰিস্থিতি আৰু গভীৰ উশাহ লোৱা, গণনা কৰা, বা অংকন কৰা আদি কৌশলৰ অনুশীলন। বিকল্পভাৱে, • অনুশীলন অধিবেশন: বৃত্তৰ দৰে বহিব, পছন্দৰ পদ্ধতিসমূহ শ্বেয়াৰ কৰক। • ৱাল চার্ট প্ৰদৰ্শন কৰক: কৌশলৰ সৈতে এটা ৰঙীন চার্ট তৈয়াৰ কৰক। • সোঁৱৰাই দিয়া হিচাপে ওলোমাই থওক, শিশুৰ মাজত ব্যৱহাৰ আৰু সোঁৱৰাই দিবলৈ উৎসাহিত কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ইন্টাৰেক্টিভ গল্প কোৱা: আৱেগিক চৰিত্ৰৰ সৈতে এটা কাহিনী কোৱা, তেওঁলোকে অনুভৱ কেনেকৈ পৰিচালনা কৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	আৱেগক বুজা: আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া, সৃষ্টিশীলতা, আত্মসচেতনতা আৰু ফলপ্ৰসূ যোগাযোগৰ পোষকতা কৰা।
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক। আপুনি জীৱ-জন্তু/চৰাইৰ শব্দও কৰিব পাৰে যাতে তেওঁলোকে বিভিন্ন ছবি চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা: শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত সকলো নাম প্ৰৱর্তন কৰা আৰু তেওঁলোকক ঘৰুৱা ভাষাত উত্তৰ দিবলৈ অনুমতি দিয়া।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৪:** শিশুৰ আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা বিকাশ হয়। ○ **C-৪.২:** বিভিন্ন আৱেগক চিনি পায় আৰু সেইবোৰক উপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ইচ্ছাকৃত প্ৰচেষ্টা চলায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	• এই কার্য্যকলাপে শিশুসকলক আৱেগিকভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে, সৃষ্টিশীলতা, আত্মসচেতনতা আৰু ফলপ্ৰসূ যোগাযোগৰ পোষকতা কৰে।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **৩-৪ বছৰ বয়স:** আৱেগ (সুখ, দুখ, আৰু খং)ৰ মৌলিক চিনাক্তকৰণ আৰু সৰল প্ৰকাশ। • **৪-৫ বছৰ বয়স:** গ্ৰহণযোগ্য অনুভূতিৰ চিনাক্তকৰণ আৰু সজাগতা, আৱেগ পৰিচালনা কৰা। • **৫-৬ বছৰ বয়স:** উন্নত স্বীকৃতি, বুজাবুজি, আৰু আৱেগিক ব্যৱস্থাপনা আলোচনা আৰু ভূমিকা পালনত অংশগ্ৰহণ।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ছাঁ খেল: বুজিব, সৃষ্টি আৰু অনুমান কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মশাল, কাগজ, আলোচনী, শিল, কঠিন বাকচ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক শ্ৰেণীকোঠাৰ বাহিৰত গোট খোৱা। ২. গছ, গছ-গছনি, জীৱ-জন্তু আৰু নিজৰ ছাঁ নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. তেওঁলোকক বিভিন্ন ধৰণৰ ছাঁ লক্ষ্য কৰিবলৈ কওক আৰু ছাঁ কিয় সৃষ্টি কৰা হয় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।	১. দিনটোৰ বিভিন্ন সময়ত (ৰাতিপুৱা, দুপৰীয়া, গধূলি) শিশুসকলক বাহিৰত একত্ৰিত কৰা। ২. গছ, উদ্ভিদ, জীৱ-জন্তু আৰু নিজৰ ছাঁৰ আকাৰৰ তাৰতম্য তেওঁলোকক পৰ্যবেক্ষণ কৰিবলৈ দিয়ক। ৩. পোহৰৰ কোণৰ বাবে বিভিন্ন সময়ত ছাঁৰ আকাৰ কিয় বেলেগ বেলেগ হয় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. কাগজ, আলোচনী, শিল, কঠিন বাকচ আদি বিভিন্ন সামগ্ৰীৰে ছাঁ সৃষ্টি কৰিবলৈ টৰ্চ ব্যৱহাৰ কৰক। ২. এটা বস্তুৰে বিভিন্ন কোণৰ পৰা পোহৰ প্ৰতিফলিত কৰি কেনেকৈ একাধিক ছাঁ উৎপন্ন কৰিব পাৰে তাক দেখুৱাওক। ৩. শিশুক আন্ধাৰ কোঠা এটালৈ মাতি আনি দেখুৱাব যে পোহৰ অবিহনে কোনো ছাঁ উৎপন্ন নহয়। ৪. ছাঁ কিয় সৃষ্টি কৰা হয় আৰু ইয়াৰ আকাৰ বিভিন্ন পোহৰৰ কোণৰ ওপৰত কেনেকৈ নিৰ্ভৰ কৰে সেই বিষয়ে আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক হাত, আঙুলি আৰু অন্যান্য কঠিন বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি ছাঁ সৃষ্টি কৰিবলৈ আৰু আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	এই কার্য্যকলাপ "উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী" বিষয়বস্তুৰ সময়ত অনুষ্ঠিত কৰিব পাৰি, শিশুসকলক বিভিন্ন জীৱৰ জীৱনচক্ৰৰ পৰ্যায়সমূহ বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা: জীৱনচক্ৰৰ পৰ্যায়সমূহৰ চাৰিওফালে আলোচনাত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰা। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা: অন্তৰ্ভুক্তি আৰু নিয়োজিততাক প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৭:** শিশুৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অৰ্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পৰ্ক পৰ্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সমস্যা সমাধান, সমালোচনাত্মক চিন্তাৰ দক্ষতা, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, সহযোগিতামূলক কাম, উদ্ভাৱন আৰু কল্পনা, অন্বেষণ আৰু বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ সৈতে খেলা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্ৰিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ ছাঁৰ বিভিন্ন আকাৰ চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** কার্য্যকলাপৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল আৰু আনন্দৰ প্ৰকাশ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। • **প্ৰশ্নৰ উত্তৰ:** ছবিৰ আকাৰৰ সৈতে জড়িত মুকলি আৰু বন্ধ প্ৰশ্নৰ প্ৰতি তেওঁলোকৰ সঁহাৰিৰ মূল্যায়ন কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** ছবি চিনাক্তকৰণৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতা পৰ্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	জীৱনচক্র: বিভিন্ন জীৱন ৰূপৰ বিষয়ে আলোচনা আৰু বুজা
কি কি সামগ্রীৰ প্রয়োজন হ'ব?	ফ্লেছ কার্ড, চার্ট পেপাৰ আৰু আলোচনী/ বাতৰি কাকত কাটি উলিওৱা

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মানুহৰ জীৱনচক্রৰ বিভিন্ন পর্যায়, যেনে শিশু যৌৱন → বৃদ্ধাৱস্থা আদি দেখুৱাবলৈ ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰা। ২. শিশুসকলক নিজৰ জীৱনচক্রৰ পর্যায়ৰ বিষয়ে ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা, বুজাই দিয়া যে তেওঁলোক এতিয়া শিশু কিন্তু ডাঙৰ হৈ পিতৃ-মাতৃৰ দৰে প্রাপ্তবয়স্ক হ'ব, আৰু শেষত, তেওঁলোকৰ বয়স ককা-আইতাৰ দৰে হ'ব। ৩. শিশুসকলৰ সৈতে বৃদ্ধি আৰু জীৱনচক্রৰ ধাৰণাটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।	১. ফ্লেচকার্ড ব্যৱহাৰ কৰি উদ্ভিদ আৰু প্রাণীৰ জীৱনচক্র প্রদর্শন কৰক, যেনে পুলি → উদ্ভিদ → গছ। ২. উদ্ভিদ আৰু প্রাণীৰ জীৱনচক্রৰ বিভিন্ন পর্যায়ৰ বিষয়ে আলোচনাৰ প্রেৰণা দিয়া, শিশুসকলক তেওঁলোকৰ চৌপাশৰ পৰিৱেশ নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা, যেনে সৰু আম গছ এটা কেনেকৈ গছলৈ গজি উঠে। ৩. শিশুক উদ্ভিদ, প্রাণী আৰু মানুহৰ আয়ুসৰ বিষয়ে আলোচনাত জড়িত কৰা।	১. জন্ম আৰু বয়স বৃদ্ধিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি মানুহ, পোক-পৰুৱা, উদ্ভিদ আৰু প্রাণীৰ জীৱনচক্র অন্বেষণ কৰিবলৈ ফ্লেছকার্ড ব্যৱহাৰ কৰক। ২. শিশুসকলে তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে পর্যবেক্ষণ কৰা জীৱবোৰৰ জীৱনচক্র আঁকিব পৰাকৈ চার্ট পেপাৰৰ ব্যৱস্থা কৰা। ৩. বিভিন্ন জীৱনচক্রৰ পর্যায় আৰু ইয়াৰ তাৎপর্য্যৰ বিষয়ে আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ভূগোলৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিভিন্ন পৰিৱেশ যেনে স্থল, পানী, চৰাই আদি বিভিন্ন পৰিৱেশৰ জীৱ-জন্তু অন্তর্ভুক্ত কৰিবলৈ পাঠটো সম্প্রসাৰিত কৰক।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	এই কার্য্যকলাপ "উদ্ভিদ আৰু প্রাণী" বিষয়বস্তুৰ সময়ত অনুষ্ঠিত কৰিব পাৰি, শিশুসকলক বিভিন্ন জীৱৰ জীৱনচক্রৰ পর্যায়সমূহ বুজিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।	
শিক্ষকৰ টোকা	• সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: জীৱনচক্রৰ পর্যায়সমূহৰ চাৰিওফালে আলোচনাত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰিবলৈ বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰা। • শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষা অন্তর্ভুক্ত কৰা: অন্তর্ভুক্তি আৰু নিয়োজিততাক প্রসাৰিত কৰিবলৈ শিশুৰ ঘৰুৱা ভাষাত আলোচনাক উৎসাহিত কৰা।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৬:** শিশুৱে নিজৰ চৌপাশৰ প্রাকৃতিক পৰিৱেশৰ প্রতি ইতিবাচক দৃষ্টিভংগী গঢ়ি তোলে। ○ **C-৬.১:** সকলো জীৱৰ সৈতে জড়িত হোৱাৰ ক্ষেত্রত যত্ন আৰু আনন্দ দেখুৱায়। • **CG-৭:** শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়। ○ **C-৭.১:** বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়।	
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সমস্যা সমাধান, সমালোচনাত্মক চিন্তাৰ দক্ষতা, ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস, সহযোগিতামূলক কাম, উদ্ভাৱন আৰু কল্পনা, অন্বেষণ আৰু বিভিন্ন সামগ্রীৰ সৈতে খেলা।	

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **সক্রিয় অন্বেষণ:** শিশুৰ জীৱনচক্ৰৰ বিভিন্ন পর্যায় চিনাক্ত কৰাৰ ক্ষমতা। • **আৱেগিক সঁহাৰি:** কার্য্যকলাপৰ সময়ত আনন্দ, কৌতুহল আৰু আনন্দৰ প্রকাশ পর্যবেক্ষণ কৰা। • **প্রশ্নৰ উত্তৰ:** মানুহ আৰু উদ্ভিদৰ জীৱনচক্ৰৰ সৈতে জড়িত মুকলি আৰু বন্ধ প্রশ্নৰ বিভিন্ন উত্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা। • **ভাষা আৰু সৃষ্টিশীলতা:** পর্যায় চিনাক্তকৰণৰ সময়ত শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ আৰু সৃষ্টিশীলতা পর্যবেক্ষণ কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	দেশ আৰু সংস্কৃতি: বিশ্বৰ বিষয়ে জানি লওক আৰু বুজিব
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিশ্বৰ মানচিত্ৰ, বিভিন্ন সাংস্কৃতিক সাজ-পোছাকৰ ফ্লেচ কার্ড, উদাহৰণ কাশ্মীৰৰ ফেৰান , জাপানৰ কিমোনো, আৰু বিভিন্ন বিখ্যাত পৰম্পৰাগত খাদ্য সামগ্ৰী, কীর্তিচিহ্ন, মুদ্ৰা, সংস্কৃতিৰ প্ৰতীক, বাহন, A৪ আকাৰৰ চাদৰ, ৰং আদিৰ ফ্লেছ্ কার্ড ।

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক গোটাই বিশ্বৰ মানচিত্ৰ দেখুৱাওক। ২. ছবিৰ ফ্লেছ্কার্ড দেখুৱাই বিভিন্ন দেশৰ বিষয়ে সহজ কথা-বতৰাত লিপ্ত কৰক। ৩. বিভিন্ন দেশৰ লোকৰ ছবি দেখুৱাওক, চেহেৰা, সাজ-পোছাক, চুলিৰ ষ্টাইল, খাদ্যৰ পছন্দ, নৃত্যৰ ধৰণ আদিৰ পার্থক্য উজ্জ্বল কৰি।তেওঁলোকক পার্থক্য লক্ষ্য কৰিবলৈ আৰু আলোচনা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা।	১. আলোচনা পোষ্ট কৰা, ফ্লেছ্কার্ড বা সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যক চিত্ৰিত কৰা ছবি প্ৰদর্শন কৰা, যেনে পৰম্পৰাগত কাপোৰ, খাদ্য সামগ্ৰী আৰু ল্যাণ্ডমার্ক ২. তেওঁলোকৰ প্ৰিয় সাংস্কৃতিক সাজ-পোছাক আঁকিবলৈ দিয়ক। ৩.ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্য বা দেশৰ বিখ্যাত ল্যাণ্ডমার্ক, প্ৰাণী, বা সাংস্কৃতিক প্ৰতীকৰ ছবি শিশুসকলক দেখুৱাব। তেওঁলোকক ছবিবোৰ ৰাজ্য বা দেশৰ লগত মিলাবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৪. পৃথিৱীৰ/দেশৰ নির্দিষ্ট কোণ বাছি লৈ অঞ্চল, সংস্কৃতি, বতৰ আদিৰ সাদৃশ্য/অসদৃশতাৰ কথা কওক।	১. বিভিন্ন সংস্কৃতিক সন্মান আৰু শলাগ লোৱাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰা। গ্ৰহণযোগ্যতা আৰু সর্বাংগীনতাৰ বার্তা প্ৰেৰণ কৰিবলৈ সহজ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক। ২. আন দেশৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ বিষয়েও ভিডিঅ' দেখুৱাব পাৰে বা কাহিনী পঢ়িব পাৰে। ৩. বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ পৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ শিল্প আৰু শিল্প প্ৰকল্প সৃষ্টিত শিশুসকলক জড়িত কৰা। উদাহৰণস্বৰূপে, তেওঁলোকে কাগজ আৰু ক্ৰেয়নৰ দৰে সহজ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰি জাপানী কাগজৰ ফেন বনাব পাৰিছিল।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সংগীত আৰু নৃত্যক অন্তর্ভুক্ত কৰক, যাৰ ফলত শিশুৱে গতি আৰু ছন্দ অনুকৰণ কৰিব পাৰে। • বিভিন্ন দেশৰ পতাকা বা চিহ্নৰ সৈতে জড়িত সহজ শিল্পকলা বা ৰং কৰা শ্বীট প্ৰদান কৰা। মৌলিক শুভেচ্ছা আৰু বিভিন্ন ভাষাৰ অন্যান্য শব্দৰ পৰিচয় দিয়া।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	কার্য্যকলাপটোক "আমাৰ ভাৰত" থিমৰ সৈতে সংযোগ কৰক আৰু তেওঁলোকক বিভিন্ন সংস্কৃতি বা "ঋতু" থিমৰ সৈতে অন্বেষণ, বুজিবলৈ দিয়ক আৰু শিশুসকলক বিভিন্ন ঋতুৰ পৰিৱর্তন আৰু তাৰ ফলত হোৱা খাদ্য আৰু কাপোৰৰ পৰিৱর্তন আদিৰ বিষয়ে অধিক জানিবলৈ উৎসাহিত কৰক, পান দেশ।
শিক্ষকৰ টোকা	• ঘৰুৱা ভাষাত সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে উপযোগী স্পষ্ট আৰু সংক্ষিপ্ত ভাষা ব্যৱহাৰ কৰক। • সাংস্কৃতিক পার্থক্যৰ প্ৰতি সংবেদনশীল হওক আৰু আলোচনাত কু-সংস্কাৰ বা পক্ষপাতিত্বৰ পৰা আঁতৰি থাকক। • সকলো শিশুকে অন্তর্ভুক্ত কৰা: বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুসকলক সহায় কৰিবলৈ, শিশুৱে স্পর্শ আৰু অনুভৱ কৰিব পৰা স্পর্শকাতৰ ছবি কার্ড বা সৰু জন্তুৰ খেলনা ব্যৱহাৰ কৰক, বিভিন্ন শিক্ষণ ধৰণ সমর্থন কৰিবলৈ অডিঅ' ভিজুৱেল ব্যৱহাৰ কৰক।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অৰ্থপূৰ্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.৫:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অনুভৱ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰশংসা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ সৈতে জড়িত শব্দভাণ্ডাৰৰ জৰিয়তে ভাষাৰ বিকাশ (যেনে, দেশৰ নাম, খাদ্য, কাপোৰ) আৰু আনৰ পাৰ্থক্যৰ প্ৰতি সহানুভূতি আৰু সন্মানৰ পোষকতা কৰি আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• **এংগেজমেণ্ট:** ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিছে নেকি আৰু আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিছে নেকি চাওক • **বুজাবুজি:** আলোচনা কৰা ধাৰণাবোৰ তেওঁলোকে ধৰি লৈছে নেকি পৰীক্ষা কৰক। • **যোগাযোগ:** মন কৰক তেওঁলোকে মৌখিকভাৱে কিমান ভালকৈ নিজৰ কথা প্ৰকাশ কৰে। • **প্ৰশংসা:** বিভিন্ন সংস্কৃতি আৰু বৈচিত্ৰ্যৰ প্ৰতি সন্মান আৰু বুজাবুজিৰ চিন বিচাৰিব।

কার্য্যকলাপৰ নাম	নায়ক উদযাপন: জাতীয় গৌৰৱৰ কাহিনী	120
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	বিভিন্ন জাতীয় নায়ক (ভগত সিং, ৰাণী লক্ষ্মী বাই, মহাত্মা গান্ধী, বীৰ সাৱৰকাৰ, সুভাষ চন্দ্ৰ বসু, লাল বাহাদুৰ শাস্ত্ৰী, জৱাহৰ লাল নেহৰু, এ পি জে আব্দুল কালাম, শচীন তেণ্ডুলকাৰ, ছানিয়া মিৰ্জা, কল্পনা চাওলা আৰু অন্যান্য), তিৰংগা , A৪ শ্বেটছ্ আৰু নাটকীয়তাৰ বাবে কিছুমান প্ৰপছ্ৰ আলোচনী আৰু বাতৰি কাকতৰ কাটাআউট ।	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ভাৰতীয় পতাকাৰ কাষত, জাতীয় নায়কৰ ছবি প্ৰদৰ্শন কৰা। সহজ প্ৰশ্ন ব্যৱহাৰ কৰি শিশুসকলক চিনাক্ত কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়ক। ২. মৌলিক তথ্য (সিহঁতৰ নাম আৰু গুৰুত্ব) উজ্জ্বল কৰি চমু কথা-বতৰাত লিপ্ত হওক। ৩. সৰল ভূমিকা-প্লেয়িং কার্য্যকলাপক উৎসাহিত কৰা য'ত শিশুৱে তেওঁলোকৰ লগত জড়িত কার্য্য অনুকৰণ কৰিব পাৰে, (সৈনিকৰ দৰে মার্চ কৰা)। ৪. তিৰঙাক ৰং কৰিবলৈ কাটআউটও দিব পাৰে ।	১. তেওঁলোকক কেইজনমান জাতীয় বীৰৰ কাহিনী কওক। ২. শিশুসকলক তেওঁলোকৰ প্ৰিয় জাতীয় নায়কক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা দৃশ্য বা কার্য্য অভিনয় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। তেওঁলোকৰ ভূমিকা পালনৰ অভিজ্ঞতা বৃদ্ধি কৰিবলৈ প্ৰপছ্ বা সাজ-পোছাক প্ৰদান কৰা। ৩. আপুনি শিশুসকলক বিখ্যাত নায়কৰ ছবিৰ ৰূপৰেখাও দিব পাৰে আৰু এইবোৰ ৰং কৰিবলৈ ক'ব পাৰে।	১. জাতীয় বীৰৰ জীৱনৰ আধাৰত নাটক সৃষ্টি আৰু পৰিবেশন কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক উৎসাহিত কৰা। তেওঁলোকক গোটত সহযোগিতা কৰাৰ আৰু তেওঁলোকৰ ভূমিকা ভাগ-বতৰা কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বয়স অনুযায়ী তথ্যচিত্ৰ বা চুটি ছবি দেখুৱাই জাতীয় নায়কসকলৰ জীৱন আৰু কৃতিত্বৰ দৃশ্যগত বুজাবুজি প্ৰদান কৰক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	স্বাধীনতা দিৱস , গণৰাজ্য দিৱসত আৰু আমাৰ দেশৰ বিষয়ে জানি লওক থিমৰ অধীনত এই কার্য্যকলাপ কৰিব পাৰে ।
শিক্ষকৰ টোকা	• ব্যাখ্যাবোৰ সহজ আৰু বয়স অনুসৰি ৰাখক। • শিশুসকলক সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়া আৰু জাতীয় নায়কসকলৰ বিষয়ে তেওঁলোকৰ চিন্তা আৰু ধাৰণাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰা। • আমাৰ বীৰসকলক সন্মান জনোৱাৰ গুৰুত্ব আৰু অধিক শক্তিশালী কৰিবলৈ ৰাষ্ট্ৰীয় বন্ধৰ দিনবোৰৰ আশে-পাশে এই কার্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰাৰ কথা চিন্তা কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-১২:** শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্ৰকাশ কৰে। ○ **C-১২.৫:** বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অনুভৱ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু প্ৰশংসা কৰে।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	সহযোগিতামূলক কাম, ভাষা আৰু যোগাযোগ দক্ষতা, উদ্ভাৱন আৰু কল্পনা, অন্বেষণ আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰীৰে খেলা।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	120 • **নিয়োজিততা:** কার্য্যকলাপৰ সময়ত শিশুৱে প্রদর্শন কৰা নিয়োজিততা আৰু আগ্রহৰ মাত্রা নিৰীক্ষণ কৰক। • **বুজাবুজি:** জাতীয় বীৰসকলৰ তাৎপর্য্য আৰু তেওঁলোকৰ অৱদানৰ বিষয়ে শিশুসকলৰ বুজাবুজিৰ মূল্যায়ন কৰা। • **প্রকাশ:** লক্ষ্য কৰক ল'ৰা-ছোৱালীয়ে কেনেকৈ আলোচনা আৰু ৰ'ল-প্লে কার্য্যকলাপৰ জৰিয়তে নায়কসকলৰ প্রতি নিজৰ প্রশংসা প্রকাশ কৰে। • **সৃষ্টিশীলতা:** জাতীয় নায়কসকলৰ বিষয়ে দৃশ্য বা কাহিনী কোৱাৰ সময়ত শিশুৱে প্রদর্শন কৰা সৃষ্টিশীলতা আৰু কল্পনাশক্তি পর্যবেক্ষণ কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	থ্ৰ' আৰু ধৰা দ্য বল
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ডাঙৰ আৰু সৰু আকাৰৰ লঘু বলৰ বেলুন

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. গোটেই গোট বা সৰু সৰু গোটত ল'ৰা-ছোৱালীক বিনামূলীয়া খেলৰ বাবে লঘু বল এটা দিব লাগে। ২. ল'ৰা-ছোৱালীক বলটো গুটিয়াই বা নিক্ষেপ কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিব লাগে আৰু বাকীবোৰক ধৰিবলৈ দিব লাগে। ৩. টায়াৰ বা ঝুৰি ওলোমাই ল'ৰা-ছোৱালীক তাৰ মাজেৰে বল এটা পেলাবলৈও ক'ব পাৰে।	১. মাজত খালী বাল্টি বা কার্টন এটা লৈ বৃত্ত এটা বনাব। ২. প্ৰতিটো শিশুক তাত এটা বল পেলাবলৈ কওক। ৩. টোপোলাত য'তেই বল এটা সোমাই যায়, তাতেই ল'ৰা-ছোৱালীক এনেকুৱা প্ৰশ্ন কৰি গণনা ৰাখিবলৈ কওক যেনে - এতিয়া, টোপোলাটোত কিমানটা ফোন আছে?	১. এটা বৃত্তৰ মাজত থিয় হওক। প্ৰতিটো শিশুলৈ বলটো এৰাব নোৱাৰাকৈ দলিয়াই দিয়ক। ল'ৰা-ছোৱালীক ধৰিবলৈ কওক। ২. মিছ কৰিলে সেই শিশুটিয়ে চেণ্টাৰলৈ গৈ বলটো আনৰ ওচৰলৈ নিক্ষেপ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। পিছৰ শিশুটিয়ে যেতিয়া বলটো মিছ কৰে, তেতিয়া তেওঁলোক চেণ্টাৰত আহে। ৩. প্ৰতিটো শিশুৱে কেন্দ্ৰত অহাৰ সুযোগ নোপোৱালৈকে খেল অব্যাহত ৰাখিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• প্ৰতিটো শিশুক তেওঁলোকৰ নাম লিখি বেলুন বিতৰণ কৰক। সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ বাবে বিনামূলীয়া খেলৰ বাবে বেলুন উৰুৱাব আৰু ডাঙৰ ল'ৰা-ছোৱালীক মুক্ত খেলৰ বাবে নিজাববীয়াকৈ বেলুন উৰুৱাবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে। • এটা বৃত্ত গঠন কৰক। এটা শিশুৱে বলটো ধৰি আন এটা শিশুৰ নাম কয় আৰু তেওঁলোকৰ ওচৰলৈ বলটো টছ কৰে। মনোযোগ আৰু মনোযোগক উৎসাহিত কৰক। • খালী কাগজৰ গিলাচ বা বটলৰ পিৰামিড বনাই ল'ৰা-ছোৱালীক পিৰামিডটোৰ ওপৰত বল এটা পেলাবলৈ কওক। বলটো নিক্ষেপ কৰিলে পিৰামিডটো তললৈ পৰি যায়, তাৰ পিছত ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক আকৌ একেলগে পিৰামিডটো বনাবলৈ কয়।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহেকীয়া বিষয়বস্তু হৈছে 'ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি' বা 'জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই', তেন্তে বলৰ প্ৰতিটো নিক্ষেপ আৰু ধৰাৰ লগে লগে তেওঁলোকৰ নাম আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে খেলসমূহ পৰিৱৰ্তন কৰা। দৃশ্য আৰু শ্ৰৱণ ইংগিতৰ বাবে ইয়াৰ ভিতৰত উজ্জ্বল ৰঙৰ বল আৰু ঘণ্টা অন্তৰ্ভুক্ত কৰক। • পৰিৱেশ সুৰক্ষিত আৰু সৰ্বাংগীন কৰি ৰাখক। • ল'ৰা আৰু ছোৱালীৰ মাজত সমান অংশগ্ৰহণক উৎসাহিত কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.২:** বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা দেখুৱায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	একাগ্ৰতা, মনোযোগ, সহযোগিতা, নিজৰ পালৰ বাবে অপেক্ষা কৰা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• নিক্ষেপ আৰু নিৰ্মাণৰ দৰে কার্য্যকলাপত দূৰত্ব সঠিকভাৱে অনুমান কৰে। • দ্ৰুত ক্লান্তি নোহোৱাকৈ শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰে। • সহজে বেঁকা, পেচ বা হাত আগবঢ়াই নমনীয়তা প্ৰদৰ্শন কৰে। • শাৰীৰিক ক্ৰিয়া-কলাপত শক্তি আৰু সহনশীলতা বজাই ৰাখে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ৰছী, চকৰ ইটা বা এটা হুলা-হুপ

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মজিয়াত দুটা সমান্তৰাল ৰেখা অংকন কৰি ল'ৰা-ছোৱালীক ইহঁতৰ মাজত খোজ কাঢ়িবলৈ দিব। ২. ইয়াক প্ৰত্যাহ্বানমূলক কৰি তুলিবলৈ চকেৰে মাটিত কিংকৰ্তব্যবিমূঢ় সৃষ্টি কৰক। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক এটা এটাকৈ আনটো মূৰত উপনীত হ'বলৈ কওক। ৩. শিশুৱে প্ৰথমে খোজ কাঢ়িব পাৰে আৰু তাৰ পিছত জপিয়াই যোগ কৰিব পাৰে। দুয়োখন ভৰি/এখন ভৰি খেলত সোমাইও।	১. এটা ৰছী/ইটা পোন, বক্ৰ বা জিগজেগ ৰেখাত ৰাখিব লাগে। ২. সকলো শিশুকে কাষলৈ খোজ নিদিয়াকৈ বা কোনো ধৰণৰ সহায় ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ এটা এটাকৈ ইয়াৰ ওপৰত খোজ কাঢ়িবলৈ কওক। ৩. ইয়াক অধিক প্ৰত্যাহ্বানজনক কৰি তুলিবলৈ শিশুসকলক এ ভৰিৰে আগবাঢ়ি যাবলৈ কওক আৰু তেওঁলোকে কিমানবাৰ কৰিব পাৰে সেইটো গণনা কৰক।	১. শিশুৱে মূৰত, হাতত বা মুখত বস্তু লৈ খোজ কাঢ়িবলগীয়া হোৱা দৌৰৰ আয়োজন কৰা (যেনে, মূৰত কিতাপ এখন, হাতত ছিটিকি নোযোৱাকৈ এগিলাচ পানী, বা মুখত নেমু নপৰাকৈ থকা চামুচ)। ২. ইয়াক প্ৰত্যাহ্বানজনক কৰি তুলিবলৈ ২-৩টা ইটা, পু�ৰণি টায়াৰ, কার্টন ইটোৰ পিছত সিটোকৈ ৰাখি হার্ডল ৰেচ স্থাপন কৰক। ল'ৰা-ছোৱালীক খোজ কাঢ়িবলৈ বা জপিয়াই যাবলৈ কওক। ৩. এই বস্তুবোৰ ত্ৰিকোণীয়, বৰ্গক্ষেত্ৰ, জিগজেগ আদি বিভিন্ন আকৃতিত সজাই ভাৰসাম্য ৰক্ষাৰ কার্য্যকলাপ অধিক জটিল কৰি তুলিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুসকলক তত্ত্বাৱধানত হেলনীয়া অৱস্থাত ওপৰলৈ তললৈ খোজ কাঢ়ি ঢালত খেলিবলৈ দিয়ক। • শিশুসকলক পানীত নপৰি লাইনত সাৱধানে খোজ কাঢ়িবলৈ কৈ ভাৰসাম্য ৰক্ষাৰ কামবোৰ জটিল কৰি তুলিবলৈ পৰিস্থিতিটোক নাটকীয় কৰি তোলক, অর্থাৎ ৰেখাবোৰৰ কাষেৰে। • শিশুসকলক হুলা হুপটো ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰি শৰীৰৰ অংশ যেনে কঁকাল, হাত বা ভৰিৰ চাৰিওফালে ৫-১০ বাৰ ঘূৰাবলৈ কওক আৰু লাহে লাহে যিমান দিন পাৰে ঘূৰোৱাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰিব লাগে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	নাই
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে খেলসমূহ পৰিৱর্তন কৰা। অভিযোজিত সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰক আৰু গতিশীলতা বা ভাৰসাম্য সমর্থনৰ বাবে বিকল্প বিকল্প প্ৰদান কৰক। • সকলো শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.২:** বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা দেখুৱায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শৰীৰৰ শক্তি, মনোনিৱেশ আৰু একাগ্ৰতা, নমনীয়তা, আত্ম-যত্ন, সামগ্ৰীৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰ, গতিবিধিৰ সুৰক্ষা, ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত নমনীয়তা।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• উত্তোলন, ঠেলি বা টানিবলগীয়া কার্য্যকলাপত শৰীৰৰ শক্তি প্ৰদর্শন কৰে। • সহজে বিচলিত নোহোৱাকৈ কামবোৰত মনোনিৱেশ আৰু একাগ্ৰতা বজাই ৰাখে। • নিজৰ বা আনৰ ক্ষতি চিনি পাই আৰু এৰাই চলি সামগ্ৰীসমূহ নিৰাপদে ব্যৱহাৰ কৰে। • বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত গতিবিধিৰ ভাৰসাম্য আৰু সমন্বয় সহজে কৰে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	যোগ ব্যায়াম: উশাহ লওক, টানি লওক , বঢ়াওক
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে থিয় হ'ব পৰাকৈ মেট

123

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত এটা বৃত্ত বনাওক, চকু মুদিবলৈ কওক আৰু আঁঠুত হাত থৈ উশাহ-নিশাহ লোৱা আৰু বাহিৰলৈ ওলোৱাৰ নির্দেশনা মানি চলিবলৈ কওক। ২. ষ্ট্ৰেচিঙৰ কিছুমান মৌলিক গতি যেনে ওপৰলৈ, কাষলৈ আৰু তললৈ টানিব পৰাকৈ প্ৰৱর্তন কৰক আৰু ষ্ট্ৰেচিং কৰিবলৈ দিয়া নির্দেশনাসমূহ খোজৰ পিছত খোজ মানি চলিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. শিশুসকলক বিভিন্ন যোগাসনৰ ভংগীমা যেনে পখিলাৰ ভংগীমা, পাহাৰৰ ভংগীমা, মেকুৰী-গৰু ভংগীমা, নিগনিৰ ভংগীমা, সাপৰ ভংগীমা ইত্যাদি সম্পন্ন কৰিবলৈ পদক্ষেপৰ পিছত ধাপ অনুসৰণ কৰিবলৈ নির্দেশনা দিয়ক।	১. শিশুক বিভিন্ন উন্নত যোগাসনৰ ভংগীমা যেনে বেং, গছ, দলং, বহি থকা টুইষ্ট, তক্তা, ভৰিৰ ডাণ্ডৰ আঙুলি, চকী আদিৰ বাবে ষ্টেপ-বাই-ষ্টেপ নির্দেশনা মানি চলিবলৈ নির্দেশনা দিয়া। ২. গীতৰ জৰিয়তে শিশুসকলক ব্যায়ামৰ পদক্ষেপসমূহ বর্ণনা কৰা আৰু পদক্ষেপসমূহ আবৃত্তি আৰু অনুসৰণ কৰিবলৈ কওক। উদাহৰণ স্বৰূপে- আপুনি বাওঁহাতখন সোমাই দিলে, আপুনি বাওঁহাতখন আগবঢ়াই দিলে; আপুনি বাওঁহাতখন সোমাই দিলে, আৰু আপুনি ইয়াৰ সকলোবোৰ জোকাৰি দিয়ে। বুগী ৰুগী কৰক আৰু আপুনি নিজকে ঘূৰাই ঘূৰাই লয়। সেইটোৱেই কথা!

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক যোগাসনৰ ভংগীমা কৰি আৰু আন শিশুসকলে ভংগীমাটো পুনৰাবৃত্তি কৰি কার্য্যকলাপটোৰ নেতৃত্ব দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই', তেন্তে জীৱ-জন্তু আৰু চৰাই, ইহঁতৰ গতি আৰু শব্দ আৰু ইহঁতৰ বিভিন্ন যোগাসনৰ ভংগীমাৰ সৈতে কেনেকৈ জড়িত হৈ আছে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে খেলসমূহ পৰিৱর্তন কৰা। ছবি কার্ডৰ দৰে দৃশ্যমান সামগ্ৰী প্ৰদান কৰক, ভালদৰে ধৰিব পৰা মেট ব্যৱহাৰ কৰক, আৰু স্পষ্ট, সহজ মৌখিক নির্দেশনা দিয়ক, উদাহৰণস্বৰূপে, প্ৰতিটো ভংগীমাৰ আগতে মনোযোগৰ বাবে ঘণ্টা ব্যৱহাৰ কৰক। • ৰাতিপুৱাৰ সময়ত যোগাসন আৰু ব্যায়াম কৰাটো দৈনিক অভ্যাস কৰি লওক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৱে ফিট আৰু নমনীয় শৰীৰ গঢ়ি তোলে। ○ **C-৩.১:** বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়। ○ **C-৩.২:** বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা দেখুৱায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	শৰীৰৰ শক্তি, মনোনিৰেশ আৰু একাগ্ৰতা, নমনীয়তা, আত্ম-যত্ন, গতিবিধিৰ নিৰাপদ সুৰক্ষা, বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা।

কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• নির্দেশনা সঠিকভাৱে পালন কৰে। • শৰীৰৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে আৰু শাৰীৰিক আত্মাৰ প্ৰতি সচেতনতা গঢ়ি তোলে। • সমনীয়া আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামত যোগাযোগ কৰে। • গোটৰ কাৰ্য্যকলাপত সহযোগিতামূলক আচৰণ দেখুৱায়। • মতামত আৰু পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ প্ৰতি ইতিবাচক সঁহাৰি দিয়ে।

কার্য্যকলাপৰ নাম	এটা বল কিক আৰু পুনৰাবৃত্তি
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মধ্যমীয়া /ডাঙৰ আকাৰৰ বল, ডাঙৰ বাকচ, চক

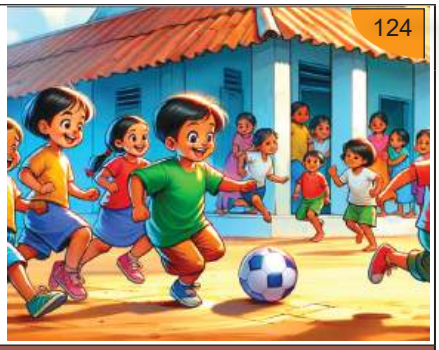

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. ল'ৰা-ছোৱালীক বিনামূলীয়াকৈ খেলাৰ বাবে এটা লঘু বল দিব, হয় ডাঙৰ গোটত বা সৰু গোটত। ২. শিশুসকলক শাৰী শাৰীকৈ থিয় হ'বলৈ সহায় কৰক আৰু প্ৰতিটো শিশুক কোনো নিৰ্দিষ্ট দিশত লক্ষ্য নকৰাকৈয়ে বলটো জোৰেৰে লাথি মাৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক। ৩. ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত এটা বৃত্ত গঠন কৰি বৃত্তৰ আন যিকোনো শিশুক লাথি মাৰি বলটো পাছ কৰিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাব লাগে। তাৰ পিছত বলটোৰ ওচৰৰ শিশুৱে আন এটা শিশুৰ ফালে লাথি মাৰিব লাগে।	১. চকেৰে এটা বৃত্ত আঁকি অলপ দূৰৈত এটা বাকচ ৰাখক। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক পাল পাতি বৃত্তত থিয় হৈ বলটো বাকচটোত লাথি মাৰিবলৈ চেষ্টা কৰিবলৈ কওক। ২. ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক সৰু সৰু গোটত বিভক্ত কৰি ইজনে সিজনৰ পৰা আঁতৰত শাৰী পাতিবলৈ দিয়ক। শাৰীত থকা প্ৰথম শিশুৱে বলটো লাথি মাৰে, তাৰ পিছত দ্বিতীয় সন্তানৰ কাষত থিয় হ'বলৈ আগবাঢ়ি যায়। তাৰ পিছত দ্বিতীয় সন্তানে বলটো লাথি মাৰি তৃতীয় সন্তানৰ ওচৰলৈ যায় আৰু এইটো লাইনৰ তললৈ চলি থাকে।	১. বেৰ বা গ'লপোষ্টৰ পৰা দূৰত্বত চকেৰে মাটিত ৰেখা অংকন কৰা। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক পাল পাতি লাইনৰ পিছফালে থিয় হৈ বলটো গ'লপোষ্ট বা বেৰৰ ফালে লাথি মাৰিবলৈ দিয়ক। ২. ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক যোৰ কৰি দূৰৈত আন এটা ৰেখা আঁকক। ৩. প্ৰতিটো যোৰক এটাকৈ বল দিব। প্ৰতিটো যোৰৰ প্ৰথম সন্তানে বাওঁ ভৰিখন ব্যৱহাৰ কৰে, আৰু দ্বিতীয় সন্তানে সোঁ ভৰিখন ব্যৱহাৰ কৰে। একেলগে ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰি বলটো আগুৱাই নিব লাগিব।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক মাজত এজন সুবিধা প্ৰদানকাৰী লৈ এটা বৃত্ত গঠন কৰিবলৈ দিয়ক। সুবিধা প্ৰদানকাৰীয়ে শিশুসকলৰ ওচৰলৈ বলটো এৰাব নোৱাৰাকৈ দলিয়াই দিয়ে, তেওঁলোকক ধৰিবলৈ উৎসাহিত কৰে। যদি কোনো শিশুৱে বল ধৰিব নোৱাৰে তেন্তে বাকীবোৰৰ বাবে বলটো পেলাবলৈ চেষ্টাৰলৈ যায়। খেলখন এনেকেয়ে চলি থাকে।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'পৰিবহনৰ মাধ্যম', তেন্তে শিশুসকলক বলটো কোনো গন্তব্যস্থানৰ দিশে আগবাঢ়ি যোৱা বিভিন্ন বাহনৰ অভিনয় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে খেলসমূহ পৰিৱৰ্তন কৰা। কোমল বলৰ সৈতে কার্য্যকলাপসমূহ খাপ খুৱাওক, প্ৰয়োজন হ'লে হাত ব্যৱহাৰৰ অনুমতি দিয়ক, আৰু স্থান নিৰ্ধাৰণ আৰু কিক কৰাৰ বাবে দৃশ্যমান বা শাৰীৰিক নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰক। • শিশুসকলৰ এই প্ৰচেষ্টাৰ শলাগ লওক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.১:** বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়। ○ **C-৩.২:** বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা দেখুৱায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	একাগ্রতা, সমন্বয়, শৰীৰৰ শক্তি, অনুমান।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• সঠিক দূৰত্ব আৰু গতি অনুমানৰ সৈতে বলটো কিক কৰে। • লক্ষ্য বা লক্ষ্যত মনোনিৱেশ কৰি মনোনিৱেশ কৰে। • সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰে আৰু কার্য্যকলাপত আনন্দ দেখুৱায়।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মূর্তি খেলা	125
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ৰঙীন চক, ৰঙালী আটা, টেপ, ডাফ্লি বা ঢোল, নেমু, চামুচ	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. মাটিত বহল, সমান্তৰাল ৰেখা আঁকক, পোন বা বক্ৰ, যাতে শিশুৱে মাজত খোজ কাঢ়িব পাৰে। ২. খোজ কঢ়াৰ খেল আৰম্ভ কৰক য'ত শিশুৱে সৰু বা ডাঙৰ খোজ দিয়া, বা লাহে লাহে বা দ্ৰুতগতিত খোজ কঢ়াৰ দৰে নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে। ৩. কার্য্যকলাপটো অধিক আকৰ্ষণীয় কৰিবলৈ চিনাকি জীৱ-জন্তু বা চৰাই, যেনে হাতী, বান্দৰ বা পাৰ চৰাইৰ নাম উল্লেখ কৰক আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ দৰে খোজ কঢ়াৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	১. চক ব্যৱহাৰ কৰি মজিয়া বা মাটিত আয়তক্ষেত্ৰ, ত্ৰিভুজ, বৃত্ত আদি ডাঙৰ আকৃতি আঁকিব লাগে। ২. গীত এটা গোৱাৰ সময়ত শিশুসকলক এই আকৃতিবোৰৰ ৰূপৰেখাৰে খোজ কাঢ়িবলৈ কওক, যেনে, "খোজো আহক, ত্ৰিভুজটোৰ ওপৰত খোজ দিওঁ।" ৩. ডাফ্লিৰ স্পন্দন বজাওক আৰু শিশুসকলক ইয়াৰ ছন্দ অনুসৰি খোজ কাঢ়িবলৈ উৎসাহিত কৰক, স্পন্দন সলনি হোৱাৰ লগে লগে তেওঁলোকৰ খোজ কঢ়াৰ গতি দ্ৰুতৰ পৰা লেহেমীয়ালৈ আৰু পিছলৈ ঘূৰি দ্ৰুতলৈ সলনি কৰক। ৪. ডাফ্লিৰ বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ স্পন্দন অনুসৰি খোজ কঢ়াৰ গতি 'বেগী'ৰ পৰা 'লেহেমীয়া'লৈ পুনৰ 'বেগী'লৈ সলনি কৰিবলৈ কওক ইত্যাদি।	
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	• শিশুক ওজন বা বস্তু যেনে চামুচত নেমু, মূৰত কিতাপ, হাতত বল আদি লৈ খোজ কাঢ়িবলৈ উৎসাহিত কৰা। • আগলৈ , আগলৈৰ দৰে স্পন্দন অনুসৰি খোজ কাঢ়িবলৈ প্ৰেৰণা যোগাওক জাতে হেইন ; মই পিছত , পিছলৈ যাওঁ । • বহল টেপ এটা আঁকক বা চকেৰে সৰল ৰেখা/বক্ৰ ৰেখা/জিগজেগ ৰেখা আঁকক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক ৰেখাৰে খোজ কাঢ়িবলৈ কওক। বাহিৰত খেলা-ধূলা/শৌচাগাৰ আদিৰ বাবে যাওঁতে শিশুসকলক শাৰী পাতি খোজ কাঢ়িবলৈ কোৱা হ'ব পাৰে।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'মোৰ শৰীৰ', তেন্তে শিশুসকলক শৰীৰৰ বিভিন্ন অংশৰ দৰে গতি কৰাৰ অভিনয় কৰি শাৰীৰে খোজ কাঢ়িবলৈ দিয়ক, যেনে ভৰিৰ দৰে ডাঙৰ ডাঙৰ খোজ দিয়া বা আঙুলিৰ দৰে লৰচৰ কৰা।	
শিক্ষকৰ টোকা	• বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে খেলসমূহ পৰিৱৰ্তন কৰা। এটা সক্ৰিয় আৰু মজাৰ খোজ কঢ়াৰ অভিজ্ঞতাৰ বাবে স্পৰ্শ ৰেখা, আকৃতি, আৰু প্ৰাণীৰ অনুকৰণৰ সৈতে আকৰ্ষণীয় সংবেদনশীল পথ সৃষ্টি কৰক। • শিশুৰ বাবে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা • শিশুক নিজৰ গতিৰে গতি কৰিবলৈ দিয়ক।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C৩.৪:** কঢ়িয়াই নিয়া, খোজ কঢ়া আৰু দৌৰাত শক্তি আৰু সহনশীলতা দেখুৱায়।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	নির্দেশনা, সমন্বয় আৰু শৰীৰৰ শক্তি অনুসৰণ কৰি একাগ্রতাই ভাৰসাম্য, সমন্বয়, নমনীয়তা, আনন্দ দেখুৱায় আৰু মৌখিক নির্দেশনা বুজি পায়। 125
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ শৰীৰৰ গতিবিধি, শক্তি, নির্দেশনা পালন কৰাৰ ক্ষমতা, দিশ সলনি কৰা আৰু নমনীয়তা নিৰীক্ষণ কৰক। • শিশুসকলে নির্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰা আৰু কার্য্যকলাপসমূহ সম্পূর্ণ কৰাটো নিশ্চিত কৰক। • সক্রিয় অংশগ্রহণ আৰু শিশুৰ উপভোগৰ স্তৰৰ মূল্যায়ন কৰা, য'ত তেওঁলোকৰ গতি আৰু অংশগ্রহণৰ ইচ্ছাও অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়।

কার্য্যকলাপৰ নাম	মূর্তি খেলা	126
কি কি সামগ্রীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	মোবাইল ফোন বা স্পীকাৰ	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. এটা শব্দ, যেনে "হাতী", "মেকুৰী", "পাৰ চৰাই", "সিংহ", "গাড়ী" মাতিব আৰু শিশুসকলক তেওঁলোকৰ শৰীৰৰ ভংগীমা ব্যৱহাৰ কৰি ইয়াক অনুকৰণ বা প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কওক। ২. গীত এটা বজাওক আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক যেতিয়াই নাচিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ক ৩. সংগীত বাজি আছে, আৰু গীতটো বন্ধ হ'লে লগে লগে বন্ধ কৰিবলৈ।	১. "ঘোঁৰা", "সাপ", "ত্ৰিভুজ", "বৃত্ত", "ট্ৰেইন" বা আকৃতি, জীৱ-জন্তু আৰু বস্তুৰ অন্যান্য নামৰ দৰে শব্দ এটা মাতিব। ২. শিশুক নিজৰ শৰীৰৰ ভংগীমা ব্যৱহাৰ কৰি শব্দটোৰ অনুকৰণ বা প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ৩. সংগীত বজাওক আৰু সংগীত বাজি থকাৰ সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক ইফালে সিফালে যাবলৈ দিয়ক। হঠাতে সংগীতটো থমকি ৰওক, আৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক তৎক্ষণাত শৰীৰটো লৰচৰ কৰা বন্ধ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ক। ৪. আপুনি আগতে মাতি অনা শব্দটোৰ লগত মিল থকা এটা নিৰ্দিষ্ট শৰীৰৰ ভংগীমা সৃষ্টি কৰিবলৈ কওক, সেয়া প্ৰাণী হওক, আকৃতি হওক, বাহন হওক বা আন যিকোনো বস্তু হওক। ইয়াক অধিক প্ৰত্যাহ্বানজনক কৰি তুলিবলৈ আপুনি শিশুসকলক পিছুৱাই যাবলৈও ক'ব পাৰে।	
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক পাল পাতি আকৃতি, জীৱ-জন্তু বা বস্তুবোৰ মাতিবলৈ প্ৰেৰণা দিয়ক আৰু আনসকলেও সেইবোৰ অনুকৰণ কৰিব।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'উৎসৱ আৰু উদযাপন', তেন্তে শিশুসকলক শৰীৰৰ ভংগীমা আৰু নৃত্যৰ গতিবিধিৰ জৰিয়তে আতচবাজী, নৃত্য, বা পৰম্পৰাগত সাজ-পোছাকৰ দৰে বিভিন্ন উৎসৱমুখৰ উপাদানসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কওক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• ভিজুৱেল এড আৰু স্পষ্ট মৌখিক বৰ্ণনা অন্তৰ্ভুক্ত কৰি বিভিন্ন ক্ষমতা থকা শিশুৰ বাবে কার্য্যকলাপটো অন্তৰ্ভুক্ত কৰক। • একাধিক ভাষাত মৌখিক নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.১:** বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়।	
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	একাগ্ৰতা, নিৰ্দেশনা, সমন্বয়, আৰু শৰীৰৰ শক্তি অনুসৰণ কৰে, ভাৰসাম্য, সমন্বয়, নমনীয়তা, আনন্দ দেখুৱায়, মৌখিক নিৰ্দেশনা বুজি পায়।	
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ শৰীৰৰ গতিবিধি, শক্তি, নিৰ্দেশনা পালন কৰাৰ ক্ষমতা, দিশ সলনি কৰা আৰু নমনীয়তা নিৰীক্ষণ কৰক। • শিশুসকলে নিৰ্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰিছে নেকি আৰু কার্য্যকলাপসমূহ সম্পূৰ্ণ কৰিছে নেকি পৰীক্ষা কৰক। • শিশুসকলৰ মাজত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ আৰু আনন্দৰ মাত্ৰা মূল্যায়ন কৰা।	

কার্য্যকলাপৰ নাম	ক্রিপিং, ক্রলিং, ৰোলিং লাইক এনিমেল	127
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ৰছী, বিভিন্ন প্ৰাণীৰ ছবি কার্ড, দৈনন্দিন বস্তু	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. দুটা শিশুক নিম্ন ওলমি থকা ৰছী এখন ধৰিবলৈ কওক। ২. আন শিশুক পাল পাতি ৰছীডাল পাৰ হ'বলৈ উৎসাহিত কৰক যেনে ইয়াৰ তলত হাঁহি হাঁহি পিছলে দৌৰি যোৱা, আৰু তাৰ তলত গুটিয়াই যোৱা। ৩. ৰছীডাল মজিয়াত চেপেটাকৈ থৈ প্ৰতিটো শিশুক এটা এটাকৈ দুয়োখন ভৰিৰে তাৰ ওপৰেৰে জপিয়াই যাবলৈ কওক, তাৰ পিছত ৰছীডাল স্পৰ্শ নকৰাকৈ এখন ভৰিৰে জপিয়াই যাবলৈ কওক। ৪. শিশুসকলক মাটিত আগলৈ পিছলৈ গুটিয়াই "ৰক এণ্ড ৰোল" গতিৰ অভ্যাস কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিব।	১. ল'ৰা-ছোৱালীৰ লগত বৃত্তৰ দৰে বহি বিভিন্ন জন্তুৰ ছবিৰ কার্ড দেখুৱাওক। ২. কার্ড এখন বাছি লওক, আৰু শিশুসকলক জন্তুটোৰ নামেৰে চিনাক্ত কৰিবলৈ কওক। ৩. শিশুসকলক শব্দ অনুকৰণ কৰিবলৈ কওক, খোজ কাঢ়িবলৈ কওক, কার্ডত থকা জন্তুটোৰ দৰে কাম কৰিবলৈ কওক। প্ৰতিখন ছবি কার্ডৰ বাবে এইটো পুনৰাবৃত্তি কৰক। ৪. টেপ ব্যৱহাৰ কৰি মজিয়াত সৰল ৰেখা সৃষ্টি কৰক। শিশুসকলক এই টেপ লাইনবোৰত গুটিয়াই এটা মজাৰ কামৰ বাবে উৎসাহিত কৰক।	১. শিশুৰ সৈতে মনোযোগৰ খেল খেলক। ২. তেওঁলোকৰ গতি সলনি কৰিবলৈ নিৰ্দেশনা দিয়ক, যেনে ক্রিপিং, ক্রলিং, হপিং, আৰু ৰোলিঙৰ দৰে গতিৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰা আৰু তেওঁলোকক পুনৰাবৃত্তি কৰা। ৩. নতুবা খোজ কাঢ়িবলৈ, জপিয়াবলৈ, ঘূৰিবলৈ, দৌৰিবলৈ আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ক। অতিৰিক্ত প্ৰত্যাহ্বানৰ বাবে, আৰ্হিসমূহৰ পৰিৱৰ্তন কৰক বা প্ৰয়োজন অনুসৰি অধিক গতি যোগ কৰক। টেপৰ সহায়ত মজিয়াত বক্ৰ আৰু জিগ-জেগ লাইন বনাওক, শিশুসকলক সেইবোৰৰ ওপৰত খোজ কাঢ়িবলৈ বা ক্রিপ কৰিবলৈ কওক।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	শিশুসকলক বিভিন্ন ধৰণেৰে শৰীৰটো লৰচৰ কৰি দূৰৈৰ বস্তুবোৰত উপনীত হ'বলৈ কওক, যেনে গুলীয়াই, হপিং, দৌৰা, হাঁহি হাঁহি খোজ কঢ়া, লাহে লাহে খোজ কঢ়া বা বেগেৰে খোজ কঢ়া।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কামটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা', তেন্তে শিশুসকলক সুৰক্ষাৰ মৌলিক গতিবিধি আৰু ব্যায়াম শিকাওক, যেনে কম ঠাইত নিৰাপত্তা প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ ৰছীৰ তলত হাঁহি থকা আৰু সক্ৰিয় আৰু সুৰক্ষিত হৈ থাকিবলৈ গতিবিধিৰ অনুশীলন কৰা।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক বিভিন্ন গতিবিধি কৰাত সহায় কৰক। • ইজনে সিজনক প্ৰয়োজনীয় সহায় দিবলৈ উৎসাহিত কৰক। • তেওঁলোকৰ বাবে আকৰ্ষণীয় আৰু সৰ্বাংগীন কৰি তুলিবলৈ কার্য্যকলাপটোক বহুতো ভিন্ন ধৰণে উদ্ভাৱন কৰক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.১:** বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	স্নায়ুপেশীৰ সমন্বয়, শৰীৰৰ গতি, একাগ্ৰতা, সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ, আৰ্থ-আৱেগিক বিকাশ, সহযোগিতা।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ শৰীৰৰ গতি আৰু নমনীয়তা নিৰীক্ষণ কৰক। • শিশুসকলে নিৰ্দেশনাসমূহ সঠিকভাৱে পালন কৰা আৰু কার্য্যকলাপসমূহ সম্পূৰ্ণ কৰাটো নিশ্চিত কৰক। • শিশুসকলৰ মাজত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ আৰু আনন্দৰ মাত্ৰা মূল্যায়ন কৰা। • শিশুৰ নিজৰ শৰীৰৰ প্ৰতি সচেতনতাৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	দৌৰা, অংশীদাৰ, দৌৰা!	
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	চক, এটা ডাঙৰ বল, ৰছী বা কাপোৰৰ টুকুৰা	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. চক ব্যৱহাৰ কৰি মাটিত ৭টা পোন ৰেখা আঁকিব লাগে, প্ৰতিটো ৰেখাৰ মাজত ঠাই থাকিব লাগে। ২. ৬টা শিশুক প্ৰতি দুটা শাৰীৰ মাজত দৌৰিবলৈ আৰু সন্মুখৰ বেৰখন স্পৰ্শ কৰি জয়ী হ'বলৈ নিৰ্দেশ দিব লাগে। ৩. শিশুক বিভিন্ন ধৰণে দৌৰিবলৈ কওক যেনে পিছলৈ দৌৰা, হাত জোকাৰি দৌৰা, বা জয়ী হ'বলৈ হাত পোনে পোনে ওপৰলৈ দৌৰা। ৪. শিশুৰ যোৰ গঠন কৰক, প্ৰতিটো শিশুৱে কোঠা/মাটিৰ বিপৰীত মূৰত ৰাখক। ৫. প্ৰথম শিশুৱে বল এটা লৈ দৌৰি দ্বিতীয় সন্তানৰ হাতত তুলি দিয়ে আৰু তাৰ পিছত পুনৰ বিপৰীত মূৰলৈ দৌৰি যায়।	১. এটা শিশুৰ বাওঁ ভৰিখন আনটো শিশুৰ সোঁ ভৰিত ৰছী বা কাপোৰ ব্যৱহাৰ কৰি বান্ধি যোৰ সন্তান সৃষ্টি কৰা। ২. যোৰ দুটাক দূৰত্বৰ এটা মূৰত থিয় কৰি দিব লাগে। ৩. বিপৰীত মূৰত বস্তু এটা ৰাখক। ৪. বস্তুটোত উপনীত হ'বলৈ তিনি ভৰিৰ দৌৰত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ যোৰক নিৰ্দেশ দিয়া, যোৰত উপনীত হোৱা প্ৰথম যোৰ জয়ী হ'ব। ৫. প্ৰতিটো শিশুক এটা ভৰিৰে দৌৰি ব্যক্তিগতভাৱে বস্তুটোৰ ওচৰ পাবলৈ চেষ্টা কৰিবলৈ কওক।	১. ডজ বল - ২টা শিশুক বৃত্তৰ মাজত থিয় কৰাওক , আৰু বলৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ শৰীৰৰ তলৰ অংশ স্পৰ্শ নকৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ক। ২.বলটো পৰিধিত থিয় হৈ থকা ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নিক্ষেপ কৰিব। ৩.কেন্দ্ৰত থকা কোনো শিশুৱে যদি শৰীৰৰ যিকোনো তলৰ অংশত বলটো স্পৰ্শ কৰে, তেন্তে তেওঁলোকে পৰিধিত যোগ দিয়ে, আৰু খেল চলি থাকে।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	বন্ধি চেইন," " ধৰাধৰি " আদি খেল খেলক, আৰু ৪-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে হার্ডল বা ৰিলে ৰেছৰ আয়োজন কৰা।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'পৰিবহনৰ মাধ্যম', তেন্তে বিভিন্ন পৰিবহণ পদ্ধতিৰ সৈতে জড়িত দৌৰ আৰু কার্য্যকলাপৰ আয়োজন কৰক, যেনে গাড়ী আৰু ৰে'লৰ দৰে বিভিন্ন বাহন অনুকৰণ কৰি দৌৰ দৌৰা।
শিক্ষকৰ টোকা	• বিকল্প গতিবিধিৰ অনুমতি দি আৰু অক্ষম শিশুসকলৰ বাবে দৃশ্যগত ইংগিতৰ দৰে সমৰ্থন প্ৰদান কৰি দৌৰা খেলসমূহ খাপ খুৱাই লওক। উদাহৰণস্বৰূপে, দিশৰ বাবে দৃশ্যমান চিহ্নিতকাৰী হিচাপে ৰঙীন শঙ্কু ব্যৱহাৰ কৰক। • শিশুক শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত লিপ্ত হোৱাৰ আগতে ৱাৰ্ম আপ ব্যায়াম কৰিবলৈ বাধ্য কৰাওক।
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.৪:** কঢ়িয়াই নিয়া, খোজ কঢ়া আৰু দৌৰাত শক্তি আৰু সহনশীলতা দেখুৱায়।

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	দূৰত্ব, একাগ্ৰতা, সমন্বয়, শৰীৰৰ শক্তিৰ অনুমান, মৌখিক নিৰ্দেশনা, মনোযোগ, যোগাযোগ, শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ বুজি পায় আৰু অনুসৰণ কৰে। 128
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৰ দৌৰা আৰু তেওঁলোকৰ গতিৰ লগতে শৰীৰৰ গতিবিধিৰ সমন্বয়ও নিৰীক্ষণ কৰক। • তেওঁলোকৰ শব্দভাণ্ডাৰৰ ব্যৱহাৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰি ভাষাৰ বিকাশ নিৰীক্ষণ কৰা। • মটৰ বিকাশৰ অংশ হিচাপে তেওঁলোকৰ স্থূল মটৰ দক্ষতাৰ মূল্যায়ন কৰা। • খেলৰ সময়ত প্ৰতিযোগিতামূলক পৰিস্থিতিত তেওঁলোকৰ শক্তি আৰু প্ৰচেষ্টাৰ মূল্যায়ন কৰা।

কার্য্যকলাপৰ নাম	জম্প আপ, জম্প ডাউন, জম্প অল আৰউণ্ড
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	নম্বৰ কার্ড, চক, সৰু-মজলীয়া বাকচ, কোমল আৰু ডাঠ বিচনা, কোমল খেলনা

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. চকেৰে এটা ডাঙৰ বৃত্ত অংকন কৰি পুখুৰী বুলি ক'ব। ল'ৰা-ছোৱালীক বেং হৈ বৃত্তৰ ওপৰত থিয় হ'বলৈ কওক। ২. "বেং পিয়াহ লাগে" বুলি ক'লে শিশুৱে পানী খোৱাৰ দৰে কাম কৰি বৃত্তটোৰ মাজলৈ আগবাঢ়ি জপিয়াই পৰে। যদি আপুনি কয় "বেং এতিয়া পিয়াহ নাই" তেন্তে সিহঁতে বৃত্তৰ পৰা পিছলৈ জপিয়াই ওলাই আহে ৩. বহল টেপৰ সহায়ত আৰম্ভণি আৰু শেষৰ ৰেখা আঁকক, আৰু বেং বা ঘোঁৰা দৌৰৰ সৈতে অনুসৰণ কৰক।	১. নম্বৰ কার্ড (১-১০) আৰু তাত বিভিন্ন জাম্পিং নির্দেশনা লিখা (যেনে, ১ জাপ, ২ হপ, ৩ টা জাপৰ সৈতে ঘূৰি, ৪ টা আগলৈ জাপ, ৫ টা পিছলৈ জাপ ইত্যাদি) লৈ বৃত্তৰ দৰে বহিব। ২. এটা কার্ড নির্বাচন কৰক, আৰু শিশুসকলক সেই সংখ্যক বাৰৰ সৈতে সংগতি ৰাখি জাম্পটো কৰিবলৈ দিয়ক। ৩. খেলনা, কোমল বিচনা, বা শিশুসকলে জপিয়াই পৰাৰ বাবে সৰু বাকচৰ দৰে বস্তু ব্যৱহাৰ কৰি হার্ডল জাম্প স্থাপন কৰক।	১. চক ব্যৱহাৰ কৰি মজিয়াত হপস্কচ গ্ৰীড তৈয়াৰ কৰক, সংখ্যাৰ সৈতে। ২. শিশুসকলক গ্ৰীডত জপিয়াই যাবলৈ কওক, তাৎক্ষণিক সংখ্যাটো এৰি দিয়ক। ৩. " আৰম্ভ " ৰ পৰা আৰম্ভ কৰক আৰু তেওঁলোকক নির্দিষ্ট সংখ্যালৈ জপিয়াই যাবলৈ নির্দেশ দিয়ক, যেনে "আৰম্ভ " ৰ পৰা ২ লৈ যোৱা, তাৰ পিছত ৪ লৈ, তাৰ পিছত ৬ লৈ যোৱা, ইত্যাদি ইত্যাদি। ৪. ল'ৰা-ছোৱালীক সংখ্যাবোৰ নামি অহাৰ লগে লগে ডাঙৰকৈ ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা। ৫. শিশুসকলক মাত্ৰ এখন ভৰিৰে জাম্পবোৰ কৰিবলৈ দি এটা অতিৰিক্ত প্ৰত্যাহ্বান যোগ কৰক, যেনে ১ ভৰিৰে ১ টাত, তাৰ পিছত ৩ টাত, তাৰ পিছত ৫ টা ভৰিৰে হপিং কৰা, ইত্যাদি ইত্যাদি।

কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	দুটা ল'ৰা-ছোৱালীয়ে মাটিৰ পৰা অলপ ওপৰত স্কিপিং ৰছী এটা ধৰি ৰাখক। আন ল'ৰা-ছোৱালীবোৰক এটা এটাকৈ তাৰ ওপৰেৰে জপিয়াই দিয়ক।
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যকলাপটো চলাই আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'জীৱ-জন্তু, পোক-পৰুৱা, আৰু চৰাই', তেন্তে শিশুসকলক পিয়াহ লাগিলে "পুখুৰী"ত জপিয়াই বেংৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ দিয়ক আৰু পিয়াহ নোহোৱাৰ সময়ত জপিয়াই ওলাই আহিবলৈ দিয়ক। ইয়াৰ উপৰিও আপুনি বেং দৌৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে বা জন্তুৰ গতি অনুকৰণ কৰিবলৈ জাম্পিং আৰু গণনাৰ ব্যায়াম অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰে।
শিক্ষকৰ টোকা	• শিশুসকলক তেওঁলোকৰ ঘৰুৱা ভাষা ব্যৱহাৰ কৰি নির্দেশনাসমূহ বুজিবলৈ সহায় কৰক। • দিশৰ বাবে ৰঙীন টেপৰ দৰে দৃশ্যমান ইংগিত ব্যৱহাৰ কৰি বেং পুখুৰীৰ খেলখন খাপ খুৱাই লওক , আৰু... • বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ বাবে বহি বা এক ভৰিৰে জাম্প কৰাৰ বিকল্প আগবঢ়াব।

লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** শিশুৰ ফিট আৰু নমনীয় বিকাশ হয়। ○ **C-৩.৪:** কঢ়িয়াই নিয়া, খোজ কঢ়া আৰু দৌৰাত শক্তি আৰু সহনশীলতা দেখুৱায়।
অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	দূৰত্ব, একাগ্ৰতা, নিৰ্দেশনা অনুসৰণ, সমন্বয়, আৰু শৰীৰৰ শক্তিৰ অনুমান, সংখ্যা চিনাক্ত কৰে আৰু পৰিমাণ বুজি পায়।
কি পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• শিশুৱে প্ৰদত্ত নিৰ্দেশনা অনুসৰি জপিয়াই বা হপ কৰে নেকি পৰ্যবেক্ষণ কৰি মনোযোগৰ মূল্যায়ন কৰক। • সংখ্যাগত স্বীকৃতি আৰু পৰিমাণৰ বুজাবুজিকে ধৰি পৰিমাণগত দক্ষতাৰ মূল্যায়ন কৰা। • কাৰ্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয়, আৰু নমনীয়তা বজাই ৰখাটো পৰ্যবেক্ষণ কৰক।শিশুসকলে স্পন্দন আৰু বিভিন্ন নৃত্যৰ ৰূপত মনোযোগ দিয়ে নেকি পৰ্যবেক্ষণ কৰি মনোযোগৰ মূল্যায়ন কৰক।

কার্য্যকলাপৰ নাম	ফিতা	130
কি কি সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন হ'ব?	ফিতাৰ টুকুৰা, ডাফলি /ধোলক/ড্ৰাম, স্পীকাৰ/মোবাইল ফোন	

এই কার্য্য কেনেকৈ পৰিচালনা কৰিব

বয়স ৩-৪ বছৰ	বয়স ৪-৫ বছৰ	বয়স ৫-৬ বছৰ
১. প্ৰতিটো শিশুক এটা ৰঙীন ফিতা প্ৰদান কৰা আৰু ফিতাবোৰ ধৰি মুক্ত নৃত্যৰ জৰিয়তে নিজকে প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰা। ২. আপুনি প্ৰদৰ্শন কৰা বিটৰ প্ৰতিক্ৰিয়াত তেওঁলোকক নাচিবলৈ কওক। সহজ কৰি ৰাখক, ৪- ৫ টা পুনৰাবৃত্তিমূলক বিটৰ সৈতে।	১. যিকোনো গীত বিটৰ সৈতে বজাওক আৰু শিশুসকলক ছন্দৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই নিজৰ ফিতাৰে বিভিন্ন নৃত্যৰ গতিবিধি অন্বেষণ কৰিবলৈ দিয়ক। ২. পুনৰাবৃত্তিমূলক বিট ৭-৮ লৈ বৃদ্ধি কৰা। ৩. হাত, ভৰি আৰু কঁকালৰ গতিবিধিৰ ওপৰত নিৰ্দেশনা আগবঢ়াব। ৪. সংগীতৰ লগত মিল থকা অৱস্থাত শিশুসকলক বিভিন্ন ইংগিতৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰাত সহায় কৰক।	১. সকলো শিশুৰ দুয়োহাততে ফিতা বান্ধিব লাগে। ছন্দময় স্পন্দন দিবলৈ ডাফলি /ধোলাক/ঢোল ব্যৱহাৰ কৰক । ল'ৰা-ছোৱালীয়ে চাপৰি বজাই, গুলীয়াই, হাত-ভৰি জোকাৰিব, তাল অনুযায়ী। ২. বিটৰ টেম্পো দ্ৰুতৰ পৰা লেহেমীয়ালৈ আৰু লেহেমীয়াৰ পৰা দ্ৰুতলৈ সলনি কৰক। শিশুসকলে আগন্তুক বিটৰ সৈতে ছিংক কৰিবলৈ অতি মনোযোগী হ'ব লাগিব। ৩. এটা শিশুক যিকোনো দিশৰ নাম মাতিব দিয়ক, আন ল'ৰা-ছোৱালীয়ে সেইবোৰৰ পিছে পিছে নাচিব।
কার্যকলাপৰ বিভিন্নতা	ল'ৰা-ছোৱালীক অৰ্ধবৃত্তৰ দৰে থিয় হ'বলৈ কওক। শৰীৰৰ অংগসমূহৰ ওপৰত গীত বা ছন্দ গোৱা। শিশুসকলে সেই অনুসৰি ফিতাৰ টুকুৰাবোৰ নিজৰ শৰীৰৰ অংশ(সমূহ)ত লগাব লাগিব। গীতৰ উদাহৰণ: মূৰ, কান্ধ, আঁঠু আৰু ভৰিৰ আঙুলি।	
থিম সংযোগ (উদাহৰণ)	যদি আপুনি এই কার্য্যসূচী পৰিচালনা কৰি আছে য'ত মাহটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে 'সংগীত আৰু ছন্দ', তেন্তে শিশুসকলক ৰঙীন ফিতা প্ৰদান কৰক আৰু নৃত্যৰ জৰিয়তে নিজকে প্ৰকাশ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক, তেওঁলোকৰ গতিবিধি বিভিন্ন স্পন্দন আৰু ছন্দৰ সৈতে মিহলাই সংগীত আৰু গতিৰ জগতখন অন্বেষণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰক।	
শিক্ষকৰ টোকা	• সহজ নৃত্যৰ পদক্ষেপ ব্যৱহাৰ কৰক যাতে সকলো শিশুৱে একে কাম সহজে কৰিব পাৰে। • খোজৰ ধাৰাবাহিকতা বজাই ৰাখিবলৈ দীঘলীয়া স্পন্দন ব্যৱহাৰ কৰক। • দৃশ্য আৰু ছন্দময় ইংগিত প্ৰদান কৰি ফিতাৰে নৃত্য কার্য্যকলাপ বৃদ্ধি কৰা, আৰু . বিভিন্ন ক্ষমতা থকা শিশুৰ বাবে পথ প্ৰদৰ্শন কৰা, যেনে প্ৰকাশৰ বাবে হাত আৰু ভৰিৰ গতি ব্যৱহাৰ কৰা।	
লক্ষ্য কৰি লোৱা পাঠ্যক্ৰমৰ লক্ষ্য আৰু দক্ষতা	• **CG-৩:** পদক্ষেপৰ ধাৰাবাহিকতা বজাই ৰাখিবলৈ দীঘলীয়া বিট। ○ **C-৩.১:** বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়।	

অন্যান্য দক্ষতা সম্বোধন	একাগ্রতা, সৃষ্টিশীল আত্মপ্রকাশ, ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা, ছন্দ। শব্দভাণ্ডাৰৰ বিকাশ।
কি পর্যবেক্ষণ কৰিব পাৰি?	• ভাষা বিকাশৰ অংশ হিচাপে শব্দৰ প্রতি শিশুৰ সচেতনতাৰ মূল্যায়ন কৰা • সাধাৰণ নৃত্যৰ গতিবিধিৰ পৰা শিশুৱে কি নতুন সৃষ্টি কৰে সেইটো লক্ষ্য কৰি সৃষ্টিশীল আৰু নান্দনিক দিশসমূহ পর্যবেক্ষণ কৰক। • শিশুৱে স্পন্দন আৰু বিভিন্ন নৃত্যৰ ৰূপত মনোযোগ দিয়ে নেকি পর্যবেক্ষণ কৰি মনোযোগৰ মূল্যায়ন কৰক।

পৰিশিষ্টসমূহ

পৰিশিষ্টসমূহ

পৰিশিষ্ট। - ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাথমিক শিশু যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) পাঠ্যক্ৰমৰ আভ্যন্তৰীণ সমিতি, ২০২৪

মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়

ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাথমিক শিশু যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) পাঠ্যক্ৰমৰ আভ্যন্তৰীণ সমিতি, ২০২৪

ৰেফাৰেন্সৰ চর্ত (ToR) আৰু ৰচনা

প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষাৰ সাৰ্বজনীন সুবিধা (ইচিচিই)ৰ দৃষ্টিভংগীৰে ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতি (এনইপি) ২০২০ত ৩-৮ বছৰৰ পৰা শিক্ষণৰ মূল পর্যায়ৰ বাবে এক বিকশিত পাঠ্যক্ৰমৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা হৈছে। ই ২০২২ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পাঠ্যক্ৰমৰ কাঠামোৰ সৈতে সংগতি ৰাখি অংগনবাড়ীত ইচিচিইৰ সমগ্ৰ কাঠামো শক্তিশালী কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে। নীতিটোৱে পৰামর্শ দিয়ে যে শিশুসকলে অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰসমূহত (সম্প্ৰদায়ত অৱস্থিত বা বিদ্যালয়ৰ সৈতে সহ-অৱস্থিত), বিদ্যালয়ত প্ৰাক-প্ৰাথমিক শ্ৰেণীত (চৰকাৰী বা ব্যক্তিগত), আৰু স্বতন্ত্ৰ প্ৰাক-বিদ্যালয়ত ইচিচিই কার্যসূচীত অংশগ্ৰহণ কৰিব।

মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই পাঠ্যক্ৰম কাঠামো (২০১৩), ইচিচিইৰ বাবে গুণগত মান, আৰু প্ৰি-স্কুল কিট, বয়স অনুসৰি কর্মপুথি আৰু শিশু মূল্যায়ন কার্ড (২০১৭)ৰ বাবে এটা ৰাষ্ট্ৰীয় আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰিছে। এই সম্পদসমূহ সকলো অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ (এডব্লিউচি)ত প্ৰসংগভিত্তিক আৰু ৰূপায়ণৰ বাবে সকলো ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলৰ সৈতে ভাগ কৰা হৈছিল। বহু ৰাজ্য/কেন্দ্ৰীয় শাসিত অঞ্চলে এম ডব্লিউ চি ডিয়ে প্ৰকাশ কৰা ২০১৩ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ই চি চি ই পাঠ্যক্ৰমৰ ভিত্তিত তেওঁলোকৰ বার্ষিক প্ৰসংগভিত্তিক ই চি চি ই পাঠ্যক্ৰম প্ৰস্তুত কৰি চূড়ান্ত কৰিছে।

২০২২ চনৰ মার্চ মাহত এম ডব্লিউ চি ডিয়ে গঠন কৰা ই চি চি ই টাস্ক ফ'চৰ পৰামর্শ অনুসৰি এন ই পি, ২০২০ আৰু এন চি এফ-এফ এছ, ২০২২ৰ পোহৰত বর্তমানৰ ৰাষ্ট্ৰীয় ই চি চি ই পাঠ্যক্ৰম কাঠামো ২০১৩ পুনৰীক্ষণ কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে।ৰাষ্ট্ৰীয় জন সহযোগিতা আৰু শিশু বিকাশ প্ৰতিষ্ঠান (এন আই পি চি চি ডি)ক এই দায়িত্ব অর্পণ কৰা হৈছে।

এক সামগ্ৰিক পাঠ্যক্ৰমৰ সৃষ্টি নিশ্চিত কৰিবলৈ এখন আভ্যন্তৰীণ সমিতি গঠন কৰা হৈছে।

এই সমিতিৰ উদ্দেশ্য হৈছে প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা (৩-৬ বছৰ) আৰু প্ৰাথমিক উদ্দীপনা (০-৩ বছৰ)ৰ বাবে এক সামগ্ৰিক পাঠ্যক্ৰমৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰা যিয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই পাঠ্যক্ৰম ২০১৩ক এনচিএফ-এফএছৰ সৈতে একত্ৰিত কৰে, ৰাজ্যসমূহৰ পাঠ্যক্ৰমৰ নথিপত্ৰৰ পৰা উত্তম পদ্ধতিসমূহ, শিশুৰ বিকাশৰ শেহতীয়া বিজ্ঞান, আৰু দিব্যাংগ শিশুৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ একত্ৰিত কৰে। পাঠ্যক্ৰম কার্যকৰীভাৱে কার্যকৰী কৰিব লাগে ৰাজ্য আৰু অংগনবাড়ী কর্মীসকলে।

পাঠ্যক্ৰমত তলত দিয়া মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ থাকিব।

- **সম্পূর্ণ প্ৰাথমিক শিশুকালৰ ধাৰাবাহিকতাক সামৰি:** জন্মৰ পৰা ছয় বছৰ বয়সলৈকে জটিল পর্যায়সমূহক সম্বোধন কৰি, নথিখনে ভাৰতীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ইচিচিই গৱেষণা আৰু শিক্ষাবিজ্ঞানৰ পদ্ধতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি অংগনবাদী কর্মীসকলৰ বাবে প্ৰসংগভিত্তিক পথ প্ৰদর্শক হিচাপে কাম কৰিব। ইয়াত বয়স অনুসৰি, উদ্দীপনামূলক কার্য্যকলাপ আৰু ০-৩ বছৰ বয়সৰ বাবে সঁহাৰি জনোৱা যত্ন লোৱাৰ পৰামর্শৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হ'ব। ০-৩ বছৰৰ উদ্দীপনা প্ৰথমবাৰৰ বাবে সামৰি লোৱা হৈছে। ৩ৰ পৰা ৬ বছৰীয়া শিশুৰ বাবে পাঠ্যক্ৰমত দক্ষতাভিত্তিক পাঠ্যক্ৰম আৰু মাহেকীয়া বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতিৰ প্ৰৱর্তন কৰা হ'ব।
- **এনচিএফ-এফএছৰ সৈতে সংযুক্ত:** ইচিচিই পাঠ্যক্ৰমে শিক্ষণৰ সকলো ক্ষেত্ৰ সামৰি ল'ব, এনচিএফ-এফএছত উল্লেখ কৰা লক্ষ্য আৰু দক্ষতাৰ সৈতে নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে সংযুক্ত হ'ব।

- **ৰাজ্যিক পাঠ্যক্রমৰ নথিপত্রৰ সৈতে সংগতি ৰাখি:** উত্তৰ প্রদেশ, মহাৰাষ্ট্র, ওড়িশা, মেঘালয়, হাৰিয়ানা, মধ্যপ্রদেশ, চণ্ডীগড়, ৰাজস্থান, ছত্তীগড়, দিল্লী, পঞ্জাৰ, কাশ্মীৰ, নাগালেণ্ড,কে ধৰি কমেও ১৫ খন ৰাজ্যিক পাঠ্যক্রমৰ নথিপত্র সযতনে অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত মাহেকীয়া বিষয়বস্তু, দৈনন্দিন গাঁথনি, দক্ষতা অগ্রগতি আৰু কার্য্যকলাপৰ পৰামর্শসমূহ অন্তর্ভুক্ত কৰা হ'ব। তামিলনাড়ু আৰু তেলেংগানা।
- **উদ্দীপনা কার্য্যকলাপ :** ০ৰ পৰা ৩ বছৰ বয়সৰ বাবে পাঠ্যক্রমত উদ্দীপনা কার্য্যকলাপৰ বিশদ বিৱৰণ দিব লাগিব আৰু ঘৰতে যত্ন লোৱাসকলক শিক্ষা প্রদান আৰু অন্তর্ভুক্ত কৰাৰ ক্ষেত্রত অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলৰ বাবে এক শক্তিশালী যোগাযোগ পৰিকল্পনা প্রদান কৰিব লাগিব। ইয়াৰ দ্বাৰা তেওঁলোকে ঘৰতে গাঁথনিগত, সামগ্রিক আৰু বয়স অনুকূল শিশুৰ বিকাশৰ উদ্দীপনা কার্য্যকলাপত লিপ্ত হ'ব পাৰিব।
- **দৈনিক ব্যৱহাৰৰ বাবে পাঠ পৰিকল্পনা:** ৩ৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ বাবে পাঠ্যক্রমত অংগনবাদীসকলৰ বাবে মাহেকীয়া বিষয়ভিত্তিক পদ্ধতিৰ সৈতে বিশদ দক্ষতা ভিত্তিক পাঠ্যক্রমৰ প্ররর্তন কৰা হ'ব, যিয়ে আকর্ষণীয় আৰু সমৃদ্ধিশালী পৰিৱেশৰ পোষকতা কৰিব। দৈনিক (৪ ঘণ্টাৰ সময়সূচী), সাপ্তাহিক (৬ দিন) আৰু মাহেকীয়া পাঠ পৰিকল্পনাত লিংগ আৰু অক্ষমতা অন্তর্ভুক্তিৰ সূক্ষ্মতা, পৰামর্শ দিয়া খেলনা আৰু পাঠদান শিক্ষণ সামগ্রী, কেন্দ্রৰ শিশুৰ বিভিন্ন বয়স আৰু ক্ষমতা/দক্ষতাৰ গোটৰ সৈতে খাপ খোৱা কার্য্যকলাপৰ তাৰতম্যৰ সৈতে নির্দিষ্ট কার্য্যকলাপৰ বিশদ বিৱৰণ দিব লাগিব। পাঠ পৰিকল্পনাসমূহ শিক্ষণৰ গতি নিৰীক্ষণ কৰিবলৈ, শক্তিশালী কৰিবলৈ, পুনৰাবৃত্তি কৰিবলৈ আৰু মূল শিক্ষণ ফলাফলসমূহ শক্তিশালী কৰিবলৈ পুনৰ বিবেচনা কৰিবলৈ পর্যাপ্ত সময় আৰু নমনীয়তা নিশ্চিত কৰি ডিজাইন কৰা হ'ব।
- **ধাৰাবাহিক আৰু ব্যাপক মূল্যায়ন (চিচিই) আৰু শক্তিশালী মূল্যায়ন:** পাঠ্যক্রমত শিশুৰ সাপ্তাহিক, মাহেকীয়া আৰু ত্রিমাসিক পর্যবেক্ষণ আৰু মূল্যায়নৰ বাবে কর্মপত্র, পৰীক্ষা তালিকাকে ধৰি বিস্তৃত সঁজুলি প্রদান কৰিব লাগিব। পর্যবেক্ষণ আৰু মূল্যায়নে প্রতিটো শিশুৰ বিকাশ আৰু শিক্ষণ ট্রেজেক্টৰীৰ সযতনে বুজাবুজি নিশ্চিত কৰাত সহায় কৰে , নির্দিষ্ট দক্ষতা আৰু শিক্ষণ ফলাফলৰ সৈতে সংগতি ৰাখি।

আভ্যন্তৰীণ সমিতিৰ গঠন এনেধৰণৰ।

ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাথমিক শিশু যত্ন আৰু শিক্ষা (ইচিচিই) পাঠ্যক্ৰমৰ কাঠামো, ২০২৪, এমডব্লিউচিডি চূড়ান্ত কৰিবলৈ আভ্যন্তৰীণ সমিতিৰ গঠন		
এছ নং।	নাম	পদবী
১.	অধ্যাপক ভেনিতা কৌল, অধ্যাপিকা এমেৰিটা, আম্বেদকাৰ বিশ্ববিদ্যালয়-দিল্লী	অধ্যক্ষ
২.	শ্ৰীমতী ত্ৰিপ্তী গুৰহা, যুটীয়া সম্পাদক (এম ডব্লিউ চি ডি) আৰু সঞ্চালক (এন আই পি চি চি ডি)	সদস্য
৩.	বিক্ৰমশিলা শিক্ষা কেন্দ্ৰৰ সঞ্চালক ডঁ শুভ্ৰা চেটাৰ্জী	সদস্য
৪.	শ্ৰীমতী সুনিশা আহুজা, শিক্ষা বিশেষজ্ঞ	সদস্য
৫.	ডঁ ৰিতু চন্দ্ৰ, উপ-সচিব (ইচিচিই আৰু এফএলএন নীতি), এমঅ'ই	সদস্য
৬.	ডঁ বিভা কৃষ্ণমূৰ্তি, উম্মীদ	সদস্য
৭.	অধ্যাপক সুনীতি সানৱাল , প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ শিশু বিকাশ বিভাগ, এনচিইআৰটি	সদস্য
৮.	ডাঃ শোভ্না গুপ্তা, উপ আয়ুক্ত আৰু ভাৰপ্ৰাপ্ত (শিশু স্বাস্থ্য আৰু আৰ বি এছ কে), মন্ত্ৰালয়ৰ মন্ত্ৰালয়	সদস্য
৯.	ৰকেট লাৰ্নিঙৰ সহ-প্ৰতিষ্ঠাপক শ্ৰীমতী নাম্যা মহাজন	সদস্য
১০.	এম ডব্লিউ চি ডিৰ উপ সচিব শ্ৰীমতী জ্যোতিকা	সদস্য
১১.	দিল্লী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গৃহ অৰ্থনীতি প্ৰতিষ্ঠানৰ অধ্যাপিকা ড০ গীতা চোপ্ৰা	সদস্য
১২.	এন আই পি চি চি ডিৰ যুটীয়া সঞ্চালিকা ডাঃ ৰীতা পাটনায়ক	সদস্য

আভ্যন্তৰীণ সমিতিৰ সদস্যসকলৰ মূল্যৱান পৰামৰ্শৰ ভিত্তিত নথিখন সংশ্লেষণ কৰিবলৈ এন আই পি চি চি ডিৰ ডঁ ৰীতা পাটনায়ক, আৰু ৰকেট লাৰ্নিঙৰ পৰা শ্ৰীমতী সুখনা ছাউহনী, শ্ৰীমতী সঞ্জনা মানকতালা আৰু শ্ৰীমতী বিভা লাইয়াৰক লৈ এটা কৰ্মগোট গঠন কৰা হয়।

পৰিশিষ্ট ২ - অক্ষমতা পৰীক্ষণ সূচী (ডিএছএছ)

অনুগ্রহ কৰি মন কৰক: অক্ষমতা পৰীক্ষণ সূচী (ডিএছএছ) হৈছে প্রাথমিক শৈশৱৰ বছৰত অক্ষমতা পৰীক্ষাৰ বাবে এক বহল ভিত্তিৰ পৰীক্ষণ সঁজুলি। অংগনবাড়ী শ্রমিক, ক্রেচ কর্মী বা আশাকে ধৰি সামূহিক কর্মীসকলে অক্ষমতা থকা বা অক্ষমতাৰ 'আশংকা' হোৱাৰ 'সতর্কবাণী চিন' বা 'ৰঙা পতাকা' চিনাক্তকৰণৰ বাবে প্রাথমিক পৰীক্ষাৰ বাবে ডি এছ এছ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। ডি এছ এছ অক্ষমতা বা ৰোগ নির্ণয়ৰ বাবে নহয় কাৰণ ই নিদান পৰীক্ষা নহয়। যদি কোনো শিশুৱে ইয়াত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা এটা বা ততোধিক সতর্কবাণী চিন দেখুৱায়, তেন্তে শিশুটিক সঠিক নিদান আৰু হস্তক্ষেপৰ বাবে পিএইচচি/চিএমঅ'/ডিইআইচি/ পুনর্বাসন চিকিৎসকৰ ওচৰলৈ প্রেৰণ কৰিব লাগে।

নির্দেশনাসমূহ:

১. ছয় বছৰৰ তলৰ সকলো শিশুকে এই ব্যৱহাৰ কৰাত সহজ পৰীক্ষা তালিকাখন এডব্লিউডব্লিউ য়ে প্রদান কৰিব পাৰে।
২. পৰীক্ষা তালিকাখনৰ লক্ষ্য হৈছে বিকাশত পলম বা বিচ্যুতিৰ আগতীয়া সতর্কবাণী চিনাক্ত কৰা।
৩. যদি সামূহিক কর্মীয়ে পৰীক্ষা কৰা শিশুটিয়ে কোনো ধৰণৰ 'সতর্কবাণী চিন/ অক্ষমতাৰ আগতীয়া লক্ষণ/ বিকাশৰ সময়ত ৰঙা পতাকা দেখুৱায়, তেন্তে দিব্যাংগ প্রট'কল অনুসৰি ৰেফাৰেলৰ বাবে লোৱা পদক্ষেপসমূহ মানি চলিব লাগিব।
৪. এই শিশুটিৰ পৰিয়ালৰ সৈতে এ ডব্লিউ ডব্লিউৱে যোগাযোগ ৰাখিব লাগিব আৰু পিতৃ-মাতৃয়ে গ্রহণ কৰা ব্যৱস্থাসমূহৰ অনুসৰণ কৰিব লাগিব।

শিশুটিৰ বিষয়ে তথ্য

১. শিশুৰ নাম:
২. মাতৃৰ নাম:
৩. পিতৃৰ নাম:
৪. ঠিকানা:
৫. শিশুৰ লিংগঃ
   a. ল'ৰা
   b. ছোৱালী
৬. জন্ম তাৰিখঃ
৭. শিশুৰ বয়সঃ
   a. ০-৩ মাহ
   b. ৩-৬ মাহ
   c. ৬-১২ মাহ
   d. ১-২ বছৰ
   e. ২-৩ বছৰ
   f. ৩-৪ বছৰ
   g. ৪-৫ বছৰ
   h. ৫-৬ বছৰ

A অংশ: অনুগ্রহ কৰি পিতৃ-মাতৃৰ পৰা তলত দিয়া কথাখিনি সুধিব/শিশুৰ পর্যবেক্ষণ কৰক আৰু সঁহাৰি পূৰণ কৰক

ক্রমিক নম্বৰ:	প্রশ্ন	হয়/ নাই	মন্তব্য
১.	গর্ভাৱস্থাত আপুনি কিবা জটিলতা অনুভৱ কৰিছিল নেকি? উদাহৰণস্বৰূপে, উচ্চ ৰক্তচাপ, ডায়েবেটিছ, ৰক্তহীনতা , বা মিজিলছ, মাস্পছ, বা ৰুবেলাৰ দৰে ৰোগ?		যদি এইবোৰৰ কোনো এটা প্রশ্নৰ উত্তৰ হয়, তেন্তে শিশুটিক ভালদৰে চকু ৰাখিব লাগে কাৰণ তেওঁলোকৰ অক্ষমতাৰ আশংকা থাকে।
২.	প্রসৱৰ সময়ত তলত দিয়া কোনো জটিলতা আপুনি অনুভৱ কৰিছিল নেকি? যেনে: অতি দীঘলীয়া প্রসৱ, অস্ত্রোপচাৰ, ফর্চেপছ প্রসৱ, অকাল প্রসৱ, জন্মৰ সময়ত শিশুৰ ওজন কম		
৩.	জন্মৰ সময়ত বা তাৰ পিছত অলপ সময়ৰ পিছতে শিশুটিৰ কিবা অসুবিধা হৈছিল নেকি? যেনে, জন্মৰ সময়ত পলমকৈ কান্দোন, জণ্ডিচ, নীলা ৰং বা উচ্চ জ্বৰ।		
৪.	জন্মৰ সময়ত শিশুটিৰ ৰং অস্বাভাৱিক আছিল নেকি ? (নীলা/হালধীয়া/শেঁতা)		
৫.	মাকে খুৱাই দিয়াৰ সময়ত শিশুটিৰ খাদ্য খুৱাবলৈ অসুবিধা হৈছিল নেকি যেনে স্তনপান কৰা বা গিলিবলৈ?		
৬.	জন্মৰ পৰাই শিশুটি কেতিয়াবা ফিট হৈ পৰিছে নেকি বা চেতনা হেৰুৱাইছেনে?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।
৭.	শিশুৰ চকু দুটা সঘনাই ৰঙা হয় নে পানী হয়?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।
৮.	শিশুৰ কাণৰ পৰা সঘনাই পূজ বা পানীৰ দৰে স্রাৱ হয় নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।
৯.	শিশুৱে সঘনাই কাণৰ বিষ বা মূৰৰ বিষৰ অভিযোগ কৰে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।
১০.	শিশুটিৰ শৰীৰৰ কোনো অংশ নোহোৱা বা বিকৃত হৈ আছে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।
১১	একে বয়সৰ আন শিশুৰ তুলনাত শিশুটি অতি সৰু নে অতি দুর্বল?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতর্কবাণী চিন। অনুগ্রহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নির্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্রেৰণ কৰক।

ক্রমিক নম্বৰ:	প্ৰশ্ন	হয়/ নাই	মন্তব্য
১২.	শিশুৰ শৰীৰত অসঙ্গতিপূৰ্ণ বা জোকাৰণিৰ গতিবিধি হয়নে, নে খোজ কঢ়াৰ সময়ত শিশুটিৰ ভাৰসাম্যতা বেয়া হয়?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৩.	শিশুটিয়ে লৰচৰ কৰি খোজ কাঢ়ে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৪.	শিশুটিয়ে খোজ কাঢ়িব নোৱাৰেনে, নে আন শিশুতকৈ বহু পিছত শিশুটিয়ে খোজ কাঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৫	শিশুটিৰ মেৰুদণ্ডত গোট বা বাম্প আছে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৬.	শিশুটিৰ চকু দুটা থৰক-বৰক হৈ পৰে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৭.	শিশুটিৰ চকুৰ ছানিবোৰ ধূসৰ নে বগা?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৮.	শিশুটিয়ে খোজ কাঢ়ি থাকোঁতে প্ৰায়ে বস্তুত খুন্দা মাৰে নেকি, নে সঘনাই পৰি যায়? ৰাতি দেখাত অসুবিধা হয় নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
১৯.	শিশুটিৰ কাণ দুখন বিকৃত হৈছে নে নাই?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
২০.	যিকোনো বস্তু, যেনে খেলনা বা কলম, শিশুৰ সন্মুখত প্ৰায় ১২-২০ ইঞ্চিমান লৰচৰ কৰক। তেওঁলোকৰ দৃষ্টিক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত ইয়াক ইফালে সিফালে লৈ যাওক। বস্তুটোৰ গতিৰ লগে লগে শিশুৱে মূৰটো লৰচৰ কৰে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।
২১.	শিশুৰ কাণৰ পৰা প্ৰায় ১-৩ ফুট দূৰত এটা ৰেটল/ বেল/ বাচন লওক। সাৱধান হওক যাতে শিশুটিয়ে আপোনাৰ ফালে নাচায়। এতিয়া, বস্তুটো জোকাৰি/ খুন্দা মাৰি শব্দ এটা কৰক। শিশুৱে শব্দৰ উৎসৰ ফালে মূৰ ঘূৰাই দিয়ে নেকি?		যদি হয়, তেন্তে এইটো ৰঙা পতাকা বা সতৰ্কবাণী চিন। অনুগ্ৰহ কৰি শিশুটিক ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰক।

B অংশ: বয়স-নির্দিষ্ট মাইলৰ খুঁটি

যদি শ্রমিকজনে পলম হোৱা দেখা পায় বা অভিভাৱকে ৰিপৰ্ট কৰে, তেন্তে শিশুটিক আগতীয়াকৈ ৰোগ নির্ণয় আৰু আগতীয়া হস্তক্ষেপৰ বাবে স্বাস্থ্য সুবিধা বা পুনর্বাসন কেন্দ্রলৈ প্রেৰণ কৰিব লাগে।

ক্রমিক নম্বৰ:	মাইলৰ খুঁটি	যি সময়ত ইয়াক লাভ কৰিব লাগে	সম্পূর্ণ হোৱা/ পলম হোৱা
১.	ডাঙৰ হাঁহি বা আন উষ্ণ, আনন্দৰ অভিব্যক্তি নাই	৬ মাহৰ ভিতৰত	
২.	নিজৰ ডিঙিটো সমর্থন কৰে		
৩.	পেটৰ পিঠিলৈ আৰু পিঠি পেটলৈ ঘূৰাই দিয়ে	৭-৮ মাহৰ ভিতৰত	
৪.	সমর্থন নোহোৱাকৈ বহি থাকে	৯ মাহৰ ভিতৰত	
৫.	শব্দ, হাঁহি বা অন্যান্য মুখৰ অভিব্যক্তিৰ সৈতে আগলৈ পিছলৈ সঁহাৰি প্রদান কৰে		
৬.	বা ' বাবলিং শব্দ কৰে বা ' ' মা মা ' 'দা দা '।	১২ মাহৰ ভিতৰত	
৭.	নিজৰ নামৰ প্রতি সঁহাৰি জনায়		
৮.	আগলৈ পিছলৈ ইংগিত যেনে আঙুলিয়াই দিয়া, দেখুৱাই দিয়া, হাত আগবঢ়োৱা বা হাত জোকাৰি দিয়া আদি কৰে		
৯.	কেইটামান শব্দ কয়	১৬ মাহৰ ভিতৰত	
১০.	সমর্থন অবিহনে খোজ কাঢ়ে	১৮ মাহৰ ভিতৰত	
১১.	কিবা কাম কৰিবলৈ কোৱাৰ সময়ত দিয়া নির্দেশনা মানি চলক, যেনে 'ইয়ালৈ আহক' বা 'মোক গিলাচটো দিয়ক'।	১৮ মাহৰ ভিতৰত	
১২.	কেইটামান শব্দ কয়	২৮ মাহৰ ভিতৰত	
১৩.	নিজৰ নাম কব পাৰে	৩ মাহৰ ভিতৰত	
১৪.	শৌচাগাৰ নিয়ন্ত্রণ লাভ কৰক	৪ মাহৰ ভিতৰত	
১৫.	সাধাৰণ বিপদৰ পৰা আঁতৰি থাকে	৪ মাহৰ ভিতৰত	
১৬.	নিজে খায়	৪ মাহৰ ভিতৰত	
১৭.	নিজাববীয়াকৈ সাজ-পোছাক পিন্ধে	৫ মাহৰ ভিতৰত	

পৰিশিষ্ট ৩ – নিপুন ভাৰতৰ দক্ষতা

শাৰীৰিক বিকাশ

পাঠ্যক্রম	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-১: শিশুৱে এনে অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক সুস্থ আৰু সুৰক্ষিত কৰি ৰাখে	C-১.১: পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ প্রতি পছন্দ আৰু বুজাবুজি দেখুৱায় আৰু খাদ্য অপচয় নকৰে।	খাব পৰা আৰু খাব নোৱাৰা বস্তু চিনাক্ত কৰে • প্রাপ্তবয়স্কৰ প্রডিঙৰ সৈতে বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খাবলৈ আৰু নাম দিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• প্রাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ শস্য, শাক-পাচলি, ফল-মূল, আৰু প্রটিন (যেনে, দালি, বীন, বাদাম, দুগ্ধজাত সামগ্রী)ৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য খায়।	• বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য গোটৰ পৰা স্বতন্ত্রভাৱে খায়
		• কেইটামান স্বাস্থ্যকৰ খাদ্য সামগ্রী আৰু কেইটামান অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য সামগ্রীৰ নাম উল্লেখ কৰা	• দোকান এখনত থকা স্বাস্থ্যসন্মত আৰু অস্বাস্থ্যকৰ খাদ্য সামগ্রী চিনাক্ত কৰে • কিছুমান খাদ্য স্বাস্থ্যকৰ হোৱাৰ কাৰণ দাঙি ধৰে	বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ খাদ্য চিনাক্ত কৰে আৰু বিভিন্ন খাদ্য গোটৰ উপকাৰ/দুর্প্রভাৱৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰে • ভাল পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ কিছুমান গুণৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে (যেনে, কণী আৰু দালে শক্তি গঢ়ি তোলে, পালকে 'তেজ পৰিষ্কাৰ কৰে', গাখীৰে মজবুত দাঁত দিয়ে)
			• সহজ জলপান প্রস্তুত কৰিবলৈ ছবিৰ ৰেচিপি অনুসৰণ কৰে	• অংশগ্রহণ কৰে প্রাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত পুষ্টিকৰ জলপান (যেনে, সিজোৱা চানা, অংকুৰিত চালাড, ভেলপুৰী মিহলাই) প্রস্তুত কৰাত
			• ছিটিকি নোযোৱাকৈ খায়	• উপযুক্ত অংশ পৰিবেশন কৰিলে খাদ্য অপচয় নকৰাকৈ খায়
	C-১.২: মৌলিক আত্ম-যত্ন আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ অভ্যাস কৰে	• শৌচাগাৰ ব্যৱহাৰ বা খোৱাৰ আগতে আৰু পিছত হাত ধুই শুকুৱাবলৈ সহায় পায়	• শৌচাগাৰ ব্যৱহাৰ বা খোৱাৰ আগতে আৰু পিছত হাত ধুই শুকুৱাবলৈ আৰম্ভ কৰে	সদায় শৌচাগাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ আগতে বা খোৱাৰ পিছত হাত ধুই শুকুৱাই ল'ব লাগে
		নাই	• ব্যক্তিগত যত্নৰ বস্তু (ফণি, টুথব্রাছ) নিজাববীয়াকৈ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে • তত্বাৱধানত সৰু সৰু মেণ্ড কৰিবলৈ বেজী আৰু সূতা ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে	

	C-১.৩: বিদ্যালয়/ শ্রেণীকোঠা পৰিষ্কাৰ আৰু সংগঠিত কৰি ৰাখে	• তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী যেনে বেগ, বটল, জোতা, ৰুমাল ইত্যাদিৰ বিষয়ে সচেতন।	• তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত সামগ্ৰী সঠিক স্থানৰ পৰা ৰাখে আৰু উদ্ধাৰ কৰে	• তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত বস্তুবোৰ ভাল অৱস্থাত ৰাখে
		প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত নিৰ্দিষ্ট ঠাইত লেতেৰা প্লেট আৰু বাচন-বৰ্তন ৰাখে	• পৰিষ্কাৰ গ্লাছ আৰু প্লেট চিনাক্ত আৰু ব্যৱহাৰ কৰে, আৰু নিৰ্দিষ্ট স্থানত লেতেৰা প্লেট আৰু বাচন-বৰ্তন স্বতন্ত্ৰভাৱে ৰাখে	• তেওঁলোকৰ প্লেট আৰু বাচন-বৰ্তন ধুই দিয়ে
		• সহায়ৰ সৈতে ডাষ্টবিন ব্যৱহাৰ কৰে	• আৱৰ্জনা পেলাবলৈ ডাষ্টবিন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• আৱৰ্জনা পেলাবলৈ সদায় ডাষ্টবিন ব্যৱহাৰ কৰে
	C-১.৪: অনুশীলন সামগ্ৰী আৰু সহজ সঁজুলিৰ নিৰাপদ ব্যৱহাৰ	• জুই, গৰম চুলা, দা, ইলেক্ট্ৰিক প্লাগ আদি ক্ষতিকাৰক বস্তু স্পৰ্শ নকৰি বিপদ বাতিল কৰে	• ক্ষতিকাৰক বা বিপজ্জনক বস্তু যেনে কেঁচি, দা, জুইশলা আদি সাৱধানে চম্ভালে	• তত্ত্বাৱধানত যত্নৰে কেঁচি, দা ব্যৱহাৰ কৰে
	C-১.৫: গতিবিধি (খোজ, দৌৰা, চাইকেল চলোৱা)ত সুৰক্ষাৰ প্ৰতি সজাগতা দেখুৱায়	• পথ সুৰক্ষাক গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি চিনাক্ত কৰে, প্ৰাপ্তবয়স্কৰ হাতত ধৰি ৰাস্তাত খোজ কাঢ়ে	• ৰাস্তা পাৰ হোৱাৰ আগতে দুয়োফালে চায়, সমনীয়া বা প্ৰাপ্তবয়স্কৰ হাতত ধৰি নিৰাপদে খোজ কাঢ়িব	• পথ সুৰক্ষাৰ নিয়ম (কাষত খোজ কঢ়া, পথ পাৰ হোৱা আদি) স্বতন্ত্ৰভাৱে মানি চলে • যাতায়তৰ চিহ্ন চিনাক্ত কৰে (চিগনেল লাইট, চিম্বল জেব্ৰা ক্ৰছিং, ইউ-টাৰ্ণ, দলং/ৰেলৰে দলং আদি)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-১.৬: অসুৰক্ষিত পৰিস্থিতি বুজি পায় আৰু সহায় বিচাৰে	• চিনাকি আৰু অচিনাকি প্ৰাপ্তবয়স্কৰ মাজত পাৰ্থক্য ৰাখে	• সোধাত বিশ্বাসযোগ্য প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে অস্বস্তিৰ যোগাযোগ কৰে • অচিনাকি মানুহৰ পৰা খেলনা, চকলেট, টকা বা আন বস্তু গ্ৰহণ নকৰে	• নিৰাপদ আৰু অসুৰক্ষিত স্পৰ্শৰ মাজৰ পাৰ্থক্য বুজি পায় • অচিনাকি মানুহৰ পৰা দূৰত্ব বজাই ৰাখে • বিশ্বাসযোগ্য প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সৈতে নিজাবৰীয়াকৈ অস্বস্তিৰ যোগাযোগ কৰে
		নাই	নাই	• আঘাত হ'লে প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা সহায় বিচাৰে (যেনে, আঁঠু খোঁচৰি যোৱা, জ্বলা-পোৰা, বিদ্যুৎস্পৃষ্ট) • জৰুৰীকালীন অৱস্থাত সহায়ক হ'ব পৰা সমাজৰ লোকসকলক চিনাক্ত কৰে - চিকিৎসক, অগ্নিনিৰ্বাপক বাহিনীৰ লোক আদি
CG-২: শিশুৰ সংবেদনশীল ধাৰণাত চোকাতা গঢ় লৈ উঠে	C-২.১: আকৃতি, ৰং আৰু ইয়াৰ ছাঁৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে	• প্ৰাথমিক ৰং (ৰঙা, নীলা, হালধীয়া) আৰু ইয়াৰ পৰিৱেশৰ অন্যান্য সাধাৰণ ৰং (ক'লা, বগা, বাদামী) ৰ পাৰ্থক্য আৰু নামকৰণ কৰে।	• প্ৰাথমিক ৰং আৰু গৌণ ৰঙৰ ভিতৰত শ্বেডসমূহৰ পাৰ্থক্য কৰে (যেনে, পাতল নীলা, গাঢ় নীলা, পাতল সেউজীয়া, গাঢ় সেউজীয়া)	• দুটা ৰং মিহলি হ'লে ফলাফলৰ ৰং ভৱিষ্যদ্বাণী কৰাৰ চেষ্টা কৰা হয় (যেনে, নীলা আৰু হালধীয়াই সেউজীয়া কৰে, বা ৰঙা আৰু বগাই গোলাপী কৰে)
		• বস্তুবোৰক সিহঁতৰ ৰঙৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গোট কৰে (যেনে, সকলো ৰঙা বস্তু একেলগে)	• মাত্ৰাৰ দৈৰ্ঘ্য, প্ৰস্থ, উচ্চতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক গোট কৰে (যেনে, সকলো দীঘল বস্তু একেলগে)	• ৰং আৰু আকৃতিৰ দৃশ্যমান বৈশিষ্ট্যৰ সংমিশ্ৰণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক গোট কৰে (যেনে, সকলো ৰঙা ত্ৰিভুজ একেলগে, সকলো ডাঙৰ সেউজীয়া পাত একেলগে)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-২.২: চিহ্ন আৰু উপস্থাপনৰ বাবে দৃশ্যমান স্মৃতিশক্তি বিকশিত কৰে	• একে আৰ্হি আৰু অভিমুখীতা আৰু আকাৰৰ সৈতে দুটা দৃশ্যমান চিহ্নৰ মিল কৰে (যেনে, সৈতে মিলায়, ∞ৰ সৈতে মিলায় ∞)	• একে আৰ্হিৰ সৈতে কিন্তু বেলেগ অভিমুখীতা আৰু আকাৰৰ সৈতে দুটা দৃশ্যমান চিহ্নৰ মিল কৰে (যেনে, সৈতে মিলায়, ∞সৈতে মিল ৰাখে)	• মেমৰিৰ পৰা দৃশ্যমান চিহ্নসমূহ মনত পেলায় আৰু মিলায় (যেনে, কার্ড ব্যৱহাৰ কৰি মেমৰি খেল)
	C-২.৩: শব্দসমূহৰ পিচ, ভলিউম আৰু শব্দৰ আৰ্হিৰ দ্বাৰা ইয়াৰ পিচ, ভলিউম আৰু টেম্পোৰ দ্বাৰা পৃথক কৰে	• মানুহ, জীৱ-জন্তু, যান-বাহনৰ শব্দ, হাত চাপৰি, টেপৰ শব্দ, সামগ্ৰীৰ শব্দ ইত্যাদি হিচাপে পৰিৱেশত থকা শব্দৰ পার্থক্য কৰে	• চৰাই আৰু জীৱ-জন্তুৰ শব্দ, বাদ্যযন্ত্ৰ আৰু মানুহৰ কণ্ঠত উচ্চ স্বৰ আৰু নিম্ন স্বৰৰ মাজত পার্থক্য বিচাৰিব পাৰে।	• পিচত মধ্যম স্বৰ চিনিব পাৰে
		• উচ্চ আৰু কোমল শব্দৰ পার্থক্য কৰে	• ছন্দত লেহেমীয়া আৰু দ্ৰুত লয়ৰ মাজত পার্থক্য বিচাৰিব পাৰে।	• ভলিউম আৰু টেম্পোত মধ্যম পৰিসৰ চিনাক্ত কৰিব পাৰে।
	C-২.৪: একাধিক গোন্ধ আৰু সোৱাদৰ পার্থক্য কৰে	• ভাল আৰু বেয়া গোন্ধ (সুগন্ধি, ফুল, জাবৰ আদি) চিনাক্ত কৰে।	• ফুল, সুগন্ধি, খাদ্য সামগ্ৰী আদিৰ সুগন্ধি পৃথক কৰে	• বিপদৰ ইংগিত দিয়া গোন্ধবোৰ চিনি পায় (যেনে, ধোঁৱা, পচি যোৱা কণী)
		• মিঠা, নিমখীয়া, তিতা, টেঙা, আৰু গৰম (টেঙা) সোৱাদ চিনাক্ত কৰে	• বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্যৰ পৰা বিভিন্ন ৰুচি আৰু টেক্সচাৰ অন্বেষণ কৰে	নহয়
	C-২.৫: স্পর্শৰ অর্থত বৈষম্য বিকশিত কৰে	• কঠিন আৰু কোমল, গৰম আৰু ঠাণ্ডা, ৰুক্ষ আৰু মসৃণ পৃষ্ঠৰ পার্থক্য কৰে	• কঠিন আৰু কোমল, গৰম আৰু ঠাণ্ডা, ৰুক্ষ আৰু মসৃণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি দুটা বস্তুৰ তুলনা কৰে	• কঠিন আৰু কোমল, গৰম আৰু ঠাণ্ডা, ৰুক্ষ আৰু মসৃণ সঠিক শব্দভাণ্ডাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৩-৫টা বস্তু ক্ৰমিক কৰে (আটাইতকৈ মসৃণ, মসৃণ, কঠিন, কঠিন, আটাইতকৈ কঠিন)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-২.৬: অভিজ্ঞতাৰ প্রতি সামগ্রিক সজাগতা লাভ কৰিবলৈ সংবেদনশীল ধাৰণাসমূহক একত্রিত কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• জোৰেৰে উশাহ উৰুৱাই দিয়ে	• পোহৰ বস্তু (যেনে, কাগজ) বোৱা কৰে	• ছন্দময়ভাৱে উশাহ লয় আৰু উশাহ লয়
		নহয়	• কম সময়ৰ বাবে বহি থাকে বা থিয় হৈ থাকে	• থিয় হৈ বহি থাকে আৰু অলপ সময়ৰ বাবে তেওঁলোকৰ উশাহ-নিশাহৰ প্রতি মনোযোগ দিয়ে
CG-৩: শিশুৱে ফিট আৰু নমনীয় শৰীৰ গঢ়ি তোলে	C-৩.১: বিভিন্ন কার্য্যকলাপত সংবেদনশীল উপলব্ধি আৰু শৰীৰৰ গতিবিধিৰ মাজত সমন্বয় দেখুৱায়	• অতি মৌলিক নিয়ন্ত্রণৰ সৈতে বল ধৰিবলৈ, নিক্ষেপ কৰিবলৈ আৰু লাথি মাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• ডাঙৰ বল ধৰি, ভাল জোৰেৰে বল আগলৈ নিক্ষেপ আৰু লাথি মাৰে • কম দূৰত্বৰ ভিতৰত নিক্ষেপ নিক্ষেপ কৰাত কিছু সঠিকতা দেখুৱায়	• বিভিন্ন আকাৰৰ বল ব্যৱহাৰ কৰি ধৰা, নিক্ষেপ কৰা, আৰু কিক কৰা উন্নত কৰে
	C-৩.২: বিভিন্ন শাৰীৰিক কার্য্যকলাপত ভাৰসাম্য, সমন্বয় আৰু নমনীয়তা দেখুৱায়	• সমর্থন/সহায়ৰ সৈতে এ ভৰিৰে থিয় হয়	• সমর্থন নোহোৱাকৈ এটা ভৰিৰে বেছি সময় থিয় হৈ থাকে • ৪-৫ খোজ হপ কৰে	• ১০-১৫ খোজ হপ কৰে
		• কম সময়ৰ বাবে এখন ভৰিৰ ওপৰত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে	• বিভিন্ন পৃষ্ঠত ভাৰসাম্য (যেনে, ইটা, জখলা)	• মূৰ/হাতত বস্তুৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে (যেনে, মূৰত কিতাপ লৈ খোজ কঢ়া) • শৰীৰৰ ভাৰসাম্য ভাল দেখুৱায় (যেনে, সমর্থন অবিহনে চাইকেল চলায়)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-৩.৩: তেওঁলোকৰ হাত আৰু আঙুলিৰে কাম কৰাত নিখুঁততা আৰু নিয়ন্ত্রণ দেখুৱায়	• সৰল কার্য্যকলাপত (যেনে, স্ক্রিবলিং, কাগজ ফালি পেলোৱা, পেষ্ট কৰা, মুক্ত হাতৰ ৰং কৰা, মাটিৰ কাম) সূক্ষ্ম চলন-ফুৰণ দক্ষতা, চকু-হাতৰ সমন্বয় আৰু পেশীৰ শক্তি প্রদর্শন কৰে।	• মধ্যমীয়া নিখুঁততাৰ সৈতে মিহি-মটৰ, চকুৰ হাতৰ সমন্বয়ৰ প্রয়োজন হোৱা কামৰ বাবে মটৰ নিয়ন্ত্রণ প্রদর্শন কৰে (যেনে, ডাঙৰ আকৃতি কাটি, ডাঙৰ গুটি থ্রেড কৰা, বুটাম লগোৱা, বটলৰ টুপি স্ক্রু কৰা/ আনস্ক্রু কৰা, ক্রেয়নৰ সৈতে অংকন কৰা)	• কিছু সহায়ৰ সৈতে অধিক নিখুঁততাৰ প্রয়োজন হোৱা কার্য্যকলাপত কাম কৰিবলৈ মিহি মটৰ পেশীৰ সমন্বিত গতি ব্যৱহাৰ কৰে (যেনে, পেঞ্চিল অংকন কৰা, পোন বা বক্র ৰেখাত কাটিব পৰা, সৰু সৰু গুটিত সূতা লগোৱা, আখৰ পাঠ্য লিখা, ফুলৰ ডোঙা বান্ধি দিয়া, বন্ধ আকৃতিৰ ভিতৰত ৰং কৰা

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		অধিক উদাহৰণ • এহাতেৰে কাঁচ ধৰি ৰাখে • বুঢ়া আঙুলি আৰু আঙুলিৰে ক্রেয়ন ধৰি ৰাখে • স্বতঃস্ফূর্ত অংকনত জড়িত: স্ক্রিবল, কিছুমান হাতৰ কব্জিৰ ক্রিয়াৰ সৈতে ৰং কৰা • মাটি গুটিয়াই বল বা কুটিল কৃমি হয় • তৰল পদার্থ কম ছিটিকি পৰাৰ সৈতে চামুচ ধৰি ৰাখে • কাগজৰ এটা স্তৰৰ ভাঁজ সহজ কৰে • গুটিৰ ডোঙা বান্ধিবলৈ, ফুটাত সৰু বস্তু ফিট কৰিবলৈ, ডাঙৰ বুটাম বান্ধিবলৈ, মূক কেঁচিৰে কাগজ কাটিবলৈ, সৰু সৰু টুকুৰা পেষ্ট কৰিবলৈ সমন্বিত গতি ব্যৱহাৰ কৰে	অধিক উদাহৰণ • সহায় অবিহনে নিজকে খাদ্য পৰিবেশন কৰে। • খাদ্য খোৱাৰ সময়ত চামুচ সঠিকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰে। • বিভিন্ন অংকন আৰু শিল্প সামগ্রী (ক্রেয়ন, ব্রাছ, আঙুলিৰ ৰং আদি) ব্যৱহাৰ কৰে। • ব্লকৰ কিতাপত দেখুওৱা আকৃতিসমূহ কপি কৰে • সৰলৰেখা বা বক্র ৰেখাত কাটিব • ৰেখাৰ কাষেৰে কাটি, ঢালি দিয়া, বুটাম লগোৱা, ডাঙৰ জিপাৰ ব্যৱহাৰ কৰা আদি জটিল কামবোৰ সম্পূর্ণ কৰিবলৈ সমন্বিত গতিৰ ব্যৱহাৰ কৰে • সৰু ব্লকৰ টাৱাৰ নির্মাণ কৰে (৮-১০ ব্লক) • ষ্ট্রিঙিং বর্ডক ষ্ট্রিং কৰে, গোটেই ফুলবোৰ ষ্ট্রিং কৰে (এটা আৰ্হি অনুসৰণ নকৰিবও পাৰে) • স্বতন্ত্রভাৱে বস্তু নির্মাণৰ বাবে দুয়োখন হাত ব্যৱহাৰ কৰে • চিনিব পৰা কিছুমান আখৰ বা সংখ্যা লিখে • অংকন আৰু লিখাৰ বাবে এটা হাত ধাৰাবাহিকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰে	
	C-৩.৪: কঢ়িয়াই নিয়া, খোজ কঢ়া আৰু দৌৰাত শক্তি আৰু সহনশীলতা দেখুৱায়	• সৰলৰেখাত খোজ কাঢ়ে • পিছলৈ খোজ কাঢ়িব পৰা • ভৰিৰ টিপত খোজ কঢ়া (৬+ খোজ) • খোজ কাঢ়ে, আৰু আৰামত দিশ আৰু গতি সলনি কৰি সহজে দৌৰে	• সহজে পোন আৰু বক্র ৰেখা/ জিগজেগত খোজ কাঢ়ে • ভাৰসাম্যৰ সৈতে ৬ ইঞ্চি বহল বীমত খোজ কাঢ়ে • চিৰিৰে ওপৰলৈ নামি যায়, সহজে পর্যায়ক্রমে ভৰিৰে • সুৰংগ আদিৰ ভিতৰত খোজ কাঢ়ি যায়।	• সহজে খোজ কঢ়া আৰু দৌৰা, শৰীৰৰ গতিবিধিৰ সমন্বয় সামঞ্জস্যপূর্ণ • ভৰিৰ আঙুলিত হাত দুখন মূৰৰ ওপৰত ধৰি (যেনে, তদাসন) ১০ মিটাৰ খোজ কাঢ়িব লাগে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		• ঠাইত জপিয়াই, এটা চুটি বাধাৰ ওপৰেৰে জপিয়াই • ভৰিৰ ওপৰত জাম্প (উচ্চতা ২½-৩ ফুট)	• দুয়োখন ভৰিৰে আৰু চুটি বস্তুৰ ওপৰেৰে জপিয়াই পৰে, কম সমৰ্থন নোহোৱাকৈ/ কম সমৰ্থন থকা	• যুক্তিসংগত উচ্চতাৰ পৰা সহজে জঁপিয়াই পৰা (যেনে, ২ বা ৩ টা খোজ, ৩ ফুট উচ্চতাৰ বেঞ্চ)
		• সৰল ওজন কঢ়িয়াই লৈ ফুৰে আৰু তাৰ লগত গতি কৰে (যেনে, বালিৰ সৰু মগ এটা এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ কঢ়িয়াই লৈ ফুৰে)	• বৃহৎ পেশীৰ গোটৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰয়োজন হোৱা কামৰ বাবে নিজৰ শক্তি প্ৰয়োগ কৰিবলৈ ইচ্ছুকতা দেখুৱায় (যেনে, শ্ৰেণীকোঠাত সৰু আচবাব স্থানান্তৰ কৰাত সহায় কৰে)	• খেলাৰ পৰিস্থিতিত শক্তিৰ প্ৰয়োজন হোৱা কামসমূহ সম্পন্ন কৰাত আৰাম দেখুৱায় (যেনে, টাগ অৰ ৰাৰ খেলা)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-৪: শিশুৱে আৱেগিক বুদ্ধিমত্তা গঢ়ি তোলে	C-৪.১: এটা পৰিয়াল আৰু সম্প্রদায়ৰ অন্তর্গত ব্যক্তি হিচাপে 'আত্মা'ক স্বীকৃতি দিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• এজন অনন্য ব্যক্তি হিচাপে আত্মৰ প্রতি সজাগতা প্রদর্শন কৰে (যেনে, প্রিয় চার্ট বা বেগ বা বস্তুক বুজায়)	• পৰিয়াল, চুবুৰী, বিদ্যালয়, চহৰৰ সদস্য হিচাপে নিজকে চিনাক্ত কৰে, বিভিন্ন মানুহে বিভিন্ন ভূমিকা পালন কৰে	
		• নিজৰ প্রথম আৰু পৰিয়ালৰ (শেষ) নাম কয়	• অন্য চিনাক্তকৰণ তথ্য ভাগ-বতৰা কৰে (যেনে পিতৃ-মাতৃৰ নাম)	• ব্যক্তিগত চিনাক্তকৰণ তথ্য যেনে ঘৰৰ ঠিকনা, পৰিয়ালৰ সদস্যৰ সবিশেষ, বিদ্যালয় আদি ভাগ-বতৰা কৰে
	C-৪.২: বিভিন্ন আৱেগক চিনি পায় আৰু সেইবোৰক উপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্রণ কৰাৰ ইচ্ছাকৃত প্রচেষ্টা চলায়	• তেওঁলোকৰ ইচ্ছা আৰু অনুভৱ চিনাক্ত কৰে (যেনে, আজি ৰং কৰিব নিবিচাৰো, বাহিৰলৈ ওলাই যাব বিচাৰো) • সহজ আৱেগ (ভয়, আনন্দ, দুখ) চিনি পায়।	• আৱেগক শব্দ আৰু মুখৰ অভিব্যক্তিৰ সৈতে জড়িত কৰে • মৌখিক আৰু অমৌখিক ধৰণৰ দ্বাৰা আৱেগ প্রকাশ কৰে (যেনে, ইংগিত, অংকন)	• তেওঁলোকৰ অনুভৱ আৰু তেওঁলোকৰ কাৰণৰ বর্ণনা কৰে (যেনে, তেওঁ মোৰ ব্লক টাৱাৰ ভাঙি দিয়াৰ বাবে মই খং কৰিছো) • আনৰ (সমনীয়া আৰু চিনাকি প্রাপ্তবয়স্ক) তেওঁলোকৰ অনুভৱ/ আৱেগ ভাগ-বতৰা কৰে
		নহয়	নহয়	• নিজকে শান্ত হোৱাত সহায় কৰিবলৈ বিচলিত/ খং উঠিলে কার্য্যকলাপ সলনি কৰিবলৈ সন্মত হয়
	C-৪.৩: আন শিশু আৰু প্রাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামদায়কভাৱে যোগাযোগ কৰে	• পৰিয়ালৰ ঘনিষ্ঠ সদস্য/বিশেষ প্রাপ্তবয়স্কক চিনাক্ত/নাম দিয়া • চিনাকি প্রাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামত যোগাযোগ কৰে		• কম চিনাকি প্রাপ্তবয়স্কৰ সৈতে আৰামত যোগাযোগ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে
		• পিতৃ-মাতৃ বা চিনাকি প্রাপ্তবয়স্কৰ অবিহনে শ্রেণীকোঠাত থাকি আৰাম প্রদর্শন কৰে	• চিনাকি শিশুৰ সৈতে খেলিবলৈ স্বতঃস্ফূর্ততা আৰু পছন্দ প্রদর্শন কৰে, খেলি থকা শিশুৰ এটা দলত যোগদান কৰে, প্রয়োজন হ'লে প্রাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত	• আন শিশুৰ সৈতে খেলা আৰু কাম কৰাৰ কৌশল প্রদর্শন কৰে (যেনে, তেওঁলোকক খেলত যোগদান কৰিবলৈ আমন্ত্রণ জনায়, পাৰস্পৰিক নিয়ম, আলোচনা, খেলাৰ বাবে ভূমিকা গ্রহণ কৰে)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		নহয়	নহয়	• সমনীয়াৰ সৈতে খেলিবলৈ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা স্বেচ্ছাই পৃথক হয়, বেছিভাগ সময়তে
		নহয়	নহয়	• অন্ততঃ এটা সন্তানৰ সৈতে ঘনিষ্ঠ বন্ধুত্ব গঢ়ি তোলে আৰু বজাই ৰাখে • চিনাকি প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰা সহায় বিচাৰে
	C-৪.৪: আন শিশুৰ সৈতে সহযোগিতামূলক আচৰণ দেখুৱায়	• আন শিশুৰ লগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে	• আন শিশুৰ সৈতে খেলি ভাল পায়	• আন শিশুৰ সৈতে খেলা আৰম্ভ কৰে আৰু পৰিকল্পনা কৰে (যেনে, কি, কেনেকৈ, কেতিয়া খেলিব)
	C-৪.৫: শ্ৰেণীকোঠা আৰু বিদ্যালয়ত সামাজিক নীতি-নিয়মসমূহ বুজি পায় আৰু ইতিবাচকভাৱে সঁহাৰি জনায়	• দৈনন্দিন কাম-কাজত অংশগ্ৰহণ কৰে	• আন শিশুৰ সৈতে দৈনন্দিন কাম-কাজ উপভোগ কৰে	• দৈনন্দিন কাম-কাজত স্বাধীনতা প্ৰদৰ্শন কৰে • নিজৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰাৰ দায়িত্ব লয় • অস্বস্তি ভাগ কৰে আৰু প্ৰয়োজন হ'লে সহায় বিচাৰে
		শিক্ষকৰ সহায়ত সহজ নিৰ্দেশনা মানি চলে	• তেওঁলোকৰ পাললৈ অপেক্ষা কৰে • চুটি সহজ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে	• প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সোঁৱৰাই নিদিয়াকৈ স্কুলত সহজ নিয়ম মানি চলে
	C-৪.৬: আৰ্তজনৰ সময়ত আনৰ প্ৰতি (জীৱ-জন্তু, উদ্ভিদকে ধৰি) দয়া আৰু সহায় প্ৰদৰ্শন কৰে	নহয়	আন শিশু আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ প্ৰতি মৰম প্ৰকাশ কৰে	• সামগ্ৰী চম্ভালিবলৈ যত্ন দেখুৱায়
	C-৪.৭: আন শিশুৰ বিভিন্ন চিন্তা, পছন্দ আৰু আৱেগিক প্ৰয়োজনীয়তা বুজি পায় আৰু ইতিবাচকভাৱে সঁহাৰি জনায়	নহয়	পটভূমি বা ক্ষমতা নিৰ্বিশেষে সকলো শিশুৰ সৈতে খেলে আৰু যোগাযোগ কৰে	• শিশুৰ মাজত সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য লক্ষ্য কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে (যেনে, উচ্চতা, লিংগ, ছালৰ ৰং, কথা কোৱাৰ ধৰণ , খাদ্য গ্ৰহণৰ পছন্দ)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-৫: শিশুসকলে উৎপাদনশীল কাম আৰু সেৱা বা 'সেৱা'ৰ প্ৰতি ইতিবাচক মনোভাৱ গঢ়ি তোলে।	C-৫.১: আনক সহায় কৰাৰ দিশত বয়স অনুসৰি শাৰীৰিক কামত ইচ্ছা আৰু অংশগ্ৰহণ প্ৰদৰ্শন কৰে	• ব্যৱহাৰৰ পিছত সামগ্ৰী আৰু খেলনাসমূহ পুনৰ নিজৰ উপযুক্ত স্থানত ৰাখে	• শিক্ষকক সহায় কৰে আৰু শ্ৰেণীকোঠা সংগঠিত কৰে	• নিজৰ প্লেট বা টিফিন পৰিষ্কাৰ কৰে খাদ্য খোৱাৰ পিছত • ঘৰত আৰু/বা স্কুলত উপযুক্ত কাম (যেনে, খেলনা ৰখা, গছ-গছনি পানী দিয়া)
CG-৬: শিশুৱে নিজৰ চৌপাশৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ প্ৰতি ইতিবাচক দৃষ্টিভংগী গঢ়ি তোলে	C-৬.১: সকলো জীৱৰ সৈতে জড়িত হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত যত্ন আৰু আনন্দ দেখুৱায়	• উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী পৰ্যবেক্ষণত কৌতুহল দেখুৱায়	• উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ অপ্ৰয়োজনীয় ক্ষতি নকৰে	• স্থানীয় পৰিৱেশত উদ্ভিদ আৰু জীৱ-জন্তুৰ সৈতে জড়িত হৈ আনন্দ দেখুৱায় • প্ৰকৃতিৰ সৈতে শাৰীৰিকভাৱে জড়িত হোৱাত কোনো অস্বস্তি দেখা নাযায় (যেনে, বাগিচা বা উদ্যানত)

৯.২.৩ জ্ঞানমূলক বিকাশ

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-৭: শিশুৱে পর্যবেক্ষণ আৰু যুক্তিসংগত চিন্তাৰ জৰিয়তে চাৰিওফালৰ জগতখনৰ অর্থ বুজি পায়	C-৭.১: বিভিন্ন শ্রেণীৰ বস্তু আৰু ইয়াৰ মাজৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজি পায়	• সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৱ-জন্তু, চৰাই, পৰিঘটনা আদিক সহায় সহযোগিতাৰে চিনাক্ত কৰি নামকৰণ কৰে	• সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৱ-জন্তু, চৰাই, পৰিঘটনা আদি নিজাববীয়াকৈ চিনাক্ত কৰি বর্ণনা কৰে	• লক্ষ্য কৰে আৰু বর্ণনা কৰে সাধাৰণ বস্তু, মানুহ, ছবি, জীৱ-জন্তু, চৰাইৰ সাধাৰণ বিৱৰণ আৰু ছবি/মডেলত (যেনে, ঘৰৰ ডাঙৰ দুৱাৰ)
		• চিনাকি বস্তুৰ চিনাকি ছবিৰ হেৰাই যোৱা অংশটো চিনাক্ত কৰে	• চিনাকি বস্তুৰ ছবি এখনৰ ৩-৫টা হেৰাই যোৱা অংশ চিনাক্ত কৰে	• ৪-৬ চিনাক্ত কৰে চিনাকি বস্তুৰ ছবিৰ হেৰাই যোৱা অংশ
		• শ্রেণীসমূহৰ ভিতৰত স্তৰভিত্তিক সম্পর্কসমূহ চিনাক্ত কৰে (যেনে, প্রাণী আৰু ইয়াৰ সৰুবোৰ) • শ্রেণীৰ ভিতৰত আৰু মাজত তুলনা কৰে • বস্তু প্রতিস্থাপন ব্যৱহাৰ কৰি খেলে (যেনে, কলক টেলিফোন হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে) • বস্তু আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ মাজত সংযোগ স্থাপন কৰে (যেনে, চামুচ খাবলৈ, বাল্টি গা ধোৱাৰ বাবে, মেকানিক গেৰেজলৈ যিদৰে চিকিৎসকে চিকিৎসালয়লৈ যায়)		
	C-৭.২: সৰল অনুমান গঠন কৰি প্রকৃতিত কাৰণ আৰু প্রভাৱৰ সম্পর্ক পর্যবেক্ষণ আৰু বুজা আৰু তেওঁলোকৰ অনুমান ব্যাখ্যা কৰিবলৈ পর্যবেক্ষণ ব্যৱহাৰ কৰে	নাই	নাই	• এটা বস্তুৰ আন এটা বস্তুৰ ওপৰত প্রভাৱ চিনি পায় (যেনে, পানীত নিমখ দিলে ই দ্রৱীভূত হ'ব, ৰ'দত বৰফ দিলে গলি যাব) • বস্তুৰ ওপৰত সৰল কার্য্যৰ প্রভাৱ ব্যাখ্যা কৰে (যেনে, মই বলটো যিমানেই কঠিনভাৱে লাথি মাৰিম সিমানেই আগলৈ যায়) • কাৰণগত সংযোগ স্থাপন কৰে (যেনে, আব্দুল অসুস্থ হোৱাৰ বাবে স্কুললৈ অহা নাছিল, বৰষুণ নপৰা বাবে গছজোপা মৰিছিল)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
				• কাৰণগত সম্পৰ্কৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ভৱিষ্যদ্বাণী কৰে (যেনে, আকাশত যদি বগা ডাৱৰ থাকে তেন্তে বৰষুণ নহ'ব)
		• পৰ্যবেক্ষণৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ধাৰণা ব্যৱহাৰ কৰে (যেনে, খাদ্য খোৱাৰ আগতে গৰম খাদ্যত উৰুৱাই দিয়া প্ৰাপ্তবয়স্কৰ অনুকৰণ কৰে)	• নতুন প্ৰসংগত জনা তথ্য প্ৰয়োগ কৰে (যেনে, গল্পৰ কিতাপত দেখাৰ দৰে ব্লকৰ পৰা এটা দুৰ্গ নিৰ্মাণ কৰে)	• সাধাৰণীকৰণ পৰ্যবেক্ষণ আৰু গঠন কৰে (যেনে, ৰোল হোৱা বস্তুবোৰ লক্ষ্য কৰক - টায়াৰ, বেংগল, "ঘূৰণীয়া" আকৃতিৰ)
		• দিন আৰু ৰাতিৰ মাজত পাৰ্থক্য ৰাখে	• গ্ৰীষ্ম আৰু শীতকাল চিনাক্ত কৰে • আকাশত থকা বস্তুৰ নাম (সূৰ্য্য, চন্দ্ৰ, তৰা, ডাৱৰ)	• গ্ৰীষ্ম আৰু শীতকালৰ বাবে কাপোৰ আৰু খাদ্যৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰে • আজি আৰু ৰাতি সূৰ্য্য উদয় আৰু সূৰ্যাস্তৰ সংযোগ ঘটায়
		• বাছনি কৰে আৰু পছন্দ প্ৰকাশ কৰে	• নিজৰ পছন্দ, আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে আৰু বাছনি কৰে	• দায়িত্ব লয় আৰু নিজৰ পছন্দ আৰু আগ্ৰহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বাছনি কৰে
		নাই	• শিক্ষক আৰু সমনীয়াৰ সহযোগত ভৌতিক পৰিৱেশৰ পৰিঘটনা আৰু পৰিঘটনা সম্পৰ্কে সহজ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ে	• অনুসন্ধান কৰিব পৰা প্ৰাকৃতিক পৰিঘটনাৰ সৈতে জড়িত প্ৰশ্নৰ উত্তৰ উলিয়াবলৈ সমনীয়াৰ সৈতে সহযোগিতা কৰে (যেনে, কি ভাঁহি থাকে আৰু ডুব যায়, চুম্বকে কোনবোৰ বস্তু আকৰ্ষণ কৰে)
		• নিজৰ কাৰ্য্য/ আচৰণৰ প্ৰভাৱ আনৰ ওপৰত ব্যাখ্যা কৰে (যেনে, কুকুৰ এটাক শিলেৰে আঘাত কৰিলে অসহায় জীৱ এটাই আঘাত পায়, নল বন্ধ নকৰিলে পানী অপচয় হয়)	• উদ্ভিদ, চৰাই আৰু জীৱ-জন্তুৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত মতামত প্ৰকাশ কৰে	• ভাগ কৰা প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰে (যেনে, পানী আমি, চৰাই, উদ্ভিদে ব্যৱহাৰ কৰে)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-৭.৩: দৈনন্দিন জীৱনৰ পৰিস্থিতিত আৰু শিক্ষণৰ বাবে উপযুক্ত সঁজুলি আৰু প্ৰযুক্তি ব্যৱহাৰ কৰে	• অংকন/ৰঙৰ বাবে সৰল সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰাত নিপুণতা দেখুৱায়	• খেলি থকাৰ সময়ত সৰল সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰাৰ প্ৰৱণতা দেখুৱায় • ডিজিটেল দৃশ্য-শ্ৰাব্য সামগ্ৰীৰ সৈতে যোগাযোগ কৰাৰ সময়ত মনোযোগ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ দেখুৱায়	• ভূমিৰ কাম কৰাৰ সময়ত বা কলা/শিল্পত উপযুক্ত কামৰ বাবে উপযুক্ত সঁজুলি বাছি লয় • শিক্ষকৰ সহায়ত স্মাৰ্টফোন/টেবলেটৰ দৰে ডিজিটেল প্ৰযুক্তিৰ সৈতে জড়িত হয়
CG-৮: শিশুৱে গাণিতিক বুজাবুজি আৰু পৰিমাণ, আকৃতি আৰু জোখৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখনক চিনি পোৱাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলে	C-৮.১: এটাতকৈ অধিক বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক গোট আৰু উপ-গোটত সজায়	• আকাৰ, দৈর্ঘ্য, উচ্চতা, আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক ২টা গোটত সজায় (ডাঙৰ-সৰু, দীঘল -চুটি	• আকাৰ, দৈর্ঘ্য, উচ্চতা, আৰু ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক ৩ টা গোটত সজায় (সৰু আকাৰৰ ডাঙৰ আকাৰৰ - ডাঙৰ আকাৰৰ)	• বস্তুসমূহক সিহঁতে চিনাক্ত কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গোটসমূহত সজায়
	C-৮.২: ইয়াৰ চৌপাশ, আকৃতি আৰু সংখ্যাৰ সৰল আৰ্হিসমূহ চিনাক্ত আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰে	• যোৰকৈ আৰ্হিবোৰ চিনাক্ত আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰে - বস্তু, ছবি, আকৃতি (পাত, ফুল, পাত, ফুল, A BAB A ত আবাবাবব নমুনা) • শব্দৰ আৰ্হি (দা-মা-গা, দা-মা-গা আদি) চিনি পায় আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰে। • গতিবিধিৰ আৰ্হি চিনাক্ত আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰে (হপ-ষ্টেণ্ড, হপ-ষ্টেণ্ড)	• এটা পুনৰাবৃত্তিমূলক আৰ্হিৰ একক চিনাক্ত কৰে, আৰু ৩ৰ পৰা ৪টা বস্তু/ চিত্ৰ/ আকৃতিৰ পুনৰাবৃত্তি ABC (পেনবুক -পেঞ্চিল; ABC | ABC | ABC| আৰ্হিত পেন-বুকপেঞ্চিল)ৰ আৰ্হি সম্প্ৰসাৰিত কৰে এবিচি | নমুনা • ক্ৰিয়া/ধ্বনিৰ আৰ্হি চিনাক্ত, পুনৰাবৃত্তি আৰু সম্প্ৰসাৰণ • ৩টা ভিন্ন শৰীৰৰ গতিবিধিৰ আৰ্হি স্পষ্টভাৱে চিনাক্ত আৰু পুনৰাবৃত্তি কৰে	• ৰং, আকৃতি, আকাৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্য ভিত্তিক নতুন আৰ্হি সৃষ্টি কৰে • আৰ্হিৰ নিয়ম বৰ্ণনা কৰে আৰু বিভিন্ন বস্তুত নতুন আৰ্হি সৃষ্টি কৰে (ডাল ডাল, ফুলৰ সৈতে মণ্ডল সৃষ্টি কৰা)

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-৮.৩: আগলৈ আৰু পিছলৈ উভয়তে ৯ লৈকে গণনা কৰে	• প্রসংগৰ সৈতে সঠিক ক্রমত/ক্রমত ৫ লৈকে সংখ্যাৰ নাম মৌখিকভাৱে কয়/গায় • ৩ লৈকে সংখ্যাৰ নাম আৰু বস্তুৰ মাজত এটাৰ পৰা এটাৰ মিল ব্যৱহাৰ কৰি গণনা কৰাৰ সময়ত প্রাপ্তবয়স্কসকলক অনুকৰণ কৰে • ৩ লৈকে বস্তু গণনা কৰে আৰু ৩ লৈকে কার্ডিনেলিটিৰ বুজাবুজি বিকাশ কৰে (যেনে, এটা গোটত ৩টা বস্তু গণনা কৰে আৰু সেইবোৰ ৩ বুলি কয়) • দিয়া মেনিপুলেটিভ বা বস্তু গণনা কৰে আৰু ৫টালৈকে বস্তু তুলি ল'ব পাৰে আৰু দিব পাৰে • দুটা গোটৰ মাজত পৰিমাণ তুলনা কৰে আৰু ৩টা বস্তুলৈকে একে বা তাতকৈ অধিক হয় নে নহয় সেইটো পৃথক কৰিব পাৰে • ২ বা ৩টা বস্তুৰ সংগ্রহৰ গণনা নিমিষতে চিনাক্ত কৰে	• ১০ লৈকে সঠিক ক্রমত সংখ্যাৰ নাম কয়/গায়। আৰু ৫ লৈকে সংখ্যাৰ শব্দ আৰু বস্তুৰ সৈতে এটাৰ পৰা এটাকৈ চিঠিপত্র ৰাখে • কার্ডিনেলিটিৰ বুজাবুজিৰে বস্তু গণনা কৰে (ছেটৰ পৰিমাণ চিনাক্ত কৰি) ৫ লৈকে • সংখ্যাবোধৰ বুজাবুজি প্রদর্শন কৰে (যেনে, ৫টা ৫টা ভিন্ন বস্তু হ'ব পাৰে - ৫টা মানুহ, ৫টা কিতাপ, ৫টা পেঞ্চিল) • কংক্রিট, বিচ্ছিন্ন বস্তু, আৰু বিমূর্ত বস্তু ৫ লৈকে গণনা কৰাৰ সাৱলীলতা প্রদর্শন কৰে (যেনে, ৫ টা খোজ, ৫ টা হাত চাপৰি) • সঠিক ক্রমত মেমৰিৰ পৰা ১০ লৈকে আগলৈ গণনা কৰে • ২০ লৈকে গণনা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে • ৪টা বস্তুৰ সংকলনৰ গণনা তৎক্ষণাত চিনাক্ত কৰে (যেনে, গণনা নকৰাকৈ ৪টা বিস্কুট, চকলেট, বা ব্লক চিনি পায়)	• ১০ লৈকে সঠিক ক্রমত সংখ্যাৰ নাম কয়/গায় আৰু ১০ লৈকে শব্দ গণনা আৰু বস্তু গণনাৰ সৈতে এটাৰ পৰা এটাকৈ চিঠিপত্র ৰাখে • ১০ লৈকে কার্ডিনেলিটিৰ বুজাবুজিৰে বস্তু সঠিকভাৱে গণনা কৰে • কোনো এটা গোটত যিকোনো ক্রমত বস্তু সঠিকভাৱে গণনা কৰে আৰু বুজি পায় যে বস্তুবোৰ গণনা কৰা ক্রমত নির্বিশেষে পৰিমাণ একেই থাকে, (যেনে, এমুঠিমান গুটি দিলে শিশুৱে যিকোনো ক্রমত গণনা কৰিব পাৰে আৰু পৰিমাণ সঠিকভাৱে ক'ব পাৰে) • এটা গোটত থকা বস্তুবোৰ হ্রাস কৰি (পিছলৈ গণনা) কৰি ০ ৰ ধাৰণাটো এটা সংখ্যা হিচাপে বুজি পায় (যেনে, ৩ টা গুটিৰ পিছলৈ গণনা, ১ ৰ পিছত কি বাকী আছে?) • সংখ্যাটোক মুদ্রা মূল্য আৰু অৱস্থান মূল্য (সাধাৰণতা) হিচাপে বুজাটো প্রদর্শন কৰে। আৰু বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ বস্তু এটাৰ ক্রমিক অৱস্থান বিপৰীতভাৱে • ৬টা বস্তুৰ সংগ্রহৰ গণনা তৎক্ষণাত চিনাক্ত কৰে (যেনে, গণনা নকৰাকৈ ৬টা বিস্কুট, চকলেট, বা ব্লক চিনি পায়)
	C-৮.৪: ৯ লৈকে সংখ্যাবোৰক আৰোহী আৰু অৱনমিত ক্রমত সজোৱা হয়	• ব্যৱস্থা কৰে চিনাকি ঘটনা/ইভেন্ট/ বস্তু এটা ক্রমত (যেনে, দৈনন্দিন ৰুটিন, কাহিনী, আকৃতি, আকাৰ - ২ ৰ পৰা ৩)	• ৩ স্তৰ পর্যন্ত আকাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তুসমূহক ক্রমত সাজি লয় আৰু তেওঁলোকৰ স্তৰসমূহ মৌখিক কৰে (বৃহৎ-সৰু-সৰু; দীঘল - চুটি - চুটি, ওখ -চুটি - চুটি)	• আকাৰ/দৈর্ঘ্য/ ওজনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ৫টালৈকে বস্তু বৃদ্ধি বা হ্রাস ক্রমত সাজি লয়

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-৮.৫: দশমিক স্থান মূল্য ব্যৱস্থাৰ বুজাবুজিৰে ৯৯ পৰ্যন্ত পৰিমাণ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ সংখ্যা চিনাক্ত আৰু ব্যৱহাৰ কৰে	• ৩ লৈকে দুটা সংখ্যা (মৌখিকভাৱে) তুলনা কৰে আৰু কম আৰু বেছিৰ দৰে শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	• ৫ লৈকে সংখ্যা চিনাক্ত কৰে • ৫ লৈকে দুটা সংখ্যা তুলনা কৰে আৰু অধিকতকৈ, কমৰ দৰে শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	• ৯ লৈকে ভাৰতীয় সংখ্যা চিনাক্ত কৰে • ৯ লৈকে সংখ্যাবোৰ আৰামত লিখে • ৯ লৈকে দুটা সংখ্যা তুলনা কৰে আৰু অধিকতকৈ, কমৰ দৰে শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে
	C-৮.৬: ৰচনা আৰু বিয়োজনৰ নমনীয় কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি ২ সংখ্যাৰ সংখ্যাৰ যোগ আৰু বিয়োগ সাৱলীলভাৱে সম্পন্ন কৰে	• মৌখিক উত্তৰ দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে গোট আৰু গোট আঁতৰাই অতি সৰু সংগ্ৰহ (মুঠ ৩ টালৈকে) লৈ যায়/থোৱা হয়	• ৫টা বস্তুলৈকে দুটা গোট একত্ৰিত কৰে আৰু পুনৰ গণনা কৰে। (যেনে, মোৰ লগত ২টা আৰু ভনীয়েকৰ লগত ৩টা চকলেট আছে, সেইবোৰ একেলগে ৰাখি গণনা কৰি কওক মোৰ মুঠতে কিমান আছে) • এটা সংগ্ৰহৰ পৰা ৫টালৈকে বস্তু উলিয়াই পুনৰ গণনা কৰে	• ৯টা বস্তুলৈকে দুটা গোট একত্ৰিত কৰে আৰু পুনৰ গণনা কৰে। (যেনে, মোৰ লগত ৫টা আৰু ভনীয়েকৰ লগত ৩টা চকলেট আছে, সেইবোৰ একেলগে ৰাখি গণনা কৰি কওক মোৰ মুঠতে কিমান আছে) • এটা সংগ্ৰহৰ পৰা ৯টালৈকে বস্তু উলিয়াই পুনৰ গণনা কৰে
	C-৮.৭: গুণনক ৰাৰম্বাৰ যোগ আৰু বিভাজনক সমান অংশীদাৰিত্ব হিচাপে স্বীকৃতি দিয়ে	নহয়	নহয়	• বস্তুৰ সৰু সৰু গোট বনায় আৰু বস্তু আৰু গোটৰ মুঠ সংখ্যা গণনা কৰে
		• বস্তুৰ এটা নিৰ্দিষ্ট গোট একাধিক গ্ৰাহকলৈ বিতৰণ কৰে	• বস্তুসমূহ (৬ জনলৈকে) ২ জন গ্ৰাহকৰ সৈতে সমানে ভাগ কৰে	• বস্তু (১০ জনলৈকে) ৩-৪ জন গ্ৰাহকৰ সৈতে সমানে ভাগ কৰে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-৮.৮: মৌলিক জ্যামিতিক আকৃতি আৰু ইয়াৰ পৰ্যবেক্ষণযোগ্য ধৰ্মসমূহ চিনাক্ত, নিৰ্মাণ আৰু শ্ৰেণীবিভাজন কৰে, আৰু মহাকাশত বস্তুৰ আপেক্ষিক সম্পৰ্ক বুজি পায় আৰু ব্যাখ্যা কৰে।	• এটা বৈশিষ্ট্যৰ দ্বাৰা আকৃতি, আকাৰ বা ৰঙৰ দ্বাৰা মিল খায় • বস্তুবোৰক আকৃতি, ৰং আৰু আকাৰৰ দৰে এটা কাৰকৰ দ্বাৰা তুলনা আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰে • সহজ নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে আৰু আকৃতি, ৰং, আৰু অৱস্থানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বস্তু স্থাপন কৰে -যেনে, ইয়ালৈ ৰঙা বেলুন আনিব, টেবুলত ঘূৰণীয়া বল ৰাখক	• বিভিন্ন আকাৰ আৰু ৰঙৰ সৈতে আকৃতিৰ মিল খায় • বস্তুসমূহক দুটা কাৰকৰ দ্বাৰা তুলনা আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰে (যেনে, আকৃতি আৰু ৰং, ৰং আৰু আকাৰ) • বিভিন্ন কঠিন পদাৰ্থ/ আকৃতিৰ ভৌতিক বৈশিষ্ট্যসমূহ নিজৰ ভাষাত বৰ্ণনা কৰে। (যেনে, এটা বল গুটিয়াই থাকে আৰু ইয়াৰ কোনো চুক নাই, এটা বাকচ স্লাইড হয় আৰু চুক থাকে) • এটা আৰ্হি গঠন কৰিবলৈ অৱস্থানমূলক শব্দৰ বিভিন্ন আকৃতি, ৰং আৰু অৱস্থান বুজি পোৱাৰ সৈতে একাধিক পদক্ষেপৰ সৈতে নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰে (যেনে, মণ্ডল গঠনত বিভিন্ন বস্তুৰ ব্যৱস্থা কৰে; এটা কোলাজ বনোৱা/ মাজত, ওপৰত, তলত অৱস্থানমূলক শব্দ বুজি)	• বিভিন্ন আকাৰ আৰু অভিমুখী আকৃতিৰ মিল কৰে (যেনে, বিভিন্ন অভিমুখী ত্ৰিভুজ আৰু আকাৰৰ মিল কৰে?) • বস্তুবোৰক তিনিটা কাৰকৰ দ্বাৰা তুলনা আৰু শ্ৰেণীভুক্ত কৰে (যেনে, আকৃতি, ৰং, আকাৰ) • বস্তু বৰ্ণনা কৰিবলৈ অৱস্থানমূলক শব্দ (যেনে, ইয়াৰ উপৰিও, ভিতৰত, তলত) ব্যৱহাৰ কৰে • বিভিন্ন কঠিন পদাৰ্থ/ আকৃতিৰ ভৌতিক বৈশিষ্ট্যসমূহ নিজৰ ভাষাত বৰ্ণনা কৰে (যেনে, এটা বল গুটিয়াই থাকে আৰু ইয়াৰ কোনো চুক নাই, এটা বাকচ স্লাইড হয় আৰু চুক থাকে) • সমতল পৃষ্ঠত ত্ৰিমাত্ৰিক আকৃতিৰ মুখ অনুসৰণ কৰি ২ডি আকৃতি চিনাক্ত কৰে • কিছু সঠিকতা আৰু নিয়ন্ত্ৰণৰ সৈতে ২ডি আকৃতিসমূহ মুক্ত হাত আঁকক
	C-৮.৯: বস্তুৰ দৈর্ঘ্য, ওজন আৰু আয়তনৰ সৰল জোখ-মাখ কৰিবলৈ উপযুক্ত সঁজুলি আৰু একক নিৰ্বাচন কৰে	দৈর্ঘ্য • ব্যৱহাৰ কৰে কবিতা আৰু গল্পৰ জৰিয়তে দৈর্ঘ্য প্ৰকাশ কৰিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ (দৈর্ঘ্য, প্ৰস্থ, উচ্চতা)।	দৈর্ঘ্য • দুটা বস্তুৰ দৈর্ঘ্যৰ ক্ষেত্ৰত তুলনা কৰে যেনেকৈ দীঘল/চুটি, তকৈ ওখ/ চুটি	দৈর্ঘ্য • তিনিটা বস্তুৰ দৈর্ঘ্যৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ দীঘল/চুটি ওখ/চুটি বুলি তুলনা কৰে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		ওজন • কবিতা, আৰু গল্পৰ জৰিয়তে ওজন প্ৰকাশ কৰিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	ওজন • দুটা বস্তুৰ ওজনৰ হিচাপত তুলনা কৰে যে ইয়াতকৈ গধুৰ/ পাতল	ওজন • তিনিটা বস্তুৰ ওজনৰ হিচাপত আটাইতকৈ গধুৰ/ আটাইতকৈ লঘু বুলি তুলনা কৰে
		নহয়	পৰিমাণ • কবিতা আৰু গল্পৰ জৰিয়তে আয়তন প্ৰকাশ কৰিবলৈ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	পৰিমাণ • বটল, গিলাচ, বাল্টি আদি দুটা পাত্ৰৰ আয়তন তুলনা কৰে।
	C-৮.১০: মিনিট, ঘণ্টা, দিন, সপ্তাহ আৰু মাহত সময়ৰ সৰল জোখ-মাখ কৰে	• আজি, কাইলৈ, কালিৰ দৰে দৈনন্দিন জীৱনত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	• বিশেষ দিন চিনাক্ত কৰে যেনে শনিবাৰ, দেওবাৰ, বন্ধ (যেনে, দেওবাৰ এটা বন্ধ)	• সপ্তাহৰ দিন আৰু বছৰৰ মাহৰ নাম জানে
	C-৮.১১: ১০০ টকা পৰ্যন্ত ধন ব্যৱহাৰ কৰি সৰল লেনদেন কৰে	• কবিতা আৰু গল্প ব্যৱহাৰ কৰি ধনৰ লগত জড়িত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে	• ভাৰতীয় মুদ্ৰাৰ মুদ্ৰা চিনাক্ত কৰে	• ভাৰতীয় মুদ্ৰাৰ নোট চিনাক্ত কৰে
	C-৮.১২: পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত ধাৰণা আৰু পদ্ধতিসমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত আৰু উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ বিকশিত কৰে।	• আকৃতিৰ নাম আৰু আকৃতিৰ কেইটামান ধৰ্ম	• শুনি থাকে আৰু বুজি পায় সংখ্যাৰ শব্দ আৰু আকৃতিৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰি সহজ নিৰ্দেশনা • সংখ্যাৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে, আৰু নামক উপযুক্তভাৱে আকৃতি দিয়ে	• সংখ্যাৰ শব্দ আৰু কাৰ্য্য, আকৃতিৰ নাম, আৰু জোখ উপযুক্তভাৱে ব্যৱহাৰ কৰে
	C-৮.১৩: পৰিমাণ, আকৃতি, স্থান আৰু জোখৰ সৈতে জড়িত সৰল গাণিতিক সমস্যাসমূহ প্ৰণয়ন আৰু সমাধান কৰে	• জ্যামিতিক আৰু অজ্যামিতিক আকৃতিৰ সৈতে সৰল ইনছেট প্ৰহেলিকা সমাধান কৰে	• টেংগ্ৰাম আকৃতিৰ পৰা নিৰ্দিষ্ট চিত্ৰ সৃষ্টি কৰে	• সৰল সাঁথৰ আৰু প্ৰহেলিকা সমাধান কৰে

৯.২.৪ ভাষা আৰু সাক্ষৰতা বিকাশ

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-৯: দুটা ভাষাত দৈনন্দিন যোগাযোগৰ বাবে ফলপ্রসূ যোগাযোগ দক্ষতা বিকাশ কৰে	C-৯.১: সহজ গীত, ছন্দ, আৰু কবিতা শুনি আৰু শলাগ লয়	• বিভিন্ন ধৰণৰ গীত আৰু কবিতা শুনি থাকে	• ঘৰ আৰু ওচৰ-চুবুৰীয়াত নিয়মিতভাৱে শুনা বিভিন্ন ভাষাৰ বিভিন্ন গীত গুঞ্জন কৰি শুনি ভাল পায়	• দীঘলীয়া (৪-৮ বাক্য) গীত/ কবিতা (চিনাকি) মনোযোগেৰে শুনে আৰু সেইবোৰৰ বিষয়ে কথা-বতৰা পাতে
		• এটা সাধাৰণ গীত বা এটা ছন্দৰ পুনৰাবৃত্তি কৰে	• গীত আৰু ছন্দৰ লগত সুৰ আৰু ইংগিতেৰে গায়	• চুটি (৪-৫ বাক্য) গীত/কবিতা গায়/ আবৃত্তি কৰে
	C-৯.২: নিজাববীয়াকৈ সহজ গীত আৰু কবিতা সৃষ্টি কৰে	• চিনাকি গীত আৰু কবিতা উপভোগ কৰে	• গীত আৰু কবিতাত ছন্দযুক্ত শব্দ উপভোগ কৰে	• চিনাকি কবিতাৰ পৰা ছন্দযুক্ত শব্দ চিনাক্ত কৰি নতুন ছন্দযুক্ত শব্দ সৃষ্টি কৰে
	C-৯.৩: সাৱলীলভাৱে কথা-বতৰা পাতে আৰু অর্থপূর্ণ কথা-বতৰা পাতিব পাৰে	• মনোযোগেৰে শুনি থাকে আৰু ওচৰৰ চিনাকি মানুহৰ লগত চুটি কথা-বতৰাত কথা পাতে	• বিভিন্ন বিদ্যালয়ৰ পৰিৱেশত সমনীয়া আৰু শিক্ষকৰ সৈতে দৈনন্দিন জীৱনত কথা-বতৰা আৰম্ভ কৰে	• পৰিঘটনা, কাহিনী বা তেওঁলোকৰ প্রয়োজনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি কথা-বতৰাত লিপ্ত হয় আৰু প্রশ্ন কৰে
		• চুটি অর্থপূর্ণ বাক্যৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ প্রয়োজন আৰু অনুভৱ প্রকাশ কৰে	• কি/কেতিয়া/কেনেকৈ/ কোন আদি ব্যৱহাৰ কৰি দৈনন্দিন অভিজ্ঞতাবোৰ সহজ বাক্যৰে বর্ণনা কৰে আৰু সহজ প্রশ্ন কৰে	• দৈনন্দিন অভিজ্ঞতাসমূহ বিশদ বর্ণনাৰে বর্ণনা কৰে আৰু কিয় প্রশ্নও কৰে
	C-৯.৪: এটা জটিল কামৰ বাবে মৌখিক নির্দেশনা বুজি পায় আৰু একে কামৰ বাবে স্পষ্ট মৌখিক নির্দেশনা আনক দিয়ে	• চুটি নির্দেশনা শুনি আৰু মানি চলে (যেনে, ব্লকবোৰ ইয়ালৈ আনিব, হাত সঠিকভাৱে ধুব ইত্যাদি)	• অনুসৰণ কৰে কেইবাটাও পদক্ষেপৰে গঠিত কিছুমান সহজ নির্দেশনা (এটা সময়ত ২ৰ পৰা ৩টা নির্দেশনা)	• কেইবাটাও পদক্ষেপ -৪ৰ পৰা ৫টা নির্দেশনাৰে গঠিত নির্দেশনা অনুসৰণ কৰে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		নহয়	নহয়	• আন শিশু বা প্রাপ্তবয়স্ক চুটি কাম সম্পন্ন কৰিবলৈ স্পষ্ট নির্দেশনা দিয়ে
	C-৯.৫: কথন/ পঢ়া গল্পসমূহ বুজি পায় আৰু চৰিত্র, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে ক'ব বিচৰা কথা চিনাক্ত কৰে	• কম সময়ৰ বাবে (৫-৭ মিনিট) গল্প মনোযোগেৰে শুনে।	• কাহিনীটোৰ চৰিত্র আৰু কেইটামান পৰিঘটনাৰ কথা মনত পেলায় যিবোৰ বর্ণনা কৰা হয় আৰু নিজৰ শব্দৰে পুনৰ ক'বলৈ সক্ষম হয়	• কাহিনী এটাৰ কাহিনীভাগ আৰু চৰিত্র চিনাক্ত কৰি কাহিনীৰ পৰা শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি সঠিক ক্রমত পুনৰ কয়
	C-৯.৬: স্পষ্ট কাহিনী আৰু চৰিত্রৰ সৈতে চুটিগল্প বর্ণনা কৰে	নহয়	নহয়	• কাহিনীৰ ব্যক্তিগতকৃত অন্ত কল্পনা আৰু বর্ণনা কৰে
	C-৯.৭: দৈনন্দিন পাৰস্পৰিক ক্রিয়া-কলাপ ফলপ্রসূভাৱে সম্পন্ন কৰিবলৈ যথেষ্ট শব্দ জানে আৰু ব্যৱহাৰ কৰে আৰু বর্তমানৰ শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰি নতুন শব্দৰ অর্থ অনুমান কৰিব পাৰে	• কিছুমান সাধাৰণ আৰু চিনাকি বস্তু আৰু অভিজ্ঞতাৰ বাবে উপযুক্ত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। (যেনে, তেওঁলোকৰ নাম, বন্ধুৰ নাম, সাধাৰণ বস্তু, আৰু ছবি কয়, মিঠা, টেঙা, ঘূৰণীয়া, ডাঙৰ)	• নির্দিষ্ট বিষয়বস্তুৰ পৰা আহৰণ কৰা শব্দভাণ্ডাৰ, আৰু শ্রেণীত প্রৱর্তিত বিষয়সমূহ তেওঁলোকৰ কথোপকথনত ব্যৱহাৰ কৰে	• ক্রিয়া শব্দ, বর্ণনাত্মক শব্দ, কাল আদিৰ ইচ্ছাকৃত ব্যৱহাৰৰ সৈতে সম্প্রসাৰিত শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰ কৰে।
CG-১০: শিশুৱে ভাষাত পঢ়া আৰু লিখাত সাৱলীলতা গঢ়ি তোলে	C-১০.১: ধ্বনিতাত্ত্বিক সজাগতা বিকশিত কৰে আৰু ধ্বনি/বর্ণক শব্দত মিহলাই L১ ত ধ্বনি/ বর্ণলৈ শব্দক বিভাজন কৰে	• ছন্দ গায়	• ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু আভাস চিনাক্ত কৰে	• ছন্দযুক্ত শব্দ আৰু আলিটাৰেচন উৎপন্ন কৰে
		• চিলেবিক শব্দৰ অনুকৰণ আৰু পুনৰুত্পাদন কৰে	• শব্দত আৰম্ভণি আৰু শেষৰ চিলেবল চিনাক্ত কৰে	• চিলেবলবোৰক তাৰ ব্যঞ্জনবর্ণ আৰু স্বৰবর্ণ ধ্বনিত ভাঙি দিয়ে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		নহয়	• ২-৩টা চিলেবল একত্রিত কৰি সহজ শব্দ গঠন কৰে	• ধ্বনি (স্বৰবর্ণ আৰু ব্যঞ্জনবর্ণ) একত্রিত কৰি আটাইতকৈ চিনাকি শব্দ গঠন কৰে
	C-১০.২: কিতাপ এখনৰ মৌলিক গঠন/ফৰ্মেট, ছপা শব্দৰ ধাৰণা আৰু ছপা হোৱা দিশটো বুজি পায়, আৰু মৌলিক বিৰাম চিহ্ন চিনাক্ত কৰে	•সাধাৰণ চিন, ল'গ', আৰু লেবেল চিনাক্ত/চিনাক্ত কৰে (যেনে, ৰেপাৰৰ ৰঙৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিস্কুটৰ ব্ৰেণ্ড, চাবোনৰ কভাৰ)	• কিতাপখন ধৰি ৰাখে, খুলি পৃষ্ঠাবোৰ উলটি অন্বেষণ কৰে	• ছপা সামগ্ৰীয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে বুলি বৰ্ণনা কৰে (কিতাপ, বাতৰি কাকত, পমফ্লেট)
		• ছপা লিখা আৰু ছবিৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে	• ছপা পৃষ্ঠাত বাওঁফালৰ পৰা সোঁফাললৈ আৰু ওপৰৰ পৰা তললৈ শব্দ অনুসৰণ কৰে	নহয়
		• কাহিনীৰ ছবিৰ আধাৰত চিনাকি কিতাপ পঢ়াৰ অভিনয় কৰে	• কোনো লিখনী অনুসৰণ কৰি উপযুক্ত শব্দৰ দৰে শব্দ কৰি পঢ়াৰ অভিনয় কৰে	• কভাৰ পেজ চাই কিতাপখনৰ বিষয়ে কয় (কভাৰত থকা ইংগিত ব্যৱহাৰ কৰি ভৱিষ্যদ্বাণী)
	C-১০.৩: লিপিৰ (L১) বৰ্ণমালাৰ সকলো আখৰ (অক্ষৰৰ ৰূপ) চিনি পায় আৰু এই জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰি শব্দ পঢ়া-শুনা কৰে	• শব্দ আখৰেৰে গঠিত বুলি জানে	• দৃশ্যগতভাৱে চিনাক্ত কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু সাধাৰণতে দেখা পোৱা আখৰ (মূলক্ষৰ / ভৰকদী / কণ্ডনিতা) সংশ্লিষ্ট ধ্বনিৰ সৈতে সংযোগ কৰে	• সঘনাই ব্যৱহৃত অক্ষৰ (সম্যুক্তক্ষৰকে ধৰি) চিনাক্ত কৰে আৰু সংশ্লিষ্ট শব্দৰ সৈতে সংযোগ কৰে
		নহয়	• আৰু জনা অক্ষৰৰ সৈতে থকা সৰল দুটা বৰ্ণৰ শব্দ পঢ়ে	• অক্ষৰৰ সৈতে হোৱা সৰল তিনিৰ পৰা চাৰিটা বৰ্ণৰ শব্দ (সাধাৰণতে দেখা পোৱা কেইটামান দ্বিবৰ্ণকে ধৰি) পঢ়ে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		নহয়	• দৃষ্টিশক্তি হিচাপে তেওঁলোকৰ পৰিৱেশত থকা বস্তুৰ নাম আৰু লেবেল চিনাক্ত কৰে	• সাধাৰণতে ব্যৱহৃত প্ৰবন্ধ, সৰ্বনাম, আৰু সংযোগী শব্দক দৃষ্টিশক্তি শব্দ হিচাপে চিনাক্ত কৰে
	C-১০.৪: গল্প আৰু অংশসমূহ (L১ ত) উপযুক্ত বিৰতি আৰু কণ্ঠৰ মডুলেচনৰ সৈতে সঠিক আৰু সাৱলীলতাৰে পঢ়ে	নহয়	• ব্যক্তিগত আখৰৰ ধ্বনি আৰু দৃষ্টিশক্তিৰ শব্দ চিনাক্ত কৰি জনা শব্দৰ চুটি বাক্য পঢ়ে	• চিনাকি শব্দৰ কেইটামান বাক্য সঠিকভাৱে পঢ়ে
	C-১০.৫: চুটিগল্প পঢ়ে আৰু ইয়াৰ অর্থ বুজি পায় -চৰিত্ৰ, কাহিনীভাগ আৰু লেখকে নিজাববীয়াকৈ ক'ব বিচৰা কথাবোৰ চিনাক্ত কৰি (L১)	• উচ্চস্বৰে পঢ়ক " শুনি থাকে আৰু শিক্ষকে সোধা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ে	• শিক্ষকৰ সৈতে "শ্বেয়াৰ ৰিডিং"ত আৰু পঠনৰ বিষয়ে আলোচনাত অংশগ্ৰহণ কৰে	• শিক্ষকৰ সৈতে "নির্দেশিত পঠন"ত আৰু পঠনৰ বিষয়ে আলোচনাত অংশগ্ৰহণ কৰে
		• ছবিৰ কিতাপ পঢ়ে আৰু বস্তু আৰু কার্য্য চিনাক্ত কৰে	• ছবিৰ কিতাপ পঢ়ে আৰু চৰিত্ৰ আৰু কাহিনী চিনাক্ত কৰে আৰু কাহিনীটো চুটি ক্ৰমত বর্ণনা কৰে	• চুটি সৰল গ্ৰন্থৰে কিতাপ উচ্চস্বৰে পঢ়ে আৰু দৃশ্যগত ইংগিত আৰু পাঠ দুয়োটা ব্যৱহাৰ কৰি কাহিনীটো সঠিক ক্ৰম আৰু বিশদভাৱে অনুমান আৰু পুনৰ কোৱা হয়
	C-১০.৬: চুটি কবিতা পঢ়ি কবিতাটোৰ শব্দ আৰু কল্পনাৰ বাবে শলাগ ল'বলৈ আৰম্ভ কৰে (L১)	নহয়	নহয়	নহয়
	C-১০.৭: চুটি বাতৰি, নির্দেশনা আৰু ৰেচিপি, আৰু প্ৰচাৰ সামগ্ৰীৰ অর্থ পঢ়ে আৰু বুজি পায় (L১)	নহয়	নহয়	• সহজ লিখিত নির্দেশনাৰ এটা চুটি গোট পঢ়ে আৰু সেইবোৰ অনুসৰণ কৰে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-১০.৮: তেওঁলোকৰ বুজাবুজি আৰু অভিজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰিবলৈ এটা অনুচ্ছেদ লিখে (L১)	• বিভিন্ন লিখাৰ বাদ্যযন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰে যেনে; চক টুকুৰা, পেঞ্চিল, ৰঙীন পেঞ্চিল, পেইন্টিং ব্ৰাছ, ক্ৰেয়ন ইন	• সহজ আৰু সাৱলীলভাৱে লিখা/ অংকন কৰা যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰে	নহয়
		নহয়	অক্ষৰবোৰ লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি সহজ শব্দ গঠন কৰে	• শুদ্ধতাৰে অক্ষৰ লিখে আৰু সহজ শব্দ আৰু বাক্য গঠন কৰে
		• অংকন আৰু ৰং কৰে, আৰু মৌখিকভাৱে অংকনৰ উদ্দেশ্য প্ৰকাশ কৰে	• দৃশ্যমান ৰূপ আৰু বস্তুৰ সৈতে অধিক সঠিকভাৱে অংকন আৰু ৰং কৰে, আৰু অংকন/চিত্ৰকলাৰ মৌখিকভাৱে বৰ্ণনা কৰে	• অংকন/চিত্ৰ অংকন/চিত্ৰ আঁকে আৰু অংকন/চিত্ৰত সৰল শব্দ/ বাক্য যোগ কৰে (আৱিষ্কৃত বানানকে ধৰি)
	C-১০.৯: বিভিন্ন ধৰণৰ শিশুৰ কিতাপ তুলি পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে (L১)	• পঢ়া গল্প আৰু কবিতাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে	• শিক্ষকে আগবঢ়োৱা কেইবাখনো কিতাপৰ ভিতৰত এখন বাছি লয় আৰু তেওঁলোকে কিতাপখন কিয় বাছি লৈছে সেই বিষয়ে বুজাই দিয়ে	• নিজাববীয়াকৈ চুটি ছবিৰ কিতাপ বাছি লৈ পঢ়ে, আৰু আন ল'ৰা-ছোৱালীৰ আগত কিতাপ খনৰ বিষয়ে কয়
		• কিতাপবোৰ সাৱধানে চম্ভালে	• কিতাপবোৰ শ্ৰেণীকোঠাত নিজৰ উপযুক্ত স্থানত ঘূৰাই ৰাখে	নহয়
CG-১১: শিশু ভাষা ২ ত পঢ়িবলৈ আৰু লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰক	C-১১.১: ধ্বনিতাত্ত্বিক সচেতনতা বিকাশ কৰে আৰু ধ্বনি/বৰ্ণক শব্দত মিহলাই শব্দ/ বৰ্ণলৈ বিভাজন কৰে	নহয়	নহয়	• ছন্দ গায়

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		নহয়	নহয়	• চিলেবিক শব্দৰ অনুকৰণ আৰু পুনৰুত্পাদন কৰে
	C-১১.২: অক্ষৰৰ ৰূপ) সঘনাই দেখা পোৱা আখৰবোৰ চিনাক্ত কৰে , আৰু এই জ্ঞান ব্যৱহাৰ কৰি সহজ শব্দ আৰু বাক্য পঢ়িব আৰু লিখিব পাৰে	নহয়	নহয়	নহয়

৯.২.৫ নান্দনিক আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশ

<table>
<tr><th rowspan="2">পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য</th><th rowspan="2">দক্ষতা</th><th colspan="3">শিক্ষণ ফলাফল</th></tr>
<tr><th>৩-৪</th><th>৪-৫</th><th>৫-৬</th></tr>
<tr><td>CG-১২:
শিশুৱে দৃশ্য আৰু পৰিবেশন কলাৰ ক্ষমতা আৰু সংবেদনশীলতা গঢ়ি তোলে, আৰু শিল্পৰ জৰিয়তে নিজৰ আৱেগক অর্থপূর্ণ আৰু আনন্দদায়কভাৱে প্রকাশ কৰে</td><td>C-১২.১:
বিভিন্ন আকাৰৰ দ্বিমাত্রিক আৰু ত্রিমাত্রিক শিল্পকর্ম সৃষ্টি কৰিবলৈ বিভিন্ন সামগ্রী আৰু সঁজুলিৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলা কৰে</td><td>• প্রাসংগিক কলা সামগ্রী, সঁজুলি, আৰু বাদ্যযন্ত্র ধৰি লয়</td><td colspan="2">• শিল্প সামগ্রী, সঁজুলি, আৰু যন্ত্রপাতি ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ ধৰা আৰু ধৰি ৰখাৰ অন্বেষণ কৰে (যেনে, লাঠি, বীজ, শিলগুটি, শিল, চক, সূতা, পেঞ্চিল, ব্রাছ, ক্রেয়ন, গুড়ি, কেঁচি)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">• দৃশ্য কলাকর্মত চিহ্ন, ৰেখা, স্ক্রিবল, আৰু অন্যান্য ২ডি আৰু ৩ডি চিত্রকল্প সৃষ্টি কৰাৰ সময়ত ডাঙৰ আৰু সৰু আকাৰৰ অন্বেষণ কৰে</td><td>• সমনীয়া, সুবিধা প্রদানকাৰী, আৰু স্থানীয় সম্প্রদায়ৰ সহযোগত বৃহৎ পৰিসৰৰ কাম (যেনে, মজিয়াৰ ৰেংগোলি, দেৱাল মিউৰেল, ভাস্কর্য্যৰ ৰূপ) সৃষ্টি কৰে</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>• সামগ্রী (যেনে, বোকা আৰু পানী, বালি আৰু পানী, আটা আৰু পানী, ৰং আৰু পানী) মিহলাই ৰূপ আৰু ছাপ সৃষ্টি কৰে।</td><td>• মাটি বা পিঠাগুৰিৰ দৰে সামগ্রী ৰোলিং আৰু পেটিং কৰি ত্রিমাত্রিক ৰূপ সৃষ্টি কৰে</td><td>• নিজৰ ব্যৱস্থাত বিভিন্ন সামঞ্জস্য, ৰং আৰু টেক্সচাৰৰ সামগ্রী একত্রিত কৰি কোলাজ সৃষ্টি কৰে
• বিভিন্ন ধৰণৰ পোৱা সামগ্রী আৰু বস্তুৰ সংমিশ্রণেৰে ত্রিমাত্রিক ব্যৱস্থা/সমাবেশ সৃষ্টি কৰে</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">• ব্লক, ষ্টেনচিল, পোৱা বস্তু আৰু প্রাকৃতিক সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি ছাপ সৃষ্টি কৰে</td><td>• ব্লক, ষ্টেনচিল, পোৱা বস্তু আৰু প্রাকৃতিক সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি সহজ আর্হি তৈয়াৰ কৰে</td></tr>
</table>

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-১২.২: সংগীত, ভূমিকা-প্লে, নৃত্য, আৰু গতি সৃষ্টি কৰিবলৈ নিজৰ কণ্ঠ, শৰীৰ, স্থান, আৰু বিভিন্ন বস্তুৰ সৈতে অন্বেষণ আৰু খেলে	• কণ্ঠ আৰু শৰীৰৰ জৰিয়তে ছন্দ অন্বেষণ কৰে (চাপৰি, টেপ, টো, জাম্প, হপ, ছন্দত গীতৰ কথা আবৃত্তি)	• কণ্ঠ, শৰীৰ বা অন্যান্য বাদ্যযন্ত্ৰৰ সৈতে ছন্দ অন্বেষণ কৰাৰ সময়ত দ্রুত আৰু লেহেমীয়া টেম্পোৰ পাৰ্থক্য কৰে	• কণ্ঠ, শৰীৰ বা অন্যান্য বাদ্যযন্ত্ৰৰ সৈতে বজোৱাৰ সময়ত দ্রুত, মধ্যমীয়া আৰু লেহেমীয়া টেম্পোৰ পাৰ্থক্য কৰে
		• কণ্ঠ, শৰীৰ, বস্তু আৰু বাদ্যযন্ত্ৰ বজাই বিভিন্ন ধৰণৰ শব্দ উৎপন্ন কৰে	• বাদ্যযন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰি প্ৰসংগ/পৰিস্থিতি অনুসৰি বিভিন্ন ধৰণৰ শব্দ উৎপন্ন কৰে (ভূমিকা-প্লে, একক বা গোটৰ সংগীত ব্যৱস্থা, অনুকৰণ আদিত)	• তেওঁলোকৰ গায়ক কণ্ঠ আৰু কোৱা কণ্ঠৰ মাজৰ পাৰ্থক্য অন্বেষণ কৰে আৰু দুয়োটাকে চঞ্চলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰে • বাদ্যযন্ত্ৰ আৰু কণ্ঠ সংগীতৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰে আৰু দুয়োটাকে অন্বেষণ কৰে
		• কণ্ঠস্বৰ, বা শৰীৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত, বা বাদ্যযন্ত্ৰ আৰু বস্তুৰ সৈতে বজোৱাৰ সময়ত আয়তন (উচ্চ আৰু কোমল), আৰু পিচ (উচ্চ আৰু নিম্ন) অন্বেষণ কৰে		• ধাৰণা আৰু আৱেগ প্ৰকাশ কৰিবলৈ, সংগীত সৃষ্টি কৰিবলৈ, চৰিত্ৰ বিকশিত কৰিবলৈ আৰু পৰিস্থিতি সৃষ্টি কৰিবলৈ ভলিউম আৰু পিচ ব্যৱহাৰ কৰে
		• দৈনন্দিন পৰিস্থিতিত মৌনতা আৰু নিস্তব্ধতা অন্বেষণ কৰা	• সংগীত, নাটক আৰু গতিবিধিৰ অনুশীলনৰ জৰিয়তে মৌনতা আৰু নিস্তব্ধতাৰ মুহূৰ্তৰ সৈতে খেলা	
	C-১২.৩: কলাৰ জৰিয়তে ধাৰণা আৰু আৱেগ প্ৰকাশৰ বাবে উদ্ভাৱন আৰু কল্পনাপ্ৰসূতভাৱে কাম কৰে	• নিজৰ অন্বেষণৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ চৌপাশ, স্থানীয় সংস্কৃতি আৰু শিল্পৰ উদাহৰণ পৰ্যবেক্ষণ কৰে	• কলাক্ষেত্ৰত কাম কৰাৰ নিজৰ ধাৰণা, সঁজুলি আৰু পদ্ধতিসমূহ ভাগ-বতৰা কৰে আৰু চিনাকি উদাহৰণৰ ভিত্তিত ইম্প্ৰভাইজ কৰে	• কলাৰ জৰিয়তে বিভিন্ন ধৰণৰ প্ৰকাশ, ধাৰণা আৰু আৱেগ চিনাক্ত আৰু ব্যাখ্যা কৰি নিজৰ নিজৰ কলাত্মক অন্বেষণত প্ৰয়োগ কৰে
		• বস্তু, মানুহ আৰু আৱেগিক অভিজ্ঞতাৰ প্ৰতীক হিচাপে বিভিন্ন ধৰণৰ দৃশ্যমান চিত্ৰকল্প, শৰীৰৰ গতিবিধি, আৰু শব্দৰ অন্বেষণ সৃষ্টি কৰে	• দৃশ্য আৰু পৰিৱেশন পদ্ধতিৰ জৰিয়তে মানুহ, প্ৰাণী, উদ্ভিদ, বস্তু আদিৰ কেইটামান চিনাক্তকৰণযোগ্য শাৰীৰিক আৰু আচৰণৰ বৈশিষ্ট্য অনুকৰণ কৰে	• কল্পনাপ্ৰসূতভাৱে ৰূপ, ৰং, চৰিত্ৰ, শব্দ, স্থান আৰু পৰিস্থিতিৰ সংমিশ্ৰণ ঘটাই তেওঁলোকৰ ধাৰণা আৰু অভিজ্ঞতাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-১২.৪: কলাৰ ক্ষেত্ৰত সহযোগিতামূলকভাৱে কাম কৰে	• ব্যক্তিগতভাৱে আৰু গোটত উৎপাদিত শব্দ আৰু গতিৰ অন্বেষণ কৰে	• সমনীয়াৰ সহযোগত বিভিন্ন ধৰণৰ বাক্য, গতি, শব্দ, আৰু দৃশ্য কলাৰ কাম প্ৰস্তুত কৰে	• যোৰ বা গোটত বজাই বা পৰিবেশন কৰাৰ সময়ত বাক্য, গতি আৰু শব্দৰ সমন্বয়ৰ প্ৰয়াস • শিল্পকৰ্মৰ স্থানীয় ব্যৱস্থা বা প্ৰদৰ্শনত সমনীয়া আৰু সুবিধা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে সহযোগিতা কৰে
	C-১২.৫: বিভিন্ন ধৰণৰ শিল্প, স্থানীয় সংস্কৃতি, আৰু ঐতিহ্য সৃষ্টি আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰাৰ সময়ত বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰিৰ যোগাযোগ আৰু শলাগ লয়।	• ভাল লগা, অপছন্দ আৰু অন্যান্য মতামত প্ৰকাশ কৰিবলৈ শিল্পকৰ্মৰ প্ৰতি মৌখিক/ অমৌখিকভাৱে সঁহাৰি জনায়	• শিল্পকৰ্মৰ বিভিন্ন দিশৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনোৱা, বা স্থানীয় সাংস্কৃতিক প্ৰকাশ (যেনে, এটা চৰিত্ৰৰ মাতটো অতি উচ্চ আৰু ভয়ংকৰ আছিল)	• বিভিন্ন শিল্পকৰ্ম/ ব্যৱস্থা/সাংস্কৃতিক প্ৰকাশৰ তুলনা কৰে আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ সঁহাৰি প্ৰকাশ কৰে
		• কলাৰ সৈতে জড়িত কাৰ্য্যকলাপৰ সময়ত আনৰ উপস্থিতি স্বীকাৰ কৰে	• কলা প্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ত সমনীয়া গোটত সঁহাৰি আৰু ধাৰণাসমূহ ভাগ-বতৰা কৰে	• কলাৰ ব্যক্তিগত পছন্দ এজন ব্যক্তিৰ পৰা আন এজন ব্যক্তিলৈ পৃথক হোৱাটো স্বীকাৰ কৰে

৯.২.৫.১ ইতিবাচক শিক্ষণ অভ্যাস

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
CG-১৩: শিশুৱে শিক্ষণৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলে যিয়ে তেওঁলোকক স্কুলৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক শিক্ষণ পৰিৱেশত সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে	C-১৩.১: মনোযোগ আৰু উদ্দেশ্যপ্ৰণোদিত কাৰ্য্য: নিৰ্দিষ্ট লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ পৰিকল্পনা, মনোযোগ কেন্দ্ৰীভূত আৰু প্ৰত্যক্ষ কাৰ্য্যকলাপৰ দক্ষতা আহৰণ কৰে	• কম সময়ৰ বাবে স্ব-আৰম্ভণি কাৰ্য্যকলাপত মনোনিৱেশ কৰে (যেনে, প্ৰহেলিকাৰ ওপৰত কাম কৰে) • বজাই ৰাখে এটা বা দুটা কামৰ সৈতে আগ্ৰহ যিয়ে তেওঁলোকক নিয়োজিত কৰে (যেনে, সংবেদনশীল টেবুলত ৫-১০ মিনিট খেলে)	• প্ৰাপ্তবয়স্কৰ প্ৰমপ্ট আৰু সমৰ্থনৰ সৈতে কাৰ্য্যকলাপত মনোযোগ কেন্দ্ৰীভূত কৰে, যেনে বাধা বা বিক্ষিপ্ততাৰ মাজতো কম সময়ৰ বাবে এটা গোটক পঢ়া গল্প শুনা • তেওঁলোকৰ আগ্ৰহৰ বিভিন্ন কামৰ সৈতে থাকে (যেনে, নাটকীয় নাটক আৰু ব্লক এৰিয়াত ১০ মিনিটৰ বাবে নাটক কৰে)	• স্বাধীনতা বৃদ্ধিৰ লগে লগে দীৰ্ঘ সময়ৰ বাবে পেইন্টিং বা ব্লক বিল্ডিঙৰ দৰে কাম আৰু কাৰ্য্যকলাপত মনোযোগ কেন্দ্ৰীভূত কৰে • তেওঁলোকৰ আগ্ৰহৰ কাম এটাৰ সৈতে দীৰ্ঘ সময়ৰ বাবে নিয়োজিত হোৱাটো বজাই ৰাখে (যেনে, ২০ মিনিটৰ বাবে ছবি আঁকা) • প্ৰাপ্তবয়স্ক-আৰম্ভণি কৰা কামবোৰত গুৰুত্ব দিবলৈ আৰম্ভ কৰে যিবোৰ তেওঁলোকৰ আগ্ৰহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নহয় (যেনে, শিক্ষক-নেতৃত্বাধীন সৰু গোটত অংশগ্ৰহণ কৰে)
	C-১৩.২: স্মৃতিশক্তি আৰু মানসিক নমনীয়তা: পৰ্যাপ্ত কৰ্ম স্মৃতিশক্তি, মানসিক নমনীয়তা (যথাযথভাৱে মনোযোগ বজাই ৰাখিবলৈ বা স্থানান্তৰিত কৰিবলৈ), আৰু আত্মনিয়ন্ত্ৰণ (আৱেগিক কাৰ্য্য বা সঁহাৰি প্ৰতিহত কৰিবলৈ) বিকশিত কৰে যিয়ে তেওঁলোকক গাঁথনিগত পৰিৱেশত শিক্ষণত সহায় কৰিব।	• অভ্যাস কাহিনী এটা মনত পেলাই বা আৰু দৃষ্টিগোচৰ নোহোৱা ছবি এখন মৌখিকভাৱে বৰ্ণনা কৰি মনত ৰখা • চিনাকি পৰিৱেশত সামগ্ৰী ক'ত ৰখা হয় মনত ৰাখে (যেনে, শ্বেল্ফৰ পৰা অতিৰিক্ত কাপোৰ উদ্ধাৰ কৰিব পাৰে।	• আত্ম-যত্ন বা খেলাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বস্তুৰ তালিকা পুনৰাবৃত্তি কৰে • সৰল স্মৃতিশক্তি আৰু মিল থকা খেল খেলে • সহজ কাম সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ ২-পদক্ষেপৰ নিৰ্দেশনা মনত ৰাখে আৰু অনুসৰণ কৰে (যেনে, "হাত ধুওক তাৰ পিছত জলপান প্ৰস্তুত কৰাত বা খাবলৈ সহায় কৰক") • গল্প বা গীতৰ লগত যোৱা কাৰ্য্যবোৰ মনত ৰাখে।	• বহু-পদক্ষেপৰ দিশ সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ ক্ৰমে কেইবাটাও পদক্ষেপ মনত ৰাখে (যেনে, এটা প্ৰহেলিকা সম্পূৰ্ণ কৰক, ইয়াক শ্বেল্ফলৈ ঘূৰাই দিয়ক, আৰু গোটত পুনৰ যোগদান কৰক) • আন এটা শিশুক কোনো এটা কাৰ্য্যৰ বাবে লোৱা পদক্ষেপসমূহ শিকাই (যেনে, জলপান খোৱাৰ আগতে হাত ধুবলৈ চাবোন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ সমনীয়াক দেখুৱায়) • ৫টা বাক্যলৈকে চুটিগল্প আৰু গীত মনত ৰাখে আৰু মনত পেলায়।

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
		• ৰুটিনৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগত খাপ খায় • কার্য্যকলাপৰ মাজত পৰিৱৰ্তনৰ বাবে সংকেত চিনাক্ত কৰে • দৈনিক সূচীৰ অংশ হোৱা পৰিৱৰ্তন কৰে	• প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সমৰ্থনৰ সৈতে আন এটা পদ্ধতি চেষ্টা কৰি "জ্ঞানমূলক নমনীয়তা" প্ৰদৰ্শন কৰে, যেতিয়া প্ৰথমবাৰৰ বাবে কিবা এটা কাম নকৰে (যেনে, প্ৰথম প্ৰচেষ্টাই কাম নকৰাৰ সময়ত এটা গঠনত উঠিবলৈ বেলেগ ধৰণে চেষ্টা কৰে বা কোনো বস্তু বা আন ব্যক্তিক ব্যৱহাৰ কৰি কোনো বস্তু হাতৰ নাগালেৰে আঁতৰাই নিব পাৰে) • প্ৰয়োজন সাপেক্ষে এটা কাম বা কার্য্যকলাপৰ পৰা আন এটা কামলৈ মনোযোগ স্থানান্তৰ কৰাৰ ক্ষমতা দেখুৱায়	• খেল বা কার্য্যকলাপত নতুন নিয়মৰ সৈতে খাপ খায় (যেনে, ৰঙৰ দ্বাৰা আৰু তাৰ পিছত আকৃতি অনুসৰি কার্ডসমূহ সজাই পৰাই তোলা) • সমাধান বা কৌশল বিচাৰি উলিওৱাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাপ্তবয়স্ক আৰু অন্যান্য শিশুৰ ধাৰণা বিবেচনা কৰে • কম প্ৰাপ্তবয়স্ক প্ৰমপ্টিঙৰ সৈতে নমনীয়তা আৰু অভিযোজন ক্ষমতা প্ৰদৰ্শন কৰে (যেনে, খেলনা ভাগ-বতৰা কৰা বা নতুন সামগ্ৰী চেষ্টা কৰা) • বিভিন্ন কার্য্যকলাপ চেষ্টা কৰিবলৈ প্ৰাপ্তবয়স্কৰ পৰামৰ্শৰ প্ৰতি ধাৰাবাহিকভাৱে সঁহাৰি জনায়
		• পাল পাতিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সহায়ত কম সময়ৰ বাবে শাৰী পাতি ৰৈ থাকে	• সমনীয়াৰ আচৰণ বা তেওঁৰ সৈতে হোৱা যোগাযোগৰ বাবে দুখী হ'লে প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সহায় বিচাৰে • প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সমৰ্থনত সমনীয়াৰ সৈতে (কাৰি বা ঠেলি দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে) দুখ প্ৰকাশ কৰিবলৈ শব্দ, চিন বা ইংগিত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে • প্ৰাপ্তবয়স্কৰ সমৰ্থনৰ সৈতে আৱেগিক আচৰণক বাধা দিবলৈ আৰম্ভ কৰে (যেনে, শিক্ষাবিদৰ সোঁৱৰণীৰে কাহিনীৰ সময়ত কোনো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ মাতিবলৈ প্ৰাৰম্ভিক সঁহাৰি বাধা দিয়ে)	• অধিক স্বাধীনতাৰে ইমপালছ নিয়ন্ত্ৰণ কৰে (যেনে, দৌৰাৰ পৰিৱৰ্তে খোজ কঢ়া; ধৰাৰ পৰিৱৰ্তে খেলনাৰ সৈতে এটা পাক বিচাৰে; মাতিবৰ পৰিৱৰ্তে শ্বেয়াৰ কৰিবলৈ অপেক্ষা কৰে) • নিজৰ কার্য্যসমূহ অধিক সঘনাই নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত সহায় কৰিবলৈ কৌশল ব্যৱহাৰ কৰে যেনে শাৰীৰিক দূৰত্ব সৃষ্টি কৰা বা বিকল্প খেলনা বা কার্য্যকলাপ বিচাৰি উলিওৱা

পাঠ্যক্রমৰ লক্ষ্য	দক্ষতা	শিক্ষণ ফলাফল		
		৩-৪	৪-৫	৫-৬
	C-১৩.৩: পর্যবেক্ষণ, আচৰিত, কৌতুহল আৰু অন্বেষণ: বস্তুৰ ক্ষুদ্র বিৱৰণ পর্যবেক্ষণ কৰে, আচৰিত কৰে আৰু বিভিন্ন ইন্দ্রিয় ব্যৱহাৰ কৰি অন্বেষণ কৰে, বস্তুৰ সৈতে টিংকাৰ কৰে, প্রশ্ন কৰে	• বাৰীত/বাহিৰত সময় কটাবলৈ ভাল পায়	• প্রাকৃতিক পৰিৱেশত কৌতুহল আৰু বিস্ময় দেখুৱায়	• নিজৰ আনন্দ আৰু বিস্ময় প্রকাশ কৰিবলৈ আঁকে, ৰং কৰে, গান গায়, নাচ কৰে
		• তাৎক্ষণিক পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰাত কৌতুহল দেখুৱায় (বাহিৰৰ প্রসংগত)- প্রাপ্তবয়স্কৰ সমর্থনৰ সৈতে	• তাৎক্ষণিক পৰিৱেশ অন্বেষণ কৰাত কৌতুহল দেখুৱায় (বাহিৰৰ প্রসংগত)- প্রাপ্তবয়স্কৰ সমর্থনৰ সৈতে বা অবিহনে	• প্রকৃতি/নিকট চৌপাশৰ পৰা সংগ্রহসমূহ অন্বেষণ কৰাত কৌতুহল আৰু বিস্ময় দেখুৱায়
	C-১৩.৪: শ্রেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম: এজেন্সী আৰু বুজাবুজিৰে নীতি-নিয়ম গ্রহণ কৰে আৰু অনুসৰণ কৰে	• শ্রেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়মৰ বাবে প্রাপ্তবয়স্কৰ আচৰণ পর্যবেক্ষণ আৰু অনুকৰণ কৰে	• শিক্ষকৰ ইংগিতৰ সৈতে শ্রেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম অনুসৰণ কৰে	• শ্রেণীকোঠাৰ নীতি-নিয়ম অনুসৰণ কৰাত আনক সহায় কৰে আৰু সহায় কৰে

পৰিশিষ্ট ৪ - মাহেকীয়া ইচিচিই দিনৰ বাবে এমডব্লিউচিডি নির্দেশনা (২০২৩)

অধিসূচনাৰ PDF নথিপত্র:: ড্রাইভ URL

ফাইল নং ECCE-13/13/2016-ECCE

ভাৰত চৰকাৰ

মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়

.....

শাস্ত্রী ভৱন, নতুন দিল্লী
তাৰিখ: ২৯ নৱেম্বৰ, ২০২৩

প্রিয় ছাৰ /মেডাম

Subject: Guidelines for organisation of fixed monthly ECCE days and provision of PSE kit at Anganwadi Centers (AWCs)

১. আপুনি জানে যে এইচ এম ডব্লিউ চি অ'ই ২০২৩ চনৰ ১০ মে' তাৰিখে পোষণ ভি পঢ়াই (বি পি বি) পদক্ষেপ আৰম্ভ কৰিছে , সাক্ষম অংগনবাড়ী আৰু মিছন পোছান ২.০ আঁচনিৰ অধীনত। পিবিপিবিৰ উদ্দেশ্য হৈছে অংগনবাড়ী কেন্দ্রসমূহত (এডব্লিউচি) প্রাথমিক শিশু যত্ন আৰু শিক্ষাৰ (ইচিচিই) মান উন্নত কৰা, লগতে এই ক্ষেত্রত পুষ্টিৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া, মাহেকীয়া ইচিচিই দিনৰ আয়োজনৰ বাবে নতুন নির্দেশনা আৰু প্রতি এভিচিৰ বাবে পিএছই কিটৰ বাবে বাজেটৰ স্থান বৃদ্ধিৰ দৰে ষ্টপসমূহ কার্যকৰী কৰা হৈছে।

২. ইচিচিই দিনসমূহৰ ওপৰত অতীতৰ নির্দেশনাসমূহ এমডব্লিউচিডিয়ে ৫ আগষ্ট ২০১৩ তাৰিখৰ পত্রৰ জৰিয়তে জাৰি কৰিছিল , vide F No ২০২২ চনৰ মূল পর্যায়ৰ কাঠামো। বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ অধীনত নির্দিষ্ট মাহেকীয়া ইচিচিই দিনসমূহ পৰিচালনাৰ বাবে নতুন নির্দেশনাসমূহ ইয়াৰ সৈতে পৰিশিষ্ট ১ ত সংলগ্ন কৰা হৈছে যাতে তাৎক্ষণিকভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে আৰু সেই অনুসৰি ব্যৱস্থা গ্রহণ কৰা হৈছে

৩. ১ আগষ্ট ২০২৩ তাৰিখৰ পত্রখনৰ ২ (iv) ৰ ওপৰত অধিক উল্লেখ কৰা হৈছে য'ত মিছন সাক্ষম অংগনবাড়ী আৰু পোছান ২.০-ৰেজিৰ বাবে বার্ষিক কার্যসূচী ৰূপায়ণ পৰিকল্পনা (এপিএছপি) ২০২৩-২৪ৰ প্রশাসনিক অনুমোদন বিষয় আছে। এই অতিৰিক্ত বাজেট ব্যয় ৰাজ্যসমূহৰ নিজৰ ব্যয়ৰ দ্বাৰা পৰিপূৰক প্রতিটো এডব্লিউচি ত পর্যাপ্ত পাঠদান-শিক্ষণ মেটাৰ নিশ্চিত কৰিবলৈ ব্যয় কৰিব লাগে ।

(জ্যোতিকা)
উপ সম্পাদক
(সাক্ষম অংগনবাড়ী আৰু মিছন পোষণ ২.০
(অংগনবাড়ী সেৱা, এছএজি)

শেষ: ওপৰৰ দৰেই

লৈ

আইচিডিআইএছৰ ৰাজ্যিক সঞ্চালকসকল ৰাজ্য/টি

কপি কৰক

1. PPS to AS (ADR), WCD
2. PPS DS (AD WCD
3. PPSJS (TG) WCD

পৰিশিষ্ট ১- ইচিচিই দিন আৰু সম্প্ৰদায়ভিত্তিক অনুষ্ঠানৰ বাবে নিৰ্দেশনা (চিবিই)

পোষণ ভি পঢ়াই ভি অভিযান আৰু মিছন পোষণ ২.০ৰ অধীনত অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰসমূহক সমাজৰ জীৱন্ত শিক্ষা কেন্দ্ৰ হিচাপে গঢ়ি তোলাৰ সপোন দেখা হৈছে। এই উদ্যোগৰ লক্ষ্য হৈছে শিশুসকলৰ সময়োপযোগী আৰু সৰ্বাংগীণ বিকাশ নিশ্চিত কৰা। ইয়াত সমগ্ৰ চৰকাৰ, অভিভাৱক, যত্নকাৰী আৰু সম্প্ৰদায়ৰ সকলোৰে সহযোগিতাৰে এক সুন্দৰ পদ্ধতি গঢ়ি উঠে।

প্ৰতিটো ৰাজ্যৰ অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত প্ৰতি মাহে এটা বিশেষ দিন—ইচিচিই দিৱস—পালন কৰাটো বাধ্যতামূলক। এই দিনত থিমভিত্তিক কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে শিশুৰ শিক্ষা আৰু যত্নৰ নতুন ধাৰণা ফুলৰ থোপাৰ দৰে প্ৰস্ফুৰিত হয়। এই কাৰ্যকলাপসমূহ স্থানীয় পৰিৱেশৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি নিজৰ মতে ৰূপ দিয়া যায়। শিশুসকলৰ বিদ্যালয়লৈ সহজ পৰিৱৰ্তনৰ বাবে অংগনবাড়ীৰ ছুটীৰ সময় এপ্ৰিলৰ পৰা এপ্ৰিললৈ চলা শৈক্ষিক কেলেণ্ডাৰৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা হৈছে।

	কাৰ্য্যকলাপৰ নাম/থিম	বিৱৰণ	নিৰ্দিষ্ট স্থান
	Q1 (এপ্ৰিল - জুন)		
১	পিবিপিবি অৰিয়েণ্টেচন	এ ডব্লিউ ডব্লিউ এ যত্ন লোৱাসকলক "মগজুৰ স্থাপত্য আৰু সংযোগ" থ্ৰেড কাৰ্য্যকলাপৰ জৰিয়তে ইচিচিই, মূল ডমেইনসমূহৰ গুৰুত্ব বুজিবলৈ সহায় কৰে। তেওঁ যত্ন লোৱাসকলক "শপত" বা "শিক্ষা শপাঠ" গ্ৰহণ কৰাত নেতৃত্ব দিয়ে, ইচিচিইত শিশুৰ সৈতে দৈনিক ৩০ মিনিট সময় কটাব বুলি প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে ।	এ ডব্লিউ চি
২	অভিভাৱক-অংগনবাড়ী কৰ্মী সভা (পিএএম) // শিক্ষণ মেলা বা মেলা ১	নীতিগতভাৱে অভিভাৱক-শিক্ষক সভাৰ দৰে। বিভিন্ন চুকত পৃথক পৃথক ডমেইন ভিত্তিক শিবিৰ স্থাপন কৰা হয়, য'ত প্ৰতিটো শিশুৱে নিজৰ অগ্ৰগতিৰ স্তৰ প্ৰদৰ্শন কৰে। এডব্লিউ ডব্লিউ আৰু এডব্লিউএইচ-এ ইয়াক তেওঁলোকৰ যত্ন লোৱা ব্যক্তিৰ সৈতে ব্যক্তিগত শিশুৰ অগ্ৰগতিৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ উপায় হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে, আৰু এইটো তেওঁলোকৰ শিশু পৰ্টফলিঅ'ত লিপিবদ্ধ কৰা হয়।	এ ডব্লিউ চি
৩	ইচিচিই ৩-৬ বছৰ পাঠ্যক্ৰমৰ আলোচনা	এডব্লিউডব্লিউসমূহে প্ৰতিটো উপ-বয়স গোটৰ বাবে বছৰৰ ভিতৰত সামৰি লোৱা হ'বলগীয়া প্ৰধান ডমেইন আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ ভাগ কৰে: ৩-৪, ৪-৫ আৰু ৫-৬ বছৰ।	এ ডব্লিউ চি
		Q2 (জুলাই - ছেপ্টেম্বৰ)	
৪	ইচিচিই ৩-৬ বছৰ পাঠ্যক্ৰমৰ আলোচনা	এ ডব্লিউ ডব্লিউ এ শিশুৰ সৈতে ভাষাৰ কাৰ্য্যকলাপ চলোৱাত যত্ন লোৱাসকলক সহায় কৰে আৰু এনে এটা সহজ কাৰ্য্যকলাপ কৰিলে শিশুসকলক কেনেকৈ নতুন শব্দ শিকিবলৈ সহায় কৰা হয় আৰু তেওঁলোকৰ শৰীৰক গতিশীলতাত নিয়োজিত কৰা হয় সেই বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰে (যেনে- শিশুসকলক দুটা বৃত্তত থিয় হ'বলৈ কওক; শিশুসকলক ভিতৰৰ বৃত্তত থিয় হ'বলৈ কওক আৰু পিতৃ-মাতৃক বাহিৰৰ বৃত্তত থিয় হওক। তেওঁলোকক কাৰ্য্যৰ সৈতে এটা কবিতা (ছন্দ) শিকাওক। আন বিকল্পসমূহ হ'ল পুতলা প্ৰদৰ্শন, কাৰ্ড মেকিং)। ইয়াৰ পিছতে শিশুসকলে শিকি অহাখিনি দেখুৱাবলৈ গোটেই গোটটোৰ সন্মুখত বিভিন্ন গীত/কবিতা গাই প্ৰতিভা প্ৰদৰ্শন কৰা হয়।	বহল সম্প্ৰদায়ে যোগদান কৰিব পৰা সাধাৰণ অঞ্চল
৫	ইচিডি ০-৩ বছৰ মাইলৰ খুঁটি আলোচনা	এ ডব্লিউ ডব্লিউ সমূহে প্ৰতিটো উপ-বয়স গোটৰ বাবে যত্ন লোৱাসকলে লক্ষ্য ৰাখিব প্ৰয়োজনীয় প্ৰধান ডমেইন আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ ভাগ কৰে: ০-৬ মাহ, ৬-১২ মাহ, ১২-১৮ মাহ, ১৮-২৪, ২৪-৩৬ মিলিয়ন।	এডব্লিউচি, আদৰ্শগতভাৱে ঘৰলৈ যোৱাৰ জৰিয়তে পুনৰাবৃত্তি কৰা হয়

৬	ডিআইৱাই খেলনা নির্মাণ কর্মশালা	এ ডব্লিউ ডব্লিউ. এডব্লিউএইচ আৰু অভিভাৱকসকলে অতিৰিক্ত আৰু পেলনীয়া সামগ্রী একেলগে আনে আৰু এইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি সৰল খেলনা, বস্তু আৰু সামগ্রী তৈয়াৰ কৰে যিবোৰ শিক্ষণ কার্য্যকলাপৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি (এ ডব্লিউ ডব্লিউ আৰু ঘৰত ভাগ কৰা)। এটা শিশু, এটা খেলনা অন্ততঃ। স্থানীয় শিপিনীকো অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰি।	এ ডব্লিউ চি
	Q3 (অক্টোবৰ - ডিচেম্বৰ)		
	অভিভাৱক-অংগনবাড়ী শ্রমিক সভা (পিএএম) //শিক্ষণ মেলা বা মেলা ২	নীতিগতভাৱে অভিভাৱক-শিক্ষক সভাৰ দৰে। আইটেম ২ৰ দৰে একেধৰণৰ ডমেইন-ৱাইজ লার্নিং মেলা কৰা হয় যাতে শিশুৰ বর্তমানৰ দক্ষতাৰ স্তৰ নির্ধাৰণ কৰা হয় আৰু যত্ন লোৱাসকলে অগ্রগতি আৰু ফোকাচ এলেকা দুয়োটা চাব পাৰে। ছাত্রৰ পর্টফলিঅ'ক আলোচনাৰ ভিত্তি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।	এ ডব্লিউ চি
	যত্ন লোৱাসকলৰ গোটৰ আলোচনা	একে বয়সৰ শিশু থকা যত্ন লোৱাসকলে নির্ধাৰিত বিকাশমূলক বিষয়বস্তুৰ ওপৰত সমনীয়াৰ শিক্ষণৰ বাবে ইজনে সিজনৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰে, এডব্লিউডব্লিউৰ সহায়ত	গাঁৱৰ ৩-৪টা ভিন্ন খণ্ডত ঘৰ
	ক্রীড়া আৰু নৃত্য দিৱস (মটৰ দক্ষতা)	এ ডব্লিউ ডব্লিউ এ যত্ন লোৱাসকলক শিশুৰ সৈতে শাৰীৰিক কার্য্যকলাপ চলোৱাত সহায় কৰে। উদাহৰণ হ'ল হপস্কচ (মজিয়াত হপস্কচ ডায়েগ্রাম অংকন কৰা। কেইজনমান পিতৃ-মাতৃ আৰু ল'ৰা-ছোৱালীক খেল খেলিবলৈ নিমন্ত্রণ কৰা। ল'ৰা-ছোৱালীয়ে খেলি থাকোঁতে পিতৃ-মাতৃক বুজাই দিয়া যে কেনেকৈ খেল খেলাটো ৮ পর্যন্ত সংখ্যা পঢ়িবলৈ, চিনি পাবলৈ আৰু গণনা কৰিবলৈ শিকিবলৈ এক মজাৰ উপায়), যোগাসন (বিভিন্ন ভংগীমা)/ এৰোবিক্স, আৰম্ভণিৰ খেল বা অন্যান্য ব্যায়াম ইত্যাদি। ইয়াৰ পিছত শিশুৱে বিভিন্ন খেল খেলিলে গোটত তেওঁলোকে কি শিকিছে তাক দেখুৱাবলৈ।	বহল সম্প্রদায়ে যোগদান কৰিব পৰা সাধাৰণ অঞ্চল
	Q4 (জানুৱাৰী - মার্চ)		
	সংখ্যা আৰু সৃষ্টিশীলতা দিৱস (নানহে কলাকাৰ)	সংখ্যা আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ কাম-কাজ প্রদর্শন কৰা হয় যিবোৰ পিছত ঘৰতেও কৰিব পাৰি। উদাহৰণ:- ১. সংখ্যাবিজ্ঞান হপস্কচ, সংখ্যাৰ সৈতে জড়িত ছন্দ, শাক-পাচলিৰ বজাৰ আৰু ক্রয়ৰ ভূমিকা পালন ২. সৃষ্টিশীলতা অভিভাৱকসকলক লোকশিল্পৰ বিষয়ে কথা পাতিবলৈ আৰু শিশুসকলক দেখুৱাবলৈ আমন্ত্রণ জনাওক, তেওঁলোকক প্রহেলিকাৰ অনুশীলন কৰিবলৈ দিয়ক। নৃত্য আৰু নাটকৰ কথাও বিবেচনা কৰিব পাৰি।	বহল সম্প্রদায়ে যোগদান কৰিব পৰা সাধাৰণ অঞ্চল
	অংগনবাড়ী বিকাশ দিৱস	সম্প্রদায়ৰ সদস্য আৰু এডব্লিউচিৰ কর্মচাৰীসকলে একেলগে কাম কৰি এডব্লিউডব্লিউৰ আন্তঃগাঁথনি উন্নত কৰে- যেনে- অংগনবাড়ী কেন্দ্রৰ দেৱালত পেইন্টিং (বালা) কৰা , ওলোমাই থব পৰা পোষ্টাৰ বনোৱা, খেলনা আৰু টিএলএম বনোৱা, চাফাই ড্রাইভ ইত্যাদি	এ ডব্লিউ চি
	ডিগ্রী আৰু নামভর্তি ড্রাইভ	৫-৬ বছৰীয়া শিশুৰ ফাইনেল লার্নিং মেলা অনুষ্ঠিত হয় , তাৰ পিছত ডিগ্রী লাভ কৰা হয়। নতুনকৈ হোৱা/ ৩ বছৰীয়া হোৱা শিশুৰ যত্ন লোৱাসকলকো আমন্ত্রণ জনোৱা হৈছে যাতে তেওঁলোকক নামভর্তি কৰিব পৰা যায়।	বহল সম্প্রদায়ে যোগদান কৰিব পৰা সাধাৰণ অঞ্চল

নিৰীক্ষণ আৰু প্রতিবেদন:

১. **শাৰীৰিক:** তত্বাৱধায়কসকলে প্রতি সপ্তাহত তেওঁলোকৰ দায়িত্বত থকা যিকোনো ১ এডব্লিউচি ত ১ ইচিচিই দিন ঘূৰণীয়া ভিত্তিত উপস্থিত থাকিব পাৰে, এ ডব্লিউ ডব্লিউ ৰ লগত, সমর্থন, প্রশিক্ষণ আৰু হাতেৰে ধৰিবলৈ। ৰাজ্য, জিলা, ব্লক আৰু এডব্লিউচি পর্যায়ত অনুষ্ঠিত হোৱা সকলো মিছন পোছান অগ্রগতি পর্যালোচনা সভাত ইচিচিই দিন অনুষ্ঠিত কৰাৰ অৱস্থা পর্যালোচনা কৰিব পাৰিব

২. **মাল্টিমিডিয়া:** এডব্লিউডব্লিউসকলে তেওঁলোকৰ কার্য্যকলাপৰ ফটো আৰু ভিডিঅ' তেওঁলোকৰ তত্ত্বাৱধায়ক, চিডিপিঅ'এছ্ আৰু ডিপিঅ'এছলৈ প্রেৰণ কৰিব পাৰে। ডিপিঅ'সকলে সহজে ভাগ-বতৰা কৰিব পৰা উপায়ৰ জৰিয়তে কার্য্যকলাপৰ ডিজিটেল অভিলেখ বজাই ৰাখিব পাৰে। ৰাজ্যসমূহে এমপিআৰৰ সৈতে একেলগে কেন্দ্রৰ সৈতে সংকলন আৰু ভাগ-বতৰা কৰিব পাৰে। পোষণ ট্রেকাৰ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি, চিবিই ৰিপর্টৰ জৰিয়তে।

পৰিশিষ্ট ২ পিএছ্ই কিট/টিএলএম ক্রয়ৰ বাবে নির্দেশনা

পোষন ভি পঢ়াই ভি পদক্ষেপৰ অধীনত অংগনবাড়ী কেন্দ্রসমূহ সমাজৰ সজীৱ শিক্ষণ কেন্দ্রলৈ পৰিণত হোৱাটো কল্পনা কৰা হৈছে, শিশুসকলৰ সময়োপযোগী আৰু সামগ্রিক বিকাশৰ বাবে। এই প্রচেষ্টাত এইচ এম ডব্লিউ চি ডিয়ে টিচিং লার্নিং মেটেৰিয়েল (টি এল এম) অর্থাৎ প্রি-স্কুল এডুকেচন (পি এছ্ ই) কিটৰ বাজেট ৫০ লাখ টকাৰ পৰা বৃদ্ধিৰ বাবে অনুমোদন জনাইছে। ১০০০ৰ পৰা ৫০ টকালৈ। প্রতি বছৰে প্রতি এডব্লিউচিত ৩০০০ টকা।

০-৬ বছৰ বয়সৰ বাবে খেলনাই টিএলএমৰ এটা বৃহৎ অংশ গঠন কৰে, আৰু পিএমৰ নেচনেল একচন প্লেন ফৰ টয় (এনএপিটি) ৰ অধীনত অভিসৰণ বিচৰা হয়। "এটা শিশু, এটা খেলনা" নীতি গ্রহণ কৰিব পাৰি। টি এল এমত ক্রয় কৰা সামগ্রী অন্তর্ভুক্ত কৰিব পাৰি, থলুৱা খেলনাকে ধৰি, লগতে সতেজভাৱে সৃষ্টি কৰা সামগ্রী, অর্থাৎ কম খৰচী আৰু বিনা খৰচী সামগ্রী ব্যৱহাৰ কৰি ডি আই ৰাই খেলনা।

ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা নীতি ২০২০, মূল পর্যায় ২০২২ৰ বাবে ৰাষ্ট্রীয় পাঠ্যক্রমৰ কাঠামো আৰু খেলনাৰ বাবে প্রধানমন্ত্রীৰ ৰাষ্ট্রীয় কার্য্য পৰিকল্পনা অনুসৰি পি এছ্ ই কিটৰ বাবে পৰামর্শ দিয়া বস্তুসমূহ তলত দিয়া হৈছে, শিক্ষণ ডমেইন অনুসৰি শ্রেণীভুক্ত কৰা হৈছে, এই কথা মনত ৰাখি যে বহু বস্তু একাধিক ডমেইনত প্রযোজ্য হ'ব পাৰে কাৰণ ইহঁত আন্তঃসংযোগী। এইটো এটা সূচক, অ-বিস্তৃত তালিকা, আৰু ৰাজ্যসমূহে নির্বাচনৰ বাবে তলত দিয়া নীতিসমূহ মনত ৰাখি উপযুক্তভাৱে বস্তু যোগ বা আঁতৰাব পাৰে:

১. ০-৬ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ বাবে নিৰাপদ আৰু স্থানীয় বাস্তৱতাৰ সৈতে প্রসংগভিত্তিক বস্তু
২. প্রতিটো ডমেইনৰ পৰা বস্তু কোনো ডমেইন এৰি দিব নালাগে
৩. শিক্ষণৰ বাবে নমনীয় ব্যৱহাৰ-ক্ষেত্র থকা বস্তু (একক/গোট, বিকাশৰ বাবে উপযুক্ত)
৪. দীর্ঘদিনীয়া বস্তু
৫. এডব্লিউচিত একাধিক শিশুৱে শ্বেয়াৰ কৰিব পৰা বস্তু
৬. বাজেটৰ ভিতৰত সর্বোচ্চ শৈক্ষিক মূল্য থকা বস্তু
৭. ৩-৬ বছৰীয়া শিশুৰ বাবে সামগ্রিক শিক্ষণৰ স্থান হিচাপে অংগনবাড়ীক ধাৰণা উন্নত কৰাত সহায় কৰা বস্তু , লে. দেখাত আৰু অনুভৱ হয় প্লে-স্কুলৰ দৰে

শিশুৰ মুখামুখি, অর্থাৎ শিশুৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে উদ্দেশ্য কৰা	
ডমেইন	**পৰামর্শ দিয়া খেলনা/টিএলএম**
শাৰীৰিক আৰু মটৰ (স্থূল আৰু জৰিমনা)	১. ৰঙীন মাটি/ প্লে' ড' (১০ ৰঙৰ ছেট) ২. বিল্ডিং ব্লক (১০০ টুকুৰাৰ ছেট) (সহজ চম্ভালিব আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ, ডাঙৰ ব্লক) ৩. কোমল বল ৪. ডমিনো ৫. ৰছী এৰি দিয়া ৬. শিশুৰ ক্রীড়াৰ সঁজুলি (ক্রিকেট বেট, বেডমিণ্টন ৰেকেট আদি)

জ্ঞানভিত্তিক	১. পাইপ আৰু এংগেল ছেট ২. ষ্টেকিং কাপ ছেট ৩. চুম্বকীয় প্ৰহেলিকা চেট ৪. বিভিন্ন ৰং, আকৃতি, জীৱ-জন্তু আদিৰ ফ্লেচ কার্ড ৫. পেগ বর্ড ৬. আকৃতিৰ টেংগ্রাম ৭. গুটি ৮. ক্ৰম কার্ড
সামাজিক-আৱেগিক-নৈতিক	১. ২ডি ফেচ মাস্ক (যেনে : প্লাষ্টিক মুখাৱতে) চেট ২. পুতলা/ কোমল খেলনা (থলুৱা, কাঠৰ, ৰং কৰা, লোক নৃত্যশিল্পী/ সংগীতজ্ঞৰ আকৃতি আদি) ৩. পুতলা (আঙুলি, হাত, লাঠিৰ পুতলা) ৪. ফ্লেছকার্ড (আৱেগ, কলা/সংস্কৃতি/উৎসৱৰ বৈচিত্ৰ্যৰ চিত্ৰণ, ডাকঘৰ, প্ৰহৰী আদিৰ দৰে সম্প্ৰদায়ৰ সহায়ক) ৫. পাকঘৰৰ চেট/ ডাক্তৰৰ চেট
সাংস্কৃতিক/ কলাত্মক	১. ৰং কৰা, লিখাৰ বাবে সাধাৰণ বগা কাগজৰ পাত ২. ডাঠ ক্ৰেয়ন পেক ৩. পাতল ক্ৰেয়ন পেক ৪. বাদ্যযন্ত্ৰ (স্থানীয় বাদ্যযন্ত্ৰ, জাইলোফোন, পিয়ানো মেট, ৰেটল, ড্ৰাম চেট/ ধাপলি , পেঁপা, ইত্যাদি)
মৌলিক সাক্ষৰতা আৰু সংখ্যা (এফএলএন)	প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে বিভিন্ন বয়সৰ গোটৰ বাবে বয়স অনুসৰি কার্য্যকলাপৰ কিতাপ **a. ৩-৪ বছৰ** **b. ৪-৫ বছৰ** **c. ৫-৬ বছৰ**
	২. বয়স অনুযায়ী স্থানীয় ভাষাৰ ছবি কাহিনীৰ কিতাপ ৩. ফেন বর্ণমালা আৰু সংখ্যাৰ ছেট (স্থানীয় ভাষা আৰু ইংৰাজী) ৪. প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে স্লেট ৫. চক চেট ৬. ফ্লেচকার্ড: কাহিনী কোৱা , ক্ৰিয়া শব্দ, ফল-মূল আৰু শাক-পাচলি। জীৱ-জন্তু, আখৰ, সংখ্যা, ঋতু, বস্ত্ৰ আদি। ৭. আখৰ/সংখ্যা/অভ্যাসৰ বাবে পোষ্টাৰ ৮. এবাকাছ ৯. জ্যামিতিক আকৃতি ১০. ফ্ৰেম গণনা কৰা
আন কিছুমান	১. শিশুৰ প্ৰস্তুত সামগ্ৰী সংৰক্ষণ আৰু অভিভাৱকক দেখুৱাবলৈ প্ৰতিটো শিশুৰ বাবে শিশু পর্টফলিঅ' ফোল্ডাৰ/বক্স ২. কিটৰ বস্তু ৰখাৰ বাবে বেগ

এডব্লিউডব্লিউ-মুখী, অর্থাৎ এডব্লিউডব্লিউ ৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে উদ্দেশ্য কৰা হৈছে	
নমুনা দৈনিক সময়সূচী	এটা থিমৰ বাবে এমাহৰ সময়সীমাৰ বাবে অংগনবাড়ী কেন্দ্রত অংগনবাড়ী শ্রমিকৰ দৈনন্দিন পৰিকল্পনাৰ সৰল চিত্রাংকিত চিত্রণ। ইয়াৰ দ্বাৰা ১২ মাহৰ সময়ছোৱাত ডমেইন পর্যায়ৰ পর্যাপ্ত বৈচিত্র্য আৰু পৰিকল্পনা নিশ্চিত হ'ব ।
মাহেকীয়া বিষয়বস্তুৰ সৈতে বার্ষিক কেলেণ্ডাৰ	বিভিন্ন মাহৰ বাবে বিভিন্ন বিষয়বস্তুৰ সৈতে সৰল চিত্রকল্পৰ কেলেণ্ডাৰ, আদর্শগতভাৱে শিশুৰ চৌপাশৰ সৈতে জড়িত (যেনে, বাৰিষাৰ সময়ত পানীৰ বিষয়বস্তু, স্থানীয় উৎসৱৰ মাহ আদি)।
পাঠ্যক্রমৰ পুথি (যেনে ইউ পিৰ পহল, মহাৰাষ্ট্রৰ আকাৰ আৰু আৰাম্ভ ইত্যাদি)	পর্যাপ্ত স্থানীয় ব্যাখ্যা, যুক্তি, কার্য্যকলাপৰ নমুনা আদি থকা পাঠ্যক্রমৰ পুস্তিকা।
ঘৰলৈ যোৱাৰ বাবে স্ক্রিপ্ট আৰু সামগ্রী	ঘৰলৈ যোৱাৰ বাবে নমুনা লিপি আৰু পৰিকল্পনা (০-৩ বছৰ বয়সৰ শিশুৰ জ্ঞানমূলক উদ্দীপনাকে ধৰি), মাহেকীয়া মাতৃৰ সভা, ইচিচিই দিন ইত্যাদি
ছাত্রৰ **মূল্যায়ন কার্ড**	প্রতিটো শিশুৰ বাবে পূৰণ কৰিবলগীয়া এন ই পিৰ সৈতে প্রান্তিককৃত মূল্যায়ন কার্ড।
আন কিছুমান, শিক্ষণ কেন্দ্র হিচাপে অংগনবাড়ী স্বীকৃতিৰ বাবে উদ্দেশ্য কৰা	
	অংগনবাড়ী কেন্দ্রৰ নাম ফলক (কেন্দ্র/ এডব্লিউডব্লিউ নাম, শিক্ষাৰ টেগলাইন "পোষণ ভি পঢ়াই ভি")
	এডব্লিউডব্লিউ দেৱালৰ বাবে পোষ্টাৰ আৰু চার্ট
	সামগ্রী ৰখাৰ বাবে পিনবর্ড আৰু পিন

পৰিশিষ্ট ৫ – এম ডব্লিউ চি ডি শিশু মূল্যায়ন কার্ড

উৎস : ডব্লিউচিডি ৱেবছাইট

শিশু মূল্যায়ন কার্ড ৩-৬ বছৰীয়া শিশু

অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ নাম আৰু নং:	অংগনবাড়ী কর্মীৰ নাম:		
অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰৰ ঠিকনাঃ			
শিশুৰ নাম:			
মাৰ নাম:	পিতৃৰ নাম:		
জন্ম তাৰিখ:	লিংগ:	পুৰুষ	মহিলা
শিশুৰ ঠিকনা:	খেজুৰ সন্তান অংগনবাড়ী চেণ্টাৰলৈ আহিবলৈ ধৰিলে		

অভিভাৱকসকললৈ টোকা

এই প্ৰতিবেদনে আপোনাৰ শিশুৰ শিক্ষণ আৰু বিকাশৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজিবলৈ সহায় কৰিব। মূল্যায়ন কার্ডে আপোনাক আপোনাৰ শিশুটিৰ বয়সৰ ক্ষেত্ৰত কেনেদৰে বিকশিত হৈছে, তেওঁ কি ভাল কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে আৰু ক'ত তেওঁক অধিক সহায় আৰু সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে, সেই বিষয়ে জানিবলৈ সহায় কৰিব। অংগনবাড়ী কর্মীজনে আপোনাৰ শিশুৰ শিক্ষণ আৰু বিকাশৰ এই মূল্যায়ন প্ৰতি তিনিমাহৰ মূৰে মূৰে এবাৰ কৰিব।

অংগনবাড়ী কর্মীলৈ টোকা

শিশুটিৰ অগ্ৰগতিৰ মূল্যায়ন কৰি প্ৰতি তিনিমাহৰ মূৰে মূৰে এবাৰকৈ তেওঁৰ বয়স অনুসৰি প্ৰদত্ত বিকাশৰ সূচকসমূহৰ ওপৰত অভিভাৱকক জনোৱা হ'ব। আপুনি প্ৰতিটো শিশুৱে শ্ৰেণীকোঠাৰ কার্য্যকলাপত অংশগ্ৰহণ আৰু শিশুৰ সৈতে আপোনাৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে প্ৰতিদিনে অবিৰতভাৱে অগ্ৰগতি আৰু অধিক অনুসৰণ কৰিব পাৰে।

শিশুসকলক নিজৰ গতিৰে শিকিবলৈ সুযোগ আৰু সহায় দিয়াটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। যদি কোনো শিশুৱে বিকাশৰ ক্ষেত্ৰ অনুসৰি কাম কৰিব নোৱাৰে আৰু সমর্থনৰ প্ৰয়োজন হয়, তেন্তে শিশুটিৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰক আৰু প্ৰয়োজনীয় সহায় আগবঢ়াওক।

শিশুটিৰ মূল্যায়নৰ জৰিয়তে লাভ কৰা তথ্যই আপোনাক আপোনাৰ প্ৰাক-বিদ্যালয় কার্যসূচীৰ পৰিকল্পনা কৰাত পথ প্ৰদর্শন কৰিব। ই আপোনাক সহায় কৰিব:

- আপোনাৰ প্ৰাক-বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্ৰম ফলপ্ৰসূ আৰু সকলো শিশুৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাইছে নেকি বুজি লওক।
- অধিক বিকাশমূলকভাৱে উপযুক্ত আৰু প্ৰয়োজনভিত্তিক পাঠ্যক্ৰমৰ পৰিকল্পনা কৰা।
- যিসকল শিশুৰ বিশেষ ক্ষমতা বা বিশেষ প্ৰয়োজনীয়তা থাকিব পাৰে, যাৰ বাবে তেওঁলোকক অতিৰিক্ত সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে তেওঁলোকক চিনাক্ত কৰা।
- অভিভাৱকসকলক তেওঁলোকৰ সন্তানৰ অগ্ৰগতিৰ তথ্য প্ৰদান কৰা, অভিভাৱক-শিক্ষকৰ সভাৰ সময়ত আলোচনা কৰিবলগীয়া; তেওঁলোকে অভিভাৱকক বুজিবলৈ সহায় কৰিব পাৰে যে ঘৰত আৰু অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত তেওঁলোকৰ সন্তানৰ শিক্ষণ আৰু বিকাশত সহায় কৰিবলৈ আৰু কি কৰিব লাগিব।

মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়, নতুন দিল্লী ছেপ্টেম্বৰ, ২০১৭

বয়সৰ গোট: ৩-৪ বছৰ

সামগ্রিক মতামত		১ম মূল্যায়ন		২য় মূল্যায়ন		৩য় মূল্যায়ন		৪র্থ মূল্যায়ন	
	মূল্যায়ন মাহ								
	উচ্চতা (ছে. মি.)								
	ওজন (কিলোগ্রাম)								
	বিকাশমূলক সূচক	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে
সৃষ্টিশীলতা	খেলাৰ সময়ত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰক ইনড'ৰ / দুৱাৰ)								
	দুয়োহাতেৰে ড্রাঙৰ বল নিক্ষেপ কৰিব পাৰে								
	এটা ঠাইত জপিয়াই পৰিব পাৰে								
	গুটি সূতাৰে দিব পাৰে								
	ক্রেয়নৰ সহায়ত বৃহৎ ঠাইৰ ভিতৰত ৰং কৰিব পাৰে								
ব্যক্তিগত সামাজিক আৰু আৱেগিক বিকাশ	বিভিন্ন গন্ধ, ৰুচি, শব্দ আৰু টেক্সচাৰ আদি চিনাক্ত কৰিব পাৰে								
	ৰং চিনাক্ত কৰিব পাৰে (হালধীয়া, ৰঙা, নীলা)								
	যিকোনো এটা ধাৰণাৰ ভিত্তিত বস্তুৰ শ্রেণীবিভাজন কৰিব পাৰে, যেনে- সকলো বৃত্ত বা সকলো ৰঙা বস্তু ইত্যাদি।								
	তিনিটা টুকুৰাৰ এটা সাধাৰণ কিংকর্তব্য বিমূঢ় বা প্রহেলিকা সমাধান কৰিব পাৰে								
	বিভিন্ন আকৃতিৰ এটা নির্দিষ্ট আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি কৰিব পাৰে								

ভাষা, সাক্ষৰতা আৰু যোগাযোগ	সহজ নির্দেশনা মানি চলিব পাৰে									
	ইংগিত, শব্দ, বাক্যাংশ বা সহজ বাক্যৰে অনুভৱ আৰু ধাৰণা প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									
	গল্পৰ কিতাপ অন্বেষণ কৰি আৰু ছবি পঢ়া কৰি ভাল পায়									
	এটা ছবি এখন সম্পূৰ্ণ বাক্যত বৰ্ণনা কৰিব পাৰে									
	নিজৰ (লিখিত) নাম চিনি পাব পাৰে									
সংবেদনশীল, উপলব্ধি আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশ	শিশুৰ দলত খেলি ভাল পায়									
	চিনাকি ব্যক্তিৰ সৈতে আৰামত মত বিনিময় কৰে									
	বন্ধু/সমনীয়াৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰে									
	খেলি থাকোঁতে টুমৰ বাবে অপেক্ষা কৰে									
	আনন্দ, দুখ আৰু খং আদি সৰল আৱেগক চিনি পাব আৰু প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									

শাৰীৰিক আৰু মটৰ বিকাশ	নতুন নতুন কথা শিকিবলৈ কৌতুহল আৰু আগ্রহ দেখুৱায়									
	অভিনয় খেলত লিপ্ত হৈ ভাল পায়									
	দৈনন্দিন কাম-কাজত সৃষ্টিশীলতা দেখুৱায় (যেনে- নতুন আৰু ভিন্ন ধৰণে বস্তু বা শব্দৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা)									
	নৃত্য, নাটক আৰু সংগীতৰ কার্য্যকলাপত অংশগ্রহণ কৰে									
	অংকন, শিল্পকর্ম আৰু সমস্যা সমাধানত কল্পনাৰ ব্যৱহাৰ কৰে									
বিকাশৰ ডমেইন সমূহ										

ডিজাইন কৰিছে: ইউনিচেফ ইণ্ডিয়া আৰু চিইচিইডি, আম্বেডকাৰ বিশ্ববিদ্যালয় দিল্লী

বয়সৰ গোট: ৪-৫ বছৰ

		১ম মূল্যায়ন		২য় মূল্যায়ন		৩য় মূল্যায়ন		৪র্থ মূল্যায়ন		
সামগ্রিক মতামত	মূল্যায়ন মাহ									
	উচ্চতা (ছে. মি.)									
	ওজন (কিলোগ্রাম)									
	বিকাশমূলক সূচক	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	
সৃষ্টিশীলতা	খেলাৰ সময়ত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰক ইনড'ৰ / দুৱাৰ)									
	দুয়োহাতেৰে ড্রাঙৰ বল নিক্ষেপ কৰিব পাৰে									
	এটা ঠাইত জপিয়াই পৰিব পাৰে									
	গুটি সুতাৰে দিব পাৰে									
	ক্রেয়নৰ সহায়ত বৃহৎ ঠাইৰ ভিতৰত ৰং কৰিব পাৰে									
ব্যক্তিগত-সামাজিক আৰু আৱেগিক বিকাশ	বিভিন্ন গন্ধ, ৰুচি, শব্দ আৰু টেক্সচাৰ আদি চিনাক্ত কৰিব পাৰে									
	ৰং চিনাক্ত কৰিব পাৰে (হালধীয়া, ৰঙা, নীলা)									
	যিকোনো এটা ধাৰণাৰ ভিত্তিত বস্তুৰ শ্রেণীবিভাজন কৰিব পাৰে, যেনে- সকলো বৃত্ত বা সকলো ৰঙা বস্তু ইত্যাদি।									
	তিনিটা টুকুৰাৰ এটা সাধাৰণ কিংকর্তব্য বিমূঢ় বা প্রহেলিকা সমাধান কৰিব পাৰে									
	বিভিন্ন আকৃতিৰ এটা নির্দিষ্ট আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি কৰিব পাৰে									

ভাষা, সাক্ষৰতা আৰু যোগাযোগ	সহজ নির্দেশনা মানি চলিব পাৰে									
	ইংগিত, শব্দ, বাক্যাংশ বা সহজ বাক্যৰে অনুভৱ আৰু ধাৰণা প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									
	গল্পৰ কিতাপ অন্বেষণ কৰি আৰু ছবি পঢ়া কৰি ভাল পায়									
	এটা ছবি এখন সম্পূৰ্ণ বাক্যত বৰ্ণনা কৰিব পাৰে									
	নিজৰ (লিখিত) নাম চিনি পাব পাৰে									
সংবেদনশীল, উপলব্ধি আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশ	শিশুৰ দলত খেলি ভাল পায়									
	চিনাকি ব্যক্তিৰ সৈতে আৰামত মত বিনিময় কৰে									
	বন্ধু/সমনীয়াৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰে									
	খেলি থাকোঁতে টুমৰ বাবে অপেক্ষা কৰে									
	আনন্দ, দুখ আৰু খং আদি সৰল আৱেগক চিনি পাব আৰু প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									

শাৰীৰিক আৰু মটৰ বিকাশ	নতুন নতুন কথা শিকিবলৈ কৌতুহল আৰু আগ্রহ দেখুৱায়									
	অভিনয় খেলত লিপ্ত হৈ ভাল পায়									
	দৈনন্দিন কাম-কাজত সৃষ্টিশীলতা দেখুৱায় (যেনে- নতুন আৰু ভিন্ন ধৰণে বস্তু বা শব্দৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা)									
	নৃত্য, নাটক আৰু সংগীতৰ কার্য্যকলাপত অংশগ্রহণ কৰে									
	অংকন, শিল্পকর্ম আৰু সমস্যা সমাধানত কল্পনাৰ ব্যৱহাৰ কৰে									
বিকাশৰ ডমেইন সমূহ										

মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়, ভাৰত চৰকাৰ, নতুন দিল্লী, www.wcd.nic.in

বয়স গ্রুপ: ৫-৬ বছৰ

		১ম মূল্যায়ন		২য় মূল্যায়ন		৩য় মূল্যায়ন		৪র্থ মূল্যায়ন	
সামগ্রিক মতামত	মূল্যায়ন মাহ								
	উচ্চতা (ছে. মি.)								
	ওজন (কিলোগ্রাম)								
	বিকাশমূলক সূচক	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে	সহায়ৰ প্রয়োজন	ভাল প্রদর্শন কৰে
সৃষ্টিশীলতা	খেলাৰ সময়ত সক্রিয়ভাৱে অংশগ্রহণ কৰক ইনড'ৰ / দুৱাৰ)								
	দুয়োহাতেৰে ড্রাঙৰ বল নিক্ষেপ কৰিব পাৰে								
	এটা ঠাইত জপিয়াই পৰিব পাৰে								
	গুটি সুতাৰে দিব পাৰে								
	ক্রেয়নৰ সহায়ত বৃহৎ ঠাইৰ ভিতৰত ৰং কৰিব পাৰে								
ব্যক্তিগত-সামাজিক আৰু আৱেগিক বিকাশ	বিভিন্ন গন্ধ, ৰুচি, শব্দ আৰু টেক্সচাৰ আদি চিনাক্ত কৰিব পাৰে								
	ৰং চিনাক্ত কৰিব পাৰে (হালধীয়া, ৰঙা, নীলা)								
	যিকোনো এটা ধাৰণাৰ ভিত্তিত বস্তুৰ শ্রেণীবিভাজন কৰিব পাৰে, যেনে- সকলো বৃত্ত বা সকলো ৰঙা বস্তু ইত্যাদি।								
	তিনিটা টুকুৰাৰ এটা সাধাৰণ কিংকর্তব্য বিমূঢ় বা প্রহেলিকা সমাধান কৰিব পাৰে								
	বিভিন্ন আকৃতিৰ এটা নির্দিষ্ট আৰ্হি পুনৰাবৃত্তি কৰিব পাৰে								

ভাষা, সাক্ষৰতা আৰু যোগাযোগ	সহজ নির্দেশনা মানি চলিব পাৰে									
	ইংগিত, শব্দ, বাক্যাংশ বা সহজ বাক্যৰে অনুভৱ আৰু ধাৰণা প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									
	গল্পৰ কিতাপ অন্বেষণ কৰি আৰু ছবি পঢ়া কৰি ভাল পায়									
	এটা ছবি এখন সম্পূৰ্ণ বাক্যত বৰ্ণনা কৰিব পাৰে									
	নিজৰ (লিখিত) নাম চিনি পাব পাৰে									
সংবেদনশীল, উপলব্ধি আৰু জ্ঞানমূলক বিকাশ	শিশুৰ দলত খেলি ভাল পায়									
	চিনাকি ব্যক্তিৰ সৈতে আৰামত মত বিনিময় কৰে									
	বন্ধু/সমনীয়াৰ সৈতে শ্বেয়াৰ কৰে									
	খেলি থাকোঁতে টুমৰ বাবে অপেক্ষা কৰে									
	আনন্দ, দুখ আৰু খং আদি সৰল আৱেগক চিনি পাব আৰু প্ৰকাশ কৰিব পাৰে									

শাৰীৰিক আৰু মটৰ বিকাশ	নতুন নতুন কথা শিকিবলৈ কৌতুহল আৰু আগ্রহ দেখুৱায়									
	অভিনয় খেলত লিপ্ত হৈ ভাল পায়									
	দৈনন্দিন কাম-কাজত সৃষ্টিশীলতা দেখুৱায় (যেনে- নতুন আৰু ভিন্ন ধৰণে বস্তু বা শব্দৰ সৈতে পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা)									
	নৃত্য, নাটক আৰু সংগীতৰ কার্য্যকলাপত অংশগ্রহণ কৰে									
	অংকন, শিল্পকর্ম আৰু সমস্যা সমাধানত কল্পনাৰ ব্যৱহাৰ কৰে									
বিকাশৰ ডমেইন সমূহ										

পৰিশিষ্ট ৬: ভূমিকা আৰু দায়িত্ব

এই নথিখন অংগনবাড়ী ব্যৱস্থা আৰু অন্যান্য ফ্ৰণ্টলাইন কৰ্মীসকলক তেওঁলোকৰ তত্বাৱধানত থকা ৮+ কোটি শিশুক উচ্চমানৰ প্ৰাথমিক শিশুৰ যত্ন আৰু শিক্ষা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰিবলৈ ৰচনা কৰা হৈছে। ই তত্ত্ব আৰু অনুশীলনৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰে, শিশুৰ বিকাশৰ প্ৰাৰম্ভিক তাত্ত্বিক অংশসমূহৰ সংমিশ্ৰণ আৰু অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলৰ বাবে ব্যৱহাৰিক সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপৰ ব্যৱস্থা কৰে।

১. অংগনবাড়ী শিক্ষাবিদসকলৰ বাবে:

- এই নথিপত্ৰত অন্তৰ্ভুক্ত সাপ্তাহিক সময়সূচীসমূহো পৃথক নথি হিচাপে প্ৰদান কৰা হৈছে। ইয়াক এ৩ আকাৰত প্ৰিন্ট হিচাপে ল'ব পাৰি, আৰু অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰত ৰাখিব পাৰি, যাতে কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত শিক্ষণৰ বাবে ব্যৱহাৰিক গাইড হিচাপে অনুসৰণ কৰিব পাৰি।
- বিশদ বিৱৰণ দিয়া হৈছে, যিবোৰ বিভিন্ন সপ্তাহত গ্ৰহণ কৰিব পাৰি ।
- স্ক্ৰীনিং (বিকাশৰ পলম আৰু অক্ষমতাৰ প্ৰাৰম্ভিক লক্ষণ) আৰু ৰেফাৰেলসমূহ পোছান ট্ৰেকাৰৰ জৰিয়তে অনুসৰণ কৰিব পাৰি।

২. তত্বাৱধায়কৰ বাবে:

- ইচিচিই আৰু শিশুৰ বিকাশৰ বিষয়ে সাধাৰণ বুজাবুজিৰ বাবে বৰ্তমানৰ পাঠ্যক্ৰমৰ তাত্ত্বিক অংশসমূহ স্কেন কৰিব পাৰি।
- সাপ্তাহিক সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ এডব্লিউডব্লিউসকলক প্ৰদান কৰিব পাৰি যিসকলে নিজাববীয়াকৈ সেইবোৰত প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে।
- সহায়ক তত্বাৱধান আৰু পৰ্যালোচনা সভাৰ সময়ত সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ পালন কৰা হৈছে নে নাই পৰীক্ষা কৰিব পাৰি। এডব্লিউডব্লিউ সকলক প্ৰদান কৰা সময়সূচী অনুসৰণ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
- কাৰ্য্যকলাপ প্ৰদৰ্শন অধিবেশন, অভিভাৱকত্বৰ নিৰ্দেশনা, উদ্দীপনা আৰু ইচিডিৰ গুৰুত্বৰ আশে-পাশে সম্প্ৰদায়ভিত্তিক অনুষ্ঠান আয়োজন কৰিব পাৰি।

৩. চিডিপিঅ'এছৰ বাবে:

- ইচিচিই আৰু শিশুৰ বিকাশৰ বিষয়ে সাধাৰণ বুজাবুজিৰ বাবে বৰ্তমানৰ পাঠ্যক্ৰমৰ তাত্ত্বিক অংশসমূহ স্কেন কৰিব পাৰি।
- সাপ্তাহিক সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপ তত্বাৱধায়কসকলক প্ৰদান কৰিব পাৰি, যিসকলে নিজাববীয়াকৈ সেইবোৰত প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে।
- সহায়ক তত্বাৱধান আৰু পৰ্যালোচনা সভাৰ সময়ত সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ পালন কৰা হৈছে নে নাই পৰীক্ষা কৰিব পাৰি। তত্বাৱধায়কসকলক কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত নিৰ্দেশনা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত এডব্লিউডব্লিউসমূহক প্ৰেৰণ আৰু সমৰ্থন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
- ব্লকটোৰ অতিৰিক্ত সম্পদ ব্যক্তিসকলক এডব্লিউডব্লিউসকলক সহায় আৰু প্ৰশিক্ষণ দিবলৈ চিনাক্ত কৰিব পাৰি, যেনে নাৰ্চাৰী শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান, অলাভজনক সংস্থা, ব্যক্তিগত প্ৰিস্কুল, বালভাটিকা , অন্যান্য চৰকাৰী বা ব্যক্তিগত প্ৰাক প্ৰাথমিক বিদ্যালয় বা শিক্ষক, আগ্ৰহী আৰু অভিজ্ঞ ব্যক্তি, সম্প্ৰদায়ৰ নেতা ইত্যাদি।

৪. ডিপিঅ' আৰু জিলা বিষয়াৰ বাবে:

- ইচিচিই আৰু শিশুৰ বিকাশৰ বিষয়ে সাধাৰণ বুজাবুজিৰ বাবে বৰ্তমানৰ পাঠ্যক্ৰমৰ তাত্ত্বিক অংশসমূহ স্কেন কৰিব পাৰি।
- সাপ্তাহিক সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ চিডিপিঅ'সকলক প্ৰদান কৰিব পাৰি, যিসকলে নিজাববীয়াকৈ সেইবোৰত প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে।
- জিলা পুষ্টি সমিতিসমূহকে ধৰি পৰ্যালোচনা বৈঠকৰ সময়ত সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কাৰ্য্যকলাপসমূহ মানি চলিছে নে নাই পৰীক্ষা কৰিব পাৰি। চিডিপিঅ'সমূহক কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত নিৰ্দেশনা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত তত্বাৱধায়ক আৰু এডব্লিউডব্লিউসকলক প্ৰেৰণ আৰু সমৰ্থন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
- জিলাখনৰ অতিৰিক্ত সম্পদ ব্যক্তি চিনাক্ত কৰিব পাৰি, যেনে ডায়েট, নাৰ্চাৰী শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান, অলাভজনক সংস্থা, ব্যক্তিগত প্ৰিস্কুল, বালভাটিকা, অন্যান্য চৰকাৰী বা ব্যক্তিগত প্ৰাক প্ৰাথমিক বিদ্যালয় বা শিক্ষক, আগ্ৰহী আৰু অভিজ্ঞ ব্যক্তি, সম্প্ৰদায়ৰ নেতা আদি।

৫. ৰাজ্যিক ডব্লিউ চি ডি বা সামাজিক ন্যায় বিভাগৰ বাবে:

- ০সমগ্ৰ নথিখনক ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ পাঠ্যক্ৰমৰ বাবে আৰ্হি হিচাপে বিবেচনা কৰিব পাৰি, যিটো অংগনবাড়ী ব্যৱস্থাৰ কৰ্মীসকলক প্ৰদান কৰা হ'ব। এই নথিখনত প্ৰতিফলিত হোৱাৰ দৰে প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ শেহতীয়া বিজ্ঞান প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ বৰ্তমানৰ ৰাজ্যিক পাঠ্যক্ৰমসমূহ আপডেট কৰিব পাৰি।

- স্থানীয় সংস্কৃতি, পৰম্পৰা, লোককথা, কাহিনী, খেলা-ধূলা, থলুৱা খেলনা আদিৰ বাবে ৰাজ্যই বিশদ সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কার্য্যকলাপ অনুকূলিত কৰিব পাৰে।
- কাষ্টমাইজড আৰু অনুবাদ কৰা সামগ্রীসমূহ প্রতিটো অংগনবাড়ী কেন্দ্রত, ডিপিঅ'এছ, চিডিপিঅ' আৰু তত্বাৱধায়কৰ জৰিয়তে ছপা কৰি প্রদান কৰিব পাৰিব।
- বার্ষিক কার্যসূচী ৰূপায়ণ পৰিকল্পনা, মিছন পোছান ২.০ৰ ত্রিমাসিক পর্যালোচনা সভা আদিকে ধৰি পর্যালোচনা বৈঠকৰ সময়ত সাপ্তাহিক সময়সূচী আৰু কার্য্যকলাপ মানি চলিছে নে নাই পৰীক্ষা কৰিব পাৰি। চিডিপিঅ'সমূহক কেন্দ্রৰ ভিতৰত নির্দেশনা প্রদানৰ ক্ষেত্রত তত্বাৱধায়ক আৰু এডব্লিউডব্লিউসকলক প্রেৰণ আৰু সমর্থন কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব পাৰি।
- ৰাজ্যখনৰ অতিৰিক্ত সম্পদ ব্যক্তিসকলক চিনাক্ত কৰি স্থানীয়কৰণৰ সৈতে সহায় কৰিবলৈ আনিব পাৰি, আৰু এডব্লিউডব্লিউসকলক প্রশিক্ষণ দিব পাৰি, যেনে এচিইআৰটি, ডায়েট, বিদ্যালয় শিক্ষা বিভাগৰ ক্লাষ্টাৰ সম্পদ কেন্দ্র, ডিইপিডব্লিউডিৰ অধীনত ৰাষ্ট্রীয় প্রতিষ্ঠান, নার্চাৰী শিক্ষক প্রশিক্ষণ প্রতিষ্ঠান, অলাভজনক সংস্থা, ব্যক্তিগত প্রিস্কুল, বালভাটিকা , অন্যান্য চৰকাৰী বা ব্যক্তিগত প্রাক-প্রাথমিক বিদ্যালয় বা শিক্ষক, আগ্রহী আৰু অভিজ্ঞ ব্যক্তি, সম্প্রদায় নেতা আদি।

৬. ৰাজ্যিক স্বাস্থ্য, শিক্ষা, জনজাতীয় বিষয়, আৰু অক্ষম ব্যক্তি বিভাগ আদিৰ বাবে:

- নথিখন অভিসৰণৰ বাবে (যেনে স্বাস্থ্য বিভাগৰ অধীনত বিশেষভাৱে সক্ষম শিশুৰ ৰেফাৰেল আৰু চিকিৎসা নিদান, বালৰতিকা বা বিদ্যালয় শিক্ষা বিভাগৰ অধীনত অন্যান্য প্রাক-প্রাথমিক শাখা, জনজাতি পৰিক্রমা বিভাগৰ অধীনস্থ আশ্রমশালা), অন্তর্ভুক্তিৰ বাবে (অক্ষম শিশুৰ বাবে, ক্রছ ডিচেবিলিটি আর্লি ইন্টাৰভেনচন চেণ্টাৰ (চিডিইআইচিএছ), নেচনেল ইনষ্টিটিউট (নিছ), স্বাৱলম্বন কার্ড আৰু সহায়ক যন্ত্রৰ যোগান ধৰাৰ বাবে প্রেৰণ কৰিব পাৰি। বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তি বিভাগৰ অধীনত)।
- ৰাজ্যখনৰ অতিৰিক্ত সম্পদ ব্যক্তিসকলক চিনাক্ত কৰি স্থানীয়কৰণৰ সৈতে সহায় কৰিবলৈ আনিব পাৰি, আৰু এডব্লিউডব্লিউ সমূহক প্রশিক্ষণ দিব পাৰি, যেনে এচিইআৰটি, ডায়েট, বিদ্যালয় শিক্ষা বিভাগৰ ক্লাষ্টাৰ সম্পদ কেন্দ্র, ডিইপিডব্লিউডি ৰ অধীনত ৰাষ্ট্রীয় প্রতিষ্ঠান, নার্চাৰী শিক্ষক প্রশিক্ষণ প্রতিষ্ঠান, অলাভজনক সংস্থা, ব্যক্তিগত প্রিস্কুল, বালভাটিকা , অন্যান্য চৰকাৰী বা ব্যক্তিগত প্রাক-প্রাথমিক বিদ্যালয় বা শিক্ষক, আগ্রহী আৰু অভিজ্ঞ ব্যক্তি, সম্প্রদায় নেতা আদি।

৭. অন্যান্য প্রতিষ্ঠান আৰু ব্যক্তি:

- কম সম্পদৰ পৰিৱেশত প্রসংগভিত্তিক ইচিচিই প্রদানৰ উত্তম পদ্ধতিসমূহৰ বাবে নথিপত্রখনক প্রস্তুত প্রসংগ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।
- ভাৰতীয় প্রেক্ষাপটৰ বাবে নির্দিষ্টভাৱে সামগ্রী প্রস্তুত কৰা হৈছে, কিন্তু আন্তঃৰাষ্ট্রীয় প্রেক্ষাপটত বিশেষকৈ গ্ল'বেল চাউথত প্রদানৰ বাবে অন্বেষণ আৰু অভিযোজিত হ'ব পাৰে।
- গৱেষক, নীতি নির্ধাৰক, প্রাৰম্ভিক শিক্ষাবিদ, পাঠ্যক্রম ডিজাইনাৰ, আনকি অভিভাৱকসকলেও নিজৰ সন্তানৰ সৈতে কেনেকৈ জড়িত হ'ব লাগে তাৰ ধাৰণা ল'ব পাৰে।

References

1. Dhingra, R., & Sharma, I. (2011). Assessment of Preschool Education Component of ICDS Scheme in Jammu District. 7. Global Journal of Human Social Science. https://globaljournals. org/GJHSS_Volume11/2-Assessment-of-Preschool-Education-Component-of-ICDS-Schemein.pdf
2. García, Jorge Luis & James J. Heckman & Duncan Ermini Leaf & María José Prados, 2020. "Quantifying the Life-Cycle Benefits of an Influential Early-Childhood Program," Journal of Political Economy, vol 128(7), pages 2502-2541. https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/705718
3. Hazarika, G., & Viren, V. (2013). The effect of early childhood developmental program attendance on future school enrolment in rural North India. Economics of Education Review, 34, 146-161. https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2013.02.005
4. Kapoor, A., Jhalani, A., Vinayak, N., Zutshi, S. (2021). "State of Foundational Literacy and Numeracy in India." Report. Institute for Competitiveness and EAC-PM. https://www.competitiveness.in/report-on-state-of-foundational-literacy-and-numeracy-in-india
5. Kaul, V., Chaudhary, A.B., Sharma, S. (2017). Quality and diversity in early childhood education. Centre for Early Childhood Education and Development, Ambedkar University
6. Kaul, V., Ramachandran, C., & Upadhyaya, G. C. (1994). A study of impact of preschool education on retention in primary grades. National Council of Educational Research & Training.
7. Ministry of Education, Government of India. (2022). National Curriculum Framework Foundational Stage 2022. https://ncert.nic.in/pdf/NCF for Foundational Stage 20 October 2022.pdf
8. Ministry of Education. (2020). National Education Policy 2020. Government of India. https://www.education.gov.in/sites/upload files/mhrd/files/NEP Final English.pdf
9. Ministry of Women and Child Development, Government of India. (2013). National ECCE Curriculum Framework. https://wcd.nic.in/ecce
10. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2015). MWCD Theme-based ECCE Curriculum.
11. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). Activity Book for 3-4 years Children (September 2017). Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
12. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). Activity Book for 4-5 years Children (September 2017). Ministry of Women and Child Development, Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
13. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). Activity Book for 5-6 years Children (September 2017). Ministry of Women and Child Development, Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
14. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). CHILD ASSESSMENT CARD 3-6 YEAR OLDS. Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
15. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). ECCE Training Module for Anganwadi Workers. Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
16. Ministry of Women and Child Development (MWCD). (2017). Pre-School Education Kit Guidelines. Government of India. https://wcd.nic.in/ecce
17. NCERT. (2022). Vidya Pravesh: Three-month Play-based School Preparation Module for Grade-I. Ministry of Education. Government of India. https://ncert.nic.in/pdf/vidyapravesh.pdf
18. Report of the Task Force on Early Childhood Care and Education (ECCE), 2022. https://www.nipccd.nic.in/uploads/pdf/ECCETFReportpdf- fd7b053ec88061a5a895d243bc0e2754.pdf
19. State Curriculum Documents
    a. Government of Jammu & Kashmir - Directorate of School Education, Kashmir. (2014). Teacher's Manual for ECCE & Early Grades.
    b. Haryana Government - Women and Child Development Department, & Pratham Organization. (2023). Varshik Sandarshika 2023-24.
    c. Integrated Child Development Services (ICDS), Uttar Pradesh, India. (2021). Pahal: Early Childhood Care and Education Teacher's Manual.
    d. KSERT (2023). Karnataka Curricular Framework for the Foundational Stage.
    e. MSCERT, Maharashtra, India. (2015, 2019). Aakar: Early Childhood Care and Education Teacher's Manual. Link to source.
    f. Municipal Corporation of Delhi (MCD) & SCERT. (2023). Early Childhood Care and Education Curriculum.

g. NCERT. (2023). Jaadui Pitara (Unmukh - Trainers Handbook for Balvatika).
h. SCERT, Telangana. (2018). Early Childhood Care and Education Curriculum.
i. SCERT Bihar. (2022). Chehak.
j. Social Welfare Department, Meghalaya. (2014). Annual Early Childhood Care and Education (ECCE) Curriculum.
k. State Council of Educational Research and Training, UT Chandigarh. The Preschool Curriculum.
l. State ICDS Department Rajasthan, SCERT-Udaipur, & SSA Udaipur. (2014). Early Childhood Care and Education Curriculum.
m. Women and Child Development, Madhya Pradesh, Azim Premji Foundation, & Madhya Pradesh State Council of Educational Research and Training. (2022). Shala Poorva Shiksha.
n. Women and Child Development (M.P.), M.P. SCERT, & Azim Premji Foundation. (Year). Shala Purv Shiksha Margdarshika.
o. Women and Child Development Department, Chhattisgarh. Pahla Kadam - The First Step.
p. Women and Child Development Department, Odisha. Nua Arunima. (2011). Bhubaneswar, Odisha, India.

सत्यमेव जयते
Government of India